Novotni János München

1853. szept. – okt. kiáll. Müegylet.
A Hunnenhof Münchenben, olajf., 65 frt. – A Karlsthor Münchenben, olajf., 60 frt.

1854 – dec. Pesten.

1854. dec. – 1855. jan. kiáll.: Arckép, olajf.

1855. jan. – febr. kiáll.: A Kosthor Münchenben, vízf., 25 frt. – Müncheni városháza, vízf., 25 frt.

1855. máj. – jun. kiáll.: Arckép, olajf.

1855. aug. – szept. kiáll.: Szentháromság, olajf.

1856. máj. – jun. kiáll.: Arckép, olajf.

1858. febr. – márc. kiáll.: Mátyás király Izabellával báró Jósika A cschek Magyarországban c. regénye után, olajf., 120 frt.

1858. máj. – jun. kiáll.: Táncosnő Nápoly vidékén, olajf., 200 frt.

1859. jun. – jul. kiáll.: Magyar leány, olajf., 80 frt.

Edeny, öskön VII. 190.

Novotni János Pesten Z

1859. jul. – aug. kiáll.: Arckép, dajf.

~~Árva vármegye X. 54.~~

Novotny Nep. Janos

Mincsiet 1912 180

Fabietti, Ettore, dr. V. 21.

II. 1061. Novotni Nep. János, 18 éves, anyja cs. és kir. lottoárúsítónő, festészet, szül. Pesthen, Magyarországon, belépett 1852 nov. 13., 1853 máj. 12. megkapja a matrikelt.

Som 1804

szobrász, szobrászat, 1847 nov. 14., 1848 máj. 10. megkapja a matrikelt.

II. 565. Frisch János, 21 éves, szül. Győrött, Magyarországon, atyja építőmester, építőmű-

M.D.K.

Novotni János /1834-1870/

462. Magyar parasztnő. Olajf. 71.5 x 61, vászon

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. I. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 52. l.

M. D. K

NOVOTNY Janos

Béhásmegyer, r. k. plébánia templom, az olasz eredetű Santa conversazione kép restaurálása (1860.)

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 325.e.

mDK

Novotni János, genre-festö Pesten.
1834- 1879.

A SzM. Graf.Oszt.örzi egy tanulmányrajz litografiáját. Lt.4118. Bibl.
Éber: Müvészeti Lexikon. 565.l.

?.

NOVOTNY JÁNOS

315. Női arckép.
317. Magyar parasztnő.
318. Férfi-arckép.
334. Két fiu. /?/

KmTárs.Biedermeier kiáll. 1937-38. 26.oldal

MDK

Novotny János /?/

Két fiu, festm.

M. Biedermeier kiáll. Mücs. 1937. nov.
26 l.

MDK

Novotni János

Magyar parasztnő, o.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Novotny János

Magyar parasztnő

Férfi-arckép

M. Biedermeier kiáll. képes tárgymutató

1937.npv. Mücs. 26 l.

6000 — 63.3632 Pátria ny.

Novotny János /?/

Két fiu

M. Biedermeier kiáll. k épes tárgymutató
1937.nov. Műcs. 26 l.

helye: .....

NDK

Novotny János

Női arckép

M.Biedermeier kiáll. képes tárgymutató. 1938 1937.

nov. Műcs. 26 l.

elye: .....

MDK

Novotni János

Olasz nő gyermekével, o.

Magyar festők Itáliában. N. Gal. kat. 1967.

MDK

Novotny János

Magyar parasztnő, festm.

Férfia arckép, "

M. Biedermeier kiáll. Műcs. 1937. nov. 26 l.

MDK

Novotny János

Női arckép, festm.

M. Biedermeier kiáll. Mücs. 1937. nov.
26 l.

Novotny János /?/ MDK

Két fiu

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Μονάδα Τόπος Α/Α

Κος Μη

Novotny János MDK

Magyar parasztnő

Férfiarckép

Mücsarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Monday 19th

Meeting Arrangements

Portfolio

Novotny János

Női arckép

Magyar parasztnő

Férfiarckép

Miesarnok 1937 Magyar Biedermeier Kiáll.

Ruprecht

Novotni Jakab.

A pesti műegylet 1853. évi szeptember – októberi kiállitásán: A hun-udvar Münchenben, olajf.; (65 ft); – A Károly Kapu Münchenben, olajf.; (60 ft). 1854. évi decz.-januári kiállitásán: Arczkép, olajf. A műegylet 1855. évi kiállitásain: (jan.–febr.) A „Kosthor" Münchenben, vízf., (25 ft); – A münchemi városház, vízf.; (25 ft); – (máj.–jun.) Arczkép, olajf.; – (aug.–szept.) Sz. Háromság, olajf.

Novotny János

Festő

l.

Szépm. Muz. Évk

VIII. 177. l.

min. s. hiv. igazgató.

íra.

március hó 18.-án.

A miniszter rendeletéből:

dr.vitéz Haász Aladár s.k.

miniszteri osztályfőnök.

:

Novotny János

l.

Képzm. Musz. Erk.

IX. 274. l.

Dp. vízi városi Szt. Imre templom

93 p.

zágos Bizottsága

ány	száma:	——	19 ——
	kelte:	VIII 10.	19 39.
	beérkezése:	VIII 16.	19 39.

k száma:

elintézett szám:

áma:

áma:

sta:

Novotny Laus

festo

Novotny Jaris

Láid

E Mik 18. l.

.....nevü munkás igazolta

.....

a müvezető aláirása.

yezem:

.....

y helyettesének
sa.

Endrényi Imre, Szeged.

Novotni ~~[illegible]~~

Jestö

Ivod

A pesti mutartat

Napkeleti 1858. 173. l

Novotni Lajos

festő

1853 ban = München.

Így tudom hogy magyar

L.

Novotný Tanos

laisch der

Szépszinv. Mecz vattára

1817/1912

1804/1912

Nö képe

358 Colyn van Nieucasteel

Novotny János

festő

Pesti születés. 1850. szept 15-
a Marastoni növendékek
kiállítása az alakrajzból
oklevelet yert

Ney Ferenc. Az első magyar festészeti
akadémiát gyámolító társulat
évkönyve. I. f. 1846–1851.
Pest. 1852. → 32. l

Novotni János

Festő. Illatszerbolt cégért festett

Pesten

Percházy Károly: Cégérekről

Műemlékvédelem 1962. 2. sz. 104. l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

on: . . . . . .

. . . . . .

Novotny János

festő

1864

Lindokv

Perepatits

58. l.

MŰEMLÉKEK
ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

268/1911.sz.

Tekintetes KERESZTESSY LAJOS
a Koronakápolna Felügyelőjének

Dulovics János, a Ko
jesztett kérelem folytán a m.
ter ur f.évi márczius 16.-án
engedélyezte, hogy nevezett sz
segély czimén - 50 korona fol

A magas ministeri le

Novotny János

festő 41-l.

l.

Tört. Képes 1922.

Korongocska ólomból, római VI. V76.

Novotny János. /pesti/ F. mg. XIX. 2.

1852 Münchenben tanult, Marastoni akadémián díjat nyert, 1857 Olmo. Oltárkép s arckép – végtéplen a pesti Vernuk-féle Illatmérkereskedés számára.
[Lipka: Nem. von. 37.o.]
Appia: Kereskedő (Lap.) N.r.87./

Ányakvi sz.: .....

év: .....

akcim: .....

zaktárgyak: .....

vfolyam: ..... Vallás: ..... Szül. év.: .....

zaktárgyain kivül tud .....

.....

anitást vállal: helyben — vidéken.

apott-e már állást a Segitőtől és milyen esetekben: .....

egjegyzések: .....

kában vannak. A 60-as évek végén Novotni elméje elborúlt s 1870-ben aránylag igen fiatalon a lipótmezei tébolydában végezte életét.

Irodalom: Ney Ferenc: Az első fest. akad. gyám. társ. évkönyve. Pest. 1852. 32. l. — Kiáll. tárgymutatók. — Napkelet 1858. évf. 173. l. — Peregriny János dr. A M. N. Muzeum képtárának leíró katalogusa. Bpest. 1900. 55. l.

Bp. I. Hegyalljunt 23

Novotni Tádos, festő; szül. 1834-ben Pesten, megh. 1870. jul. 20-án ugyanott. Tanulmányait 1850-ben Pesten a Marastoni-féle festő akadémián végezte, hol az alakrajzból elismerő oklevelet is nyert. Ezután Münchenbe ment, hol évekig képezte magát a festészetben. A pesti műegylet kiállításain 1853-ban Hun-udvar Münchenben (olajf. 65 frt.) és Károlykapú Münchenben (olajf. 60 frt.) cz. képeivel lépett fel legelőbb. 1854-ben visszajött Pestre, s főleg arcképfestéssel foglalkozott, melyek közül néhányat a műegyletben is kiállított. Jelentékenyebb művei: Szt. Háromság, oltárkép (1855.), Mátyás király Izabellával (Báró Sósika: A csehek Magyarországon cz. regénye után; olajf., 120 frt; 1858.), Tánczosnő Nápoly vidékén (olajf., 200 frt., 1858.), Magyar leány (olajf., 80 frt., 1859.), Magyar parasztnő (olajf. 1869.) a Szépművészeti Muzeum tulajdona, stb. Mátyás találkozása anyjával és Hunyadi László fogsága cz. rajzai Ernst Lajos birto-

Novotni János, festő; szül. 1834-ben Pesten, megh. 1870. jul. 20-án ugyanott. Tanulmányait 1850-ben Pesten a Marastoni-féle festő akadémián végezte, hol az alakrajzból elismerő oklevelet is nyert. Ezután Münchenbe ment, hol évekig képezte magát a festészetben. A pesti műegylet kiállításain 1853-ban Hun-udvar Münchenben ~~[illegible]~~ ~~képeivel~~ (olajf. 60 frt.) lépett fel legelőbb. 1854-ben visszajött Pestre s főleg arcképfestéssel foglalkozott, melyek közül nehányat a műegyletben is kiállított. Jelentékenyebb művei: Szt Háromság, oltárkép (1855.), Mátyáskirály Izabellával (Báró Jósika: A Csehek Magyarországon cz. regénye után; olajf. 120 frt; 1858.), Táncrosnő Nápoly vidékén (olajf. 200 frt 1858.), Magyar leány (olajf. 80 frt 1859.), Magyar parasztnő (olajf. 1869.) a Szépművészeti Muzeum tulajdona stb. Mátyás találkozása anyjával és Hunyadi László fogsága cz. rajzai Ernszt Lajos birtokában vannak. A 60-as évek végén Novotni elméje elborult s 1870-ben aránylag fiatalon a lipótmezei tébolydában végezte életét.

[(olajf. 65 frt.) és Károlykapú Münchenben

[cz. képeivel

Neyfeaux. Az első fest. akad. gyám. társ. evkönyve. Pest 1852. 32. l. — Kiáll. tárgymutatók. — Napkelet. 1858. 173. l. — Peregriny János. dr. A M. N. Muzeum képtárának leíró katalogusa. Bpest. 1900. 55. l.

10 Copie von Novotny Janos nach F. Eibl. Hagymát ásuti tot fin. Die Copie ist im Besitze des Obigen.
11 Stilleben. Copiert nach Ganermann 1866. Im Besitze des Obigen.
12. Amor und Psyche copiert (?) 1866. im Besitze des Obigen.
13. Madonna delle Grazie aus Raffaels Schule (im Museum in Neapel) copiert. 1858. im Besitze des Obigen.
14. Copie von Novotny nach Marko Karolj: Viharos tengeri táj szivarványmyal. teren. I. No 8. des Szejsmüvészeti Museum.
15. Copie nach J. F. Danhauser: Wallenstein Saját Kardjába Dőt Rysler Ersek hagyatéka. (hol?)
16. Hochzeit am Lande. (cop. oder original N. J.)
17. Stilleben. Hund in der Küche " "
18. Copie des Assunta nach Tizian
19. Copie nach Than Mór: Jelenet az Imber tragédiájabol XIII szin.
20. Copie nach Székely Bertalan. II. Lajos tehemének feltakálása.
21. Cimon & Pera. Copie oder Original?
14–21. sind in meinem Besitze.
Die Hauptstärke des Malers war die Porträtmalerei. An Friedrich Lieder's Portrait im Pester Museum malte N. die Kleider.

Monsgre Dr. Karl Weczerzik
Edler von Planheim.
Wien II. Gumpendorferstr.
108.

Einige Beiträge für den Artikel Novotny Janos im ungarischen Künstlerlexikon. Novotny Janos geb. am 1. mai 1834. zu Pest, gestorben ebenda am 20. Juli 1870. begraben am Kerepescher Friedhof an der nach Salgó Tarjáni utcza zuliegenden Mauer in der Gruft No 307. Sein Vater starb frühe und war ein Schlosser. Seine Mutter war warscheinlich erst als Witwe Inhaberin einer Lotto Collectur. Der Künstler lernte in München eine gewisse Henriette von Montigny kennen, deren Eltern ihm jedoch das Mädchen nicht zur Ehe gaben, da er sie mit nach Ungarn nehmen wollte. Auch ein zweiter Bezuch in München war diesbezüglich erfolglos. Der Künstler scheint darob trübsinnig geworden zu sein und endete in der Irrenanstalt Lipótmező. Er war ein sehr stiller und eminent fleissiger Mensch. Im seiner freien Zeit betrieb er Trauben zucht, worin er auch auf Ausstellungen Prämirt wurde, auch war er ein grosser Freund von Hunden, deren ihn mehrere umgaben. Die schöne ~~Ve~~ Venus am Parfümerieladen v. Vértessi Kristóf ist von Novotny Janos verirt (?) mit Lotz.

Ausser den ~~der~~ Verfassern des Lexikons bereits bekannten Bildern von Novotny Janos sind hier in Wien noch folgende.

1. Selbstporträt v. Nov. Janos im 18 Jahre. 1853. Original v. Novotny. Im der Ausstellung 1853. in Pest gewesen.

2. Porträt seiner Schwester Ludmilla Novotny im 16 Jahre gemalt von Novotny Janos 1853.

3. Potrait seiner Mutter Magdalena Novotny im Alter v. 50 Jahren von Novotny Janos 1853. gemalt.

4. Selbstporträit d. Novotny Janos v. ihm begonnen vollendet v. Karl Lotz. (War in d. Pariser Weltausstellung?)

Diese 4 Porträits schenke ich dem Szépmüvészeti Muzeum in Budapest.

5. Ein kleiner Pinsch (Hund) Original v. Novotny Janos im Besitze meines Bruders Rudolf Weczerik Edler von Planheim. Wien I. am Hof 8.

6. 7. Zwei Weidebilder, copirt v. N. J. anno 1867. gleichfals im Besitze d. Obigen.

8. Stilleben Aquarell. copirt (?) v. N. J. im besitze des Obigen.

9. Landschaft! Temperamalerei ~~eg~~ copiert (?) v. Novotny im Besitze des Obigen. (~~W~~ villeicht A Hansch Helyi Táj?)

Novotny János, festő; szül. 1834 máj. 1-én Pesten,
megh. 1870 július 20-án Budapesten.

Novotny János

Somogyi Miklós: Magyarok a müncheni képző-
művészeti akadémián. Művészet. 1912. 180. l.

Novotny János

Perállag. III

1510. l.

. k. — TELLER, Eisenguss, mit durchbrochenem Mass-

ül. Vasveretes faállványon. XVII. sz. — KANONEN-
. XVII. Jahrhundert.

rrel átfont szalagon. — GÜRTELSCHNALLE, Metall,

— BUKETTHÄLTER, Messing, mit Perlmutterschaft

merrel. XIX. sz. k. — MEERSCHAUMPFEIFE, mit
ert.

IX. sz. k. — PFEIFE, Holz, geschnitzt, mit geflügeltem

AHMEN, Holz, geschnitzt und vergoldet, mit gewelltem

LAS, in Elfenbeinmontierung. Mitte XIX. Jahrhundert

Novotny János

l.

Perálltörtképes

203, 523. l.

Novotni Fáios

festő.

K. 1834. † Pesten, 1870. jul. 20-án a Lipótmezőn.

1. Magyar parasztnő. Jelzése: „Novotni Pesten 1869." 71·5×61 vászon. M. N. Muz. Cat. 55. l.

Bartolomeo Vivarini

Velencei festő.

B. V. volt az első mester Olaszországban, ki olajfestékekkel tett kísérletet; a San Giovanni e Paolo templomban egy szent Ágoston képet láthatunk, melyet 1473-ban olajjal festett, de csakhamar felhagyott vele, mert az olajfestészet feltalálásáról szállongó kétes hírek után sejtett uj módszer titkaiba sehogy sem tudott behatolni. Majdnem minden képét szakaszokra felosztva festette meg, s rendes szokása volt, compositióiba egy tengelicze madárkát — olaszul: vivarino — festeni, vonatkozással családi nevére.

Dessewffy A. Velencze

Novotny János

Biederm. kiáll. 1937

XI. terem.

Női archép. olaff.

Magyar parasztnő, olaff.

Szépen Mur. tulajd.

Férfi archép olaff.

Két fiú, kérdőjelezett Ép!

G.C.

M IRODA

YULA

ÁNDOR-UTCA 7 Postatakarékpt. csekk: 35710

Felveszünk mindennemű megrendelést néma- és hangosfilmfelvételek, címfeliratok, reklám-, Trick-filmek és laboratóriumi munkák készítésére

Budapest, 1936. julius 18.

Számla-szám F/498

mla

gos Bizottsága,

Budapest.

alapján

Teljes tisztelettel

MAGYAR FILM IRODA

Novotný Jaroš

Thieme Becker
XXV. 531. l.

(Lyska)

NOVOTNY JÁNOS / 1834 - 1870 / :

144. Clasz nő. - Olajf., v. méret 73 x 93 cm. Jelz. l. j. "Novotny J. 1858".

145. Gyümölcs csendélet. - Olajf., fa, méret 41.8 x 51 cm. Jelz. nélk.

Jobboldalt az előtérben J. Hoffmann és R. Bauer házai

Novotni J.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke; beiratkozás éve 1852.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 b:
1945. Ungarn-Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

Novotny János

festő

l.

Scholn Hermina-tájr

13 l. 14. l.

18. l. kerjet

Novotni János

Horváth, Dr Heinrich:

Zur Aesthetik der altpester Firmentafeln

A Múzeum. 1931.

213. l

Novotny János

Novotny János:

Tanulmánnyrajzok.

Litográfia. – cca 15 X 3 cm.

Szll. Lt. 4118.

Novotni János, festő, szül. Pest 1834.
megh. u.o. 1879. júl. 20. Münchenben
végezte művészeti tanulmányait,
s népélet képeket festett (pl. Magyar
parasztnő" (Eber Lexikon 565. l.).

Fénykép fejlécnek

in litogr. tanulmány. öreg férfi-fej,
fiatal leányfej ...
Szll. Gr. Gyűjt Lt. 41 18. dobor 718-912

Novotny Janos

N o v o t n y J á n o s ; ~~Jül. Pesten~~ genre-festő, Pesten

1834 - 1879. -

Tanulmányrajzok. XXXXXX 15-3 cm.
Szépmüvészeti Muzeum Grafikai Oszt.Lt.sz.4118.

Novotny Janis

önarchepé

Tört. Kepes

Madonna.

93. Veronai festő a XII. sz. ból.

Novotni János

NOVOTNI JÁNOS genre-festő Pesten, 1834—1879. A SzM. Graf. Oszt. őrzi egy tanulmányrajz-litográfiáját. Lt. 4118. Bibl. Éber: Művészei Lexikon 565. l.

Novotny

N. 2. *János*, festő. * Pest 1834 máj. 1.† u. o. 1870 júl. 20. Münchenben végezte művészeti tanulmányait s népéletképeket, továbbá egyházi és történeti kompozíciókat festett (pl. Magyar parasztnő stb.). Több képe van a Szépművészeti Múzeumban.

Kép. II. 208

vember 19-én

ájkép.

vidéket ábrázol az előtérben tóval,
ónak ~~van kikötve~~ vesztegel. A vidék égboltja
ra: „G. Daubner"

cm.-- Lelt.sz.4572.-- Értéke
énes hagyománya 1912 márczius
ar Nemz. Muzeum örökletéte /1381
~~13 április 23-án /2046-913/.~~--
ius 30-án /245-914/.

164

Novotni János

képei a szépm.

Múzeumban

Köztük

önarcképe is –

Római oszloptörzs márványból, csavarmene-
tes VI. 111.

Novotny János

festő

festette a Lipesti Her-
mina-kápolna Szep-
lőtlen fogantatás c.
főoltárképét 1855 ben

Horvtemplép

39. l.

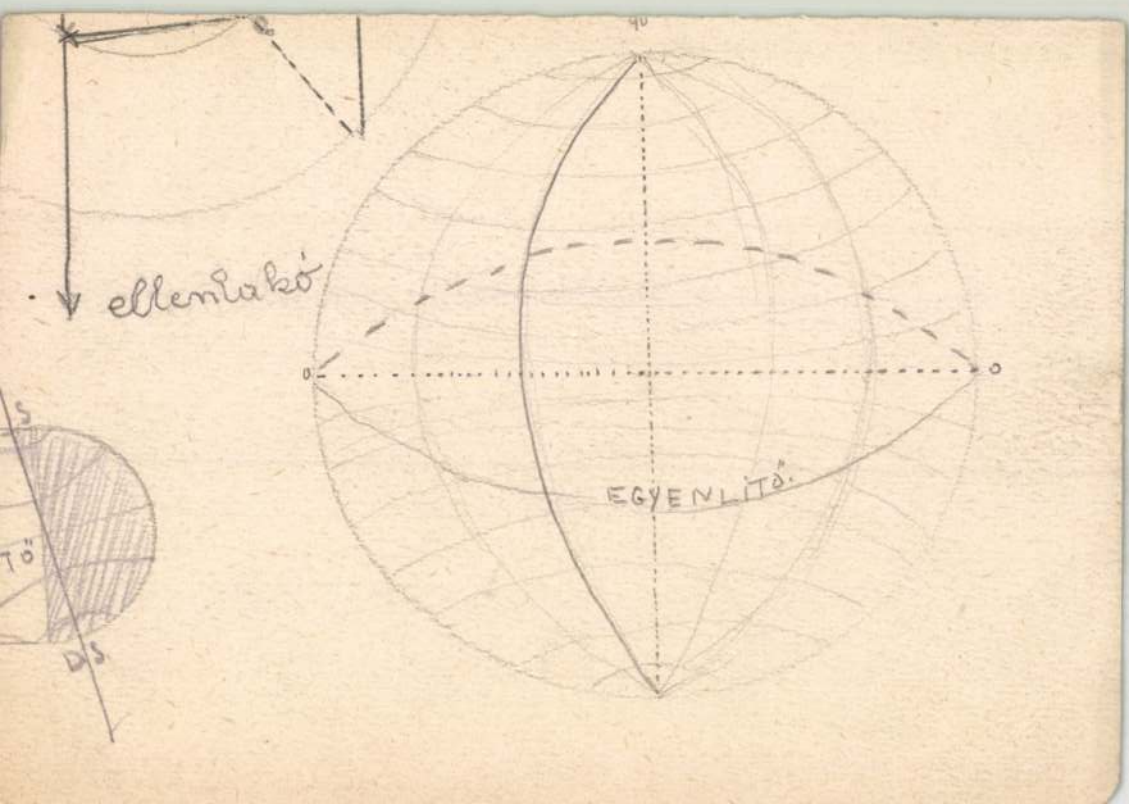
ellenlakó
EGYENLÍTŐ

Novotný János festő

Szül. 1834. V. 1 Pesten, magh.
1870 VII. 20 u. o. Pesten és
Münchenben tanult, 1854-től
Athen tösteneti, egyházi és
életképeket festett.

Művészeti lexikon 565. l.

Novotny János M. D. K.

Jestő

1834-70

1). Tanulmányok.

Gerni, A mag. körajz. 1960, 186

11576

Novotny János:

Perwanger Alajos arczképe.

Mellig, és kissé jobbrafordultan, de szembenézve van ábrázolva. Előrefésült haja és szemöldöke ősz, arcza és bajusza leberetvált. Öltözete: lehajtott galléru ing, fekete nyakkendő, kivágott mellény és kettős elejú kabát.

Aquarell, méretei 14:11.4 cm.

Sz.n. 2-913
730-913-2
Át.lelt.9710.

11575

Novotny János:

Baber Miklós arczképe.

Térdig, balrafordultan ülve és szembenézve van ábrázolva. Kezeit karbatéve tartja. Előrefésült hajat és kis barkót visel. Bajusza és szakálla leberetvált. Öltözete: katonai egyenruha kék hajtókával.

Aquarell, méretei 9,4:7,8 cm.

Sz.n.1-913
730-913-1
Át.lelt.9709.

11569

Novotny János.

Saját arczképe.

Mellig, kissé balrafordultan, de szembenézve van ábrázolva. Hátrafésült haja hosszú, bajusza és szakálla leberetvált. Öltözete: ing lehajtott galléral, csomóra kötött nyakkendő és egyelejű kabát.

Szénrajz, méretei 47.4:38.2 cm.

Sz.n. ~~886~~ 299-912.
1018-912-13
Át.lelt.8657.

1911.

1320. Lotz Károly.

Sz. Hessenonburgban 1833 deczember 16-án. Budapesten 1904 október 13-án.

Novotny János festő ~~arczképe~~.

~~A~~ Derékig látható, ~~művész~~ balrafordult~~an~~ és szembenéz~~ve~~, ~~van ábrázolva~~. Homlókába is lógó szőke haja, ~~és~~ szemöldöke barna, szeme kék, ~~kis~~ bajusza ~~szőke~~, arcza pedig léberetvált. Öltözete: ing lehajtott gallérral és vállon átvetett kávébarna köpeny. A háttérben jobbra zöld draperia lóg. Jelzése alól jobbra: Lotz K. 1867.

Vászon, méretei 78.5:65.5 cm. -- Lelt. sz. 1320. -- Értéke 400 K. -- Dr. Weczerzik Károly ajándéka 1909 július 6-án (1308-909). -- Az adomány elfogadtatott 1912 január 5-én (121-912).

Sz. n. 125-911
1308-909-6
Át. lelt. 6537.

38

T. Képes.

Nowak (Nowack, Vobak) Johann

Modelliser

XVIII. n

l. Schirek Holitsch

121. l.

MDk

Novotny Rezső épitész, Kolozsvár

A Társulat köréből. Uj tagok. Magyar Iparmüvészet
1910. 8.sz. XI. 1.

MDK

Novotny Rezsőé ép.rajzoló

Aradi épitészeti ...rajzolók... Vállalk. Közl.
1907. jan. 9. 6.o.

Novotny Robert

címke

Szabad Művészet

1947. 26. l.

E. Neugebauer Orendi: Orientalisch
Neugebauer-Troll: Handbuch der "
Jajczayné Kanyó Erzsébet: A keleti
Dr. Max Creutz: Kunstgeschichte der

- - -

8 könyv
1 jegyzék

122-250

Novotny Robert MDK

képeivel szerepelt a kiállitáson.

--: "Mai festészetünk" kiállitás Sopronban.
Kisalföld 1962. szept. 21.

Nowak Franz

Modelliener

XVIII n.

l.

Schirek Holitsch

121. l.

77659

Novotny Rezső MDK

építészmérnök, született Nagyenyed, 1910

az oklevél keltének éve 1938 száma 117

József nádor 1937/38

Novotny Rezső

okl. építészmérnök

szül. Wagyenyed 1913

Oklevelet nyert 1938.

József nádor 1937/38

208. l.

gos jellegű mérnöktestületek és az illetékes ipari és gazdasági érdekeltségek úgy, hogy az egyes mérnökkategóriák körében időnkint felmerülő szükséghez képest ez a szervezet tenne javaslatot továbbképző tanfolyamok rendezésére.

A felállítandó Mérnök Továbbképző Intézet látná el tehát a jövőben a mostani nyári egyetemünk keretében programmon szereplő erdőmérnöki továbbképző tanfolyamhoz hasonló előadássorozatok megszervezését, de kétségtelen, hogy minden oly esetben, amikor a körülmények azt megokolttá teszik, a soproni nyári egyetemünk kereteit fogja majd felhasználni ilyen tanfolyamok rendezésére.

Úgy vélem, hogy egymást igen szépen fogja majd kiegészíteni és támogatni ez a két intézményünk.

Soproni nyári egyetemünk mult évi sikere és az iránta ez idén mutatkozó még fokozottabb érdeklődés, most már biztosítanak bennünket arról, hogy hivatását: a műszaki és gazdasági tudományoknak a társadalom széles rétegeiben való terjesztő-

Novotny Rezső

építészmérnök

rendes tagul felvették.

MMÉE Közl.

1944. 284. l.

Novotny József,szijgyártó

Soproni városi szijgyártó.Egy Stingl Lipór soproni rézöntőmester terrel kapcsolatos lakásperben szerepelt, mint városi birósági kiküldött. 1793.szept.9-én

Mihalik Sándor: Stingl Vince"soproni nemtelen plebejus"a herendi gyár alapitója 323.old

Soproni Szemle.Helytört.Folyóirat.XXII.évf.1968 Sopron

Novotny Mátyás

Könyvkötő
nem Sopronban mű-
hödött, csak ott va-
badult fel-

Helyesbítés-

Romhányi Károly:
A magyar könyvkötés
műveszete.
Ym. Csatkai E.
Soproni Szemle
1938. 105. l-

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Novotny Mátyás

Könyvkötőlegény

1797

l.

Vasi Szemle

1936. 231. l.

1. – 10. ll., 1 képes tábla

Vovodny Mátyás
soproni könyvkötő
1797.

l.

Romhányi

88. l.

Novotny Mátyás

könyvkereskedő

jungbunzlaui (Csehország)

~~születésű, 1793 óta tanonc~~

Pfundtner Mátyásnál

Sopronban, 1797-ben fel-

szabadul.

Véghsoprkönyvk.

231. l.

Áthozat	59.249.49
	80 —
	54914 14
	114143 63

MDK

Novotny József pesti festő

D. Lepold Antal esztergomi kanonok levele a Műeml. Orsz. Bizottságának, Esztergom, 1939. jan.2.

Novotny Pálma

Résztvesz a Budapesti Tanítóképző tanulatán

Körnevelés, Bp. 1969... 23.

Novotny Róbert MDK

Házsorok, olf.

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

MDK

Novotny Vaclav, edényfestő

1912 -től négy évig volt a gyár dolgozoja, önálló érdekes szlovák-nepies mintákat festett, [illegible]

Nikolenky Géza beszámolója Dr.Szentiványi Gyulának:
A Zsolnay gyár művészei és kivitelezői.
Pécs. 1948.nov.16.

MDK

Novotny Vaclov, edényfestö

1912-töl

a Zsolnay gyárban dolgozott kb 1 1/2 éven át.

Nikelszky Géza: A Zsolnay gyár müvészei és kivitelezöi. Pécs. 1949. ápr.12.

Novotny Vaclav

Szül: Prága 1892

Zsolnaynál dolgozott 1912-13; 1916.

77.o. 39. jegyz.

[redacted] GÉZA : A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

MDK

Novotny Vaclav

edény- festő , kivitelező

A Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött 1912-1916.

67.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Novotny Voclav MDK

edényfestő

érdekes szlovák népies munkákat hozott magával az ezerkilencszáz tizes években ezek alkalmazásuknál vesztettek eredeti izességükből.

47.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnáy-gyár müvészete. Pécs. 1959.

DANIEL NOWAK, textilfestomester

Az 5.függelékben a locsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.--A 6.függelék a locsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1869-ig.
E mesterek egyike volt:
69.- Daniel Nowak, Leutschau. 151.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai I. 101.old

ARRABONA, A Xantus János Mú-. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

MELCHIOR NOWAK, textilfestőmester

Az 5.függelékben a lőcsei festők céhlevelét találjuk 1715-ből.Kihirdetve:1716.febr.14-én.-A 6 függelék a lőcsei céhhez tartozó mesterek névjegyzékét tartalmazza 1608-tól 1859-ig.-E mesterek egyike volt:

45.- Melchior Nowak, Leutschau. 151.old 1674.

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA. A Xantus János Múz. Évkönyve, 16. Győr, 1974.

4084. Novotny János.
Sz. 1834 május 1-jén. † Pesten 1870 junius 20-án.

4084. Novotny Magdolna arczképe.

A művésznek ötven éves ~~[illegible]~~ édesanyja mellig látható, kissé jobbrafordult és szembenéz. Középütt elválasztott és simára lefésült haja őszbevegyült, szemöldöke barna, szeme kék. Fekete csipke főkötőjének széles szalagja csokorra van kötve s öltözete: ~~[illegible]~~ lehajtott ing gallérral és magas ruha elől gombokkal. Jelzése oldalt jobbra félmagasságban: NJ. 1864.

Vászon, méretei 53.3:45.4 cm. -- Lelt. sz. 4084. -- Értéke 100 K. -- Dr. Weczerzik Károly ajándéka 1909 julius 6-án (1308-909). -- Az adomány elfogadtatott középületek diszitésére és más gyüjtemények gyarapitására 1912 január 5-én (121-912). — Bejelentetett 1912 március 21-en (624-912)

Sz. n. 489-911
1308-909-5
Át. lelt. 6536.

57
Vid

1911

4083. Novotny János.
Sz. 1834 május 1-jén. † Pesten 1870 junius 20-án.

4083. Novotny Ludmilla arczképe.

(A művésznek testvére tizenhat éves korában mellig, balrafordultan és szembenézve van ábrázolva. Középütt elválasztott haja és szemöldöke barna, szeme szürke. Fejdiszéről bogyófüzérek lógnak le. Arany fülbevalója szölőlevél. Öltözete: himezett ing lehajtott gallérral, kettős csokorra kötött kék nyakkendő és kivágott barna kabát.

Vászon, méretei 58:46.3 cm. -- Lelt. sz. 4083. -- Értéke 100 K. -- Dr. Weczerzik Károly ajándéka 1909 julius 6-án (1308-909). -- Az adomány elfogadtatott középületek diszitésére és más gyüjtemények gyarapitására 1912 január 5-én (121-912). — Bejelentetett 1912 március 21-én (624-912).

Sz. n. 488-911
1308-909-4
Át. lelt. 6535.

50
V.d

Nörr, festő

Divatcsarnok, 1858. juli 6. 426-428.
A budapesti Müegylet...tárlata

Nöszlpök Mátyás
ausztriai származású

MDK

/kömüves/ épitőmester

neve a XVIII század közepén szerepel az uj polgárok közt az Album Dominorum Civium-ban.

Jenei Ferenc: Régi győri házak.
Bp. 1959. 9-10.o.

Wörlinger

ácsm

l.

Házi: Sopron tört

II. r. 4. k.

1464. 229. l.

1466. 261. l.

Nösner Hannes

Ötv.

1615. Mediasch

Wód

A medgyeri ötvöcéh megbizásából rézt vett az erdélyi szász ötvösök ezévi medgyeri tanácskozásain.

Rothkunstgew. 77. l.

Wód

Müll Fr. 40. l

..... *műhely.*

főnökség!

..... hó..... n történő kifize-

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

m.

évi ..... hó.....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Nöbl (Nebel) András

órás Kismarton

lásd

Csatóráscsh

43. l.

38. Ülő nő.
39. Rajz.

PICASSO.

40. Rumos üveg.
41. Monument.

ROUAULT.

42. Néger csók.
43. Tájkép.

ROUSSELL.

44. Kompozició.

SIGNAC.

45. Sepia.

Nöbl, Andreas
Örás

Csás Frey Öst. Kunst
XXIV. k.

XXXI. l.

enytár

mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
...nyhép		

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

NOVOTNY TIHAMER

Új Művészet
2004. január
XV. évf. 1.

25. old.

Nődler Róbert

MDK

Virágoskert Leányfalun, olf.

Műcsarnok 192o. tavaszi kiállitás

Nöpauer, Matheus
építőmester

l.
Schoen Szentháromi I.
6. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

MDK

Nöpauer H. kömüvesmester

1767-ben a budai Szent Anna templomon dolgozott.

SchoenArnold: A budai Szent Anna templom 210.1.

MDK

Nöpauer kömüvesmester

1768-ban dolgozott a budai Szent Anna templomon.

Schoen Arnold: A budai Szent Anna templom. 210.

mDK

Nöpauer, épitömester

müvészetére az utolsó szót még nem mondhatjuk ki,még tart az adatgyüjtés.
1754-56 között Schaden János mihály kömüvesmesterrel együtt a katonai ereditmények mukálatait vezeti.
1771-ben a katonai tápszerraktár épitkezését bizzák reá. Elözöleg 1767-ben Schaden m.J.-l közösen szerzödet kö az eröditési igazgatósággal a budai várfalak megerösitésére.

Müller Flórián ápolma. c/el.4o.sz.dolg.1936. 4-84.1.
Müvtört és Kerrég. Int.

H:Nöpa uer, kömüvesmester

1767 No.38.-al 17 db heticédulát egyenlitettek ki.
1768-ban No.34. fizették ki.

Schoen Arnold: A budai szent A nna-templom. 2o9-21o.l.
?

Nöpauer Máté

átépítette 1748-tól a budai szent Anna templomot. 16. p. reprodukció.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1972.

951

mDK

Nöpauer Máthé, épitömester

Mária Terézia kori budai barokk épitészet vezetö egyénisége. ~~Az 1753-ban felszentelt sz. Flórián kápolna lett egyetemes örökösé 1757-ben készitett végrendelete szerint.~~ Életének utolsó éveit a szt. Anna vizivárosi templom épitésének elökészületei foglalják.le.

Schoen Arnold kutatásai nyomán irányult a kápolna felé tudományos érdeklödés fokozottabban.

Müller Flórián kápolna. Bp. 1936. Müvtört. és Kerrég. Int dolg. 4o. sz.

c/el

MDK

Nöpauer Máté,

budai barokk építészet vezető egyénisége. A Szt. Flórián kevésszámu hiteles alkotásainak egyike. A Szt.Flórián kápolna sorsa szorosan összefüzödik Buda egyik legrégibb épületének ,a Fö-utcai polgári kórháznak történetével.

N.M. adja meg mai formáját a budaujlaki plébániatemplomnak, melynek épitkezése 1746-ban indul meg.

MüllerFlóriánkápolna. c/el. -1936. 4o.sz. Müvtört.és kerrég.Int. dolgozat. 4-84.l.

MDK

Nöpauer Máté, épitömester.

majdnem félszázados tevékenysége alatt rengeteget dolgozott Budán.
1748 tavaszán feleségül veszi Hamon Kristóf ,e század elsö felének legtekintélyesebb vezetö épitömesterének honfitársa -, özvegyét s ö vezeti tovább az elhunyt mester templomépitkezéseit.
1749 jul.28. megszerezte a budai polgárjogot.

A polgári esküt azonban csak 1753 ápr. 24-én teszi le Viola Agoston épitömesterrel és Fries Gáspár asztalos mesterrel együtt. /Szföv.Lvt.Budai tan.jk.1753 ápr24.

Müller Flórián Kápolna. c/el. -1936. 4o.sz. Müvtört. és kerrég.Int. dolgozat. 4-84.l.

Nöpauer Máté/Mátyás/ építömester.

kit 1752-ben a budai tanács a Potsdamban tartózkodó Janson János, későbbi budai kőfaragomester vagyonának kezelőjéve nevezi ki. J.J. 1758-ban hazatéres ezintén budai polgár lesz./

MüllerFlóriánKápolna, e/el. 1936. 4o.sz. dolgozat.
Müvtört. sé Kerrég.Int. 4-84.l.

MDK

Nöeauer Máté,ép.mester

nincs kizátva, h.öt bizták meg a várbeli klarissza-
kolostorának átépitésével 1753-4-ben. A kispolgári é-
pitkezések során a Pala-u.8.sz. egyemeletes bérházat
épithette. Bár világok választják el N. alkotásaitól,
szerkezeti rokonságot árul el a szintén ebben az idö-
ben / 18.sz.ötvenesévei/ épült Erdödy palota és a
budai ágostonrend templomának portáléival.

MüllerFlóriánKápolna.c/el. 1936. 4o.sz.doc. 4-84.l.
Müvtör.és Kerrég.Int.

MDK

Nöpauer Máte, ep.mester

Életének utolsó éveiben nagyobb épitkezésekről nincs tudomásunk.-1786-ban végez javitási munkálatokat a budai szegényházban és a polgári korházban.1785-ben az egyetem épületét restaurálja. 1792-ben meghal.

Eletnagyságu olajportréja tévesen Gelezius pápa neve alatt a Martirokuti ferencrendi zárda emeleti folyósoján /ill.Marfit Krt./ látható s valószinüleg akkor készült ,mikor azágostonrendiek templomát s a zárda emeleti traktusát épitette./r Ka izern.: id.m.

A buf i barokk épitészet utolsó jeles képviseloje volt.

Müller Flórián Kápolna. c/el. 40.sz .dolg. 4-84.l.
Müvtört.és Kerrég.Int.

MDK

Nöpauer Máté, budai épitömester.

Felesége 1764-márc.24.én meghal. Ujra nüsül 1764 nov.5.-én Staudinger máriat veszi el /Szt Anna templomban/.

Vagyont szerez. 1050.12 kormöczi aranyert megveszi a Viziváros ban Sollfranek János ingatlana melletti házat. Többek közt a várban a wienergasseban is volt egy háza. Szótöbbséggel megválasztják a külsö tanácsba szotöbbséggel 1782- a választmányi tagok sorába kerül. Közelet ember volt.

MüllerFloriánKápolna. c/el. 1936. 40.sz. dolgozat.
Müvtört.es Kerreg.Int. 4-84.l.

MDK

Nöpauer Mát, épizömester.

Szaktudását pest városa is értékelte. Szakvéleményt kérnek tőle 1772 jun.24.vitás építési ügyben. 1775-ben a belvárosi plebániatemplom gótikus szentélyének a rest. munkájánál Jung József pesti mestert támogatja.
A szt.Anna pl.templ.építkezése közt hal meg Hamon Kr. Nöpauer folytatja. N. folytatja a budaujlaki templom építését is.

Müller Flórián Kápolna. c/el. 1936. 4o.sz. dolgozat. 4-84.l.
Művtört.és Kerrég.Int.

MDK

Nöpauer Máté, ép.mester

tervei szerint tervei szerint épült az óbudai uj Szt.Péter és Szt.Pál templom ujra épitett törnya. A talaj süllyedése miatt az elöbbi tornyot le kellett bontani.

MüllerFlóriánKápolna. c/el. 1936. 40.sz. dolg. 4-84 l. müvtört. és kerrég.int.

Nöpauer Máte, epitömester MDK

tervei szerint történik 1749-től kezdve a tabáni Szent Katalin templom átépitése. /Sztöv.Ltv. Budai templomszámadások.III.doboz./

MüllerFlóriánKápolna. c/el. 1936. 4o.sz.dolg. 4-84.1
Müvtört. és Kerrég. Int.

Nöpauer máté, ép.mester MDK

tervének nyomait ma már csak ahomlokzata örzi a Szt.Katalin templomnak, melyet az 1810-i tüzvész után teljesen ujjáépitettek.

MüllerFlóriánKápolna. c/el. 1936. 4o.sz.dolg. 4-84.1
Müvtört. és Kerrég. Int.

MDK

Nöpauer Máté, ép.mester

az ujlaki templom evang.oldalához asszimetrikusan csatlakozó torony megbontja a homlokzat harminját, de ez nem N.hibája, az adott helyzet kivánta igy.

MullerFlóriánKápolna. c/el. 1936. 4o.sz. dolg. 4-84.1.
Müvtört. és Kerrég. Int.

MDK

Nöpauer Máté, ep.mester

teljesen eredeti alkotása az ágostonrendiek Margit körúti zárdatemploma/mai ferencrendiek temploma. 1707-ben épült.1753-ban uj templom elkészitésének tervét s az épitést vezetését N.-ra bizzák. /A régi templom már kicsinek bizonyult./

MullerFlóriánKápolna. c/el. 1936. 4o.sz. dolg. 4-84.l. Müvtört. és kerrég. int.

MDK

Nöpauer Mát, ép. mester

A Margit körüti uj ferences templom 1753-ban az elsö torony elkeszültével, a harangokat beszentelés után felhuzzák. 1754-ben a másik torony is elkészül. Máj. 5-én teszik le az alapkövet. Magaa templomhajo csak 1762-ben keszült el. Ekkor helyezték el az eddig a bejárat alá elhelxezett alapkovet az evangeliumi oldalon. 1768-ban a sekrestye és az oratorium is elkészült.

MullerFlóriánKápolna. c/el. 1936. 4o.sz. dolg. 4-84.1.
Müvtört. és Kerrég. Int.

MDK

Nöpauer Máté, ép.mest.

1768-ban átépiti a margit-köruti ferences-rendházat. Emeletet nuz. 18 évi munka után 1770-ben megtörténik az ünnepályes felszentelés.
1771 márc 8-án 800 forintot adományoz feleségével Staudinger Juliával együtt litánia ajtatosságra.
/SchoenA.:id.m.Mesterek adattára. 175.l.

MüllerFlóriánKápolna. c/el. 1936. 4o. sz.dolg. 4-84.l.
Müvtört és Kerreg.Int.

Nöpa uer Máté, ep.mester. DK

Feltünö ek azok a stilusjegyek mely a margit-körut Ferences templom és a viziváros Szent Anna templom homlokzatán felismerhetök. A két templom fökapuja teljesen azonos elgondolásu. Ma már az ö szerzösége kétségtelen a kutatások alapján.
A gróf Erdödy palota kapuzata is ebböl az ötletböl indult ki. /Réh Elemer: a helyi müvészet kaputipusaitol teljesen elterö a nöpaueri koncepcio.

Müller Flórián Kápolna. c/el. 1936. 4o. sz.dolg. 4-84.l.
Müvtört és Korrég.Int.

MDK

Nöpauer Máte, ep.mester

tervei alapján a Verbőczy utca 7.sz.alatti egykori Erdödy-palotát az tervei alapján alakitjá át pallérja Demminger Mátyás. /Reh E.: id.m. 85, 86.l./

Müller-lóriánképolna. c/el. 1936. 4o.sz.dolg. 4-84.l.
Müvtört és Kerrég.Int.

M. D. K

NÖPAVER máté építőmester

Bécsi út 32. Plébánia épület (?)

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 160. l.

M. D. K.

NÖPAUER bálé kőművesmester

Az újlaki plébánia templom
építője Hamon Kristóf balála
(1748) után

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 160. l.

M. D. K.

NÓPAUER Máté

1762. Nyíraki plébániatemplom
új homlokzata a torony lebontása
utáni.
1766. A torony befejezése
1768. A templom bővítése.
A munkáknál segédkezett: Kugler János
Jäger J. Henrik, Ende Ferenc, Purchhardt
János Gy. Deminger Mátyás

Budapest műemlékei II. bp. 1962. 160. l.

MDK

Nöpauer Máté, ep.mester

a világi építészet terén is jelentős szerepe lehetett. A Az Erdödy-palota palotaepitészetünk egyetlen idáig feltárt emléke. Másik hitelesemléke működésének a régi budai városháza, melynek kibővitési és átépitési munkáit vezeti. Egyéniséget közvetlen J.L.von Hildebrandt alkotásai alakitották ki. A sz. második felében a klasszicizmus áramlata reá is hat.

MüllerFlóriánKápolna. c/el.1936. 40.sz.dolg.4-84.l.
Müvtört. és Kerég Int.

Köpauer Máté, ép.mester MDK

Feltehetően a tabáni szerb templom ,mely 1744-ben épült N. szellemében és tervei alapján lett az ötmenes években átépitve. Ha ez igy van, akkor a veres pálné-utcai gör.kel.szerb egyház templomát is az ő tervei szerint épitik át. A stilus-analogiák vezetnek erre az elgondolásra.

Müller Flórián Kápolna.c/el. 1936. 4o.sz.dolg.4-84.l.
Müvtört. és Kerrég. Int.

nDK

Nöpauer Máté, ép.mester

Reischl Gáspárral együtt köti meg a szerzödést a katonai tápszerraktárban telepitendö lisztkamrára. - Niedermayer Xavér ácsmesterrel együtt a viziváros ból a várba vezetö fedett lépcsö is az ö alkotása. 1778-ban.

Müller FlóriánKápolna. c/el. 1936. 4o.sz.dolg.4-84.l.
Müvtört.és Kerrég.Int.

MDK

Nöpauer Mátyás, épitömester

vezeti az 1769-ben keletkezett határozat alapján a régi budai városháza kibövitését, ki a régi épület motivumait fejleszti tovább a hpmlokzaton. Hildebrandt szellemiségét érezzük rajta az épület uj lépcsöházában, ahol egyénisége szabadon bontakozik ki. Arra mutat, h. müvészete bécsi hatásokból fakadt.

Müller Flórián Kápolna. c/el. 4o. sz. dolg. 1936. 4-84. l.
Müvtört és Kerrég. Int.

MDK

Nöpauer Mátyás, budai ép.mester

a budaujlaki templ. épitését folytatja Hamon Kristóf halála után/Reh E.: id.m. 84.l./- 1749-töl kezdve a ta báni Szent Katalin templom átalakitási munkalata vezeti./Schoen A.:id.m. 175.l./

MüllerFlóriánKápolna. 1936.e/el. 40.sz. dolg.4.-84.l. Müvtört. és Kerrég. Int.

MDK

Matheus Nöpauer épitőmester, Bécsi szárm. Budán telepedett meg

1757, 1762. javitásokat végez az emlékmüvön.

Schoen A.: A Zsigmond téri Szentháromság szobor. Templomnyok Budapest Multjából. Bp. 1936. IV. k. 2-13. l.

MDK

Nöpauer Máté,

a Margit-körúti-Martirok utja/ ferencrendi templom tervezője. Irásbeli adatok alapján nem lehet e templom és a trinit. templom módositó tervezőjének azonosságát kimutatni, bár a két homlokzat azonos tipusu.

Bertalan Vilmos: Az óbudai -kiscelli trinitárius kolostor és templom. Bp.1942. 1-12 repr.

M. D. K.

NÖPAUER Máté építész

Az újlaki templom építésének befejezője Slamon Kristóf halála (1748) után 1759 fejezett el.

A templom déli oldalon álló tornya (1766)

Budapest műemlékei II. Bp. 1962. 138. l.

M. D. K.

NÖPAUER Máté építőmester

Szt. Flórián-kapolna (Fő u. 90.)

1759 – 1760.

újlaki plébániaház Becsi út 32. g.

(1763 – 1766)

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 139. l.

M. D. K

NÖPAUER Mályás építész

Budai ferencesek temploma (eredetilegar Ágaston-rendiekner épült) a déli tornyot 1752-ben

az egész templomat 1767-ben bejezte be

A hozzáépült kolostorépület

Budapest müemlékei II. Bp. 1962. 138. l.

[illegible] műemlékei II. Bp. 1962.

M.D.K.

Nöpauer Mátyás, brünni születési építőmester

1748-ban veszi át Buda első jelentős építőmesterétől, Hamon Kristóftól, a budai Sch. Anna templom építését a folytatja a budaújlaki templom építését is. Utóbbinál mellette pallérosbodik az ceri Pickler Julios Mórai

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki tppográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó,

164. old.

Nöpauer Mátyás

építőmester Nikolsburgból kármazott át Magyarországra.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál

Merényi Ferenc: Magyar Műemlékvédelem V. (1967-68) Budapest, 1970.

1951.

Wöpauer Mátyás

építőmester Jung Józseffel együtt
javítja ki a pesti belvárosi templom
omladozó mennyezetét 1775-ben.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Horváth
Pál, Mezőnyi Ferenc: Magyar műemlék-
védelem V. (1967-68) Budapest, 1970.
202 l.

Nöpauer Mátyás

építi 1750-ben Erdődy György
ezidőszerinti Táncsics utcai palotáját.

Voit Pál: A barokk Magyarországon,

Budapest, 1970. 152 l

45 l

Nöpauer Mátyás

legtöbbet foglalkoztatott kőmüves-
mester Budán Jäger János Henrik
mellett.

Voit Pál: A borokk Magyarországon,
Budapest, 1970. 152 l

45 l

Nöpauer Mátyás

Hamon Kristóf budai kőműves mester örökébe lépett. Folytatta a mesterei által elkezdett budai Szent Anna templom építkezését.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970. 152 l 45 l

Nöpauer Mátyás

brünni építőmester 1748-ban vette át Hamon Kristóftól a budai Szent Anna templom építési munkálatait.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970.

Nöpauer Mátyás

Folytatta a budaújlaki templom építését. Mellette palléroskodott Pichler János György.

Voit Pál: A barokk Magyarországon, Budapest, 1970.

541

Nöpauer Mátyás építén M.D.K.

befejezte a budai ut Anna tplom épi-
tését. Önálló müve a Fő utcai ut. Flórián
tplom.

Kampis, hagy. müv. Bp. 1960 438.

Nozdrovický

Kassai iparművészi kollektív kiállítása apró iparművészeti tárgyakból az alábbi kiállításon:

Katalogus a volt magyar politikai foglyok kiállításáról. 1918–1938. Budapest – Kassa (1938).

Nowinszky Jenő.

Jessó

Őrszem c. képe

repr.

Művész-Élet

1934. 1–2. sz.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Norwinsky Jenő

kiáll.-

Nemzeti Salon

1926. jun.

Fő. képt.-

Nowinsky Jenő

130	Marietta	pasztell	300.—
131	Lilike	pasztell	300.—

Nemzeti Szalon
[Akv. post kiáll. 1933 május jun]

1235. Beck Ö.F.:

Sz.Veszprémben 1873 junius

Tisza István gróf.

Nyakig, ~~látható és~~ b
zolva. Haja és körszakálla
kopaszodik. Feliratai a ke

TISZA ISTVÁ

a nyaknál monogramm
fölül balra: 1907

Bronce-plaquette, m
Vétetett 1908. augu
vességéből 10 K-án (1330-90

Nowinsky Jenő

120 Virágos bódék olajf. 250.--

Nemzeti Szalon
tav. kiáll. 1932 jun

Nowinsky Jenő

Férfi arckép, olaj.

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

Kadič Ottokár dr. VII. 147

NOVINSKY JENŐ

97 Futó rózsa olajf. 200.–

Nemzeti Szalon

Csendélet kiáll. 1933 febr-márc

elyre fatálat tettek disznóhussal és
zék ~~[illegible]~~, hordó, két zsúp szalma,
lap és csorba cserép-lábas képez csoportot,
s sárgarépa és egy csomó petre-
ul az ólhoz ~~[illegible]~~, ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ elejére kendőt akasztottak, míg te-
blak ~~[illegible]~~ ba ~~[illegible]~~ fett deszka vezet, két czipőt, tyúk-
rossz seprűt ~~[illegible]~~ dobáltak. Jobbra pedig,
~~[illegible]~~, ~~a padlájról~~ egy másik paraszt
lefelé; a tűzhelynél ~~[illegible]~~ egy asszony ül dézsán
innen, ~~[illegible]~~ egy felborult nagy kosár ~~[illegible]~~ köri le fi-
r visszahajtott szárú csizma ~~[illegible]~~ és két
~~[illegible]~~ jén és belsejében edények látszanak.
dorong közt „H. Potnijl"

3: 82·5 cm.
7-én Pick Adolftól 500 Kán. (120/901).

Novinszky Jenő

Udvarrészlet, dass.
Malom udvara
Baranyában, dass.

Nemzeti Szalon

őszi kiall. 1939. szept.

Nowinszky Jenő

festő

A Kondor-út őrzel,

olaff.

Nemzeti Szalon

1939-es Szalon

Novinsky Jenő

Pest

Tanulmány

Falusi utca

Repr.

A Mű

1927. I. f. 32. l.

Norwinsky Jan

Thieme Becker
XXV. 532. l.
(Lipka)

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Nowinsky Jenő

Kül. 1884, Bpest

1926. jun. koll. Eiáll.
a Nemzeti Kalonban,
Életrajz. Fölég olajf-
tájkép.

szükséges felszerelési tárgyak. Az Egyetemi Nyomda szolgáltatja ki a hivatalos tanter-

SZERDA

veket, rendeleteket, szabályzatokat és az összes tanügyközigazgatási, valamint iskola-

CSÜTÖRTÖK

ügyviteli kezelési nyomtatványokat. Indokolt esetben rövid lejáratú hitelre is szállít.

PÉNTEK

K

SZOMBAT

1

Egyed, Egyed

**Kis*

Novinszky Jenő

Munkarok
1919. hadviselt mun. kiatt
317, 321.
haretten ~~[illegible]~~ volt.

Kül. Budapest
1884.

Stajerország térképe a XVIII. századból

V. 27, 28,

Novinsky Jenő

Magyar Művészet
1926. 304

teriton ot sorban: »FVNDAVIT TEMPLVM ACADEMICVM S. JOANNIS BABT. TYRNAVIAE«.

Vászon, méretei 215 : 129 cm. — Át. Képt. 98. — A Jankovich-gyüjteményből 107.

Kifüggesztésére vonatkozó adatok a Tört. Képcsarnokban. 1884 : II. 35. — 1894 : IV. 143.

Á. 98.

Novriczky Jenő

festő

I. Sánc u. 5.

1927. Független Művesek kiáll. Nemzeti Szalon

1647-909-19
Metszet-tiszitó.

19. Asztalka. (Fest III) nyolcszegletes

Két darab szürkére festett fenyőfa asztalka négy labbal, ezek között léczekkel.
Méretei: 53 cm. magas, 55 cm. széles, 55 cm. mély.
Becsértéke per 15 K.....30 K

Készitette Tikáts Adolf az 1906: I.27-iki 123 sz. alatt iktatott számla szerint.-- Kifizettetett 1906: III. 2-án a 132 sz. nyugtával.-- Elszámoltatott 1906: VI. 5-én 989 szám alatt.

Novinszky Jenő

1919. okt. Eiäls. N. Halon
Alkonzat, olaff 4000.–

Eperjesi Széchenyi Kör

V. 306.

Nowinsky Jenő

1920 jan. feb.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Tátra, olaff. 1200.—

Őnarcheji, olaff.

1920. máj.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Ősz, olaff. 4000.—

1920. szept. n. o.

Udvar részlet, olaff. 3500.—

Üvegkösöntés, római V. 246.

— metszés, római V. 246.

MDK

Nowotarszki István (szobrász)

alkotása a Steinmetz kapitány szülőházán (Pécs) elhelyezett emléktábla domborműve. (repr.)

(Adat a képaláírásban.)

Barát Endre: Az első roham.

Ország-Világ, Bp. 1961. 2. sz. 22. l.

Novothny

kőedény gyáros

Miskolc

l.

Hendrei: Miskolc

város tört. IV. k.

Bp. 1911. 734. l.

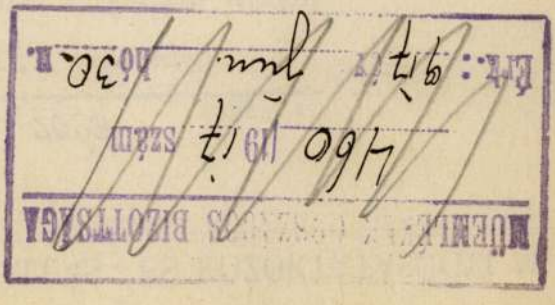

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
460 (19 17 szám
Érk.: 917 ér jún. hó 30. n.

A VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI M.

191 7 évi 7023 számv. sz.

XIII ügyosztály

A válaszban a megkeresés számának és évének pontos feljegyzése kéretik.

Nagyméltóságu

báró Forster Gyula Urnak, mi

Elnö

Folyó évi junius

iratára, van szerencsém dr. D

györgy, Visegrád és Kolozsvá

mutatott utiszámláját 221

visszaküldeni.

Budapest, 1917 évi

Novszky/Noszky/György, keramikus

A miskolci porcelán és kőedénygyárban 1841-ben porcellános. 240.o.

Molnár László: Porcelán és kőedénygyártás Miskolcon a reformkorban. 239.o.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966. Miskolc
A Herman Ottó Múz. kiadása. Miskolc

M.D.K.

Nowotarski Stefan

szobrász

Reszt vesz az okt. 21-én meg-
nyílós kiállításon

— : Kulturalis Hirek

Dunantúli Napló, 1956. okt. 18 - 4 lap

Nowotarski István, szobrász M Dk

A pécsi szobrászművész dombormű-vet készít a pécsi születésű Ernster Dezsőről, a New York-i Metropolitan énekeséről.

– : Hír 6.

ESTI HIRLAP Sp. 1966. aug. 10.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Dunántúli Napló

1968 NOV 19

Nagy sikere volt a Csillag-túrának

Vasárnap Komlón 33 versenyző — köztük 8 jugoszláv vendég — állt rajthoz az autós ügyességi versenyen.

Az ügyességi verseny után zárt oszlopban Pécsre hajtottak a versenyzők és a többi résztvevő, akik ezúton adóztak a Magyar Tanácsköztársaság és a Kommunisták Magyarországi Pártja megalakulásának 50 éves évfordulójának. Pécsett, a 48-as téren megkoszorúzták a munkásmozgalmi emlékművet. A koszorúzáson a jugoszláv vendégek is részt vettek.

A verseny értékelését a mai klubnapon végzi el a vezetőség. Az értékes díjakon kívül minden versenyző az itt is látható emlékplakettet kapja, amely Nowotarski István iparművész és szobrász munkája.

Az Ércbányász SC labdarúgói fo
II. vasárnapi fordulójában a Máz
bányász—Má

detések

skötőgép eladó.
gu. 2 óra
i D. tér 11.

szoba, konyt elcserélném
tén levő ki-
rási dolgo-

Balatonfenyvesen, vízpart mellett kettőszobás nyaraló fizetési kedvezménnyel eladó. Érdeklődni: Pécs, Endrey Gy. u. 26.

Városrészben eladó egy szoba, konyhás családi ház melléképpel együtt. Érdeklődni

Novotarsky István

Pécsett élő lengyel származási

szobrászművész – neve emlékve

+ foto a 8. oldalon

Erzsébetmagyarország 1971 március 19

Nowotarski István, szobrász

Ferencsik János köszöntése az Operaházban

szüntetni sem lehet,
p dallamokkal nem egyesült.
ú úton követett,
m ebből az utazásból
kívül.

— : Hel

8.

Népszabadság, Bp. 1977. jan. 20.

NOWOTNY, Joseph, pozsonyi kőművesegért

J. N., Maurergesell, 8 napos lánya meghalt. (1841, 339 l)

Preßburger Zeitung
(Genthon)

Nowinsky Jenő

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban - képével szerepelt / téli falusi utca /

Pesti Hirlap 1931,VI.21.

2736

28. Novotni János.

(Sz. 1834-ben. † Pesten a Lipótmezőn, 1870. julius 20-án.)

Magyar parasztnő.

Az előtérben ülő parasztasszony jobbra fordultan és térdig van ábrázolva. Kezeit egymásra fektette ölében, fejét piros kendővel kötötte be, simára lefésült haja és szemöldöke barna, ingvállának rövid ujja puffasztott, piros ruhájának alacsony derekán gombok vannak, köténye kék. A háttérben fehérre meszelt szalmafedelű ház látszik, az égbolt felhőzött. Jelzése alól jobbra: »*Novotni Pesten 1869.*«

Vászon, méretei 71·5 : 61 cm.

198

1883: IV. 146. — 1884: IV. 150. — 1885: IV. 150. — 1886: IV. 150. — 1887: IV. 150. — 1888: IV. 150. — 1889: IV. 171. — 1890: IV. 171. — 1891: I. 69. — 1892: I. 69. — 1893: I. 72. — 1894: I. 28. — 1895: I. 28. — 1896: I. 28. — 1897: I. 28. — 1898: I. 28. — 1900: I. 28. — 1901: I. 28. — 1903: I. 28. — 1904: I. 28. — 1905: I. 28.

— Magy. Képtár 389. — Uj lelt. sz. 270. — 1905. átv. jegyz. 72. — Száma az Orsz. Képtárban a sz.nban 1724 és a leltárban 2736. — Vétetett 1880 oktober havában 50 frton (100 K).

Kifüggesztésére vonatkozo adatok a Nemz. Muzeumban.

M 389.
Uj 270.

Vét 1880

72.

1912.

4181. Novotny János.
Sz. 1834 május 1-jén - † Pesten 1870 julius 20-án.

Gyümölcs-csendélet.

~~Egy~~ Tonott kosárban és ~~egy~~ tányérban lévő ~~helyezett~~ gyümölcsöket ábrázol egy asztalon, a mely zöld szegélyek közé foglalt piros csikokkal diszitett teritővel van letakarva. Közülök az elsőben különféle szinű csemegeszölő és egy nagy narancs, az ~~utobbiban~~ másodikban két szölőszem, két füge és két őszibaraczk képez garmadát, mig balról, a szölőlevél mellett, egy felszelt és félig meghámozott czitrom, középütt egy ⊥ narancsgerezd, jobbról pedig egy felcsattant füge tünik szemünkbe. Jelzése alól jobbra: „NJ".

⊥ kettős

Fa, méretei 50.9:41.9 cm.-- ~~[illegible]~~ Lelt. sz. 4181.-- Értéke 200 K.-- ~~Novotny János~~ ⊤ ajándéka 1912 márczius 12-én (1018-912). -- Az adomány elfogadtatott 1912 május 7-én.-- Bejelentetett 1913 márczius 16-án (453-913).

⊤ dr. Weczerzik Károly

Sz. n. 709-912
1018-912-1
Át. lelt. 8645.

67

A

4084.

1911

4082. Novotny János.
Sz. 1834 május 1-jén. H Pesten 1870 junius 20-an.

4082. Saját arczképe.

Mellig, kissé jobbrafordult és szembenéz. Fürtös szőke haja oldalt balról van elválasztva, szemöldöke barna, szeme szürke. Öltözete: lehajtott galléru ing, kettős csokorra kötött fekete nyakkendő, kivágott mellény és fekete kabát.

Vászon, méretei 58.8:46.8 cm. -- Lelt. sz. 4082. -- Értéke 100 K. -- Dr. Weczerzik Károly ajándéka 1909 julius 6-án (1308-909). -- Az adomány elfogadtatott középületek diszitésére és más gyüjtemények gyarapitására 1912 január 5-én (121-912). — Bejelentetett 1912 március 21-en (624-912)

Sz. n. 487-911
1308-909-3
Át. lelt. 6534.

Vid. 409

2736 (1 Jn?) 270

28. Novotni János:

(Életrajzi adatai ismeretlenek)

„Magyar parasztnő."

A előtérben ülő ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ parasztasszony jobbra fordulva s térdig van ábrázolva. Kezeit egymásra fektetve tartja ölében. Fejét piros kendővel kötötte be, szimára lefésült haja s szemöldöke barna, ingvállának rövid ujja puffasztott, piros ruhájának alacsony derekán gombok vannak, köténye kék. A fákon túl, a háttérben fehérre meszelt szalmafedelű ház látszik s az egbalt felhőzött. Jelzése alól jobbra: „Novotni Pesten ~~[illegible]~~ 1869"

Vászon, méretei 71·5 : 61 cm.

~~Vét. 1880. X. Ára 50 frt.~~

~~M. kept. 389.~~

~~II. j. ha 270.~~

~~I : 28.~~

I : 69.

143

Magyarország és Brazilia gazdasági kapcsolatairól beszélt ifj. Horthy Miklós

Horthy Miklós kormányzó is megjelent fia előadásán

Nemrég érkezett haza Rio de Janeiróból ifj. *Horthy Miklós*, Magyarország braziliai követe és pénteken délben érdekes és szakszerü előadásban számolt be délamerikai tapasztalatairól. Az előadás iránt rendkivül nagy érdeklődés nyilvánult meg. Az *Uránia* filmszinház nézőterét teljesen megtöltötte az előkelő hallgatóság, melynek soraiban a közélet vezetőin kivül a gazdasági szakkörök irányitói is helyet foglaltak. Ott volt az előadáson *Horthy Miklós* kormányzó is, akit *Karafiáth Jenő* titkos tanácsos, főpolgármester és *Szendy Károly* polgármester fogadtak. Ott volt az előadáson *Octavio Fialho*, Brazilia budapesti követe is.

Kereskedelmi lehetőségek Magyarország és Brazilia között

— A világháboru előtti időkben — kezdte előadását ifj. Horthy Miklós — a közlekedési eszközök aránylagos kezdetlegessége miatt nehéz lett volna Magyarországnak olyan távoli vidékekkel intenziv kereskedelmi kapcsolatokat fenntartani, mint például a délamerikai államok, Brazilia, stb. A világháboru után a megcsonkitott ország természetesen a közelfekvő és könnyen elérhető kereskedelmi kapcsolatokat kereste, amelynek azonnali forgalmat és mozgási lehetőséget biztositottak. Iparunk fejlődésével azután távolabb fekvő országok és célok felé nézhettünk s olyan kapcsolatokat kellett keresnünk, amelyek állandóságuknál és lehetőségeiknél fogva feleslegeink elhelyezését biztositani tudják. Dél-Amerika ma az a földrész, amelyben minden becsületesen dolgozó ország és egyén számára megvan a kiviteli lehetőség.

Ezután Braziliáról, a brazil nép szokásairól, városairól, természeti kincseiről beszélt, s előadását vetitett képekkel kisérte. Beszélt saopaolói élményéről, ahol egy kérgeskezü odaszakadt magyar küldte üdvözletét az itthoni magyar munkásságnak. Rámutatott a Brazilia és Magyarország közötti gazdasági kapcsolatok lehetőségeire. Hangoztatta, hogy Braziliának óriási területéhez képest csekély a lakossága. A brazil kormányzat mindent elkövet a belső telepités érdekében, ingyen földeket osztanak ki, de utakban és vasutakban nagy a hiány. Legfőbb termékeik még ma is a kávé, kakaó, gumi és a gyapot. Ezek mellett megindult a vasérc- és a nyersolajtermelés is, még pedig hatalmas méretekben. Ha Brazília óriási fejlődését nézzük és ismerjük mérhetetlen nyersanyagkincsét, önkéntelenül felvetődik a gondolat: *Magyarország milyen nagymértékü kereskedelmet folytathatna Braziliával.* Magyarország nem rendelkezik sok nyersanyaggal, gyarmati terményei sincsenek, ennélfogva ezeknek beszerzése a magyar gazdasági életnek mindig nagy gondot okozott.

Brazilia majdnem mindennel rendelkezik, amire Magyarországnak szüksége van. Magyarország iránt Braziliában csodálatos módon igen meleg szimpátiát táplálnak. A két nép életében, szokásaiban és jellemtulajdonságaiban sok közös vonás van. Ezenkivül Brazilia és Magyarország között nem képzelhetők el olyan politikai törekvések, vagy ellentétek, amelyek a két ország meginduló jóviszonyát alááshatnák. Mindezek azt támasztják alá, hogy a beszerzési piacoknak Braziliában való állandósitása Magyarország részére kedvező, biztos és zökkenőnélküli folytonosságot jelenthetne. A nyersanyagok ellenében viszont Magyarországnak akár vetőmagvak, akár tenyészállatok terén volnának kedvező kiviteli lehetőségei. A jobb vetőmagvakkal és tenyészálatokkal be kellene mutatnunk a magyar cikkek jóságát Braziliában. A magyar borexport lehetőségeit a Braziliában jelenleg is működő egyik kis magyar cég máris bebizonyitotta. Sajnálattal emlitette meg, hogy a magyar exportőrök ezirányban semmi könnyitést sem nyujtanak, sőt megnehezitik az áru eladását. A speciális magyar husfajták, füstöltáruk elhelyezése Braziliában szintén lehetséges. Ezt elősegiti a magyar kolónia is. Reméljük, sikerülni fog egy magyar ház felépitése is.

Mit exportálhatunk Braziliába?

— Az iparcikkek kivitelére vonatkozólag hangoztatta, nagy általánosságban a textiliákon kivül minden magyar iparcikk elhelyezhető. Braziliát, mint piaci lehetőséget, természetesen más államok már régen felfedezték. Az exportok közé sorolhatók gyógyszeriparunk kitünő gyártmányai, elsőrendü felvevő piaca lehetne Brazilia a kiváló magyar villamossági cikkeinknek, izzólámpáinknak, telefon- és rádióanyagoknak, mindenfajta csőanyagnak, vas- és acélhuzaloknak, vasrudaknak, csavaroknak, épületlakatos- és lakatosáruknak, valamint a különböző egészségügyi berendezéseknek. Kátrányban, vizhatlan bőrlemezekben Brazilia szintén behozatalra szorul. Mezőgazdasági gépek, szerszámok, szivattyuk, öntöző berendezések, tüzoltókészülékek lennének elhelyezhetők. Brazilia vasuthálózata aránylag kicsiny és sok helyen nem felel meg a modern kor követelményeinek. Tehát a meglévők korszerüsitése vagy villamositása és uj vonalak épitése óriási lehetőséget nyujtanának a fejlett magyar vas- és nehéziparnak. Eddigi tapasztalataim alapján azonban azt állapithattam meg, hogy nálunk igen sokszor bizonyos merevség mutatkozik. A gyáros vagy kereskedő sokszor azon kesereg, hogy elesett egy óbudai vagy ujpesti közmunkától, pályázattól, ahelyett, hogy a távoli országok felé való kivitel lehetőségeivel foglalkoznék. A távolság nem olyan elrfasztó, mint amilyennek hangzik, mert végeredményben az árut hajóba kell rakni és az már idő kérdése, hogy két, vagy harminc nap mulva érkezik-e rendeltetési helyére. A háboru ideje alatt természetesen bizonyos megkötöttségek mutatkoznak, remélhető azonban, hogy ez vitális nehézségeket nem fog okozni. Hangoztatta végül, hogy a Rio de Janeiro-i magyar követség a legnagyobb készséggel áll export és import ügyekben az érdekeltek rendelkezésére, természetesen nem üzletlebonyolitás céljából. Ajánlatos egy állandó megbizott kiküldése a részletek felderitése végett. Az érdekelteknek egyébként a részletek tekintetében még itthon tartózkodása alatt szivesen rendelkezésre áll.

Az egybegyült nagyszámu közönség nagy éljenzéssel és tapssal fogadta ifj. Horthy Miklós előadását.

Ime egy becses ajándék az Ön részére!

Felülmulhatatlan bőrápoló szer. Ha a NIVEA-t rendszeresen használja és naponta többször bedörzsöli vele arcát, kezét, a bőre fiatalosan üde és ellenálló lesz.

NIVEA megvédi a bőrt a változó időjárás káros behatásától. Kiváló hatása a bőrtápláló Euceritnek tulajdonítható.

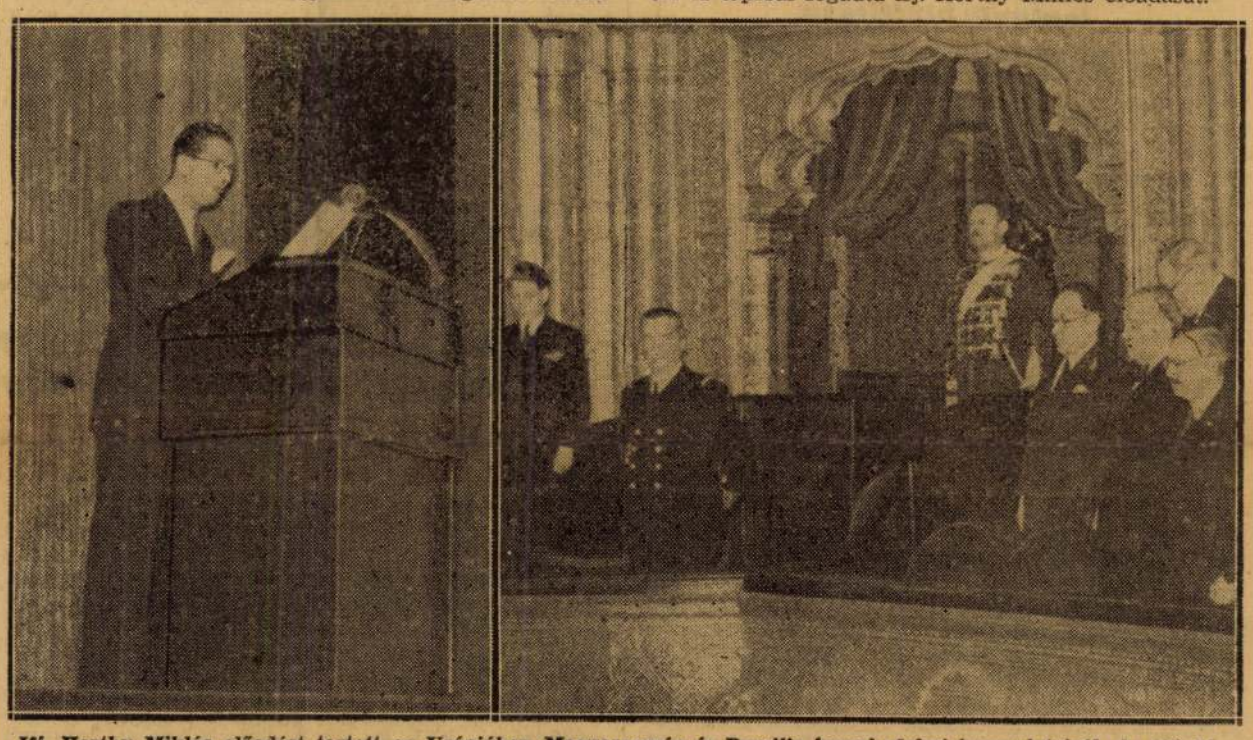

Ifj. Horthy Miklós előadást tartott az Urániában Magyarország és Brazilia kereskedelmi kapcsolatairól. Az előadáson Horthy Miklós kormányzó is megjelent. A kormányzó páholya mellett: Morvay Endre alpolgármester, Szendy Károly polgármester, Karafiáth Jenő főpolgármester és Fáy István államtitkár.

BELPOLITIKAI ÉLET

A köztisztviselői kinevezésekkel, előléptetésekkel, cimadományozásokkal foglalkozott a minisztertanács, amelyet pénteken délelőtt tartottak gróf *Teleki Pál* miniszterelnök elnöklésével. Ezen a héten egy izben már összeült a minisztertanács és már akkor megkezdte a tisztviselői előléptetések tárgyalását. A költségvetési év tudvalevően ezentul *január 1-től* számitódik, ehhez igazodnak ez alkalommal és a jövőben is a köztisztviselői kinevezések és előlépések is. A multban — mint ismeretes — juliusban voltak a kinevezések és az előléptetések. Ujévig sorozatosan nyilvánosságra kerülnek a köztisztviselői előléptetések, cimadományozások és kinevezések.

A minisztertanácsról a MTI a következő jelentést adta ki: A kormány tagjai gróf *Teleki Pál* miniszterelnök elnöklésével pénteken délelőtt féltizenegy órakor minisztertanácsra ültek össze. A minisztertanács, amely folyó ügyeket tárgyalt, félhárom órakor ért véget.

A fejérmegyei lajstromos választás sorsa eldőlt. Pénteken délig kellett benyujtaniok a választási küzdelemben résztvevő pártoknak ajánlásaikat. Eddig az időpontig csak a MÉP megbizottai jelentek meg a székesfehérvári városházán a választási elnöknél és átadták az ajánlók jegyzékét. Ilyenformán *december 30-án egyhangu választás alapján jut mandátumhoz a kormánypárti lista két első helyezettje: gróf Hunyady Ferenc, a volt képviselő és Börcs János községi biró.* Feltünő, hogy a nyilasok nem indulnak a választáson. Közöltük, hogy a nyilaskeresztes párt és a *Meskó Zoltán* elnöklete alatt álló nemzeti szocialista párt a választás körül élesen szembekerült egymással, aminek végül is az lett az eredménye, hogy Hubayék pártja visszavonult a választási harctól és Meskóéknak engedte át a választásban való részvételt. Ugy látszik, ők sem tudták összeszedni a szükséges ajánlást.

Alulirott áruházak ezuton is értesitik t. Vevőiket, hogy f. hó 24-én, vasárnap

délben 2 órakor zárnak

Corvin Áruház r. t. **Nagykovácsy Üzletház**

Szövetkezeti Bolt

Álmok álma...
vágyak vágya...
karácsonyra
egy

CONTINENTAL irógép!
Ezt kérje az ön kereskedőjétől, vagy a vezérképviselettől:
GOŸ és KOVALSZKY
BUDAPEST, V., NÁDOR-UTCA 11. sz.
Közalkalmazottaknak kivételesen
24 havi részletre is.

Magyar mártirok emlékei között

A volt magyar felvidéki politikai foglyok kiállitása

Megilletődötten járunk a *Baross Szövetség Muzeum-utcai Székházának* termeiben, ahol a volt felvidéki magyar politikai foglyok kiállitást rendeztek a rabságban töltött hosszu esztendők alatt két kezükkel készitett érdekes és változatos tárgyakból. Ezek között nagyon sokat látunk, amely *kiváló művész munkája*, de a primitivebbeket is értékessé teszi az, hogy *alkotójuk művészi készségét és ismeretét mint fogoly, rabságának ideje alatt szerezte meg.*

A sok érdekes tárgy közül is kiválnak *Nozdroviczky Jenő* kassai iparművész alkotásai: tollrajzok, csontkarcok és kézifestések. Életszerüségükkel hatnak *Ádám Gyula* munkácsi szobrászművész reliefjei, amelyeket ismert felvidéki kiválóságokról mintázott (*Mécs László, Vozáry Aladár* és *Tost Barna*) gipsz-reliefjei. Csodálnunk kell *Csaba Ferenc* kitartó munkáját, amellyel tollszárat készitett kenyérből, szalma-intarziával, vagy *Györgyik Sándorét*, aki ugyancsak kenyérből készitett emléktárgyakat. A repi női fegyházban eltöltött évek emlékét őrzi *Urbán Jánosné* gobelinje, *Jámbor Józsefné* kézimunkája és *Vicsek Ferencné* (egyszerü cseléd volt!) perzsája. Az irásos relikviák közül meg kell emlitenünk *Demke Gyula* költő, „Koldusa a sziveknek" cimü verskötetét, özv. *Jandik Károlyné* Naplóját. A rabok öltözetét örökitette meg élethüen *Trailin Györgyné*. Két alakja, férfi és női fegyencruhában értékes történelmi dokumentum. Az oly sokat rejtegett és lopva tovább adott börtönnaplónak, helyesebben börtönujságnak, az „Egérfogónak" három példányát látjuk a kiállitáson. A többit megsemmisitették a csehek. A számos érdekes történelmi emlékek ügyes összefoglalása és bemutatása *Böhm Ferencnek*, az Egyesült Magyar Párt főtitkárának ötlete, aki maga is rab volt és néhány nagyon kifejező festménye szerepel a kiállitáson. Segitőtársaiul *felesége* és dr. *Szegheő Gábor* csatlakoztak.

A magyar közönségnek a mult iránti tiszteletét ismerve, ennek a kiállitásnak, amely szombaton délután 4 órakor nyilik meg, ünnepélyes keretek között, bizonyára sok látogatója lesz. (P. P.)

Árdrágitók a büntetőtörvényszék előtt

A büntetőtörvényszék *Dorosy-tanácsa* pénteken tárgyalta *Stein Ignác* textilkereskedő, a Teréz-körüti Stein divatház tulajdonosának árdrágitási bünügyét. A vád szerint Stein férfikesztyüt, pullovert, műselyemhálóinget a méltányos hasznot meghaladó nyereséggel árusitott. Az árvizsgáló kormánybiztosság a vádlott tagadásával szemben megállapitotta, hogy Stein a megengedett haszonnál magasabb árkülönbözettel adta el a szóban forgó árucikkeket. A biróság *Stein Ignácot árdrágitó visszaélés vétségéért négy hónapi fogházra, ötezer pengő pénzbüntetésre és ötezer pengő vagyoni elégtétel megfizetésére kötelezte.* Az itélet megokolása szerint, bár a haszonkulcsra nézve irott jogszabály nincs, *de van erkölcsi norma és nemzeti magatartás, melyre a tisztességes kereskedőnek feltétlenül ügyelnie kell.* Az itélet nem jogerős. A vagyoni elégtétel erejéig biztositási végrehajtást rendeltek el Stein vagyonára.

A *Vályi Nagy-tanács* ugyanez időben *Blumenthal Oszkár* kereskedő, a Blumenthal Oszkárné és Társa cég felelős vezetőjének árdrágitási bünügyében itélkezett. A vádinditvány szerint a vádlott vásznat és kanavász pamutárut drágitott. A törvényszék *Blumenthal Oszkárt árdrágitó visszaélés büntettéért nyolc hónapi börtönre, háromszáz pengő pénzbüntetésre és ötszáz pengő vagyoni elégtétel megfizetésére kötelezte.* Megállapitotta a törvényszék, hogy Blumenthal az árdrágitást üzletszerüen követte el. *Nem fontos az, hogy az árdrágitás párfilléres volt csupán, mert a rendkivüli idők a legnagyobb önfegyelmet, önmegtartóztatást és a köz érdekeinek szem előtt tartását követelik mindenkitől.*

„Horthy hadserege"

„Magyarország néhány hónap mulva egymillió főnyi modernül felfegyverzett katonát állithat csatasorba"

Milánó, dec. 22. (MTI) A „Corriere della Sera" közli budapesti tudósitójának, *Luigi Morandi*-nak „*Horthy hadserege*" cimü cikkét, amelyben Magyarország katonai felkészültségéről tájékoztatja az olasz közvéleményt. A cikk többek között a következőket mondja:

Magyarországnak néhány hónap mulva, ha a helyzet ugy követeli, módjában lesz egymillió főnyi modernül felfegyverzett katonát állitani csatasorba.

Ez a hadsereg alkotja a gerincét gróf *Csáky István* külpolitikájának, aki joggal mondja, hogy *a magyar hadsereg már ma is fontos és döntő tényezője a Kárpátok medencéjének és a Balkánon elkerülhetetlenül bekövetkező ujjárendezésnek, de még inkább az lesz holnap.*

Magyarország tavaly óta, vagyis körülbelül egy esztendeje fáradozik azon, hogy ujból olyan igazi, erőteljes hadsereget szervezzen magának, amilyenre minden szuverén államnak joga van. Olaszország nemcsak először ismerte el Magyarországnak ezt a jogát, de hatékonyan támogatta is oly irányban, hogy ezt a jogát a többi állam is elismerje, — mert

Magyarország felfegyverzése pozitiv módon járul hozzá Közép-Európa és a Balkán békéjének fenntartásához s ez biztositja a jogos területi revíziók elkövetkezését.

Olaszország már sok évvel ezelőtt felismerte, hogy szükség van erős, többé már nem megcsonkitott Magyarországra, amely uralkodik a Kárpátok hegyrendszerén. Politikai és katonai felelősségekkel terhes feladatot jelent ez, amelyet a nemzet, a kormány és a hadsereg öntudatosan, büszke nyugalommal vállal a győzelmes Horthy vezetése alatt.

Kevéssel a honvédelmi törvény megszavazása után a magyar csapatok egy részleges, váratlan mozgósitás alapján, a szakértők ellenzése dacára, de gróf *Csáky* akaratából, akit elhatározásában az államfő teljes bizalma támogatott,

három hét alatt, villámgyors csaták sorozata után, megszállották Kárpátaljáját és elérték a Kárpátok gerincét.

A támadó hadjáratot olyan ujoncokkal kezdték meg, akiket csak hat héttel előbb hivtak fegyverbe. Ragyogó tűzkeresztsége volt ez az ujjászülető hadseregnek, amelynek tisztikarában régi frontharcos tisztek alkotják a keretet. Ezek a tisztek már a világháboruban fényes bizonyságot szolgáltattak katonai erényeikről.

A Corriere della Sera tudósitója a továbbiakban ismerteti a trianoni béke megalázó katonai rendelkezéseit, majd kiemeli, hogy a mai magyar hadsereg már az általános védkötelezettségen alapul.

Ez a hadsereg rendkivül gyors ütemben halad a tökéletesedés terén.

Ami a repülőgépeket, páncélkocsikat és nehéz tüzérséget illeti, mindent egészen elölről kellett kezdeni, aminek következtében most *Magyarország a legmodernebb fegyverek birtokában van*, mert már figyelembe vehették az olasz hadsereg afrikai és spanyolországi győzelmes hadjáratainak tanulságait. A cikkiró áttekintést nyujt a hadsereg szervezetéről és kiemeli, hogy

a kormány által a nemzettől kért egymilliárdnyi hitel nagy részét közvetve vagy közvetlenül a felfegyverzésre forditják s ebben az irányban minden téren erőteljes ütemben folyik a munka.

A legnagyobb gondot természetesen a légi haderőnek és a gépesitett csapatoknak szentelték. A zsidótörvény, a belső rend és társadalmi béke fenntartására kiadott rendkivüli törvény, a sajtóreform, az év folyamán kiadott egyéb törvények, valamint a szociális intézkedések egész sorozata mind arra szolgálnak, hogy a felépités alatt álló erős hadseregnek megadják az erkölcsi és anyagi életfeltételeket.

A magyar hadsereg egy hüséges és bátor nép kifejezője — fejezi be cikkét a „Corriere della Sera" tudósitója —, amely — figyelembe véve az állam mellett álló hatalmas barátokat is — ma már fontos alappillére Magyarország biztonságának, valamint Közép-Európa és a Balkán igazságos békéjének.

Olaszország céljai a Dunamedencében és a Balkánon

Az olasz külpolitika alapiránya: a gyors és igazságos revizió

A fasiszta Olaszország a háborunak ezeknek a nagyfeszültségü hónapjaiban is folytatja alkotó munkáját: *mocsaras vidékek lecsapolását.* Uj városok épitését lápok és homoksivatagok helyén és régi városok feltárását, amint ezt teszi most Ostia egykor homokba süllyedt palota- és üzletsorainak kiásásával. Az olasz gyárak dolgoznak, vas- és acélkohók, éppen ugy, mint textilgyárak. És maga Róma városa készül az 1942-es esztendő világkiállitására, amely az „örök városnak" nemcsak pályaudvart, de egy egészen uj városnegyedet is fog ajándékozni a *Via del Mare* uj életere mentén.

Az olasz alkotóerő, pihenést nem ismerő dinamizmusával, jobb és szebb életszinvonalat teremtett máris az olasz munkástömegek számára. Lankadatlan szivósággal készíti elő a munkát jövőre, az uj rendre, társadalmi téren éppen ugy, mint politikai téren, a munkásmilliókat. Ez a rend, amely a lelkek békéjén alapszik, még csak most alakul ki, de bizonyos, hogy átformálja majd egész Európát, sőt talán az öt világrész arcát

A nemzetiségi erő tulzásai

Történelmi és földrajzi erők határozták meg hosszu ideig országok és nemzetek sorsát. De a mi évszázadunk elején ezekhez ujabb erők sorakoznak fel, amelyeknek nagyságát és hatását az akkori politikusok nem tudták felmérni. Ezek között szerepelt a nemzetiségi erő is, amely tulzásaival végül is felrobbantotta a Monarchiát olyan apró államokra, amelyek magukra hagyatva nem lehettek életképesek, — amint ezt az idő meg is mutatta. Egy másik olyan erő, amelynek hatásait szobatudósok nem tudták kiszámitani, volt a szocializmus, amely különböző államokban különböző alakot öltött kezdettől fogva és végül is, nemzeti alapon megteremtette a fasizmust, majd a német szociálnaconalizmust, a spanyol falangizmust, hogy — országok szerint más és más legyen a jellegzetessége is.

A tengerek szabadsága

De egy harmadik erő is jelentkezett a világ uj rendjének a kialakulásában: és ez *a tengerek szabadságának, illetve uralmának elmélete*, amelynek titkos, de igazi rugója az egyes nagyhatalmak között való antagonizmus. *Mindez különböző ideológiai alapon, de imperialisztikus célkitüzéssel olyan utakra kényszeritette az államokat, amelyeken nem találkozhattak és nem is találkozhatnak soha.*

Olaszország már régóta felismerte annak szükségét, hogy ezeket az erőket helyesen egyensulyba kell hozni. *És épitő munkája most is arra irányul, hogy ezt az egyensulyt helyreállitsa a Dunamedencében, éppen ugy, mint a Balkánon.*

Az a kettős hegykoszoru, amelyet az Alpesek és a Kárpátok bércei jelentenek, előretolt földrajzi térségei, természetalkotta előretolt védőbástyái Olaszországnak. *Erdeke tehát, hogy ott nemcsak rendet teremtsen, hanem a békét fenntartva az uj rendet készitse elő és azt biztositsa is.* Voltak és vannak még ma is államok, amelyek nem értették meg a mai kor szavát és főként azt a távolabb látó a jövőt megalapozó olasz gondolatot, amely *igazságos, azaz „római" békét akar a Dunavölgyében.*

Olaszország és Magyarország!

Ezek az államok igyekeztek megakadályozni az egyensuly, a gazdasági, politikai és lelki harmónia helyreállitását Európa szivében. De Itália mindig tisztán látta, a multban éppenugy, mint ma, hogy *a latin, az uj olasz eszme előharcosa, őre és hirdetője, éppen az a Magyarország, amely ezer év előtt is már Rómához fordult fényért és eszményért és mindkettőt meg is tudta őrizni, sőt fejleszteni tudta és naggyá tette évszázadok viszontagságai és viharai közben is.*

A Fasiszta Nagytanács legutóbbi ülésének határozata, majd gróf *Ciano*, a Duce nagytehetségü, fiatal külügyminiszterének beszéde, minden kétséget kizáróan tudomására hozta a világnak — és különösen az érdekelteknek —, hogy *Olaszország tisztában van a maga szerepével, feladatával és hivatásával Európa déli és délkeleti részén, a Földközi-tengeren éppen ugy, mint annak védőövében, a Kárpátok alkotta medencében, az Alpesek vidékén, de a Balkánon is.* Ez pedig nem más, mint: *a sok kis széthuzó állam viszálya és vetélkedése közben kivezető utat találni, megteremteni és fenntartani a békét, hogy igy oltalmazza meg az európai civilizációt, de saját érdekeit és nagyhatalmi jövőjét is, amely egyuttal egész Európa számára is a termelő, igazságos, munkás jövőt jelenti.*

Magyarország mindig nagyra értékelte az olasz barátságot, érzelmi és politikai alapon egyaránt. *Ez a barátság sziklaszilárd* és hogy gróf Ciano szavaival éljünk, mindig egyarcu volt, nemcsak velünk, de más barátaival szemben is. *Ám eddig még soha baráti ország, vagy államférfi oly nyiltan és oly bátran nem állt ki a magyar ügy mellé, oly nagy bölcsességgel és előrelátással nem állapitotta meg Itália és Magyarország sorsközösségét, mint azt a Fasiszta Itália Duceja és külügyminisztere tette.* Most sem hallgatta el, sőt hangsulyozta gróf Ciano, hogy

Olaszország külpolitikájának alapiránya: a gyors és igazságos revizió!

Ez pedig csak akkor lehetséges, ha ebben a nagy földrajzi térségben, amely érdekszférája az uj Itáliának, helyreáll a gazdasági és politikai egyensuly is, a lelkek egyensulyával együtt! Csak ha ez megtörtént, folytatódhat zavartalanul a békés teremtő munka, hogy ebben *Magyarország elégtételt kapjon az elszenvedett igazságtalan sérelmekért és utána annál lelkesebben szolgálhassa az egész civilizáció ügyét.*

De hogy mindez bekövetkezzék, ahhoz az szükséges, hogy Itália intő szavát végre meghallják és megértsék azok is, akik eddig nem voltak tisztában — vagy nem akartak tisztában lenni — azzal, hogy *Itália érvényesiteni óhajtja és érvényesiteni tudja is a maga akaratát, amely éppen Európa uj jövőjét, nemzetek és lelkek igazi megbékését szolgálja.* B. I.

NUCHBERG, Johann Gottlieb marványozó

Bogoszló, 1761.

Ars 1997/1-3, 222.

an cikkelyes
nbékítményes
obb szobában
hat pár
p czopfstílű

Kapuja felett
tűzvész után

özépső részén
tjén hatalmas

NŐTINCS (Nógrád)

R. K. Ttemplom, épült 1415, többször átalakítva

Csehrát

SCITOVSZKY-KASTÉLY, XVIII. századi

Nőtincs

Nőtincsi rk. templom

(Nógrád vm)

1415-ben épült, sokszor átalakítottak. Szent Márton püspök tiszteletére van szentelve.

1892-ben emelt kápolnája Nep. Szt. János és Szent Amália tiszteletére van szentelve.

Chobotvác 146, 147-l.

Nőtincsi rk. templom

(Nógrád vm)

Ép. 1415.

Többször átalakít-

va.

Bar Bpestbálp

92. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 435418

Nőténcsi Sci-
tovszky-Eastély
(Nógrád vm)
Ép. XVIII. n

Bar Bpesbalp
92. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Patria" r.-t. Budapest — 485418

FRANZ NREISLER JUNIOR, posztós

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irás a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64.mester,519.név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt osztályba való sorolást jelzik. 263.old
/ 1, 2./ ✗ 2:II. 1:III.posztós. 265.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve.VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

FRANZ NREISER SENIOR, posztós

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irás a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64.mester,819.név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt osztályba való sorolást jelzik. 263.old

/ 1,2./ II. posztós. 265.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve.VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

NUDELMANN - gyűjtemény

MU 1999/9.

lástalanok lennének? Miért gondolják, hogy csak a giccs képes örömet és megnyugvást okozni, más kultúrtermékek, mi több, hús-vér emberek nem? Miért olyan fenemód biztosak abban, hogy az élet csak a karosszékből, szappanoperákon és tévéreklámokon, hollywoodi csókjeleneteken és nyálas műdalkoncerteken keresztül élvezhető – ezek ugyanis *A giccs világa* vizsgálatának főbb tárgyai –, magyarán szólva minden, ami ezeken túl van, jelentéktelen szereppel bír az ember önsorsteljesítése és -rontása szempontjából, és az örömatomok észlelésére alkalmas érzékszerv, valamint az agyban fészkelő boldogságsejt számára láthatatlan? Egyszóval miért képzelik azt, hogy a tévénézőt – Herbert Lichtenfeld, a műsorban megszólaltatott szappanopera-író büszkén vállalt, cinikus kijelentésével korrerálva – idiótának kell tekinteni?

Gyanítom, az önként vállalt felvilágosító és szórakoztató attitűd, és a vizuális médium univerzális közvetítő szerepéről vallott, széles körben elterjedt tévhit zavarhatta meg a készítők és szerkesztők tisztánlátását. Ennél is nagyobb baj azonban, hogy vállalt feladatukat sem teljesítik: vagyis nem mondják meg végre nekem istenigazából, hogy miért küldte Hitler haláltáborokba sok milliónyi honfitársát, miért eszik a gepárd következetesen antilophúst, miért tapasztják egyes „világszépnek" választott modellek a feneküket speciális krémek segítségével a fürdőruhához (a *Faj, faj mellett*, a *Hitler titkos fegyvere* és a *Tenyérnyi titok – A fürdőruha* ugyanis mulatságosan összetartoznak a műsorszerkezetben), avagy mi a csuda lehet az a giccs?

Van egy külön bejáratú giccsem, és ezt ezúton szeretném a készítők figyelmébe ajánlani, szíves hasznosításra, a hozzá szorosan kapcsolódó szerény hipotézissel együtt. Odáig még nem merészkedtem, hogy – Adorno sokat és jogosan bírált félműveltség-elméletének megfelelően – tárgyiasítsam, netán fetisizáljam őkelmét, ám az – képzeletemben – így is elég előkelő helyen lakozik.

Képzeljünk el egy gömböt; egy se túl kicsi, se túl nagy gömböt, amelyen a vitrin elé helyezett állólámpa fénye is megcsúszik, oly fényes üvegborítást mondhat magáénak. Benne egy kis faház áll, barátságos, hívogató fény ömlik ki pöttöm ablakán, ajtaja időnként megrezzen, jelezve, hogy van benn valaki, és nagyon vár. A házacska egy erdei tisztás szélén helyezkedik el, egy tisztáson, amelyet suhogó, sudár fenyőfák fognak karéjba. Ágaikon megcsillan a frissen hullott hó cikornyás csillaga, teteje egészen havas, a házacska küszöbét is nyaldossa a fagyott égi nedű, s a sűrű pelyhekben hulló labdacsok között alig-alig látni, inkább csak sejteni a táj kontúrjait. Persze az sem lenne utolsó, ha az erdei tisztás helyett a San Marco terecskéje foglalná keretbe az ismeretlen látványt. A téren repdeső galambok, impozáns paloták, tornyok, a két városvédő szent oszlopszobra. Magam, a szemlélő, az Isola di San Giorgio Maggiorén állok, a Szent György-templom előtti tér vízmosta lépcsőinek alján, és nézek át a csatorna zöldaranyban csillámló habjain át a börtönépület törékenynek ható rácsaira. Emberek sehol sincsenek, egy lélek sem zavarja az idilli csöndet, csak a színes csillámpor lebeg szelíden a Dózsepalota tetejéről.

Ez a gömb valószínűleg létezik, éppen csak nem nekem. Talán jobb is, ha sohasem válik valóságossá; mert a giccs, amely az egyik percben gyámolító örömöt okoz, a másikban már iszonytató rémületet képes kelteni. Félelmet attól, hogy örökre kívül rekedek belőle. Félelmet, hogy bár csak ő tűnik igazán lehetségesnek, talán mégsem részesedik a lét adományából. És félelmet önmagamtól, az irracionális, saját számára is reménytelenül érthetetlen embertől.

És ez nem véletlen. Ez a gömbvilág számomra az Isten metaforája. A mindenütt jelenlévő, mégis megfoghatatlan Istené; a gömbszerű szellemlényé, aki áthatja a világot, és amelynek „középpontja egyszerre van mindenütt, a kerülete pedig sehol sincs" – amint ezt

egybehangzóan állítja Hermés Trismegistos, a középkori *Rózsaregény*, a *Pantagruel*, Giordano Bruno vagy Pascal (és még ki mindenki!) Borges *Pascal gömbje* című esszéjének tanúsága szerint. Az Istené, aki be van a világ gömbjébe zárva, teljességgel kitölti azt, hisz nem különbözik tőle – ha egy kis panteista színezetet is tulajdonítunk neki. Az Istené, akivel mi is egyek vagyunk, de mint kívülállók – nézők – fájdalmasan különbözünk tőle. Az üveggömb a világ gömbszerűségéről, azaz tökéletességéről vall, más szóval az elképzelhető legtökéletesebb lény, Isten ismeretét ígéri. A giccsre éhes embernek így tud egy ilyen tárgy, egy egyszerű gömb, *godes godesim*, a szentek szentje lenni, miközben maga is meghasonlik e félresikerült metafora és az ábrázolására hivatott tárgy elenyésző végességétől.

A Spektrum TV – csakúgy, mint *A giccs világa* feltérképezésének kísérlete – egy ehhez hasonló, ám ennél is torzabbra sikerült giccs: egy Isten nélküli gömb, amely azonban jóval inkább a mesebeli Kisgömböcre hasonlít, mintsem a filozófusok szellemlényére. Mindent felfal, ami útjába kerül, emésztetlenül és emészthetetlenül zárja magába a világ addig össze nem tartozó részelemeit, a reménybeli fogyasztóval, a tévénézővel együtt, akit a legszívesebben örökre gyomra rejtekébe zárna.

A giccs világa, Spektrum TV, 1999. június 30., 19–19.30, szerkesztette: Wolfgang Keller, írta és rendezte: Claus Räffle.

Rózsa Gyula

Mikor érik a mester?

Két magángyűjtemény, az egyikkel lehetnék éppen elfogódott is. Hatvanegy tavaszán vagy késő telén, mindenképpen kopár évszakra emlékezem, Levendel László kiállította a képeit és a grafikáit a munkahelyén, a budakeszi tüdőszanatóriumban. Első-másodéves művészettörténész hallgatóként ott, a szürke és hosszú buszutazás végén láttam először Vajda-művet, Ámost, Anna Margitot, határozottan emlékszem, hogy Dési Hubert is. Mindez persze tolakodó önmegemlékezés volna, ha régen nem tudnám, hogy mások is úgy voltak, mint én. A mások, a modern művészet titkos barátai, intellektuelek és sznobok, maguk, az akkor éppen megint földalatti mozgalomba terelt magyar modernisták éppen olyan szenzációként élték meg az emlékeim szerint kicsit kongó, kicsit rögtönzött kiállítás látványát, mint egy minderről mit sem tudó szaksüvölvény. Közüggyé azonban az emléket igazán az emeli, hogy aztán még esztendőkig, legalább négy-öt évig nem láthattunk hasonlót sem nyilvánosan; Levendel doktor is valamiféle gyógykiállításként kerülte meg az engedélyezést.

Elfogódottnak, és így elfogultnak azonban azért sem kell és lehet lennem, mert a Levendel-gyűjtemény mára intézményesült. Az örökösök, igen helyesen és felettébb praktikusan, múzeumi letétként odaadták a kollekciót a Fővárosi Képtárnak, a műtárgyakról pompás és szakszerű katalógus készült alapítványi támogatással, a műveket, pontosabban belőlük egy válogatást nyár közepén állítottak ki a Kiscelli Múzeumban. Karakteres, rokonszenvesen megbízható gyűjtemény. S minthogy a magángyűjtemények esztétikai méltatásánál kikerülhetetlen minden olyan háttérismeret, amelyeket más esetekben számításba venni

legalábbis ildomtalan, tudni kell, hogy Levendel László nem vásárolt műveket, még kevésbé cserélt vagy adott el; gyűjteménye a hírek szerint egytől egyig ajándék. Művészek, művész-feleségek, művész-örökösök ajándéka, pácienseké, akik kompozíciókkal hálálták meg a kezelést, s ezenkívül még valami mást is.

A gyűjtemény azonban a legkevésbé sem hasonlít azokhoz a hálapénzt spiritualizáló műtárgyegyüttesekhez, amelyeket nem feltétlenül csak vidéki körorvoslakokból ismerünk. Levendel László úgy tudta irányítani a gesztusokat – az igényességével, a gyűjtemény egyértelmű hírével, a visszaemlékezések szerint a szakorvosi szakközreműködést messze meghaladó lelki, sőt szociális beavatkozásaival –, hogy az évtizedek során a modern magyar képzőművészet egyik legszebb képeskönyvét állíthatta össze. Ámos, Vajda, Anna Margit, Bálint, Jakovics, Ország Lili munkássága jól megismerhető az együttesből, akkor is, ha a főművek jobbára nem itt, hanem közgyűjteményben vannak. Értelmiségi gyűjtemény, egy igen karakteres értelmiségi gyűjteménye. Bortnyik, Kassák, Derkovits és Dési Huber rajzolja ki az arcélt, jelezvén egyrészt, hogy mit tart előzménynek a levendeli koncepció, másrészt jelezvén azt is, hogy ezt a koncepciót korántsem az aktuális morbiditási együtthatók determinálták.

Korniss csak egy van a kiállításon és a katalógus szerint a kollekcióban is – ez igazán annak tűnt fel, aki a Nudelmann-gyűjtemény kiállítását is láthatta nagyjából ugyanakkor a pécsi Múzeum Galériában. Mert Nudelmann is ezt a vonulatot karolja fel, Kassákot, Kmettyt és Vajda Lajost gyűjt, Bálintjaiból egy teljes életmű-kiállítást is kirakhatna, s bizonyára bármely közgyűjteményével vetekszik Korniss Dezső-kollekciója. Nudelmann László ugyanis professzionális gyűjtő. Abban is, hogy műkincsein kívül alig-alig tud róla bármit a szakma is, háttérben marad, novellisztikummal nem szolgálhatunk; pontosabban itt a titokzatos ismeretlen novellahős toposzával számolhatunk. Aki – készülő albumának műtárgyjegyzéke szerint – céltudatos gyűjtőhöz méltó módon vesz, cserél, elad; befektet és mániái vannak. Barcsay-remekeinek nagy részét a Várkonyi Zoltán-gyűjteményből szerzeményezte, de az adatok szerint vásárolt még közvetlenül a mestertől is, Bálintjai más ismert gyűjtőktől, sőt aukciókról származnak, amint az normális műtárgyforgalomban szokásos, Korniss-darabjait azonban közvetlenül a művésztől vásárolta.

Ez is jelzi azt, amit a művek minősége és műkereskedelmi értéke bizonyít, hogy Nudelmann azok közé tartozott, vagy azok követője, akik már akkor normális gyűjtőtevékenységet folytattak, amikor még sem a művészeti közéleti, sem a műkereskedelmi viszonyok nem voltak normálisak Magyarországon. Kevesen voltak és későn jöttek, de nagy szerencse, hogy voltak, s bizonyos értelemben csoda is, hogy jöttek. Az élő művészet gyűjtésének éppen megszakadt a fonala nálunk. Vékony fonál volt az egyébként is, itt a tizenkilences kataklizmák után nagytőkés, arisztokrata nem nagyon pazarolt hazai élő alkotásra. Mondhatni, nem gyűjtött, akinek kellett s illett volna, mondhatni az gyűjtött, akinek nem is lehetett. Tisztviselők, orvosok, felső és középső középosztálybeliek vásároltak a két háború között a maguk lehetőségei szerint, ők voltak az igazi közönsége Derkovitsnak, Egrynek, a Gresham mestereinek. A háborúval aztán ez a folyamat is megrekedt, és amikor a hatvanas évektől újra megindult a gyűjtés, még mindig – még nagyon sokáig – a múlt századi klasszikusokat vásárolta a vásárlóerő.

A kevesek ekkor csendben kiváltak, s mára maguk is művészettörténeti értéket teremtettek. A Levendel-kollekció és a Nudelmann-gyűjtemény ennek a folyamatnak a kétféle eredménye. Lényegük szerint eltérőek. Az egyik lezárt, befejezett alkotás, a másik élő, ma is alakuló korpusz, az egyiket elsősorban szellemileg, a másikat szellemileg és financiálisan alakították, az egyik szélesebben, a Bortnyik–Kassák–Der-

kovits–Dési Huber–Vajda ágon, a másik a Nagy Balogh–Kassák–Vajda vonalon keresi a felmenőket. De mindkettő ugyanoda talál, ahhoz a művészettörténeti tényhez, amelyet Szentendrével, az egykori európai iskolával, s annak közvetlen és közvetett folytatásával szoktak meghatározni.

Két reprezentatív csoportkép, olykor meglepően egybevágó vonásokkal és beállításokkal. Feltűnően sugallják például – a művész minden eddigi kiállításánál és monográfiájánál nyomatékosabban bizonygatják –, hogy Bálint negyvenesztendős korára lett azzá a hasonlíthatatlan mesterré, amilyennek ma tiszteljük. Mindig jó festő, mindig eleven, termékeny szellem volt. De a Bálintot kiemelkedő minőségben és jeles mennyiségben reprezentáló két kollekció egybehangzóan megerősíti, hogy az a Bálint, aki fájdalmasan komisz szürrealizmusával, titokzatos, kifinomult vádjaival és vásottságával nemcsak a magyar festészetnek, de az egyetemes piktúrának is hasonlíthatatlanul szuverén alkotója – *a mester* ekkor, a szokásosnál később érett be. Kiscellben egy bálintosan, provokatívan keskeny és bálintosan, provokatívan hosszú fő-mű, a tízszer-száztizenkilenc centis Házak, Pécsett kortársa, a hatvanas keltezésű, a gyanúsan megilletődött Csodálatos halászat bátorít a felismerésre. Megerősítésként pedig egy párizsi emigrációra datálható Biblia-illusztráció, egy kulturált – Bálint mindig igényes művész volt – pécsi akvarell szolgál. Sugallván, hogy a hajdani Vajda-követőből, későbbi Derkovits-tisztelőből, a háború után friss-sütetű, de itt-ott még nyers tételes szürrealistából ekkor lett kategorizálhatatlan Bálint Endre. Kíméletlen felismerés, ha leltárba vesszük, hogy mindennek előzménye, ha nem is elengedhetetlen feltétele üldözés, majd meg-megújuló mellőztetés, elnémítás, sikertelen emigráció, majd nem sokkal sikeresebb reemigráció volt. Gyönyörű felismerés, ha leltárba vesszük, hogy következménye egy harminc esztendeig tartó mesterkorszak volt – Pécsett egyebek közt egy tizenkét évvel későbbi Csodálatos halászat III., Kiscellben a deszkalapon derengő Koponya.

A csaknem évjárat-társ, Anna Margit hasonló kibontakozást, de brutálisan eltérő pályavonalat mutat fel. Ő már huszonévesen, a háború előtt is figyelemre méltó egyéniség, harmincas éveiben, az európai iskola korszakában pedig tragikummal és pokoli, fájdalmas iróniával teli, érett képek mestere. Túlságosan is látványos tehát a kiteljesedése ötvenesztendős kora körül, minthogy a közbülső tizenöt-húsz esztendőt tökéletes izoláltságban, művészetellenes kenyérkeresettel, agyonhallgatottan élte meg. A hatvanas évekre, hatvannyolcas kiállítására meg kellett újulnia pátoszosan kíméletlen iróniájának – ha egyáltalán helyénvaló a megújulás szó, hiszen az eddig fellelhető tárgyanyag szerint jó tíz esztendeig talán nem is festett. Olajjal és grafittal, méreggel és fájdalommal teli nőfigurái (Levendel-gyűjtemény) mindenképpen egy megváltozott életműről tanúskodnak.

De még Korniss Dezső is kínálja a tanulságokat. Korniss-képből húsznál többet láthatott a pécsi kiállítás közönsége, csupa válogatottan fontos művet a harmincas évektől a művész haláláig. Ahogy elhagyjuk a negyvenedik életévet, egyre inkább remek műveket és remekműveket – ezt kellett észrevennünk. Korniss a huszadik századi magyar festészet legnagyobbjai közül való, életműve kikezdhetetlen, súlya felmérhetetlen, hatása alig belátható. Ámde a késői, a fenséges, az érett Korniss ismeretében – a nyolcvanas Zászló-triptichon magasából, a pátoszosan internacionális jelentőségű Szűrmotívum, Rablók és Pásztorok ragyogásában (Nudelmann-gyűjtemény) – újra fel kell ismerni, hogy Korniss az élete végére teljesítette azt a teljesíthetetlennek látszó programot, amit a harmincas évek derekán Vajdával magukra kiróttak. A magamfajta még sokáig gátlásokkal telten írja le, hogy ők ketten már akkor a képzőművészet bartóki szintézisét, népi és magyar, közép-európai és egye-

temes egybeívelését keresték. A célt, a szavakat ugyanis azóta gyalázatosan lejáratták, az eszmény önhibáján kívül számtalanszor megszeplősíttetett: mint tudjuk, nem volt ötven éve bundaszagú, sároscsizmás tülekedő – vagy egyszerűen csak: akarnok féltehetség –, aki ne próbálta volna lecibálni a maga nívójára az elérhetetlen bartóki eszményt. Holott Vajda szentendre-szigetmonostori korszaka figyelmeztetett, Korniss életműve a hatvanas évek végétől a létével kiáltott megállj minden kapaszkodó igyekezetnek.

Innen, az elérhetetlen szférájából azonban azt is látni kell, hogy nem minden Korniss-korszak egyenértékű. A monográfusoknak minden munka és minden periódus munkaanyag, azaz érték, és a műkereskedelem minden beérkezett név minden megnyilatkozását érdekkel felértékeli. Ez természetes. Ám az is természetesnek látszik, hogy egy nagy festő nem alkot kizárólag egyetemes jelentőségű remekeket ötven éven át, kivált olyan ötven évben, amilyen felnőtt alkotóként Kornissnak kiszabatott. Kivált olyan térben, amilyet magáénak vállalt. Ha tehát Korniss háború előtti korszakait életkori és korkörnyezeti okokból is a készülés éveinek látjuk, egy magyarországi körülmények között figyelemreméltó, de a kubizmussal és a konstruktivizmussal még viaskodó, megnyugtató győzelemre nem vezető állapotnak, ezt a mester-mérce, az egyetemes kritériumok és a késői kiteljesedés ismeretében tehetjük csak. S ha látjuk, hogy a világháborús esztendőket kényszerűen kihagyó Korniss negyvenöt után, újra keresve önmagát még mindig a nagy nemzetközi mesterek, elsősorban Miró felügyelete alatt alkotja igényes képeit, el kell fogadnunk, hogy nemcsak a Pécsett látott hideglelős mű, a negyvenhetes Mezei Vénusz, de még az egy évvel későbbi híres Tücsöklakodalom is egy már meglévő életérzés és egy igen magas szakmai nívó hazai adaptációja. Közben születnek már nem hasonlítható, a teljes szuverenitást követelő remekek is, mint a Nudelmann-tulajdonú Gyász és a Pécsi Képtárban folyamatosan látható Kántálók, de az abszolúttal mérhető kiteljesedésre még várni kell. Még az ötvenkilenccel kezdődő kalligráfia-korszak is csak annyiban egyéni, amennyiben a kalligráfia lényegénél fogva nem lehet nem individuális és nem perszonális – az egyszer volt nagy életmű csak ezután következik.

A dátumok pedig torlódóan egybeesnek. Azt, hogy Barcsaynak, aki már régen nagy festő volt mindenki számára, ugyancsak új, hatalmas korszaka következik az ötvenes évtized legvégén, a hatvanas elején – csak megerősíti húsz szemen szedett remekművével a Nudelmann-birodalom. Jelezve, hogy – Barcsay ekkor már betölti a hatvanat – mégsem valami generációs végzet, életkori sajátosság magyarázza, vagy magyarázza egyedül a fordulatot. Sok jónak és rossznak kellett történnie a magyar históriában, a hazai művészet történetében, az itteni közízlésben és -gondolkodásban ötven éven át addig, amíg ez a fordulat bekövetkezett. És sok mindennek kellett történnie éppen akkor, hogy bekövetkezhetett.

Tárgyunknál maradva: fel kellett támadnia a kortárs műgyűjtésnek, amely anyagilag még szerény és nyilvános hatásában bátortalan volt, de így is eléggé hatásos ahhoz, hogy vásárlásaival és figyelmével, emberségével és a puszta létezésével kiegyenlítse és ellensúlyozza az egyenetlenül igazságtalan és excentrikusan kiszámíthatatlan intézményes műpártolást. S kivált, hogy feledtesse a folyamatosnak mondható országos értetlenséget és érdektelenséget.

Azaz: a semmivel sem helyettesíthető belső folyamatokon kívül a mesterré érésnek külső, materiális és materializálódó faktorai voltak. Ha hivatalból volnék e faktorok bármilyen felelőse, éjszakai álmomból mostanában gyakrabban felriadnék.

A Nudelmann-gyűjtemény. Múzeum Galéria, Pécs, 1999. június 18.–július 18.; A Levendel-gyűjtemény. Fővárosi Képtár, Budapest, 1999. július 8.–augusztus 2.

Fáy Miklós

Titkos szerető

Mindenki életében vannak szégyellt pillanatok, zavarba ejtő vonzalmak, nehezen vállalható rajongások. A professzor nem büszke rá, hogy odahaza a kisvasúttal játszik, a politikus nem örül, ha kiderül róla, hogy elgyengül egy szép formájú női boka láttán, az esztéta szégyenkezve vallja meg, hogy még mindig könnyekig meg tud hatódni Franco Zeffirelli Romeo és Júlia-filmjén. Az én szégyenem a Carmina Burana, Carl Orff műve. Tudom, hogy nem kellene tetszenie, ez a zene nem ér annyit, csinnadratta, ütőhangszer, popzene, hatásvadászat süketeknek, komolyzene azoknak, akik képtelenek igazán szeretni a zenét. Ott a legjobb, ahol ma legtöbbször elhangzik, vagyis amikor az arénában erre jön be Kovács „Kokó" István, a legrokonszenvesebb verőember, és a tömeg antik izgalommal várja a nyílt színi eszméletlenséget. És mégis: megszólal az „O, Fortuna", és bennem már megy is tovább a műsor, „Fortune plango vulnera", és „Veris leta facies".

Hogy Orff miért rossz zeneszerző, arra könnyű magyarázatot találni. A zenéje harsány, mindig a legközönségesebb hatásokkal él, a ritmikája primitív, általában véve Orff úgy ír zenét, mintha nem vette volna észre, hogy a zenének története is van. Többnyire megmarad a strofikus daloknál, nincs nála tematikus fejlesztés, nincs tisztességes kidolgozás, nem bontja ki a témát, hanem ismétli. Az egésznek van valami kínosan fasisztoid jellege, brutális, nyers, hatásos, pogány, a tömegeket izzító. Ehhez jön még a Carmina Burana bemutatójának éve és helyszíne, 1937 és Frankfurt – igazán csuda, hogy ezt a zenét az ötvenes években is játszani lehetett.

Sorolhatnám tovább az enyhén kaján tényeket. Orff mondta azt is, hogy a zenének semmi egyéb értelme sincs, mint a hozzá kapcsolódó szöveg – ez azért mégis földhözragadt szöveg egy zeneszerzőtől. Aztán itt van ez az igazán savanykás életrajzi adalék, hogy a negyvenkét éves Orff a Carmina Burana bemutatója után azt mondta, valójában ez az ő opus 1-je, a legelső mű, amelyben megtalálta a saját hangját. Később valóban vissza is vonta a zsengéit, egyetlen mű kivételével. Csakhogy rögtön fölvetődik a kérdés: hol van az opus 2, 3, 4, akármennyi? Ha egyszer végre valóban megvan a saját hang, hol marad a folytatás? Márpedig Orff mindössze egyetlen művet tudott még írni sok ember számára: a müncheni olimpián előadott zenét. A Carmina Burana folytatásai, a Catulli Carmina és a Trionfo di Afrodite már folyamatos és határozott ereszkedést mutatnak, az operák Németország belügyei maradtak, a többi alkotás még az sem. Orff csak élte a maga zeneszerzőnek illetlenül hosszú életét, soha meg sem tudta közelíteni az elsőnek kikiáltott mű sikerét, hallgathatta, hogy élete minden kerek évfordulóján a tisztelők ugyanazt a zenét játsszák és tisztelik. A Carmina Burana nyilvánvalóan véletlenül csúszott ki a szerző tolla alól, kiszámíthatatlan és megmagyarázhatatlan siker a század zenéjében, amelynek szerzője egyébként annyira ismeretlen maradt a nagyközönség előtt, hogy a mű akár népdal is lehetne, vagy legalábbis talált zene.

De mégis itt van az elsőszülött közöttünk, és nem lehet mást mondani, mint hogy a Carmina Burana szédületes zene. Szól lemezről, szól a koncerttermekben, nem fárad, nem kopik, nem veszíti el a hatását. Ha valóban olyan rossz lenne, amilyennek látszik, már régen le kellett volna fulladnia. Valóban popzene, valóban statikus zene, éppúgy ismételgeti magát, mint egy sláger, de a slá-

Ébli Gábor

„A gyűjtő személyisége rányomja bélyegét a gyűjteményre"

Beszélgetés Nudelman László műgyűjtővel

MoV. 2001/7

– Három évtizede gyűjt: képeket, iparművészeti tárgyakat, régi érméket ad és vesz. Miközben felnőttkora óta szakmaszerűen is ebből él, saját gyűjteménye is értékesre nőtt. Legjelentősebb a modern magyar festészeti gyűjteménye, amely főművekből áll, s a tízes évektől napjainkig terjed. Ennek nyolcvan darabját két éve Pécsett mutatta be. Nemrég, 2001 májusában a szentendrei Művészetmalomban a szentendrei művészet évtizedeit bemutató kiállításon is gyűjteményének számos műve szerepelt: Barcsay Jenő, Anna Margit, Vajda Lajos, Vajda Júlia, Korniss Dezső és Bálint Endre festményei. Eközben numizmatikai anyaga is igen rangos lett. Ennek legjelentősebb része az a garasgyűjtemény, amelyet 1989-ben a Magyar Nemzeti Bank vásárolt meg. A gyűjteményi anyag legismertebb része talán az 1848-as kollekció volt, amelynek néhány évvel ezelőtti árverési katalógusa forrásértékű. Melyik szenvedélye kezdődött hamarabb: a művészeti vagy az éremgyűjtés?

– Mindkettő a gyerekkoromba nyúlik vissza. Hiszen maga a gyűjtés is egyfajta „fejlődési rendellenesség". Iskolás voltam, amikor a hatvanas évek közepén elkezdtem bélyeget gyűjteni. Ez akkoriban divatos volt, s apám is támogatta: hetente kaptam erre zsebpénzt, sőt együtt iratkoztunk be a bélyeggyűjtők klubjába. Vettük a megjelenő sorokat, s visszamenőleg is elkezdtünk gyűjteni. Közben azonban a festmények is érdekeltek, sokat lapozgattam albumokat. A klubban pedig egyszer megakadt a szemem egy francia bélyegen, amely egy Chagall-kép reprodukciója volt. Úgy éreztem, a bélyeg tetszik, de ma már tudom, hogy a kép ragadott meg. Azonban több száz forintba került, ami – 1966-ot írtunk – igen sok pénz volt. A klubban mondták, hozzak régi pénzeket, hátha azért elcserélhető lesz. Szóltam a barátaimnak az iskolában, néhány nap alatt összegyűlt egy kisebb halom érme – s legnagyobb meglepetésemre azonnal megkaptam értük a bélyeget. Érezhetően nagy érték rejlett a régi pénzekben. Elkezdett érdekelni az érmék világa; egy idő után felhagytam a bélyeggyűjtéssel, s beléptem a Numizmatikai Egyesületbe. Azóta is kötődöm az érmékhez. Később a műtárgyakhoz és a festményekhez is ugyanilyen szoros kötődésem alakult ki.

– Hogyan fordult a képek gyűjtése felé?

– A gimnáziumban kiváló volt a művészettörténet-tanárunk. Itt hallottam Bortnyik Sándorról, akitől a „zöld szamár" motívum annyira izgatott, hogy rendszeresen jártam a Nemzeti Galériába Bortnyik képeit nézni, amikor már ki voltak állítva. A képzőművészeti könyveket is sorozatban vettem, s valahogy mindig odalapoztam a műtárgyjegyzékhez is. Figyeltem a méretet, a technikát, de a tulajdonos nevét is. Talán tudat alatt érdekelt már a szerzés maga. Mindenesetre megismertem az akkori nagy gyűjtemények tulajdonosainak nevét: Tarján Jenő, Hidas László, Várkonyi Zoltán. De festmények vételéig még sok idő telt el. Az első két képem egy-egy Bosch- és Gainsborough-másolat volt, bár nagyon jó minőségűek. Persze később túladtam rajtuk.

– A hetvenes évek közepéig alapjában csak numizmatikai gyűjtést folytatott.

– Az érmék adása-vétele közben fel-

bukkantak iparművészeti tárgyak is. A numizmatikai anyagot sok helyről szedtem össze, s így belecsöppentek műtárgyak is – egy bokály, egy faszobor vagy egy régi patikaedény. Véletlenszerűen vettem ezeket, azután megtetszettek, s így nem adtam őket tovább, hanem igyekeztem inkább továbbiakat szerezni. S az érmék és műtárgyak mellett, a Bizományi egyik festészeti aukcióján tűnt fel először egy Domanovszky Endre-kép 1975-ben. Alig láthatóan volt kiállítva, hiszen a főhelyeken Munkácsy Mihály, Paál László, legfeljebb Aba-Novák Vilmos vagy Koszta József képe függött, de nekem megtetszett az a római iskolás Domanovszky 1929-ből. Viszont nem lett az enyém; tizenötezer forintért ment el, s annyi pénzem nem volt.

– Hogyan szerezte végül az első képét?

– Ez egy Rippl-Rónai-kép lett, a Hidasgyűjteményben lévő híres *Krizantémos csendélet* egy kisebb változata, amelyet Fränkel Józseftől vettem meg 1977-ben. Ripplt tudatosan kerestem: eddigre már pontosan tudtam, hogy kit tartok a három legjobb klasszikus magyar festőnek. Gyerekként még a történelmi festészet kötött le, később pedig az impresszionisták vagy a nagybányaiak. A századelő festészetéből végül is Csontváry, Gulácsy és Rippl-Rónai művészete tetszett legjobban. Máig is őket tartom a legnagyobbaknak. Csontvárytól különösen tetszett a *Castellamare di Stabia*, amely Bedő Rudolf gyűjteményében volt. De nagyon jó művek voltak Tarján Jenőnél, Selinkó Gézánál is. S mivel ezek magánkézben voltak, még lehetett álmodozni a megszerzésükről. Ezzel szemben Gulácsyt szerezni már reménytelennek tűnt. Ugyanakkor Ripplt még sok főmű volt gyűjtőknél. Az idős Fränkel Józsefet jól ismertem, a világháború előtti galériájából nagyon szép művek maradtak a kezében. Itt lakott akkor már a Pasaréten. S így vettem meg tőle hetvenezer forintért a Rippl-csendéletet. Sajnos később elkerült tőlem, amit ma már egy kicsit sajnálok.

– Szilárd elképzelése volt a további gyűjtésről?

– Nem, egy igazi gyűjtemény ötlete akkor még nem is rögzült bennem. A célom legfeljebb néhány további remekmű megszerzése volt, főként az előbb említett hármasból. De folyamatosan olvastam az európai modernizmusról, s egyre jobban tetszettek Giorgio de Chirico és Carlo Carrà képei, vagy Georges Braque kubista művei. Picasso bizonyos képeit még nem tudtam eléggé értékelni, ez csak később érett meg bennem. A magyarok közül Bortnyik volt és maradt a fő kedvenc. Ez már egy másfajta szemlélet volt. Utólag megállapítható, hogy ez már az a szellemiség, amely később meghatározó lett a gyűjtemény arculatában.

– Gulácsy Lajostól végül Önhöz került egy főmű. Hogyan sikerült megszereznie a Dal a rózsatőről *című képet?*

– Továbbra is élt bennem a hármas vonzás Rippl, Csontváry és Gulácsy felé. S tudtam, Gulácsytól a *Dal a rózsatőről* egyetemes főmű, s Rácz István gyűjteményében van. Hosszú várakozás után végre sikerült eljutnom hozzá. Sokkoló volt lakásában a Nagy István-, Vajda Lajos-, Bálint Endre-fal és a Gulácsy-kép. Nagyon szép gyűjtemény volt. S egyszer később rákérdeztem, nem eladó-e a Gulácsy. Tudtam, hogy óriási érték, többet ér, mint a legjobb képek akkoriban a gyűjtői piacon. Talán Paál László lehetett a csúcs azokban az időkben, mondjuk százhetvenezer forintért. De még a legjobb művek többsége sem lépte át a százezer forintos határt. S a Gulácsy nyilvánvalóan sokkal többet ért. Igen magas áron lett az enyém, de boldog voltam vele. Hiszen Rippl és Csontváry ilyen ritkaságú, abszolút főművei már nem voltak elérhetőek, s így a Gulácsy egyedi lehetőség volt. Nem gondolkoztam az árán: az ilyen főműveket valahogy ki kell fizetni, s azután soha többet nem méricskélni pénzhez. Egyébként a műtárgygyűjteményemből antik órák eladásával teremtettem rá elő az összeget.

– Mégis Barcsay Jenő lett gyűjtésének egyik kezdeti fő iránya.

– 1976-ban nyílt Szentendrén a Barcsay Múzeum, ahová rengetegszer kimentem, s nagyon megtetszett az anyag.

Barcsay Jenő: **Ülő gondolkodó**

Barcsayt ugyan nem vettek be a BÁV aukcióira, de eljutottam Köves Oszkár özvegyéhez, ahol a gyűjteményből még remek darabok voltak. S itt vettem a Ripplképpel egy időben, 1977-ben, szintén hetvenezer forintért azt a Barcsayt, a *Páholyban* című képet, amely máig itt függ a lakásomban. Sőt Kövesnénél valami furcsább is történt. Észrevettem a falon egy Bálint Endre-képet. Bálintnak éppen csak a nevét ismertem, de az a kép első látásra teljesen a hatása alá vont. Meg-

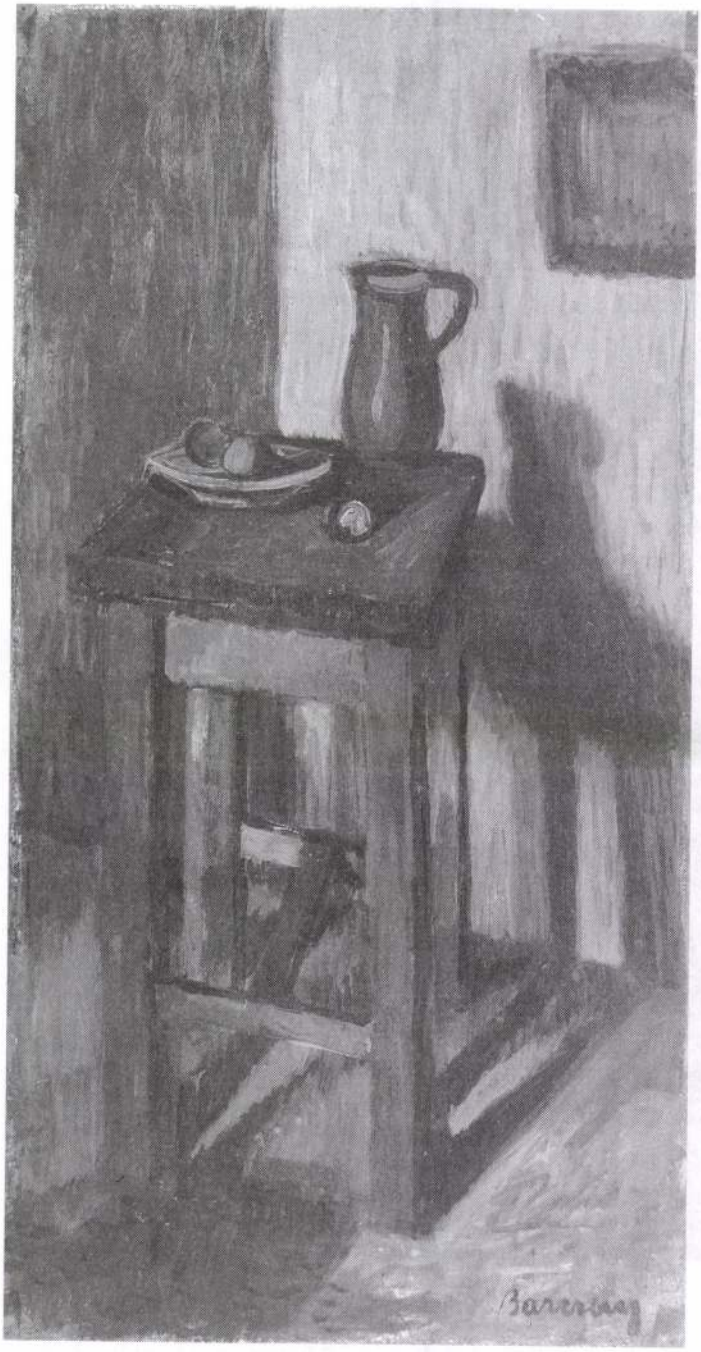

Barcsay Jenő: **Csendélet**

kérdeztem, nem eladó-e az is. Kövesné, talán csak a pillanatnyi érzése alapján, bólintott. Így lett az enyém, tizenötezer forintért, a *Csodálatos halászat III.*, amelyet Bálint eredetileg Kövesnek festett.

– *Ekkor következett be gyűjtői érdeklődésében a kortárs fordulat?*

– Igen; ebben az időben láttam először Korniss-műveket is. Vörösváry Ákos gyűjtőhöz jártam numizmatikai darabokat cserélni, s nála akkor már kortárs képek sora állt. Ott vettem észre a falon egy Korniss-képet, a *Vérző fejet*, egy zománc-csurgatott remeket az európai iskolás korszakból. Első látásra agyrémnek tartottam. Hogy lehet egy ilyen vérző agylebenyt festeni? De ahányszor mentem, mindig rá kellett néznem, nem bírtam elvonni a tekintetem róla. Titokban elismertem, nem is néz ki rosszul a falon. S egy idő után bevallottam, hogy tetszik, s hogy szeretnék ilyen képeket. Így tűnt fel, hogy Vörösváry Ákosnál tucatnyi kiváló Korniss volt. Mint gyűjtő festői életműben gondolkodott. Ekkor tanultam meg: gyűjteni úgy érdemes, hogy a művész nagy korszakai egyaránt képviselve legyenek. Úgyhogy például Barcsay-műveket közben már rendszeresen vásároltam. Nem az öreg mestertől, holott ismertük egymást, de én nem igazán szerettem a művészekkel való közvetlen kapcsolatot.

– *Eközben Rácz István bemutatta Kornissnak Szentendrén.*

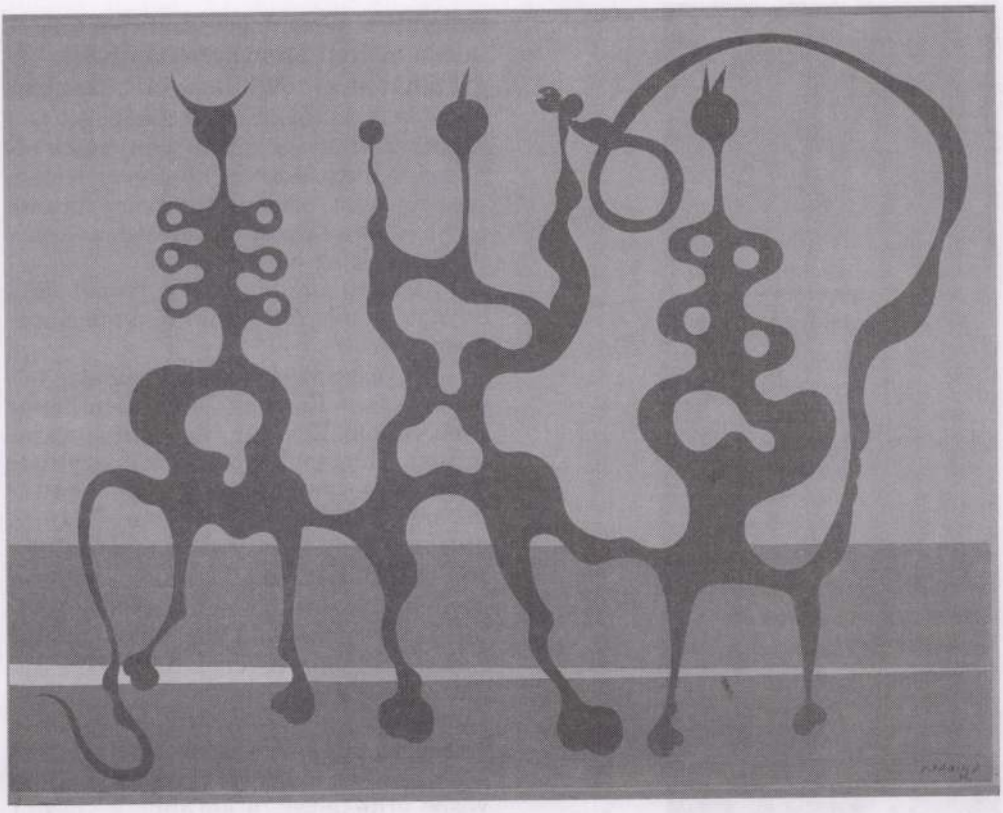

Korniss Dezső: **Laokoón**

– Addigra már nagyon kerestem a találkozást Korniss-sal. Már lezajlott a Korniss-kiállítás 1980-ban, ahol számomra világossá vált, hogy ő a század egyik legnagyobb magyar művésze. Felkutattam a műveit: néhány magángyűjtőn, mint például Kolozsváry Ernő, Vörösváry Ákos, s egy jeles művészünkön kívül – akiről tudható volt, hogy Korniss-remekművek sora kerül hozzá – a képek nagy része még Kornissnál volt. S nagyon nehezen vált meg tőlük. Egyáltalán bejutni hozzá is külön feladat volt. Ezért volt fontos, hogy Rácz István bemutatott neki.

– *Kornisstól még vásárolni is nehéz volt. Hogyan alakult ki meghitt személyes kapcsolatuk?*

– Bizonytalan voltam, hogyan vezethetném elő a szándékomat, hogy főműveket szeretnék tőle vásárolni. Rámutattam a *Kis Laokoón*ra, amelyik most itt függ a falon, hogy eladná-e azt. Bólintott – s százezer forintot kért érte. Horribilis összeg volt. De tudtam, habozás nélkül igent kell mondanom, mert ez a „belépő". Így kezdődött. Az első néhány kép, amelyet végül kiválasztottunk, összesen több mint hatszázezer forint volt. A képeket amúgy még fizetés után is nehezen adta oda: ragaszkodott hozzájuk, nem tudott egykönnyen megválni tőlük. Tökéletesíteni akarta még mindegyiket. S szerette őket. A *Mezei Vénusz* például még másfél évig volt nála.

– *Közben azonban már rendszeresen találkoztak.*

– Éppen a képekhez való kötődése adott alkalmat eleinte, hogy gyakrabban járjak hozzá. Amikor beköltözött Budapestre, végül már hetente jártam hozzá. Reggel becsöngettem, ő kinézett, meggyőződött róla, hogy én vagyok, s csak akkor engedett be. Nagyon bizalmatlan volt. De utána az egész napot végigbe-

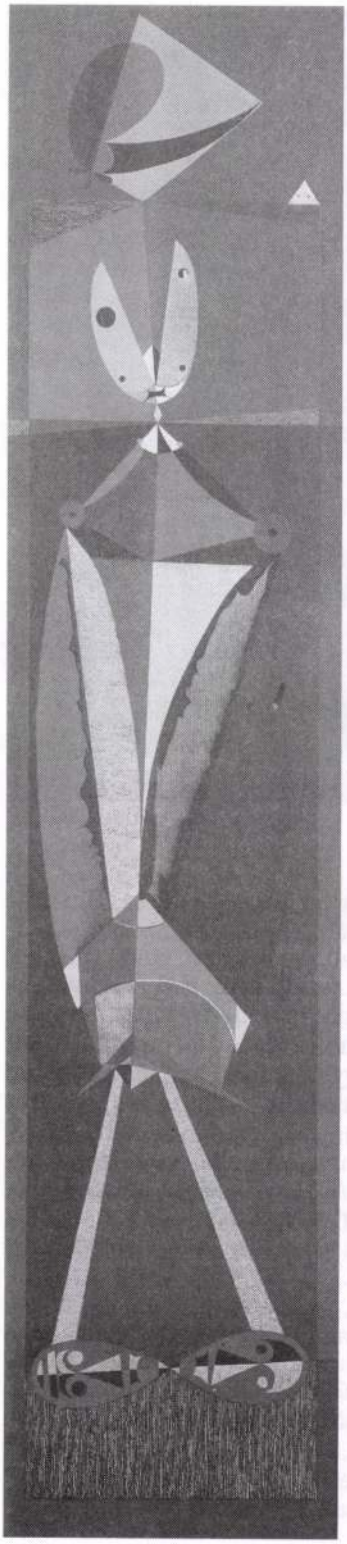

Korniss Dezső: **Mezei Vénusz**

szélgettük. Rengeteget tanultam tőle. A halála mélyen, személyesen érintett. Végül a három év alatt összesen huszonhat képet vettem tőle. Ezeket a képeket is a numizmatikai és műtárgyanyagom eladása fedezte. Azután később is vettem még Kornisst, például Vörösváry Ákostól a *Gyászt* és a *Citerás csendélet*et, amelyek itt függnek az előtérben.

– *Mikorra alakult ki az a gyűjteményi anyaga, amely 1999-ben Pécsett bemutatásra került?*

– A nyolcvanas években érzelmileg teljesen befont Korniss. Mást nem is nagyon vettem. Egyfajta végpontnak tekintettem. Tulajdonképpen volt is egy hatnyolc éves szünet a gyűjtésben. Spekuláltam fiatalokon; például még Korniss mutatott be a szentendrei művésztelepen Keserü Ilonának. De akkor ezekből a kezdeményezésekből nem lett még semmi. Egy-egy más mű jött, mint például Bálint Endre özvegyének halálakor, Vajda Lajos *Műtermi csendélet*e és Bálint *Csodálatos halászat I.* című képe. A Bálint-anyag egyébként is fokozatosan gyűlt össze, hiszen engem a késői művek kevésbé érdekeltek, a korábbiak viszont már gyűjtőknél voltak. De lassan összeállt az a kilenc Bálint-mű, amelyek máig is nagyon fontosak. Barcsaytól az ötvenes évek képei közül érdekelt néhány remekmű, amelyek jelentős része Várkonyi Zoltán gyűjteményében volt található. Amikor eladó lett, folyamatosan megszereztem őket Szemere Verától. S így a nyolcvanas évtized végére, úgy 1990-re kialakult az a gyűjteményi mag, amely Pécsett látható volt.

– *Közben egy időre újra fontosabbá vált egy másik gyűjtési terület: a „negyvennyolcas" tárgyi emlékek. Ennek később látványos eredménye lett az 1848-as anyagának árverése.*

– A gyűjtemény összeállítása tíz év kemény munkájába került: ez anyagilag és szellemileg is lekötött. Izgatott a tárgyak összegyűjtése. Végül azonban, amikor összeállt az anyag, úgy döntöttem, értékesíteni fogom árverésen. Mint ahogy

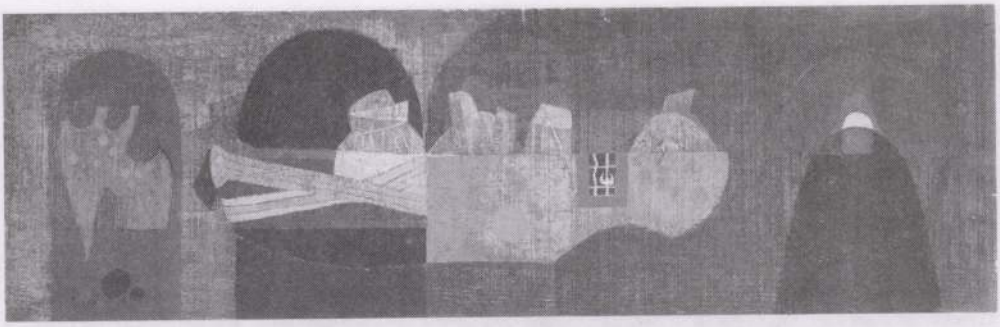

Bálint Endre: **Csodálatos halászat I.**

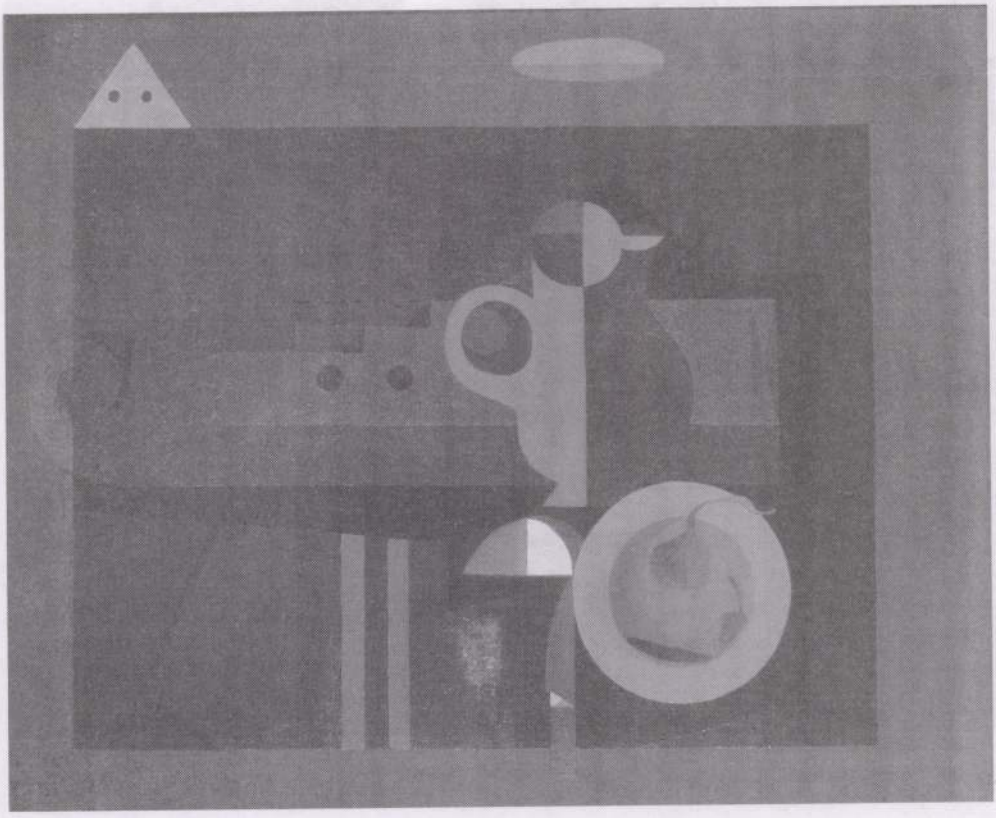

Korniss Dezső: **Citerás csendélet**

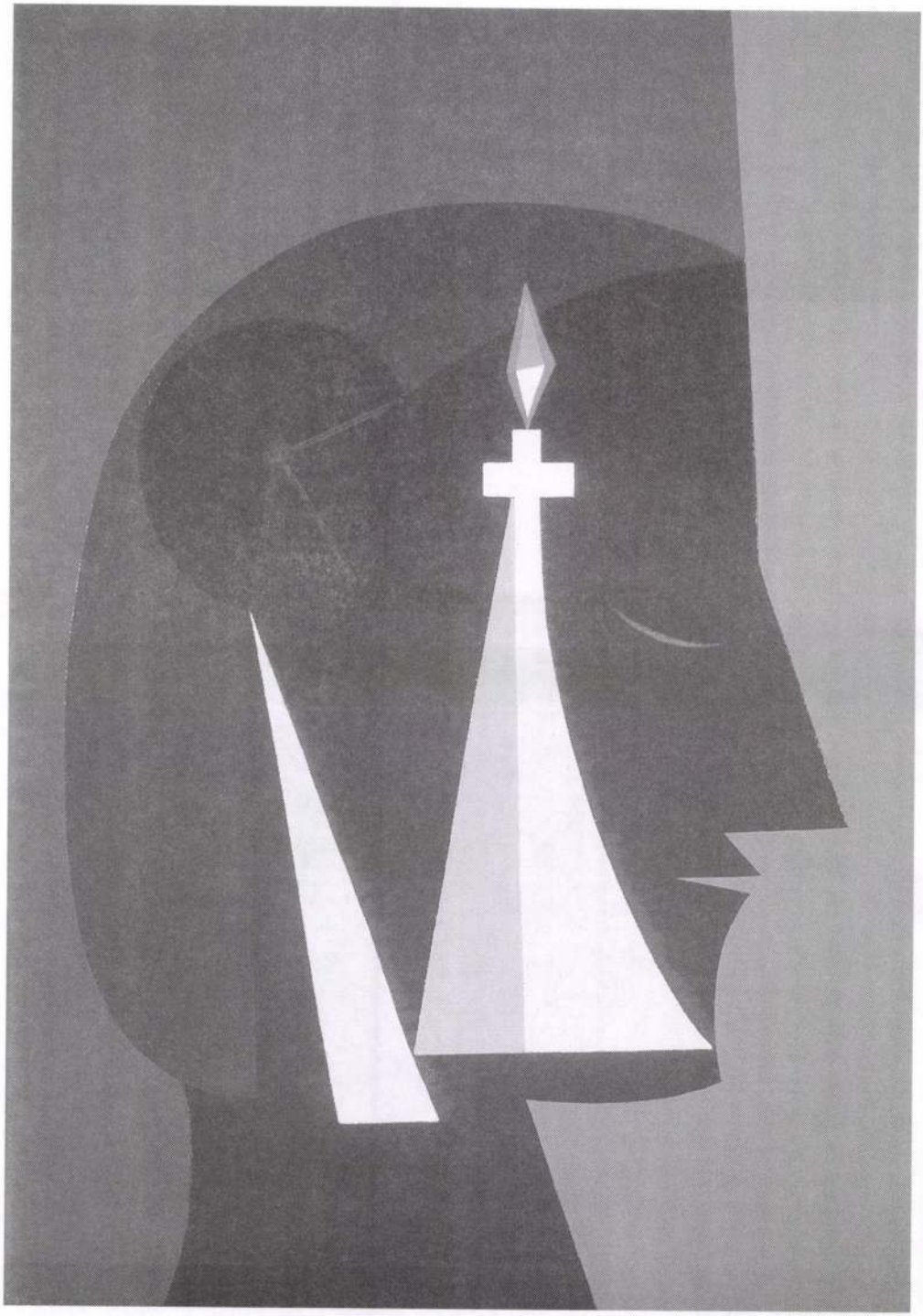

Korniss Dezső: **Gyász**

három-négy éve eladtam a numizmatikai és műtárgyanyag más részeit is. Igazán színvonalas gyűjteményt műtárgyból Magyarországon nehéz összehozni. Gyönyörű darabokat lehet szerezni, de átfogó gyűjteményhez külföldön kell vásárolni. Ha például valaki vonzódik a reneszánszhoz, annak elkerülhetetlen lesz Olaszországba menni. Ami Magyarországon Mátyás király idejében kialakult vagy fejlődésnek indult, az később teljesen szétszóródott. Ezzel szemben képzőművészeti anyagban ha következetesen jó műveket vesz az ember, a magyar művészetből vásárolva is lehet egyetemes érvényű gyűjteményt alkotni.

– Ezért fordult 1997 óta újra a képek felé?

– Elhatároztam, hogy továbblépek, s egy átfogó huszadik századi ív kialakítására törekedve fogok gyűjteni. Ki akartam teljesíteni a képzőművészeti gyűjteményemet.

– Milyen művek adják ennek a pilléreit?

– Van a gyűjteményben egy Kassák, egy Moholy-Nagy, két Kmetty, két Máttis Teutsch. Hiányzik Uitz, akit már nehéz szerezni; ugyanakkor Farkas István korai absztrakt képe unikális. S persze Bortnyik a központi figura a gyűjtemény korai modern részében. Kerestem egy-egy konkrét, ki-

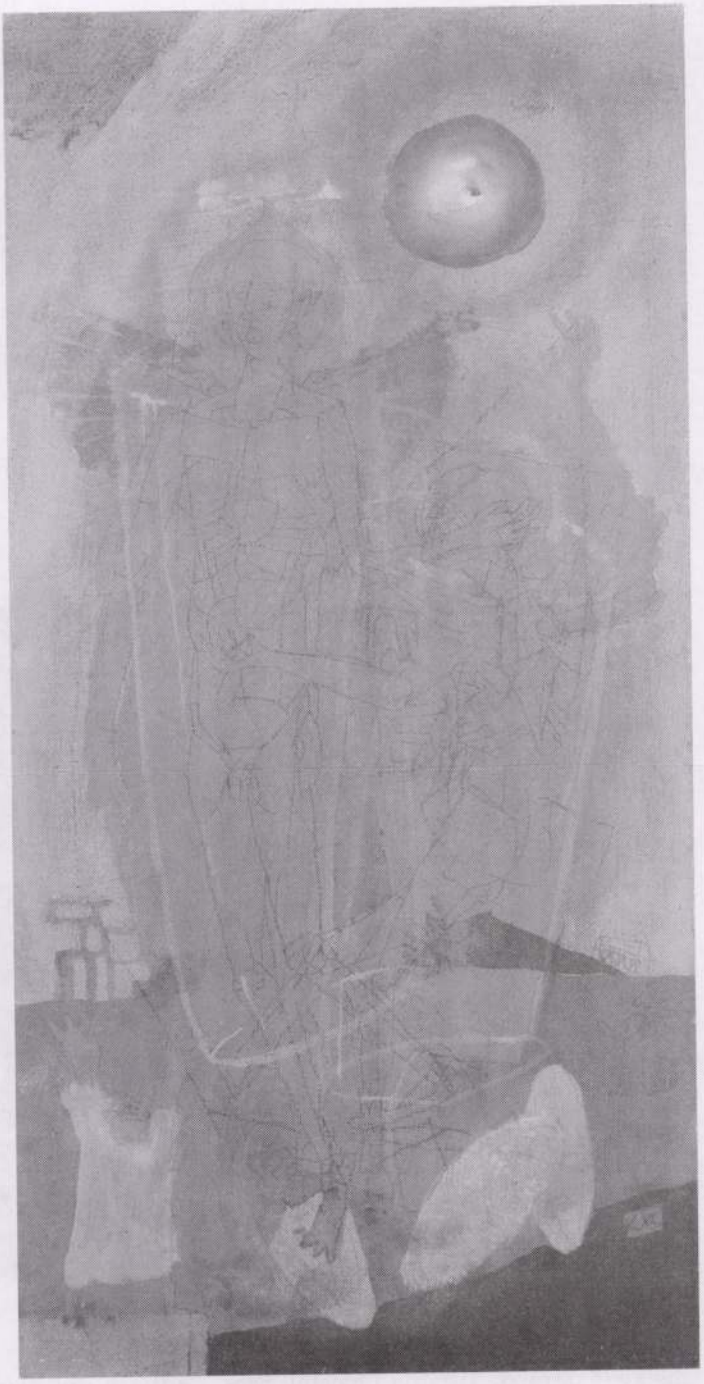

Kondor Béla: **A két Kerub**

Korniss Dezső: **Együgyűek**

emelkedő darabot Tihanyi Lajostól, Szobotka Imrétől és a Képzőművészek Új Társasága olyan művészeitől is, mint Schubert Ernő vagy Freytag Gusztáv. Összességében ez a művészeti vonulat adná a gyűjtemény „törzsanyagának" előzményeit. A gyűjtemény igazi kezdete azután a Vajda Lajos- és Korniss-anyag. Szívem szerint nagyon szeretnék egy-egy alkotást még olyan emigráns

venes évek derekán ijedtében odaajándékozta egy húszas évekbeli munkáját az avantgárd korszaka iránt érdeklődő külföldi gyűjtőnek; ma már öregkori, mi tagadás, olykor „fáradtabb" lírai absztrakt olaj-vászon kompozíciói is milliókért cserélnek gazdát.

Dr. András Edit, művészettörténész

Nemzetközi és hazai színtér vonatkozásában az a lényegi különbség, hogy míg az előbbin összehangolt csapatjátékban zajlik a művészetkonstruálás, -kanonizálás, érték- és árképzés bonyolult művelete, addig az utóbbit, a kispályás játékot a rossz körülményeken és feltételeken túl még tévképzetek is fékezik. Ki-ki maga akarja kézbe venni az irányítást, avagy a többi résztvevőt kárhoztatja a kudarcokért, holott csapatjátékról lévén szó a mégoly kiváló, ám különálló egyéni teljesítmények sem garantálják önmagukban a sikert, vagy akárcsak a láthatóságot, a jelenlét alapfeltételét. Nagypályás játékra vágyakozva pedig a klíma és légköri viszonyok sem elhanyagolhatóak. Aligha tartható már az a nézet, miszerint az érték a műterem magányában születik, mely folyamatban a műkritikusnak a jól képzett bába, avagy az alázatos hírvivő szerepe jut, a múzeumnak pedig nincs más dolga, mint szétválasztani az ocsut a javától. De az éppoly naiv hit ma már, hogy a galériás, a műgyűjtő végzi a kiemelés műveletét, hiszen az ő választása is prekondícionált. S a médiától sem érdemes arisztokratikusan, lenézően elhatárolódni, mert szeretjük, nem szeretjük, ők is tagjai a csapatnak. A magányos fáklya vivők elméletét pedig már el kéne felejteni, mert az elszántság és felkészültség szükséges ugyan, de nem elégséges feltétel. Hiába, hát nem elegendő a hőn vágyott szellemi vezér sem ahhoz, hogy bemasíroztassa csapatát a nagypályára.

Petrányi Zsolt, művészettörténész

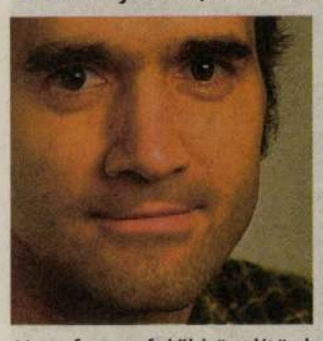

Mindenkinek megvan a maga szempontrendszere, ami mindennapi munkájában meghatározza azt a pillanatot, amikor felismeri: értékről van szó. Az érték lehet formai vagy tartalmi kategória, illetve mindkettő, vagy egyik sem.

Ha a forma felől közelítünk, az érték mérője a megjelenés professzionalizmusára utal. Ez természetesen nem egyértelműen a kivitelt jelenti, hanem minden olyan tényezőt, amely a műtárgy megjelenéséről szól. E tekintetben érték, ha a művész minden képességét latba vetve indokolja meg a műtárgy méretét, anyagát, technikáját, és az ötlet és a megvalósítás folyamata egyaránt hangsúlyos. A tartalmi érték kényesebb kategória. Ha az alkotás a nézőt elgondolkodtatja, aktivizálja, érzelemmel tölti el, vagy ha a mű reflektál, propagál, protestál, akkor a műalkotás ellátja üzenő feladatát. De mindennek még nem egyenes következménye az, hogy a művet értékesnek nevezzük. Itt is kérdés a mondanivaló kimondásának útja, a jelek és formák, amik ennek megfogalmazásához vezetnek.

A tartalom és forma együttes energiája a műben egy másik lehetőség. Ami egyszerre gyönyörködtet és gondolkodtat, az a művészet olyan esete, amikor az értéken való vita teljesen értelmetlenné válik. Az értéket nem feltétlenül a kiállított műben keresem. Eltanultam a képi fogékonyságot a művészektől, hogy az érték lehetőségét már az inspirációul szolgáló jelenségben felfedezzem. Ebben a végső értelemben az érték magában a valóságban rejlik, ennek következménye a művészet, és értékelésünket a kettő kapcsolatának mélysége és találékonysága határozza meg.

Magángyűjtők, magángyűjtemények

Milyen örömökkel és felelősséggel jár a kortárs műalkotások gyűjtése? Mi a különbség a magángyűjtés és egy vállalati gyűjtemény kialakításában, mik a közös és mik az eltérő szempontok? A következő oldalakon hat kortárs művészetet reprezentáló gyűjteményt mutatunk be. Három eltérő profilú magángyűjteményen és három eltérő stratégia szerint fejlődő nagyvállalati gyűjteményen keresztül keressük a választ ezekre a kérdésekre.

Múzeumi igényű válogatás a huszadik századi magyar művészetből

Nudelman László gyűjteménye

Keserü Ilona

Nudelman László három évtizede szélesíti műgyűjteményét. A numizmatika terén is elismert tekintély lett, de ma már képanyagának kiteljesítésére összpontosít. Pályája során számos idősebb gyűjtőtől – így például a két világháború közötti galériástól, Fränkel Józseftől is – tanult. Több jeles kollekcióból kerültek hozzá főművek, például gyűjteményének kiemelkedő darabja, Gulácsy Lajostól a *Dal a rózsatőről*, Rácz István gyűjteményéből.

A gyűjtemény eleinte a modern művészet klasszikusait ölelte fel. Máig is meghatározó darabok Kassák Lajos, Moholy-Nagy László, Bortnyik Sándor képei vagy éppen Vajda Lajos Műtermi csendélete. Melléjük sorakozott fel egy ma már huszonhárom darabos Barcsay Jenő-válogatás, részben Köves Oszkár és Várkonyi Zoltán gyűjteményéből, és az Európai Iskola alkotóinak számos remeke (például Bálint Endre *Csodálatos halászat*). Korniss Dezsőhöz (például *Mezei Vénusz*) közeli személyes ismeretség fűzte a gyűjtőt. A teljes gyűjteményből egy hetvenhét darabos, reprezentatív bemutató 1999-ben Pécsett volt megtekinthető.

Ezt a huszadik századi hosszmetszetet Nudelman László az elmúlt évek során kortárs alkotásokkal tette teljessé. Élő művészek három, generációsan is elkülöníthető csoportjától vásárol. Az első, az élő klasszikusoké: többek között Fajó János, Bak Imre, Keserü Ilona, Nádler István és Lakner László művészetét a gyűjtemény az életmű teljességében, egyenként tíz-tizenkét képpel képviseli. Konkoly Gyulától unikumnak számítanak a korai művek. Hencze Tamás, Tót Endre, Csernus Tibor, Méhes László, Maurer Dóra, Altorjai Sándor, Haraszty István és Gyémánt László válogatott munkáit már régóta keresi a gyűjtő az anyag kiegészítésére. Bár a kiszemelt képek nem mindegyike lesz könnyen megszerezhető, az Iparterv-csapat és az ő generációjuk lesz a gyűjteményben a kapcsolódási pont a második világháború utáni modern művészet és a kortárs művészet már kanonizálódott része között.

Az élő művészek másik két megcélzott csoportjában már befutott alkotók (például Fehér László, Kelemen Károly) és fiatalabb művészek (Nyári István, Köves Éva, Méhes Lóránt, Lakner Antal, Tamási Claudia, Marafkó Bence, Boros Tamás) szerepelnek. Összesen mintegy nyolc-tíz alkotó egyenként két-három képe lesz majd hivatott az ezredfordulóig bezárólag bemutatni a gyűjtemény klasszikus részéhez legjobban illeszkedő kortársművészeti irányokat. Míg ez a válogatás nyilván kísérletezőbb, az irányelv a fő vonulat megtartása. Ezt támasztja alá az is, hogy a kortárs vásárlások nem a klasszikus anyag rovására történtek; sőt, az érett modern rész tovább bővült az elmúlt években (Kondor Béla). Nudelman László tervei között szerepel egy olyan tárlat, ahol az eredetileg egységet alkotó, de ma csak részben a gyűjteményében lévő alkotásokat, kölcsönzés révén, egymás mellett lehetne látni: például Bálint Endre *Groteszk temetése* (volt Rácz-gyűjtemény; ma Magyar Nemzeti Galéria) a hozzá tartozó, a Nudelman kollekcióban lévő három másik Bálint-képpel együtt lenne látható. Így lenne összegyűjthető Nádler István 1977-es *Gyász* című kompozíciójának négy darabja is.

Készül a gyűjtemény katalógusa is, és tervben van egy-egy budapesti és vidéki helyszínen, majd külföldön is bemutatandó átfogó kiállítás. Egy-egy művésztől, amint összegyűlt az életművét megfelelően reprezentáló anyag, a művek tartós letét formájában egy-két évre valamely hazai múzeumban is bemutathatóak lennének. Egy ilyen, alkotónként akár tizenöt képet felsorakoztató válogatás még egy gyűjteményes kiállításnál is erősebb lehet, hiszen az életmű alakulását meghatározó darabok így kiemelve, s nem a mindennapos munka termése között elvegyülve lennének élvezhetőek.

Felmerült egy olyan ötlet is, hogy a majdan kiteljesedő kollekció száz legfontosabb művét felölelő katalógus mellé össze lehetne gyűjteni azon műveket is, amelyek Nudelman László számára elengedhetetlenek lettek volna a szellemi ív kiteljesítéséhez, de gyakorlati okok miatt már nem voltak megszerezhetőek. A hiányzó művek között természetesen számos emigráns magyar művész (Huszár Vilmos, Weininger Andor) alkotásai lennének.

A képek – legalábbis a lakásban tartható részük – egyelőre a család számára jelentenek mindennapos örömet. Az otthoni felfüggesztésen a gyűjtemény dinamikája is lemérhető: ahol egy éve még Barcsay kép függött, ott ma (a három iskolás gyermek közül a legkisebb nagy boldogságára) egy színpompás, lendületes korai Nádler kompozíció látható. A kortárs művészek felé való elmozdulást szemlélteti az is, hogy a két másik gyermek kedvencei ma már Bak Imre (*Dombok, Memfisz*) és Keserü Ilona (*Megyünk Szentendrére, Mind V*) munkái.

Ébli Gábor

Magyarországon tartani a hazai kortárs művészet főműveit

Spengler Katalin és Somlói Zsolt kortárs képzőművészeti gyűjteménye

A harmincas éveiben járó, kétgyermekes házaspár évek óta párhuzamosan gyűjt a ma élő művészek idősebb és fiatalabb generációjától. A kettős elkötelezettség fokozatosan alakult ki, első kortárs képük Bukta Imre a *Délibáb a Hortobágyon* című műve volt. A kilencvenes évek közepén kezdtek el komolyabban kortársakat gyűjteni. Az új szenzibilitás művészei és Hegyi Lóránd művészet-szervezői tevékenysége mutatták az irányt számukra. Mulasics László bevezette őket alkotók és kurátorok körébe és tőle származott az ötlet, hogy a gyűjteményből helyezzék tartós letétbe azokat a műveket, amelyekre a Ludwig Múzeum igényt tart. Mulasics *Illatos völgy VI.* című alkotásán túl ma Köves Évától a Velencei Biennálén szerepelt *Budapesti árnyékok – Nyugati pályaudvar* installáció és egy másik, 40 képből összeállított csendélet is a Ludwig Múzeumban van letétben.

A gyűjtemény fejlődésében fontos szerep jutott Szalóky Károlynak, aki 1993-tól kezdve „egyszerű képvá-

sárlóból gyűjtővé" válni segítette őket. A Várfok hívta fel figyelmüket Szépfalvi Ágnesre is, akit a páros csak később fedezett fel igazán, s így jóval drágábban kellett megvenniük műveit. Szintén jó kapcsolatuk alakult ki a Knoll Galériával. Máig is példaértékűnek tartják Somlóiék, hogy Knoll művészeti tanácsadói munkájának nem volt kereskedelmi jellege. A galériás a 'soft selling' mentalitásával inkább hozzáadott értéket nyújtott; s így számíthatott arra is, hogy a vevő viszonozza majd ezt. Somlóiék egy év után vettek tőle először; akkor viszont azt a darabot, amit elsőként láttak nála, a Tony Cragg szobrot.

Koncz András

Fontos irányjelző volt számukra Kolozsváry Ernő gyűjteményének bemutatója a Műcsarnokban 1998 nyarán. Ekkortól művészenként nem csupán egy-egy képet vettek, hanem máig is igyekeznek végigkövetni egy alkotó korszakait. Amint Kolozsváry a hatvanas években Radnai Béla tanácsára tette, a Somlói-Spengler páros is határozottan a fiatal alkotók felé fordult. Ma évente járnak külföldi művészeti vásárokra (FIAC, ARCO, Art Cologne), mert a nemzetközi áttekintés segít szilárd értékek alapján válogatni a magyar művek között.

A gyűjtői nevelődésben Somlóiék sokat köszönhettek a családi gyűjtői hagyománynak és Kemény Gyula restaurátor-műgyűjtőnek. A modern művészet klasszikusainak piacán szerzett jártasság esztétikai képzést nyújtott és világossá tette a páros számára, hogy ők a huszadik század eleji művek árrobbanásával nem tudnak, de nem is akarnak lépést tartani, ugyanis a kulcsművek már múzeumokba kerültek, így gyakran hiába is fizet egy vevő magas árakat, úgy sem jut főművekhez. A kortárs művészetben ugyanakkor még lehetséges a legjobb darabokat elcsípni. Ezt a váltást sugallta egy további jeles gyűjtő-barát, Vörösváry Ákos példája is, aki klasszikus modern anyagának egy részétől éppen a kortárs művek kedvéért vált meg. Az új szenzibilitás alkotásai még jól elérhetőek voltak, de az egy lépéssel korábbi irányzat, az Iparterv-csoport műveit más gyűjtők már megszerezték. A kilencvenes évek közepén így logikus volt az 'új festők' főműveire koncentrálni. A fiatalabb művészeknél csak lassabban alakul ki ilyen gyűjtői verseny.

A Somlói-Spengler gyűjteményből 2001 decemberében volt látható egy válogatás a budapesti Godot Galériában *„A rózsa illata"* címmel. A kiállítás idősebb (Kelemen Károly) és fiatalabb művészeket (Nemes Csaba, Cseke Szilárd) egyaránt bemutatott, sőt hasonló csoportokhoz alig besorolható művészeket (Böröcz András) is. A közös tematikus szál a címadó „rózsa" lett – a szépség, nőiesség, szerelem és mindezek mulandóságának szimbóluma. A kiválasztott képek a kortárs festészet figuratív, narratív törekvéseit mutatták és a téma és a művészeti technika gyakran utalt korábbi századok alkotói elemeire.

Szabó Eszter Ágnes

Az idősebb alkotói generációtól Somlóiék az absztrakt festészetet gyűjtik. Bak Imrétől minden évtized munkáiból vásároltak (Dombok, Hommàge à Kassák). Nádler István 1999-es fekete-kék festménye a Műcsarnokban kiállított sorozatának darabja. Soós Tamás Mitológiájához a közelmúltban jutottak hozzá. Összességében azonban a gyűjtemény a lírai absztrakt irányt követi. Olyan műveket keresnek, amelyek életérzésüknek, az életkorukalt és szellemi hátterüket képviselő szellemiségnek felelnek meg.

A gyűjtemény olajképekből áll össze. Bár a magyar-orosz szakon végzett Spengler Katalin és a külkereskedelmi végzettségű, médiaügynökséget irányító Somlói Zsolt követik a művészeti akciók világát és dokumentációját, a számítógépes nyomatok és manipulált fotók fejlődését, valójában szkeptikusak ezek technikai tartósságát és művészettörténeti értéket illetően.

Külföldi vásárokon tett látogatásaik alkalmával rendre mérlegelték a gyűjtemény nemzetközivé szélesítésének lehetőségét is. S bár racionális megfontolások szóltak emellett, végül kitartottak a nemzeti kötődésnél. Idehaza főművekhez juthatnak, míg külföldi alkotóktól csak közepes alkotások lennének elérhetőek.

Ébli Gábor

Kortársak gyűjtése korszerű koncepcióval

Az Irokéz-gyűjtemény 2002-ben

Pados Gábor és Pajor Zsolt magántulajdonába már az 1990-es évek elejétől kerültek kortárs műalkotások, de szisztematikus gyűjtőmunkába az utóbbi pár évben fogott a két szombathelyi fiatalember. Az Irokéz-gyűjtemény nevet kapott kollekció több szempontból is kivételes helyet foglal el a hazai gyűjtemények között.

Egyfelől e kollekció kizárólag kortárs magyarországi alkotók műveiből áll. A legrégibb művek attól a generációtól származnak, amelyik az 1980-as és 1990-es évek fordulóján vált ismertté, egészen pontosan a magyarországi installáció-művészet markáns hullámát meghatározó; alternatív terekben nulla-költségvetésű, de magas színvonalú kiállításokat létrehozó Újlak-csoport egyes tagjaitól. Ezek Ádám Zoltán, Farkas Gábor, Komoróczky Tamás, Ravasz András és Szarka Péter. E művészeknek a '90-es évekbeni egyéni teljesítménye, tehát az Újlak-csoport feloszlását követő pályafutása is leolvasható az Irokéz-gyűjteményben található, művészettörténeti szempontból forrásértékű alkotások sorából (fénymásolatok, fotók, majd digitális printek). Az 1990-es években felbukkanó fiatalabb művészek közül Braun András, Haffner László, Korodi János, Németh Hajnal, Szigeti András és Uglár Csaba, valamint Fuchs Tamás művei egy-egy ígéretes művészeti karrier kezdetét jelzik. Az Irokéz-gyűjtemény e pillanatban a legnagyobb Braun-, Komoróczky- és Szarka-anyagot tudhatja magáénak.

A kollekció másik különlegessége abban áll, hogy nem csak a modernista eredetiség-követelménynek megfelelő egyedi, tehát egy példányban létező műtárgyakból (pl. festményekből) áll, hanem c-printek (tehát digitális nyomatok), fotók, és immár videóalkotások is helyet kapnak benne. Ebből a szempontból az Irokéz úttörő szerepet vállal a hazai műgyűjtés terepén, mert nem különíti el a "gyűjthető-" és a "nem gyűjthető" művészetet. Ennek többek között az az oka, hogy a '90-es évek közepétől a hazai kortárs művészeti életben egyre nagyobb szerepet kaptak a digitális technológiákkal készült álló- és mozgóképes alkotások, sőt egyes művészek teljesen áttértek e technikák használatára. Ilyenek például Komoróczky Tamás művei az Alibi-Fashion sorozattól a 2001-es Velencei Biennálén bemutatott nyomatáig, Szarka Péter digitális kollázsai és háromdimenziós virtuális kompozíciói, vagy Németh Hajnal digitális videói és háromdimenziós programokkal készült nyomatai. Az Irokéz-gyűjtemény érzékenyen követi ezeket a tendenciákat, de nem fordul el a hagyományos technikákkal készült művektől sem. Ilyenek például Ádám Zoltán vászonra festett tibeti portréi, Korodi János afgán szőnyegparafrázis-festményei, vagy Braun András kollázsai és olajképei.

Németh Hajnal

Mivel elkötelezettséget mutat a gyűjtemény alkotóinak művészete iránt, nemcsak egyes művészek támogatása és alkotásaik megőrzése a célja, hanem az is, hogy lehetővé tegye e műalkotások kritikai és művészettörténeti analízisét. Ennek érdekében a gyűjtők két reprezentatív kiállításon mutattak be egy-egy válogatást Szombathelyen egy e célra felújított helyiségben, és a budapesti Műcsarnokban, 2002 augusztusában. A kiállítások alkalmából egy reprezentatív, magyar és angol nyelvű katalógust is kiadtak a gyűjtők. A kötet a művészeti anyag gerincét kiváló minőségű reprodukciók segítségével tekinti át, valamint tartalmazza a művészek életrajzát.

Szarka Péter

"Jövőbeni, a kollekció jelenlegi szerkezetéből következő kibővítése, valamint a gyűjtőkör kiszélesítése a hazai képzőművészeti élet dinamikus, progresszív, egyéni arcú szereplőjévé teheti az Irokéz-gyűjteményt" – írtam 2001-ben. Most, 2002 végére a szisztematikus gyűjtésnek több tanújelét adja az Irokéz. Braun András, Komoróczky Tamás legutóbbi években készült alkotásaiból egy erős válogatás, valamint további művek Korodi Jánostól és Fuchs Tamástól kerültek a gyűjtemény birtokába az elmúlt év során. Az Irokéz-gyűjtemény tehát a kortárs hazai művészet egy karakteres szeletének gyűjtésével folytatja a kiválasztott művészek mecenatúráját, s ezáltal elősegíti a kortárs művészet egy meghatározó felfogásának, dinamikusan fejlődő tendenciájának érvényesülését. S ami talán a legfontosabb: Pados Gábor és Pajor Zsolt továbbra is a hozzájuk közel álló, a velük azonos kulturális értékeket képviselő művészetet támogatja és gyűjti.

A gyűjtemény kétnyelvű weboldala: www.irokezcollection.hu

Szoboszlai János

Nunzer, A

Elisabetha Christina

Egész alak, állva, s jobbra nézve. Diadémája ékkövés és hajába gyöngyfűzér van befonva. Jobb kezével a csipőjére támasztott jogart fogja s balját úgy tartja, mintha beszélne. Kivágott brokát ruhájának derekát a mellen ékkövek díszítik, s uszályos palástja hermelines. Jobbra a saslábú ásztalon koronát s a háttérben nehéz függönyt látunk. Felirata:

„Elisabetha Christina Rom. Imperatrix"

s alól balra: „P: C: Monath exc."

s jobbra: „A. Nunzer sc: Norimberg."

Réskara, méretei a vonalkeretnek 19.1:13.4.

Ltha 1191.

A Nünzer Jc

A magyar Eorna,
Hélen nagy anyal
Szombitavel
és Halag
(Fulget intaminates)
honoribus feliratal
Jenti pte.
Rez. 8°.

A. Nunzer sc.

A magyar szent Errona.

Rezin. 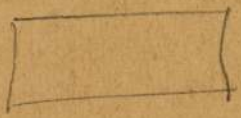 8°

fent jelzés.

Nunzer mehrere hinabgeben

Kanizsa Krpć. 4°

m. n. Muz

Collegatum

..... *műhely.*

vfőnökség!

v ..... hó ..... n történő kifize

..... indokából személyesen meg nem

..... számu .....

am

évi ..... hó .....

.....

sajátkezü aláirás és munkásszám.

Nunzer, A.; rézmetsző III. 114.

Munzer A

rézm.

Bajvivás éles laid-
zsakkal, fenti rézkarca
Schwandtner-Bél:
Scriptores rerum Hun-
garicarum c. 1746
megjelent művében -

Repr -

Siklóssy László dr

A magyar sport ezer
éve. I. k. Bp. 1927. 142
l. u.

Vadászat, fenti
rézkarca. u. o.
repr -

u. o. I. k. 143. l. ebött

Nuntaller Erhard

ér emvéső

l.

Huszárkörnöci

7. l.

Az 1913.évi ja
volt az óradnai gkat
zé felvett templomrc
adványra még válasz
sa már közbiztonsági
annak helyreállitása

Besztercze, 191

NUNKOVICH KLARA

Sárnpek Józsefné siremléke 1858

/képpel!/

Korompay György: Veszprém, Bpest, 1956. Müszaki kiadó. 230/kép: 231 l./

Muntaller Erhart

ötvös 1588.

család

Gyárfás Barna '95.

Numzer

rcim

l.

Harsanyi

30.8.

412.14

„EUROPA"
film-, könyv-, lapterjesztő és
könyvkiadó r. t.
Bp, V., Rothermere-u. 12.
Telefon: 127-837.

● Nulinek Judit szénrajza.

zt álmodta, hogy kék színűnek
átja a világot, és ha valakivel
árgyal, az illető feje körül, mint
alami szögletes glória, feltűnik
gy tévékészülék.

Kezdett feltűnően viselkedni.
. termelési tanácskozás résztve-
őihez így szólt: „Kedves né-

részletre vásárolt
kezdte aprítani, ami
vijjogást hallott. Felc
azt hitte, hogy ismé
álmok, pedig csak a
tek a kényszerzubbc

A dühöngőben csu
közé került.

A Volán 9. számú Vállalata

hivatásos B+C kategóriás tanfolyamot szervez,

18 életévet betöltött, kecskeméti és bajai lakosok részére.

Jelentkezés:

Kecskeméten, Csáktornyai u. 4—6. személyzeti és oktatási osztályon, Baján, Nagy István út 39. személyzeti és oktatási csoportnál.

5412

KISKŐRÖSI Járási-Városi Népi El-
...rzési Bizottság gyors- és gépírót

HUM

A festő így szól
— Képzeld drágá
portréra kaptam n
Mire a szerető hi
— Látod, az emb
olyan rosszak, min
nek fested őket!

*

— Hogyan képzeli
titkárnőt?
— Húszéves legye
évi gyakorlattal re

*

— Te szoktál á
szélni?
— Nem

Nulinek Judit

Petőfi Népe,
1977. jan. 4.

Nügent F.

Czimer.

E lapon balra III A NAG
mere A magy. kir. kanczellár
szines családfa czimere után
ROLYI KÁROLYI CSALÁD grófi c
diplomához csatolt festett c
zéssel szemlélhető.

Fm., mér. a papirosnak.

Nugent, F.

T. 7098.

Y-KÁROLYI KÁROLYI CSALÁD régi nemesi czi-
ia által 1698. okt. 17-én hitelesitett
F. NUGENT, jobbra pedig A NAGY-KA-
zimere az 1712 ápr. 5-én kelt grófi
zimer után GEZ. F. NUGENT, WIEN jel-

. 23.8: 31.5 cm.

NUDELMANN LAJOS
GYŰJTŐ

RÓZSA GYULA: MIKOR ÉRIK A MESTER?

MŰVELŐ VILÁG 1999/9, 122-125

NÁR:

62

ASEL

ER

Nudow J. F.

Könyvkötő ~~13.~~

Buda XVIII. sz.

l.

Steinhofer

I. 74. l.

M.D.K.

Nuerenberger Andre, könnives

1447-1450. között szerepel a pozsonyi okiratokban.

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett müvészek, elpusztult emlékek. Bp.é.n. 34. old.

Nuerenberger Andre

königl.

Nürnberg Kölpfrank

Krulet

1447 – 1450

l.

Hoffmann Pozsony 34 l.

Hoffmann Südost

3.

4.

Hoffman

Nuerberger Stephan
könives
1444 – 1455

l.
Hoffmann Pozsony 34. l

Hoffmann Südost

3.

4.

Nukán Géza

Részt vesz a Magyar Arcképfestők Társasága
Kiállításán

N.U.93e.X.21.

Nulinek Judit

A Bács-Kiskun m.-i Művelődési Központ három alkotóköre mutatta be eddigi eredményeit. – Az ifjúsági körből Nulinek Judit két szénrajza és Szodfridt Gábor pontos tanulmányai szerepelnek.

á. sz. j.: Három szakkör bemutatkozik.

Petőfi Népe, 1977. jan. 4.

MDK

Nunzer A.graf.

" Magyar vitézi tornák" c. rézkarca a Schwandtner - Bél :Scriptores rerum hungaricum c. művében közölt repr. / Bajvivás éles lándzsákkal./

Siklóssy László: Magyar vitézi tornák.

Uj Idők. 1928. XXXIV. 16.sz. 478.l.

MDK

Nunzer A., rezmetszö

Bajvivás elés lándzsákkal. Rezkarc.
Repr.
Schwandtner Bél. Scriptores rerum hungaricum cimü 1746-ban megjelent müveböl.

Siklóssy László: Magyar vitézi bornák.
Uj Idök. 1928. ápr.15. 16. sz. 478.1.

fogsz engem megcsalni? Ha téged is elveszítenélek ... én ... én ..., én ... (Arcára kiül az öngyilkosság gondolata.)

Lizaveta (felindultan nézi).

Szuzimov (belép és valamit észrevett. Egy kis csönd): Lizaveta Ivanovna! Hagyjál most bennünket magunkra egy kicsit!

Lizaveta (zavartan): Igen ... (Elmegy. Az ajtóból visszanéz.)

Szuzimov (leül Sárkány mellé. Néhány pillanatnyi csönd. Mindig valami fennköltséggel és szomorusággal): Mit akarsz te ettől a leánytól, Iván Ludovikoláj?

Sárkány: Szeretem. Halálosan szeretem.

Szuzimov: Hallgass ide Iván Ludovikoláj. Ez a leány az én gondjaimra van bízva. Úgy tartom a tenyeremen a lelkét, mint egy fehér galambot. A legszebb gondolatok tiszta búzájával etetem. Mit gondolsz, ki ez a leány? Atyja úr volt és nemesember. Itt halt meg a fegyencek közt és azt mondotta nekem a halálos ágyán: — „Kazimir Fedorovics, reád bízom a leányomat. Őrizd meg őt tisztán egy másik élet számára." Megőriztem! Megőriztem, Iván Ludovikoláj! Megőriztem, mert hiszek abban, hogy eljön egyszer az idő, talán nemsokára, amikor eldobáljuk a rongyainkat és visszatérünk egy szebb Oroszországba, megkoronázva a szenvedésektől.

Sárkány: Mért mondod ezt nekem? Azt hiszed, hogy én Lizavetát el akarom csábítani? Az ágyasommá tenni, mint a többiek ezeket a ... Ilyen becstelennek nézel engem?

Szuzimov: Én nem erre gondoltam, Iván Ludovikoláj. Én csak a lélekre gondoltam. Mi fog történni vele, ha magadhoz láncolod s egy szép napon visszatérsz a hazádba? Magaddal viszed a lelkét és ő itt marad szegény, lélek nélkül.

Sárkány (megragadja a kezét. Megrendülten): Kazimir Fedorovics! Én esküszöm neked az életemre és a boldogságomra, hogy én nem megyek vissza a hazámba, többé!

Szuzimov (egy kézmozdulattal megállítja): Visszaadom neked ezt az esküt. Ne siess ezzel az esküvéssel. Mit tudod te, mit fogsz érezni, ha itt fog állni a hajó a kikötőben! Mit tudod te most, hogy milyen erővel fog feltámadni benned a mult! A hazád! ... Európa ...

Sárkány (keserű mosollyal sokáig csóválja a fejét és a kezét is tagadólag rázza): Ó nem! Ne hidd, Kazimir Fedorovics! A hazám? Hol van az én hazám? Én magyar vagyok. Ezer esztendővel ezelőtt innen, Ázsiából mentem Európába. Mit számít ez a kurta ezer esztendő az én fajtám történetében! Itt talán tízezer vagy húszezer évig éltem!

Szuzimov (nevetve bólongat): Igazságod van. Ezer esztendő kurta idő. Mert, úgy tudom, a világ hatszázmillió éves. De az a néhány pillanat, barátocskám, amely odahaza szép volt az életedben, nagyobb idő, mint hatszázmillió év!

Sárkány: Szavak! Ezek csak szavak! Szép, üres szavak!

Szuzimov: Odahaza minden ember testvéred!

Sárkány: Láttad ezeket a szamojédokat, akik idejönnek a tundrákról néha? Ha akarom, ezek inkább a testvéreim nekem, mint a mostani magyar, aki barátom volt és megrabolt!

Szuzimov: Ez itt a Jeges-tenger partja. És az ott Európa.

Sárkány (mardosó gúnnyal): Európa! Nézd meg, mit csinál Európa! Nézd meg! (Egy pillanat mulva.) Feleség! Nincs templomi eskü! Nincs erkölcs! Nincs lélek! Csak gyerünk, hajrá az élettel! Hajrá az ifjúsággal! Nem számít a másik ember vergődése! Semmit se számít! (Kis szünet.) Nem vádolom semmivel! Joga van hozzá. Hadd éljen. Mindenkinek egy életet, egy ifjúságot adott az Isten! Nincs! Elmult! Nem fáj semmi! (Megragadja a kezét.) Te! Olyan nyitva van a szívem. Megmondanám. Nem szégyelném. És nézd, hol vagyunk. Nézd meg: mintha már a sírban volnánk. És mintha most két halott beszélgetne egymással. Nincs titkom előtted!

Szuzimov (megérinti a karját): Iván Ludovikoláj! Te hitvestársaddá akarod tenni Lizavetát?

Sárkány: Igen! Isten és ember előtt!

Szuzimov: Itt akarod leélni az életedet!

Sárkány: Ne hidd, hogy valahol el fogom ásni magam. Vannak terveim és hatalmas gondolataim. Szibéria! Nincsen föld, amelynek ilyen jövendője volna. Itt fekszik szüzen, kiaknázatlanul. Te! Majd egyszer megmutatom neked a terveimet ...

Szuzimov (felál és Sárkány vállára teszi a kezét): Iván Ludovikáj! Én megkérdezlek mégegyszer téged, ha majd itt fog állni a hajó a kikötőben ...

Násztya (belépett): Kazimir Fedorovics ... Anna Mihajlova szeretne látni téged ...

Szuzimov (Sárkányhoz): Estére majd gyere be hozzám. Beszélgetni akarok veled. (Elmegy.)

Násztya (körülnéz. Suttogva, izgatottan): Iván Ludovikoláj ... szeretnék mondani neked valamit ...

Sárkány: Mit akarsz?

Násztya (remegve, hogy valaki meghallja): Esküdj meg, hogy nem árulsz el. Nem szabad megtudni senkinek, hogy én mondtam meg neked ...

Sárkány (türelmetlenül): Mit akarsz?

Násztya: Te tudod, hogy én egy szobában lakom Lizetával. Tegnap én voltam a soros és kimentem, hogy megetessem a kutyákat. De mindjárt visszajöttem, mert Odgyota felváltott. Úgy látszik, váratlanul jöttem ... amikor meghallották a lépéseimet, valaki gyorsan kiszaladt a Lizaveta szobájából ...

Sárkány: Kicsoda?

Násztya: De esküdj meg, hogy nem éntőlem hallottad ...

Sárkány: Beszélj!

Násztya: A te barátod ... Gyéresi ... Folytatjuk.

Szemek

— *Sully-Prudhomme.* —

Szemek, szemek, ti drága, kék szemek!
S ti feketék is: mélyek, csodaszépek!
Ó, hogy a nap még fölkel reggelenkint
S ti már az örök sötétségbe néztek!

Ó, hogy tudtatok örülni a napnak
S olykor tán még jobban az éjszakának.
A csillagok még most is úgy ragyognak
S a szemek mélyén hideg, síri árnyak!

Ó, hogy a szemek elhomályosultak!
Nem, az nem lehet! Ők most olyat látnak,
Amit halandó, földi szem nem láthat:
Szépségeit egy ismeretlen tájnak.

Talán úgy van az, mint a csillagokkal:
Ők is eltünnek, de az égen maradnak.
A szemek is fölkelnek, lenyugosznak,
De meg nem halnak. Nem igaz, hogy meghalnak!

Szemek, ti szép, ti imádott szemek,
Végtelen hajnal ragyog most reátok
De onnan, a sír túlsó oldaláról,
Lehúnyt szemek, ti! — mégis ide láttok!

Ruzitska Mária.

Új Idők, 1928. ápr. 15, 16.

Magyar vitézi tornák. Bajvívás éles lándzsákkal. Nunzer A. rézkarca, Schwandtner-Bél Scriptores rerum hungaricarum című 1746-ban megjelent művéből.

Magyar vitézi tornák

Irta: **Siklóssy László**

A középkor nagy, hatalmas sportja a lovagi torna. Az előkelő ifjut lovagnak nevelik, ami azt jelenti, hogy egyesíteni kell magában a földön elérhető testi és szellemi tökéletességet. Hogy milyen lovag valaki, ez a *lovagjátékon* dől el, ahol fejedelmi személyek előtt tündökölhet s a legszebb nők kezéből nyerheti el a győzelmi koszorut. A középkori lovagiasság fonákságain hosszú századok tudtak elhumorizálni, kétségtelen azonban, hogy a lovagi nevelés és a lovagjátékok intézménye rendkívül jótékonyan hatott e sötétnek mondott, mindenesetre tapogatódzó kornak bárdolatlan erkölcseire.

Mi köze van a magyarságnak, e Keletről jött harcias nemzetnek a nyugati lovagintézményekkel? Azt olvassuk a világtörténelemben, hogy a német lovagjátékok első nyomai a IX. és X. század német császári hadgyakorlataiban keresendők, különösen I. Henrik császáréiban. Nyilvánvaló, hogy ez a császár, aki sikeresen tudott szembeszállni a magyarság győzelmes lovas seregeivel — mint jó hadvezér és jó politikus — éppen ellenségeitől igyekezett tanulni. Nincs rá okiratos bizonyíték, de közelfekvő a feltevés, hogy a magyar hadi virtus ösztökélte a császárt arra, hogy békeidőben, újfajta lovagi játékok népszerű módján edzze meg és készítse elő seregét a komoly harcra.

Így kerülnek kölcsönhatásba játék és harc, ha pedig a játék szóba behelyettesítjük a sport szót: sport és harc, e két ellentétes fogalom. A sport öröm, játék, derű, élettel tele vetélkedés, maga az élet; a vért kivánó, szomjazó fegyveres harc: kegyetlenség, sötétség, szenvedés és halál. E két ellentétes emberi tevékenység azonban az életben párhuzamosan jelenik meg előttünk. Az ember élete örökös harc lévén, a béke óráiban is harcot mímel; játékát is a harc köntösébe öltözteti; talán a harc szigoruságát akarja enyhíteni azáltal, hogy játékot formál a harcból avagy ősi átörökléskénti már nem is tud másként játszani, csak valamely harc formájában.

Manap is az összes sportok harci játékok. Ha pedig még mi, a XX. század gyermekei is, csak egy álharc formájában tudunk játszani, nem csodálkozhatunk azon, ha ezer év előtti őseink is csupán harci játékokkal szórakoztak. E harci játékokat manap is megtaláljuk az összes primitiv népeknél. Bőségesen és változatosan ismerte ezeket az a nagy népcsalád, melynek egyként tagjai voltak húnok és magyarok. Voltak harci játékok Attila király udvarában és Árpád vezér diadalhoz szokott szeme előtt. Ez utóbbiakról Péter óbudai prépost, valószínűleg II. Béla király jegyzője — kit azelőtt Anonymusnak neveztünk — ilyképpen tudósít:

„A magyar vitézek paripáikon ülve pajzsokkal és lándzsákkal csaknem naponként nagy tornákat vívtak, más ifjak, pogány szokás szerint, íjakkal és nyilakkal játszanak vala".

Péter jegyző adataira azt szokás mondani, hogy ő saját XII. századi korának szokásait örökítette meg. Ez esetben is szemet kell azonban, hogy szúrjon nekünk az, hogy itt *kétféle* harci játékról értesülünk; egyes vitézek pajzsokkal és lándzsákkal nagy tornákat vívnak, más ifjak pedig, pogány szokás szerint, íjakkal és nyilakkal játszanak. Nyilvánvaló, hogy itt szemben áll egymással a *nyugati módra* vívott torna és az *ősi, pogány módra* vívott torna. Az első volt a nehézkesebb, a másik a könnyedebb; az első a formákhoz kötött, a második a formáktól független; az elsőt meg kellett tanulni a németektől, franciáktól, olaszoktól, a másodikat már az apró gyermek is — a játékszokások legmakacsabb konzerválója — vigan űzte pajtásaival. Ezért hangsúlyozza krónikásunk is ez ifjakat a nyilas harci játéknál. Így mutatja be Arany János is a hún gyermek sportját:

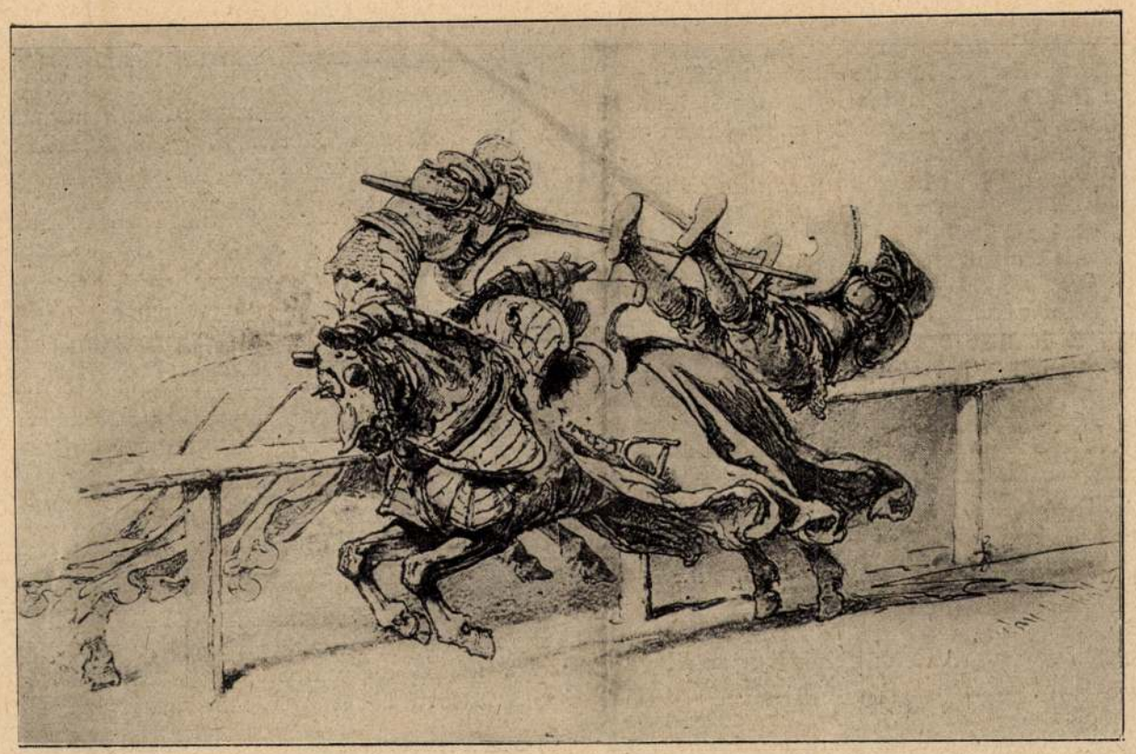

Magyar vitézi tornák. Az összecsapás. Tornajáték-jelenet. Zichy Mihály rajza Arany János Pázmány-lovagjához

Még a gyermek is mind háborúkat majmol,
Nádparipán, nyillal, kelevézzel bajmol,
Kard, paizs a játék, vele alszik, ébred . . .

Nyilvánvaló tehát, hogy *a magyarságnak megvolt a maga külön vitézi tornája,* amelyet még Ázsiából hozott magával s amely azonképpen különbözött a nyugati tornáktól, amiképpen a magyar harcmód a nyugatitól.

E magyaros tornajátékokról van tudósításunk, Péter jegyző idézett helyén, a sanctgalleni s a XII. századi kievi esetben s egyéb helyeken is. E példák azt mutatják, hogy a magyar igyekezett megtartani könnyed lovas mozgékonyságát. Nyilvánvaló, hogy ez volt az, amire Henrik császár is törekedett, ellenben ezt legfeljebb ideig-óráig érhette el. A nyugati lovagvilág nemcsak sportintézmény volt, hanem erkölcsi és társadalmi is. Az akkori zavaros világban csak úgy érvényesülhetett, ha szigorú formális szabályokhoz alkalmazkodott. Ez a formalizmus az egész intézményt rendkívül elmerevítette és megnehezítette testben, lélekben egyaránt. Hogy például kóbor szerencselovagoktól — akiket Katona József Bánk bánjában *lézengő rittereknek* nevez — óvakodjanak, elkezdtek lovagi társulatokat alakítani és könyveket vezetni arról, kik a tornaképes lovagok. Az intézmény evvel teljesen elarisztokratásodott. Hosszas készülődés előzte meg a tornán való részvételt, ami a frisseség kárára ment. Szabályozták a harc módját is, amely végül páncélbaöltözött lándzsás lovasok összerohanásává — fejlődött, ha ugyan ezt fejlődésnek lehet nevezni. A formaságok következménye volt még az is, hogy nem a legügyesebbek és legbátrabbak viaskodhattak, hanem a legelőkelőbbek s közülök is azok, akik a leggondosabban ügyeltek arra, hogy nevük a tornakönyvbe bejegyeztessék, címerük kellő időben kiállíttassék.

Nálunk a mindenkori tornák az udvar ízlése szerint alakultak. III. Béla idejében valószinüleg *bizánci* íz vegyült a magyar tornákba is, mert e kitünő királyunk Bizáncban nevelkedett és innen hozta haza a Manuel császár udvarában divó tornaszokásokat. (Manuel kitünő hadvezér volt s így tornajátékai magas színvonalúak voltak.) Fia II. Endre, személyére nézve erős és daliás, a nyugati lovagvilág felé hajlott. Keresztes hadjáratot is vezetett keletre. Nyilvánvaló, hogy az ő udvarában rendezték az első olyan lovagjátékokat, amelyek a nyugati összes formaságokat lehetőleg hűen igyekeztek utánozni. Ez azonban nem találkozott az egész magyarság tetszésével. Ez időben már jelentékeny hatalomra tett nálunk szert egy rokon-nemzetiség, mellyel a legteljesebb megértésre jutottunk az idők folyamán: *a kun.* A kun a maga eredetiségében képviselte még azt a *könnyedséget,* amelyet a magyar az idők folyamán mindinkább elveszített. Természetes, hogy a kunok s a kun szokások felé hajló magyarok, akiknek sorába tartozott maga V. István király és fia Kun László, inkább kedvelték harci játékukban is azt a bizonyos pogány módra való küzdést, amelyről már, mint láttuk, Péter jegyző is megemlékezett. Ezek a harcban rettenthetetlen katonák, harci játékban pedig bámulatos ügyességű fickók bizonyára jókat nevettek a tetőtől talpig vasbaöltözött külföldi, vagy külföldit utánzó lovagok esetlen összeroppanásán. Szintúgy érthetetlen volt előttük mindaz, ami a lovagvilág piperés szokásairól eljutott fülükbe. Mi a művelődéstörténelem megállapításaiban kitünő mérleget kapunk a lovagokról, a kunoknak azonban ehhez nem volt meg a kellő iskolázottságuk.

Így olvashatjuk ezt egy XIII. századi krónikásnak, Horneck Ottokárnak soraiban:

— A svábok — amikor megtámadták őket a magyarok, akik nagy ijjaikkal és óriási nyilaikkal mindent megöltek, ami útjokba esett, — úgy ítélték, hogy a hadviselésnek ez a módja igen kevéssé lovagias s ezért a *hölgyek nevében* arra kérték őket, hogy vegyenek kardot a kezükbe, hogy ilyképpen emberségesebben harcolhassanak. A hunok, — egészíti ki az esetet Paul Lacroix, a kitünő francia kulturhistórikus, — nem értvén e szerelmi tudományhoz, nyílzáporral feleltek.

Egy emberöltő multával megváltozott a felfogás

Magyar vitézi tornák. Mátyás király tornajátékon legyőzi Holubárt. Wagner Sándor festménye

szép Magyarországban. Róbert Károllyal hamisítatlan lovagi szellem költözött be az azzal járó pompával és internacionalizmussal. A visegrádi udvarról tudomást szereztek Európa lovagjai és szívesen felkeresték, hogy sporton kívül úri magyar ellátásban legyen részök. Az *álharc* elevenségéről maga a király gondoskodott, aki nem egyszer maga is sikra szállt, aminek okmányszerű egykorú nyoma van abban az okiratban, amelylyel Som, Somogy és Pósa falvakat az udvarában szolgáló *ifjú Hunt-Paznan* Istvánnak ajándékozta azért a három fogáért, melyet lovagjátékon „nem előzetes haragból, hanem véletlenül" ő maga ütött ki. A magyar irodalomnak is haszna volt ez esetből, mert ebből kifolyólag jutott Arany János kissé *megöregedett* Pázmán lovagjához és Zichy Mihálynak e viaskodást ábrázoló pompás rajzaihoz, melyekből kettőt mi is bemutatunk.

Arany János egyébként nem Róbert Károly, hanem Nagy Lajos vitézi tornáinak dalnoka. Aki nem akar régi könyvekben buvárkodni, sem pedig modern művelődéstörténészeinkhez iskolába járni, csak a Toldi-trilógiát olvassa el és dupla gyönyörűségben lesz része. Nemcsak Arany János verseinek zenéjét élvezheti, hanem a maga valóságában elevenedik meg előtte a középkori magyar vitézi bajvívás. Így olvassuk *Toldi Szerelmében* a Kesziben rendezett viadalról:

Vége szakadván az istentiszteletnek,
Hamar a játékot kezdeni sietnek . . .
Zeng a zeneszerszám, tárogató jajgat,
Fütyülő sipokhoz nagy tülök kürjongat.
Képzeljen valaki, mintha álmodná most,
Tarka sátorokból egy tündéri várost:
Fövenytől aranyló piacot középen
Festett új korláttal bekerítve szépen.
Körül a sok szinben szüzek, asszonyságok,
Mint ablak közt nyiló szebbnél-szebb virágok . . .
Majd ez igazlátók a sorompó felett
Egy magasabb polcon foglalának helyet . . .
Erre minden bajnok, ki magát jelenti,
Zárt sisakkal némán a királyt köszönti
Néma főhajtással; míg a tornabirák,
Lobogója színét s címerét beirják.

A vitézi torna most már magyar szórakozássá vált. Fürgeség magyar erény volt az időben; ez a jellemvonás be is került a tornába Zsigmond király idejében. 1433-ban járt nálunk a burgundi herceg fölovászmestere, *Bertrandon de la Brocquière*, aki végignézett Budán egy lovagi tornát. Ő mondja el, hogy a magyarok az *ország szokásai szerint* vívnak, alacsony nyergekkel, — melyekbe nem lehet belekapaszkodni — kis lovakon rövid lándzsákkal. Kedvesnek és gyönyörködtetőnek mondja, amit látott.

Mátyás királyunk éppenséggel nagy barátja volt a vitézi tornának, amelyben, akárcsak Róbert Károly, maga is gyakorta vett részt. Holubárral való bajvívása sokkal ismertebb, semmint arra ki kellene térnünk. Bizony szép világ volt ez, amikor az országnak annyira rendben volt a szénája, hogy a dámavilág gondosan előkészített álharcokban gyönyörködhetett. Ismét egy emberöltő és alaposan megváltozott minden. II. Lajos király ugyan ideje nagy részét ilymódon szórakozta át, a török veszedelem azonban csakhamegfagyasztotta a mosolyt a lovagi tornák hölgyközönségének arcán.

A *magyar-török harcok* különben helyenként és időnként lovagias karaktert öltöttek. Sőt a vitézi tornák felújultak a barátságos magyar-török bajvívásokban. A hivatalos körök nagy ellenségei voltak a fraternizálás e férfias módjának, a magyar-török virtus azonban nem nyugodott meg a bajvívási tilalmakban. Egész sorát ismerjük mindkét oldalról a magukat így kitüntetett vitézeknek. A XVII. században már ellanyhul ez a divat is, csupán *Budavára hosszan tartott ostroma alatt lángolt fel újra.* Ez időben a művelt nyugaton már nem így vívtak, de nem is úgy mint Róbert Károly, Mátyás király, avagy Miksa császár, akihez szintén legendák füződnek. A vitézi tornát megfosztották minden veszélyességétől és *gyűrűöklelésekké, karusszelekké* alakították, amiben szintén el lehet gyönyörködni. De hiába, nem úgy van ez, mint volt régen . . .

Nunzer, E.

I. Lipót 10178

Mrellig, jobbra, tojásdad medaillonban és alól a hadi ékitmények között CONSILIO EN INDVSTRIA jeligés czimerrel. Nagy parókája göndör, vértbe öltözött, palástját vállra vetetten viseli és az aranygyapjas rendet nyaklánczon hordja. A háttérben jobbra az oszlopon innen korona és jogar látszik. A keret mondatszalagján, a kétfejü sastól megszakitva ezeket olvassuk: LEOPOLDUS RÖMISCHER KAYSER. Jelzése felül jobbra: p.1023 és alól jobbra: E. Nunzer s.

Rm., mér. a vk. 18.~~5~~ 4 : 13.1 cm.

Szn. 149-900.
332-900-102.

Nunzer E

veni

l.

Hendriselt

139. l.

Nuofer Károly

Nuofer Rezső

könyvkötők

l.

Budkönyvkötők

27. l.

Weiters wurden den Teilnehmern noch fo

Seitens der Direktion der Gaisber
gegen Vorweis der Teilnehmerkarte
spitze und zurück ei

Seitens der Salzburger Eisenbahn
der Teilnehmerkarte angeschlossen
Salzburg—Landesgrenze und für di
heimische

Seitens der Direktion der Salzkamm
tember 1911 für Fahrten auf der L
und den Dampfschiffen auf dem
Vorw

Die Ausgabe der Teilnehmer- und Ausw
(Salzburg, Rathaus), woselbst auch nähere Auf

Für den
der gemeinsamen Tagung fü
Sal

Als V

Der

Stephan Nuremberg

Prokop kőfaragómesterrel tevékenykedett a pozsonyi dóm építkezésénél.

J. Mureš: Die Meister des Pressburger Domes. Acta Historiae Artium, Budapest, 1972 1-2 p.

941

NYÚRIDSA'NY Éva

Kiállít: Debrecen, Kossuth Lajos Tudományegyetem díszudvara.
„Megújítva őrzik a művészeti hagyományokat"
LÁSD: BÁKOSS TIBOR

Hajdú - Bihari Napló: 1996. aug. 6. hétfő

Bp. 1925. 249–256. Barányai B.: Zsigmond király ún. Sárkányrendje. Sz LIX–LX(1925–26) 561–591; Áldásy A.: Zsigmond király és Spanyolország. Bp. 1927; Horváth 1937. 42–43; Vajay, Sz. de: L'heraldique, image de la psychologie sociale. Atti dell'Accademia Pontaniana N. S. XVI(1967) 5–19; Lipinsky, A.: Il reliquiario di S. Costanzo in S. Stefano a Capri. Napoli Nobilissima VII(1968) 34–40; Héjjné Détári A.: Rekonstruktion der gotischen Prunkkette einer ungarischen Königin. Actes Budapest 1969. II. 641–647; Kéry 1972; Zentai L.: A Mátyás-emblémák értelmezéséhez. ÉÉT V(1973) 365–371; Kovács É.: Hattyú és strucc – Lancaster és Luxemburgi? ÉÉT X(1980) 231–239; Kovács É.: A gótikus *ronde-bosse* zománc a budai udvarban. MÉ XXXI(1982) 89–94; Stelé, F.: Ptujska gora. Ljubljana 1966. 76. skk, 54. skk.

Emlékek: Europäische Kunst um 1400. Katalógus. Wien 1962. 195, 509, 536, 557. sz.; Römer, F.: Prunksättel im ungarischen Nationalmuseum in Pest. MZK X(1856) I–VIII; Schlosser, J. v.: Elfenbeinsättel des ausgehenden Mittelalters. Jahrbuch der Kunsthistorischen Sammlungen XV(1894) 259. skk; Genthon, I.: Monumenti artistici ungheresi all'estero. AHA XVI(1970) 5–10; Eisler, J.: Zu den Fragen der Beinsättel des ungarischen Natio-

NURIDSÁNY ÉVA
Sík vidék (1991), vegyes techn., 460 × 600 mm, Mgt.

Délibábok hazája, IV. Debrecen, Déri Muzeum, 1992

Nuridsány Éva

A Képzőművészeti Alap kolozsvári kisgalériájában 13 akvarelljét állította ki, pl. Anna, Portré sárgában ...)

A Hét, 1973. aug. 3. 4. ef. 31 sz. 10 p.

Nuridsány Éva

Hegyi falu (akvarell)

A Hét, 1973. aug. 3. 4. evf. 31 sz. 10 p.

Nuridsány Éva

NURIDSÁNY ÉVA akvarelljeinek kiállitása a kolozsvár-napocai magyar szinház előcsarnokában. /rövid hir./

Utunk, XXXII.évf. 10./1480./sz. 1977. márc. 11. 8.old.

NURIDSÁNY Éva
Csíkszereda, ?
IA Képz. Főisk. Kvár, festő
(1982 óta Magyarországon él.)

Banner Erdély

Nuridsány Zs. MDK

Képzőművészeti Főiskola Ifjusági Köre 1945 karácsonyi kiállitása:

"Este"

"Borus ~~tájy~~ idő"

" Táj "

M.Heil Olga-Kiss Dezső-Török Lajos: 1945 utáni művészeti életre vonatkozó adatok. Művészettörténeti tanulmányok. Bp.1960. 221-250.l. 232.l.

Nuridsány Éva

1942-ben született Csíkszeredán. A marosvásárhelyi művészeti gimnáziumban érettségizett, 1964-ben a Kolozsvári Tanárképző Főiskola képzőművészeti szakán szerzett diplomát. Jelenleg Debrecenben tanít a Kölcsey Ferenc Református Tanítóképző Főiskola adjunktusaként. 1967 óta állít ki rendszeresen, előbb Kolozsvárott, majd a román megyei és országos tárlatokon, 1983-as áttelepülése után 1985-től pedig debreceni, megyei és országos kiállításokon mutatkozott be. Képei ott vannak a kolozsvári, sepsiszentgyörgyi, csíkszeredai és székelyudvarhelyi múzeumokban. Tagja a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének. Alkotásait akvarell-, kollázs-, vegyes és tűzzománctechnikával fogalmazza meg.

Kiállítások: (csoportos) 1965, 1966, 1967, 1969, 1971, 1974 – Kolozsvár, 1974 – Marosvásárhely, Csíkszereda, 1975, 1977 – Bukarest, 1975 – Szárhegy, 1978 – Torda, 1981 – Székelyudvarhely, 1986, 1987, 1990–1995 között évente több alkalommal – Debrecen, 1987 – Potsdam, 1987, 1988 – Tokaj, 1988 – Berlin, 1989 – Hajdúböszörmény, Szeged, 1989, 1991, 1993 – Budapest, 1990 – Kecskemét, 1991, 1992, 1994, 1995 – Békéscsaba, 1991 – Győr, Padova, 1993 – Szolnok, Nyíregyháza, 1995 – Nyírbátor; (önálló) 1967, 1973, 1976, 1980 – Kolozsvár, 1970 – Aranyosgyéres, 1973 – Sepsiszentgyörgy, Csíkszereda, 1987, 1988, 1992, 1993, 1995 – Debrecen.

„Alkotásaim megfogalmazásakor tárgyiasult világunkból elvágyódva keresem az ember helyét a mindinkább kitáguló és egyre rejtélyesebb, de fantáziámmal bejárható világban. Alkotó munkásságom első szakaszában az érzékletes valóság, a látvány ragadott meg. Tájképeket, csendéleteket, portrékat és figurális kompozíciókat festettem akvarellel és olajjal. Ma már a valóság filozofikusabb oldala érdekel, mint például a születés, az újjászületés, az élet értelme vagy az életen túli lét. Képzeletemmel próbálom beutazni a végtelent. Onnan nézve létünk nagy kérdései mellett minden más eltörpül. Képeimen egy elvontabb formanyelvet alkalmazok, amivel a lehető legegyszerűbb, expresszív módon kívánom kifejezni gondolataimat, érzéseimet. Elidegenedett világunkban ugyanakkor fontosnak tartom a gyönyörködtetést is. A néhány éve gyakorolt tűzzománctechnika végtelen lehetőséget nyújt az alkotóképességek kibontakoztatására."

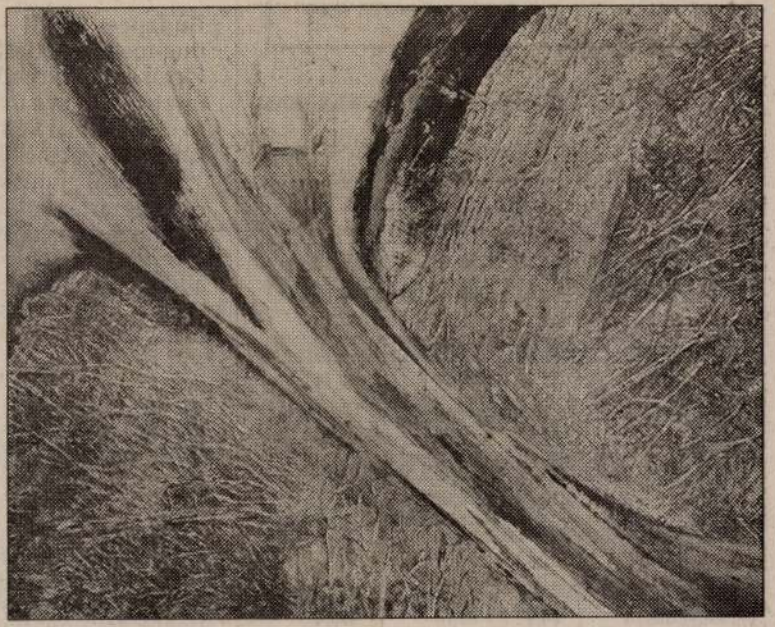

Újjászületés

Portré és reprodukciók: Magánarchívum

Kitörés

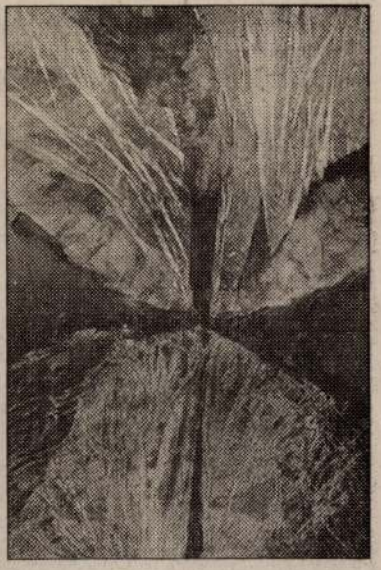

Találkozás

Hajdú-Bihari Napló
1995. sept. 22.

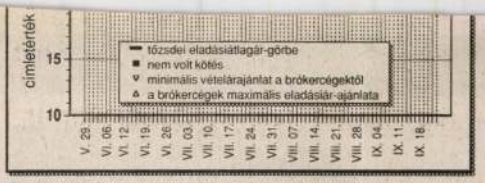

Hivatalos árfolyamok

Érvényben: 1995. szeptember 21.

Pénznem	VALUTA Vétel	Eladás	DEVIZA Középárfolyam
Angol font	206,10	209,98	208,12
Ausztrál dollár	100,47	102,27	100,74
Belga és lux. fr.*	441,33	449,93	447,13
Dán korona	23,44	23,90	23,72
Finn márka	30,40	30,98	30,71
Francia frank	26,32	26,82	26,67
Görög drachma*	56,35	57,43	–
Holland forint	81,17	82,75	82,16
Ír font	210,73	214,69	212,77
Japán jen*	129,45	132,37	132,63
Kanadai dollár	97,89	99,67	98,14
Kuvaiti dinár	442,84	451,10	444,54
Német márka	90,92	92,70	92,04
Norvég korona	20,75	21,15	21,01
Olasz líra**	81,47	82,95	82,93
Osztrák schilling	12,92	13,18	13,09
Portugál escudo*	87,27	88,93	88,09
Spanyol pezeta*	105,62	107,62	107,16
Svájci frank	113,38	115,52	114,85
Svéd korona	18,67	19,01	18,88
USA-dollár	132,88	135,30	133,23
ECU (Közös Piac)	169,51	172,75	171,60

A megadott számok 1 egységre értendők, forintban.
* 100 egység, ** 1000 egység

Pénzintézetek irányadó kamatai

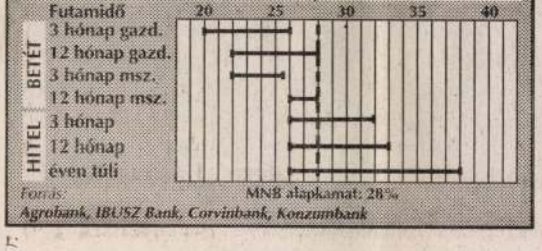

Forrás: *Agrobank, IBUSZ Bank, Corvinbank, Konzumbank*

Mutassuk meg a külföldnek amink van Fotó: Napló-archívum

Budapest (MTI) – Agrármarketing-megállapodást írtak alá csütörtökön a Földművelésügyi Minisztériumban a magyar agrártárca és a Veronai Vásár Önkormányzat Szervezetének képviselői.

A megállapodás rögzíti: a magyar agrártárca támogatja a magyar agrártermelőket abban, hogy a veronai mezőgazdasági szakkiállításokon minél jelentősebb számban jelenhessenek meg. Az olasz fél vállalja ugyanakkor, hogy a magyar kiállítók részvételét a veronai vásárokon kedvezményekkel segíti. Egyben ösztönzi az olasz vállalkozókat arra, hogy részt vegyenek a hasonló magyar agrárkiállításokon. Kis Zoltán, a tárca államtitkára elmondta, hogy ez az egyezmény csupán az első abban a sorban, amellyel a minisztérium támogatni szeretné a magyar áruk minél jobb piacra jutását az Európai Unió országaiban.

gépipari konszer
lé svájci élelmi
óriáscég és a Bi
ways vezeti a leg
európai vállalat
egy most közzét
rés szerint.

A Price Waterl
Financial Times á
során mintegy eze
illetve állami tulajd
vő európai vállala
nek véleményét k
földrész 18 országá
ipari szakterület
nagyvállalat-vezet
választ a kérdések

Munkanélküli-járadék – vált

Budapest (MTI) – **A munka törvénykönyvének legutóbbi módosítása egyebek mellett megváltoztatta a munkanélküli-járadék fizetésére vonatkozó szabályok egy részét is. E rendelkezések lényegét foglaljuk össze a Házi Jogtanácsadó segítségével.**

A hatályos szabályozás szerint a munkanélküli-járadékra jogosultság egyik feltétele, hogy a munkanélküli a munkanélkülivé válását megelőző négy éven belül legalább egy év munkaviszonnyal rendelkezzen. A törvény a munkanélküli-járadék folyósításának idejét 360-tól 479 nap járulékfizetési idő (munkaviszony) esetén kilencven napban állapítja meg.

90 napos halasztás

A törvény a munkanélküli-járadék folyósításának időtartamát 180 naptól 359 napig terjedő járulékfizetési idő esetén negyvenöt napban határozza meg. Erre az időtartamra a törvény által meghatározott járadékalap hatvan százalékát kell fizetni. A módosításnak ezt a rendelkezését nem csak azon munkanélküliek tekintetében kell alkalmazni, akiknél lejárt a munkanélküli-járadék teljes folyósítási ideje.

Az olyan munkanélküliek esetében, akik részére a munkanélküli-járadék folyósítását (pl. keresőtevékenység vagy képzési lehetőség elfogadása miatt) szüntette meg a folyósítási idő lejárta előtt a munkaügyi központ, a korábban fel nem használt jogszerző időt az új kérelem elbírálásakor figyelembe kell venni. A módosítás érinti azt a szabályt is, amely a munkaviszony megszűnésének egyes eseteiben a munkanélküli-járadék folyósításának elhalasztását írja elő.

Az új rendelkezés a hatályos törvényi szabályozás által tartalmazott száznyolcvan nap halasztási időtartamot kilencven napra rövidíti le. Ezen túlmenően a módosítás e rendelkezés hatálya alól kiveszi azt az esetet, ha a munkanélküli a korábbi munkaviszonyát a próbaidő alatt azonnali hatállyal szüntette meg.

E szabály alapján a
küli-járadék folyósítá
lasztására a jövőben
kerülhet sor, ha a
szonyt a munkanélk
megelőző kilencven
a munkavállaló ren
dással, vagy a munk
kívüli felmondássa
meg. Ilyen esetekbe
nélküli részére munk
radék az előbbiekbe
rozott módon me
munkaviszony megs
vető kilencven nap
lyósítható.

Teendők végkielé

Változik a módos
vénynek az a szabál
szerint a munkálta
végkielégítés miatt ke
ni a munkanélküli-já
sítását. A hatályos sz
a munkanélkülivé vá
ző utolsó munkavisz
nésekor kapott végk
fűzi.

Ez azt jelenti, hog

KIÁLLÍTÓTEREMBEN

Mindenki más – kép

FESTENI ÁLTALÁBAN magányos foglalatosság, hacsak a vásznat nem tekintjük beszélgetőpartnernek. A festők mégis régóta csoportokat szerveznek, hogy a hasonló kollégáknak örülhessenek, vitázhassanak szóban és képeikkel, a közös tárlatokon. Mindig akadtak optimisták – mint *Gauguin* és *van Gogh* –, akik megpróbáltak együtt, közös műteremben festeni. Többnyire nagy harag lett belőle, sőt a nevezettek esetében tragédia. Sok festőnek a társaságot gyakran csak a csoportos kiállítások jelentik. A Magyar Köztársaság Művészeti Alapja most új festő tagjainak munkáiból rendezett kiállítást a Duna Galériában. A kísérlet bevált. Feltehetően az egymás mellett szereplő alkotók többsége eddig nem is ismerte egymást, mégis van valami közös ebben a rendhagyó csoportos tárlatban, mégpedig az, hogy mindannyian tudnak festeni. Igaz, másképpen.

Bangócs Gábor figurális jeleit szinte az életnagyságig növeli, de realizmus helyett a koncept felé tapogatózik, vázlatokhoz illő rajzi virtuozitással. *Raffai* Kinga textilmunkáit is a bravúr jellemzi, de a hagyományok adta keretek között. Igen finom színekkel és jó kompozíciós érzékkel emeli képpé, amiről eddig úgy tudtuk, „csak" ruhakiegészítő. Az amerikai ötvenes évek csurgatott festészetének irányában találhatók *F. Balogh* Erzsébet műveinek előzményei. Lendületes temperaképei a keleti gesztusfestészettel ugyanúgy rokoníthatók, mint egykor a híres drip painting. Az automatikus írást festőtechnológiai mintául választó *Pollock* hatását érezni *Szabó* Pál munkáin is. Az ő torinói lepel-változatain montázsszerű elemek: vásznak és japán pecsétek is megjelennek. Szinte vérző kollázsokkal tiszteleg *Mészáros* István a balti tájak és események áldozataira gondolva. De *Radnóti* Miklós eclogája is eszünkbe jut térképe láttán.

A FÉNY FESTŐJE *Küzmös* Enikő. Pasztellképeit dicséri, hogy láttukon *Turner* tengervízióira és Egry József tájképként megfestett szabadságvágyára gondolhattam. Kiemelkedő kvalitású képekkel jelentkezik *Bihon* Győző. *Teremtés* című képpárjának forma- és színvilága *Goya* főműveit idézi, bár a szimbolikus szörnyalakok figuraként nem jelennek meg a vásznakon. *Kiss* József Lajos *Hajnal* kompozíciója – noha itt is nonfiguratív látomásról lehet beszélni – Gustav *Moreau* festette glóriák fényére emlékeztet.

ERDÉLYBŐL JÖTTEK *Nuridzsány* Éva és *Buzás* András. Konstruktív képeket festenek, szinte szentendrei a hatás. Buzás *Sorsom* című műve drámai erővel közvetíti a szülőföld elhagyásának gyötrő belső képét. Kassai Imre képei a lírai absztrakthoz tartozó munkák. Metafizikus szemlélődést és végtelenséget sugallnak a festett felület képzetes és valódi mélységei. A Művészeti Alap ízlésbeli toleranciáját bizonyítja *Bak* Péter tagsága. Az ő tájképei egy létező, ám kissé közhelyszerű látásmódot tükröznek, amelyben a festett fa fát jelent, a víz képe pedig víztükröt. Természetesen tudom, hogy ez a képlet a lehető legnépszerűbb, ezért én sem emelek vétót.

A Magyar Köztársaság Művészeti Alapja új festőtagjainak kiállítása július 21-ig látható a Duna Galériában (Bp. XIII., Pannónia u. 95.) hétfő kivételével naponta 10–18 óráig.

(szegő)

NURIDZSÁNY Éva

Nuvidsányi Zoltán festő

Szabad Nép
1946. 11. 1. – 6. l.

Nemidóvy Zoltán

Szerepelt az Európai Iskola 1946 októberében rendezett kiállításon mint az utánpótlásnak tekinthető fiatal festők egyike.

Németh Lajos: Modern magyar művészet
Corvina 1968

146. l.

MDK

Nuridsány Zoltán

Európai Isk. "Fiatalok" kiáll.

Pán I: Az európai iskola. Index. 21-24. 1947.

Nuridsány Zoltán festő

Szabad Művészet 1947

I. évf. 6-7.sz. 126.o. kiállítások.

Ifjúsági képzőművészeti és iparművészeti kiállítás.

Nuridsányi Zoltán

festő

X. Horthy M. ut 75.

MKSz 1947

Nuridsány Zoltán

"Maszk" c. képét bemutatja a lap. /1947/-ből. Repr.

Fenti kép Gácsi Mihály:-"Az ördög malma" c.- rajzának hátlapján található.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. ápr. 24.
XX. évf. 17. sz. 2. lap.

MDK

Nuridsányi Zoltán

Este, vf.

Képzőművészetünk a felszab. óta. Szfv. Képtára
30. kiáll. 1947. okt.

4 l.

Nuridsány Zoltán, sz. 1925.

Képzőműv. Főisk. növendéke

Európai Isk. XXI. kiáll. 1940. jan.

MDK

Nuridsány Zoltán

Harmonikus kompozició, rajz

Európai Isk. XXX. kiáll. 1948. jan.

Nuridsány Zoltán

Zöld kép, olaj

Európai Isk. XXX. kiáll. 1948. jan.

MDK

Európai Isk. XXX. kiáll. 1948. jan.

MDK

MDK

Nuridsány Zoltán
Fej, temp.
Kép, szin.rajz

Európai Isk. XXI. kiáll. 1948. jan.

MDK

Nuridsány Zoltán
Kompozició, temp.

Európai isk. XXI. kiáll. 1948. jan.

M.D.K.

Nuridzsán

Müveit kiemelkedően jónak találja Berend Ilona: "Kiállitások az uj esztendőben" c. kritikájában az Akadémiai növendékek Szabadszervezeti kiállitásán.

"Szinház Szeme Füle" c. rovat
Szinház, Bp. 1948. jan. 13-19. IV. évf.
3. sz.

Nuvidsányi
festő

l-
Szabad Művészet
1948. 3-sz. 122. l.

TÁJÉK

lamtud., stb. doktor, a jubilárisak és tisztelet-

, stb.).

vagy intézetnél elfoglal, ezt azonban a Címtár
eg a név előtt kell feltüntetni.
kban elfoglalt állások.
országos jellegű egyesületeknél viselt **tekin-**

ek és egyéb kitüntetések (udvari és királyi taná-
skedelmi, kincstári, kormánytanácsos, illetőleg

resztek és érmek, **de csakis a hivatalos beosz-**
zereplő egyéneknél és csak a fő szolgálati
szereplő neveknél nem tüntetendők fel).

I.

lezéseknél használható legyen. Szükséges tehát,
ntosan kitüntettessék; Budapesten székelő ható-
dő, hogy az illető hatóság, hivatal, stb. melyik
yezve.
székhelyének közelebbi megjelölése után fel-
g-u. 16. Tel. 127-819, 110-679.). Ha valamely
k osztálynak a hivatal telefonszámától eltérő
t kell feltüntetni.
gy intézeteknél, amelyek több helyen vannak
ndő az ottlévő személyzettel együtt, úgyszintén
ek, fiókintézetek is a székhely, vagy Budapesten

lmazottaknál csakis a fizetési osztályba (cso-
amint a főiskolai és a 8 középiskolai képesítésű

Nuridsány Zoltán
Sz. 1925 Marosvásárhely. MDK.

A római Magyar Akadémián 1948 máj 26-jun 12-ig kiállitott müvei.

50. Passerotto./Találós kérdés/ olaj.
51. Női akt /olaj.
52. Szökőkut /olaj.
53. Tér / akv.
54. Leányfej. /akv.

Kiállitott még 37-ban Prágában, 1945 óta több dijat nyert. 1948 febr. óta a római Magyar Akadémia tagja.

Catalogo della Mostra Artistica dell'Accademia d'Ungheria in Roma. - Roma 26 Maggio - 12 Giugno 1948.

Nuridsány Zoltán MDK

A Római Magyar Akadémián 1948 máj 26-jun 12. ig rendezettkiállitáson szerepelt.
A kiállitást méltatva megemlitik őt:
Michael Biancale: Mostre d'arte. All'Accademia d'Ungheria.
XX/ IL MOMENTO. 1948.....

M.V. : Pittura.
LA REPUBLICA. 1948. .....
Ercole Maselli: .....
L'UNITÁ. 1948 iun 1.
Beszámol a kiállitásról még az AVANTI iun. 3. 3. lap és az ~~/////~~ ESPRESSO-ban Nicola Ciarletta.
/Egyéb adatok a kivégott cikkekből nem voltak megállapithatók./

Nuridsányi Zoltán, festön. MDK

ujabb tagja a römai M.Akad.-nak három olf.-el és két akvarellel vesz részt a kiállitáson.

Fóthy Ernö: Magy. kulturális sikerek és eredmények Itáliában. -M.Nemz. 1948. jun.4. 3.l.

Nuvidzsányi Zoltán festőművén.

Magyar Nemzet.
1948. VI. 4. 3. old.
(:Bezámolás:)

MDK

XXX. Nuritsány Zoltán, festő.
Képzöm.Föisk.

114. Munkás-paraszt szövetség.

Nagy. Ifj.Képzőm.Kiáll. /VII/
Füv. Könyvtár. 1949 aug.10.-szept.10. Kat.

Falkép „Munkás-paraszt szövetség"

freskóterv — Nussbaum Zoltán

Szabad Művészet 1949

III. évf. 9-10 sz. 411-440.

Sebestyén Gyöngy: kiállítási beszámoló
Magyar Ifjúsági képzőművészeti
kiállítás.

Nuvitsány Zoltán
festő

L.
Szabad Művészet
1949. 412, 413. l.

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
459
909
el. V/29

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726
1976 MAI 1

ÉLET ÉS IRODALOM

Nuridsány Zoltán.

T 1021

Nuridsány Zoltán: Gyász

Három fenyőfa fogad
indjárt a kapufélfa mell
idék volt. Két család aut
kilencharminckettes vonattal. Innen zö-
rögő, madárlátta autóbusz szállította őket
z üdülő faragott főbejáratához, menetrend-
zerűen.

Toporogtak, hánykolódtak, mint elszaba-
ult halászbárkák távoli, ideges tengereken.
igarettára gyújtottak; egy farmernadrágos
atalember táskarádióját nyektette, igaz,
ak módjával, félhangosan, nem volt kel-
metlen. Egy fehéringes, nyakkendős öregúr
posüveget vett elő, lopva körülnézett és
eghúzta. Csak egy házaspár jött valami-
el később, Trabanttal, hátul két, hat-hét-
ves forma gyerek. Ezek, alighogy izzadó,
mök, kockás ingű apjuk kitárta a kocsi
taját, menten nekiestek a kutyáknak. Kö-
et hajigáltak nekik, az egyik meg is hem-
ergett velük a pázsiton.

— Vajon a saját apjuk? — tűnődött az
sszony.

— Ha komolyan érdekel, megkérdezem —
elelte a férfi.

— A világért se! — tiltakozott az asszony.
Nem lenne jó, ha megkézdeznéd. Csak,
dod, a korkülönbség.

— Mért ne lehetne az apjuk? — zárta le
rje az ügyet. — A férfi még ivarképes.
djuk le a papírokat, meg a szakszervezeti
önyvet, jobb az ilyesmin túlesni.

— Mért jobb az ilyesmin túlesni? — kér-
ezte az asszony élénken.

Az nem maradt adós a válasszal.

— Pontatlan voltam. Nem jobb rajta túl-
sni, de ez a rendje. Ott a beutalás hátlap-
n, hogy az első szolgáltatás megkezdéséig
lentkezni kell a gondnokságon. Vagyis
bédig.

hol, egy melyebb és ku
tegében nem is esnél
mondták. Július különl
napja. Velük aztán les
enyhült meg.

— Valami hivatalos
mi? — kérdezte az as

— Inkább félhivatal
kis ember. — Nem bog
pen sem!

— Senki sem állított
— védekezett a férfi.

— Megfigyelem őket,
vetkeztetéseket vonok l

— Remélem — fel
nem fejezte be a mon
lét nézte, mintha előszö
vesen; inkább valami j
igazgatási vizsgálódás
polgár szemével, egy bi
móddal, ami a dogma
tól, s a revizionizmus
gától egyképpen megó
de szerencsére csökke
tól. Szimfóniát vett el
szemelt darabot, megvá
asztalterítőre hullatja,

— Megint a darazsak
— Meg a méhek. A szí
nak.

ABODY BÉLA E

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Nuridsány Zoltán

festőművész

a Partizán Emlékérem tulajdonosa

a Magyar Partizán Szövetség, a Magyar Képzőművészek Szövetsége és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja,

életének 49. évében váratlanul elhunyt.

Temetése 1974. június 1-én, szombaton délután 15 órakor lesz a **Farkasréti Temetőben.**

Harcos áldozatvállalásának, művészetének és emberségének példáját tisztelettel megőrizzük.

A gyászoló család.

a Magyar Partizán Szövetség

Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja **Magyar Képzőművészek Szövetsége**

fnyv 13

Nuridsány Zoltán fertőművész

Nuricsy

Mozaik.

Közösségi Műv. f.

Fónyi Gézával

(1) 1848 / 1948 } Kégszőmű Főiskolán

Fónyi - Jánossy - Nuricsy

(2) 1950? Úttörővasút

Ságvari mh.

„Mozaik" Jánossy - Nuricsy

(3) 1955? Mozaik Sréhes fehérvár

Nuricsy "Tudomány" A mérnök – Ép. gép. techn.

Fotó lektorátusnál (koffán)

(4). 1970 Harkányi vízmeder „Mozaik"

pályázat, 2x díjazott

de nem ő kapta meg

szintén a lektorátusnál

Nuricsány Zoltán festő /nőv./

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 9-10 sz. 411-414. o.

Sebestyén Gyöngy: kiállítási beszámoló
Magyar Ifjúsági képzőművészeti
kiállítás.

MDK.

Nuriksány Zoltán fest. Képzőmüv. Főisk. Höv.

A VIT. alkalmából a magyar ifjuság képzőmüvészetének bemutatása a Főv. Képtár termeiben.

P.A.E.: "Haladó fiatal képzőmüvészek", cimü cikke Szabad Nép, 1949. augusztus 18.sz. 6.l.

MDK

Nuridsány Zoltán

"Az 1948-as francia bányászsztrájk emlékére"

M.O.Képzőmův. Főisk. MEFESZ körének kiáll. 1949. febr.

M.D.K.

Nuridsány Zoltán

Sugár Gyula, Jánosy Ferenc és Orosz Gellért művészek együttes kiállitást rendeztek 1949-ben Budapesten, -irja Frank János: "Orosz Gellértnél" c. beszámolójában-a művész szavaira hivatkozva- a Müterem c. rovatban.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. okt. 18.
XIII. évf. 42. sz. 8. lap

Nuridsány Zoltán

1949-ben a Fényes Adolf teremben rendezett kiállitáson alakult meg az u.n. "négyesfogat", -mint Jánossy Ferenc elmondja a Frank Jánossal folytatott interju során- melynek tagjai a müvészen kivül Jánossy Ferenc, Orosz Gellért és Sugár Gyula müvészek.

A közösen rendezett tárlatot -a fenti kiállitáson kivül, még négy helyen mutatták be sikerrel.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. okt. 3.
XIV. évf. 4o. sz. 12. lap

Nuridsány Zoltán

Jánossy Ferenc festőművész 1949-ben állított ki a Fényes Adolf-teremben Nuridsány Zoltánnal, Orosz Gellérttel, Sugár Gyulával, a „négyesfogattal."

Tóth Elemér: Jánossy Ferenc tárlata, Salgótarsában.
Nógrád, 1978. szept. 30.

MD K

Nuridsány Zoltán, festö

Hazajött a fiunk. Olf.

Mücsarnok, I.M. Képzöm. Kiáll. 1950. Kat. 6.1.

Nuridsány Zoltán MDK

Hazajött a fiunk, olf.

Műcsarnok 1950. I. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Nuridsány Zoltán

Végvári Lajos: I. M. Képzm. Kiáll. Magy. Nemzet 1950. szept. 3. 7 l.

Nuricsány Zoltán MDK

Kiállított képén a termelést örökíti meg /hasonló hibákkal mint Papp Gyula, akinél a kemény kék piros sainezés miatt a művész szava nem érvényesül/.

Végvári Lajos:Első Magyar Képzőművészeti Kiállitás. Festészet VI.

Magyar Nemzet 1950. IX. 3.

Nuridsány

festő

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 334. l.

Törv. védve.

HUNGÁRIA-GYÓGYFORR
VIZZEL KÉSZÜLT KÉTSZERS

Budapest, 193 3 T. 9-15
16-22
23-2

Szállitó-jegy

Nagys.

T. Dr. Szentvány

		Ár	Pengő	fill
	drb. sütemény reggel --- ---			
	„ „ délután --- ---			
	„ jour kenyér --- --- --- ---			
	„ „ sütemény --- --- ---			
14	*kg. fehér kenyér* --- ---		6	1
14	*„ félbarna kenyér* --- ---		6	1
12	*„ rozskenyér* --- --- --- ---		5	2
	„ Graham kenyér -- ---		17	6

TELEFON: LÁ. 17-73.

GROSS MIHÁL
finom fehér sütődéje
I., HORTHY MIKLÓS-ÚT

Nuridsány Zoltán MDK

sz.1925.

Résztvett az 1950.évi Első Magyar Képzőművészeti Kiállitáson/ a felszabadulás után felnőtt művésznövendékek között emlitve/

Pogány Ö.Gábor:Magyar festészet a XX.században. Bp.1959.67.l.

M.D.K.

Nürichsány Zoltán
festő-

1951-ben Jánossyval, Orosszal
és Sugarral tartott tarlatot
a Feniges Adolf teremben.

Bakó Miklós: Jánossy Ferenc
Művészet, 1965. június - 19 lap

MDK

Nuridsány Zoltán

Falujáró honvédek, of.

Magyar katona a szabadságért. Föv. Képt. 1951. szept. 4.1.

MDK

Nuridsány Zoltán, festő

munkája még nem eléggé plasztikus.

Fő. Képtár. - Képrőm. kiáll. - „A magy. katona a szabadságért." - Sz. N. - Végvári L. - 1951 X. 11. - 6. l.

Muridsány Zoltán festö.

Szab.Nép.1951.232.sz.okt.4. 6.l.

Nuridsány Zoltán.

„A magyar katona a szabadságért" c. képzőművészeti kiállításon kompozíciója szerepelt.

Szabad Nép, 1951. Okt. 4.

MDK

Nurisány Zoltán, festö

Munkásnő, f Olf.

Bp.Mücs.-II.Magy.Képzöm.Kiáll. 1951.Nov.4.-dec.2.
kat.8.1.

Nurisány Zoltán
Munkásnő, olaj

II. Magy. képzőműv. kiáll. Műcs. 1951. nov.

8 l.

MDK

Nuridsány Zoltán

Munkásnő arcképe

2. M. Képzőműv. Kiáll. Szab.Nép, 1951. nov.4. 9 l.

Nurisány Zoltán

MDK

Munkásnő, olf.

Műcsarnok 1951.II. Magy. Képzőm. Kiáll.

Nuridsány Zoltán festőművész
Munkásnő
Végvári: A II. Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Szabad Nép, 1951, november 4. 3 l.

ID. WEINWURM ANTAL
BUDAPEST, IV., Károly-utcza 3.

Budapest, 1908 máre 20

szám.

Átvételi elismervény.

T. Műemlékek orsz bizottsága részére

Darab	Elismerem alant jegyzett küldemény átvételét:	☐ cm	Ár	Kor.	fill.
	Autotypia klisé				
	„ „ *minimalis*				
	Phototypia klisé				
	minimalis				

TAL BUDAPEST

Muridsány Zoltán festõ.

Szab.Nép.1951.259.sz.nov.4. 9.l.

Nuridsány Zoltán.

A II. Magyar Képzőművészeti Kiállítá-
son „Munkásnő arcképe" c. műve
szerepelt. (emlétve.)

Szabad Nép, 1951. Nov. 4.

Fénykép

Magyar Foto: GK 1025/23 Hegedűsné

Nuridány Zoltán: Munkásnő

Olaj

1951. X. 25.

Neg. van

Muzidsany Zoltán

Szabad Művész t.
1957. 448 l.

tatta ki róla egy müncheni szaktudós, Voll Károly, hogy ezt a lapot a herczeg Ribera lo Spagnolettonak a müncheni királyi képtárban őrzött képe után készítette.

L. von Siegen egy másik műkedvelővel is közölte az új metszési technika titkát: *Fürstenberg* Tivadar Gáspár báró mainzi kanonokkal, kinek első, ily modorban készült lapja már 1656-ból származik, tehát két évvel korábbi keletű, mint Ruprecht herczeg első munkája. De csak *Vaillant* Wallerant (a ki 1623-ban Rysselben született s Amsterdamban 1677-ben halt meg) volt az a művész, a ki hivatásból művelte elsőnek a fekete modorú rézmetszést. Őt aztán első sorban honfitársai: *Thomas von Ypern*, Abraham *Blooteling*, a két *Sommer* — Jan és Paul — és mások követték.

Németországban a XVII. században főkép Nürnbergben és Augsburgban művelték a mezzotintót, s itteni főbb képviselői közül Martin *Dichtl*, Andreas Paul *Multz*, Georg *Fennitzer* említendők; franczia országi kiválóbb mesterei pedig Sebastian *Barras*, Louis *Bernard*, Isac *Sarrabat* és mások voltak.

A XVIII. században érte el aztán a fekete modorú metszés fejlődésének tetőpontját.

Fénykép

Magyar Foto: GK 12.16/1 Hegedűsné

Nuridsány Zoltán: Vadas Ágnes

Olaj

1951. XII. 16.

Neg. van

Fénykép

Magyar Foto: GK 1216/2 Hegedűsné

Nuridsány Zoltán: Bakonyi Klára

Cluj

1957. XII. 16.

Neg. van

Nuridsány Zoltán MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

MDK

Nuridsány Zoltán, festő.

Csendélet.

Nücs.-Tav. tárl. 1952 máj. 10 - jun. 4. - Jegyz.
9. l.

MDK

Nuridsány Zoltán

Rusznyák professzor üdvözli Nyikitin elvtársat. Olaj.

Nyikitin. "

"Magyar-Szovjet Barátság" Képzőművészeti kiállítás katalogusa.1952. 5.l.

MDK

Nuridsány Zoltán, festó

Rusznyák professzor üdvözli Nyikitin elvtársat. Of.

Nyikitin. "

„Magy. Szovj Barát" – 1952 – Képzőm. kiáll. kat. – 5. l.

Nuridsány Zoltán.

festőnűvész

A Fő. Tanács festérzeti pályázatára meghívást kapott „Lakógyűlés" témakör vázlatának elkészítésére.

Magyar Nemzet, 1952, ápr. 23.

Nuridsány Zoltán

festőművész,

Pamuttextil Művek kulturházában kiállítást rendezett Jánossy Ferenc, Orosz Gellért és Sugár Gyula művészekkel együttesen.

Esti Budapest, 1952, Nov. 3.

Nůridsány Zoltán

festő Kül. 1925

Szabad Művészet

1952. 1. sz. 25, 26. l.

tatásügyi miniszternek jelen kelet

ámv. VII. és csekkosztályhoz intézett

számvevőséget, hogy . . . . . .

p. s. épitész . . . . . .

I. Horthy Miklós-ut 86. . . . . :/

ráá és vissza . . . történt hivatalos

lt utiköltségeiről és napidijairól

m által érvényesitett utiszámlája

i z e n n y o l c z . . . . . P

számu kiadási csekkszámla terhére

29. évi julius.....hó ..19.. -én.

Nuridsány Zoltán

gyűjt kiáll.

lásd

Szabad Művészet

1952. 12. n. 596. l.

598. l.

NURIDSÁNY ZOLTÁN

Tájkép. Olaj. 55x68.

III.Magyar Képzőművészeti kiáll.kat.Műcsarnok 1952.dec-1953.márc.

Nuridsány Zoltán

MDK

Tájkép, olf.

Műcsarnok 1952-53 III. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

N

Muridsány Zoltán, festö

Tájkép. Olaj.

/Mücsarnok?/.-III.Képzöművv.kiáll. 1952.dec.-1953.márc.
Kat.8.l.

Nuridsány Zoltán

MDK

Sárospataki park, olf.

Műcsarnok 1953 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

4

MDK

Muridsány Zoltán, festö

Sárospataki park Olf.

Műcs.-IV.N.Képzm.Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat. 9.l.

mak

Nuridsányi Zoltán festőm

művei a IV. M. Képzőművészeti Kiállitáson.

Gogolák Lajos: Két Képzőművészeti Kiállitás

Népművelés 1954. 1 évf. 1 sz 16-18 l.

MDK

Nuridsány Zoltán, festö

Parkrédzlet. Olf.

Mücs.-V.M.Képzm.K. áll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 15.l.

Nuridsány Zoltán

MDK

Parkrészlet, olf.

Műcsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

– 55.

Nuridsány Zoltán

MDK

Parkrészlet, 1954. olf.

Mücsarnok 1955 Képzőművészetünk tiz éve

MDK

Nuridsány Zoltán

Parkrészlet 1954 olaj Művész tul.

Képzőművészetünk tiz éve.Műcsarnok.
Kiallitott művek jegyzéke. 10.l.

MDK

Nuridsány Zoltán

Táncpróba.Olajf. 120x160

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 19.1.

MDK.

Nuridsány Zoltán 1 esto

"Táncpróba" /olaj/

VI. Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Műcsarnok, 1955. 19.1.

Nuridsány Zoltán

MDK

Táncpróba, olf.

Micsarnok 1955. VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Nuridsány Éltán

Szoptató anya, olaj

Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása

Ernst Muzeum, 1955. 19 l.

46. kép. *Magyar festő 1500 körül: Szent Margit donátorral.*

NURIDSANY ZOLTÁN

Szoptató anya olaj

Fiatal képzőművészek ifjúsági kiáll. 1955 Ernst

Czetter Sámuel:

Az istvántornyai marczibányi kastély

Magyarországi varóskepek

Magyar Nemzeti Múzeum

Katalógus: Rózsa György

MDK

Nuridsány Zoltán

Fiatal képző és iparművészek kiáll. Ernst Muz.
1955. jun.

K

Nuridsány Zoltán

Patay László

Révai Edit

Reich Károly

Ridovics László

Sarkantyu Simon

Schwalm László

Silbernhorn Tibor

Somogyi Imre

Somogyi János

Fiatal képző- és iparművészek kiáll.
Ernst Múz. 1955. jún.-jul.

Jelz.nélkül.

76. Pálffy Pálné. - Szobor, br. Mag.: 29 cm. Jelz. nélkül.

FERENCZY KÁROLY / 1862 - 1917 / :

77. Józsefet eladják testvérei. - Olajf., v. 227x193 cm. Jelz. nélkül.

78. Orfeusz. - Olajf., v. 98.2 x 117.5 cm. Jelz.b.a.s.: "Ferenczy K."

79. Virágcsendélet. - Olajf., v. 81.3x81.3 cm. Jelz.f.j.s.: "Ferenczy Károly 1911."

80. Kődobálók. - Olajf.,v. 149x119 cm.Jelz. l.j.: "Ferenczy K. 1890."

NURIDSÁNY Zoltán

Dutka M.: Fiatal művészek az Ernst Múzeumban
Irodalmi Újság 1955 II évf. 25 sz. jún. 18
3 l

NURIDSÁNY Zoltán

„Szoptatóanya" festmény

Péter J: Fiatal művészek tárlata (Ernst M)

Művelt Nép, 1955, 11. köf. 25. n. junius 12, 12.

NURIDSÁNY Zoltán

N.N. Itju képzőművések erőpróbája

Művelt Nép, 1955. II. évf. 13. n. március 27. 4 old.

Nuridsány Zoltán
festőművész

MDK

Szerepelt az Eötvös Klubban 1955. nov. 5-26-ig tartó képzőművészeti kiállításon.

/A Klubtanács Meghivójából./

NURIDSÁNY Zoltán

Péter J.: Klubkiállítások (Eötvöskl)

Művelt Nép 1955 VI ért. 47. n. nov. 20. 2 l.

Nuridsány Zoltán

kiállított festménye:
Tájkép, olaj, 75 x 100 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállítása 1957. Kat. szerk.: Kisdig~~ná~~ Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

11. l.

Nuridsány Zoltán MDK

Tájkép, olf.

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

MDK

Nuridsány Zoltán, festö

Tájkép. Olaj.

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 11.1

Nuridsány Zoltán

Tájlejp, olej, 75 x 100 cm

Budapest Műcsarnok Kiállítása 1957
kat. nest. kiadójiné kisimi Ivén.

11.

Nuridsány Zoltán MDK

szerepelt a veszprémi SZMT Kisfaludy Kulturotthon termeiben 1957 aug. 25-én megnyilt kiállitáson.

"Falurészlet"

Paál Ákos: A vörösberényi müvésztelep kiállitása. PEDAGOGUSOK Lapja. 1957. szept. 15.

Nuridsány Zoltán MDK

Budakeszi táj, of.

Balatoni táj, "

7o művész kiáll. Ernst Muz. 1957. dec.

Nyiri Zoltán

kiállított festményei:

Budakeszi tájkép, olaj, 80×100 cm.
Balatoni tájkép, -"-, -"-

70 művész kiállitása, Bp. 1957. Bp. 1957. 16 lev.

3. cv.

Nuridsány Zoltán,festő

1958-ban a Pécsi Modern Magyar Képtár számára az Állami Vásárló Bizottság 15 festményt vásárolt. Nuridsánytólis egyet. 222,old

ROMVÁRY FERNC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve,1967,Pécs,1968

Nuridsány Zoltán MDK

Haját fonó lány, olf.

Mücsarnok 1959.VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

MEK

Nuridsány Zoltán

Cséplés Cirákon, of.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.
1960. nov.

akitották. — A Szt. István-temp-
ztemplom felépültéig volt a köz-
k. restaurálták. Homlokzati tor-
jós kis templom félkörives záródá-

e:

/N

M.D.K.

NURIDSÁNYI Zoltán

Részvétel a kiállításon

Duska Mária: Dolgozó emberek között
Új törekvések az Ernst Múzeum kiállításán
Magyar Nemzet 1960. (XVI.) dec. 4. 8. l.

MDK

Nuridsán Zoltán

Kilátás a Várból, of.

Felszabadult Bp. művészete. N.Szal. 1960.

Nuridsán Zoltán

(1925)

Kilátás a Várból, 1960, olaj-vászon,
80 x 100 cm

Ez felszabadult Budapest művészete.
Budapest, 1960. Kiállítás 31 l.
Katalógus.

MDK

Nuridsány Zoltán

Üvegfuvók, of.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz. 1961.

Nuridsány Zoltán MDK

Babajavitás a napközi számára, olf.

Mücsarnok 1961 Boldog gyermekévek kiáll.

MDK

Nuridsány Zoltán

Babajavitás a napközi számára, of.

Boldog gyermekévek ... kiáll. Mlcs. 1961.

M.D.K.

Nuridsány Zoltán
festő

A Műcsarnokban rendezett jittörő-
kiállitason részt vett.

Maksay László: Boldog gyermekévek.
Művészet, 1961. szeptember – 40 l.

MDK

Nuridsány Zoltán

Nagymarosi pincék, of.

Mozaikterv, temp.

Szentendrei udvar, paszt.

Nuridsány Z. festőművész kiáll. Fényes A. terem. Budapest, 1962. ápr.

MDK

Nuridsány Zoltán

Beszélgetők, of.

Visegrádi táj, of.

Hunyadi János ut, of.

Nuridsány Z. festőművész kiáll. Fényes A.terem. Budapest, 1962. ápr.

MDK

Nuridsány Zoltán

Házikoncert, of.

Leány hegedüvel, of.

Haját fonó lány, of.

Nuridsány Z. festőművész kiáll. Fényes A.terem. Budapest, 1962. ápr.

MDK

Nuridsány Zoltán

Tihany, of.

Falusi házak, of.

Asszonyok kapával, of.

Nuridsány Z. festőművész kiáll. Fényes A.terem. Budapest, 1962. ápr.

MDK

Nuridsány Zoltán

Zongorázó lány, of.

Férfiportré, of.

Szentendrei részlet, of.

Nuridsány Z. festőművész kiáll. Fényes A.terem. Budapest, 1962. ápr.

MDK

Nuridsány Zoltán

Intérieur, of.

Utca Visegrádon, of.

Nagymarosi részlet, of.

Nuridsány Z. festőművész kiáll. Fényes A. terem. Budapest, 1962. ápr.

MDK

Nuridsány Zoltán

Szentendre, temp.

Fák, temp.

Utca, tus és kréta

Nuridsány Z. festőművész kiáll. Fényes A. terem. Budapest, 1962. ápr.

MDK

Nuridsány Zoltán

Zöld táj, paszt.

Táj, paszt.

Akt, tus

Nuridsány Z. festőművész kiáll. Fényes A. terem. Budapest, 1962. ápr.

Nuridsány Zoltán, festő

M Dk

Ápr. 13-án kiállítása nyílik meg a Fényes Adolf teremben.

—: Ma Lallottak

2. l

ESTI HIRLAP. Bp. 1962. ápr. 12.

NURIDSÁNY Zoltán festő M.D.K.

kiállitása a Fényes Adolf termben

Hirek

Pestmegyei Hirlap 1962. április 12. 5.l.

M. D. A.

NURIDSÁNY Zoltán festő

Kiállítása a Fényes Adolf-teremben

Napló

Magyar Nemzet 1962. április 14. 4. o.

Nuridsány Zoltán, festő MDh

A fényes Adolf Teremben nyílt meg tárlata. Ahhoz a nemzedékhez tartozik, mely közvetlenül a felszabadulás után került ki főiskoláról. Kmetty János tanítványa, dolgozott Fónyi mozaikoutályán is. Erre emlékeztet Leány hegedűvel c. műve. Értékes fejlődést mutatnak: Visegrádi táj, Visegrádi utcakép, Beszélgetők c. képei. Barcsay reminiszcenciákra utal Asszonyok kapával c. képe.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról 8. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. ápr. 21.

MDK

Nuridsány Zoltán

Visegrádi utcakép

Beszélgetők

Asszonyok kapával

Péter I.: Jegyzetek kiállitásokról. Népszabadság 1962. ápr. 21. 8.l.

MDK

Nuridsány Zoltán

Leány hegedüvel

Visegrádi táj

Péter I.: Jegyzetek kiállitásokról. Népszabadság 1962. ápr. 21. 8.l.

M.D.V.

Nuridsány Zoltán

festő

A Ferenczy Adolf teremben ez év
áprilisában volt első önálló
kiállítása.

Székelyföldön: Nuridsány Zoltán
Művészet, 1962. szeptember — 39 l.

Nuridsány Zoltán

festőművész kiállitása Fényes Adolf teremben
1962 márc. 30.- ápr. 22.

Rajztanitás 1962. I. sz. 30.l.

Negativ

Petrás: 582

Kerényiné

Nuridsány /?/: Mozaik.

Nuridsány Zoltán festő M.D.K.

Erdőrészlet, c.

"

müve bemutatva az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásán. A Képzőművészeti Alap vásárlásai.

Tájékoztató az Áll. Képzőművészeti Vásárlások III. Kiállitásáról. 6.l.

NURIDSÁNY Zoltán

Gyógy - Pastali 1990 102, 106, 152, 153, 201 + ill.

- Serif vs. sans serif
- Stress
- X-height
- Font metrics
- Symbols

Serif vs. sans serif

Serifs are small extensions, or decorations, at the edges of each letter that enhance the readability of words by helping guide the reader's eyes from letter to letter. (See Figure 5-4. Notice that Figures 5-4 through 5-9 show the Macintosh screen.) Serif typefaces communicate a "classic" or "conversational" one. The most commonly available serif typefaces are

- Bookman
- New Century Schoolbook

Nuridsány Zoltán

Nuridsány Zoltán: Gyász

Élet és Irodalom
Bp. 1976. május 1.

XX. évf. 18.
sz. 13. lap.

az üdülő faragott főbejáratához, menetrendszerűen.

Toporogtak, hánykolódtak, mint elszabadult halászbárkák távoli, ideges tengereken. Cigarettára gyújtottak; egy farmernadrágos fiatalember táskarádióját nyektette, igaz, csak módjával, félhangosan, nem volt kellemetlen. Egy fehéringes, nyakkendős öregúr laposüveget vett elő, lopva körülnézett és meghúzta. Csak egy házaspár jött valamivel később, Trabanttal, hátul két, hat-hétéves forma gyerek. Ezek, alighogy izzadó, zömök, kockás ingű apjuk kitárta a kocsi ajtaját, menten nekiestek a kutyáknak. Követ hajigáltak nekik, az egyik meg is hempergett velük a pázsiton.

— Vajon a saját apjuk? — tűnődött az asszony.

— Ha komolyan érdekel, megkérdezem — felelte a férfi.

— A világért se! — tiltakozott az asszony. — Nem lenne jó, ha megkézdeznéd. Csak, tudod, a korkülönbség.

— Mért ne lehetne az apjuk? — zárta le férje az ügyet. — A férfi még ivarképes. Adjuk le a papírokat, meg a szakszervezeti könyvet, jobb az ilyesmin túlesni.

— Mért jobb az ilyesmin túlesni? — kérdezte az asszony élénken.

Az nem maradt adós a válasszal.

— Pontatlan voltam. Nem jobb rajta túlesni, de ez a rendje. Ott a beutalás hátlapján, hogy az első szolgáltatás megkezdéséig jelentkezni kell a gondnokságon. Vagyis ebédig.

nondtak. Július különben is napja. Velük aztán lesz dolg enyhült meg.

— Valami hivatalos felmér mi? — kérdezte az asszony.

— Inkább félhivatalos — kis ember. — Nem bogárgyűj pen sem!

— Senki sem állította, hog — védekezett a férfi.

— Megfigyelem őket, ennyi vetkeztetéseket vonok le.

— Remélem — felelt vol nem fejezte be a mondatot. lét nézte, mintha először látn vesen; inkább valami józan é igazgatási vizsgálódás igényé polgár szemével, egy bizonyos móddal, ami a dogmatikus tól, s a revizionizmus lefegyv gától egyképpen megóv, vagy de szerencsére csökkenő szár tól. Szimfóniát vett elő, mor szemelt darabot, megvárta, m asztalterítőre hullatja, aztán r

— Megint a darazsak — mo — Meg a méhek. A színes fejl nak.

ABODY BÉLA ELBESZ

Nuridsány Zoltán

Metamorfózis IV.

IV. Országos Akvarell Biennálé
Eger, 1974.

Nuridsány Zoltán

■ Nuridsány Zoltán festőművész emlékkiállításának megnyitása ma 18 órakor lesz az újpalotai Kavicsos Közi Általános Iskola aulájában.

Népszabadság, 1987. V. 5

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Nuridsány Zoltán

festőművész

a Partizán Emlékérem tulajdonosa

a Magyar Partizán Szövetség, a Magyar Képzőművészek Szövetsége és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja,

életének 49. évében váratlanul elhunyt.

Temetése 1974. június 1-én, szombaton délután 15 órakor lesz a **Farkasréti Temetőben.**

Harcos áldozatvállalásának, művészetének és emberségének példáját tisztelettel megőrizzük.

A gyászoló család.

a Magyar Partizán Szövetség

Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja **Magyar Képzőművészek Szövetsége**

fnyv 13

NURIDSÁNY Zoltán

Novi Sad, mart 1975.

Borci bataljona „Görgey"

Dva semestra i jedan svetski rat

I. U čeljustima neprijatelja

U petak 20. februara ove godine, zgrada Preduzeća za izradu učila u ulici Szentkirályi u Budimpešti celo veče je privlačila pažnju prolaznika svojim jarko osvetljenim prozorima. Ovo samo po sebi još ne bi bilo vredno spomena, da iza prozora — uz bele stolove, s čašom u ruci — nisu sedeli ljudi koji su pre dvadeset i pet godina (i tri meseca, da tačni budemo) iza istih prozora s puškom u ruci budno motrili ulicu, strepeći da nisu suviše privukli na sebe nečiju pažnju. Istina, to već samo u *decembru* 1944. godine, jer je *novembar* protekao za njih još naizgled u zanosu „opštenarodnog ustanka protiv boljševičke najezde": dželat Prónay im je lično održao govor o „krajnjoj pobedi", i oni su mirno prolazili peštanskim ulicama pozdravljajući nemačke oficire glasnim „hajl"-om, sve dok jednog dana . . .

Nemamo ovde prostora da napišemo o njima roman, pa ćemo zato odmah na početku odati čitaocima tajnu: u ulici Szentkirályi sastali su se 20. februara borci nekadašnjeg partizanskog bataljona „Görgey", jednog od onih mađarskih partizanskih formacija koje su nastale na mađarskom tlu, i to duboko u pozadini fašističkih trupa. Njihova delatnost i istorija je još uvek prilično nepoznata našoj javnosti, verovatno zato što je puna događaja koji se u očima naših mirnodopskih generacija čine prosto neverovatnima.

Povezivanje sa ilegalnim pokretom

Eto, ko bi danas na primer poverovao da su i fašisti hteli da pokrenu svoj partizanski pokret. Antifašistički partizani su tokom celog drugog svetskog rata predstavljali jedan od takvih faktora koji su fašističkim vođama zadavali najviše glavobolje. Nemačke trupe su još napredovale prema Moskvi i Staljingradu, ali je iza njihovih leđa na okupiranim područjima, u Sovjetskom Savezu, Poljskoj, Jugoslaviji, Grčkoj već iznikao tako snažan partizanski pokret koji je umeo da veže snagu i nekoliko nemačkih divizija odjednom. Nije čudo da su u borbi protiv partizana fašistički vojni rukovodioci silom prilika postali pravi „stručnjaci" za partizansku borbu, koji su i sami sve više shvatili značaj ovog načina vođenja rata. Tako se moglo dogoditi da su hitlerovci, kada se vojna sreća na svim frontovima okrenula protiv njih, pored „tajnog oružja" sve više počeli da računaju i sa partizanskom borbom kao mogućim sredstvom za izvojevanje „krajnje pobede". Ova ideja se uskoro pretvorila u „dalekovidno" naređenje — videla žaba da se konji potkivaju pa i ona digla nogu . . .

Pošto su se 1944. godine i Rumunija i Bugarska okrenule protiv Nemačke, ostala je još Mađarska kao jedina zemlja gde bi se organizacija fašističkog partizanskog pokreta mogla sprovesti pre nego što bi hitlerovci i na sospstvenom tlu morali isprobati kakav je život partizana. U Mađarskoj je fašistički „partizanski" pokret imao i „korena": još uvek su postojali ostaci kontrarevolucionarnih bandi, koje su 1919. godine (doduše pod okriljem stranih trupa) „herojski" istrebile hiljade nevinih ljudi. Jasno je da je u okupiranoj Mađarskoj mađarski generalštab dao svoju saglasnost i uskoro je pod zajedničkim okriljem njilaša i vrhovnog zapovedništva mađarske vojske stvoreno u pozadini *sopstvenih trupa* nekoliko „slobodnih četa". Najpoz-

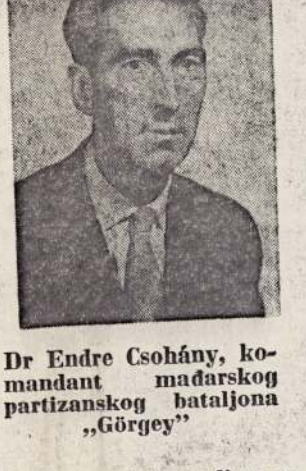

Dr Endre Csohány, komandant mađarskog partizanskog bataljona „Görgey"

okupiranoj domovini naveli su ga da se, reskirajući svoj život, poveže sa ilegalnim mađarskim pokretom otpora i da svoj zadatak iskoristi za organizaciju antifašističkih partizanskih grupa. Prilikom stvaranja bataljona „Görgey" kapetan Mikó se i posebno rukovodio dalekovidnošću i dubokim patriotizmom: Görgeyevcima je namenio zadatak da u Budimpešti sačekaju sovjetske trupe i spreče dizanje mađarskih mostova u vazduh.

Bataljon mladih radnika i studenata

Ostvarenje planova kapetana Mikóa u velikoj je meri olakšala činjenica što je u licu rezervnog artiljerijskog poručnika dr Endre Csohánya našao odličnog komandanta za antifašistički partizanski bataljon. Poručnik Csohány, uz to što je iz dna duše mrzeo hitlerovce i njilaše, bio je dovoljno „vojnik" da bi u vojničkom smislu mogao biti dobar komandant, ali, kao rezervni oficir, i dovoljno „civilan" da bi mogao da shvati probleme svojih budućih vojnika i ilegalnog rada. A to je u danom slučaju bila vrlo važna stvar.

Odakle su se, naime, mogli regrutirati borci partizanskog bataljona? Samo iz onih slojeva civilnog stanovništva koji su i inače hteli da pruže otpor fašizmu. Budimpeštanska radnička i studentska omladina je u jesen 1944. godine već i sama tražila načina za oružani otpor i borbu, naročito oni njeni predstavnici koji su živeli na okupu u šegrtskim i studentskim domovima. Iz studentskih kolegijuma „Eötvös" i „Győrffy" i šegrtskih domova u ulici „Tutaj" i „Horánszki", sa Visoke škole za likovne umetnosti i drugih višoškolskih institucija sakupilo se do novembra preko 200 oduševljenih omladinaca, koji su odlučili da fašistima pošto-poto pruže oružani otpor.

Prónayevci i „Prónayevci"

Istorija bataljona „Görgey" puna je neverovatnih, fantastičnih događaja i obrata, kakve danas sa nevericom posmatramo čak i u serijskim televizijskim filmovima. Ali rat je tada na stotine produkovao ovakve događaje, i bez posebnih režisera.

Istina, da u jesen 1944. godine neko pokuša u Budimpešti organizovati oružanu antifašističku grupu bila je i tada potrebna ne samo velika hrabrost, nego tako reći „filmska" fantazija. Kapetan Mikó, kao visoki funkcioner mađarskog generalštaba imao je u nadležnosti sve fašističke „partizane" u Mađarskoj. U

meri dođu u dodir sa Prónayevcima: smestili su ih u posebnu kasarnu, slali na posebne vežbe, i stari dželat Prónay je svega jedan jedini put imao prilike da izvrši smotru nad „svojim" Görgeyevcima — prilikom jedine zajedničke vežbe u Hűvősvölgyu. Ova separativnost sama po sebi još možda i ne bi izazvala sumnju matorog nadrivođe, da u njilašima nije porasla sumnja prema svim vojnicima koji nisu bili na frontu. A stalno je rasla i sumnja Gestapoa prema mađarskom generalštabu.

U rastućem nepoverenju fašista poručnik Csohány se snalazio kako je umeo i znao. Jednom je, na primer, u kući Görgeyevaca u Szentkirályi ulici namerno izazvao eksploziju, pa obavestio Prónaya da je protiv Görgeyevaca izvršen komunistički atentat. Da bi povećao verodostojnost ovog „atentata", preko svojih veza zamolio je predstavnike drugih linija pokreta otpora da u jednom svom letku napadnu „njilaške" Görgeyevce. Letak je u ilegalnoj štampariji bio odštampan, a jedan njegov primerak, koji je Csohány prethodno malo izgazio da bi izgledao kao da je nađen na ulici, pokazan je i matorom Prónayu. Time je poručnik Csohány za nekoliko dana ponovo pridobio njegovu blagonaklonost prema svom bataljonu.

No i uprkos ovakvih poteza, u decembru se već počeo stezati obruč njilaša i Gestapoa oko bataljona. Jednog dana su njilaši prodrli u njihov dom, održali raciju i pronašli desetoricu Jevreja. Ovo je bilo dovoljno da posle toga Gestapo pozove rukovodioce bataljona na saslušanje.

Kapetan Mikó je odlično znao do čega mogu dovesti ovakva „sasiušanja", pa je izdao naređenje da bataljon hitno napusti Budimpeštu. 8. decembra 1944. godine ova zapovest je izvršena.

Time je propao plan da se sovjetskim trupama prilikom opsade Budimpešte nađe pri ruci jedan jaki domaći partizanski bataljon. Ali nije propala mogućnost da se bataljon poveže sa sovjetskim trupama na nekom drugom mestu. I, zahvaljujući oprezu i osećaju odgovornosti njegovog glavnog organizatora, i sam bataljon je ostao „zdrav i čitav", sposoban za dalje akcije. Mnogi njegovi preživeli borci su i kasnije, tokom našeg dvadesetpetogodišnjeg slobodnog života, dokazali da ne zaostaju za najboljima ni u mirnom stvaralačkom radu: imena glumca Gábora Mádi Szabó, operatera Tamása Banovicha, umetničkog prevodioca Imre Makaija, lingviste Lászla Demea, slikara Zoltána Székácsa i Zoltána Nuridsánya, istoričara literature Géze Bodolayja, istoričara Zoltána Sárközija (da spomenemo samo najpoznatije) nalaze se danas u prvim redovima predstavnika mađarskog kulturnog života. Svi su oni tada, kao studenti, žrtvovali dva polugođa iz svojih studija, dva univerzitetska semestra, stavljajući na kocku svoje živote u interesu oslobođenja našeg naroda.

Tada su oni svi još bili mladi i sposobni da se raduju svemu čemu se može radovati. Napuštajući Budimpeštu nisu dugo žalili što je plan spasavanja peštanskih mostova propao. Radovali su se što ne moraju da stalno strahuju od njilaša i što konačno mirno i glasno mogu da pevaju revolucionarne pesme.

(Nastaviće se)

Joca Jakab

Naš stari dud

1962-ben önálló kiállítása volt a Fényes Adolf Teremben. Katalógusszövegét Frank János írta.
1962-ben Hanoiban nyílt kiállítása Vietnámban készült grafikáiból és akvarelljeiből.
1966-ban Szegeden állított ki Bod Lászlóval és Sugár Gyulával.
1968-ban „Vietnám képekben" c. grafikáit mutatta be.
Minden jelentős kiállításon sikerrel szerepel. Alkotásai a Nemzeti Galériába, vidéki múzeumokba, itthoni és külföldi műgyűjtőkhöz és barátokhoz kerültek.

1974. május 22-én, kiállításra készülés közben, élete delelőjén lepte meg az értelmetlen halál.

1976-ban grafikáiból emlékkiállítása volt a Stúdió Galériában.
1984-ben Nagy Nándor és tanítványai emlékkiállítás a Bartók '32 Galériában.
1986-ban Jánossy Ferenc, Nuridsány Zoltán és Megyeri Barna emlékkiállítás a Bartók '32 Galériában.
1987-ben Nuridsány Zoltán emlékkiállítás Újpalotán, a Lila Iskolában.
1996. május 14-én, Nuridsány Zoltán emlékkiállítás az Európai Iskola anyagából a Külvárosi Szalonban.
1996. szeptember 26-án, Európai Iskola "Fiataljai" című kiállítás Szentendrén, az Erdész Galériában.
1997. július 18. Az Európai Iskola X., XX., XXX.
(1946, '47, '48.) tárlatán szereplő rajzainak, kompozícióinak kiállítása Balatonalmádiban.

Nuridsány Zoltán

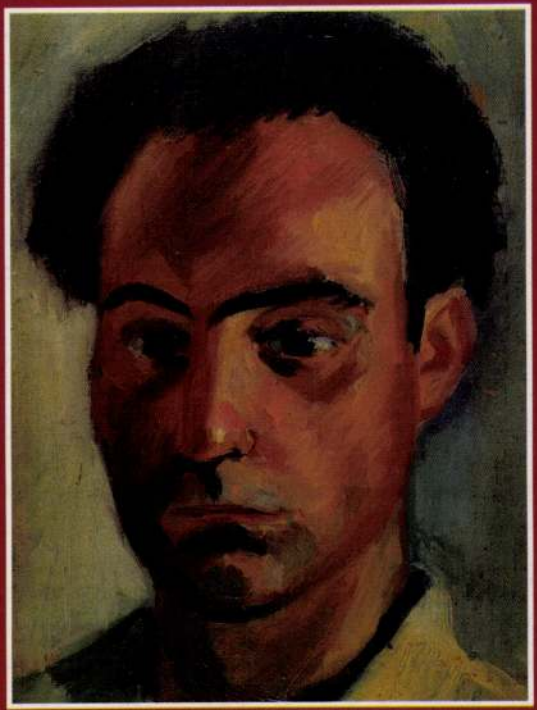

(1925-1974)

A

KÜLVÁROSI SZALON

és a XV. kerületi
Örmény Kisebbségi Önkormányzat
tisztelettel meghívja Önt
2000. április 14-én, 18 órára

NURIDSÁNY ZOLTÁN

„SZEMELVÉNYEK AZ ÉLETMŰBŐL"

című emlékkiállítás megnyitójára.

A kiállítást megnyitja
SZLÁVIK ISTVÁN
a Nemzeti Színház díszlettervezője.

Közreműködik
SZARKISZJÁN ÁDÁM
hegedűművész.

Cím: Pestújhelyi Közösségi Ház
1158 Budapest Szűcs István u. 45.
Telefon/fax: 410-7168

A kiállítás megtekinthető április 26-ig,
hétköznap 10-17 óráig, szombaton 10-13 óráig.
Megközelíthető 24-es, 73-as autóbusszal
és 69-es, 62-es villamossal.

Nuridsány Zoltán 1925. augusztus 22-én született Marosvásárhelyen. Apai részről örmény, anyai részről székely. A család 1936-ban települt Magyarországra.

Budapesten, a ciszterekénél, a Szent Imre Gimnáziumban Nagy Nándor grafikusművész irányításával „oszlopos" tagja lett a Képzőművészeti Körnek. Gallé Tibor "Szabad-iskolájában" is rendszeresen rajzol, az emberi test arányaival, mozgásával foglalkozik. E tudatos fölkészüléssel 1944-ben felvételt nyert a Főiskolára. Mesterei: Szőnyi István, Barcsay Jenő, Kmetty János és mozaik szakon Fónyi Géza.

1945. tavaszán Szentendrén dolgozik Barcsay Jenő irányításával. 1946-tól részt vesz az Európai Iskola kiállításán. Méltatói az Európai Iskola utánpótlásaként, mint főiskolást, komoly, ígéretes tehetségnek tartják.

1948-ban a Római Magyar Akadémia ösztöndíjasa. Ott készült műveivel sikerrel szerepelt az ösztöndíjasok kiállításán. Több olasz lap fölfigyelt szín- és formavilágára.

Itthon Rabinovszky Máriusz kezdeményezésével (akinek tanársegédje) a murális művészet elméleti, majd gyakorlati problémái foglalkoztatták. 1949-ben MEFESZ kiállításon szerepel monumentális mozaik tervével. Fülep Lajos dicséri tehetségét.

1949 - 50-ben megalakult a „Négyesfogat". Tagjai: Jánossy Ferenc, Nuridsány Zoltán, Orosz Gellért és Sugár Gyula. Kiállításaikat nagy visszhang kíséri az ötvenes évek elején. 1955-ben kibővül a „Négyesfogat" Bod Lászlóval, Vilt Tiborral, Bornemissza Gézával és Megyeri Barnabással.

Nuridsány első - s egyben utolsó - monumentális munkája a székesfehérvári Gépipari Technikum külső falán található „Mérnök" több figurás mozaikja. Újabb megbízásra két évtized múlva kerül sor. Nem sokkal halála előtt a pályaművet kétszer díjazták, kivitelezésre nem került sor.

Időközben mint táblaképfestő lett ismert.

Nuridsány Zoltán

— **Nuridsány Zoltán festőművész** születésének hatvanadik évfordulója alkalmából koszorúzási ünnepséget rendez a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége a művész Farkasréti temetőben levő sírjánál augusztus 22-én, csütörtökön, délelőtt, 11 órakor.

Magyar Nemzet 1985. VIII. 16.

HÍREK

— **Nguyen Van Hieu**, a Dél-vietnami Nemzeti Felszabadítási Front központi bizottsága elnökségének tagja, tárca nélküli miniszter, a DVK párizsi tárgyaló küldöttségének vezetője, az Országos Béketanács és a Hazafias Népfront Országos Tanácsa meghívására kedden hazánkba érkezett.

— **Dr. Dimény Imre** mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter vezetésével kedden küldöttség utazott Hollandiába, Alphons van Der Stee holland mezőgazdasági és halászati miniszter meghívására.

— **A Holland Királyság** budapesti nagykövete, Gerardus J. Dissevelt végleges elutazása alkalmából kedden koktélt adott a nagykövetségen.

— **A MÉM vezetőinek kibővített értekezletén** a mezőgazdasági nagyüzemek élelmiszer-feldolgozó és forgalmazó tevékenységét vitatták meg. A miniszteri értekezlet úgy határozott, hogy a MÉM-ben irányelveket dolgoznak ki; ezekben megszabják az élelmiszer-feldolgozó üzemek további feladatait és kidolgozzák a fejlesztési elképzeléseket.

— **A bolgár ifjúsági küldöttség,**

NURIDSÁNY ZOLTÁN festőművész, a Magyar Partizán Emlékérem kitüntetettje 48 éves korában elhunyt. Búcsúztatása június 1-én, szombaton 15 órakor lesz a Farkasréti temetőben. — *Magyar Partizán Szövetség; a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja; Magyar Képzőművészek Szövetsége.*

— **A szovjet háborús veteránok küldöttsége** — a Magyar Partizán Szövetség meghívására — Budapestre érkezett.

— **Nyolc szocialista ország** agrárgazdasági kutatóintézeteinek vezető szakemberei, tudósai részvételével kedden Székesfehérváron megkezdődött a KGST-országok háromnapos agrárgazdasági munkaértekezlete. A tanácskozáson a mezőgazdaság és a népgazdaság más ágai közötti integrációval kapcsolatos közös kutatási témákról lesz szó.

— **A TOT és az olasz parasztszövetség** megállapodása alapján olasz agrárújságírók küldöttsége érkezett hazánkba.

— AZ ENSZ NEMZETKÖZI JO-

HALÁLOZÁS

Megrendülten tudatjuk mindazokkal, akik ismerték és becsülték, hogy **Dénes József**, az Országos Takarékpénztár ny. osztályigazgató-helyettese f. év február 22-én életének 63. évében elhunyt. Hamvasztás előtti búcsúztatása március 3-án 14 órakor lesz a Rákoskeresztúri új köztemetőben. Barátai és munkatársai.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Ezúton mondunk köszönetet feleségem **Gyimesi Antalné** elhunyta alkalmából nyújtott elvtársi és baráti segítségadásért a Pénzügyminisztérium vezetőségének, a Nemzetközi Pénzügyek Főosztálya dolgozóinak, a főosztály pártszervezetének, a Magyar Nemzeti Bank Titkárságának, a Külkereskedelmi Minisztérium, a Ganz-MÁVAG és a Ganz Villamossági Művek dolgozóinak, mindazoknak, akik utolsó útjára elkísérték vagy együttérzésüket más módon kifejezték. Gyimesi család

Köszönetünket szeretnénk kifejezni a Magyar Partizán Szövetségnek, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának, a Magyar Képzőművészek Szövetségének, s mindazoknak a jó barátainknak és ismerőseinknek, akik Nuridsány Zoltán festőművész múlt évi váratlan elhalálozása idején és azóta is őszinte segítségüket nyújtották és emberi együttérzésüket fejezték ki. Nuridsány Judit és Nuridsány Zoltánné.

ÁLLÁS

ÁLLÁST KERES

Technikus építész műszaki ellenőri állást változtatna. „Szakképzett 89 160" jeligére a nagykőrösi hirdetőbe.

Az MKM Zománchuzalgyár, Bp. XI., Hunyadi J. út 1., huzalzománcozásra betanítunk nőket, férfiakat, felveszünk karbantartó lakatosokat, drótnúzókat, portásokat, hőközpontkezelőt.

Általános iskolát végzett fiatalokat építőanyagkereskedelmi munkára betanítunk. Középiskolát végzetteket eladónak felveszünk. Jelentkezés: Budapesti TÜZEP, munkaügyi osztály, IX., Közraktár u. 32. Tel.: 137—890/276 mellék

Külkeresk
lat vál
keres. Je
dapest X
F. épület
lefon: 22

A Csemeg
Vállalat
raktára
telre kere
do munk
magolónők
általános
séggel. Je
az Interto
jánál, Bu
u. 6.,
reggeli ór

A Csemeg
Vállalat I
könyvelősé
felvételre
képes kön
számoltató
kezni leh
könyvelés.
XIV., Orn
—b., szem
óráig. Tel

A Csemege
Vállalat In
koráció és
tálya keres
vételre mű
zöz beruhá
sat és seg
Jelentkezni
tourist De
dapest XIV
42—44., sz
16 óráig. T
383

Felveszünk
getelő, bádo
tos szak- é
valamint s
kat. Kazán
kezet, 1141
Mogyoród ú
032, 835—58

Az Országos
gyártó Válla
nyai B
azonnali bel
telre keres:
negesztő, l
munkásokat,
segédmunkás
kezni lehet
kaügyi osztá

Német v
nyelven be
nőket kezd
felveszünk
boltjainkba,
és kulturált
lyekre. Állam

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Nuridsány Zoltán

festőművész

a Partizán Emlékérem tulajdonosa

a Magyar Partizán Szövetség, a Magyar Képzőművészek Szövetsége és a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának tagja,

életének 49. évében váratlanul elhunyt.

Temetése 1974. június 1-én, szombaton délután 15 órakor lesz a **Farkasréti Temetőben.**

Harcos áldozatvállalásának, művészetének és emberségének példáját tisztelettel megőrizzük.

A gyászoló család.

a Magyar Partizán Szövetség

Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja

Magyar Képzőművészek Szövetsége

fnyv 13

Nuridsány Zoltán

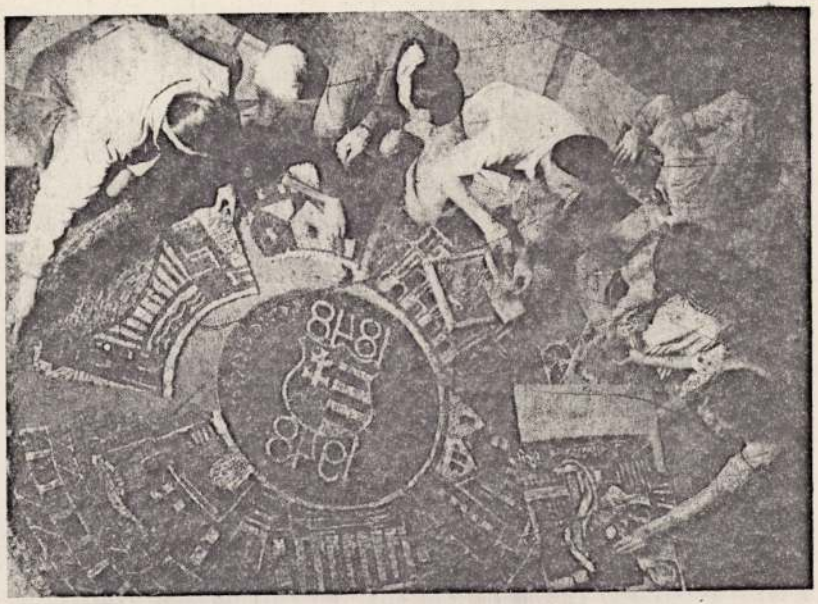

F. k.: Nuridsány Zoltán

Posner F. v.: Németh Gy. István

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA MOZAIK-TANULÓKÖRE ÉS A MAGYAR MÉRNÖKÖK ÉS TECHNIKUSOK SZABAD SZAKSZERVEZETE, A SZAKSZERVEZETI SZÉKHÁZ DISZTERMÉBEN (V. SZALAY-U. 4. III. EM.) OKT. 11-ÉN, HÉTFŐN ESTE 6 ÓRAKOR

ANKÉTOT RENDEZ

AZ ÉPITÉS- ÉS KÖZMUNKAÜGYI MINISZTÉRIUM, AZ ÉPITÉSTUDOMÁNYI INTÉZET, AZ ÚJ ÉPITÉSZET KÖRE, A MÉLYÉPITÉSTUDOMÁNYI INTÉZET, A MŰVÉSZETI TANÁCS, MEFESZ ÉS A KULTUSZMINISZTÉRIUM RÉSZVÉTELÉVEL

AZ ANKÉTOT MEGNYITJA: BÓKA LÁSZLÓ KULTUSZMINISZTÉRIUMI ÁLLAMTITKÁR

ELŐADÁST TARTANAK:

A monumentális művészet és a társadalom összefüggései
címen: Jánossy Ferenc

A mozaik szerepe a művészettörténelemben
címen: Nuridsány Zoltán

A mai mozaikművészet gyakorlati kérdései
címen: Scholz Erik

HOZZÁSZÓLNAK:

Borbíró Virgil építésügyi államtitkár
Pogány Ö. Gábor fővárosi képtár igazgatója
Gádoros Lajos építészmérnök

Nuridsány Zoltán bucsuztatója

A gyászoló családnak, szeretteinek, barátainak a Képzőmüvészek Szövetségének és a Müvészeti Alapnak nevében bucsuzom Nuridsány Zoltántól.

"Ugy fekszik ő, ki küzdve tört a jobbra,
mint önmagának dermedt-néma szobra.
Nem kelti föl se könny, se szó, se vegyszer.
Hol volt, hol nem volt a világon egyszer"
mondja szegény Kosztolányi Dezső "Halotti beszéd" cimü versében.

Nuridsány Zoltán 1925-ben született Marosvásárhelyen s illendő, hogy ugy bucsuzzunk tőle, ahogy nálunk otthon Erdélyben dicsérik csendes szóval az elhunytat: "jó szomszéd volt". Egymás közelében laktunk s valóban jó szomszéd volt. Fürge járásu, tömzsi alakja beletartozott a tájba, hiszen a város is lehet táj, nemcsak a szabad természet. Ha találkoztunk: otthonról beszélgettünk. A sokat szenvedett, hontalanná vált, s uj hazát talált örmény néphez füzte családi hagyománya. Mosolyogva mindig Világositó Nagy Szent Gergely áldását kértem rá. Tavaly kint járt az "őshazában" és az otthon hangulatát találta ott. Beszélt emberekkel, kiknek szavát sem értette, de találkoztak évezredes müveltségükben. Ez a mély hovátartozási-érzés ötvöződött benne a szülőföldnek, Erdélynek szeretével és hitvalló magyarságával. De mindezek tul, vagy épenséggel mindezek okából nemes humanista lélek volt, akivel jó volt együttlenni.

Régi, szép hagyomány szerint most el kellene sorolnunk életutjának stációit, szeretteit, akiket itthagyott. Ha ez el is marad, de idézzük fel röviden életének mozzanatait. A Főiskolán a mozaikszakot végezte, s utána itáliai ösztöndijjal végigjárta a középkori mozaik zarándokhelyeit. A kiállitásokon való résztvételt követően először 1951-ben volt önálló kiállitása a Fényes Adolf teremben, ezt követte 10 év mulva ugyanott a második. Méltatói rendet teremtő erejét emelik ki: képeinek szerkezetében, biztosan, szilárdan ülnek diszitőjellegü szinfoltjai. Voltaképen festőélete készülődés volt a monumentális mozaikhoz, ami sajnos nem jutott osztályrészéül. A maga kárpótlására természeti látomásait, táblaképeit irta át ragyogó szinü, tiszta felületekké a mivesség törvényeinek tudós ismeretében. Távolkeleti utja, vietnámi tartozkodása, 1962-ben Hanoiban rendezett kiállitása döntő volt életében. Fél évig dolgozott ott. Most, ezidén szerette volna megfesteni a "Világ"-ot, lecsillapodott, eddigi élete számadását szerette volna megalkotni, tele munkavággyal indult Debrecenbe, a müvésztelepre s ott érte utol a halál.

Ha most a halottnak kijáró tisztelet szavaival, de elfogulatlanul lesszük fel a kérdést, hogy mi az amit reánk hagyott, akkor feleletünk két szólamu lesz: az egyik - feledhetetlen, melegszivü egyénisége, amelyet csak felidézni tudunk, de szavakba foglalni nem, igy él ő családjában és mindazokban akik közel álltak hozzá. A másik pedig: ő müveiben él tovább, de nemcsak és nem elsősorban a muzeumok falain, mert munkáinak javarésze otthonokba került. Emberek mindennapja telik képeinek társaságában, megszokják, énükké válik s talán nem is tudják majd, ha a természetben, vagy szobabelsőkben, vagy emberek láttán rácsodálkoznak egy-egy szinharmoniára, a kifejezés egy-egy árnyalatára, hogy Nuridsány Zoltán öröksége éledbennük, az ő szemével látnak, az ő érzékeny festői világában élnek. Ez az igazi nagy örökség, amely nemzedékeken keresztül hat majd akkor is, amikor mi is már messze mult leszünk!

Bucsuzunk tőled Zoltán!
Emléked legyen áldott!

1974.V.27

/László Gyula/

y minden stáció
én kántáló si-
mal bucsuzzunk
e

MAGYAR PARTIZÁN SZÖVETSÉG

Sorszám: 18/34.
pótkim.

Szám: P 124/2 —97 4.

Nuridsány Zoltán ..... elvtársnak,

(szül. éve és helye: 1925. Marosvásárhely .....

anyja neve: Dobolyi Ágnes .....)

Budapest

Kedves Elvtárs!

Értesítem, hogy Ön, Szövetségünk Országos Bizottsága döntése alapján, mint fegyveres partizán a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 3455/1971. számú határozatának hatálya alá tartozik.

Budapest, 1974. évi febr. hó 25-én.

(P. H.)

(Uszta Gyula)
főtitkár

TÁJÉKOZTATÓ

A Minisztertanács a Magyar Partizán Szövetség azon igazolt tagját, aki mint fegyveres partizán a Magyar Forradalmi Munkás-Paraszt Kormány 3455/1971. sz. határozatának hatálya alá tartozik, a következő kedvezményekben részesíti:

1. A fegyveres harcokban részt vett partizán társadalombiztosítási nyugdíját havi 700 forinttal magasabb összegben kell megállapítani, mint amennyi a társadalombiztosítási nyugdíjjogszabályok alapján megilletné. Az így felemelt nyugdíjellátása havi 2200 Ft-nál kevesebb nem lehet.

A fegyveres harcokban részt vett partizán részére a megállapított kivételes nyugellátás — rendkívül indokolt esetben — havi 2700,— Ft-ra felemelhető. Az erre vonatkozó kérelmet a szövetség főtitkárához kell benyújtani.

A fegyveres harcokban részt vett partizánt, ha társadalombiztosítási nyugdíjra jogosultságot nem szerzett, havi 1200 Ft kivételes nyugellátás illeti meg.

Arányos kivételes ellátás állapítható meg — egyéni kérelem alapján — a fegyveres partizán özvegye, illetve árvája részére is.

A kérelmet Szövetségünkhöz — Bp. V. ker., Szabadság tér 16. sz. — kell benyújtani.

2. A fegyveres partizánt és hozzátartozóit — a készpénzszolgáltatások kivételével — a munkaviszonyban álló dolgozónak járó betegségi biztosítási szolgáltatások illetik meg, így különösen az időkorlátozás nélküli kórházi ápolás. A betegségi biztosítás készpénzszolgáltatásai az általános szabályok szerint illetik meg az arra jogosultat.

A fegyveres partizánt és hozzátartozóit — az egészségügyi miniszter által az illetékes miniszterekkel egyetértésben erre a célra kijelölt egészségügyi intézményekben — kórházi, illetőleg szakorvosi járóbetegellátás illeti meg.

(Az egészségügyi intézmény kijelölését írásban fogja megkapni!)

3. A fegyveres partizánt és hozzátartozóit vasúti utazási kedvezmény illeti meg. (Részletes tájékoztató mellékelve.)

4. A fegyveres partizán továbbtanuló gyermekét az oktatási intézményekben való felvételnél a Szabadság Érdemrend és a Munkás-Paraszt Hatalomért Emlékérem kitüntetések tulajdonosainak gyermekét megillető kedvezményekben kell részesíteni.

(Amennyiben a gyermek a felvételi vizsgán megfelel, fel kell venni a felsőoktatási intézmény hallgatói közé, illetőleg a szakmunkástanuló iskolába és középiskolába.)

5. Az illetékes tanácsi és más állami szervek, vállalatok segíteni, illetőleg — egyenlő feltételek fennállása esetén — előnyben részesíteni tartoznak a fegyveres partizánt megfelelő munkába helyezésükben, a lakással kapcsolatos kérelmek intézésében, kölcsönök engedélyezésénél.

559. sorszám

15.478 M. E. szám,
1946.

MAGYARORSZÁG MINISZTERELNÖKE

Igazolom és elismerem, hogy

N U R I C S Á N Y I Z O L T Á N

képzőművészeti főiskolai hallgató

aki született 1925 év augusztus hó 22 napján Marosvásárhelye n,

a nemzeti ellenállási mozgalomban és a fasizmus elleni harcban önfeláldozó magatartást tanusított.

Erről a 7200/1945. M. E. számú rendelet értelmében jelen okiratot kiállítom.

Budapest, 1946. évi május hó 3.

miniszterelnök

Károlyi György Budapest

MAGYAR PARTIZÁN SZÖVETSÉG
ORSZÁGOS KÖZPONTJA
1054 BUDAPEST V.,
Szabadság tér 16.
Tel: 111-430

Szám: P/124/3/1974.

Tárgy: okmánylevél, stb. megküldése.

Nuridsány Zoltán elvtársnak

Budapest

Kedves Elvtárs!

Külön levélben értesitettük, hogy mint fegyveres harcokban részt vett partizán a 3455/1971.sz.kormányhatározat hatálya alá tartozik.

Az erről szóló okmánylevelet most csatoltan megküldjük és javasoljuk, hogy azt mint fontos személyi okmányát gondosan őrizze meg.

Jelen levelünkhöz mellékelünk egy egészségügyi kérdőivet is. Kérjük, hogy azt kitöltve s ü r g ő s e n küldje visszza. Ennek alapján állitja majd ki az illetékes egészségügyi hatóság a kórházi igazolványokat.

Amennyiben Elvtárs az 50 %-os MÁV utazási kedvezményt igénybe kivánja venni, ugy a csatolt TÁJÉKOZTATÓ szerint járjon el. A vonatkozó nyilvántartó kartont jelen levelünkkel egyidejüleg az illetékes MÁV igazgatóságnak megküldöttük.

Ha Elvtárs a későbbiek során nyugdijba megy, ugy jelen okmánylebelét mutassa be az illetékes megyei /fővárosi/ társadalombiztositási igazgatóságnak a felemelt nyugdij számfejtése céljából.

Budapest, 1974. febr. hó25-é-n.

Elvtársi üdvözlettel

Dr.Erchegyi József s.k.
felelős ügyintéző

Melléklet: 3 db
TÉRTIVEVÉNNYEL!

„Fegyverrel a hazáért!"

A

Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa

NURIDSÁNY ZOLTÁN

részére

a magyarországi felszabadító harcokban való részvétele elismeréséül az 1103/1954/XII/5. sz. határozatával alapított

Magyar Partizán Emlékérmet

adományozza.

Budapest, 1974. március 29.

Magyar Népköztársaság Minisztertanácsa elnöke

Nuridsány Zoltán 192
Marosvásárhely

[illegible]
Budapest, V., Vörösmarty tér 1.
Tel.: 129 - 626.

Budapest, 1972. dec. 27.
Sz.sz.: 831/1972.
Ikt.sz.: 1451/72.

Értesítés

Kedves Kolléga!

A Svédországi Mekanomatik cég érdeklődik a munkái iránt. Ezért kérjük, hogy 1973. január 10. és 15. között, egy-két képét keret nélkül adjon le a Kultura Vállalathoz.
Az említett cég a műveket fél évre - bizományba - kéri, hogy felmérje a közönség érdeklődését.

A műveket különböző galériákban állitják ki.

Művei árát forintban adja meg, ezen kivül a Kultura a Művészeti Alappal lezsürizteti a műveket és azok ára igy kerül kialakitásra.

A műveket biztositják, és a Kultura teljes anyagi felelősséget vállal értük.
Továbbá értesitjük, hogy a Svédországba kiküldött diapozitivek a Szövetségnél, dr. Duray Lászlónál /Bp.V.Vörösmarty tér 1. X.em.1027./ átvehetők.

Csik István s.k.
szakosztálytitkár

NURIDZSÁN ZOLTÁN

Erkki Nurmela, finn festő

Első ízben tavaly szervezték meg a hortobágyi művésztelepet. Külföldi művésnek is festettek a tájat: a finn Anu Tanmi és Erkki Nurmela, a lengyel Zbigniew Pal. „Puszta" c. akvarellje (említve és repr.)

Sz. F.: Festők a Hortobágyon.

Hajdu-Bihari Napló, 1976. szept. 30.

Nurmeyer János

czustmives

l. 1768

Birógermyeszegi

22. l

esbe széles út vezet jobbról, a hol egy
köti le figyelmünket, a mely elé lovat
k meg. Szemben középütt pedig egy asz-
ér fökötővel, szürke nagykendővel és
nnyen felhőzött. Jelzése alól balra:

cm.
lat téli tárlatán az 1902: XII. 20-iki
907/902)

NUSK MÁRTON, lakatosinas

Bécsből jött Temesvárra és nem volt pénze vámot fizetni. Ördöggel cimborálva vastuskót készitett. Ez a vastuskó temesvári mondájának. 170.old.

UZSOKI ANDRÁS: A vastuskókról 159.old.

Néprajzi Értesitő, LI. Bpest.1969. A Néprajzi Múz. Évkönyve.

Joannes Nuspiker

budai harangöntő

a pesti szerszta tpl. harangjának

Készítője (1694)

Művészettörténeti Értesítő

7. old. 1973/1

Nusperger Nicolo

ötvös

azonos

Rusperger

Nicolao-

val.

l.

Balogh

Adatok

Milano

37. l.

715. NAGY KORSÓ, zöldmázas cserép, — Grosser Krug, grün glasierter T Ungarisch, 1818.

716. LEVESESTÁL FEDŐVEL, fajánsz Holics, 1750 k. — Suppenterrine mi Blumenmuster und Schmetterlinge.

717. SZAKÁLLAS HADVEZÉR MELLS MAN . FECIT . 1624, a sigmaringen Büste eines bärtigen Krieger's, far 1624. Stammt aus dem Hohenzoller

718. KORSÓ, mázas cserép, kék alapon s ter Ton, auf blauem Grund Sgrafit

719. KORSÓ, ónfedővel, fajánsz, kék Zinndeckel, Fayence, blauer Fond

720. ALVINCI KORSÓ, ónfedővel, fajár XVIII. sz. — Alvincer Krug, mit Marienbrustbild. Siebenbürgen, XVI

721. ALVINCI KORSÓ, ónfedővel, fajánsz mit Zinndeckel, Fayence, auf der St

722. ALVINCI KORSÓ, fajánsz, három

NSZ. — FAYENCE.

701—750.

ányos mázu cserép. Angol, XIX. sz. — Grosser Blumen-
Glasur. Englisch, XIX. Jh.

áni modoru lakkfestéssel, fekete alapon virágdisszel. Hol-
mit Deckel, Fayence, darauf chinesische Lackmalerei, auf
lländisch, XVIII. Jh.

ovális alak, födelén kelidomu gomb. Szines virágdiszités-
rrine mit Deckel, Fayence, oval, am Deckel kohlförmiger
Holics, XVIII. Jh.

kék kinai modoru jelenettel, alakokkal és stilizált modoru
. — Prunkschüssel, Fayence, neunpassig, mit chinesische
muck. Süddeutsch, A. XVIII. Jh.

sz, gerezdes testen kobaldkék gyümölcsök. Gmunden,
kel, Fayence, auf der gerippten Wandung Fruchtdekor in

arna kőcserép, szines zománcozott, domboru levéldisszel.
Humpen mit Zinndeckel, braunes Steinzeug mit farbigem
sen, XVII. Jh.

NUSSBAUM, Adam Dániel

Pozsony, 17. sz.

Ars 1997/1-3. 222.

19. szám /?/

Előbbivel szomszédos. Kapualjában czopfstílű kere
márványtábla a ház építése történetéről szól, 1814.

40. szám

Kapualjában hálóbordás dongabolt, boltajtó föl
borczégér kov. vasból.

41. szám

Kapu mellett óriási, utczát elzáró vasláncz függ.

44. szám

Homlokzatán emeletnyi magas sima oromfal. Kapu

NUSSBICHER, Johann harangöntő

1711-ben három harangot öntött vele Pesten, Telefony-utcában.

MÉrt, 1993/3-4. 193

Grassalkovich Antallal va
tette. Grassalkovich, a
istica Comissio tagja -
roppant birtokot szerzett
felé húzódott. Esztergom
(1723. Endréd) és Hont
gyûjt magának birtokokat.
elôtérbe nála.[53] Blaskovich
Deméndet kapta meg. Mikor
hiányában - nem tudjuk. 1
egy tanúkihallgatási jegyz
muel deméndi jobbágyainak
gálatot.[54]
Grassalkovich Antal 1727.
megyei új szerzeményét,
ássy-féle birtokrész zálo

NUSZBECK József

Gyula, városháza, befejezve 1861

Komárik 1984 160.

Nussbicher János

pesti királyi harangöntő 1711-ben harangot önt az egri székesegyház számára.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II.
Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

4081

NUSPICKHER JÁNOS (harangöntő)

Várady J * Dunamellék ref templ 1

Gyoma 1993

167.o.

blk= kue
3000= 00205580
vonr= hg006748
vozu= 00011687
3100= Deli, Antal
3ref= Deli, Antal
refe= MagyFestAdat, 1988
31vo= Deli, Antal
refv= Vo1, 1953
31zu= Deli, Antal
refz= Vo5, 1961
3140= m
3162= Maler &
Mosaizist
2194= Ungarn &
Deutschland &
Italien
3200= Ungarn
3270= 1886.09.16
3290= Ger,nyes
3330= 1960.03.01
3350= Budapest
3420= Szentendre &
M□nchen &
Nagyb nya &

NUSSER Jakab

Nusser Jakab. Munkácson született 1790 körül. 1826. márc. 5-én lett céhes mesterré,[139] és 1828. dec. 29-én mint lakatosmester kapta meg a pesti polgárjogot.[140] Céhmester volt néhány évig. 1842. febr. 26-án hunyt el.[141] Vagyonos, tekintélyes, ismert lakatosmester volt, akinek nemcsak saját háza, de Kőbánya Óhegyen szőlője is volt.[142] Munkáit elsősorban Pollack épületeinél követhetjük nyomon.

Perelány 1985 163-164. p.

képet a művészemberről, enn
nek, a jövendő mű lehetőség
vánulása szükségszerűleg ak
való felfogásnak, az élette
A mű és a művész elválaszth
A magyar klima, a görög-lat
itatott lelki atmoszféra, n
dékkal, hamar vénít testben
venes évek közepén túl is m
Az évek nem fognak rajta. H
mássziínűbb sem. Szemei árny
mindenkit állandó kutatássa
ságtól mentes áhitattal biz

Nusspickher
(Nussbirckher) János
ágyúöntő
Pest 1702

laid
Rómer Flóris
A régi Pest
Bp. 1873. 122 l
130 l.

áridő: 1925.évi április hó 1.

vábbi eljárás végett értesitem a Bi-
t és ügyszám alatt Báthory és Klenovits
ucca 55.sz./ a budavári Szent-Miklósról
n csonkatornyának helyreállitási munká-
százharmincnégyezer/11, 934.000/ pa-
en összeg a cég 4. kereseti kimutatása
: kitevő járandóság részbeni törlesz-

kimutatás után fennmaradó 7,383.380
23 K-ra érvényesitett 5. számu kere-
ának kifizetését azonban addig függőben

Nuspicker János

pesti harangöntö

1701. ujra öntötte a

Szt.-Bertalan templom

nagyharangját.

Bachó gyöngyösi templ.

26 l.

Ugyanezt a harangot fentt 1723. ismét ujra öntötte.

u. o.

M.D.K.

Nusspickler Johann

harangöntő

Borsosberény r. k. templom

harangjait öntötte

Patay P.: Nógrád megye harangjai.
Művtört. Írat. 1958 (VII) 2-3 sz. 157

Nuspickher János

M. D. K.

harangöntő

1712 Szurdokpüspöki – Zagyvaszentjakab

Borsosberény harangjai

Patay P.: Nógrád megye harangjai. Müv. tört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 n. 166.

M. D. K.

Nuspickher Johann

harangöntő

Szurdokpüspöki – Zagyvanentjakab
r. k. tplom – 1712

Patay P. Nógrád megye harangjai.
Művtört. Ért. 1958 (VII.) 2-3 n. 160

NUSPIRKHER, Johann harangöntő

Buda, 1699

Szilágyi Ilona 1990, 151.p.

r a külső keretek létrehozása mel-
nak is, miként járult ehhez a belső
A vasárnap megtartását, az isten-
ételt kötelező erővel irta elő a
asnépből helyhez kötött, állattartó,
kuló magyarok számára ez a határo-
nyelv, amelyet értettek. Egyébként
csak úgy lehetett értelme és foga-
pet tanitották, a szent olvasmányok
ák és azt lelki táplálékul alaposan
olyamat a hittérités, és azon túl
ősités, ami az egyéni meggyőződés
es feltétele.

M.D.K.

Nuszpicher János, pesti harangöntő

1711-ben három harangot készített az ecsi Szt. Mihály templom számára.

Művészettörténeti Értesítő, 1968. XVII.évf. 3-4.sz.
Szabó Erzsébet: Joannes Battista Carlone. 216 old.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Boldogasszony (Moson m.) ferencz. templom

Nuspicker Sándor

Harang, kb. 1500 kg., 1697-ből. Igen díszes kivitelű, felül gazdag levélmotivumos koszorú övezi; körirata: haec campana facta est Pro PP. Franciscanis Budae Pro Conventu B. M. Virginis ad Prata In Hon. B. M. Virg. Assumptae 1697; egyik oldalán nagyobb kivitelben Assisi szent Ferenc stigmatizációs domborképe, a másikon hasonló nagyságban Pádúai szent Antal domborképe a kis Jézussal, előt a boldogasszonyi búcsújáróhely kegyoltárának hű másolata 1242 felirattal (a kegyoltár eredetének

fordít

éve), az ezzel szemközti oldalon címerszerű konzolban ezen felirat: Goss Mich Johann Nuspickher in Ofen (Caesareus tormentorum fusor). E négy nagyobb díszítést apró angyalfejek domborképei kapcsolják össze.

n vármegye.

erőd.
rősített templom.
n.
m.
. templom.
plom.
m.
emplom.
ely.
om.
s templom.
stély. (?)
mplom.
om. (?)
m.
om.
síves templom.
templom.
y (?)
templom.

Nuspiker, Johann

1712-ben öntötte az esztergomi jezsuiták ~~(ma [illegible]) plébá-~~ ~~[illegible]~~ templomának egyik harangját. Utóbb Szentgyörgy-mezőre került.

Pálinkás László:
Esztergom XVIII. századi művészeti emlékei.
Bpest, 1937.
13. l.

Még a máglyák, ím, ki se hült
Régi zászlós még sok orom,
Röpdös babona és turul,
De az új várak fölépültek.
Az új várak: nagy piros lelkek
Szándékok, célok és hitek,
Vágyak, amelyek az avas
Várakra villámmal tüzelnek.
És a napok lángolva telnek,
Az ó várak leomlanak,
Csupa új vár lesz a világ,
Holt győztes bárdok énekelnek.

Ady Endre. "Uj vár
Illés szekerén. 94. old

Nusspicker

pestiágyuöntő

(ott Nussbecker-nek

írva)

Pásztor Bp.

156. l.

HELYSÉG

ROZSNYÓ.

VÁRMEGYE

Gömör.

SZAKCSOPORT

Templom

KOR

~~XV.~~

ŐRZÉSI HELYISÉG

Székesegyház.

TULAJDONOS

MÉRET

TÁRGY

Szentségház.

LEÍRÁS (ANYAG, ALAK, MEGMUNKÁLÁS, DÍSZÍTÉS, FELIRAT, JEL

Kőből faragva. Olajfestékke

Felirata: HOC OPVS FACTV̄
PER PETRV̄ DE COL

FÉNYKÉP, RAJZ

Nusspicker János

Vas. ujs. 1874. 365. l.

— **Budapest városházának tornyában** mult szombat óta uj harang üti az órát, amaz 586 fontos, melyet Walser öntött, s melyet szép hangjáért a bécsi kiállításon is kitüntettek. A régi harang, mely 1697-ből való, megrepedt nem régen, mikor tűzvészre harangoztak vele. Öreg volta daczára sem rongálta meg az idő foga, s azon a helyen, hol a kalapácsok ütötték az órát, mindössze csak két fényes pont látszik. Alsó részén négy kép van, az egyik régi városi czimer; a másik Themist, a harmadik szüz Máriát ábrázolja; a negyediken egy paizs van e fölirattal: „Goss

mich Johann Nusspicker in Ofen 1697“. Tehát 177 éve, hogy kalapácsa az órákat jelzi és mégis alig kopott egy vonalnyit. E harang különben nemcsak az órák jelzésére szolgált, tűzjelt is adott, megkondult minden nagy ünnepélyen, pl. koronázáskor, urnapján, régi időben pedig mindannyiszor, valahányszor egy szegény bünöst akasztófa alá vezettek. Alsó szegélyén latinul következő értelmü sor olvasható: „Midőn megszólalok, intelek beneteket, hány az óra, hogy kiki foglalkozása után láthasson; ha jelt adok, összehivom a birószágot, hogy vizsgálja és adja meg kinek-kinek a maga jogát.“

et legdicsőségesebb korszakai csak azért alkothattak volt: az anyagi feltétel.

einek, államnak, városoknak, községeknek és magán-gniok, hogy legalább addig is, míg a mai társadalom rmáit, a szellemi munkások műveinek megbecsüléséről ben csak annyit tesz, hogy szemrehányások ellen biz-

a városok, amelyek a legoktalanabb cécókra százakat

jól tudjuk, nem sokkal több a tíznél.

ob kiállításáról az egész ország lakosságából 10, azaz rtermékeket.

A hódoló díszfelvonulásnál néhány ezret lehetett látni hódolni, még hírmondójuk sincs.

ideig-óráig elállhatják a hajnali napsugarak útját. emsokára talán nálunk is látható lesz majd az éjsza-a keresztültörő első hajnali napsugár.

Sz. J.

Nusspicker János

ágyuöntő

1696. vasos i tanácsos volt Pesten.

Sml I. 39. l.

Nuspicker János

budai harangöntő

1711-ben öntötte a veszprémi
székesegyház egyik harangját.
Jézus képe rajta.

Ivód

Ádám Iván: A veszpré-
mi székesegyház. Veszprém
1912. 399. l.
II. rész.

-
:g
s
fes-
k
as
-
tte
pek-
genre-
sok
ti.
X
ál.
szá-
lt
n

r

Neuspikher Johann

harangonti Budán

1698 ban öntötte a hegyes-
halmi (moson várm)
templom egyik harangjat.
Mária és St. Anna
képeivel.

Gerecze: A műemlékek

507 l

Nuspicknar Johan

harangöntö

1697

lásd

M. M. Nuorem 1902. 123 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnö

8. sorsz. Műhelyi min

Nuspigler Johann

ostrolle Budán a ~~[illegible]~~
vár palotai vk. templom
Gyik harangjet

Gerecze A mücsle
kek. 1010-l

Nusspicker János

budai ágyúöntő

1696. városi tanácsos Pesten.

Schmall S. Adalékok. Bp. 1899. I.

183. l.

Római crüstlánez VI.130

Nuszpicker János

a régi városházi tornyából
1874 ben levett harangja
mehet 1697 ben Budán
öntött.

Pester Lloyd. 1874. máj.
21.

Schmall Lajos. A pesti
régi városházi tört.
Bpest 1901.

Gerecze A műemlékek
618. l

Nussbaum

"kétszázesztendős rézkarcokat rajzol szénnel. Ezenkivül megfesti egy almafa portréját, amely alatt „két emberfej is látható, nyakban elfürészelve.."
Müvészet c. rovatban irja -us sign.-val Ignotus: "Nagybánya" cimmel.

A HÉT, Bp. 1897. dec. 25. VIII. évf.
52. sz. 836-837. lap.

Nuszbeck Mihál
építőmester
építette a gyulai
belvárosi rk. elemi
iskolát 1819-ben
az épületet 1832-ben bő-
vitettek.

Scherer

I. 448 – 449. l.

Keppel

Elsején
jelenik meg a
Tükör
új száma
Szerkeszti Dr. RÉVAY JÓZSEF

V. HÓ	31 NAP	MÁJUS

Vasárnap

1

Miseric.

Hétfő

2

Athanáz

Kedd

3

Sz. † feltal.

Nuszbeck Mihály

Gyulai Könüves

1815-16.

lásd. Bodoky

Mihály adatait

a törzsanyagban

M.D.K.

Nuszbeck Mihály

1817-ben a magtárnak használt régi fürdőépületet iskola céljára megszavazzák. 1818-ban megkezdődik az épitkezés, melyet Nuszbeck Mihály végez.

Börtsök László: Gyula városképi és müemléki vizsgálata. Bp. 1953. 21. l.

Nuszbeck Mihály

gyulai kőmíves

Burger Mihály ácsal

együtt Bodoky Mihály

bécsmegyei földmérő

terve alapján épitette

a gyulai kőt ugilási

kőhidat a Körösön.

1815-16-ban

Scherer

I. 410. l. 411. l.

1845-ben még

Gyulán munkodott

u. o. I. 429. l

5 November

Nuszbeck Mihály

gyulai épitész

XIX sz

a nagyváradi
Hönnüts ích
kebelébe tartozott.

lásd
ly

Scherer

I. 410, 411 428. 429. l.
430. l
448, 452

MOB kat. 3181.

4939

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése
Almakerék Nagy-Küküllő" rem.	Evang. templom: szárnyasoltára (adatok.)

a herceghez intézett, szörnyűséges helyesírással egybeszerkesztett sajátkezű levele[118] ismertet meg bennünket, melynek végére szükségét látta odatenni: „Signore perdunateme groso omo fato grosa letera."[119] Néhány évvel később letelepszik Milánóban Nicolao Rusperger ötvös, akit a milánói herceg 1481 január 10-én kelt oklevelében, mely számára a milánói polgárjogot biztosította, magyarnak, Hungarusnak nevezett.[120] A milánói vicarius pedig, ki 1480 november 17-én kelt jelentésében informálta a herceget Rusperger viszonyai felől, úgy emlékszik meg róla, mint „lapicida miri ingenii, bone conditionis, vocis et fame". Sajnos, e sokoldalú mester művészetéről, ki mint lapicida és aurifex hírnevet szerzett magának, nem alkothatunk fogalmat. Művei elvesztek, művészetének emlékét csak a milánói vicarius elismerő szavai őrizték meg. Élettörténetét azonban még néhány adattal ki lehet egészíteni. Nagyon valószínű, hogy ez az ötvös azonos azzal a Nicolao Nuspergerrel, akit 1487-ben a börtönből, hova hamis pénzverés vádja folytán került, a magyar király cubiculariusának közbenjárása szabadította ki.[121] Miután a hely, kor, foglalkozás és csaknem az egész név megegyezik, közelfekvő a feltevés, hogy a kezdőbetűkben levő eltérés a milánói kancellária tévedésére vezethető vissza. Ruspergernek, úgy látszik, sikerült magát teljesen tisztázni a pénzhamisítás vádja alól, mivel még ugyanebben az évben milánói polgárjogát biztosító privilégiumát megerősítették.[122] A Lombardiában dolgozó magyar mesterek kicsiny csoportjába tartozik még Rafaynus

[118] Milano, R. Arch. di Stato. Autografi: Architetti-Ingegneri.

[119] 1480-ban egy Ungaretto nevű balistrero állt a herceg szolgálatában. (Arch. Sforz. Pot. Sovr. Giangaleazzo. Ba. 807.)

[120] Milano, Arch. Civico. Lettere Ducali 1478–88, fol. 86. Arch. Stor. Lomb. Ser. II. Vol. IX. p. 998. Az oklevél teljes másolatát Dott. C. Santoronak köszönöm.

[121] V. ö. a milánói hercegnek 1487 aug. 13-án kelt levelét. (Arch. Sforz. Reg. Miss. Duc. Vol. 168. p. 58.)

[122] V. ö. 1487 szept. 22-én kelt oklevelet (Registro delle lettere ducali 1478—88. c. 243—244). Dott. C. Santoro szíves közlése a milánói Arch. Civicoból.

Ungaronus,[123] ki Cremonában Caesar Parmensis-szel együtt könyvnyomtatással foglalkozott.[124]

Mátyás halála után, mely a Sforza- és Hunyadi-ház

[123] Rafaynus Ungaronus mindeddig úgy a hazai, mint a külföldi szakirodalomban (Panzer, G. W.: Annales typographici Vol. I. 1783. p. 351. Hain, L.: Repert. bibliographicum Vol. I. Pars. II. 1827. No. 5721. Kemény J.: Történelmi és irodalmi kalászatok. 1861. 21. l. Ballagi A.: A magyar nyomdászat története 1878. 24. l. Copinger, W. A.: Supplement to Hain's Repertorium Bibliographicum. Part. II. Vol. II. 1902. p. 620. Pellechet, M.: Cat. général des Incunables des Bibliothèques publiques de France. III. 1909. No. 3976. Malaguzzi: La corte ecc. IV. 1923. p. 138. Haebler, K.: Die deutschen Buchdrucker des XV. J. im Auslande. 1924. S. 123. Czakó, Gárdonyi, Iványi: Kir. Magy. Egyetemi Nyomda története. 1927. 10. l.) téves neveken szerepelt (Basaynus Ungarorum, Basaynus Ungarus, Basay, Rasaynus Ungaronus, Bassarino degli Ungari, Masay). Nevének megállapítása egyetlen fennmaradt munkájában (J. J. Cornali Epigramma et Dialogus notabilis. Hain 5721. Cat. Pellechet 3976. Paris, Bibl. Nat. mYc. 98.) olvasható kolophon alapján lehetséges, mely a következőképen hangzik: „Impressum cremone per Rafaynum Ungaronum et Cesarem Parmensem socios Anno domini ab incarnatione MccccLxxxxiiii die tercio mensiis Januarii". E kiadvány egyszerű, kis terjedelmű nyomtatvány, melynek címlapját két jelentéktelen iniciálé díszíti, betűi azonban szépek. (A címlap és a kolophon fényképeit a párisi Société des Amis de la Bibl. Nat.-nak köszönöm.) Reichling ezen kívül még két munkáját említi (Appendices ad Hainii-Copingeri Rep. Bibl. 1905—1911. No. 1838, 1881.), amelyek azonban elvesztek. Haebler adatai, melyek szerint „Basaynus Ungarus" 1486-ban Velencében Bernardinus Celerius-szal, 1492-ben Bresciában Bernardinus Misintávai, 1492—93-ban pedig Cremonában ugyancsak B. Misintával együtt működött, bizonyára félreértésen alapszanak. Az említett időpontokban és helyeken Celerius-szal, illetőleg Misintával nem Rafaynus dolgozott, hanem Rafaynus társa, Caesar Parmensis. [V. ö. Copingernek Caesarius de Parma-ra, illetőleg Caesar Parmensis-re vonatkozó adatait (Supplement to Hain's Rep. bibl. Part. II. Vol. II, Index Burger.)]

[124] Sokkal nagyobb számban éltek magyarok Velencében, ahol a legkülönbözőbb iparágakkal foglalkoztak. Művész kettő akadt közöttük, két ötvös, az egyik Matheus de Ungaria (Végrendelete 1450 okt. 16-án kelt. Velence. R. Arch. di Stato. Sez. Not. Testamenti. Not. Angelus Laurentii. Filza. 923. No. 36.), a másik Petrus Ungarus. [Végrendelete 1489 márc. 27-én kelt (Velence, R. Arch. di Stato. Not. Bonicardi, Gir. Filza 68. No. 268.), feleségének végrendelete pedig 1499 aug. 14-én. (Velence, R. Arch. di Stato. Not. Colonna, Natale. Filza 360. No. 59.) Az utóbbinak a másolata megvan a Mircse-féle velencei oklevélmásolatok között az Akadémiában is.]

Nuspickher Jakab

1729-ben Pesten öntötte a debreceni ág. ev. egyházi egyik harangját, mefet 1917-ben hadi célokra rekvirálták.

MOB 657/1917. 7. akta.

[illegible] öntöttek vert a harangot

Verzeichniß der

Nussbickher Jakob 36, 212

Schoen Anna templ.

STEPHANEUM NYOMDA ÉS KÖNYVKIADÓ
SZENT ISTVÁN-TÁRSULAT
EGYESITETT ÜZEMEI RÉSZVÉNYTÁRSASÁ
KÖNYVKERESKEDÉSE
Budapest, IV. Kerület, Kecskeméti-utca 2. szám. Telefon: Aut. 841—7

Méltóságos
Nagyságos
Főtisztelendő
Tekintetes

Munkások Országos Bizottsága úrnőnek
úrnak

Budapest

u. p.

		R. Frt.	Kr.
1775.	Dem bürgl : Steinmetz Meister Endl ut No. 32.	73	30
1775.	Dem bürgl : Maurer Meister Hamon ut No. 38.	50	10½
1776.	Dem bürgl : Maurer Meister Hamon vor beschehene Maurer u. Handlanger Tagw . . .	19	52
1777.	Dem bürgl : Maurer Meister Hamon für Maurer und Handlanger Tagwerck . . .	22	54
1777.	Dem bürgl : Mahler Ambrosius Kümelsperger ut No. 33.	2	30
1777.	Für einen Tauff Stein von Marbel ut No. 47.	65	
1777.	Für die darzu gehörigen Kupfernen Deckl ut No. 48.	30	
1778.	Dem Michl Lanzer Mahler laut quittung ut No. 25.	27	
1778.	Dem bürgl. Mahler Ambrosius Kümelsperger ut quittung No. 28.	3	30
1778.	Dem bürgl. Maurer Meister Mathias Nepauer ut No. 29.	700	
1778.	Dem Zimmer Meister Reischl ut No. 31.	106	
1785.	H. Michael Hamon Maurermeister	4	3
1785.	Für Vertauschung Ex Carmeliter Orgl ist annoch darauf bezahlet worden	433	20
1785.	Dem Franz Xaver Puhob für diesselbe aufzusetzen u. repariren sind bezahlet worden ut No. 45.*)	400	
1786.	H. Michael Hamon Maurer Meister	4	6
1788.	Caspar Reischl Zimmermeister ut Auszug No. 38.	28	
1788.	Johann Michael Hamon Maurermeister ut No. 39.	8	21½
1788.	Maurermeister Höckesch lauth Auszug No. 40.	3	47
1791.	Dem Franz Endl bürgerlichen Steinmetzmeister wegen gelieferten Arbeith laut Conto No. 22.	9	30
1791.	Dem Maurermeister Anton Fischer vermög accord für die Kruften Thür Herstellung	22	
1791.	Für verschiedene Zumaurungen deren Kruften	6	20
1794.	Dem Joseph Zichen Marbolirer für Reparirung des hohen Altars l : Conto No. 30.	3	45
1795.	Steinmetzmeister Endl für gelieferte Arbeit l : Conto No. 32.	1	48
1804.	Christoph Hikisch für die äussere Reparation der Kirche . . . vermög Magral Schluss dato 26-en Mart. 804.	1200	
1805.	Ignatz Kestele Mahler ut No. 37.	16	
1805.	Christoph Hikisch für die ao. 1804. verrichtete Mauren Reparation...	200	
1806.	Anton Reischl Zimmermeister ut No. 21.	451	50
1816.	Philipp Nieberlein Mahler ut No. 70.	72	30
1816.	Ant : Hofhauser Steinmetzmeister ut No. 75.	100	
1821.	Friedrich Held Bildhauer ut No. 35.	27	
1822.	Friedrich Held Bildhauer ut No. 26.	20	
1823.	Friedrich Held Bildhauer ut No. 45.	4	
1827.	Lorencz Held Kunstmahler ut No. 65.	450	
1827.	Johann Maurer Marmorierer ut No. 66.	240	
1827.	Joseph Traurig Vergoldter ut No. 67.	300	
1827.	Joseph Danko Maurermeister ut No. 68. 69.	486	
1833.	Maurermeister Ludwig Kimnach für auf die Wasser städter Kirchen Thürnen geleistete Arbeit . . . ut No. 33.	1158	
1839.	Maurermeister Ludwig Kimnach für die Herstellung der durch die Donau Überschwemmung aüsserst beschädigte Kirche . . .	2278	23
1839.	Bildhauer Johann Dreszler	13	46
1839.	Steinmetzmeister Anton Hofhauser	1300	
1839.	Vergoldter Joseph Traurig	80	
1839.	Mahler Carl Held ut No. 39.	525	
1839.	Mahler Carl Held ut No. 47.	15	
1840.	Steinmetzmeister Hofhauser ut No. 62.	5	
1840.	Mahler Georg Asth ut No. 80. 106.	57	
1840.	Maurermeister Kimnach ut No. 105.	199	46
1846.	Carl Held Mahler ut 73.	26	40
1846.	Carl Held Mahler ut 74.	2	30

*) *Isoz Kálmán:* Buda és Pest zenei fejlődése cimmel 1926-ban megjelent müve 97. oldalán szereplő Buhob Xaver orgonakészitövel azonos.

		R. Frt.	Kr.
1849.	Carl Held Maler für Maler arbeiten ut sub 72.	150	
1849.	Auf Maurer Arbeit für die durch das Bombarden entschädigte Kirche . . . Materiale . . .	682	35
1849.	Für Reparation zweier Seiten Altäre samt Vergoldung und für die Reparation des Kanzel . . .	500	
1849.	Joseph Eckerman Maler für das Uibermalen der durch das Bombardement beinahe ganz ruinirten Altar Blätter ut sub 95/c.	302	30
1853.	Dem Maler Johann Paulus *) für die 2 Kirchen fahnen und 2 Bildter übermahlen, u 2 Stangen roth lakirt, dan für das Vergolden 2 eisenen Kreutzen u. 6 Stück Kugeln ut sub 115.	16	

IV.

A M. K. Országos Levéltárnak az Acta Jesuitica Irregestrata Collegii Budensis irataiból való és a buda-vízivárosi szent Anna-kápolnára, illetőleg templomra vonatkozó művészettörténeti s művelődéstörténeti jelentőségű forrásanyag 1724. évtől 1768. évig időrendben.

1. *Kivonat a vízivárosi plébánia 1724—1725. évi kiadási naplójából.* Fasc. 6. No. 491.

Specification Wass . . . von dem 1 9-bris 1724 bis zu end des 8-bris Ao. 1725 vor die Pfarkirch in d Wasser Stadt aussgegeben . . .

	R. Frt.	Kr.
Dem Tischler Simon vor die leisten des Altar bildts	1	
Vor die Statuen von grab auf erstandenen Heyllandts	3	30

2. *Nussbickher Jakab budai harangöntő számlája*, melyet a buda-vízivárosi szent Anna-kápolna számára készített két harangjáért 1725 március 1-én nyugtázott; ennek hátlapján Träxler Mátyás budai vaskereskedő elismervénye 60 rajnai forintról, amelyet Ertl Tóbiás buda-vízivárosi plébánostól vett fel. Fasc. 6. No. 15.

3. *Kivonat a vízivárosi plébánia 1729—1730. évi kiadási naplójából.* Fasc. 6. No. 286.

Specification des Ausgaab von ersten 9-bris Ao. 1729. biss ersten 9-bris Ao. 1730 . . .

	R. Frt.	Kr.
für das bildt des Heilligen Xaverij mit sambt der verguldten Leisten	4	30

4. *Kivonat a vízivárosi plébánia 1731—1732. évi kiadási naplójából.* Fasc. 6. No. 260.

Specification Der Ausgab von ersten November 1731 biss letzten 8-ber 1732.

	R. Frt.	Kr.
Vor das Bild des H: Ignatij mit sambt der rahm und glass	8	30

*) V. ö. *Sz. Gy.*: Paulus, budai festő. Lyka Károly szerk.: Művészet 1909. 411. old.

Nuspécher Jakab

pesti harangöntő

1729-ben öntötte

a debrecen ref. kis-

templom 2 harangját

Szűcs István

szabad kir. Debrecen

város sörlenchme

III. k. Debrecen 1871

891. l.

Nüsspicker – Nos-
bicher Jakab
harangöntö

l.

Schoentabáin
2. l.

Budapest, II. 220.

vino aveva un posto eminente. (Cfr. Bibl. Corvina 1927. p. 16.) L'altro è il piacentino Julio de Milio medico,[110] che non solo curava con sollecitudine devota la salute del suo signore, ma come poeta prendeva parte anche alla vita intellettuale della corte di Buda. Mentre i due ultimi umanisti appartenevano al corteggio intimo del re, Paolo Lantero,[111] „homo leterato", era al servizio di Giovanni Filipecz, vescovo di Várad.

Nello stesso tempo, quando gli umanisti italiani diffondevano la cultura del loro paese alla corte di Buda, anche gli Ungheresi visitavano in gran numero l'Italia per conoscere direttamente la sua cultura. Dalla schiera degli studenti ungheresi, peregrinanti in Italia, alcuni sono pervenuti anche in Lombardia, laddove facevano i loro studi all' università pavese,[112] eretta da Galeazzo Visconti. C'erano Ungheresi anche nel collegio Castiglioni di Pavia, fondata dal cardinale Branda. Il re stesso si prendeva cura di loro assicurare lì due posti. Il ricordo di questo atto culturale del re Mattia, che manifesta uno spirito del tutto moderno, ci ha serbato la lettera del duca di Milano, datata del 14 apr. 1482, nella quale egli informa il sovrano ungherese, che secondo il suo desiderio farà ritenere di nuovo nel collegio pavese i due posti, assicurati dal fondatore[113] per gli Ungheresi, per gli studenti venuti dal suo regno.[114] Molti sono i documenti splendidi della politica culturale di Mattia, ma forse non ce n'è nessun altro, il quale faccia sentire tanto direttamente il suo spirito grande, il suo amore fervente verso la sua patria e la sua razza, che la

[110] Mon. Hung. Hist. Scr. IV. Vol. IV. 115, 130. 261., Milano. Arch. Sforz. Cart. Est. Ba. 644; Reg. miss. duc. Vol. 182. p. 84v. Ábel—Hegedüs: Analecta Nova. p. 75. Ábel: Magyarországi humanisták és a dunai tudós társaság. Ak. Ért. a nyelv- és széptud. köréből. 1880. VIII. p. 77. (Gli umanisti dell' Ungheria e la società scientifica danubiana.)

[111] Mon. Hung. Hist. Ser. IV. Vol. IV. 156, 259. Mon. Hung. Hist. Serie. I. Vol. XXXIX. p. 267.

[112] Cfr. l'epigramma di Lancino Curti. (Malaguzzi: La corte ecc. IV. 1923. p. 121.)

[113] Arch. Stor. dell' Arte. 1897. p. 273.

[114] Arch. Sforz. Cart. Est. Ba. 642.

risposta suddetta del duca, la quale attesta, che il re d'Ungheria interponeva la sua grande potenza reale per l'istruzione degli studenti ungheresi all' estero.

Non solo gli studenti ungheresi frequentavano l'Italia, ma anche gli artisti del nostro paese. La notizia più anziana della migrazione degli artisti ungheresi in Italia[115] è appunto connessa con Milano. Gli annali del Duomo di Milano[116] ce ne danno avvertimento annotando che nel 1391 un lapicida ungherese coi suoi soci prendeva parte ai lavori architettonici del Duomo.[117] Nel quattrocento alla corte del duca Galeazzo Maria riscontriamo un bombardiere ungherese, nominato Paulus Ungarus, il quale forse per mezzo d'un fatto militare ha ricevuto l'aggettivo „Spaza-Spagna". Della sua attività e del suo nome ci rende noto la sua lettera,[118] scritta con una ortografia orribile, indirizzata il 10 maggio 1472 al duca, alla fine della quale ritenne necessario di aggiungere: „Signore perdunateme groso omo fato grosa letera."[119] Alcuni anni più tardi si è stabilito a Milano l'orefice Nicolao Rusperger, che il duca nel documento del 10 gen. 1481. che gli assicurava la cittadinanza milanese,[120] nominò Ungherese

[115] Le notizie relative agli artisti italiani lavoranti in Ungheria risalgono al secolo XIII. (Donato orefice veneziano, Alberto e Pietro lapicidi lombardi, Laurentius orefice.)

[116] Annali della fabbrica del Duomo di Milano, Appendice. I. 1883. p. 167—8.

[117] Una figura del Duomo di Milano scolpito su una mensola (Nebbia, U.: La scultura nel Duomo di Milano. 1908. p. 11. No. 121.) ricorda il tipo ungherese. Poichè sulla mensola seguente è raffigurato un uomo coperto da un turbante, non è escluso, che qualche scultore sconosciuto della fabbrica del Duomo, abbia voluto rappresentare tipi etnografici, come pure lo si vede su un capitello del Palazzo Ducale di Venezia. Mentreche nell' ultimo caso le iscrizioni („Ongari" ecc.) dimostrano chiaramente l'intenzione dell' artista, nella figura milanese lo si può soltanto supporre.

[118] Milano. R. Arch. di Stato. Autografi. Architetti-Ingegneri.

[119] Nel 1480 era in servizio del duca „un balistrero" nominato „Ungaretto". (Arch. Sforz. Pot. Sovr. Giangaleazzo, Ba. 807.)

[120] Milano. Arch. Civico. Lettere Ducali. 1478—88. fol. 86 Arch. Stor. Lomb. Ser. II. Vol. IX. p. 998. (Della copia completa sono debitrice alla cortesia della dott. C. Santoro.)

(Hungarus). Il vicario milanese, che nella sua relazione del 17. nov. 1480. informava il duca delle circostanze del Rusperger, lo ricorda come „lapicida miri ingenii, bone conditionis, vocis et fame". Sfortunatamente non possiamo farci un' idea dell' arte di questo artefice molteplice, che come „lapicida" et „aurifex" s'acquistava fama ed onore. Le sue opere si sono smarrite, soltanto le parole d'approvazione del vicario milanese hanno serbato il ricordo della sua arte. Possiamo pure completare la sua biografia di alcune notizie. È molto verosimile, che quest' orefice sia stato identico a quel Nicolao Nusperger, che nel 1487 fu liberato dalla prigione, laddove fu gettato accusato di aver coniato monete false, per l'intervento del cubiculario del re ungherese.[121] Poichè il luogo, l'epoca, il mestiere, e quasi il nome intero sono identici, la suppozione è molto convincente, che la differenza delle due lettere iniziali sia un errore della cancelleria milanese. Pare, che Rusperger riuscisse di giustificarsi dall' accusa della falsificazione, poichè nel medesimo anno la sua cittadinanza milanese fu convalidata.[122] Alla piccola schiera dei maestri ungheresi, lavoranti in Lombardia, appartiene anche Rafaynus Ungaronus,[123] il quale in compagnia di

[121] Cfr. la lettera del duca datata del 13. ag. 1487. (Arch. Sforz. Reg. Miss. Duc. Vol. 168. p. 58.)

[122] Cfr. il documento datato del 22 sett. 1487. (Reg. delle lettere ducali 1478—88. c. 243—244.) Comunicazione gentile della Dott. C. Santoro dall' Arch. Civico di Milano.

[123] Rafaynus Ungaronus finora figurava tanto nella letteratura nostrale quanto in quella dell' estero. [Panzer, G. W.: Annales typographici. Vol. I. 1783. p. 351. Hain, L.: Repert. bibliographicum. Vol. I. Pars. II. 1827. No. 5721. Kemény, J.: Történelmi és irodalmi kalászatok. 1861. 21. l. (Notizie storiche e letterarie.) Ballagi, A.: A magyar nyomdászat története. 1878. 24. l. (La storia della tipografia ungherese.) Copinger, W. A.: Supplement to Hain's Repertorium Bibliographicum. Part. II. Vol. II. 1902. p. 620. Pellechet, M.: Cat. général des Incunables des Bibliothèques publiques de France, III. 1909. No. 3976. Malaguzzi: La corte ecc. IV. 1923. p. 138. Haebler, K.: Die deutschen Buchdrucker des XV. J. im Auslande. 1924. S. 123. Czakó-Gárdonyi-Iványi: Kir. Magyar Egy. Nyomda története. 1927. 10. l. (Storia della stamperia del Reale Università Ungherese.)] sotto nomi falsi (Basaynus Ungarorum, Basaynus Un-

Caesar Parmensis s'occupava dell' arte di tipografia a Cremona.[124]

Dopo la morte di Mattia, che annientò del tutto l'unione familiare progettata fra le case di Sforza e di Hunyadi, i rapporti tra le due corti non si sono rotti ad un tratto. Lodovico il Moro, ambiziosissimo, quando vide, che l'elezione di Giovanni Corvino a re non era riuscita, offriva la mano di Bianca Maria al re Wladislao II, affinchè per questa via le acquistasse la corona ungherese.[125]

garus, Basay, Rasaynus Ungaronus, Bassarino degli Ungari, Masay.) La determinazione del suo vero nome è possibile in base al kolofon che leggesi nel suo unico lavoro conservato (J. J. Cornali Epigramma et Dialogus notabilis. Hain. 5721. Cat. Pellechet. 3976. Paris. Bibl. Nat. mYc. 98.) come segue: „Impressum cremone per Rafaynum Ungaronum et Cesarem Parmensem socios Anno domini ab incarnatione MccccLxxxxiiii. die tercio mensiis Januarii". Questa pubblicazione è una stampa semplice, il cui frontispizio è ornato di due iniziali insignificanti, ma i suoi caratteri sono belli. (Delle fotografie del frontispizio e del kolofon sono debitrice alla cortesia della Société des Amis de la Bibl. Nat. di Parigi.) Oltre a questo Reichling menziona ancora due lavori del Rafaynus (Appendices ad Hainii-Copingeri Repert. Bibl. 1905—1911. No. 1838, 1881.) che sono smarriti. Le notizie del Haebler, secondo le quali „Basaynus-Ungarus" lavorava nel 1486 a Venezia con Bernardinus Celerius, nel 1492. a Brescia con Bernardinus Misinta e nel 1492—93. a Cremona parimente con Misinta, sono fondate senza dubbio su un equivoco. In quei tempi e in quei luoghi lavorava con Celerius rispettivamente con Misinta non Rafaynus, ma il suo compagno Caesar Parmensis. [cfr. le notizie del Copinger relative al Caesarius de Parma rispettivamente al Caesar Parmensis. (Supplement to Hain's. Rep. Bibl. Part. II. Vol. II. Index Burger.)]

[124] Ungheresi vissero in maggior numero a Venezia occupandosi di diversi mestieri. Tra essi erano due orefici, l'uno Matheus de Ungaria (Il suo testamento è di data 16 ott. 1450. Venezia. R. Arch. di Stato. Sez. Not. Testamenti, Not. Angelus Laurentii. Filza. 923. No. 36.), l'altro Petrus Ungarus. [Il suo testamento è datato del 27 marzo 1489. (Venezia, R. Arch. di Stato Not. Bonicardi, Gir. Filza. 68. No. 268.) e quello di sua moglie è del 14. ag. 1499. (Arch. detto. Not. Colonna, Natale. Filza. 360. No. 59.) Dall' ultimo esiste una copia nell' Accademia di Budapest tra i manoscritti di Giov. Mircse.]

[125] Schönherr: Hunyadi Corvin János. 1894. (Giovanni Corvino di Hunyadi,) Arch. Stor. Lomb. 1875. p. 51—52.

Nuspicker János

Budán 1693-ban öntötte
a tanyi (Komárom vm)
ref. egyház harangját.
Vallás- és közört. Minisztérium 8353/1917 sz.
eln.

Nuspicker

Budán 1701. öntötte
a kisvaszari rk. templom
harangját.

MOB 457/1917

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, építési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Neuspickher, Johann

Budán 1697-ben
öntötte a boldogasszonyi
(Mosonmegye) tk. templom
harangját

Vallás- és Közok minisztérium
8416/1917 elnöki

Nuspigher Janós

Budán öntötte a várpalotai
rk. templom egyik harangját
XVII. század.

Rómer Flóris hagy. XLVI. sz.

és u. a ref. egyház egyik
harangját is.

Johann Nusspicker

harangöntö.

A pesti városi régi harangot öntötte, e harang alsó részén négy Elp látható. Egyik a régi városi cimer, 2. Themis, 3. Szűz Mária, 4 pálizs ezzel a felirattal: „Goss mich Johann Nusspicker in Ofen 1697".

Egyveleg. Arch. Ért. 1874. VIII. 298. l.

Nussbickher János

ágyú és harangöntő?

Ki gondolta volna, hogy fővárosunk-
ban a hajdani pálosi, ma papmő-
nelde utca 96ik (ma 6-ik) szám
háznak tulajdonosa 1702-ben
Nussbickher János császári ágyú-
öntő volt, ki azt 350 frtra vette.
E házat még Erdőbben is Stuck-
giesserhausnak nevezték.

Romer. Magyar ágyúk Becsben. Arch
Ert. 1872. VI. K. 151. 1.

NUSPICKER, híres harang- és ágyúöntő család Pesten és Budán a XVII—XVIII. században. Tagjai: *János*, aki már valószínűleg Budavár visszafoglalása után telepedett le Pes-

ten, hol 1696. városi tanácsossá választották, 1697. N. Budán öntötte a régi pesti városháza figurális díszű harangját, mely 1874-ig használatban volt. 1702. Pesten, a mai Papnövelde-utca 6. sz. ház helyén létesített öntőműhelyt, melyben pestkörnyéki és dunántúli templomok részére számos harangot öntött. — Alighanem fia volt *Jakab*, aki 1729. Pesten öntötte a debreceni ág. ev. egyház egyik harangját (1917. hadicélokra rekv.). E családhoz tartozott *Mihály János*, aki 1712(?)-től működött Budán. Talán Jakab özvegye volt *Mária Orsolya*, aki 1732 körül Pesten öntötte a dunaadonyi, almási, almásmonostori ref. stb. templomok harangjait. *Szentiványi.*

5 oktober 5-én.

ne ~~mellett~~ környéke.

~~ség környékén levő~~ Dombos vidék
térben pedig kárakkal, a melyek felé út
előtérben pedig tóval és nyírfákkal. A
lrése alól balra: „Wenglein".

.-- Lelt.sz.4577.-- Értéke 400 K.--
ánya 1912 márczius 9-én /621-913/.
rökletéte /1381-913/.-- ~~Átvétetett~~
~~13/.--~~ Bejelentetett 1914 márczius

169

Nusspickler János

harangöntő

1.

Schoen Rókus-kaj

3.1.

Kálló.

Az előtérben a vár épülete
lik ki, a hegyes háttérben pedig
lommal. Felirata fölül középütt:

CALO.

jobbra: 53.

Rm., mér. a vk. 6:
Krekwitz: Richtige
reich Ungarns,

Nůspickher János

harangöntö

1690-ben öntötte a buda-
vári ferencesek templomá-
nak nagy harangját.

Rupp Jakab. Buda-
Pest és környékének
hebyrajzi tört. Pest
1868. III. l

Mikinger László

Pozsony

Bp 1938 16°. pp. 48, ill. 22.

Ed. Révai

Nusnicker János

pesti ágyúöntő

(eddig mindig
Nuspicker néven
szerepelt az irodalom-
ban)

éjülőben benő
~~hara volt~~ a mai -
Probászka Ottokár utcaban
1696-ban

Pásztor Bp.

54. l.

Nuspikher Janos

Buda, 1700–1712

wód

Kovács Harang

65. l.

Nuspickher, Johann

budai harangöntő

l.

Gereczerajztár

449. h.

		Kubinyi Péter.....	vászon
23	414	Kovács Mihály:	
		Szentmarjay Ferencz.....	vászon
24	78	Pellessely:	
		Batthyány József herczegprimás.....	vászon
25	3	Pesky János:	
		Raics János.....	vászon
26	42	Donát János:	
		Mitterpacher Lajos.....	vászon
27	4	Miklohicz Jozsef:	
		Kovács János.....	vászon
28	31	Donát János:	
		Saját arczképe.....	vászon
29	56	Donát János:	
		Virág Benedek.....	vászon
30	2	Pesky János:	
		Obradovics Dositeus.....	vászon
31	188	Rieder János:	
		Görög Demeter.....	vászon

Nusspicker János

harangöntő

1696-tól pesti városi tanácsos volt.

Schmall Lajos

Adalékok Budapest székes főváros történe-
scher. (Bp. 1899. 39. l.
I. k.)

nek meg a forrasztással készült gyűrűk, ezek karikája is kerek; majd a lemezből hajlított

Az ősfoglalkozások: a halászat, vadászat és földmívelés tárgyalása rendjén főleg az azokban használatos eszközök ismertetése került napirendre.

Halászattal rendszeresen foglalkoznak a rómaiak és ebből a czélból halastavakat (nem a piscinák) létesítenek, hegyes vidéken völgyzáró gátakkal. A folyóvizekben a halászat eszközei változók voltak a folyók felső, közép és alsó folyásán. A felső folyáson 3—4 ágú szigony az eszközük, melyeknek nincs szakálla. A folyam közép és alsó folyásán hálóval halásznak, ezek maradványait, a hálósúlyokat és karikákat gyakran találjuk. Űzték a rekesztő halászatot is éjjel, fáklyafény mellett; ezeknek a fáklyáknak kampós tartói néha napfényre kerülnek, a tartók a kampóval voltak a csónak oldalára erősítve. Végül horoggal is halásztak, amely lehetett egy hegyes csontdarab vagy kampós fémből. A horog bevető- vagy fenékhorog gyanánt tett szolgálatot, épp úgy, mint ma.

A vadászatot hálóval űzték, ha szárnyas vadra vadásztak, bekerítettek egy területet és oda hajtották a vadat. Ezenkívül szárnyasokra parittyával is vadásztak. Négylábú vadakat tőrrel, csapdával fogták, ezenkívü konókkal (ismeretes ábrázolás a reliefekről).

Nusspicher János

budai ágrionto

1696-ban Pest város

tanácsosává vá-

lasztottak.

Schmall

I. 183. l.

02.8

11.9

Alsóhernád, 192 9. április 26.

ÁNYI GYULA Urnak,

Budapest.

edves Bátyán !

ól a következőkről értesitem:
isa a sok elintézedno dolga miatt
a legnagyobb sajnálatára nem tudta
. Apám, hogy a rámát b. belátása sze-
en.
cimére és Biró nevü szállitó céghez
.ter óbort literenként P.0.60 árért.
en lehetséges a bor megérkezése után
fejtődjön le. Amennyiben a bor iz-
n tudom adni.
ben tisztelettel meghivom k. Bátyám
jus első vasárnapjára szerény otthon-
velünk tudatni sziveskedjen.
en vagyok tisztelő üdvözlettel,

készséges hive:

kérem

Eladás
Ment

	à	ÖSSZEG
	P f	P f

A. Sz. B. 456 Árukönyv. — 27184

Vétel
~~Jött~~

1933.				
hó	nap			Magpr. A.
nov.	2.	Jegyzék szerint 17.300 - P.		H. r.
		2 1/2 ‰ a. d. 43·25		200
		ért. p. f. a. 3·60		
		3 3/4 ‰ zsíró d. 64·88	111·73	
nov.	9.	Jegyzék szerint 1900·- P.		
		2 1/2 ‰ alk. d. 4·75		
		ért. p. f. a. 0·36		
		3 3/4 ‰ zs. d. 7·13		
		1/4 ‰ jut. 0·48	12·62	

Nuspicker János

budai hgöntö

a Neuzeti Muzeum
tulajd. 1697.
levö harang

Bpest 1874-ig a
régi városhása tor-
nyába 1697

Hegyeshalom rk. tpl.
(Moson m.) 1698

Bucsuszentlászló
nagytemplom
Zala m. 1712

Iml

Rácz Jakabné, özv. VIII. 179.

Nuszbecher János

ágyúöntő

Buda

1690–95

l. 1702

Hadtört. Közl

1928. 423. l.

›retlen művész.

ı. századból.

n és arczélben van ábrázolva. i, egyszer fodorított paróká-lanak, bajusza és szakálla le-as-rend jelvényét szalagon és vállára vetetten hordja, vértje ›nul csipője felé. Felirata a bal ›IOSEPH. II. D. G. RO. IM. GE. 82‹.

mű, méretei 22 : 19·1 cm. — Lelt. Kálmántól 1898-ban (17–898). — -én. — Elszámoltatott 1899 április ımolást jóváhagyta az 1899 április (597–899).

ó adatok. 1907 : V. 17. *Ismeretlen* József császár.

Nuspicker Mich. Joh.

1712. Budán öntötte a bucsu-szent László vk. templom egyik harangjáts

Gerecze. A mü-emlékek. 1025 l

Auspicker Maria Ursula

pesti hgöntöm.

Adony ev. templ. Fehérm.

1732

Almásmonostora Bihar vm

ref. templ. XVIII. st

Pozsonyalmás ref. templ.

XVIII. st.

Iml

Szokolszky: Bártfa

Nuspikker Maria
Ursula

ürtötte 1732 Pesten

a Dunai Adonji ág. ev.
templom harangjait

Gyeere. A mücle-
kek 1151 l

Maria Ursula Nuspicker

harangöntö.

Almás (Porsony m) Ev. ref. templom harangja: Maria Ursula Nuspicker in Pest Goss mich Almahs.

Romer Język. III. 1. és hagj. XLVIII. sz. cs. M. Biz.

Maria Ursula Nuspicker

in Pest.
oltötte az almási (po-
zsony m) ev ref templom
harangját

Gereére. A. műemlékek
647. l

Nuspickerné

harangontó

Almásmonostori (bihar m) ev. ref. templom harang-jái ~~[illegible]~~ Nuspicker nejé-töl.

Gereczet. A műemlékek.

207. l.

M.D.K.

Nussbaum festő

Ferenczy Károly "Hegyi beszéd" képének egyik modellje, mint táhképfestő később nevet szerzett magának Németországban

Ferenczy Béni: Irás és kép, Bp. 1961. 7.1.

M.D.K.

NUSSBAUM Marcel

1925-ben Nagybányán a szabdadiskola tagja

Réti: Nagybánya.. 337.l.

MDK

Nussbaum V./német/.

1896-ban az iskolához tartozott.

A Hollósy-iskola ideje. /1896-19cl./ 75.l.

MDK

Nussbaum, a németek közül

a Nagybányán tanuló külföldi művészek csoportjához tartozott akkortájt, mikor Szinyei meglátogatta a művésztelepet.

Béti István: Szinyei Merse, Ferenczy, Thorma.
Magyar Művészet, 1938. 3.sz.
68.l.

M. D. K.

NUSSBAUM Miklós festő

(Frankfurt)

1906-ban Nagybányán dolgozott

Reti Esp. 1854. 327. l.

M. D. K.

NUSSBAUM (Jakob v. Wilhelm?)

frankfurti festő

Nagybányán a Hollósy-iskola

növendéke, az első kiállításon

16 festménnyel szerepel (1897)

Réti István: A nagybányai műnisztelep

Bp. 1954. 37., 239., 302., 305., 312.,

317. l.

M. D. K.

NUSSBAUM V. testő
(német)

1896-ban Nagybányán tartózkodott

Réti Bp. 1954. 324. l

MDK

Nussbaum Vilmos
Frankfurt

1906-ban iskolán kivül dolgozott.

A szabadiskola ideje. /1902-1912./ 83.l.

Nussbickher János ágyuöntő-mester M.D.K.

Budai. 1702 ben a hajdani Pálos u. 96. n. ház volt az övé.

Czuberka. Alfréd: Kurucz kori fegyverek. Bp. 1906; 78

M.D.K.

Nussbicher Fárnos, budai királyi haranyöntő

Telekessy István püspök repedt haranyját 1711-ben átöntötte.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál.
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374. old.

. NUSSBICHER János pesti harangöntő. Telekesy István egri püspök számára Pesten 1711-ben önt harangot.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Nusser István, szabómester

Nusser István 1872-ben a soproni naptárban szerepel a sztrájk idején. 34.old

László Ernő: A soproni szabólegények sztrájkja 1872-ben. 29.old

Nussel Károly

Nussel Károly, Pozsonyból, udv. színész fia, többszöri megszakítással 1819—29 szerepel a névkönyvekben.

Fleischer Bécs 72. l

Szeged, 1933 szeptember 11

y és Harmat Úraknak

Baja

a folyóhó 10-én kelt levelükre
ogy csekkszámla nyitása lehetséges
ám megküldjök a csekkforgalomra
ározmányokat. Remeljük, hogy a mé
ján csekkszámlát nyittatnak nálun

Tisztelettel

Alföldi Bank Rt.

pecs. Kálmán

Nusser

lakatosmester

MDK

1828 után Pollack Mihály megbizói között szerepelnek az ő épitkezéseinek mesteremberei: Spiegel ácsmester, Dlauchyés Nusser lakatosmesterek, Kasche aLudovika kertésze, Vogel A vigadó berendezésének asztalosmestere.

301.o.

Zádor Anna: Pollack Mihály. Bp. 1960.

M.D.K.

Nusser Jacobus, lakatosm.

Pesten dolgozott. Szül. Munkácsinum. Róm. k. özvegy. Pesten polgárjogot nyert. 1828. XII. 29. 247.o.

Temesváry Ferenc: Lakatosipari érdekességek a Magyar Nemzeti Múzeum gyüjteményében. 237.o.

Folia Archaeologica. XVII. 1965. Bpest. Múzeumi Ismeretterjesztő Központ. Bp.

Nusser MDK

lakatos

A pesti Vigadónál Dlauchy és Sárosi lakatosmestereken kivül Nusserlakatos is dolgozik, aki szintén szerepelt már Pollack Tolna megyei épitkezéseinél.

317.o. 61. jegyz.

MDK

Nusshardt János György kőmives

résztvett Buda ujjáépitésében 1686 után

Schoen Arnold :Buda épitőmestereiről töredékek, vázlatok I. Kik épitették ujjá Budát az 1686.évi romokból? Művért 1957.VI.évf.4.sz.299.l.

Nuszlböck Mátyás
ácsmester

MDK

Jungwürth Károlylyal együtt irányitotetta a győri régi városháza /Rákoczi utca 1/ épitőmunkáit. /1753-1774/.

Jenei Ferenc: Régi győri házak.
Bp. 1959. 24.o.

Repr. : Rákoczi ut. 1. Régi városháza.
U.o. 25.o. 10. kép.

NUSSPIKER,JOANNES MDK
ágyuöntő, városi tanácsos

szül. 1644 körül,
megh. Pest, 1714.jun.4.

Belv.Lib.Def.

Nußbaum B./Wenedickh/ ,asztlaoslegény

Győrben 1674-1699 között megfordúlt asztaloslegé-
n ek jegyzéke származási hely szerint:"Wien:
Nußbaum B." 129.old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII.
században - Adatok Győr város asztalosmüvességének
történetéhez 93.old

Arrabona,9.-Kantus János Múz.Győr,1967.-A Győri
Múz.Évkönyve

M.D.K.

Nuszbeck József, építőmester

Gyulán 1846-ban, több társával együtt követelte a helytartótanácstól, hogy a kontarkodó legénycket tiltsa el az önállóan vállalt munkáktól.

Eperjessy Géza: Mezővárosi és falusi céhek az Alföldön és a Dunántulon 1686-1848.

Bp. 1967. Akadémiai Kiadó 144. old.

M.D.K.

Ifj Nuszbeck József

A gyulai Menyhárt hidat épitette. 1879-ben lebontották a fahidat és ennek helyére épült az egyives, boltozatos téglahid, amely a Körös legszebb hidja.

Börtsök László: Gyula városképi és müemléki vizsgálata. Bp. 1953. 38-39. l.

R. D. K.

NUSZBECK József építész

Gyula. Józsefvárosi rk. templom, 1863.

Magyar építészet. Bp. 1954. 94. l.

M.D.K.

Nuszbeck József

Az Apor Vilmos /volt Templom/ téren az első ká÷polnát 1736-ban épitették. Nemsokára kicsinek bizonyult s ezért 1754-ben uj kápolnát épitettek a helyére, ezt eleinte Szent Rókus és Sebestyén, később Szent Józsefről nevezték. 1829-ben ujra bővíteni akarták és Nuszbeck József elkészitette a terveket. 1863-ban megkezdték a munkát, a kivitelező is Nuszbeck volt. A régi Ferencrendi templom romjaiból felhasználták a faragott köveket. 1863-ba az inséges év miatt az épitkezés késlekedik, majd 1866-ban felszentelik a kész templomot.

Börtsök László: Gyula városképi és müemléki vizsgálata. 14. l.
Bp. 1953.

M.D.K.

Nuszbeck József

Volt Árvaház. Egyemeletes koraeklektikus köZépület. Ybl Miklós tervei szerint épitette Nuszbeck József 1874-75-ben. Lásd: Y b l Miklós névnél is.

Börtsök László:Gyula városképi és müemléki vizsgálata. Bp. 1953. 58. l.

M.D.K.

Nuszbeck József

Gyulai városháza, egyemeletes romantikus középület, ~~melynek~~ amelynek épitését 1859-ben határoznák el. A tervet Nuszbeck József készitette és ő végezte az épitkezést is, Az épület 1861-ben készült el.

Börtsök László: Gyula városképi és müemléki vizsgálata. Bp. 1953. 44. l.

M.D.K.

Nuszbeck József

1861-ben a ~~ff~~ város elhatározta a kaszárnya épitését. Megbizzák Nuszbeck Józsefet a terv elkészitésével. 1869-ben kijelölték az Erzsébet Apolda melletti telket és 1872-ben megkezdték az épitkezést. Ugyanebben az évben, 1872. év végén befejezték a munkát, elkészült a kaszárnya.

Börtsök László: Gyula városképi és müemléki vizsgálata. Bp. 1953. 43. l.

NUSZBECK Gyula építőmester

tervei szerint épült 1859-61-ben a gyulai volt városháza.

Czeglédi tune: Gyula, Műemlékek. Bp. 1986 5.

Nuszbeck József

Gyulai építőmester

1859-ben tervet készített a gyulai uj városházára, de tervét nem fogadták el.

Scherer

II. 154, 155. l.

1860-ban a megyei hatóság felszólítására ujabb tervet készitett, melyet elfogadtak s az uj emeletes városházát e terv alapján 1861-ben épitette.

u. o. 155. l.

Nuszbeck József

épitész

1861-ben készitette a gyulai Szent István utcai honvédlaktanya tervét (Az 1872-ben történt bővitéssel fiát, ifj. Nuszbeck József-et bizták meg.) 1861-ben készitette a gyulai József-városi rk. plébánia templom tervét, melyet ugyanő épitett fel 1863-1866-ban. Fentiavárosi képviselőtestület tagja volt s 1861-től tagja a „népitészeti bizottságnak

Scherer II. 158. l. 160. l.

Nuszbeck József

gyulai építőmester

Ybl Miklós terve szerint épitette a gyulai megyei árvaházat 1874-ben.

Scherer

II. 205. l.

206. l. képpel

énytár

A mű neme	A mappa jelzése	Megjegyzések
...uszpa ...rlap, ...rajz,		Román stil. 53/72 cm. Schulek Fr. vezetése alatt rajzol- ta Blacho V.; restaur. terv.

Stephaneum nyomda r. t. Budapest.

NUSZBECK József

Ybl Miklós épitész 1814-1891 : A Hild-Ybl Alapitvány kiállitása a BTM-ben 1991/1992 [katalógus] Bp. : Hild-Ybl Alapitvány, 1991

Gyula, Városi Könyvtári -255 p. ill

M.D.K.

NUȚIN Nicola

1922-ben Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.... Bp. 1954. 335.l.

Nützell Jeromos

rézm. 1581.

l.

Csatkai Soprex l

ii. l 3 il.

Marosi Arnold VI. 179

Wened-ickn Nu3baum, asztaloslegény

A győri asztalos és puskaagykészitő céh legénykönyvéből, 1675-től: "Wenedickn Nu3baum dischler gesel von Wien au3 osterreich". 103. old

Batári Ferenc: Asztaloslegények Győrött a XVII. században Adatok Győr város asztalosmüves égének történetéhez 93. old

Arrabona, 9.-Xantus János Múz. Győr, 1967.-A Győri Múz. Evkönyve

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Nuzbaum,Wenedickh,asztalosl egény

Győrben 1674-1699 között megfordult asztalosl egé-
nyek jegyzéke:"Nuzbaum,Wenedickh,Wien,1679." 118.old
13.jegyz

Batári Ferenc: Asztalosl egények Győrött a XVII.szá-
zadban - Adatok Győr város asztalosmivességének
történetéhez 93.old

Arrabona,9. - Antus János Múz.Győr,1967
A győri Múz Évkönyve

GEORG FRIEDRICH NÜRNBERGER, éremmüvész

KÖZÉPKOR.-6.középkori Magyar uralkodókra vonatkozó fiktiv érmek. 1300.-1526.-

153.-ZSIGMOND a német birodalmi kegytárgyak Nürnbergbe vitele emlékére..Elöl:SIGMVNDVS.REX.IMPERATOR Kor.mellkép sz.jogar,országalma.Lent:GFN.-Hátul:+LANEA+ET+ALAW ALAWS+DOM INI+.A mezőben elhelyezett tárgyak közt DE PRAESEPI DOMINI./DE CRVCE.DOMINI.Év nélkül.36 mm.ezüst fiktiv érem a XVII.-XVIII.sz.fordulóján.Georg Friedrich Nürnberger müve.41.old. Kép.151.rekete repr. GEORG HAUTSCH művének kicsinyitett mása.

HUSZÁR LAJOS: A régi magy.emlékérmek katalógusa,a legrégibb időktől 1850-ig.I.Tört.érmek.I.Középkor

Az Éremgyüjtők kiadványsorozata.5.sz.5.csoport.Bp.1972

GEORG FRIEDRICH NÜRNBERGER és MARTIN BRUNNER, éremüvés

KÖZÉPKOR.-6.-Középkori magyar uralkodókra vonatkozó érmek. 1300-1526.

152.-ZSIGMOND.A német birodalmi kegytárgyak Nürnbergbe vitele emlékére.-Elöl:SIGISMVNDVS.ROM.IMPERATOR.kor. mellkép sz.jogar,országalma.Lent:MB.Hátul:+LANEA+ET+ ALAWS+DÓM INI+.A mezőben elhelyezett tárgyak közt DE PRAESEPI.DOMINI./DE CRVCE.DOMINI.Év nélkül.36 mm.ezüst 14.84 gr.Fiktiv érem a XVII.-XVIII.sz.fordulóján.Martin Brunner és Georg Friedrich Nürnberger müve. 41.old. 151.kép.

HUSZÁR LAJOS: A régi magy.emlékérmek katalógusa a legrégibb időktől 1850-ig.I.Tört.érmek.I.Középkor

Az Éremgyüjtők kiadványsorozata. 5.sz.5.csoport.Bp.19[illegible] 1972

GEORG FRIEDRICH NÜRNBERGER, éremművész

Középkor.-6.Középkori magyar uralkodókra vonatkozó fiktiv érmek.-1300-1526.-

153.-ZSIGMOND.-A német birodalmi kegytárgyak Nürnbergbe vitele emlékére.-Felül:SIGMVNDVS.REX.IMPERATOR.Bor.Mell kép.sz.jogar,országalma.Lent:GEN.-Felül:+LANEA+ET+ ALAWS+DOM INE+.A mezőben elhelyezett tárgyak közt DE PRAESEPI DOMINI./DE CRVCE.DOMINI.Év nélkül.36 mm.ezüst fiktiv érem a XVII.-XVIII.sz.fordulóján.Georg Friedrich Nürnberger műve. 41.old. 151.kép. Georg Hautsch művének kicsinyített mása.

HUSZÁR LAJOS: A régi magy.emlékérmek katalógusa,a legrégibb időktől 1850-ig.I.Tört.érmek.I.Középkor

Az Éremgyűjtők kiadványsorozata.5.sz.5.csop.Bp..1972

NÜRNBERGER

GEORG FRIEDRICH és MARTIN BRUNNER, éremművészek

KÖZÉPKOR.-6.Középkori magyar uralkodókra vonatkozó fiktiv érmek.-1300-1526.-

1522.-ZSIGMOND, A német birodalmi kegytargyak Nürnbergbe vitele emlékére.-Elöl:SIGISMVNDVS.ROM.IMPERATOR.Kor. mellkép sz.jogar,orszagalma.Lent:MB.-Hatul:+LANEA+ET+ ALAWS+DOM INI+.A mezőben elhelyezett targyak közt DE PRAESEPI.DOMINI./DE CRVCE.DOMINI.Év nélkül.36 mm.ezüst 14.84 gr./.Fiktiv érem a XVII-XVIII.sz. fordulóján. Martin Brunner és Georg Friedrich Nürnberger müve.Georg Haztsch művének kiegészitett masa.41.old. Kép.151.Fekete repr.

HUSZÁR LAJOS: A régi magy.emlékérmek katalógusa,a legrégibb időktől 1850-ig.I.Tört.érmek.I.Középkor

Az Éremgyüjtők kiadványsorozata.5.sz.5.csop.Bp..1972

Nürnberg Eduard

Pecsétmetsző

Pest. 1807.

Wcp 366 l.

Georg Friedrich Nürnberger

éremvers

lásd

VI. K

Glbé bo l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnök
a

8. sorsz. Műhelyi minta

Nürnberger G. F

l.

Budavuzaf. 1936

42. l.

sobbon

595 WERTHEIMER, EDUARD VON, De
Ein Lebensbild nach Quelle
8r..fve

596 WESTHEIM, PAUL, Klassizism
K.4r., ppkts

597 WIEGLER, PAUL, Figuren. Le

598 WINDISCH, KARL GOTTLIEB, K
Ungern. Pressburg, 1784. 8

599 WINDISCHGRäTZ, ALFRED FÜRS
Lieutenant und kommandiren
1848. 8r.,fve, er.boritékb

600 WINKLER,J.C., Anleitung zu
bis in das späteste Alter.
/Patasich Pest város monogr
névbejegyzésével/.

601 WIRTH, A., Geschichte der
8r.,fve Sok illusztrációval

602 WOLF, GEORG JACOB, Ein Jah
1900. Zeitgenössige Bilder
1922. Lex.8r., er.fpgtkts

603 WRANGEL, GRAF C.G., Ungarns
Bild. Stuttgart, 1893-5. 8r

604 ZABEL, EUGEN, Russische Lit
8r., er.fbőrkts

605 ZECHENTER ANTAL / a fő-hadi

Nürnberger G. F.

l.

Budavinaf. 1936

46. l.

TÁS:

ijus hó 1-én és 2-án

u. 3—6.-ig

ÉS:

3 órától.

árverésre kérhetők.

TAKARÉKPÉNZTÁR.

Nürnberger G. F

1

Budavuzaf. 1936

37. l.

A Müemlékek Országos Biz

Nürnberger G. F.

erem vesö

l.

Fek Bptörök

36. tabla

gjelent honvédelmi Rendeleti Köz-
i Utasitás XV.pontja 2. bekezdése
lmazottak egyelőre felmentettek-
ozásukban mindazideig megmaradnak,
zterium részéről értesitést nem

ha a felmentésre javaslatba hozott
leges szolgálatra való behivása - a
rténnék, ugy jogositott az illető-
sága olyszerü igazolvány kiálli-
t honvédelmi miniszteri Utasitás
igazoltatik az a körülmény, hogy
ettnek a felmentése a m.kir.val-
nál tárgyaltatik.
idezárva csatolom.
ber hó 16-án.

NÜRNBERGER, Georg Friedrich

1686 Max Emanuel

Huszár L.: Személyi érmek.
Bp. 1999. No. 329.
469

MDK

Nürnberger Eduard, sculptor, Pest, Belváros.

Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban. Műv. Ért. 1952. 1. sz. 138 l.

M. D. K.

NÜRBERGER János Conrád sopron asztalos-mester

Süttöri kastély könyvtára részére két új szekrényt készít, a régieket átalakítja 1761.

Valkó Arisztid: A fertődi (eszterházi) kastély művészei, mesterei 134. l.

~~Balogh András: A fertődi kastély építés-történetének főbb mozzanatai 134.~~

vért. 1953. 1-2. sz.

Nüppnau

menyezetfestő

Kádár Jolán

A pesti és budai
neimet szinezet tört.
1812 - 1847 / Bp
1923

75 l.

A pesti árvíz utani
ujja épitésnek egyik nepszerű
művesze. Divatba jött, az uj
paloták sok szobáját dössi-
kette. Ő készitette a Nagy
Kristófhoz cimzett patriát
ezt az elegánsan berendezett
üzletett.

ovas katonával, 1754.

KUPÁK,
9 drb. fajánsz, kékmázas, részben ónfedővel.
Bajor és osztrák munkák, XVIII. század.
Gerevich PA, 262. l.

KORSÓK,
9 drb. fajánsz, részben ónfedővel, figurális dísszel,
kék mázzal.
Osztrák népies munkák, XVIII. század.
Gerevich PA, 262. l.

EDÉNY, fajánsz.
Osnabrück, XVIII. század.
A San Marco-gyüjteményből.
Gerevich PA, 262. l.

KUPÁK és KANNÁK,
19 drb. fajánsz, kék mázzal, részben ónfedővel.
Német munkák, XVIII. század.

TÁL,
fajánsz, Dorotheenthal-Arnstadt,
XVIII. század.

5

Laurentz Nürnberg

Prokop kőfaragómesterrel tevékenykedett Pozsonyban.

J. Bunyeš: Die Meister des Presburger Domes. Acta Historiae Artium. Budapest, 1972. 1-2 p.

94 l

Nüpnauer András

Jestő

l, nem mázoló, mert az Magyar Mihály volt.

Biró Lajos Pál

A Nemzeti Kinház története 1837–1841.

Bp. 1931. 137. l.

überraschen soll. — Indessen wurden diese Produktionen mit verdientem Beifall aufgenommen und Hr. Roth ward am Schlusse gerufen. M.

— Morgen, Donnerstag, gibt Hr. Roth seine zweite Vorstellung; wir machen das schaulustige Publikum darauf aufmerksam.

— Fanny Elßler dürfte schon morgen, Donnerstag, mit dem Dampfboote hier ankommen und in diesem Falle Sonnabend, den 25. d., zum ersten Male auf der Bühne erscheinen.

(Ofner Sommertheater.) Am 19. zum ersten Male: „Die Kinder des Regiments“, Vaudeville in 3 A. nach dem Franz. von F. Blum. Dieses Opus hat den Anschein einer zweiten verbösserten Ausgabe der „Regimentstochter“ und des „Gamins von Paris“, nur ist es etwas langweiliger als genannte Piecen und es fehlt ihm obendrein die Neuheit der Idee. Doch hat es einige nicht üble Situationen und wirksame Momente, und die Rolle des jungen Soldaten Trimm ist eine recht dankbare. Sie wurde von Dem. Fränzel recht gut gespielt, was ihr verdienten Beifall erwarb. Ausgezeichnet brav im Spiel und Maske war auch Hr. Grambach als Tambour-Major, eben so Hr. Horn als Invalide. Das Haus war sehr voll. —r.

— Den 17. d. M.: „der Sohn der Wildniß“, Demoiselle Vieregg, in der Rolle der Parthenia als Gast. Die unschuldsvolle, naive, aber zugleich heroische Parthenia, die sich in dem wilden Lager der Tektosagen so heimisch fühlt, als befände sie sich in einem Garten unter ihren Gespielinen, um Kränze zu winden, und eben durch diese naive Unbefangenheit und zuweilen auftauchende, heroische Momente das Herz des Häuptlings einer wilden Horde in Liebe für sich zu entflammen weiß, ist ein Charakter, der vom Dichter fast nur auf eine Individualität berechnet wurde und daher auch für jede andere Darstellerin sehr viel Klippen enthält. Unsere heutige Repräsentantin, Dem. Vieregg ist von der Natur, was Gestalt, Organ und Talent anbelangt, nicht stiefmütterlich ausgerüstet worden, und verbindet mit diesen erheblichen Eigenschaften noch recht viel jugendliches Feuer u. wie es scheint, auch ein eifriges Studium und wahre Liebe zur Kunst. Sie gewann ihrer heutigen Parhie Momente ab, die ihre Leistung als eine durchdachte bezeichneten; ihre Bewegungen waren stets anständig und zweckmäßig. Beifall und Hervorruf wurden ihr in reichem Maße zu Theil. — Mit Feuer und Lebendigkeit spielte Hr. Wiebe den Ingomar, was ihm auch Applaus und Hervorruf verschaffte. Est.

— Am 20. d.: „die Nachtwandlerin“, Oper von Bellini, Mad. Nusch und die HH. Nusch und Wolf als Gäste. Jezt erst und zwar in der Titelparthie dieser Oper hatten wir Gelegenheit, die bedeutenden Fortschritte zu bemerken, welche Madame Nusch in der Zeit ihrer Abwesenheit machte. Diese Parthie gehört gewiß nicht zu den gewöhnlichen u. erfordert, nebst einer ziemlichen Dosis dramatischen Ausdrukes, kolorirten Gesang und ein sehr lebendiges Spiel. Mad. Nusch hat diesen Anforderungen genügend entsprochen und sich dadurch stürmischen Beifall erworben. Mit Ausdruk und Gefühl sang Hr. Nusch (Graf) die eine Arie, die seine Parthie enthält, wofür er auch lebhaft beklatscht wurde. Die Leistung des Hrn. Wolf, als Elwin, ist bekannt. Er wurde mit Beifall und Hervorruf beehrt. Dem. Beileithner, eine Schülerin des hiesigen Musikvereins, machte in dem kleinen Part der Lise ihren ersten theatralischen Versuch. Ein sehr hübsches Mädchen, diese Dem. Beyleithner, und wird sie uns vielleicht bald in einer größeren Parthie vorgeführt, so wollen wir dann unsere Meinung über sie aussprechen. Sie wurde beifällig aufgenommen. Dem. Hybel (Therese) hat ein nettes Stimmchen, das der Ausbildung werth wäre, aber um diese Ausbildung zu erlangen, muß man sehr eifrig studiren u. höchst bescheiden das annehmen, was einem verständigere Leute mittheilen. Das Haus war ziemlich besezt. Est.

— Der in Ofen so beliebte Komiker Hr. Seydl, dessen Kontrakt für die Prager Bühne, wegen stattgefundener Sperre des Stöger'schen Theaters, erst kürzlich mit beiderseitiger Verständigung gelöst wurde, ist von Hrn. Direktor Huber für seine Enterprise in Kaschau als Regisseur der Oper engagirt worden. Mittlerweile wird Hr. Seydl einige Gastrollen in Ofen geben.

(Ofner Theater.) Dem hiesigen Publikum stehen höchst interessante Schaustüke bevor. Die Geschwister Pratte aus Stokholm, Eigenthümer eines Kunstfigurentheaters, das allenthalben wegen seines präzisen Mechanismus und seiner prächtigen Dekorationen sich berühmt machte, werden hier erwartet, u. werden auf der Ofner Bühne ihre sehr ergözlichen Schauspiele, Lustspiele, Belagerungen und Seeschlachten zur Aufführung bringen. Man hofft, daß sie sich auch hier jene Theilnahme erwerben werden, die sie noch überall in hohem Maaße gefunden. (In einer kleinen Stadt wurde ihnen kürzlich auf Anordnung der Behörde ihre Vorstellungen eingestellt — weil sie zu viel Geld wegführen würden. Buchstäblich wahr!)

Lokalbemerker.

(Revue der Orgel und des Kirchengesanges in Pesth und Ofen.) Die Orgel, die uns durch den eben so lieblichen als kräftigen Ton in das Gotteshaus ruft, dieses großartigste Toninstrument, das einen wunderbaren Eindruk in jedem lebhaft fühlenden Gemüthe hervorruft, verdient unstreitig eine besondere Aufmerksamkeit, und es ist demnach doppelt unrecht, wenn man für die Erhaltung dieses erhabenen Instruments nicht die gehörige Sorge trägt. Ein jeder Privatmann läßt sein Instrument zur bestimmten Zeit stimmen, da es hiedurch konservirt und stets brauchbar wird; um wieviel mehr sollte nicht jede Kirche, die Alles, was zur Hebung des Gottesdienstes beiträgt, einer besondern Aufmerksamkeit zu würdigen hat, ihr vorzügliches Augenmerk darauf richten, daß die Orgel immer in einem brauchbaren, guten Zustande erhalten werde. Leider findet man aber in den beiden Nachbarstädten kaum eine einzige im guten Zustande erhaltene Orgel und doch gibt es hier Orgelbauer, die gegen ein billiges Honorar gerne die Verbindlichkeit übernehmen, die Orgel stets im guten und brauchbaren Zustande zu erhalten. Es ist wahrhaft hohe Zeit, diesem Uebel zu steuern! Eine nicht mindere Störung in der Andacht verursacht ein nicht geregelter Gesang. Auch darüber hat man, mit Ausnahme der Hauptpfarrkirchen, in den Nachbarstädten Ursache zu klagen. Es gibt hier sogar Kirchen, in denen ein einzelner Mann oft das ganze Vokal-Quartett vertreten muß, je nachdem es das in jeder Stimme vorkommende Solo erfordert. Es ist beinahe unglaublich, aber auch eben so unbegreiflich; denn bei der gegenwärtig so zwekmäßig eingerichteten Musikvereins-Gesangschule, wo

die Zöglinge um den äußerst billigen jährlichen Beitrag von 6 fl. C. M. einen gründlichen Unterricht im Gesange erhalten, könnte wohl jeder Chorrektor, wenn er sich mit der Ausbildung seiner Schüler zu Sängern nicht befassen kann oder will, das kleine Opfer bringen, die nöthigen Sänger in der Gesangschule auf seine Kosten ausbilden zu lassen. Nicht nur, daß es ihm zur Ehre gereicht, wenn er einen geregelten Gesang auf seinem Chore hat, ist es auch seine Pflicht, hiefür die nöthige Sorge zu tragen; auch kann er hiedurch nur selbst gewinnen, denn Mancher möchte gerne eine Kirchenfeier mit Musik abhalten lassen, aus Furcht aber dabei sein Gehör einbüßen zu müssen, unterläßt er es, und aus dem Grund bleibt sogar Mancher vom Gottesdienste aus. Diese Gegenstände verdienen daher eine vorzügliche Beachtung von Seite der Kirchenväter und der Kirchenvorsteher, und es ist nichts als billig, den hierin obwaltenden Mängeln im Interesse des religiösen Kultus, auf den man bei dem gegenwärtig so grassirenden Indifferentismus um so mehr Aufmerksamkeit verwenden soll, mit Ernst und Energie entgegenzuwirken. **

(Restaurirtes altes Etablissement.) Die fashionable, elegante und mit Kaufläden reich garnirte Waiznergasse in Pesth ist wieder mit einer soliden Handlung vermehrt worden. Die seit dem Jahr 1802, also seit zweiundvierzig Jahren bestehende Leinwandhandlung, unter dem Schilde: „zum Rumburger“, die damals der gegenwärtige, geachtete Wahlbürger Hr. Franz Grosz gründete, ist nun jezt auf dessen Sohn, Hrn. Joseph Grosz übergegangen, und das Etablissement wurde mit allem Nöthigen eingerichtet, um es zu den vorzüglichsten unserer Stadt zu gestalten. Es bietet ein reiches Sortiment aller Arten Leinenwaaren, u. der Rumburger hält nicht nur ächte Waare aus seiner Stadt zum Kauf, sondern auch Holländer, schlesische und andere Leinen, so wie ächt französische Batiste, Damaste, Bettzeuge, Tafeltücher und was noch mehr dergleichen zur Hauswirthschaft gehört; und da hier mit der solidesten Bedienung sehr mäßige Preise verbunden werden, so können wir allen Hausfrauen, die gute ächte Waare für ihren Bedarf wünschen, diese Handlung (Waiznergasse, Nr. 436) als sehr verläßlich empfehlen. Der neue Chef Hr. Joseph Grosz besizt Fleiß, Thätigkeit und Rechtlichkeit und wird sich den Ruf seines würdigen Vaters zu erwerben wissen. —r.

(Herrn Joseph Wagners Kunsthandlung in Pesth.) Dieses Etablissement, eines der vorzüglichsten im Bereiche des Musikkalien-Handels, verdient seiner seltenen Betriebsamkeit u. ungewöhnlichen reichen Vorraths wegen, besondere Beachtung. Wir haben dieser Tage z. B. Gelegenheit gehabt, das Musikalien-Lager zu besehen und waren in der That über die Masse der aufgeschichteten Tonwerke überrascht. Das Neueste, Interessanteste und Werthvollste, was im Gebiete der Tonkunst, sowohl im Aus- als Inlande erscheint, liegt hier in reicher Auswahl und splendider Ausstattung vor Augen, und gewiß wird kein Käufer diesen Kaufladen unbefriedigt verlassen. Was aber diese Kunsthandlung um so mehr die Priorität vor ihren Schwestern verleiht, ist, daß die neuesten Nationals-Kompositionen daselbst erscheinen und zwar regelmäßig in höchst eleganter Ausstattung, auf die wir den musikliebenden Theil des Publikums aufmerksam machen. Was sich Hr. Wagner dadurch für ein Verdienst erwarb, daß er mit großen Opfern die lithographische Portraitirung berühmter vaterländischer Personen unternahm, ist bereits zu öftern Malen rühmlichst anerkannt werden. Nun eben jezt ist Hr. Wagner wieder nach Preßburg gereist, um die Zahl der Porträte durch jene einiger ausgezeichneten Männer zu vrrmehren. Wir werden nächstens darauf zurükkommen. Est.

(Bäkereien.) Es wurde kürzlich in einem hiesigen Blatte gesagt, daß die Ofner Bäkerreien sich die Pesther zum Vorbild nehmen sollen. Diesen Saz könnte man aber eben so gut umkehren, wenn man unter den vielen vorzüglichen Bäkerreien, die Ofen besizt, z. B. nur die des Hrn Schachtner erwähnt, der an Luxus- und andern Gebäken gewiß keinen Rivalen zu fürchten hat. Wer in Hrn. Schachtners Bäkeladen tritt wird unwillkührlich ausrufen: „Herr gib uns täglich ein solches Brod!“ — Uebrigens ist es nicht zu verwundern, wenn die Ofner Bäker sich in ihrem Gewerbe mehr auszeichnen, als die Pesther; denn sie bewegen sich freier, und obwohl zünftig, so haben sie doch keine, alle Konkurrenz störende, und für das Publikum so nachtheilige Separat-Verträge, wie die Pesther Bäker. Man hofft, daß man in Pesth auch diesem Umstand bald ein Ziel sezen werde) t.

(Kaffehaus.) Das Kaffehaus auf dem Sebastianiplaz, Eke der Schulgasse, ist so eben restaurirt worden und wieder unter die Leitung seines frühern Pachters, Hrn. Maderner gekommen. Es sieht jezt recht komfortabel aus und es versammeln sich hier sehr ehrenwerthe, solide Gäste, die alle Ursache haben, mit der gereichten Kaffehauskost zufrieden zu sein. Nur würden wir wünschen, daß sich dieses Kaffehaus von dem Gebäke, das hier zum Frühstük geboten wird, emanzipiren möge, denn es ist oft so schlecht, daß es nicht zu genießen ist. Es ist freilich fast überall so in Pesth, aber es gibt doch Ausnahmen, und wir glauben, daß man durch gewaltsames Losreißen von jenen Bäkern, die ihre Pflicht nicht erfüllen können oder wollen, diese doch endlich zur Einsicht bringen würde. K. B.

(Zimmermalerei.) Wiederholt machen wir auf die höchst geschmakvollen Arbeiten des hiesigen Salonmalers Hrn. Rüppnau aufmerksam, der so eben glänzende Proben seines besondern Kunsttalentes im Gebiete der Wandmalerei durch Ausführung mehrerer Arbeiten in den Sälen des neuen Pesther Rathhauses ablegte. Diese Malereien tragen eben so sehr das Gepräge des erlesensten Geschmakes als auch hinsichtlich der Zeichnung u. der Farbenvertheilung der künstlerischen Ein- u. Umsicht an sich. Man besuche diese Säle und man wird gewiß unserem Ausspruche beistimmen. —r.

Beilagen: „Handlungszeitung“, Nr. 10 und „der Schmetterling“, Nr. 31.

Halbjähriger Preis 4 fl., postfrei 5 fl. — Prachtausgabe 5 fl. und postfrei 6 fl. C. M. — Man pränumerirt im Redaktionsbüreau zu Ofen (Fischerstadt, Nro. 77, nächst der Schiffbrüke), in den Kunsthandlungen, der H. H. C. Miller, J. Wagner und Treichlinger, u. in J. G. Weißenbergs Papierhandl. (Serwittenplaz) in Pesth, u. bei allen k. k. Postämtern.

Ofen, gedrukt in der königl. ungar. Universitäts-Buchdrukerei.

van der Müll, Eduard

Máltás Hugó tanára volt a bécsi Képzőművészeti Akadémián.

Komárik Dénes: Máltás Hugó. - Müemlékvédelem, 1970. 4.sz. 221-226. l.

221. l.

Van der Müll Ede epitéa
+ 1868. apr 2.

Halálkázok
Mücsarnok, I. 1868.
40. l.

Null

l.

Lykanomzromantika
127, 128. l.

Nüll

Ltáb II. 87

Nüdler Wilhelm

ötvös 1843

läsd

Mik. Pors. 150

Nüdler, Wilhelm

Nüdler, Wilhelm, pozsonyi ötvös-
cinas (V. 150. l.
(Múzeumi és Könyvtári Értesítő)

van der NÜLL,EDUARD,épitész

A szegedi Kiss Dávid-ház/az 1960as"Müemlékjeg zék"szeri rint V.K.a mastere/,amennyiben hihetünk a hagyománynak épitésze bécsi,a század harmadik negyedében müködő éré tebb meterek,Semper,Theofil Hansen,Siccardsburg,van de Nüll,közelebbről Heinrich Ferstel és magyarországi munkája miatt emlitettLugwig Förster környezetében kell ke resnünk. 254.old. 60.jegyz

TÖRÖK LÁSZLÓ: A szegedi eklektika 227.old

A MÓRA FERENC MUZEUM ÉVKÖNYVE, 1964-65, 1. Szeged, 1966

van der Müll, Eduard

Máltás Hugó vezető tanárai a bécsi Akadémián: August von Sicardsburg, Eduard van der Nüll és Karl Roesner voltak.

Komárik Dénes : Máltás Hugó. - Épités- Épitészetttudomány, 197o. /2.köt./ 112-171.l.

117.1.

MDK

Nüll és Siccardburg

onnák építészek

1847 ben fejezték be Zózós műveket,

a Károly-műházat.

Bermann, Moritz: Österreich-Ungarn im neunzehnten Jahrhundert Wien 1884 607 o.

R.-D.-K.

NÜRNBERGER János Konrád ~~szobrász~~ asztalos

Sopronban

1761. Fertőd, Esterházy-kastély, könyvtár, könyvszekrények készítése és alakítása

21,— forintért

Ugyházy: Barokk szobrászat... Bb.-1959.

I.250.II.92.l.

Nürnbergi Jónás

festő

XV. n.

laid

Jónás alatt ú

≠ ≠ ≠ ≠

Paul Gottlieb Nürnberger

nürnbergi pénzverőmester és
vésnék /1709-46/ – neve emlitve –

Huszár Lajos: Szent György érmek
Bp. Történeti Múzeum 1940
30. old.

Nürnbergi Mester

röplap a Mura menti összecsapásokról
térképszerű ábrázolásokkal díszítve

Cennerné: A Frinyi család 1966. 17.o

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

mdk

Nürnbergi Márk

1349-ben a budai aranypénzverő kamara ispánya (Verdejegye: M-A felütéssel)

Huszár L. A Budai Pénzverés Története a Középkorban
Budapest 1958 73. l

mdk

Nürnbergi mark

Zsigmond korában 1399-ben a budai
aranypénzverő kamara ispánjaként
van említve.

Huszár Lajos: A Budai Pénzverés Története
a Középkorban 1958. 49.l

nürnbergi Rudolf

aranyverő. (magyar vonatkozás)

E szerint tehát már a nürnbergi Rudolf előtt (1440) rejtőka voltak magyarországban aranylapítók.

Magyarország és mesterségek története rajzolatja. Honművész 1833. 101. l.

Nütshe, Franz Adam

ötvös, Bécs 1762-71-

l.

Csatospronióte

19. l.

Mydla Viktor, szobrász, 1895
nagyobb alkotásai közé tartozik
a rozsahegyi iskola homlokzata
részére készített „Krisztus-tanító"
a templom részére Sz. József ács
és az ábrahám Sz. Vince szobra

Marian Varosz: Slovenské výtvarné
umenie 1918-1945.

160. old.

1960.

 Mr. D. K.

Mydlca Viktor, szobrász, 1895

az agyag művességgel való foglalkozás közben, szorgalma és adottságai segítségével lett szobrász. Mintázott portrékat, figurális kompozíciókat, vallásos témájú szobrokat és apró zsánor kompozíciókat. Torvehet készített emlékművek részére és athalmi plaketeket.

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

1960. 160. old.

M.D.K.

Nyméth János, faragó molnár

1553-ban dolgozik az egri püspöki malom helyre állításának befejezésén.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374. old.

Nymeth János M.D.K.

Az egri püspökségnek az Eger patakon álló és az 1
es ostrom alatt megrongálódott malmának helyreálli
dolgozik

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár é
zésein 1493 és 1596 között

Az Egri Muzeum Évkönyve 1964 I. Eger- 1964. 193.

M.D.K.

Justus van der Nyport, holland

festő, rajzoló és rézmetsző a XVII. a

Szerző két képét tárgyalja részletesen: egyik Buda látképe ágyúállásokkal, megj. Bécs. 1686. egy rajzoktatási könyvben és később is több helyen (17·3 x 11·4 cm); a másik Pest látképe, ugyanabban a kiadásban (17·3 x 11·6 cm). Még egy képét említi, melyről azonban később kiderült, h. nem Budát ábrázolja.

Rózsa György: Budapest régi látképei /1493-1800/

Bp. 1963. 154-55., 159. old. és 314. o.

LXIV. t

Nypoort, Justus van der M .D.K.

Észak-magyarországi dudás. Rézmetszet a Birckenstein-féle metszeteskönyvben. 1886.

repr.

Kersztury-Vécsey-Falvy: A magyar zenetörténet képeskönyve
Bp. 1960. 105.1.

M.D.K.

NYPORT, Justus van der

Nógrád feladása. 1685.

Rózsa György: Nógrád várának ábrázolásai

Művészettörténeti Értesítő 1961. 2-4. sz. 191-192.

M.D.K.

XNXXXPOORT NYPOORT , Justus van der

N ógrád látképe , rézkarc / 1686./ repr.
Birckenstein geometriai könyvében jelnet meg.

Rózsa György: Nógrád várának ábrázolásai
Müvészettörténeti Értesitő 1961. 2-4. sz. 187.188.1.

H. D. C.

NYPOORT. és Lerch J. ll

A párkányi csata és Esztergom bevétele. 1683. (helyett)

Dercsényi Dezső - Lolnay László: Esztergom
Bp. 1956. 35, 50. l.

Nypoort, Justus van

metsző MDK

Lerch-Nypoort metszetén(repr. 10.kép) a kápolna teljesen törökös külsőt kapott. 1683.
12.o. v.ö. 94.o.

Balogh Jolán: Bakócz Kápolna

Esztergom látképe nyugatról. A metszet(10.kép) leirása.
U.o. 111.o.

Az esztergomi vár látképe 1685. (repr. 12.kép.)
u.o. 12. és 111.o. v.ö. 24.o.

MDK

Nypoort, Justus van és
Lerch, Martin Johann

karca az esztergomi várról
1683.

/repr./

és 1685

AHA.1956. Tom.III. Fasc.1-4. 14.1.-17.1.-Balogh: La Capella Bakócz di Esztergom. 1-198.

Nypoort, Justus van den

Rézkarc: Buda ostroma 1686.

Sign. Nypoort fecit.

44.o. 106. szám.

/Dr. Kelényi B.Ottó/:Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában.1683-1718. 86 és XVI.o. Bp. 1937.

Nypoort, Justus van den

utrechti rézmetsző

1683 óta Ausztriában élt

A.van Ostade és C. Bega nyomán haladt.

Feigius Adlers-Schwung jának illusztrációiban is közreműködött.

16.o.

/dr.Kelényi B.Ottó/: Buda és Pest grafikus ábrázolásai a visszafoglalás korában. 1683-1718. Bp. 1957.

K. D. L.

NYPOORT, rézmetsző

Nagyszombatban megtelepedett német-alföldi rézmetsző. Több XVII. sz. nagyszombati kiadványt ismerünk az ő ábráival.

Calendarium Tyrnaviense ad annum 1683. Allegorikus címlap Nagyszombat látképével.

Drescher P.: Bibl. Tars. 8. kiadás. 54. l.

Nypoort, Justus Van den

Rézkarc: " Warhafter Grund und Abriss der Haubt-
Vestung Ofen... in Junio und Julio des
1686 sten /jetzige/ Jahrs.
/Justus Van den Nypoort et Johl Martin Lerch ff
ac excud./
Buda ostromképe Ny-ról az északi és déli hadál-
lások feltüntetésével.

55.o. 149. szám.

/dr.Kelényi B.tt?/: Buda és Pest grafikus ábrázolá-
sai a visszafoglalás korában.1683-1718. 86 o.16 repr.

Bp. 1937.

Nypoort, Justus
van der
rézkarcoló

Esztergom 1685. évi
felszabadítása.
Rézk. Mellérlet.

Hubay 1948

968. n.

Hubay
fóiskolai ny.r. tanár.

rvnek.

1942/43. évre érvényes. Külön fe
féle nyomtatvány felső részén ös
kerül kiadásra. A 9/a,b,c. minta
sorrendi váltóztatást eszközölte
ványt és az értesitás céljára ha
ségével egyszerre lehessen kitöl
Az 1942/43. M. Előké
- az eljárási szabályok 8.sz.me
2. pont alatt levő rendelkezést
hagyó határozatról való értesit
számu ürlapot kell majd használ
ványból fennmaradt készlet tehá
4./ Az elutasitó határoz
minta/nincs jelentősége annak,h
ták az illetőt meghagyásra java
Értesitő lap vételekor a betüso
se alapján egyébként is könnyen

Nyrom

A Mücsarnokban rendezett, -a XX. századi magyar müvészek külföldön" c.- kiállitáson szerepel müveivel az Op Art épitészeti irányt követő "fiatal, figyelemreméltó kvalitásokat mutató" müvész, mint Perneczky Géza irja "Magyar származásu müvészek" cimmel.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. szept. 5.
XIV. évf. 36. sz. 13. lap.

Nyulasi

festo XIX. sz.

Ferfi vörös karszékben

Képirók képfaragók

1918. okt. kiáll.

4766

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése	
Földvár, Brassó m.	a vár egyik fala omladékaival,	

Nypoort, Justus van der M.D.K.

Nagyvárad a XVII. sz. /rézmetszet a Birckenstein-féle metszeteskönyvben./ 1686.

repr.

Kerésztury-Vécsey-Felvy: A magyar zenetörténet képeskönyve Bp. 1960. 108.1.

Nypoort, Justus van der

M.N.K.

Táncosok és zenészek./rézmetszet a Birckenstein-féle metszeteskönyvben/ 1686.

repr.

Keresztury-Vécsey-Falvy:A magyar zenetörténet képeskönyve Bp. 1960. 92.1.

NYpoort, Justus van der M.D.K.

Tánceló parasztok. /rézmetszet a ˜irckenstein-féle met-
szeteskönyvből .1686.
repr.

Keresztury-Vécsey-Falvy: A magyar zenetörténet képeskön;
Bp. 1960. 96.1.

M.D.K.

Justus van der Nypoort ?

Justus van der Nypoort ? részkarca.-XVII.sz vége. 25.kép.Téves elképzelésből született.Rajzmodorából e mesterrre gyanakodhatunk. 246.o.

Papp László:Szigetvár XVI-XVII.századi erősség rendszere és ábrázolásai.246.o.

A Janus Pannonius Múz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

B.J.B.

Oorsig van die Hypoort I.

M.D.K.

Justus van der Nypoort

Justus van der Nypoort rézkarca.-1686.21.kép. Németalföldá mestertől.A.E.von Burghardt von Birkenstein:Ertz-Herzogliche Handgriffe des Zirkels und Lineals.../Wien,1686/ c. művéből.A kép a Dillich-Sibmacher kép első változatából van.

Papp László:Szigetvár XVI-XVII.századi erősség rendszere és ábrázolásai,244.o.

A Janus Pannonius Máz.Évkönyve,1965.Pécs,1966

M.D.K.

Justus van den Nyport, rajzoló

rézkarca Visegrád váráról
1686-ból

Balogh Jolán: A művészet Mátyás király udvarában
Bp. 1966. 2 köt.

2. köt. 152., old.
224. á

J. van der Nypoort

Neve említve a 275. oldalon
(1683-as rézmetszetével képeslapban)

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp. 1975.

JUSTUS VAN DER NYPORT, grafikus

A Soproni Múzeum grafikai gyüjteményének városkép ábrázolásai:

4.sz.-Justus van der Nyport; Sopron. Felirat: OEDENBURG, rézmetszet, 11.5+17 cm./Birckenstein metszetes könyvéből./. 159.old.

DAVIDNÉ ASZERÓZ ÉVA: A Soproni Liszt Ferenc Múzeum grafikai gyüjteményének története 157.old

Arrabona, 14, A Xantus János Múzeum Évkönyve, Győr, 1972

Justus van der Nypoort

holland festő és rézkarcoló magyar vonatkozású, kastélyokat stb. rajzolt.

Szalai Zoltán: Magyarországi képes krónikák, Budapest, 1969

191

Justus van der Nypoort

/1625-1692/ rajza Csokonai vadrózsa

1686. 39. p. reprodukció! /Rézmetszet/

Szalai Zoltán: Balatoni képes krónika, Budapest, 1969.

Justus van der Nypoort

a XVII. század végén vedutát készített Egerről.

Voit Pál dr.: Heves megye műemlékei. I. kötet.
Magyarországi műemlék topográfiája VIII. kötet.
Budapest, 1972. 7790

361

Justus van der Nypoort

Készített illusztrációt az 1699, 1713 és 1731-ben kiadott A. E. Burckhard von Birckenstein című könyvhöz.

Voit Pál stb.: Heves megye műemlékei II. kötet. Magyarország műemlékei topográfiája, Budapest, 1972. VIII. kötet

421

NYPOORT, Justus van den

Galavics Művtört.Ért. 1988 3-4 146,149.

- Revue svetovej
spisovatel - (
mensuel -
I967 : n° 5

- Výtvarná Práce
výtvarných uměl
I965 à I967

- Výtvarné Umění
tes tchèques.-
allemand - mens
I955 à I970

- Výtvarný Život
varných uměni -
Mensuel -
I973 : n°5

- Volné Směry :-
des artistes Ma
sommaires en to
français.
I928
I929
I930

ABONNEMENTS EN COURS : I974

- Umění
- Výtvarný Život.

RUSSIE

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 FEB 28

Magyar Hírek

Nyrom Mária

1021

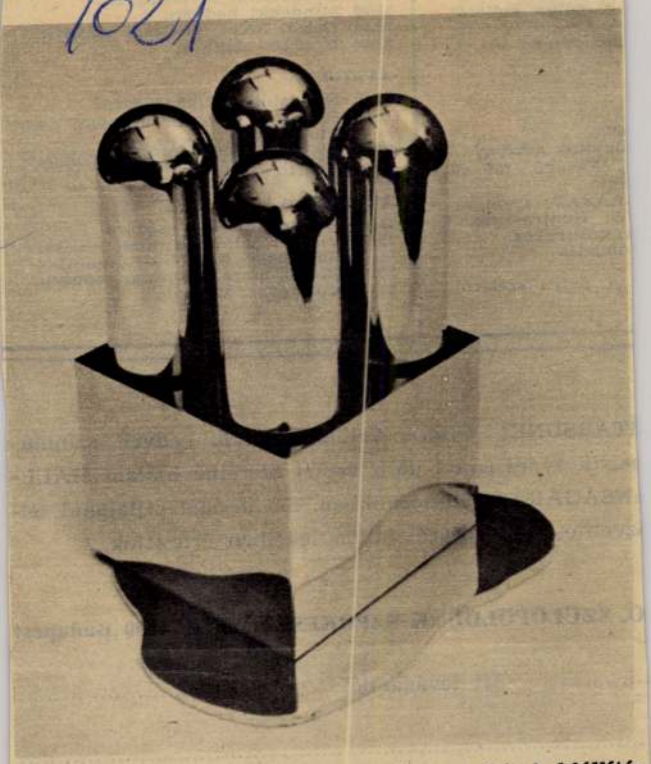

Nyrom Mária alkotása a bécsi kiállítás anyagából

Kiállítás Bécsben

Önálló kiállítása nyílt Bécsben a Budapesten született Nyrom Máriának. A tárlaton a művésznő olajfestményeket, grafikákat és térplasztikákat állít ki.

Nyrom Mária már Barcelonában, Isztambulban, Salzburgban mutatkozott be műveivel a közönség előtt.

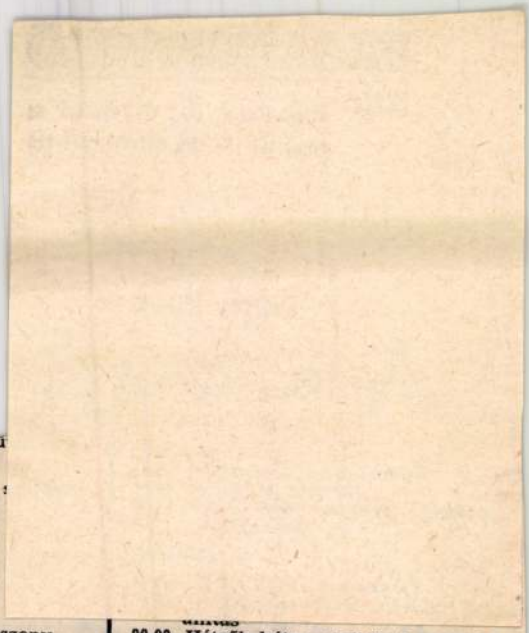

Z: Hegedü
ónikája

A pálya

dai ism.)

or
ógyítós asszony
: Favágó, fát vágó,
füle
RÁZAT: Csongor
Z: Kontrasztok, Di-
vonósnégyes
ónikája

A pálya széléről

20.00 Hétről hétre, politikai magazin
22.00 Sportmagazin

ÁPRILIS 25.

12.00 Hallgatóink kívánságára
16.00 Virágzó almafák alatt — zenés portműsor Szabolcs-Szatmárból
20.00 Hétről hétre, politikai magazin
22.00 Kulturális Magazin

ITÁRSUNK! Közölje velünk, melyik kedvelt színmű-
elyik zeneszámot, dalt, verset szeretné hallani HALL-
NSÁGÁRA c. műsorunkban. Kívánságát díjtalanul tel-
zvetítés időpontjáról külön levélben értesítjük.

Ó, SZÜLŐFÖLDÜNK SZERKESZTŐSÉGE 1800 Budapest

..... Itt levágandó! .....

.....

.....

.....

K KÍVÁNSÁGÁRA c. műsorban szeretném hallani:

.....

Nypoort, rézmetsző

A Birckenstein-féle metszeteskönyvben lévő illusztrációja. Sopronról. Valószinüleg Suttinger nagyobb képé-
mak másolása. Feketéreppr. 374. old.

Csatkai Endre: Ismertetés. Rózsa György: A Birckenstein
stein-féle metszeteskönyv. Orsz. Széchenyi Múz. Könyvt.
Kiadv. XXXVI. 1957. 373. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XII. 1958. Sopron

Nypoort, rézmetsző

A Birckenstein-féle metszeteskönyv több lapja megvan a soproni Múz-ban. Landzsér, Kismarton, Fraknó, Héflány, Feketeváros, Lakompak, Sopron. 17+11. cm-es képek. Nypoort keze munkája. 374. old

Csatkai Endre: Ismertetés. Rózsa György: A Birckenstei-féle metszeteskönyv. Orsz. Széchényi Könyvt. Kiadv. XXXVI. 1957. 373. old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XII. 1958. Sopron

Nypoort rézmetsző

Sopronról készült rajza nem önálló munka. Suttinger nagyobb metszetére vall. Ez 168?-ban készült. 375.old

Csatkai Endre: Ismertetés. Rózsa György: A Birckenstei-féle metszeteskönyv. Orsz. Széchényi Könyvt. Kiadv. XXXVI. 1957. 373.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XII. 1958. Sopron

Nypoort, rézmetsző

A Birkenstein-féle metszetkönyv rajzainak művésze. 1625 táján született és 1692-ig hazánkban is működött. 374.old

Csatkai Endre: Ismertetés. Mózsa György: A Birckenstei-féle metszeteskönyv. Orsz. Széchényi Könyvt. Kiadv. XXXVI. 1957. 373.old

Soproni Szemle. Helytört. Folyóirat. XII. 1958. Sopron

NYPOORT ,Justus van der,rézkarcoló M.D.K.

/ 1625-k.- 1692 után/

Marhahajtók Teplice látképén.1686. repr.

A. E. Von Burckhard von Birckenstein: Ertz-Hertzogliche H andgriffe dess Z irkels Und Linials... Wien, 1686. c. mü 59. lapjának illusztrációja

Cennerné "ilhelmb Gizella: Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp. 1962. 131.l.

Nyport, Justus van der M.D.K.

Kardtánc./rézmetszet a Birckenstein-féle metszeteskönyv-ben./ 1886.

repr.

Keresztury-Vécsey-Falvy: A magyar zenetörténet képeskönyve
Bp. 1960. 62.l.

Nyrom

1944-ben született Bp-en „Ábrázolásaiban" megidézett plasztikai események homogén színfelületekkel, tompa kevérszínekkel jönnek létre.

„Grafika. 1974 papír. szerigráfia 650 x 650 mm
S:1 131/333 Nyrom 74. SPM 75.91.

modern grafika, pécs 1976

Nyrom [Maria Neuseiter], szobrász

A Műcsarnok kiállításán (1970.-aug.-szept.) „igazán fiatal művész .... nem is szerepel, a fa-, fém- és műanyag-konstrukciókat készítő Wotruba-tanítványt, Nyromot kivéve."

Beke László: Külföldi magyar művészet?

1-6. o.

KRITIKA, Bp. 1970. október

VIII/10.

Nyrom [Neumeister Mária]

Részt vett a "XX. sz. magyar származásu művészek külföldön" c. kiállitáson.

Műcsarnok, 197o.

Major Máté: Külföldi magyar művészek kiállitása.

Nagyvilág 197o/11 1715. old.

Nyrom-Piszer Mária

Nyrom-Piszer Mária, Ausztriában élő magyar szobrászművész kiállítását ma, kedden délután 4 órakor nyitja meg dr. Aradi Nóra művészettörténész a Dorottya utcai kiállítóteremben.

Magyar Nemzet 1987.1.27

NYPOORT, Justus von

Szalai - Szabó 1999. 90-91.

um die Form über-
schen Zuckungen
ner Meinung nach
nismus kann noch
n Sachen Subjekti-
wo jener zugrunde
nt, die gerade vom
Werke darstellen,
rmangelung eines
r die ätherischsten
bertreffen."[5] Kállai
ischen Pikanterien
, daß "wir demge-
serer Zeit dadurch
dervolle Reich der
mmt"[6]. Er, der das
darin sah, daß die
n Ordnung immer
ldeten und so "das
en Gefühls- und
gungen hinter sich
abe der Kunst, sich
Basis unseres Seins
ligatorischen Opti-
, daß der Mensch
uen Zukunft fühlen
ioromantik-Theorie

119 (Pseudonym Péter

en 01.01.1922, S. 26–

NYPOORT, Justus van den

90 3. 9

Új Müvészet

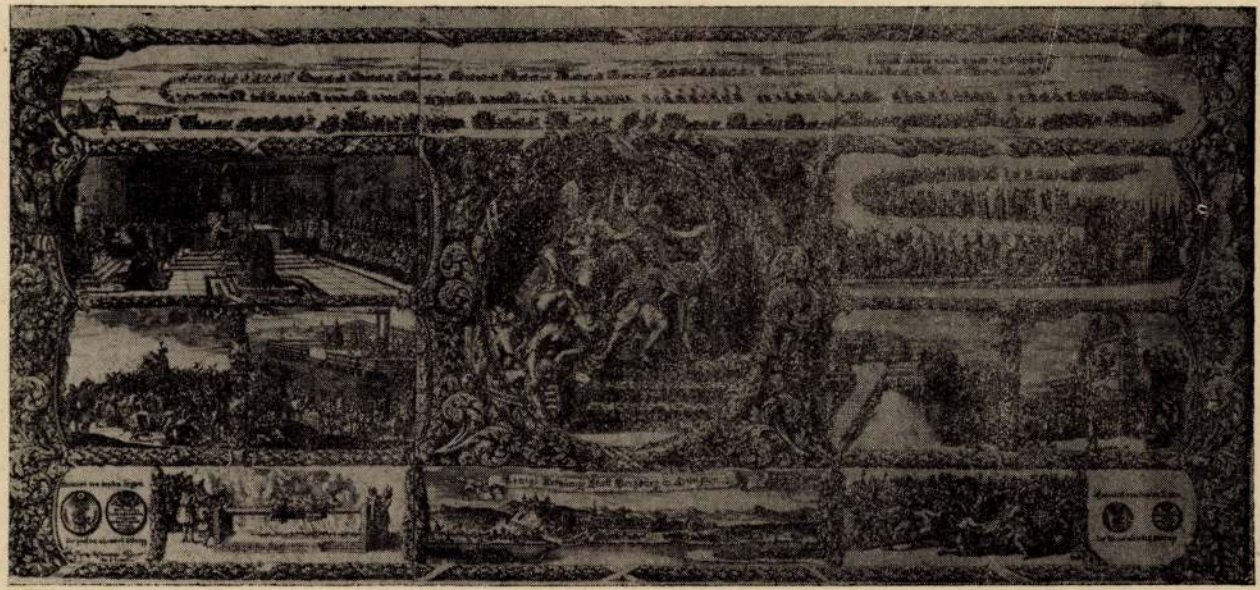

21. Justus van der Nypoort—Jacob Hoffmann: I. József magyar király koronázása, 1687. Rézmetszet, Bécs, Graphische Versuchsanstalt

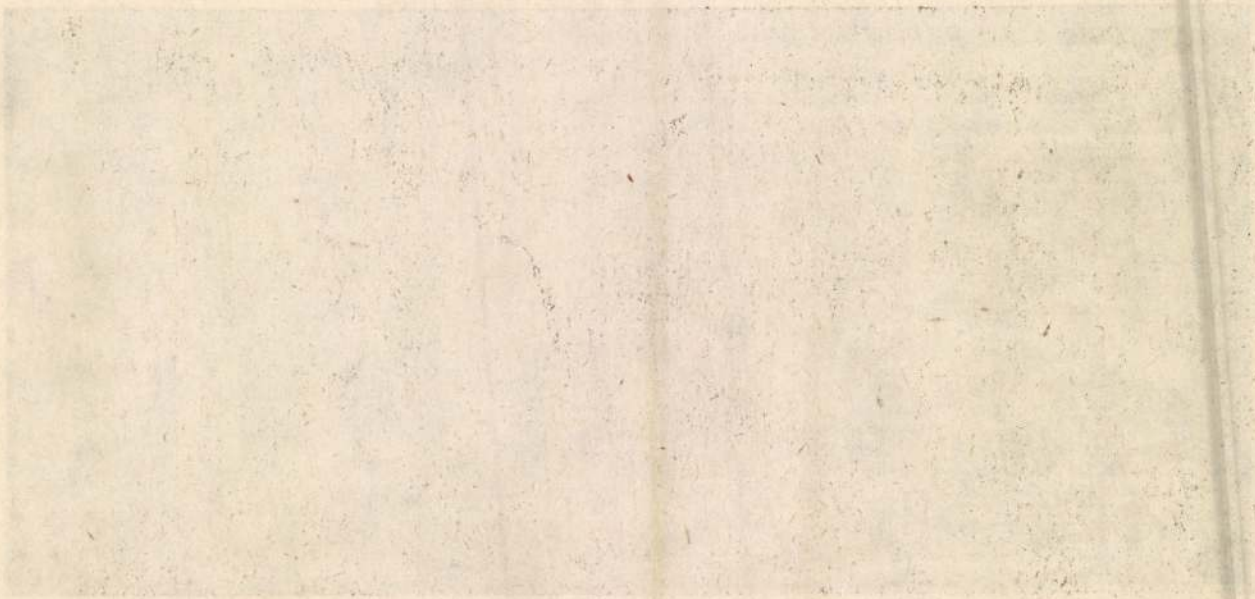

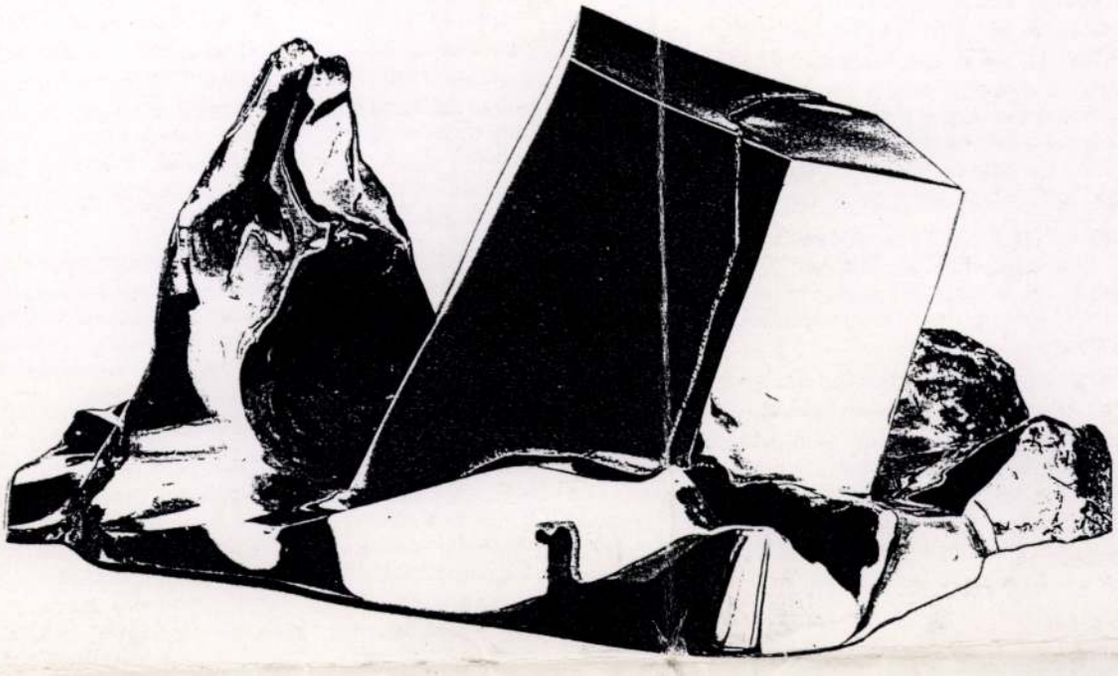

NYROM

NYROM (PISZER MÁRIA) KÉPZŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

BUDAPEST ✧ VIGADÓ GALÉRIA ✧ 1996. AUGUSZTUS 8 — AUGUSZTUS 25.

NYROM (PISZER MÁRIA)

Egy kamaraméretű kiállítás különös helyzetet teremt a művész és a művészet a közönség figyelmébe ajánló művészettörténész számára egyaránt. Különösen igaz ez akkor, ha az alkotó több műfajban dolgozik, s ha több évtizedes pálya áll mögötte.

NYROM harminc éve Bécsben él, az alapokat a budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnázium kerámia szakán, majd a bécsi Iparművészeti Akadémián szerezte meg. Budapesti tanárai közül Sikuta Gusztávot említi szívesen, akit charme-os, fura figuraként őrzött meg az emlékezet, kevesebben tudják, hogy érdekes és jó festő is volt, ott mozgott (legalábbis szellemiségében) az Európai Iskola peremén.

Bécsben Fritz Wotruba növendéke volt a Képzőművészeti Főiskolán, azé az Európán túl is jól ismert szobrászé, aki legerősebb periódusában az embert antropomorf építménynek tekintő architektonikus figurákat formázott.

NYROM, aki Európában inkább szobrászként, mint festőként ismert, egyik mester hatását, stílusát sem vette fel, még a korábbi időkben sem. Későkamaszkori dekoratív frízei és a Wotrubánál készített rusztikus erőteljes torzói között találunk azért némi kapcsolatot, NYROM azonban 1967 után már lemond a figuráról, absztrakt plasztikákat készít, s némi fáziskéséssel absztrakt, vagy félabsztrakt képeket fest.

Ha gyökereket és hatásokat keresünk – s bár ezt nem kell feltétlenül megtennünk egy autonóm oeuvre vizsgálatakor –, akkor a családi háttér bukkan fel mint vizsgálandó mező.

NYROM művészetében ugyanis akár a lineáris időben, akár a horizontális jelenben vizsgálódunk, minduntalan felbukkan valamiféle kettősség, valamiféle ambivalencia, ugyanakkor a vágy a szélsőérték harmonikus középrehozására, az egyensúlyra.

Miről is van szó? NYROM a hatvanas évek derekától a hetvenes évek végéig kifejezetten épített, szerkesztett, geometrikusan okos plasztikákat készít és mutat be Salzburgtól Madridig, s elvétve Magyarországon is. Ezek a művek minden bizonnyal az építészmérnök apa szellemi hatását mutatják. Ezekben az években a művész a modern építőművész anyagait használja: a fát, acélt, alumíniumot, műanyagot. Igan találóan nevezi ezt az alkotói periódust Peter Baum NYROM experimentális korszakának.

1979 táján viszont a kapszula-szerű, vagy pálcikaszerű térkonstrukciókat felváltják a mintázott, végsőképpen bronzban megmutatkozó, lágyabb formarendű szobrok, melyek a művész alapvetően érzékeny feminin alkatát hozzák elő a felszín alól. (Itt sejdítjük a kitűnő textilművész édesanya rejtett szellemi hatását.)

E pillanatban különös dolog történik. Kevés jó szobrásznőt ismerünk. Többségük bájos, kellemes szobrokat készit. NYROM plasztikái a szobrászi feladat megoldása szempontjából kemények (ha tetszik férfiasak), a formanyelv, az előadásmód viszont éppen érzékenységénél, finomságánál, poétikusságánál fogva feminin. Lám szintézisteremtésnek vagyunk tanúi.

A konfrontálódás, ami a szobron belül, magában a látványban is megjelenik, a tükröződő polírozott felületek és az abból kiharapott megmunkálatlannak tűnő rusztikus felületek ellentétében van. A fosszilis, természeti, emberkéz által nem érintett illuzionisztikus nyers felület és az aranyló, a szemlélő arcát visszatükröző lágy hajlatok azonban mégiscsak egy teljes és befejezett mű megnyugtató érzetét adják. (Hasonló megoldásokat láthatunk a francia Giglioninál és a magyar Farkas Ádámnál.)

NYROM festészete mindigis párhuzamosan épült szobrászatával, bár az érett vásznak későbbiek az érett szobroknál. A harmóniában feloldódó kettősség itt is felfedezhető. A dolgok azonban nem az idő folyamában, inkább a jelenben zajlanak. A pályaképben egyedül itt figyelhető meg az absztrahálódási folyamat egy témán belüli gyors megtörténése.

A művész egzotikus (Márvány-tenger, Kanári-szigetek), vagy egyáltalán nem egzotikus (Kaposvár melletti vízivilág) tájakat fest meg. Ezek a valóságközeli ábrázolások aztán már műtermi szituációban válnak az alaphangulatot nem tagadó absztrakt vásznakká, ahol a látvány már tisztán festői problémák elemzésévé, megoldásává válik, ahogyan azt már Cézanne óta megszoktuk.

A kiállítás főműve (mely bátran chef d'oeuvre-nek is nevezhető) az „Itt és ott" című opusz. A képmező valamiféle tájutalás, eszenciális táj, esetleg felhővel borított ég, előtte lépcső lebeg. Egy lépcső, mely valahonnan valahová visz. Belépést jelent ezoterikus vidékekre, de infernális bugyrokba is vezethet.

NYROM lépcsője azonban lebeg. Nem valamiféle Jákob lajtorjája tehát, hanem egy finom utalásokat jelző szimbolikus forma, egy geometrikus jel egy festői, poétikus mezőben. Óhatatlanul Man Ray híres képe jut eszünkbe a harmincas évek első harmadából (A l'heure de l'observatoire – les amoureux), ahol egy hatalmas rúzsozott erotikus női száj lebeg az égen, realisztikus táj fölött. A két hasonló s mégis egészen más festői gondolat összevetése hosszabb dolgozat tárgya lehetne. Máshol és máskor meg is tesszük majd.

A kör tehát bezárul. NYROM művészete az ellentétek harmóniájáról szól, a lehetetlen megkísértéséről.

Ez a kamaraméreteket meg nem haladó tárlat ezt a szándékot kívánja megmutatni. Jelenbéli állapotot tükröz, de a már lezajlott és a ma is működő folyamatokra is utal.

Dr. HANN FERENC
művészettörténész

Chamber exhibitions create a specific situation both for the artist and the art historian who has to recommend it to the audience. It is especially true if the artist works in diverse genres and has a career of decades to look back to.

NYROM has been living in Vienna for thirty years. She started her art education in the Grammar School for Fine and Applied Arts as a pupil of ceramics in Budapest and then studied at the Vienna Academy of Applied Arts. From her teachers in Budapest ahe most heartily remembers Gusztáv Sikuta who is best known as a queer yet charming character, although he was a most interesting and really good painter as well, who was, at least spiritually, related to the European School, the most progressive group of artists after World War II.

In Vienna she studied with Fritz Wotruba at the Arts Academy, whose fame spread beyond Europe for in his most powerful period he formed human figures conceived as antropomorphous, architechtonic constructions.

NYROM, who is better known in Europe as a sculptor than a painter, refrained from taking the styles of her masters from the very beginning. Although her late adolescent decorative friezes and rustic, powerful torsos made during her studies with Wotruba are vaguely related, after 1967 she gave up figural compositions and made Abstract sculptures as well as painted Abstract or semi-Abstract pictures with a certain phase-delay.

If we are trying to find the roots and influences of her art – although it might not be so necessary in case of such an autonomous oeuvre – we have to examine her family background.

For whether we examine linear time or horizontal present, there is a certain duality, an ambivalence recurring, as well as a desire to harmonize the extremes and create an equilibrium.

What do I mean by this? Well, from the mid-sixties until the end of the seventies NYROM expressedly constructed and accurately planned her clever geometrical sculptures which she exhibited in many places from Salzburg to Madrid, sometimes even in Hungary.

These works bear the spiritual influence of the architect father for certain. In these years she used the media of modern architecture: wood, steel, aluminium and plastic. Peter Baum very justifiably calls this period of hers NYROM's experimental period.

Around 1979, however, the stick or capsule-like spatial compositions were replaced by her modelled, more softly formed sculptures which find their best and final medium in bronze and show the delicate, sensitive, basically feminine character of the artist (in which we may recognize the latent heritage of her mother who was a textile artist).

This is a strange and important moment. There are few really good female sculptors. Most of them make charming and pleasant sculptures. NYROM's aculptures firmly (we may say, in a masculine way) pursue the solution of the artistic problem, but the sensitive, refined and poetic character of the rendering has a feminine touch.

Behold how a synthesis is created.

The confrontation which is manifested in the sculpture and the sight itself is rendered by the opposition of finely polished surfaces and the rustic ones which seem to be bitten out and left unworked. The fossilic, natural, illusory surface which seems to lack human touch and the soft golden curves which reflect the face of the observer nonetheless manage to suggest the soothing sensation of a complete and finished work of art. Similar solutions are provided by the French Giglioni and the Hungarian Ádám Farkas.

NYROM's paintings have always been parallelly constructed with her sculptures, although her mature pictures are certainly younger than her mature statues.

The ambivalence resolved in harmony is no less apparent here.

The clue, however, is not so much in the process of time as im the present.

It is only here in her career that we can follow the process of quick abstraction within a given topic.

The artist paints exotic (Marble Sea, The Canaries) or not at all exotic landscapes (the lakes near Kaposvár). These representations, so faithful to nature, are in her studio turned into abstract compositions which retain the atmosphere of the original despite the fact that the painting itself turns into the analysis of purely artistic problems and their final solution, as we have seen in Cézanne's case.

The chef d'oeuvre of the exhibition is her „Here and There".

The pictorial field is an allusion to an essential landscape, perhaps to a cloudy sky which has a flight of stairs floating in the front.

A flight of stairs which lead from somewhere to otherwhere... It may lead to ezoterical worlds but may also lead to the spheres of hell.

NYROM's stairs, on the other hand, are floating. It is not Jacob's ladder, therefore, but a symbolic form with delicate allusions, a geometrical sign in a picturesque and poetic field.

It inevitably calls into mind the famous picture by Man Ray from the early thirties (L'heure de l'observatoire – les amoureux), where a gigantic painted female mouth is floating in the sky over a realistic landscape. The two related yet very different artistic ideas might deserve a longer paper. Another time and another place I intend to make this comparison.

The circle is thus closed. NYROM's art speaks about the harmony of contrasts, the temptation of the impossible.

This chamber exhibition is going to point out this endeavour of hers. It reflects the present state in which the allusions of the past and processes that have been lively for a while can also be found.

DR. FERENC HANN
art historian

NYROM
Műterem: Wehlistrasse 182/9/34
A-1020 Bécs Ausztria
Telefon:00 41 222/26 91 23

1944-ben született Budapesten.
Apja Piszer István építészmérnök.
Anyja P. Szabó Éva textiltervező iparművész, ezüstkoszorús takácsmester.

Tanulmányok
1957-1963 Képző-és Iparművészeti Gimnázium, kerámia szak, Budapest.
Tanárai: Sándor István, Sikuta Gusztáv
1963 Iparművészeti Akadémia, kerámia szakosztály, Bécs, prof. Leinfellner
1964-1968 Képzőművészeti Akadémia szobrászati szakosztály, prof. Fritz Wotruba
1968 Diploma; állami kitüntetéssel
1979-től tagja a "Wiener Secession"-nak
1979-töl tagja az "In ♀ Akt"-nak, -nemzetközi képzőművésznők egyesülete -

Művei megtalálhatók az osztrák állami és nyilvános városi gyűjteményekben (Bécs, Graz, Linz, Kapfenberg és Budapest) úgy, mint privát gyűjteményekben kűl-, és belföldön.

NYROM
Studio: Wehlistaße 182/9/34
A-1020 Vienna, Austria
Telephone 0 22 2/26 91 23

Born in Budapest in 1944.
Father István Piszer, architect
Mother Éva P. Szabó, textile desinger

Studies
1957-1963 College of Fine and Applied Arts, Budapest, faculty of ceramics.
Pupil of Prof. István Sándor and Gusztáv Sikuta
1963 Academy of Applied Arts, Vienna, faculty of ceramics, Prof. Leinfellner
1964-1968 Academy of Fine Arts, Vienna, faculty of sculptures, Prof. Fritz Wotruba
1968 She got her diploma
Award "Kleiner Staatspreis für Bildhauerei"
Since 1979 member of Wiener Secession, Since 1979 member of "In ♀ Akt", the international society of woman artists

Works are to be found in public collections of the Republik of Austria as well as the cities Vienna, Linz, Graz, Kapfenberg and Budapest. The works are also included in private collections in Austria and abroad.

M.D.K.

Vladimir Nyvlt

A prágai D. 34. Szinház fiatal diszlettervezője tervezte a Petőfi Szinház előadásában bemutatásra kerülő, Ilf és Petrov: "Tizenkét szék"-ének szinpadképeit.

- - - - -

"...ötletes bátor diszletei nemcsak az előadás gyorsan pergő ütemét segitették, hanem a szatirikus mondanivalót is kiemelték." - irja a kritika.

H i r e k c. rovat rövid közleménye.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1959. febr. 20. III. évf. 8. sz. 35. l.
1959. febr. 27. III. évf. 9. sz. 12-13. l.
Lux László: A "Tizenkét szék" c kritikája.

M.D.K.

Vladimir Nyvl csehszlovák diszlettrevező

A Petőfi Szinház "Svejk" előadásának szinpadképeit tervezte. Az interju során beszél arról, hogy Emil Burjánnal a D 34. Szinház főrendezőjével történő állandó kisérletezés folytán alakult ki az iró mondanivalóját és a szereplők lelkiállapotát kifejező szinpadkép.
Fényképfelvétel a diszlettervezőről "Svejk" szinpadképével a kezében.

/n.j./:Vidám, harsány szineket alkalmaztam - mondja a Svejk diszlettervezője c. interju.
Film Szinház Muzsika- Bp. 1958. január 17. II. évf. 3. sz. 15. l.

M.D.K.

Nyvl Vladimir csehszlovák diszlettervező

A Petőfi Színházban előadott Svejk diszletterveit a kritika rendkivül hatásosnak tartja, amely megelevenitette a svejki világot.

Illés Jenő: Svejk bemutató a Petőfi Szinházban c. kritikája.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1958. ~~XX~~ febr. 7. II. évf. 6. sz. 14-15. l.

Ny. Szt Benedeki

ref. templom

Ernst és ón edényes

Hunzések -

Debreczeni László

1934. 120 – 123 l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36. IV. 1.

M.D.K.

Nyakas Márton, kerékgyártólegény

1827-ben készitett remekének tervrajza. Fekete repr.

Bodgál Ferenc: A miskolci kovács-kerékgyártó céh. 307.old.8.kép.

A Herman Ottó Múz.Évkönyve.V.Miskolc,1965

Nyakas Lászlóné, népművész

A Tiszatáj kiállításán szerepel szőtteseivel.

—: Augusztus 20: Virágkarnerál Debrecenben

9.

Népszabadság, Bp. 1972. aug. 12.

Nyakas Miklós, a Hajdúsági Múzeum igazgatója

Megnyílt a Hajdúsági Nemzetközi Művésztelep. – Hajdúböszörményben jül. 6-án a Hajdúsági Múzeum udvarán felavatták a robotparkot. A robotparkavató ünnepségen Nyakas Miklós a Múzeum igazgatója köszöntötte a megjelenteket.

Hajdú-Bihari Napló, 1984. júl. 7., 3. old.

Nyakas Miklósné, népi iparművész

L: ifj. Tazekas Lajos

–: Hír

8.

Nincsakadság Bn. 1978 jan. 31

Nyakas Miklósné

A Múzeumi hónap egyik hajdú-bihari népre zenkalin volt Nyakas Miklósné szövőnek, a népművészet mesterének kiállítása a Déri Múzeumban. 1947-ben kezdett el szőni. 1952-ben a Debreceni Házipari Szövetkezet szövőüzemének vezetője s 1970-ig - nyugdíjazásáig - ott dolgozott. 1957 óta intenzív népművelési munkát is végez: egy ideig megyei díszítőművészeti szakreferens, a szakkörök állandó patronusa, a művelődési otthonok, klubok berendezési és díszítési tanácsadója.

Fr. Kürti Katalin: A szőttesek művésze

Népművelés 1970/12 43 old

Nyakas Miklósné

2

Állandó rendezője, társrendezője a megyei és debreceni népművészeti bemutatóknak. A Déri múzeumban évente ismetlődő „Élő népművészet" című kiállításnak. 1964-ben „A szocialista kulturáért", 1965-ben „A népművészet mestere" címet kapta. Országos pályázatokon először nyert díjat a bihari népművészeti textilhagyomány felkutatója feldolgozója és termékeny tovább fejlesztője. A bedői berettyoujfalusi, baganieri, tiszacsegi szőtteshagyomány hatot művészetére, ennek motívumanyagát alkalmazza a mai modern lakáskultúra textiljeire is.

Sz. Kürti Katalin: A szőttesek művésze

Népművelés 1970/12

43 old.

Nyakas Miklósné, népi iparművén

Hajdúsági szőttesei a Gőv. Műv. Háslan

Tekintletők meg.

— : A hét végi kulturális programból ?

Népszabadság, Bp 1973. szept. 1.

Nyakas Miklósné, [ ]

Kiállítása (hajdúsági szőtteseiből-)
a Jöv. Műv. Házban látható.

– A hét végi kulturális programból

9.

Népszabadság, Bp 1973. szept. 15.

Nyakas Miklósné, népművész

A Föv. Művelődési Házban
tekinthető meg tárlata.
(kb. 60 hajdúsági nőttes, malvéta sk)

— : Hajdúsági nőttesek kiállítása
Budapesten

8.

Népszabadság, Bp 1973 aug. 10.

Nyakas Miklósné, népművész

Kiállítása a főv. Műv. Házban
látható.

—: A hét végi kulturális programokból

9.

Népszabadság, Bp. 1973. aug. 11.

Nyakas Miklósné, népművész,
textiltervező

Hajdusági szőtteseit a föv. Műv.
Háznak állította ki.

—: A hét végi kulturális programból

9.

Népszabadság, Bp 1973 aug. 25.

Nyakas Miklósné /Debrecen/ népművész

Debrecenben az „Alföld népművészete" c. kiállításon szőttesei szerepelnek. /említve/.

Esti krónika I.

1974. aug. 9. Kossuth, 19.00 /11/ M.

Nyakas Miklósné
népművész munkáiból tegnap
nyílt kiállítás Debrecenben, a csapó-
kerti Horváth Árpád Művelődési
Otthonban.

Magyar Hírlap 1972/335 Pold.

Nyakas Miklósné, a népművésnet mestere.

Dr. Tátk Ervin: a népi hagyományok tiszta forrásai.

Hajdúbihari Napló, 1975. máj. 16.

Nyakas Miklósné szövő, nép. ip. mův.

„A népművészet mestere"

Kitüntetést kapta

Népművelés 1965 9n. 2old.

Nyakas Miklósné szövő

„A népművészet mesterei"

Kitüntetést kapott

Négyszava 1965 aug. 14

Nyakas Miklósné, szövő népművész MDK

A népművészet mestere lett.

– : Kiosztották „a népművészet mestere" és a „kiváló népnevelő" Kitüntet

NÉPSZABADSÁG, bp. 1965. a

Nyakas Miklósné, népművész MDK

Szörő népi- iparművész. A Népművészet Mestere lett.

—: Népművészek, népművelők kitüntetése 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1965. aug. 13.

N. D. K.

NYAKAS Miklósné

Debrecen

Bútorszövet-tervek

Kovács Z suzsa: Népi iparmüvészet a lakásberendezésben

Magyar Épitőmüvészet 1961. 6.sz. 47.o.

Dr. Nyakas Miklósné

szöttesei ugyancsak szorosan tapadnak a népművészeti előképekhez, csak néhány kárpit-ján tesz kísérletet arra, hogy továbblépjen, s a saját szellemében formálja át az örökül kapott formaképet.

Bojár Iván: Kiállításról kiállításra.

Magyar Hírlap 1973/161 6old.

Nyakas Miklósné

Nyakas Miklósné, a mépmüvészet mestere
és Szabó Kinga iparmüvész kiállitása nyilt
meg aug. 9-én a Fővárosi Müvelődési Házban.

Magyar Hirlap 1973-219-8

Nyakas Miklósné

szűttesei

Alföld 1974/6/ 9,58

Nyakas Miklósné

Harminc éves tanitőképző munka körében ismerkedett meg a népmüv szettel. 1947-ben háziipari szövőtanf lyamtot végez Debrecenben. 1965-ben a Népmüvészet mestere cimet nyerte el.

Bodrogi Tibor: Nyakas Miklósné népmüvészről
Alföld 1974/6/75

Nyakas Miklósné

1973-ban a Fővárosi Művelődési Házban volt kiállítása.

Alföld
Bodrogi Tibor 1974/6/76

Nyakas Miklósné, népmű vész

L.: Fehér Lászlóné.

— : Az országos szőttes 9,

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. aug. 9,

Nyakas Miklósné, népi iparművész

— LAKÁSKULTÚRA-KIÁLLÍTÁS és vásár nyílik szombat délelőtt Hajdúnánáson, a városi művelődési központban. A kiállításon — egyebek közt — Nyakas Miklósné népi iparművész textiliáit, Kazekas István népművész kerámiáit, Galánffi András faragó népies bútorait mutatják be.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1977. jan. 21.

Nyakas Miklósné

„Mahhos fatéhép"
„Pulykás fatéhép" } repro

Sz. Kurti Katalin: Nyakas Miklósné és Szalókinga...
Művészet, 1975. november - 21. oldal.

Nyakas Miklósné
szőző népművész

Második alkalommal rendezett
közös bemutatót Nyakas Miklós-
né szőző népművész és Szaló-Kin-
ga keramikus iparművész.

Sz. Kiszti Katalin: Nyakas Miklósné és Szaló Kinga...
Művészet, 1975. november – 21 oldal.

Nyakas Miklósné

Nyakas Miklósné és Szabó Kinga közös kiállítása, ezúttal a TIT Hajdú-Bihar megyei Szervezete debreceni kiállító-termében volt.

Sz.Kürti Katalin: Nyakas Miklósné és Szabó Kinga....
Művészet, 1975.november - 21. oldal.

Nyakas Miklósné

Nyakas Miklósné a bihari
és hajdúsági szőtteskultúra
megújítója. Az ötvenes évek-
ben élesztette fel a régi lestel
hagyományt.

Sz.Kürti Katalin: Nyakas Miklósné és Szabó Kinga....
Művészet, 1975.november - 21. oldal.

Nyakas Miklósné

Tesszeréseiben átmentette a bihari nagy geometrikus formákat, a hajdusági, nyírségi madár-, virág, csillag ornamenseket.

Sz.Kürti Katalin: Nyakas Miklósné és Szabó Kinga....
Művészet, 1975.november - 21. oldal.

Nyakas Miklósné

Nyakas Miklósné az anyag kiváló
ismerője és népi ipaművészeink
közül elsőként kezdte tisztán ken-
derből készíteni hálószerűen áttört
egy-egy szines díszítőcsikkal össze-
fogott függönyöket.

Sz.Kürti Katalin: Nyakas Miklósné és Szabó Kinga....
Művészet, 1975.november - 21. oldal.

Nyakas Miklósné

A modern kultúra, a korszerű lakás követelményeit tartja szem előtt, erre utalnak fehér ben alapon kendervel szőtt darabjai, amelyek egyszerre ősiek és modernek.

Sz.Kürti Katalin: Nyakas Miklósné és Szabó Kinga....
Művészet, 1975.november - 21. oldal.

Nyakas Miklósné

Nyakasné motivumanyaga szinte kimeríthetetlen. Az erdélyi hatás a nagy, geometrikus minták hedvelésében nyilvánul meg.

Sz.Kürti Katalin: Nyakas Miklósné és Szabó Kinga...
Müvészet, 1975. november - 21.oldal.

Nyakas Miklósné

Nyakasné motívumanyaga szinte kimeríthetlen. A tiszacsegei virág girlandok, a baganiere, biharnagy-bajomi szőlős, indás, ma daras, mak-hos mustrák alkalmazásában nyil-vánul meg.

Sz.Kürti Katalin: Nyakas Miklósné és Szabó Kinga...

Művészet, 1975. november - 21.oldal.

Nyakas Miklósné

Nyakasné kőnyitjain, falképein visszatérnek a bakacsmok hed-velt díszei a pelikanos, kakasos, pávás minták.

Sz.Kürti Katalin: Nyakas Miklósné és Szabó Kinga...

Művészet, 1975. november - 21.oldal.

Nyakas Miklósné

Újabban érdeklődéssel fordul az
északi népek textilhagyományai-
hoz. Finn és osztják textiltöredik-
ből rusztikus alkalmi kritőt kom-
ponált

Sz.Kürti Katalin: Nyakas Miklósné és Szabó Kinga...
Művészet, 1975. november - 21.oldal.

Nyakas Miklósné

Nyakasné a szőttesművészet
mestere hagyományőrző, a régi
idők tudásának birtokosa, fel-
találó, invenciózus művész.

Sz.Kürti Katalin: Nyakas Miklósné és Szabó Vinga...
Művészet, 1975. november - 21.oldal.

Nyakas Miklósné „Nakas os fakép"

Kürti Katalin: Nyakas Miklósné és Szabó Kinga

Művészet, 1979. november – 21 oldal

Nyakas Miklósné, szövőnő

L: Keszthelyi Péter

– o Népművészek

8

Esti Hírlap, Bp. 1980 máj. 12

Nyakas Miklósné, szövő

L. Kósa Klára

—: Hó

Népszabadság, Bp. 1981. március 28. 8.

Nyakas Miklósné, nejpi ujpomínení

L. Szabó Kinga

4.

– Nánási vásár

Esti Hírlap. Bp. 1981. jún. 8.

Nyalkai vk.
templom

Ép. 1749-50

l.
Mihályfalucglini
40. l. Aöbbvör
46, 47. l -

ra ~~nézve~~ fordult, tojásdad medaillonban. Feje
zd, bajusza és szakálla hosszú. Ingének
e ~~van öltözve s~~ felett jobb vállától bal csipője
élirata a kereten:

BERGK.. HERR ZV ERNH.. AVSEN. K. M. K. R etc."

VBO PRÆSIDIVM
ITÆ"

éretei a vonalkeretnek 14.9 x 12 c/m.

147

140/95 Nº 33.

Nyárádandrásfalvi
ref. templom

Cinterem (?) Gapuja.

Debreczeni László

1933. 298. l.

Nagyságos

Szentiványi Igazgató urnek,

Europa Lapterjesztö Vállalat R.T.

Magánlevél

Budapest

V. Visegrádi u 36.IV.

Magánlevél

nyárádgálfalvi Kozma Mihály

~ nevét az általa kérvétett mennyeket

örökítette meg.

A magyarországi műv. tört. I. 248.

Corvina 1970.

NYAKASNÉ TÚRI KLÁRA

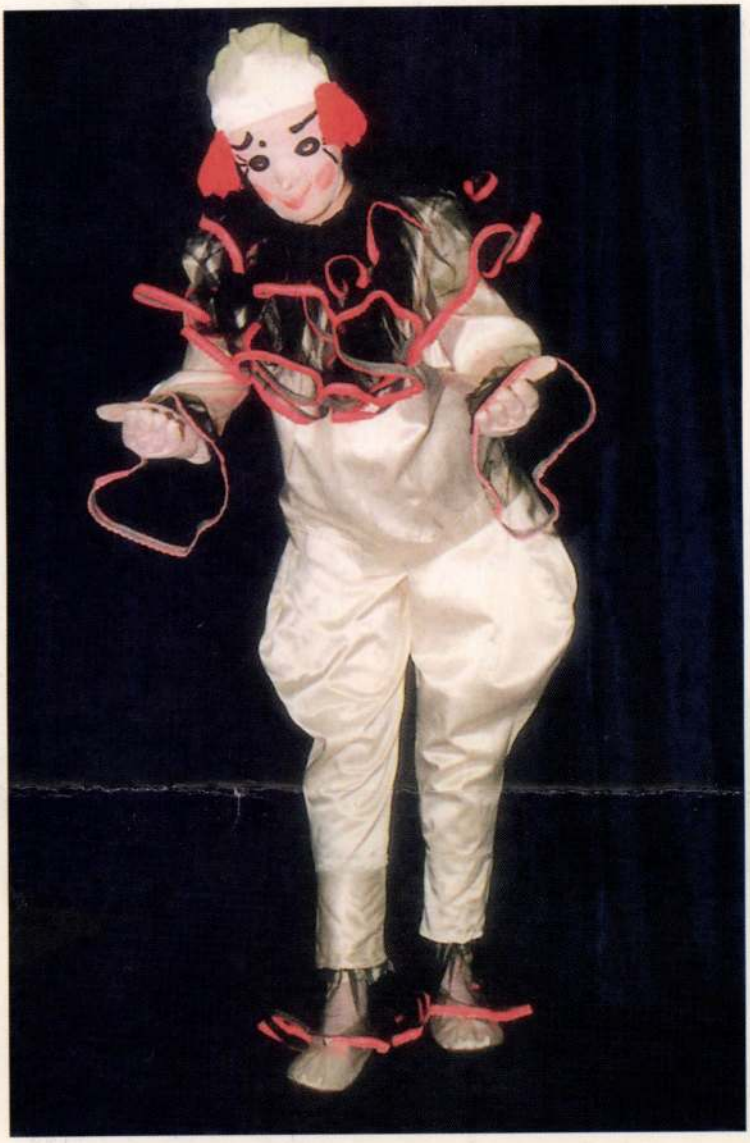

KACSA KÁZMÉRTÓL A BAJAZZOIG

NYAKASNÉ TÚRI KLÁRA ÉLETMŰ KIÁLLÍTÁSA

1996. április 26 – május 18.

VÁROSI MŰVELŐDÉSI KÖZPONT

ZALAEGERSZEG

ÉLETRAJZ

Nyakasné Túri Klára 1926. október 7-én született Tabon.
Fiatal asszony korában kezdett bábozni, de a gyereknevelés, s az ezzel járó tennivalók hosszú időre megszakították ezt a folyamatot.

1968-ban a József Attila Könyvtár vezetőjeként illusztrációs bábjátékokat mutatott be gyerekek számára. Ebből lassan kinőtt a KACSA KÁZMÉR nevű bábcsoport, akik 1973-ban a Magyar Televízió Játsszunk Bábszínházat című sorozatában mutatkoztak be. 1978-ban a Népművelési Intézettől Nívódíjat kaptak. 1979-ben Klára „B" kategóriás bábcsoportvezetői vizsgát tett. Sajnos 1981-ben a csoport próbalehetőség nélkül maradt, így felbomlott.

1982-ben a Megyei Művelődési Központban megalakult a BAJAZZO Bábcsoport, immár felnőtt tagokból. Az együttes több mint 50 darabot mutatott be 13 év alatt. A magyar városokon (fesztiválokon) kívül bejárták darabjaikkal egész Európát.

Nyakasné Túri Klára 1971-től több kitüntetést vett át, így 1977-ben a Kiváló Népművelő oklevelet is. 1986-ben újabb kitüntetés, majd 1989-ben a Zala Megyei Tanács Nívódíja fémjelzi munkáját. Az 1992-ben a „Gyermekekért" kitüntetést tartja egyik legnagyobb elismerésének. 1996. január 22-én a Magyar Kultúra Napján a Városi Kulturális Nívódíjat vehette át.

Pávakirály

Pávakirály

Ivanocska

Holle anyó

Békakirálykisasszony

Zalai ballada

Bohócok

Az 1982-től bemutatott darabok

1982. Produkcióóó fsz.
Kacsa tánc
Séd Teréz: Ajándék

1983. Békakirálykisasszony
Óz, a csodák csodája
Lepkék, lovak fsz.
Séd Teréz: Vitéz László fenyőfákat őriz

1984. Mészárosné: Piros tulipán
Madárijesztő
Ki a király?
Smetana: Moldva fsz.
Tarbay: Kunkori és a Kandurvarázsló
Osztrák táncparódia
Két hiú kismalac
Kovács Ildikó: Cini Samu és Bálna Béla
Békatánc
Télapó ajándéka
Kíváncsi kiskutya, Árnyékszínház

1985. Muszorgszkij: Egy kiállítás képei fsz.
Büky Zsuzsika bábszínháza
Szutyejev: A fenyőfa
Karikázó, néptánc paródia fsz.
Benedek Elek: Nyulacska harangocskája
Kalinka, paródia
Bohócok, paródia

1986. Négy évszak fsz.
Marsak: Általó
Mészárosné: Reszkessetek egerek

1987. Móricz: Iciri-piciri
Pávakirály, francia meseösszeállítás
Tűztündér fsz.
Fenyőfa álma
József A.: Betlehemi királyok

1988. Grimm: A hét kecskegida
Álom fsz.

1989. Grimm: Holle anyó
Artisták fsz.

1990. Vassárkány

1992. Mátyás király tréfái
A teve és az egér
Carmen fsz.

1993. Ilyenek vagyunk fsz.
Weöres S.: Száncsengő
A kesztyű
Cilinderek

1994. Zalai Ballada

Rövidítés fsz.: fekete színház
A szerzővel nem jelölt darabokat
Nyakasné Túri Klára
írta és rendezte bábszínpadra.

Felelős kiadó:
Jagasics Béla
Városi Művelődési Központ

Tűztündér

Nürnbergi Madonna

Mai számunkhoz mellékelve kimerítő ismertetést küldünk

CHOLNOKY JENŐ

hatalmas munkájáról:

A FÖLD TITKAI

hat kötetes sorozatáról.

Kérjük olvasóinkat, nézzék át figyelmesen prospektusunkat és igyekezzenek megszerezni a magyar könyvpiac egyik legértékesebb alkotását, a felajánlott kedvezményes módon.

Igaz élmények!

Élvezetes olvasmány a felnőttek és az ifjúság számára.

Kettőzött gonddal ügyeljünk fiaink olvasmányaira!

HÁROM CSERKÉSZ AFRIKÁBAN

Az U. S. A. cserkészszövetség mult nyáron elküldte három legügyesebb cserkészét, akiket 600 000 fiú közül választottak ki, Kelet-Afrikába, a nagy vadállatok hazájába.

Martin Johnsonnak, a híres oroszlánvadásznak voltak a fiúk vendégei. Johnson állandó tartózkodási helye a Tanganyika és a Kenya. Száz meg száz kilométerre minden emberlakta vidéktől készíti a newyorki természettudományi múzeum részére remek filmjeit az oroszlánok, leopárdok, elefántok, orrszarvúak, zsiráfok, zebrák és egyéb állatok életéről.

A fiúk: Robert Dick Douglas jr., Douglas L. Oliver és *Dave R. Martin jr.* hónapokat töltöttek itt, fotografáltak és vadásztak. Igazi nagy élményeiket a valósághoz híven írják le naplójukban, mely 34 eredeti fényképfelvétellel és egy térképvázlattal most jelent meg.

Ára fűzve 5 pengő, kötve 6 pengő.

WILHELM SPEYER regénye

GIMNÁZISTÁK

A legelragadóbb könyv, amit az utolsó évtizedekben fiúkról írtak. Aki igazi fiú és igazi felnőtt: egyhuzamban fogja végigolvasni! Nagyszerű történet! Oly friss és üde, mintha egy ötödik gimnázista írta volna, aki éretten, pompásan tud írni. Napsugaras, egészséges könyv: megérti a fiatalság lelkét. Minden fiúnak, leánynak, szülőnek, tanárnak el kellene olvasni.

A könyvet 25 fényképfelvétel díszíti.

Ára fűzve 5 pengő, kötve 6 pengő.

Az Uj Idők olvasóinak folyószámlára! Megrendelési szelvény a boríték 4. oldalán.

UJ IDŐK SZERKESZTI HERCZEG FERENC

XXXV. évfolyam, 48. szám
Budapest, 1929 november 24

A „Nürnbergi Madonna“ a Műcsarnokban

Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-út 16.

Ára 50 fillér

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 – 6
ALFÖLD

1021 Nyakas Miklósné

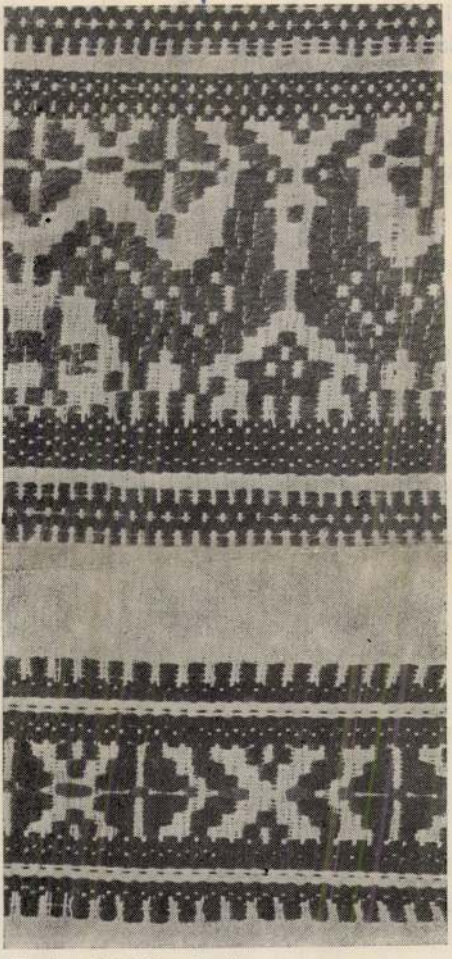

Nyakas Miklósné szőttese

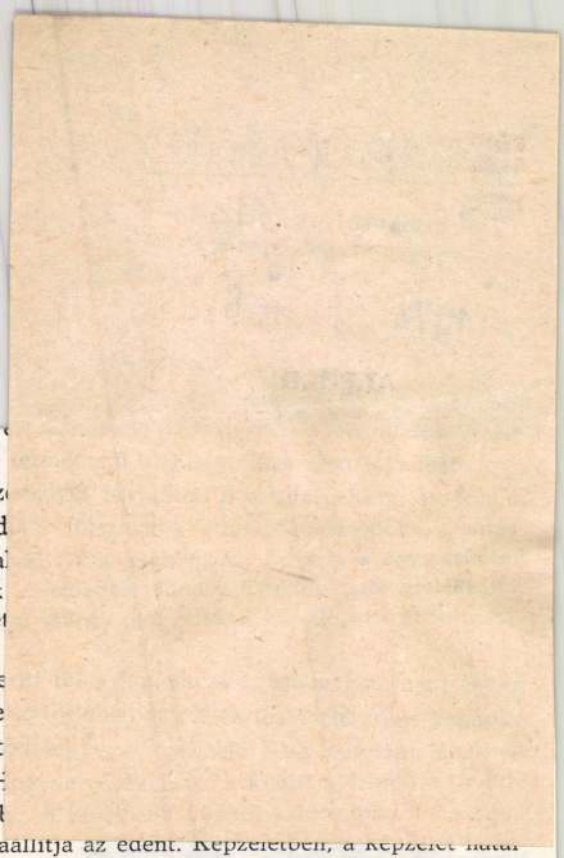

aállítja az eget. Képzeletben, a képzelet hatal-

ciáján. Írása kísérlet, s mint a modern írás álta-
ása, miképp állítható vissza az alkotás eredeti
a képzelet szabadsága. Fancsikó és Pinta minden
eken. S hogy közben egy intimus világ körvona-
haros, küzdelmes együttélése, s benne a tágabb
y Esterházy Péter írásában az evilágiság domi-
de a stílus – az előadásmód – közvetlenül fe-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 – 6
ALFÖLD
Nyakas Miklósné
1021

58

Nyakas Miklósné szőttese

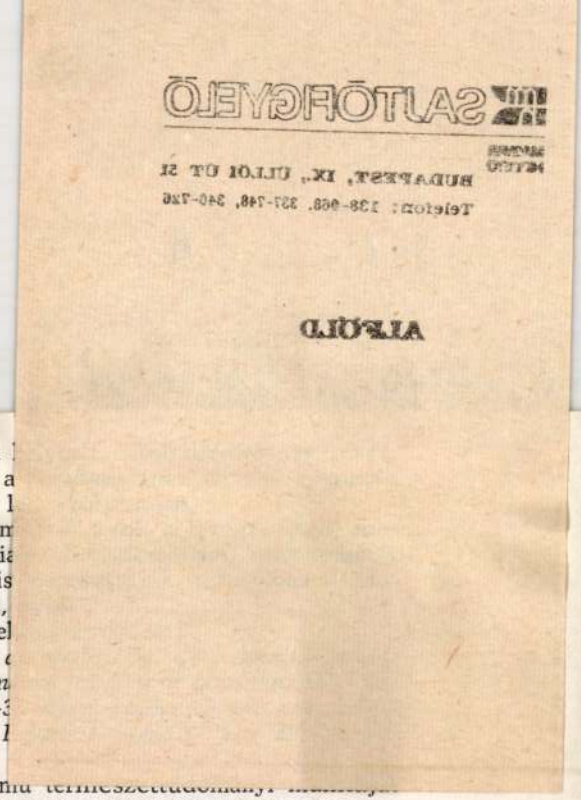

Annál inkább nem értette meg ezt a tanulmányt a
Egyesek megharagudtak rám, mások alig fogadták a
vették megállapításaimat. Ennek is politikai üldözés l
Írói fejlődésére vonatkozólag fontos adatokat tartalm
lyekben közölte az általa elolvasott könyvekről ki
Azért is értékesek ezek a megjegyzések, mert azt is
sultak évek folyamán a nézetei egyik-másik költőről,
Nézzük csak egy 1934. január 11-i keltezésű levelénel
„Miltont, sajnos nem tudtam elolvasni. Vagy már
»szörnyű« nyelven van írva, hogy emiatt bármily m
tetlen. A 49. oldalon pl. 20 sorban legalább is 25-
helyütt meg az a parlagi dicsőítés, amit már a
lenné."
Egy alkalommal Raoul Francé „A lét forrása" cím
küldtem el kérésére. R. Francé munkája nem nyerte meg a tetszését, amint írja:
„Francé könyvét köszönettel visszaküldöm. A konkrét mondanivalók érdekesek, de a világnézet lapos s amellett nagyképű. Nem érti meg a társadalmi élet elsőrendűségét. Értetlenségnek és tudatlanságnak minősíti a társas életből fakadó barbár törvényszerűségeket. Nem ilyen egyszerű a dolog, de dialektika nélkül nem lehet szintézist teremteni, s így biológiai világnézetet sem."
Nem tudom már, hogy Oscar Wilde-nek melyik könyvét küldtem el, talán itt nem is fontos, mivel általában nyilatkozik az íróról:
„Wilde tulajdonképpen ugyanaz, mint Hamsun. Egy gyáva, gyarló ember, aki bátor és nagy szeretne lenni. Ezért az egész furcsa paradoxizmus – jellemző, hogy jórésze hang! –, hogy legalább szavakban bátor lehessen,... szembeköpi a nyárspolgárt, de éli az életét, mert végül is a bohémkedés és különcködés szintén nyárspolgárság. A felszabadulás: a szintézis, a magasabbrendű egyszerű és munkás élet, amely nem öncél és nincs szüksége furcsaságokra, hogy felhívja magára a figyelmet."
Hemingway-ről inkább sejteti véleményét egy későbbi levelében:
„Hemingway-t adja át Császinak, ha kíváncsi rá. Kedves olvasmány, bár olyan egy kissé ez a fiú, akár a welszi herceg. Világsiker volt, talán éppen ezért..."
Sajnos, nem minden levele maradt meg ebből a korszakból, s a levelezésünk a negy-

róm. kath. lyceum múzeuma.

szült ezüstözött rézlemezekből, melyek szegecselt
zerű, kivert művű díszítéssel bírnak s a mellén
int piros álékkövekkel és három sorban aranyo-
drb, a hátat hat sor, az oldalakat pedig két-két
l csoportosított öv kapcsolódik, két sor lánc-

éles halánték- és fülvédővel, keskeny ellenzővel.
osztott s mindenik rész ételett és aranyozott,
ívül a szallagokon aranyozott sárgaréz boglárok-
áros gomb van alkalmazva. Az öt lemezből álló
vértek vésett és aranyozott arabeszk díszítésűek.
orrvédő hiányzik. XVII. század eleje. Kiállította:

. A paizs széle huszonnégy félkörű szelvénynyel,
egy bőrrel bevont fogantyú van alkalmazva,
díszítvék. A paizs közepén kiálló gomb van.

XVII-ik század gazdag lószerszámait és fölsze-
árgyakból állott:

a mely körzetnek közepén az egyik oldalon eg
szárnyú sas, fölötte köríves szalagon DVX. I
PARITER. ET. CLYPEVS fölírás, a másik olda
osztrák birodalmi sas s a paizsban M. A. monog
A zászló a nyolczoldalú, csatornás nyélre négy s
gömbösfejű szöggel van fölerősítve. A nyél lándz
nyozott sárgaréz csúcsban végződik, a melynek
művű C. VI. (III. Károly) betűk vannak. A lándzsa
méter hosszú zsinegen egy-egy bojt lóg. A piros-f
rúdon karikás vas vállszallag-kengyel s az alján p
hűvely van megerősítve. A XVIII. század elejéről
várkastélyból. Kiállította: Batthyány-Strattmann (

Hohérpallos, széles, kétélű pengéve
dróttal van körülsodorva s a sodratok két végén
lapúvá reszelt, körtealakú, nagy vasgömbben vé
egyenes, a markolatnál kétfelé kiszélesedő lapos
ép s közepén mindkét oldalt végig gyengén kic
(így) MARIA, s ez alatt hasonló, két kisebb kere
Szűzanya képe, alatta MATER DOLOROSA feli
(Leopold császár monogrammja). Ezt követi e

Nyárád-Gálfalva

(Maros Torda vm)

Szentiványi-kúria

240. l.

Zádor - Rados

MDK

Nyárádgálfalvi Kozma Mihály, festő-asztalos

Mennyezet- és karzatkészitő mester. 17. sz.

A magyarországi müvészet története I. 363.l.
Bpest, 1961. II. kiadás.

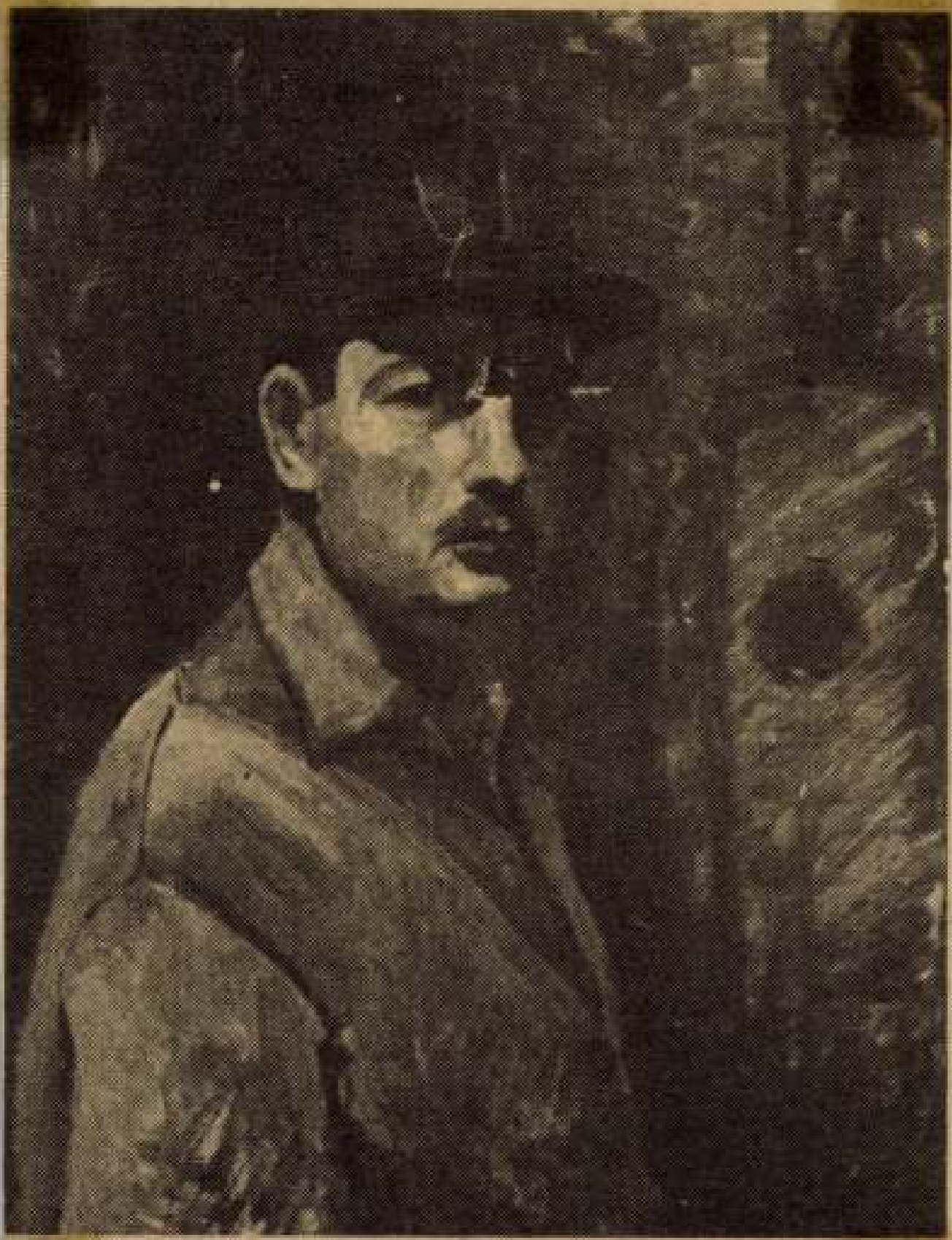

Nyárádi Gulyás Jenő: Önarckép bányászkobakkal.

onra szép ki-
er kétszáz
k eladó. Ér-
onalmádi II.,
15.

ládi ház el-
i: Tapolca
24.

ban 270
telek eladó,
is alkalmas.
n. Érdeklőd-
latonalmádi,

ladó. Érdek-
, Gyulafirá-
tca 45.

sen 400
lő megoszt-
Érdeklődni:
né, Balaton-
h utca 133.

iban kétszin-
külön két-
ladó. Érdek-
t 252-966 te-
in 4 órától,
, vasárnap
Viola utca

en befejezés
mszobás csa-
negálló mel-
osnyák utca

ÁS

CN-es most vizsgázott Trabant eladó. Érdeklődni: szombat délután és vasárnap Szentgál, Kossuth u. 45

Fehér S—100-as Skoda UL rendszámmal most műszakizott eladó. Megtekinthető este 7 után Kondor Béla, Malomsok.

Wartburg Limousine gépkocsimat sürgősen — építkezés miatt — eladnám. Rendszáma: IO 18—69. Cím: Balatonszepezd, Árpád u. 58.

UO-s Zsiguli eladó. Érdeklődni: Ajka, Ifjúság utca 1. I. lépcsőház, földszint.

Most műszakizott P 10-es motorkerékpár eladó. Cím: Balatonszepezd, Árpád utca 56.

UC rendszámú Zsiguli eladó. Öskü, Lenin út 27.

Új Pulce olasz kapálógép tartozékokkal betegségem miatt áron alul eladó. Telefon: 13-923, Veszprém.

353-as Wartburg eladó. — Bakonyszentlászló, Vak Bottyán utca 89, Skutovics.

353-as Wartburg Limousine eladó. Olai Gyula, Jánosháza, Vágóhíd utca.

Zastavát sürgősen vennék. Polgár, Balatonalmádi, ételbár.

ZA S-100-as Skoda eladó. Cím: Polgárdi, Vöröshadsereg út 18.

asz
H.

B
ter
rol

K
ked
kás
páp

D
olto
hat
ker
Hor

El
üsz
7.

K
pré

G
kie
Ko
tó,

S
lób
töb
lőd
niz

K
ágy
sze
bőr
Ve
Me

F
ela
Pe

F
ko
hál

Nyárádi Gulyás Jenő
Jestő

a 700 éves Csapak jubileuma
alkalmából képzőművészeti kiállítást rendeztek
melyen a néhai művész
művei is szerepettek.

Napló (Veszprém), 1977. aug. 25.

KÉS CSINALO ALIAS NYÁRADI MIHÁLY

1693.."Mostan Ezen Uy Kereszteny Udvarban akik laknak igy következnek,kikis eő Nagoknak Taxát Fizetnek ez Szerént mint aláb.
Kés Csinalo alias nyáradi Mihály Taxaja f 6.
142.old. 92.jegyz.

DÉTSHY MIHÁLY:Adalékok a sárospataki ujkeresztények /habánok történetéhez 123.old

A Herman Ottó Muz.Évkönyve, XI. Miskolc, 197x

KIS CSINALO NYARADI MIHALY, késes

Patakon az ujkeresztények házát lata.-"Mostan az Uy Kerestyinek közül ezek Lakjak:
1. Kis Csinalo Nyaradi Mihaly /:ugyan Kis Csinalo:/
2. Lakatos Tobias /:Lakatos mester:/
3. Kirnar Péter /:Kis Csinalo:/
Ezeknek mostani annualis Taxajok...f 50 141.old. 91.jeg

DÉTSHY MIHALY: Adalékok a sárospataki ujkeresztények /habanok/ történetéhez 185.old

A Herman Ottó Muz. Évkönyve, XI, Miskolc, 1972

Nyárády [ ], karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

— : Pályaválasztás 12.

ESTI HIRLAP; Bp. 1971. okt. 15.

Nyárády [ ], karikaturista

Sportkarikatúra:

Repr.

~ : „Nincs meg a törülköző!...“ 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971, nov. 26.

Nyárády [ ], karikaturista

Gúnyrajz:

Repr

— : Félénk páciens 8

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. nov. 3.

Nyárády [ ], grafikus

Sportkarikatúra:

Repr

— : „Legalább bogoszon ki" 7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. nov. 27.

Nyárády , Karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

— : Reklám 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. dec. 7.

Nyárády, karikaturista

Rajz: Repr

—: Kényelem

4.

ESTI HIRLAP, B[illegible].1971. dec. 3.

Nyáradi [ ], grafikus

Karikatúra:

Repr.

– : Mai hetipiac 12.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. márc. 28.

Nyárády , grafikus

Karikatúra:

Repr.

— : Kép szöveg nélkül 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. márc. 23.

Nyárády [ ], Karikaturista

Gúnyrajz:

Rep.

— : Tönkremegyünk — 4.

ESTI HIRLAP, Br. 1972. febr. 19.

Nyárády , grafikus

Rajz:

Rajz.

— , Kép szöveg nélkül 8.

EST/ HIRLAP, Br., 1972. jan. 31.

Nyárády, karikaturista

Gúnyrajz: Repr.

— : Váratlan öröm 8.

EST / HIRLAP, Br. 1972. jan. 27.

Nyárády , karikaturista

Grúnyrajz:

Repr.

— : Kép szöveg nélkül 12.

EST/ HIRLAP, Bp. 1972. jan. 25.

'48

Nyárády, grafikus

Gúnyrajz:

Repr

— : Anyakönyvvezetőnél 8,

EST/ HIRLAP, Bn.1972.jan. 20.

Nyárády , karikaturista

Rajz :

Repr :

— : Iroukhiány 12.

EST / HIRLAP, Bp. 1972. jan. 18.

Nyárády [ ], karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

— : „Disztóság, olcsóbb lett a nappan

8.

EST / HIRLAP, Br. 1972. jan. 10.

Nyárády, karikaturista

Rajz:

Repr.

— : Kép szöveg nélkül

7.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. dec. 10.

56,

Nyárády , grafikus

Karikatúra:

Repr.

— : Szenvedély 8

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. ápr. 27.

Nyárády, Karikaturista

Grúnyrajz: Repr

— : Kép szöveg nélkül 6.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. máj. 29.

Nyárády [ ], karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

— : Modern mese 8.

EST/HIRLAP, Bp. 1972 máj. 4.

Nyárády [ ], karikaturista

Gúnyrajz: Repr.

— : „Áldott" jó gyerek 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971, máj. 20.

Nyárády [ ], karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

— : A hetivásáron 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. máj. 21.

Nyárády [ ], grafikus

Karikatúra:

Repr.

— : Válóok 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. máj. 25.

Nyárády [ ], grafikus

Karikatúra:

Repr.

–: Kép szöveg nélkül 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. máj. 26.

Nyárády [ ], Karikaturista

Gúnyrajz: Repr.

— : Elmentek a festők 8

ESTI HIRLAP Br. 1971. júl. 5.

t

Nyárády [ ], Karikaturista

Gúnyrajz:

Repr.

–: Korai házasság

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971, júl. 22.

Nyárády [ ], karikaturista

Gányrajz:

Repr.

— : Homok hátán is megél 8.

Esti Hírlap, Bp. 1971. máj. 12.

Nyárády Klára, Karikaturista

Rajz: Repr.

— : „Le kéne szokni!...“ 27.

Gyermekünk, Dp. 1973. február XXIV/2.

Nyárádi Klára

Raja (Karikatura)

Magyar Hirlap 1973 V. 273

Nyáradi Klára

Raja (Karikatura)

Magyar Hirlap 1993 III. 349

Nyárádi Rk. templom

Ep. XVIII. n.

1.

Mihályi falutemplom

29. l.

árban a Des Kunig Haus, a Gefenknus
Kunigs Sal és a Wasser thurn van
latt a Schöne somer heuser vá-
érben a Thonau-n török hadihajó
oronás czimer köti le figyelmünket.

ICHEN SLOSS OFEN IN HVNGEREN

.8 cm.

Nyárád-Karácsonfalvi
Kókuszdió-pohár

Kelemen Lajos cikke
Erdélyi Múzeum
1898. 541-542.1.

Sz. Kelemen

MDK

Nyárádi Gulyás Jenő

Kiállitási hir

Müvészet 11968 máj.p.48.

M.D.K

Nyárádi Gregós Jenő
festő

A Dunavia „Gorkij" Művelődési
Otthonban volt tárlata.

—: Kiállítások
Művészet, 1968. május – 48 kap.

MDK

Nyáradi Gulyás Jenő

Szerepelt a Veszprém megyei festőművészeknek az Egyetem "E" termében megnyilt tárlatán.

"Faluvége"

Kőröspataki Sándor: Benyomások képzőművészeink kiállitásán.
VESZPRÉM MEGYEI NÉPUJSÁG. Veszprém. 1956. jan. 1. 3.1.

Nyáradmenti műtárgyak

Kelemen Lajos:

Nyáradmenti műtárgyak
az 1900. évi párisi
világkiállításon.
Marosvásárhely
1899 évi. 58. l.

Sz. a. Kelemen

1943 OKTÓBER 17 — Székely Nép

Cassulo nuncius a Vatikánban sem látott szebb feszületet, mint a nyárádremetei templomban

A páratlan müemlékért a németek annak idején 5 millio arany koronát, uj templomot és a feszület mását igérték

Nyárádremete, okt. 16. Szép őszi délután lassú döcögéssel vontat az öreg gőzös a Nyárád völgyében. Éktelent sípol, hatalmasat rándít, — mintha bizonyítani akarná: de azért én is tudok valamit, nemcsak hatalmas unokáim — azután megáll.

— Nyárádremete! — kiáltja a kalauz öreges ráéréssel. Olyan itt az élet, mintha minden és mindenki a kis völgy bölcs nyugalmát örökölné.

Kiszállok. Rövid út után elérem célomat, a római katolikus templomot.

*

Egyszerű kis barokk templom előtt állok. Kívülről nem is sejtené az ember, hogy belsejében ritka műkincset rejteget. Kíváncsian lépek a templomba, hogy láthassam azt a feszületet, amelyről Cassulo pápai nuncius oly csodálattal vélekedett: **„Sok szépet láttam Rómában, de e feszületnél szebbet még a Vatikánban sem találtam."**

Valóban a laikus is ámulatba esik, amikor a főoltárra felállított embernagyságú feszületre néz. **Az arc és az erőtlen test a szenvedés legemberibb vonásait ábrázolja. A test mégis finomvonalú, nemesarányú marad. Szobrászati remek.** Fából természetesebb és anyagszerűbb alkotás nem sok lehet a világon. A test halott és mégis a szenvedés teljes átélését tükrözi.

*

Vezetőmtől megtudom, hogy a falu népe hosszú ideig nem tudott a feszület értékéről.

Csak a mult világháború alatt értesült róla, amikor német műtörténészek **5 millió aranykoronát, egy új templomot és a feszület hű mását igérték.**

— A község szegény volt — mondja vezetőm —, de azért mégis leszavázta a műkincse eladását.

Bölcsen határoztak, mert ma már tizszerte nagyobb az értéke.

A feszület eredete is csak a napjainkban vált ismeretessé. Szakértők véleménye szerint **magyar Pálos szerzetes munkája.**

A reformációig a marosvásárhelyi várteplomban állott. Azután hosszabb ideig nyoma veszett. **1753-ban Székely Ferenc nyárádremetei gazda Marosvásárhely határában gazdátlanul találja.** Falujába hozta és templomának ajándékozta. Így menekült meg a ritka magyar alkotás a végpusztulástól.

*

A kis falu sajátosan székely. Minden alkotása székely színt, vonást és szellemet sugároz. Az ősi házak, csűrök s faragott kapuk a nép lelkének, művészetének, kultúrájának alkotásai. A férfiak apraja-nagyja harisnyában. Az udvarokon szebbnél-szebb szőttesek száradnak. Minden ízében megőrizte a falu népiségét. A színtelen, magyartalan polgáriasodás nyomai csak az utóbbi időben mutatkoztak.

Tárgyilagos szemlélő véleménye csak az lehet, hogy a ritka magyar műremek Nyárádremetén méltó keretre talált.

(m. gy.)

Építészeti kiállitás Székelyudvarhelyt

Székelyudvarhely, okt. 16. A székely művészeti év keretében Székelyudvarhelyt október 17-én, vasárnap délelőtt nyilik meg a városház nagytermében az építőművészeti kiállítás, amelyen négy táj és egy falu ősi jellegzetes építészetéről kapunk képet.

Székely Nép

1943 OKTÓBER 17

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó ára 16 fillér. (Legkisebb hirdetés 1.60 P.) — Állástkeresőknek 10 fillér. (Legkisebb hirdetés 1 P.) — Az első és kiemelt szavak duplán számitandók. — Minden apróhirdetés azonnal fizetendő, vidékről előre bélyegben is. Támpéldányt nem adunk. — Jeligés és cim a kiadóban hirdetéseknél helyben 60, vidéken 1.20 fillér felár számitandó.

Kiadóhivatal: Sepsisznetgyörgy, Gróf Teleki Pál-utca 4 sz. — Telefonszám 109

...A javitást hangolást válla- ... LISZT, zsir, szappan, petroleum, cu-

BUDAPESTI NAPLÓ

Budapest

Székesfőváros

Hirdetővállalata

IV., KAMMERMAYER KÁROLY-U. 5.

TELEFON: 1-891-38, 1-883-42.

n. e. közönséget, hogy ... Csikszeredára, Udvarhelyre, Keresztúrra, Sepsiszentgyörgyre és Kézdivásárhelyre megyek zongorát hangolni. Miután nevemet már harmadik éve jól ismerik, kérem, hogy zongorahangolási és javitási munkát csak velem végeztessenek és óvakodjanak az alkalmi hangszerjavitóktól. Márkás zongoráim és pianinóim vannak eladásra. Eddigi vevőim a legnagyobb mértékben meg voltak velem elégedve. Ha zongoráját el akarja adni, én a legmagasabb árat fizetek érte. Zongoráját becserélem. Vételnél vagy eladásnál szakszerü birálatot adok. Balázs (Kanalas) Antal képesitett zongorahangoló, Gyergyószentmiklós, Gábor Áron-u. 35. (3981)

ELADÓ egy jókarban levő szvetterkötőgép Hánn Józsefnél, Székelyudvarhely, Szentimre-utca 22. H. 1164)

47 éves asszony keresi független uriember ismeretségét szórakozás céljából. Cim „Komoly jeligére" a kiadóban. (4021)

JÓL számoló, 4 középiskolát végzett, fedhetetlen előéletü irodai férfi alkalmazott azonnal felvétetik. Kezdőfizetés heti 80 pengő. Ajánlatok: Gyimesközéplok, postafiók 5.

BÉRBEADOM azonnal 23 holdas külső birtokomat az összes élő és holt felszereléssel és takarmánykészlettel együtt. Értekezni a lakásomon lehet. Kovács András, Kilyén, Háromszék megye. (4013)

MELEG otthont keresek, magam és 13 éves fiam számára. Uri házhoz elmennék házvezetőnőnek és szellemi munkát is vállalnék. Jobb nő vagyok, 35 éves, tisztességes, munkától nem félek, gyermekem jövőjéért dolgozom. Levelet „Meleg otthon" jeligére a kiadó továbbit. (4023)

ASZTALOSSEGÉDEKET 0.80—1.50 pengős órabérrel és teljes ellátással ál-

meg, hol húzódik az országhatár a Drávaközben, a Muraköznél és Ny-on! Melyek a kifelé vezető vasútvonalak határállomásai?

Állapítsd meg a vasúti menetrend szerint, hány óra kell ahhoz, hogy Pécsről Sopronba utazzunk! Merre közelebb, és merre hamarabb? Merre olcsóbb? Szombathelyre hány vonalon utazhatunk Budapestről? Hogyan utaznál Balatonfüredről Körmendre? Melyik a nagyobb fáradság, az előbbi út, avagy Veszprémből Pécsre utazni?

Nyárady Ferenc
Mobrán
1932-34

Iparm. Isk. Évk.
1930-34. 46 l.

200. kép. *Hardy: Dina. Viasz.*

Építész

MDK

Nyárády Ferenc, disz.szobr.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.
43.l.

Nyárádszentmártoni
ref. templom

lásd

Havadi András
alatt.

Nyárádszentmártoni

unitárius templom

1667-ből való festett

famennyezete van.

A község nem Csík,

hanem Marosetorda vár-

megyében van.

A csíkmegyei Csíkszent-

mártonnak nincs régi

mennyezetfestménye.

Keller. 115. l.

M. KIR. POSTATAKARÉKPÉNZTÁR
ÁRVERÉSI CSARNOK
BUDAPEST, IX., LÓNYAY-UTCA 30. SZÁM

Levélcím: Budapest 90. postafiók 46.

..... szám.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Müemlékek Országos Bizottsága ..... *úr*
úrn

Nagytekintetü Vezetőségének

/Dr. Szentiványi Gyula főtitkár Ur kezeihez!/

Hivatalból
díj átalányozva.

Budapest IX.

Á. 4—59.

Högyes Endre-u. 10.

Nyárádszentmártoni
ref. templom
festett mennyezete
1667
Gálfalvi Kozma Mi-
hály
és
Havadi András
készítettek

Foglár 27. l.

Művészet. 1911. 92 l.

Kenézlői honfoglaláskori temető

VIII. 159

Nyárádszentmártoni

unit. templom festett

faniennyezete

1667.

Festettér Kozma

Mihályés Havadi

András

Kelemen XVII

29:l – 33 l.

34. l. keppel.

35, 36. l

Római vasfibula VIII 126.

Nyárádszentsimoni ref.

templom.

Haranglab, alapraj és
keresztmetszet

Haranglab távlati képe

Gótikus mérmű

Cinterem (?) ajtó

Hímzések

Erüst és önedények.

Debreczeni László 1933.

285, 286, 287, 288, 289, 290, 291

Nyárádszeredai ref.

templom
és kataranglás

a templom eredetileg gótikus,
újjáépítve 1838-ban

l.

Benkő Károly

Marosszék ismertetése.
Kolozsvár 1868-69.

213. l.

685. *Kossuth Lajos.*

Mellig látható, kissé
haja, szemöldöke, bajusza
szakálla barna, szeme kék.
zsinóros.

Vászon, méretei 59·5 : 49·4
30 K. — Vétetett a gr. Kre
A megszerzésére vonatkozó ad
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 ár
jegyzék 168. — Az átvételt tu
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

Nyárády Ferenc

szobrász

magdusin dilettáns

Résztvett a bpesti
Madách-szobor első
pályázatán 1938 febr-

Nyárádi Ferenc

l.

A Pe Madách

Jóra Sági Ernő
Ugyvéd u. 22. B

II. e. 3. ajtó.

Nagyp.

Do Szentivanyi Mak

H

Lép nüi vezeti

Nyárádi Ferenc MDK

szobra második díjat nyert

a SZOT Egressy Gábor klubbjában 1958 januárban rendezett kiállításon.

Müterem 1958 I. évf. 2. sz. 45. o.

MDK

Nyárády Gulyás Jenő festő

olaj:

Tihanyi belső tó

Füredné1

Vámos

Ny.Gulyás J. kiáll. Főv.Művelődési Ház

1968. szept.

MDK

Nyárády Gulyás Jenő festő

olaj:

Aszófőnél

Öreg halász

Zenekar

Ny.Gulyás J. kiáll. Főv.Művelődési Ház

1968. szept.

MDK

Nyárády Gulyás Jenő festő

olaj:

Kossuth I. utcai házak

Tél csopakon

Emlékezés Bakky Sándorra

Ny.Gulyás J. kiáll. Főv.Művelődési Ház

1968. szept.

MDK

Nyirády Gulyás Jenő festő

olaj:

Aszófői öböl

Zenekarban

Est Arácson

Ny.Gulyás J. kiáll. Műv.Művelődési Ház

1968. szept.

MDK

Nyárády Gulyás Jenő festő

olaj:

Földek Csopaknál

Szőlők Paloznakon

Tihanyban

Ny.Gulyás J. kiáll. Főv.Művelődési Ház 1968.IX.

MDK

Nyárády Gulyás Jenő festő

olaj:

Bányában

Emlékezés a sakkversenyre

Tihanyi öböl

Ny.Gulyás J. kiáll. Főv.Müvelődési Ház 1968.IX.

MDK

Nyárády Gulyás Jenő festő

olaj:

Müteremsarok

Ajkacsinger éjjel

Csopaki csonkatorony

Ny.Gulyás J. kiáll. Főv.Művelődési Ház 1968.IX.

MDK

Nyárády Gulyás Jenő festő

olaj:

Vihar után

Ny.Gulyás J. kiáll. Főv.Művelődési Ház 1968.IX.

MDK

Nyárády Gulyás Jenő festő

repr., olaj:

Aszófőnél

Emlékezés a sakkversenyre

Vihar után

Ny.Gulyás J. kiáll. Fővárosi Művelődési Ház 1968.IX.

MDK

Nyárády Gulyás Jenő festő

repr., olaj:

Öreg halász és a fiu

Emlékezés Bakky Sándorra

Ny.Gulyás J. kiáll. Fővárosi Művelődési Ház 1968.IX.

MDK

Nyárády Gulyás Jenő festő

olaj:

Öreg kovács szobája

Tél Tihanyban

Cattaro II.

Ny.Gulyás J. kiáll. Főv.Művelődési Ház

1968. szept.

MDK

Nyárády Gulyás Jenő festő

olaj:

Öreg halász és a fiu

Tihany

Balatonszöllős

Ny.Gulyás J. kiáll. Főv.Művelődési Ház

1968. szept.

MDK

Nyárády Gulyás Jenő, festő

Meghalt.

– : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 4.

Nyárády Gulyás Jenő festő

Most halt meg. Főleg balatoni tájakat festett

Magyar Nemzet 1970 XI. 4. 6 Ld.

Nyárády István
Rákoscsabai falusi udvar, olaj

[illegible] kiállítás. Nemzeti Szalon, 1939. szept. 10 1.

JACHIMOWITZ, THEODOR (osztrák festő, 1800—1889)

Templom belseje

Vászon, olaj, 56×48 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből 1854-ből.
Ipolyi, Biharvármegye, 302. szám.

JANNECK, FRANZ CHRISTOPH (osztrák festő, 1703—1761)

Szent József és Mária eljegyzése

Angyali üdvözlet

Bemutatás a templomban

Magdolna lábmosása

Krisztus Szent Péternek adja a kulcsokat

Utolsó vacsora

Szent Péter utolsó kenetet ad fel

Vörösréz, olaj, egyenként 41×35 cm, második és harmadik 32·5×42·5 cm.
Maszlaghy II., 149., 452., 451., 147., 148., 150. és 151. szám. — Z.: Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 847. l. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 20., 4. l. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 220. l.

Ecce homo

Keresztvitel

Bádog, olaj, egyenként 36·5×51 cm.

MDK

Nyárády István

Balatonlelle, of.

Balatoni Társ. 3.N.Szal. 393. kiáll. 1928. ápr.

2o. 1.

MDK

Nyárádi István, festö

Péceli részlet. Olajf.

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat. 1931.szept. Kat.

MDK

Nyárády István, festö

Kálvántéri részlet.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 1931.junius. Kat.

MDK

Nyárády István, festö

160. Balatoni halászat.

Nemzeti Szalon. -A Balatoni Társ. IV.kiáll.
Bp.1930 szept. Kat.

MDK

Nyárády István

Kert alján

Budai rakpart

N.Szal. kiáll. 1927. jun. 19. 1.

MDK

Nyárady István

Szent Imre könyörgése a liliomos Szüz Máriához, olajf.

Árpadházi Szentek Modern Egyházművészeti Kiállításának Katalogusa. Bpest. 1930. Aug. Nemzeti Szalon.

Nyárady István

díszletfestő tanonc

6 elemi 4 ipar.

Alakrajzi osztály

10 hónap, jó eredm.

Tanár Prenoszil S.

Iparrajziskola 1907

Magyarország legnagyobb paplangyára
Nagy aranyéremmel kitüntetve

TEHEL ÉS TUSCHÁK

PAPLANGYÁR

VIII., GYULAI PÁL UCCA 16

A Rókus kórház mellett Kőfaragó ucca sarok.

TELEFÓN: 1—325—77.

RÉGI DUNNÁBÓL 24 ÓRA ALATT
GYÖNYÖRŰ PEHELY PAPLANT
KÉSZITÜNK.
PAPLAN TISZTITÁS
TOLL TISZTITÁS ÉS ELADÁS.

KÜLÖNLEGES VATTA, GYAPJU ÉS PEHELYPAPLANOK MŰVÉSZI KIVITELBEN.

Nyáradi István

Napsütés a réten

Nemzeti Szalon
téli kiáll. 1932 jan

Kaufmann Aurél VII.147

Nyáradi István

Szent Imre könyör-
gése a liliomos
Szűz Máriához

Nemzeti Szalon
Árpádh szentek kiáll. 1930 aug

Nyárády István

festő

Rákoscsabai falusi
udvar, olaj.

Nemzeti Szalon

őszi kiáll. 1939. szept.

Nyařády István
festő
Est, 1928

BUDAPEST
937 JUL 31 23

Nyáradi István

festő

Lásd

Nemesvári 101. I

$_1 = \frac{h}{6}(2a^2+2ab-b^2)\gamma_1$ nach Formel 3.

00 m; $h = 5{\cdot}000$ m; $\gamma_1 = 2{\cdot}500^t$ p. m³

h $a = 2{\cdot}290$ m.

$\mathcal{E} = tg\, 34°52'.\ cotg\, 64°52'.\ \frac{1}{2}\, 1{\cdot}5.\ 5^2 = 6{\cdot}129^t$.

$\mathcal{E} = \frac{1}{2}\ 2{\cdot}887^2.\ 1{\cdot}500 = \ldots\ldots\ 6{\cdot}251^t$

90 m berechnet sich $a = 2{\cdot}010$ m $b = 0{\cdot}95$ m

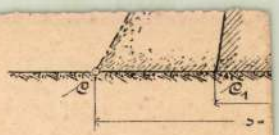

Verwen

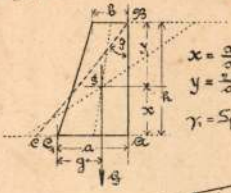

$x = \frac{a+2b}{a+b}\cdot\frac{h}{3}$

$y = \frac{2a+b}{a+b}\cdot\frac{h}{3}$

γ_1 = Spec. Gew.

Er

belastet mit $0{\cdot}460^t$ p. m².

el $\rho = 38°$ und dem spec. Gew.

Gewichte $\gamma_1 = 2{\cdot}700^t$ p. m³.

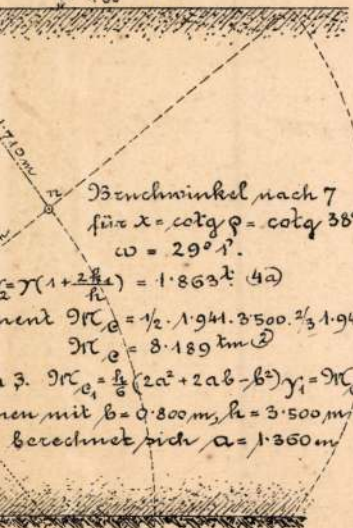

$h_1 = \frac{0{\cdot}46}{1{\cdot}60} = 0{\cdot}288$ m.

Bruchwinkel nach 7

für $x = cotg\, \rho = cotg\, 38°$

$\omega = 29°1'$.

$\gamma_2 = \gamma(1+\frac{2h_1}{h}) = 1{\cdot}863^t$ (4a)

nent $M_C = \frac{1}{2}\cdot 1{\cdot}941.\ 3{\cdot}500.\ \frac{2}{3}\ 1{\cdot}941.\ 1{\cdot}863$

$M_C = 8{\cdot}189^{tm}$ (2)

3. $M_{C_1} = \frac{h}{6}(2a^2+2ab-b^2)\gamma_1 = M_C = 8{\cdot}189$

nen mit $b = 0{\cdot}800$ m, $h = 3{\cdot}500$ m $\gamma_1 = 2{\cdot}700^t$

berechnet sich $a = 1{\cdot}360$ m

ski $\mathcal{E} = tg\, 29°1'\ cotg\, 67°1'.\ \frac{1}{2}\ 1{\cdot}863.\ 3{\cdot}5^2 = 2{\cdot}685^t$

hann $\mathcal{E} = \frac{1}{2}\ 1{\cdot}710^2.\ 1{\cdot}863 = \ldots\ldots\ 2{\cdot}724^t$

0·560 m berechnet sich $a = 1{\cdot}320$ m $b = 0{\cdot}76$

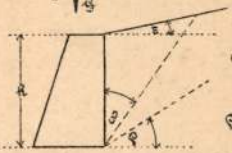

Der Bru

ρ - natü

Erd

γ = spec. Gew. d. Hinterschüttg.

ω = Bruchwinkel

cotg ω

und Erd

Ist das Terrain mit p^t pro

für γ einzusetzen $\gamma_2 =$

$\mathcal{E}$

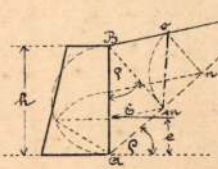

$\gamma =$

Bei bel

einzufü

und Höhe

Erddruckes $e =$

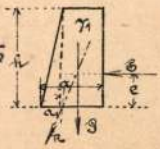

Für den Fa

$\mathcal{E}$ und $\mathcal{G}$ d

mittleren

besteht die

)* Theorie des Erddruckes auf Grund d

Nyárády István

1928. jun. Neum. Kalvin
tav. tárl.

3 olaff. 1 rajz

Mur. Kst. Orn. Ffiege III. 238, 239, 240.

Nyáradi Zoltán

Kálvin-téri részlet
c. képe repr.

Nemzeti 280. l.

Nyárády István

1928. Balatoni Társasági Kiáll.

Balatonlelle, olaj.

Montecuccoli Rajmond gróf, tábornagy

a. cs. k. III. 34.

Nyárádszentlászlói

unit. templom
gotikus
régi falképekkel.

l.

Benkő Károly

Marosszék ismertetése.
Kolozsvár 1868-69.
270. l

968. Olasz fe

A XVII. századból.

Fiatal nő k

láthatóés

mellig ~~balra~~ vissza

vel ~~[illegible]~~ Körötte be. Va

fekete. Ruhája mell

Vászon, m

A Nemze

517.

L turbánszerű

1868: II. 85.

1868: II. 85.

Nyárádszentlászlói

templom

l.

Balogh Erdélyi sen

szerm.

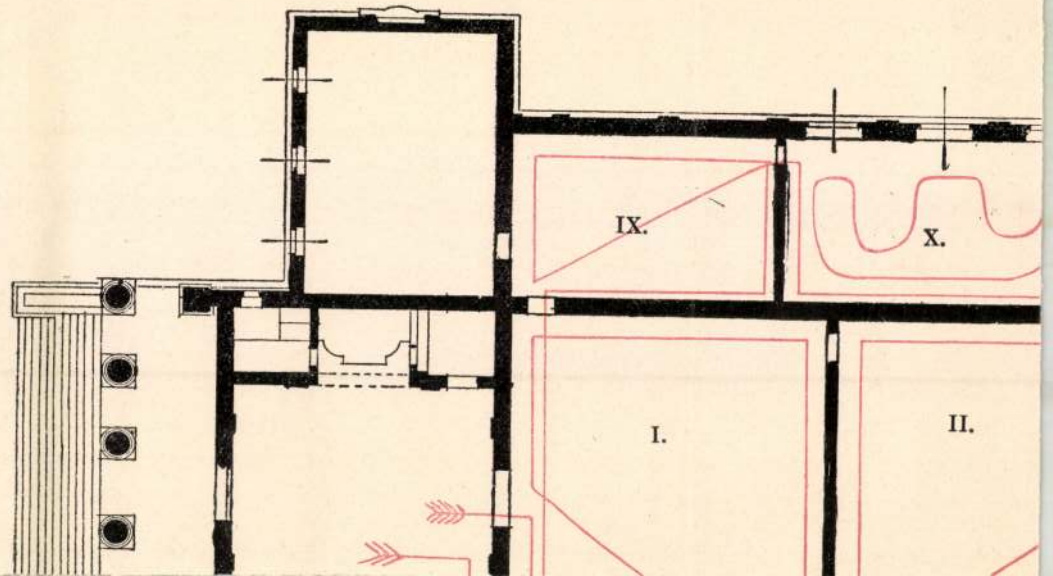

Eingang
Entrée
Entry

Nyárádszentlászlói

unit. templom

Falképei

(Marostordavm)

l.

Gerendefalképek

572. l.

$\int W \vdash\!\dashv -$

$\int dt$

Nyárádszentimrei

ref. templom
(Maros Torda vm.)

festett karzata nem
pusztult el a mennyezet-
tel együtt.

Kel. Ger. 116. l.

EGYETEMI NYOMDA

30 nap **ÁPRILIS** 18. hét

25 Vasárnap		Húsvét vas. *Húsvét vas.*
26 Hétfő		Húsvét hétf. *Húsv. hétfő*
27 Kedd		K. Péter *Arisztid*
28 Szerda		Ker. Pál *Valéria*
29 Csütörtök		Péter *Albertina*
30 Péntek		Katalin *Katalin*
1 Szombat	**MÁJUS**	Fülöp Jak. *Fülöp*

Nyárádszentimrei

ref. Templom.

gotikus, alaprajza
Harang~~torony~~láb alaprajza
és keresztmetszete
Ezüst és önedeinyek
Hajó- és szentély fedélszéke
Mérnüves ablakok.
Harang~~torony~~láb távlati képe
Templom távlati képei
Templom és haranglab együttes
távlati képe.

Debreczeni László 1933

277, 278, 279, 280, 281
282, 283. l. 284. l.

Nyárádszentmárton

ref. templom

l.

Korompay

34. l.

826

Jobb-

é jobbra fordulva. Kezét keblébe dugva
rna; szemöldöke, barkója s hosszú ha-
ne kék. Kabátjának gomblyukában
et és a vaskoronarendet hordja. Ingé-
elője látható, keskeny fekete nyakken-
e, mellénye kivágott. Alól jobbra vörös
vassuk: „A. Fallenböck."
szonra, merétei 91·4 : 64·8 cm.
dolfin ajándéka. (266/95.) 1895. oktober 15.

Nyárádszentbenedeki

Toldalaghi-kastély

kője repr.

Biró Erdkast

LIV. t.

Nyárád - Szentbenedek

(Maros Torda om.)

Toldalagi - kastély

239. l.

Zádor - Rados

Nyárádszentannai

ref. templom

gotikus, alapvajz.

Harangtorony szerkezete

Ezüst kelyhek, tányér

Önedények

Harang XVI. sz.?

Festett mennyezet, legény-

kavrat, szószékkorona, teli-

ratokkal.

Templom távlati képe

Harangtorony távlati képe

Debreczeni László

1933. 263, 264, 265

266, 267, 268, 269, 270 l.

STVÁN, BUDAPEST

Nyárádszentannai

ref. templom fal-

képei

(Marostorda vm)

l.

Gereczefalképek

512. h.

— in welch letzterer Stadt

rn

im Januar 1490,

Pn

rfen.

Nyárádszentannai

ref. templom

(Maros-Torda

vm)

l, Korompay 39. l

Keppel

Moltatva 1897. XII 31. én (47

1898. V. 30. án a 2448 s. le

830.

eljésen szemközt nézve. Feje kopasz; rövid ha-
hosszú szakálla galambősz; szeme világos kék.
orra van körve, inggombja arany, mellénye
í fekete kabátjának hajtókája széles. Felirata
sorban:
s Kálmán
79"
an alól:
György
ok.
után festé
n Konstantinápolyban
.
rès nature par
les de Hongrie
ople 1879."
ei 24:18·2 cm.
án.
19-ér
40 frt ért (158/97); a vételár elhá- 158/97.

Nyárádszentannai
harangtorony

Repr
Balogh fatornyok
39. sz.
kép

Nyárádi Valéria, festő

Pásztortűz, 1927. 23 sz.

551.2.

12.j.: A déri festőiskola első képkiállítása

Rossuth Lajos. Parlaghy Vilma erezeje

Pesti Hirlap. 1885. VI. é. ápr. 28. 50.

Rossuth Lajosnak Parlaghy Vilma
által festett....

Nyárandi Sajos

iparostanonciskolai rajztanítói oklevelet kapott.

Ferképzomfoiskévk

1936/37. 88. l.

Killa, aranyozott ezüst, 1800 körülről.

Nyárasdi templom

NYÁRASD (Csallóköz)

Templom, 1307, teljesen átal, néhány része megmaradt.

Csallóközi úti-képek. VV 1858, 42 l.

romániában tartózkodott, a Securitate
járól beszámoló AFP megemlítette,
végzett hasonló vizsgálatokat.

Az immár 14,5, illetve 7,62 milliméteres fegyvereivel felszerelt célos Okucaniban

bára teszik a megállapodást

jelek Koszovóban

ek, a szerb belbiztonsági erők és dsereg (UCK) fegyveresei egy-c–Holbrooke megállapodás va-özi diplomáciai megfigyelő cso-

hogy a rendőrség a közép-koszovói Malisevo környékén például olyan ellenőrző pontokat erősítget, amelyek a harcok kirobbanása előtt még nem léteztek.)

A megállapodás teljesítése elé ugyanakkor a szakadár albán fegyveresek is akadályokat gördítenek: a belbiztonsági erők által elhagyott területeken mind gyakrabban felbukkannak az UCK-gerillák, akik „úgy járnakkelnek, mintha ott minden az övék lenne" – mondta a neve elhallgatását kérő diplomata. A megfigyelőcsoport úgy véli, a szemben álló felek lényegében azt kívánják felmérni, hogy milyen mértékben veszélyeztethetik (komoly következmények nélkül) az egyezség valóra váltását – írta az MTI.

A KDOM az EBESZ kétezer koszovói megfigyelőjének megérkezéséig átmenetileg látja el a Milosevic–Holbrooke egyezség végrehajtásának felügyeletét. A csoport e feladat sikeres ellátása érdekében igyekszik megerősíteni saját sorait: a jelenleg mintegy hetvenfős csapathoz hamarosan kétszáz amerikai, ötven brit és néhány más nemzetiségű diplomata csatlakozik.

iniai tudósítónk, Botos László jelenti

írok álemlékműve

jtás Ceausescu milicistáinak?

ban a Ceausescu-rezsim hűséges kiszolgálói voltak, akik sok embertelenséget elkövettek, sok ártatlan embert meghurcoltak, bántalmaztak, és állandóan rettegésben tartották körzeteik lakóit. Főleg a magyar nemzetiségűeket, hiszen részükről – „egyéb kihágások mellett" – bármiféle magyar érzelem kinyilvánítása (himnuszéneklés, bizonyos magyarországi kiadványok, könyvek birtoklása, a Szabad Európa Rádió hallgatása, kommentálása, a bukaresti rendszer szidalmazása stb.) hatványozott büntetést, megtorlást eredményezett.

Ami az 1989. decemberi fordulat óráiban, napjaiban meggyilkolt Hargita megyei áldozatokat illeti, a hatból három magyar, három román nemzetiségű volt, tehát nem lehet az ügynek etnikai jelleget tulajdonítani, mint próbálják ezt már kilencedik éve.

Rózsa
osztrák sz

Baloldali viszo

Bécs történelmi munkásnegyedében, Simmeringben, a városi villamos művek hatalmas szerelőcsarnokában hívta össze a nagyobbik koalíciós párt húsz év óta legjelentősebb kongresszusát. Több mint 1700 SPÖ-tag és vendég gyűlt össze ez alkalommal, amely egyben a jövő évi választások kampánykezdetét is jelenti.

A közlekedési miniszter, *Gaspar Einem* vezetése alatt álló balszárny nem tartja elég „vörösnek", radikálisnak a pártprogramot. Nyilván azért, mert a központi vezetőség *Andreas Rudas* ('56-os magyar) irányítása alatt vonzani akarta az el nem kötelezett, a politikai középhez tartozó választókat – *Viktor Klima* pártfőnök és kormányfő úgy vélte, hogy a program az SPÖ alkotóképességéről és jövőbe tekintő akaratáról tanúskodik. 148-szor használta a „munka", 122-szer az „ember", 114-szer a „társadalom", 54-szer a „demokrácia" és 43-szor az „asszonyok" szavakat.

Egyébként hitet tett amellett, hogy a 2000-es évek elején a közéletben szereplő személyek 40 százaléka már asszony lesz. Az SPÖ engedélyezni kívánja a leszbikus és a melegházasságokat.

A néppárti (Österreichische Volkspartei/ÖVP) polgári koa-

Történelmi imádság

Október 23. alkalmából Nyáry Éva festőművésznő Történelmi imádság című saját alkotását adta át Boross Péternek, a Magyar Szabadságharcosok Kuratóriuma elnökének. A magyar forradalom és szabadságharc ihlette a művésznőt a 180x80 centiméteres olajfestmény megalkotására.

Nyáry Éva eddig 182 önálló és számos csoportos külföldi és hazai kiállításon vett részt. Tájképei és csendéletei a XIX. századi nagy hagyományokkal rendelkező realista festészetből táplálkoznak, és egyúttal ötvözik a klasszikus kortárs európai stílusokat. Kiemelkedő művészi teljesítménye a két vándorkiállításra festett alkotása: A Magyar Szent Korona zománcképei című sorozata bejárta a világ nagyvárosait, s a hazai múzeumokat, bemutatótermeket. Végleges helyén, a belvárosi Főplébánia-templom Mátyás-oratóriumában látható.

Ady és *Szokolay* műveire komponálta a 12 festményből álló sorozatát, melyek igen nagy sikert arattak. A televízió is bemutatta képi vallomását a „Zene bűvöletében" címmel. Magyarország ezeregyszáz éves történelmét hirdeti az Ősmagyarok életfája című festménye, melynek indákkal határolt 19 körcikke országunk jelenlegi 19 megyéjét szimbolizálja. Maga a fa a történelmi Magyarország 63 vármegyéjének legszebb ősi, nevezetes helyi jelleggel párosuló motívumaiból virágzik ki, ősi magyar ornametikánk ihletése nyomán.

A kétméteres olajfestmény a Mátyás-templom múzeumában kapott végleges helyet, az Árpád-házi királyok termében.

Nyáry Éva egyébként az European Art Group és a Francia Grand Palais des Exposition tagja. A magyar Köztársasági Érdemrend Kiskeresztje kitüntetés tulajdonosa (1994).

G. Fehér Péter

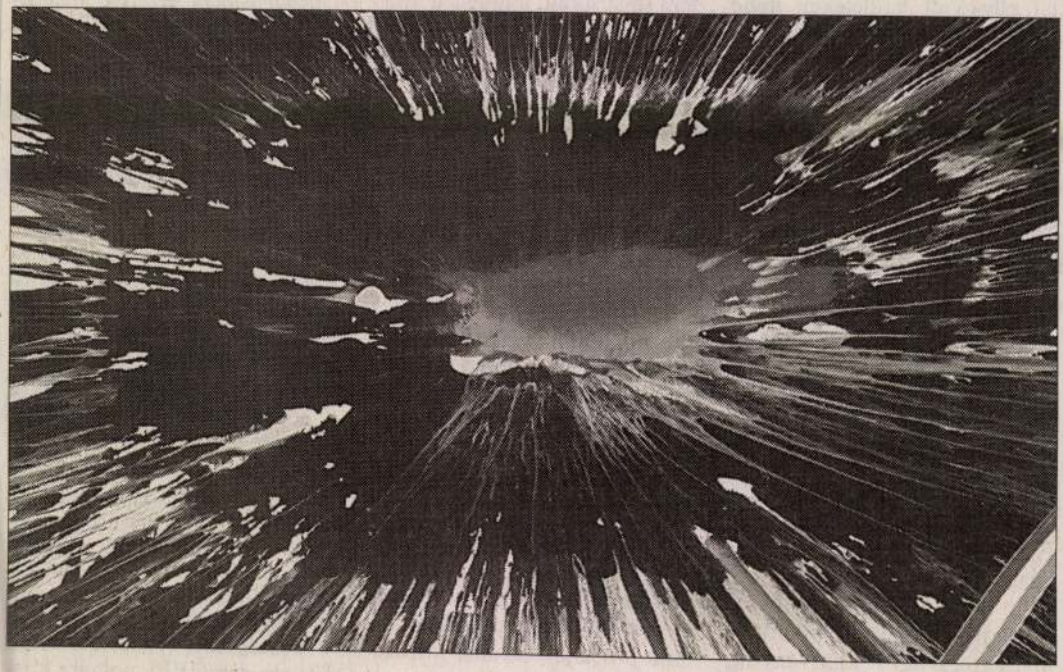

Fotó: Hatlaczki Balázs

NYÁRI ÁKOL (Veszprém)

Nyári akol

Nem község.
Szentgál?

RMV 5, 348 l.

VADÁSZHÁZ a hagyomány szerint Mátyás királyé volt, régi veremforma kéményes kéépület, nagy boltkajtásos kapuval. Hatalmas félkörívű belső boltozatának megfelelően kívülről is félhengerszerű.

.NYÁRI ERZSÉBET, keramikus, MAYER RUDOLFNÉ

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakmunkás dolgozó keramikusok névsora 1851-1950
NYÁRI ERZSÉBET/MAYER RUDOLFNÉ, gyári munkás, 1908-+1939
Függelék, 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/
275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971
Veszprém, 1971

1977. V. 14. 1o.3o D. Petőfi.

Hogy tetszik lenni?

- Következzék most Kolozsi Béla riportja, Nyári Béláné, Baranyi Erzsébettel, egy asszonnyal, aki az emberek ráncaiból megfejtette a sorsukat.
- Unokáim kérésére elkezdtem festeni, nagymama picikét nyuszikát hallod? És akkor már nem tudtam letenni az ecsetet, a szinek annyira megkaptak, a virágok, a tájak, a házak, festettem a sasadi hegyoldalat, ami már nincs meg, mert tele épült emeletes házzal, és nekem megvan.
- Itt az előszobájában cserepes virág gyönyörü tüzpiros virágot látok, zöldeket, lilákat, mindenféle szineket, de ezek a virágok nemcsak a virágtartókon vannak, hanem itt a festményei között.
- Hát szeretem ezeket a szineket ugye, megragadnak azok a szinek, ami kint a természetbe is van, hát a nyáron nyilottak ezek a peoniák, tüzlilium, minden abból is festettem egy csokrot, mert az annyira szép volt, hogy lehetetlen volt azt meg nem festeni. És akkor ha dolgom van, akkor is abbahagyom a munkámat és annyira megragad, annyira leköt, hogy muszáj csinálnom.
- Erzsike néni, ha most azt mondanák, hogy holnaptól kezdve nem kap ecsetet, nem kap vásznak, mi lenne akkor?
- Hát összedülne körülöttem minden. Mert olyan egyedül vagok' én itt. A férjemnek is van egy hobbija, a kert, a fák, az oltás, a szemzés, minden egyszóval, és hát akkor képzelje el, hogy mit jelentene énnekem, hogy mindig egyedül lenni.
- A festésen kivül mivel tölti egy napját?
- Ugye azért sok munka adódik, aki egyedül van egy ilyen öregnek, pláne idős korba ugye az ember több időt köll szentelni minden munkára, mert nem megy az már ugy, mint fiatal korba. Van 7 unokám, és én nagyon büszke vagyok rájuk, mert nagyon rendes jó gyerekek, ugy jólneveltek, mikor valaki azt mondta nekem egyszer, micsoda? 7? mondom igen, 7, és én erre nagyon büszke vagyok, hogy nem egy unokám van, hanem 7, és mikor egész picinyek voltak, akkor minden nyáron itt nyaraltak, 5 gyerek, és én azokat mindennel elláttam.
- Még mindig háziasszony is.
- Igen, az vagyok, muszáj csinálni, mert nincs aki segitsen, a familiám ugy el van foglalva, igaz, hogy már nagyok is.
- Látogatják egymást?
- Persze, megszoktak nézni, csak hát olyan rövid időre már nem futja az idejükből, mind elfoglaltak ugye, egyetemista gyerekek, ugy egy héten van egy szabad napom, amikor elmegyek hoz-

zájuk, és akkor ott töltöm el a napomat, egy kis főzöcskés, sütögetés, beszélgetés, és ez az egész énnekem. Sok mindent el is kell hagyni, mert nem birom fizikailag. Igaz, hogy a korom megvan, mert 76. évemet taposom, 62 éves koromba kezdtem el festeni. Akkor esett ki a kötőtü, a horgolótü a kezemből, és azóta csak az ecset.
- Nagyon sok szép portrét tetszett csinálni, grafikát, amelyek ismert személyiségek, hogy jutott eszébe, hogy éppen őket örökitse meg, és nézzük meg ezt az albumot, ami itt hever.
- Hát nem tudom, olyan szimpatikusak nekem azok a tudós emberek ahogy ők előadják az ő mondanivalójukat ugye, és én azt ugy érzem, hogy énnekem meg kell örökiteni. Sokat rádiózom, mert azt nem tudom nélkülözni a rádiót, meg riportokat, aztán Játék és muzsika lo percbe, az az én müsorom, azt nem engedem el, például a mult héten hallgattam tudós nőnek Beke Margitnak a müsorát, az olyan örömmel töltött el engem, hogy azt nem tudom kifejezni szavakkal, az olyan szép müsor volt.
- Kiket örökitett meg, lapozzunk itt végig az albumba, jó?
- Igen.
- Erzsike néni ha jól látom, ez a Szentgyörgyi professzor.
- Szentgyörgyi Albert professzor. Hát én aki olyan nagy, hogy fejezzem ki, örömmel hallgattam az előadás sorozatát, hogy igazán nem tudom megmondani milyen nagyságát érezték volna, ha nem hallhatom végig. Diénes Valéria kérem szépen, Nagy László ügyvéd.
- EGyre több emberi arcok, emberi arcban mi izgalmas?
- Nagyon tetszik nekem, azok az öregek, azok az öreg megtört arcok,
- Miért nem fiatalokat fest?
- Hát gondolom ezt ezt jobban tudom valahogy kihozni, ezeket a ráncos ábrázatokat, könnyebb kihozni, mint egy olyan igazi fiatal arcot, izgalmasabb, izgalmasabb. Nem tudom hol, ugy megragadnak az öregségnek az a, az a, hogy fejezzem ki, kitükrözik az arcukon az a megviselt élet ugye, a sok év, igen, de vannak bennük, akinek a szeme olyan vidám, öregsége dacára is, hogy nem látszik rajta, hogy olyan öreg, csak az arca ráncos.
- És kiolvassa az Erzsike néni belőlük az életüket?
- Hát ki lehet olvasni, igen.

M.D.K.

Nyárai András, egri ólvós

1714-18 között említik a városi iratok. Ő az első ólvós a felszabadítók Egerben.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374. old.

NYÁRAI András egri ötvös. 1714-18-ig említik az egri városi iratok, ő az első ötvös a felszabaditott városban.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

M.Dan.

Nyárai Király Farkas

1800-25 között szerepel
az egri iparosok összeírásában.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374. old.

NYÁRAI Mihály fazekas. Egerben irják össze 1800-25-ig az iparosok között.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

Nyardi, Johann

7215.

1706. Apr. 26. – Johann Nyardi, Maler, zu Eperies in Oberungarn geb., Maria Kleinin, eines † Fleischhauers zu Occau in Ungarn Tochter.

Nösult Beesben 1706.

Starzer A. Quellen zur Geschichte der Stadt Wien. Wien 1908. VI. B. No 7215.

Kehely ezüstből, aranyozott, ~~XVIII. századból~~ 1757-ből Szilassy János lőcsei ötvöstől, a tolcsvai r. Kath. egyház birtokában V. 11, 12.

Nyáray
festőművész

Téli Tárlat a Műcsarnokban - képével szerepel - porcellánosan gyengéd.

Magyarság 1931.XII.20.

Nyáray Aurél

1936 november 22-től november 29-ig.

KÖNYVTÁRAK.

Akadémia (Akadémia-u. 2.) Hétk. 3—7-ig. — **Egyetemi** (Ferenciek-tere 5.) Hétköznaponkint olvasóterem 8—8-ig, folyóiratosztály ½9—2-ig és 3—8-ig; kölcsönző ½9—2-ig. — **Fővárosi.** (Reviczky-u. 1.) Hétk 9—7-ig. vas. és ünnepen 10—1-ig. — **Iparművészeti.** (Üllői ut 33.) Hétköznap szombat kivételével 10—2-ig és 5—8-ig. Szombat 10—½2-ig. Vasárnap és ünnepnap zárva. — **Mezőgazdasági** (Széchényi szig.) Hétköznap n kiv 10—1-ig. — **Orsz. Széchényi Könyvtár** (Nemzeti Muz.) Olvasóterem hétk 9—2-ig. — **Technológia** (József körut 6.) Olvasóterem hétk 9—1-ig és 5—8-ig. Szombaton csak 5—8-ig. Vas. 9—12-ig ünnepen zárva. Kölcsönzés hétk.: ½10—¾1-ig. K. és cs. d. u. ½6—¾8-ig is. Vas. 10—¾12-ig. Ünnepen zárva. — **Társadalomegészségügyi** (Eötvös-u. 3.) zárva.

KIÁLLITÁSOK.

Ernst Muzeum (Nagymező-u. 8.) Vas.-tól: Aukolós kiáll. Naponta 9—5-ig. — **Iparművészeti Társulat** (Andrássy-ut 68.) Állandó mintakiáll. Hétk. 9—2-ig, vas. és ünnepen zárva. — **Magyar ösiehetségek kiállitása** (Erzsébet-tér 2.) Vas. és ünnep: 9—2-ig; hétköznap: 9—6-ig. — **Műcsarnok** (Városliget). Nő a képzőművészetben. Naponta ½10—2-ig. — **Nemzeti Szalon.** „Les Artis Musicalistes" kiáll. Ma 9—5-ig. Hétfőtől zárva. Szomb.-tól: Nyolc festő és nyolc szobrász kiáll. Naponta 9—5-ig. — **Műterem** (Kossuth Lajos-u. 12.) Nyáray Aurel gyüjt. kiáll. Hétk. 9—6-ig. Vas. 10—2-ig. Jövő vas. zárás. — **Szépművészeti kiállitások helyiségei** (Mária Valéria-u. 8.) Fényes Adolf gyüjt. kiáll. Hétk. 9—6-ig; vas. és ünnepen 9—2-ig.

NYÁRAY PÁLL, csizmadia

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64.mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 263.old

/ 1.2./ V. csizmadia. 264.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve.VIII.-IX. 167-68.Székesfehérvár

Nyáregyháza

(Pest vm)

Nyáry-család
sírboltja.

Nyáry Pál Sirja

l

Bartsperbalp

50 l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Nyáregyházai ref.

templom

Emlitő

Chobotvác

309. l.

Nyárfás Balázs

"Fotografika" c. müvét bemutatja a lap.
Repr.

Fenti rajz: Szeift Béla -cimnélküli- rajzának hátlapján látható.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. május 13.
XXII. évf. 19. sz. 10. lap.

Nyárfi Károly

iró és rajzoló

A harkányi fürdő c.

rajza fametszetben

Hazánk s a Külföld

1865. II. 517 l

Nyárii punta

templom

László dömösi

prépost sírköve

l.

Egyházm. Lap

I 65. és kv ll.

Nyári

Részt vesz a moszkvai képzőművészeti Biennálén.

Nagyvilág, 1959. 4. sz. 615. oldal.

MDK

Nyári ötvös

Kolozsvári ötvös a XVII. században.

Jakab Elek. Oklevéltár. Kolozsvár története II. és III. kötetéhez. II.k.Bp. 1888. 730.lap

Nyári [ ], grafikus

Rajz, Repr.

Hegedűs Lánló: Következben – popszenével

M. 12.

Népszabadság, Bp. 1973. szept. 23.

Nyári Adrienne

1937/38. II. éves

jest. szak, rendes hallg.

I-II. félév

Ferkèpzomfoiskèvk

1937/39.

149. l.

Tek

Európa Filmi Könyv

terjesztő vállalat

Budapest V.

Visegrádi ut 36.

Nyári Adrien

I. éves hallg.

Képzőm. Török Erik

1936/37. 721

Ferképzomfoiskévk

MDK

Nyári Gergely

1951-ben "É r d e m e s M u n k á s " az államosított Zsolnay-gyár "Nemzeti Vállalat"-nál.

78.o. 51. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár müvészete.
Pécs. 1959.

Nyári Ildikó

és Tankó Judit közös tárlata nyilt meg Prágában.

Magyar Hirlap 198o.9/12/11

Nyári Ildikó, iparművész

Iparművész ruhatervezők kiállítása

A könnyűiparban mindinkább előtérbe kerülő gyártmányfejlesztő tevékenység elismerését is jelenti, hogy *Keserü Jánosné* miniszter nyitotta meg csütörtökön *Nyári Ildikó* és *Tankó Judit* iparművészek kiállítását a KKI Dorottya utcai bemutatótermében.

Mindkét iparművész a Fővárosi Kézműipari Vállalat tervezője. Az ízléses, változatos kiállítási anyag, amely a mindennapok öltözetétől az estélyi ruhákig terjed, *december 2-ig* tekinthető meg.

–: Iparművész ruhatervezők kiállítása

Népszabadság, Bp. 1979 nov. 9.

4.

NYÁRI Idill

Meghívó

Péter Pál Galéria

meghívja Önt

az ETN Konferencia keretében
1994 június 14-június 28. között

a Magyar Iparművészeti Főiskola
Textil Tanszék tanárainak
kiállítására
Abaházi Katalin, Bényei Tünde, Droppa Judit,
Jankovics Zsuzsanna, Kisfaludy Márta, Nyári Ildikó,
Paulí Anna, Penkala Éva, Polgár Csaba, Sárváry Katalin,
Szilvitzky Margit

Megnyitó: 1994 június 14-én este 20 órakor

2000 Szentendre, Péter Pál u. 1.
telefon: 06-26-311-182

Nyári Ildikó, iparművész

MEGHÍVÓ

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK (MŰCSARNOK)
MEGHÍVJA ÖNT

NYÁRI ILDIKÓ ÉS
TANKÓ JUDIT
IPARMŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:
KESERŰ JÁNOSNÉ
KÖNNYŰIPARI MINISZTER

1979. NOVEMBER 8-ÁN CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRAKOR

KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓTERME
BUDAPEST V., DOROTTYA UTCA 8.

7741 FNYV 1.

Nyári Ildikó

A Kézműipari Vállalat egyik modelltervezője.

f. b. Nézzük a divatot.

Nők Lapja, 1977. dec. 17. – 18 lap.

Nyári Sldi
divattervező

„Ruhatervek"

L. M.: Őszi-téli variációk.
Tulcsó, 1974. szept. 24-19 lap.

Nyári Zoltán

Ruhászati formatervező, részt vett a kiállításon.

Jubileumi Iparművészeti Kiállítás
Műcsarnok, 1975. jún – júl.

Nyári Ildikó
divattervező

A Béke Szállóban rendezett tavaszi-
nyári divatkollekció egyik modell
tervezője Nyári Ildikó

(f. b.): Miért tetszik?
Nők Lapja, 1976. márc. 27 - 18 oldal

NYÁRI ISTVÁN

WEHNER TIBOR: EGY RÓZSA-
SZÁL SZEBBEN BESZÉL...
(Ny. I. KIÁLLITÁSA)

NY MŰVÉSZET 1997, 1, 28-30

a hamisító betűk helyett csak valamilyen
Pál országbíró előtt Magyari Péter fia Pál
ont alapján. A győri káptalan képviselőinek
bbek voltak, mint a győriek pecsétjének hiteles
mint a másodiké, s főként: a pecsét „titkos jelei"
ont az oklevél formai és tartalmi megítélésére
ogy a pecsétek formai kompozíciós elemeinek és
mint a modern bankjegyek vízjegyeinek és

ozíció törvényszerűségeinek és szabályainak
sősorban azért beszélhetünk, mert nyilvánvaló,
ző kompozíciókat fokozatosan váltották fel

t Katalin-kápolna és a ciszterciek háza 5. ferences templom
0. Szent Mihály-kapu 11. egykori Szent Mihály-templom
egykori Szent Miklós-templom 16. Szent Mihály-előváros
. dunai előváros

NYÁRI ISTVÁN festő

Vászon és olaj

Pillanatkép a mai magyar festészetről

Amikor pedig eljön a tökéletes, megszűnik, ami töredékes – idézi Pál apostol korinthosziakhoz írott levelének egyik mondatát az *Olaj/vászon – Mai magyar festészet* című kiállítás egyik résztvevője, akaratlanul is korunk művészetének negatív definícióját adva a szavakkal. A „tökéletestől" meglehetősen távol lévén ugyanis, a jelent a leghitelesebben a „töredékessel" azonosíthatjuk. Ami az élet sok más területére is igaz, különösen érvényes, ha művészetről, irodalomról és „más efféle lomról" van szó. Olyannyira, hogy nem egyszerűen a tökéletestől vagyunk távol, de annak megbízható ismeretétől is, ami létezik. Már csak azért is, mert a rendszerváltozás utáni években minden más összefüggések közé került, mint amilyenek között korábban létezett, ezzel más értelmezhetőségi lehetőséget kapott. A helyzet tehát akkor is tökéletesen más, mint volt mondjuk tíz évvel ezelőtt, ha a szereplők nagy része ugyanaz.

A helyzet felmérése két évvel ezelőtt kezdődött a Műcsarnokban a *Helyzetkép/Magyar szobrászat* című kiállítással, amelyen néhány kivételtől eltekintve minden olyan alkotó részt vett, aki a kortárs plasztika területén érdemlegeset alkotott, akár azzal, hogy a legnemesebb hagyományok őrzésére vállalkozott, akár azzal, hogy a műfaji határok tágításán fáradozott. Ami időszerű volt a szobrászatban, még sürgetőbb feladat a festészettel kapcsolatban, hiszen az elmúlt másfél évtizedben itt volt nagyobb a mozgás, élénkebb a kísérletező kedv, a szobrászati tárlaton is számos olyan festő vett részt, aki szívesen kutatta a határterületeket.

A mostani kiállítás ezeknek a kísérleteknek, kapcsolódási pontoknak a számbavételéről lemond. Tudatosan, ami természetesen nem jelenti azt, hogy következetesen, hiszen, mint a rendezők fogalmaznak, *„a válogatás alapja a korszerűség volt, közelebbről mindaz, ami új, beleillik a mai nemzetközi festészet kontextusába, legyen élő (akár fiatal, akár idős) festő mai (1994-nél nem régebbi) műve"*. A közönséget azonban nyilván nem a távolra vezető szakmai kérdések izgatják, hanem a termekben látható művek, s ebből a szempontból aligha lehet panasz a tárlatra. A kiváló mesterek és tehetséges fiatalok izgalmas alkotásai mellett itt is helyet kapott ugyan az a középszer is, amelyről szívesen lemondtunk volna, az összképet azonban mégis a rendezők minőségigénye határozza meg.

A tárlat külön erénye, hogy olyan jeles, hosszabb ideje külföldön élő alkotók műveit is bemutatja, mint *Csernus* Tibor, *Lakner* László, hogy jó néhány, hosszabb-rövidebb ideje Magyarországon dolgozó külföldi művész munkáit is szerepelteti, hogy egy-egy esetben (például *Konkoly* Gyula) lemond a túlságosan is szűk kritériumrendszer érvényesítéséről. Kár, hogy nem gyakrabban teszi. A helyzetkép, amelyet az elegánsan, levegősen rendezett középső teremsort – s az időnként kissé túlzsúfoltnak tűnő oldalsó termeket – bejárva rögzíthet a látogató, így is hiteles, annyiban legalábbis, hogy a tárlatot afféle vázlatként felfogva megindulhat a mélyebb véleménycsere a mai magyar festészet állapotairól. Még inkább így lehetne, ha időben elkészült volna a kiállítás katalógusa (bár e késés immár megszokottá vált az intézménynél), s a szélesebb közönségnek is szüksége lett volna rá, hogy a művészek születési dátumát legalább a képcédulákon jelezzék. S a külföldiek? Az angolul tudóknak legalább ott van a (gyaníthatóan fiatal) *Hecker* Péter újnaiv képén olvasható szöveg. *„Jó a gazdagoknak, mivel kényeztethetik testüket finom ételekkel, bőrápolókkal, szörfözéssel és sízéssel, lelküket pedig filozófiával és művészettel."* Jó nekik.

P. Szabó Ernő

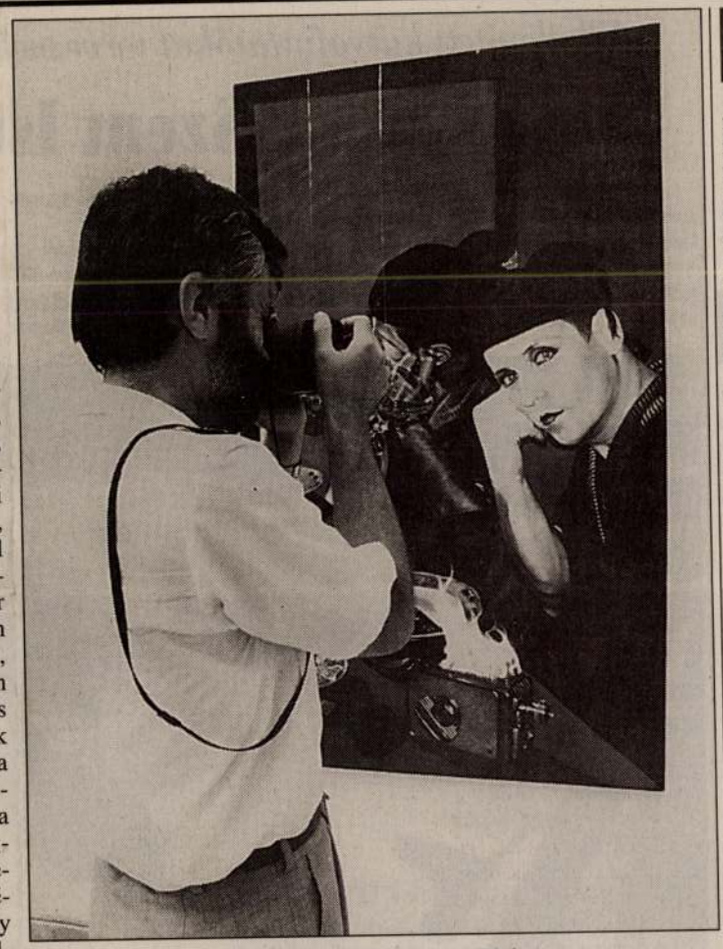

Nyári István: Gábor 1994

Vajda József felvétele

NAPLÓ

A TANKÖNYVEK ÁREMELKEDÉSE miatt egyre nehezebb helyzetbe kerülnek a szegényebb családok, ezért a Magyar Iskola Alapítvány a 166-8304 -es telefonszámon várja az adományokat, nemcsak tankönyveket, hanem tisztítószereket, szappanokat, törülközőket, hátizsákokat, iskolatáskákat és minden egyebet, ami az iskolakezdést segítené. A pénzadományokat a Magyar Hitelbanknál nyilvántartott 10200878–31514004-es bankszámlaszámra lehet befizetni. Az adóhatóság számára igazolást adnak ki az összegről, amely elszámolható.

JÓTÉKONYSÁGI HANGVERSENYT rendeznek a gárdonyi református templomban (Bóné K. u. 10.) augusztus 23-án, szombaton este hét órától. Fellép Miklósa Erika, Gregor József és Csák József operaénekes. Zongorán közreműködik Pál Anikó és Harazdy Miklós. A bevételt a városban lakó idősek megsegítésére fordítják.

BAJTÁRSI TALÁLKOZÓT rendez a Politikai Elítéltek Közössége augusztus 30-án, szombaton délután három órától a Magyarok Házában (Budapest V., Semmelweis u. 1–3.). A rendezvényen előadást tart Fehérváry István és Kahler Frigyes, Újlaky Károly színművész Tollas Tibor verseit adja elő. Este hat órakor a Budavári Nagyboldogasszony-templomban szentmisét mondanak Kecskési Tollas Tibor emlékére.

ALFÖLDI TÁJAK, EMBEREK [illegible] hirdet Török- [illegible]zata

VÁROSHÁZA

ZUGLÓBAN a Pillangó parki lakótelepen helyezték ki annak a színinformációs rendszernek az első darabjait, amilyeneket később az egész főváros területén ki akarnak állítani. A táblák és a térképek jól illeszkednek környezetükhöz, s arra szolgálnak, hogy felvilágosítást adjanak a kerület közérdekű intézményeiről és a lakóterület környezetéről a gyalogosok és az autósok számára.

NEM KÖZLEKEDNEK a személyszállító vonatok Budapest Nyugati pályaudvar és Óbuda között augusztus 21-től szeptember 3-ig a Budapest–Esztergom vasútvonal pályafelújítása miatt. Az utasokat vonatpótló autóbuszok szállítják a Nyugati pályaudvar–Rákosrendező–Angyalföld–Újpest–Óbuda útvonalon, a járat azonban nem érinti az Aquincum-felső megállóhelyet. Az autóbuszok menetideje hosszabb a vonatokénál, így Esztergom felé az eredeti menetrendhez képest negyedórával korábban indulnak. Óbuda és Esztergom között a személyszállító vonatok az eredeti menetrend szerint közlekedn[illegible]

Elkülönített kutyafuttatókat terveznek Újlipótvárosban

Megszépül a Szent István park

Az újlipótvárosi lakók augusztus 25-e után ismerkedhetnek meg a Szent István park rekonstrukciójára született tervekkel. A kerületi önkormányzat azt szeretné, ha a lakók álláspontja is beépülne a felújítási tervbe, melynek két variációját most kéne átadni az önkormányzat.

A park leromlott állapotát elsősorban a környék felelőtlen kutyatartóinak köszönheti. Budapest más részein az ebtulajdonosok jobban ügyelnek környezetükre – állítja *Komlósné Hlatky* Katalin, a kaszát már jövő tavasszal szeretnélétre. Ezután következne a kerítés, amely a parkos részt zárná le. Kérdés, hogy a visszatelepített füves rész közepén virágágyást helyeznek-e el, vagy marad egyedül a pázsit. A lekerített részen túl, a házak előtti parkolók és a lezárt zöld terület között, a park északi és déli

Közerkölcsök és magánszékek

Schiller Zsuzsa felvétele

Elődjét egy székely pénzhamisító tervezte

Újra megszólal a margitszigeti zenélő kút

Mintegy nyolcmillió forintért újítják fel a margitszigeti zenélő kutat. *Kiss* Katalintól, a Fővárosi Hivatal települési és értékvédelmi osztályának vezetőjétől megtudtuk: Szent István ünnepén már óránként fog felhangzani a zene, amit az egykori dallamok töredékei alapján *Csányi* Attila zeneszerző állított össze.

A margitszigeti zenélő kút pontos mása a Marosvásárhely főterén épített dísz- és közkútnak. *Bodor* Péter, az erdélyi kút tervezője művelt műszaki ember volt, aki Bécsben végezte a műszaki főiskolát, és több évet töltött Európa különböző országaiban. A fennmaradt hagyományok szerint a székely ezermester pénzhamisító gép szerkesztése miatt a szamosújvári börtönben töltötte szigorú büntetését, amikor a város 1820 körül a már korábban is meglévő piactéri csorgókút helyére nagyobb hozamú, díszesebb „szökőkutat" kívánt építtetni közmunkák segítségével. A rab Bodor Pétert bízták meg a kút tervezésével, ezért némileg könnyítettek börtönkörülményein.

Megtekintésére, meghallgatására messze földről jöttek az érdeklődők, ugyanis saját kará[illegible] előzmények után 1935-ben *Pél*

Az eredeti szerkezetre csak hiányos leírásokból, illetve elbeszélésekből következtethetünk, mivel azt 1839-ben egy hóvihar összerombolta. Az elpusztult mechanikát a millenniumi kiállítás idejére sem tudták helyreállítani.

A marosvásárhelyi csodakutat 1911-ben lebontották, mivel egy hatalmas szélvihar teljesen megrongálta, alkatrészei tönkrementek, és bonyolult szerkezetét már senki sem tudta megjavítani. A kút zenélő szerkezetéről hitelt érdemlő és használható információ nem maradt fenn. A korabeli, szűkszavú leírásokból megállapítható volt, hogy a zenét szolgáltató orgonát hatóránként automatikusan, a vízvezeték tizenöt méteres szintkülönbségében rejlő kinetikai energia működtette az úgynevezett súlymotoros szerkezettel. Az orgona sípjain áramló levegőt egy programvezérlő henger szabályozta, mely nyomtalanul elpusztult. Ugyancsak súlymotoros szerkezet mozgatta a Neptun-szobrot is, amely időjelző feladatot látott el. A szobor 1836-ben került le a kútról, és pusztult el, illetve tűnt el. Az eredetileg játszott dallamról emlék nem maradt fenn. Ilyen

VADAS JÓZSEF:

NYÁRI ISTVÁN

Díszletek között

A gyerekek hancúroznak, és jól érzik magukat, a fiatalok hevesen vitatkoznak, az idősebbek decensen füstölögnek a *Fiatal Képzőművészek Stúdiójának* ez évi kiállításán, amelyet a *Műcsarnok*ban láthatunk.

Vegyük sorra az érveiket!

Így illik, hogy az idősebbekkel kezdjük. Hogyne volna érthető nemcsak értetlenségük, hanem a felháborodásuk, amikor ebben a négy teremben alig találunk szabályos rézkarcokat, kisplasztikákat és táblaképeket. Hogy csak néhány látványos gesztust említsek: *Dinnyés László* könyökcsőre emlékeztető és *Az én részecskegyorsítóm* hangzatos címre keresztelt alumínium idomot függesztett jó magasan a fejünk fölé; *Heritesz Gábor* épp ellenkezőleg: fémből, fából és papírból valamiféle magasítót konstruált, amelybe minduntalan belebotlik a néző, mert a tákolmány ott fekszik a lábunk előtt; *Körössényi Tamás* pedig hét magas bakot állított ki, mindegyikre egy-egy ételhordós edényt tett.

Vagyis: nem az erotika vagy az erőszak jelenetei okoznak felzúdulást — a tárlat nem néz a művészet műhelyén túl —, sokkal inkább azok a munkák, amelyekkel a mai magyar néző nem tud mit kezdeni. Ha installációt mondok, akkor leszűkítem e téri alakzatok körét; igazi berendezett tér nincs is az idei seregszemlén. Ellenben látunk: egészen kicsi és egészen nagy szobrot (*Pataki Tibor* tojásokra festett miniatúrákat, *Samu Géza tollakból* emelt totemoszlopot); azután: *Bakos Ildikó* és *Török Richárd* jóvoltából egy-egy három darabból álló sorozatot; tárlókba rakott albumokat (*Havasi Ildikó*) és mennyezetre szerelt figurákat (*Böröcz András* és *Révész László*). *Kopek Gábor* freskónak nevezi munkáját, amely azonban minden, csak nem összefüggő falkép: leginkább talán díszlet ez a hét, sötétbe lógatott, nagy, feketefehér fénykép.

A fiatal nézők vitakedve is érthető. Hogyne fogná meg őket a kiállítás, amikor ez a korosztály minden újdonságra érzékeny. A mai tizen- és húszonéveseknek még nincs kellő tapasztalatuk. Keveset jártak külföldön, és kevéssé ismerik a múltat ahhoz, hogy észrevegyék: ez a seregszemle már utójáték. Máshonnan ismerős lelemenyekkel találkozunk. Épp ellenkezőleg: azt látják, hogy végre egy kiállítás, ahol az egyik művész — *Nyári István* — a fotográfia természethűségét megszégyenítő naturalizmussal dolgozik, miközben *Méhes Lóránt* és *Vető János* munkája dilettáns firkálásra emlékeztet. A múzeumok szent áhítata után fekete humor és kócos vagányság fogadja itt a látogatót. A modern művészet klasszikus korszakaiban megőrizte eleganciáját; a stúdió tárlata azonban a rojtos farmerban és vasalatlan ingben kószáló ifjak borzas környezetét idézi. Meg a hasonlóképp fésületlen gondolatvilágukat, amelyben a felnőtt logika hideg következtetései és gyermekes reakciók keverednek egymással.

A legkisebbek sem unatkoznak. Hogyne volna izgalmas a sötét terem, amelyben — ha működik — vetítőgép szór a mennyezetre képeket; meg a földre tett kavicsok szép sora és a sarok, ahol kisebb-nagyobb papírzacskók és -zsákok lógnak. Ez az új magyar művészet sokat merít a gyermeki alkotásból: kedveli a firkát és a manipulációt, kíváncsian mustrálja az anyagot. Nincsenek nagy témák, békés játék folyik a formákkal, műfajokkal — még a legkomolyabb művekben is.

Melyik nemzedéknek van igaza? Egyiknek se és mindegyiknek. Mert amiért a gyerek jól érzi magát a Műcsarnokban, az a kamaszt elgondolkodtatja, és az idősebb látogatót nem elégíti ki. De fordítsuk le a metaforát a művészettörténet nyelvére! A magyar képzőművészet, amely hosszú időn át el volt zárva a világtól, az elmúlt években végleg felszabadult külső és belső kötelmei alól. Különösen áll ez az ifjabb nemzedékre, amely odáig ment a lázadásban, hogy az antimüvészet gondolata is rokonszenvesebb a számára, mint az, hogy folytassa, amit mestereitől tanult a Képzőművészeti Főiskolán.

1982-re a fiatalok már majdnem mindent pótoltak. Talán csak egy-két év a „lemaradás". Amit most a Műcsarnokban bemutattak, az három-négy éve volt világsiker, és még ma is gyakran szerepel a nagy nemzetközi seregszemléken. Nehogy valaki konzervativizmussal vádoljon, hozzáteszem: nagyon jó, hogy a fiatalokat nem kötik beidegzések. Bátran és szabadon dolgozhatnak. A szomorú csak az, hogy egyelőre nem tudnak élni a szabadsággal. Kevés a gondolatébresztő mű. Csak díszlet van, de nincs darab és nincsenek szereplők. Nem is annyira műveket, mint inkább egyetlen tendenciát emelnék ki pozitívumként. Hála *ef Zámbó István*, *Dienes Gábor*, *Nagy Gábor*, *Kárpáti Tamás* és mások munkálkodásának, jó érzés látni a lírai szürrealizmus mind erőteljesebb új hajtását.

Élet és Irodalom
1982. XII. 3.

lőtt azt mondták néhá-
ogy ne kelljen írnia.
az írás, én is tudom.
ember és csak azután
mert kitartóan ír. Le-
négis sokszor úgy érez-
bálja a témáit, mintha
ik végeredményben a
iftre várva, de hát ré-
riasságból sem áruljuk
ár ezt ilyen okosan fel-

heád változatlan... Itt

n. Kazánfűtő vagyok.
títéseket, amikre téged
tagságoddal, de ha aka-
yan kicsi vagyok, hogy
van... Négy éve fűtök
ét emberen kívül senki
erintem a magas dönt-
nt a belbiztonsági szer-
elem őket. Úgy szoktak

zonyára meglepetéssel
— mondta, és ezután
antikváriumáról...
n találkoztam először,
em létező KISZ-szerve-
akkoriban jelentkező
ink, esetlenül és büsz-
st, és nem sejtve, hogy
k kezdődnek a mai iro-
írók. Nekünk még csak
: Ajtony Árpád, Csalog
Lugosi Gyula, Marosi
a, Osgyáni Csaba, Si-
csak én emlékszem a
etlenül éppen mögötte
Gáll István fogadta az

— mondta Rév Zolinak
merkedni veled, amikor

aztán megrándította a

találkozik, író az íróval
rel mindig találkozik —

e, mert bosszankodtam
l nézett Rév Zoli után,

ia... hogy csak azok közül említsek meghatót, akik már nem élnek. Emlékszem, hogy a szinte ridegen távolságot tartó Nagy László olyan gyöngédséggel és szeretettel nézett az időnként kocsmázásaiból felbukkanó Rév Zolira, mint Zoszima sztárec Dmitrij Karamazovra, „akire valami nagy szenvedés vár".

De Rév Zoli láthatóan nem szenvedett, ahogyan folytatta. (Egyébként ekkor már a kazánházban voltunk, mert Rév Zoli valóban a ház kazánfűtője volt és nem a szokásos irodalmias szerepei egyikét játszotta.)

— Szegény B. Nagy iszonyú másnaposan érkezett... Reszketett egész testében, Latinovitscsal láttuk, hogy szokása szerint a halálán van. Belediktáltunk egy deci konyakot, ettől valamennyire rendbejött. Ráadásul azt a rohadt parádét úgy rendezték, hogy nekünk egy színpadon kellett ülni és mikrofonba beszélni. De még előtte Latinovits olvasott tőlem valami írást lent a színpad előtt. Addig B. Nagygyal ültünk a színpadon. Mint a panoptikumban a hatszoros liliomtipró, apagyilkos testvérpár. Aztán Latinovits is feljött és odaült mellénk harmadiknak, hogy emberformájú figura is legyen a képben... Én egyébként akkoriban betegesen józan voltam, és, mit mondjak, bájos, mint egy orosz herceg... B. Nagy kezébe vette a mikrofont és elkezdett dadogni. Elkezdett valami mondatféleséget és egyszerűen nem tudott belőle kivergődni... Annyira értelmetlenül nem zagyvált éppenséggel, mint ahogyan mondjuk S. Úr írni szokott. (Ő kimondta a nevét, de én ugyan le nem írom, amíg nem kazánfűtésből élek, nem akarom, nem merem, Rév Zolival ellentétben ilyen megfélemlített vagyok.) De borzalmasan vergődött, mert hát ő a saját mértékével mérte magát. Én ültem középen

Keményfi Gábor rajza

kodj, ne szenvedj, mert
sem értesz. Semmihez se
a részegeskedéshez sem
aki egy dologhoz ért: a
Hiába akarsz más lenni,
Amikor utoljára beszélg
még el is gondolkodtam.
nem vagyok író, nem al
ugyanis regényhős vagyo
általam szabadon választ
ségem arra, hogy megír
van, egy nyitott könyv.
ti műveltek, én iszonyo
nyodom a fajtátoktól.
Nem. Csak úgy tőletek.
bizonyítottam, hogy ami
tékból jobban csinálom
sem.

Elhallgatott, aztán k

— Na, ez most jól s
és ezúttal még ki is lyu
Azt mondd meg, hogy te
na szóval, hát mit is ke
csak... hát izé... szóv
író vagy... Te miért ne

— Erre röviden tud
tudok. Nem jut eszembe
lom neked, nálunk, aki
dalomban, az tisztesen
Van lakásom, kocsim, cs
jutna nekem eszembe, a
komótosan dolgozom egy
az a címe, hogy Családi

— Nem rossz — mo
re tönkrementél, kiborul
tom, tisztán emberbarát
hülye. Hát írd meg azt,
lond, én még a te lerohad
Sőt! Beindítunk egy nag
jössz hozzám, amikor a
got, amit mondok, és rá
Na, nem mint szerzőét. M
úttal a hősnek márkás n
dás zseni, kalandor, kal
putyin! Egy Raszputyin,
aranyapó, egyelőre bein
ránk járnak az idióta bar
Ragyogó távlatok...

És képtelen eufóriás

Az ajánlatot, mint el
mindenesetre elfogadtam
a jövő zenéje. Rév Zoli

— Írd meg a beveze
Királyi Akadémiái bizon

Lágyan és keményen

Ki ne maradjon: november

Mindig izgattak azok a történelmi korok, amikor világnézetileg homlokegyenesen különböző alkotások egyidejűleg hatottak. Marcus Aurelius lovas szobra a pogány Rómában — és emelt karral az egyetlen istenhez imádkozó katakombafestmény a keresztény Rómában. Csúcsíves loggia a visegrádi nyári palotában — és reneszánsz kút a visegrádi nyári palota udvarán. A Panthéon ünnepélyes történelmi képei a belvárosi Párizsban — és a valóságot „dezideologizáló", fényittas impresszionista vásznuk a külvárosi Párizsban.

Ilyen *két világ* akár a mai Budapesten is megfigyelhető. Az egyik a tegnapokban gyökerező finom, a másik a holnapra sandító durva. Az egyik a történelmi tanuságra, a másik a jelen vizuális reflexére épít. Az egyszerűsítés kedvéért nevezzük az egyiket *szoft*, a másikat *hard* kultúrának, addig is, ameddig a művészettörténészek megegyeznek az új szóhasználatban.

Szoft 1.: Konok Tamás, Vasarely Múzeum

Hatvanéves párizsi festő lett az óhazába visszalátogató *Konok Tamásból*, de mi nem ezért szeretjük. Tapintatos méretű vásznain kifinomult absztrakt rend uralkodik. Az ő fogalmi rendszerében ez az *invenció*, a *konstrukció* és a *perfekció* összehangolt munkájának köszönhető, és az *anyag*, a *forma* és a *vonal* lehetséges harmóniájára épül. Síkidomainak transzparenciájában, egyeneseinek kérlelhetetlenségében, színeinek homogén telítettségében „csak" Kassák és az aktivisták, Moholy-Nagy és a Bauhaus fegyelme bizonyítható. Arányainak eleganciájában, a méret aluifogalmazott megválasztásában, a színvisszonylatok aggályos kimérésében mégis egy sok száz éves magasművészeti tapasztalat húzódik. A „rend"-del persze még nem mondtunk semmit. A festészetben annyiféle rend van, ahány rezsim a politikai vásárban. Trampli, túlsúlyos, kicsinyes rendekkel szemben Konok a dekadenciába torkolló fejlődés abszolút elegánciájának rendjét hirdeti. Mintha egy kötéltánc-produkció képzelt díszletét variálná végestelen-végig. Kedvenc színe ezért az energiát összpontosító égszínkék, kedvenc alakfordulata a nagy, tömör síkokat összekötő húrszerkezet. Konok színpadán minden feszült és kecses. Annak idején valószínűleg erre lejtettek Botticelli Gráciái, Degas táncosnői, Picasso harlekinjei. Csak hát most a díszlet mögött ejtőznek.

Szoft 2.: Donáth Péter, Óbudai Társaskör

Kép ennél eszköztelenebb már nem lehet. Áll kéttenyérnyi felületből, mérsékelten ódon képkeretből és egy titokzatos masszából, amely a felületen elég furcsán viselkedik. Időnként berepedezik, máskor örvénylik egy jót, de leginkább rácsorog a polgárinak mondható obligát festménytartozékra. A massza drapp, illetve a kromatika elve szerint a megszenesedett sötétbarnától a borsólevesnek nevezett szmog belélegezhetetlen fehérjéig terjed. Ennyi a leírható. De ebből is kitetszik, a képleírás hálátlan feladat. Donáth drappja — így szavakban — bizony egyszerre lehetne a Karinthytól ismerős „ezt nektek" közönségpukkasztó ürülék-festménye és a nőanszarmóniára számító túlfinomult értelmiségi gesztusfestészet. Ez a szó szoros értelemben vett szoft kollekció azért tanulságos, mert egyik alternatíva mellett sem dönt. Donáth ugyanis rájött: a sokkoló hatás és a dekadencia együtt érvényesek. Egyik a másik pepitája. Mindkettő arról a *tegnapról* szól, amely a tömegkultúra kihívására elitművészettel válaszol, a közérthetőséggel szemben pedig a tanulás útján elsajátítható érzékenységet állítja.

Hard 1.: Méhes—Milasovszky dialógusa a Fészek Galériában

Mert lehet ám nemcsak ilyen finoman gorombáskodni. Lehet vérfagyasztóan kellemesnek is lenni. A Kölnben élő *Milasovszky László* és a szórópisztoly-festményeivel egyszer már hírnevet szerző *Méhes Lóránd* tudomást sem vesz a fentebb vázolt érzékenységekről és bizonyos körökben „kultúrnyavalygásnak" minősített finomságokról. Milasovszky ezért például képnek tekinti a rafia-struktúra elve szerint festékcsíkokból géppontossággal leszőtt antikompozíciót. Méhes például festménynek tekinti a felnagyított és ideológiagyanús szimbólumot. És mindketten kiiktatják az európai művészet tradicionális nyelvtanát a *szép*-től a *fehéborító*-ig. Aki hozzászokott hat ígeidő rendszeres használatához, az szörnyülködhet, mert itt csak infinitivus van és az sem mondatkörnyezetben. De aki az első szavak elsajátításánál tart, az a megvilágosodás élményében részesülhet.

Méhes *Maha Mantrája* egy szimmetrikus mustra, egy felülről kapott jelutasítás van. A szenvtelenül kiragyogó csillagok, a középrészt elfoglaló vakító fehér úr, a személytelen festékfelhordás arra utal, mintha nem is emberkéz, hanem egy robot — felsőbb parancsra — hajtotta volna végre a képet. A Méhes—Milasovszky duó műveit lehet nem szeretni és keveselleni, félni tőlük és berzenkedni ellenük. De és amennyiben tudomásul vesszük, hogy a pepecsigényes demokratikus kultúrák árnyékában rendre feltűnik a fundamentális sorsigazságok kifejezésének az igénye, egy másik kultúra kísértete, ez a páros eséllyel pályázhat egy kemény „szép új világ" látványtervezési ösztöndíjára.

Hard 2.: Nyári István a Dorottya utcai Galériában

De egyelőre ott még nem tartunk. Egyelőre van egy törmelékvilágunk a kukába dobálva, és néhány nagyon invenciózus guberátorunk, aki a kuka tartalmából fantasztikus dolgokat hoz ki. Nyári „kukájában" például csupa csillogó holmi lehet. Ezüstlakodalomban használatos sztaniolkoszorú és kiiktatott karácsonyfadísz. Kis hibás fröccsöntött játék figura és szétszedett flipperalkatrész. Irányító és gomsbostű. És rengeteg olyan más holmi, amiért Tom Sawyer még a félszemű macskakaölyköt is elcserélné. Lehet, hogy Nyári is cserélte a „kincseket", mindenesetre a végeredmény az ideil ősz legjobb humorú kiállítását eredményezte. Most a gyorsszemlében hadd ne elemezzem a látvány dadaista genezisét és pop-artos ihletettségét, kempes vásottságát és posztmodern gátlástalanságát, de egy tény. Nyári után, a Nagykörút kapualjaiban lapuló bóvlikirakatokat, a pöffeszkedő silányság e gagyi ragyogását vidáman nézem, mert műtárgyként is felfoghatom. Nyári hardwarje ebben az összefüggésben a reklám sajátos formájának tekinthető. Viszonteladók figyelem: mindent veszek, mert előbb-utóbb minden elkel.

P. Sz. J.

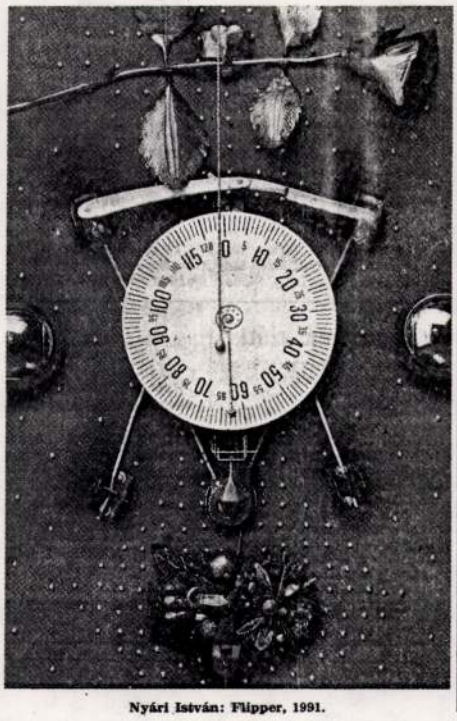

Nyári István: Flipper, 1991.

Korunkból visszané

Anna Karenina balettszínpadon

Egy Tolsztoj-regényt eltáncolni természetesen lehetetlen. *Pártay Lilla* kísérlete azonban semmivel sem kevésbé reális, mint bármely más, akár filmes vagy prózai színpadi, netán operai adaptáció. Azok is képtelenségre vállalkoznak. Mindazonáltal nagyszerű színházi esték születhetnek az ilyen próbálkozásokból, még ha a végeredménynek nincs is sok köze ahhoz, ami egy-egy regényfolyam lényege lehet. Anna Karenina tragikus története megihlette Pártay Lillát, a táncost, a koreográfust, s nem utolsósorban a kultúrára érzékeny embert, s ebből teremtődött egy táncdráma, amelynek már kevés köze van Tolsztojhoz, sőt, amit néhány ponton hátráltat, tompít mindaz, ami még megmaradt benne a regény amúgy csontig lemeztelenített szüzséjéből.

Sok helyen és sok vonatkozásban viszont nagyszerű, ami helyette az Opera színpadára került. A XIX. és a XX. század ütközete, *Csajkovszkij* és az *Amadinda* ütőegyüttes konfliktusa. *Jármai Gyula* ugyanis Csajkovszkij édeskés, látványos dallamaiból állította össze a balett zenéjének törzsanyagát, s ehhez *Rácz Zoltán* összekötő zenéket írt az Amadinda számára. Így azután a múlt század korunkból nézve harmonikusnak, emberinek, mondhatni boldognak tetsző tragikuma szembesül a mi világunk ridegebb, kietlenebb, embertelenebb, az igazi tragédiát is lehetetlenné tevő szellemével.

Pongor Ildikó és Solymosi Zoltán. MEZEY

Trauner bácsi

Két éve megjelent, gazdag és szép illusztrációkkal, az első összefoglaló francia színháztörténet. A melodrámák korszakát felölelő fejezethez Marcel Carné Szerelmek városa című *fényképet, a vérben és szenvedélyben gázoló rémdrámáknak otthont adó Boulevard du Crime színházait — az úgynevezett bulvárszínházakat — nem metszet mutatja meg az olvasónak, sem egykorú festmény. A tudományos alapú munka egy mozidíszlet-tervezőhöz fordult tájékoztatásért. A klasszikus film díszleteit Alexandre Trauner tervezte, ő teremtette elevenné az elsüllyedt színháztörténeti kort: a Bün körútjának házait, kocsikorzóját, szabad ég alatti kávéházait; az ő rácsos színházi páholyában könnyezte meg Arletty hajdani szerelmesét, a színpadon ágáló pantomimbohócot, akit Jean Louis Barrault alakított.*

Alexandre Traunerként ismeri és tiszteli a filmvilág Trauner Sándort. A mozinézők nem tartják számon munkáit, mégis élvezettel őrzik emlékezetükben gazdag ismereteit anyagokról, terekről, környezetekről. Feledhetetlen, amint Jean Gabin a Külvárosi szállodában halálraítéltén várakozik a reggelre. Elnyűtt ágy. Asztal, szikár szék. Hitetlen még a függönykarnis is.

A nevezetes film díszletét csak olyan valaki tervezhette meg, aki nem a forgatás idején ismerkedett meg az ábrázolandó valósággal: szívébe szívta föl azt a világot, ahová a felvevőgépet kellett állítani. A francia külvárosoknak ez a specialistája magyar ember. Pesten született és hasonlóképp világhírűvé lett osztálytársával, Kepes Györggyel koptatta a budapesti Képzőművészeti Főiskola padját. Azután a fény városába vette útját. Túl sok volt ott a festő, hogy befogadjanak egy utólag érkezettet. Trauner, a filmgyárban nézett megélhetés után. Lazare Meerson tervező segédje lett. Meerson angol neve ellenére az Oroszországhoz csatolt Lengyelországban született. Huszonnégy éves korától tervez díszleteket Franciaországban. Kicsivel előbb ért oda Traunernél és csupán hat évvel volt nála idősebb. Ő tervezte René Clair díszleteit. Köztük a Párizsi háztetők alatt című, és Jacques Feyder filmjét, a németalföldi festők modorában leforgatott Csintalan asszonyokat. Mindkét munkájához Trauner segédkezett. Forgatás közben meghalt Angliában Meerson. Helyét az akkor harminckét éves magyar tervező vette át, és rendíthetetlenül őrzi ötvenhárom éve.

Párizst a magyar Trauner őrizte meg a párizsiaknak. Értő tehetséggel őrzi elsüllyedt szépségeit. Bentások, átépítések miatt már csak a díszleteiből ismerhető meg a régi Párizs. És ha az amerikaiak hiteles párizsi utcát akartak filmjeikhez, makart-pomponos, cirádás keretbe metszett tükrökkel ékes ódon bisztrót: segítségért ugyancsak Trauner bácsihoz fordultak. A bécsi Billy Wilder az Irma, te édes című musicalnál Shirley MacLaine-t Trauner Sándor párizsi díszletében működtette. Wilder olyan elégedett lehetett a magyar tervező párizsi helyszíneivel, hogy azután vele terveztette meg a Legénylakás amerikai irodavilágát, a Molnár Ferenc Egy, kettő, három című vígjátékának Kelet-Berlinbe áthelyezett szatirikus környezetét és — Trauner nemzetközi pályafutásának csúcspontját — a századfordulós Londont életessé tévő Sherlock Holmes magánéletét.

Trauner dolgozott Orson Wellesnek (Othello), az amerikai Zinnemannak (Egy apáca története), dolgozott Joseph Losey-val, az Alain Delon-főszereplte Monsieur Klein megszállott Párizsát és a Don Giovanni opera muranói üveggyárát tette elevenné.

Berlinben most életműdíjat kapott a nyolcvanöt éves, aki nem álmodja álomszép díszleteit, hanem csupa megfontolt tudással, alapos ismerettel, fortélyos művészettörténeti megalapozottsággal, elevenélménnyé teszi a történelmet legapróbb, élethű részleteivel együtt.

M. G. P.

A Legenda újraéled

Alfa Romeo

Gyári extrákkal gazdagon felszerelt autókat kínálunk. Kilométerkorlátozás nélkül 1 év, a karosszériára 6 év nemzetközi garanciát, valamint teljes körű szerviz- és alkatrészellátást biztosítunk.

Fogyasztói árak (vám + áfával):

Alfa 33	– 1,3 ie. kat.	1 170 000 Ft	Alfa 75	– 1,8 ie. kat.	1 840 000 Ft
	– 1,5 ie. kat.	1 310 000 Ft	Alfa 164	– 2,0 TS kat.	2 446 000 Ft
	– 1,7 ie. 16V Boom 4 kat	2 116 000 Ft		– 2,0 V6 Turbo kat. 2.5 TD	3 136 000 Ft 2 670 000 Ft

MERCATO
kizárólagos importőr

NYA'RI ISTUA'N

NYÁRI ISTVÁN iparm.

JÓZSA Ágnes: Test-ék. = Kritika, 1991.5.sz.
47.p.

Szerepelt műveivel a Budapest Galériában rendezett
fenti kiállításon s a recenzens méltatja munkáját

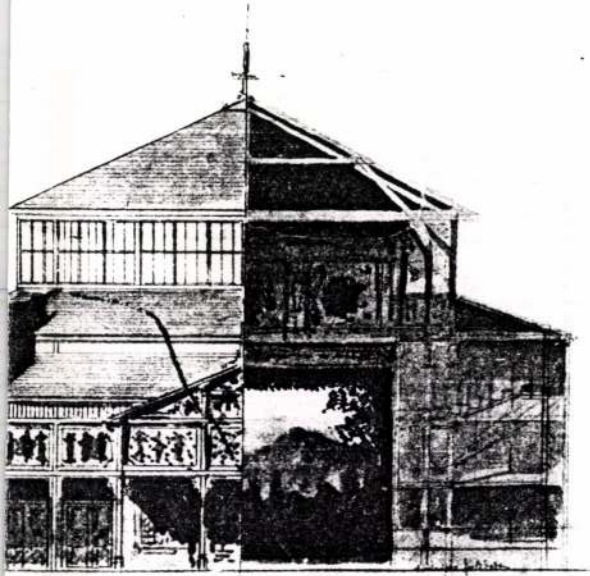

244

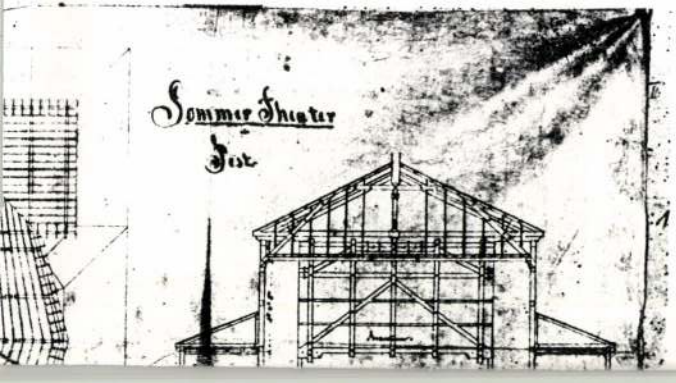

Nyári István

festőművész

fiatal művének Stúdió '82 kiállítása
(„hiperrealizmus"!)

Kritika
1983 III

Nyári István, festő

A Műcsarnokban rendezett Stúdió '82 c. kiállításon szerepel a hiperrealista Nyári István munkái, – szinte azon a színvonalon fest, amin hiperrealista elődképei. (emlitve).

(fáklián): Kiállítás a Műcsarnokban, Stúdió '82.
Film, Színház, Muzsika, 1982. nov. 24.

Nyári István, [grafikus]

L: Velő János

Bán András: Álomi szép képek, avagy... 97-102

Mozgó Világ, BP. 1983. júl. 1x17.

Nyári István
Kiállítás a Pécsi Galériában

Magyar Nemzet 1984. VIII. 4.

Nyári István, [festő]

L: Samu Géza

Vadas J: Panoptikum 12

Élet és Irodalom Bp. 1983. okt. 14. XXVII/41

Magyar Nemzet
1985. V. 23.

Az egyre színvonalasabban működő Ligeti Galéria legutóbbi kiállításán

Nyári István

új műveit tekinthették meg az érdeklődők. Nyári korábban a fotónaturalizmushoz közeli nagyméretű festményekkel próbálkozott, melyek, kissé megkésve ugyan, de igen közvetlenül fordultak a művészet értőihez. Amit most csinál, vitathatatlanul „naprakészebb", de még mindig nem kész. Egy generáció, a mostani harmincasok „életérzését" szándékozza megfogalmazni a számukra legfamiliárisabb eszközökkel. Így hát Nyári eklekticizmusa, „újhullámossága" mindenképpen funkcionális. Megértést csakis így várhat.

Ez mostani munkáinak az ereje: ha borotvahabszerű fekete festékpamaccsal ő írja fel méteres nagyságban, hogy „depresszió", akkor egy nemzedék korlátaira gondolunk. Fekete habostortái, tükrei és pókhálói, és keményen szétspriccelt spray és cukormáz hatását egyszerre bizarrul idéző képfelületei, szobrai nem divatoznak, hanem a divat mögé búvó szorongás jelképei.

(bán)

Tönkretették a szobromat!

A pécsieknek nem kell bemutatni azt a sarokrácsot a Janus Pannonius utcában, melyet az idők során lakatok leptek el. A rács azóta idegenforgalmi nevezetesség lett. E mögé a rács mögé kért fel egy szobor tervezésére *Dévényi Sándor* Kossuth-díjas építész 2000 tavaszán. Mivel a lakatok keltette vizuális effektussal hagyományos plasztika nem versenyezhetett, a tervezés rövid időn belül egy nem szokványos, horizontális jellegű szobortervhez vezetett, melynek a csapadékvíz elvezetésén kívül feladatává vált az addig gondozatlan, háromszög alakú terület felnemesítése is. Műemléki környezet lévén a szobor szigorú engedélyezési eljáráson esett át, majd 2001. szeptember 12-én lett átadva Pécs városának.

2006-ban a belváros felújítása során műkővel burkolták a Janus Pannonius utca járdáit, a Dóm tér alatti sétányt és az Esze Tamás utcát. A munkálatok során a szobor az alábbi változásokat szenvedte:

1. A kőszobor két elemét eltávolították, jelentősen megváltoztatva a szobor tartalmát és alaprajzát. Közel egyméteres, 40–50 kilogrammos elemekről van szó. A műkő burkolat mintázatát a csonkított alaprajzhoz igazították.
2. A szobor egy harmadik elemét eltávolították, majd rossz helyre illesztették vissza.
3. A műkő burkolatot a 2001-ben engedélyezett terveknél 5 cm-rel magasabbra emelték. Így a plasztika egy szintbe került a burkolattal. A szobor vertikális plasztikája mindössze 40 cm, a tervektől eltérő burkolatszint több mint 10%-kal csökkentette a szobor magasságát. Arányaiban ez olyan változtatás, mintha egy figurális szobrot fél-térdig körbe burkolnának.
4. A. szobor közvetlen közelébe — idegen látványelemként — egy elektromos kapcsolószekrényt építettek.

Mindezen munkálatok tudtom és beleegyezésem nélkül zajlottak.

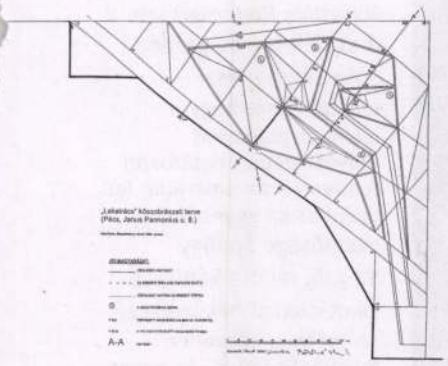

Az eredeti állapot ...

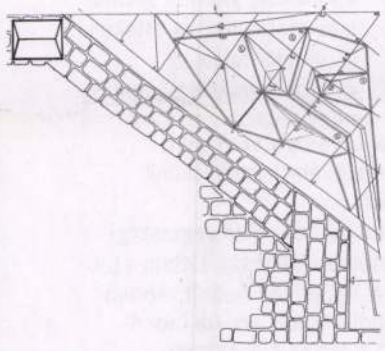

... és „felújítás" után.

A károk észlelése után megkerestem *dr. Bachman Zoltán* Kossuth-díjas építészt, felelős tervezőt, akivel a helyszínen találkoztam. A kivitelező részéről jelen volt *Koronics Károly.* A fenti hibákat észleltük, és megállapítottuk, hogy helyre kell állítani az eredeti állapotot. Újra kell faragni a sérült és eltűnt elemeket, át kell helyezni a kapcsolószekrényt, valamint a műkő burkolat szintjét a 2001-ben engedélyezett szintre kell visszasüllyeszteni. Ez utóbbit a kivitelező vitatta. Megígérték, hogy minden rendben lesz, nyújtsak be egy költségvetést, de nem mondták el mely címre és kinek. Jegyzőkönyv felvételétől pedig elzárkóztak. Az eseményekről beszámolt a helyi televízió és az Új Dunántúli Napló.

Azt gondolhatnánk, hogy akkor minden rendben. Csakhogy ez nincs így. A bili kiborult. Megsérült egy mű integritása. Valaki, vagy valakik önkényesen átalakítottak egy szobrot. Ennek nem a mértéke a lényeges, hanem a megtörténte. Mellékes, hogy szándékosan történt-e, ha igen, milyen szándékkal, engedéllyel, vagy anélkül, és ha igen, ki adott rá engedélyt. A botrány az, hogy ma ez Pécsett megtörténhetett.

De hogyan történhetett meg mindez? Hogyan távolíthatták el a szobor két elemét? Rögtön szögezzük le, hogy a műalkotás sérülése nem tekinthető véletlennek, mert a burkolat felújítása maga is szándékos dolog. *Nem tudhatom,* hogy aki megtervezte a burkolatot, pontosan jelölte-e rajta a szobromat. *Nem tudhatom,* hogy az engedélyező hatóság erről meggyőződött-e (az Országos Műemlékvédelmi Hivatal 2001-ben pontos tervdokumentációt követelt tőlem, melyet archiváltak, tehát mind a tervező, mind a hatóság rendelkezésére állt), továbbá nem tudhatom, hogy a kivitelezés során az említett szempontból történt-e ellenőrzés, és ha igen, milyen eredménnyel. *Azt az egyet tudhatom,* hogy a tervezés, engedélyezés, ellenőrzés hármas rendszerébe hiba csúszott, mivel a mű csonkításáról nem értesítettek, hanem magam észleltem azt.

Nem tudom ki tervezte és ki engedélyezte az áramszekrény felszerelését, a szobortól — nem tévedés — o *cm-re*! A szoborállítási procedúrák fontos része a közműegyeztetés, illetve ezen engedélyek beszerzése. Úgy látszik csak a közműveket védik a szobroktól, fordítva nem.

A szobor mellett húzódó műkőburkolat anyaga, az elemek mérete nem harmonizál a szoborral. A mintázat agresszív rasztere mintegy fél méter szélességben, (ez helyenként három, máshol négy sor betonelemet jelent) húzódik szürkén a fal mentén. A burkolat más része téglavörös. A húszcentis muglik nehezen követik a bonyolult tereptárgyakat, sokszor darabolni kell őket. Elborzasztó arra gondolni, hogy a szobor két eleme esetleg a burkolatmintázatának esett áldozatul. Az eltávolított elemek helyén a díszburkolat felpúposodik, vélhetően nem törték fel a szobor betonalapját. Ennek következtében viszont a burkolat a két púp összekötésével elérte a szobor megmaradt részeinek magasságát, végighúzódva annak teljes hosszában.

Mikor a szobrot készítettem, a rács mögött gondozatlan betonburkolat volt, amin gyűlt a szemét. Azt reméltem, hogy a beton nemes anyagra cserélése, a burkolat plasztikára cserélése elindíthat egy spontán folyamatot. Ez a folyamat majd jó példát mutatva, apró lépésenként felnemesíti a környéket, a belvárost. Így produkálhat több művész több munkája, egymásra reagálva, harmonikusan egymásra épülve ÉLŐ BELVÁROST, mely nyitott és folytatható. Mindig helyet találhat benne egy-egy színvonalas, új műalkotás.

Bachman Zoltán burkolata befejezett belvárost produkál, ahol nincs többé tere a fejlődésnek. Egyszerre épül fel, véglegesen, egyetlen tervező szerénytelen akarata szerint. A környezet nem nemesedhet fel, mert a műkő nem nemes anyag, lerakása nem mesterség, hanem technológia. Elemei, mintázata katalógusból választható. Nem színe van, hanem színezéke. A műkő burkolat elemei szemben a kőburkolatéval, nem hordozzák magukban a mikrokozmoszt, nem lehet, nem érdemes egy-egy darabját vizsgálva elidőzni. A műkő mikrokozmoszának alapegysége az öntősablon.

Amikor Bachmann Zoltán elkészítette a dzsámi harangtornyának irdatlan betontömbjét, nem tiltakoztam. Ma már tudom, hibáztam. Nem tetszett a szerénytelen módon odatett agresszív plasztikai elem. Nem tetszett bántó mérete, ronda anyaga, de úgy gondoltam, túl a vizuális környezetszennyezésen, közvetlenül nem sérti az érdekeimet. Nem sérti, mert eszem ágában sincs bármi hasonlót csinálni, tehát nem lehet konkurencia. A minőségéért meg szégyellje magát a szerző. Meg sem fordult a fejemben, hogy Bachman Zoltán valaha effektív fizikai veszélyt jelent szobraimra nézve. Most az ő betonja borítja a belvárost a Dzsámitól a Barbakánig, megcsonkítva közben a szobromat is, de megfosztva legalább fél évszázadra a térséget a fejlődés lehetőségétől.

Mit tehetünk? Amikor a hitleri Németország óriás Zeppelinek építésébe kezdett, az USA kiadta a bojkott-felhívást: *„Egy köbcentiméter héliumot se a náci Németországnak!"* A léghajókat így gyúlékony hidrogénnel töltötték fel, s a Hindenburg 1937-es katasztrófája után a német léghajó-fegyverkezés leállt. Hirdessük meg a felhívást! EGY KÖBCENTIMÉTER MŰKÖVET SE PÉCS BELVÁROSÁBA! A továbbiakban pedig Pécs belvárosát nyilvánítsák *katasztrófa sújtotta* övezetnek, s a Nemzeti Katasztrófa Alapból állítsák helyre annak eredeti állapotát! Bachmann Zoltánt távolítsák el a katedrától, a felszedett műkövekből pedig építsen díszburkolatot a Holdon. Javasolt terület: a Földről nem látható túlsó oldala.

Így lesz? Minden bizonnyal, de addig is le kell nyelnem a békát.

Pécsett, 2006. november 15-én

BÖSZÖRMÉNYI ISTVÁN szobrászművész

AKNAI TAMÁS

Ólomidők

Nyári Zsolt szobrászművész

Nincsen éberség és fürkész figyelem, ami kicselezhető ne lenne, ha valamely lényeginek mondott szükséglet azonnali kielégülésére remény kínálkozik. Művészetről szólva ilyen reményzóna az érzéki birtokbavétel azonnalisága, a megértés és beleérzés töredékmásodpercek alatt bekövetkező könnyedsége, az idő múlatásának befektetésmentes passziója. Pedig az alkotóművész részéről éppenhogy az aktuális funkció betöltésének dilemmái, a helykeresés késztetései, a helyzet- és önmeghatározás igénye, az „alkatra" szabott feladat megtalálása jelentik a körülményeket, amelyek lényegi befolyással vannak megnyilvánulásainak formájára. És már látjuk azt is, hogy ennek az éppenséggel nem egyszerű együttállásnak — formateremtő aktivitásnak — milyen keservesen nehéz a sokakban meglévő kétes reménnyel farkasszemet nézni, a befogadó oldal szellemi-fizikai esetlegességeit elfogadni, hinni az alkotói mondanivaló magatartásba, viselkedésbe, erkölcsbe épülésében. Rövidebben: hinni abban, hogy művészet és közönsége — akárha korlátozott, akárha szektás formákban is, de — találkozhat.

Nyári Zsolt[1] szobrát tönkretették a várárokban, ahol Bencsik István Kossuth-díjas pécsi szobrász születésnapjára a tanítványok felállították a Mester előtt tisztelgő munkáikat. Titkos tájakra csalogató márványdarab volt, melyben félreértés nélkül és a többesélyes értelemlatolgatást megtakarítva „csaphatott le" az arra járó az emberi létezés kezdetének fizikai forrásaként tételezhető női öl combok közt rejtőző redőire és hasadékára.[2] Hogy a posztamens folytatásaként elképzelt geometrikus ősformában, a kocka mindent szabályosan magába tömörítő alakjában jelenik mindez meg, és hogy ez az utalás éppenhogy a plasztikai gondolkodás rendszerközeliségének jelképe is lehet, már másodlagos kérdés. Nyári Zsolt a középnemzedék egyik erős alakja, akinek éppúgy nincs lehetősége nagyobb szabású munkákra, mint generációja más tagjainak. Akik éppúgy tudják, mint ő, hogy a közösség számára megmutatkozó gazdag formáltságú valóságban a szobrászat az, ami éppenséggel fel is hívja a figyelmet az értelemmel megtölthető alakzatok valóságára. Hogy a természetnek az érzékekkel felbujtott értelemadás, a nyelv, a beszéd, a fogalmakból szövődő meditáció biztosíthatja csak a jelentőségét és nem elsősorban a vegetatív ösztönvilág.

A képzőművészet iránt érdeklődő számára aligha rejtett tény, hogy a magyar szobrászat szellemi erőforrások és a teljesítmények minősége szerint ma kimagaslóan izgalmas korszakát éli. Eredeti gondolkodású tehetségek, erős és világos állásfoglalások, értékes nemzedéki kapcsolatok és az élet regisztereinek megfelelően színes reprezentációk jellemzik. És még az sem zavar feltétlenül, ha a szobrászatról, mint olyanról ma már egyáltalán nem úgy gondolkodunk, mint húsz évvel ezelőtt, hiszen olyan léptékű integráció jött létre a klasszikus műfajok és műnemek „feje felett", amelynek közegében szinte értékelhetetlen is egy magában való formai megoldás. Nyári Zsolt munkássága jól példázza annak az igényes értelmiséginek az álláspontját, aki valóban nem az elkülönülésben, hanem a csatlakozásban fedezi fel az alkatának is megfelelő cselekvési utakat.

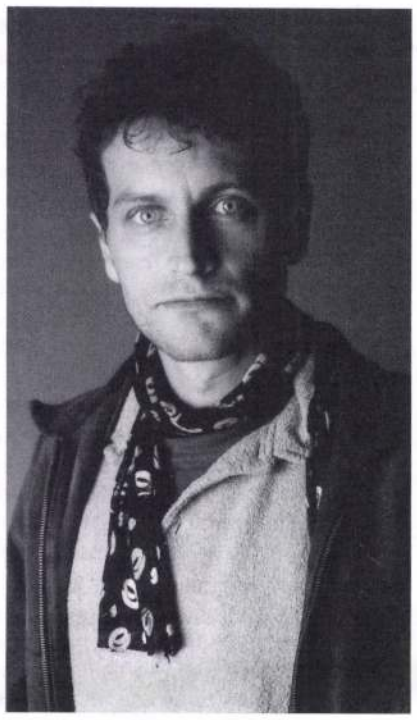

Nyári Zsolt szobrászi eszmélése arra az időszakra — a kilencvenes évek elejére — tehető, amikor a *nem-művészi-anyagok*, a kísérletezés laboratóriumi formái mellé újra egyenrangúként zárkóztak fel a hagyományosnak látszó *figurativitás* és képszerűség szobrászati megoldásai. Hogy Nyári esetében ez a történeti periódus, és annak plasztikai tartalma, valamint a fiatal művész személyes vágyai miképpen támaszkodhattak a nemzeti tradícióra, azt mesteréhez, Bencsik Istvánhoz fűződő kapcsolata világíthatja meg. Bencsik István a korszakot jellemző páratlan ütemű gyorsulással és expanzióval némiképpen szemben állva — éppen az integritás megőrzése érdekében — a lassulás poétikáját fogalmazta szobraiba és lényegre törő szándékossággal, egyre szűkebb körben vizsgálódva a klasszicitás lehetőségének és lehetetlenségének drámai konfliktusát ragadta meg. Nyári Zsolt ezt, a legtöbb „kortárs" tendenciára egyidejű ellenáramként reagáló kultúra és természetszemléletet, ezt a kemény fizikai munkával párosuló gyakorlatot sajátította el mestere műhelyében. Szellemi érlelődésének talán legfőbb színhelye a villányi művésztelep —, egyetemi műhely — éveken át. Életformájának meghatározó keretévé a kőbánya, a kőfaragóműhely, habitusának immár elidegeníthetetlen tükrévé a kő vált.

Nem zárja ki ez a szobrászat az emberi létezés mindeddig tabukkal korlátozott jelentéseinek előbányászását, nem zárja ki az elméleti szigorúságot sem, dogmatizmust azonban a legritkábban érzékelünk a munkákban, amelyek ezzel a kreatív expanzióval érintkeznek. Sajnálatosan azonban azt sem állíthatjuk, hogy ezek alapján általánosabb és hitelesebb képet kaphatunk létállapotainkról, mint bármely korszak bármely műalkotása esetében. A hatvanas-hetvenes évek bebizonyították, hogy a szobrászat lehet egy sivatag közepén álló architektonikus-plasztikai földmunka *(Michael Heizer)*. Vagy egy piramis, kráter, amelynek közepébe folyosókon keresztül juthat az ember, hogy majd, mint egy obszervatóriumból az asztrális világ eseményeit szemlélje *(James Turell)*. Hogy ágyba lehet vele menni *(Chris Burden)*. Hogy egy város lakóitól összegyűjtött használt ruhákkal a kiállítóterem falait be lehet borítani *(Christian Boltanski)* stb. A sokféleség és gazdag sokalakúság teszi lehetetlenné, hogy a jelenkor plasztikai művészetében határozott tendenciákat ismerjünk fel. Ilyenkor az egyes művek jelentősége éppúgy megnő, mint a kérdéses alkotásokkal bekövetkező személyes, közvetlen találkozás ténye. Az egyes műveket interpretáló aprólékos, számos személyes motívumot is áttekintő munka talán az egyetlen garanciája annak, hogy valamely újabb szempont kibontása után újra és megint valamely folyamat részeként kezelhessünk művészi álláspontokat.

Legutóbb szeptemberben, a Zalaegerszegi Nemzetközi Művésztelep kiállításán láttam szobrait. Nyári Zsolt itt a *Teli edény* (gránit, 2004.) és a süttői mészkőből készült *Fer-Táj* (2006) című munkáival tett hitet az élő magyar művészet szakmai közösségei mellett. A pécsi Művészeti Szakközépiskola szobrásztanáraként a tehetséggondozás és az ígéretes talentumok irányítása a feladata. A bensőséges és nyilvános kommunikáció, a műhelymunka csendes meditációi és az oktatás-nevelés izgatott dialógusai egyaránt kísérik szobrászi tevékenységében. Szolgálatkész és kedves kolléga, felkészült intellektus. Ha szükség van rá, megjelenik, ha nincs, akár hónapokig eltűnik a szemünk elől. Él, dolgozik. Aztán előáll valamely meghökkentő, vagy lélegzetelállítóan szép szoborral.

Ma már meglehetős világossággal látszik, hogy az 1990-es évek elején Bencsik István szobrász osztályának szerencsecsillaga, ha nem is érkezett delelőjére, de érkezésének biztató előjeleivel lendületet adott a szakmát kóstolgató fiatal művészeknek. Tudván tudjuk, hogy az „iskola" emlegetése a XXI. század elején a fogalom szabatosságának elvesztése következtében árasztja magából a kételyeket, mégis szükséges a kivételeknek esélyt adni. Mert amennyire a korlátozatlan szabadság, a felfedezések és kitárulkozások minden gátlást levető képei forradalmasító jelentőségűek lettek a hagyományhoz kötő viszonyban és a tényleges megismerés folyamataiban, úgy halványult el a szocializáció tanulásos és szervezett útja a spontán és mindenfajta közösségi megfontolást mellőző egyéni

programok hátterében. A művészeti akadémiák általános lebecsülése egyebekben természetesen következett a valóban életidegen és köldöknéző képzésből, oktatói kontraszelekcióból. De nem mindenütt és nem mindenkor. A pécsi egyetemnek még nem is volt művészeti fakultása, amikor már a magyar művészet legjobbjai körül az érdeklődő és olykor aszketikus megpróbáltatásokat is vállaló fiatal emberek megalkották „akadémiájukat". Speciális tudásra volt szükségük, miközben meglehet, hogy ezt az igényt egészen máshol egészen távoli események alakították ki. De Pécsett, a Tanárképző Főiskolán, a villányi kőbányában, az István-aknán lévő festőműhelyben, Siklóson a Kerámia Szimpozion műtermeiben is helyet kaptak ezek a fiatal emberek, munkájukat valamelyest szervezettséggel, céltudatossággal irányították választott mestereik. Választottak mestert, követték annak tanácsait. Ezt az elemi feltételt ma már nem képes teljesíteni a felsőfokú művészképzés.

Nyári Zsolt: Ólomköldök, 2005

Együtt indult Kuti Lászlóval, érdeklődésük megközelítőleg egy pontból gyökerezett. Izgalmas együttlétek után izgalmas szétválásokat éltek meg. A Mesteriskolában Böszörményi István szókimondó keménysége és problémaérzékenysége éppúgy hatott rá, mint a Kotormán testvérek munkáinak kiegyensúlyozott, barbár eleganciája — merthogy akármihez nyúltak, élményforrásnak tetszett.

Nyári Zsolt 1991-ben kezdett követ faragni. Farkas Ádám recski emlékművéhez készített gránitgömb volt az első nagyobb munkája. A szobrászpálya irányát kereső fiatal művész is szembe került a kővel foglalkozók egyik nagy dilemmájával. Ma, amikor annyira gyorsan követik egymást az inspirációk, amikor olyan sebesen kellene reagálni környezeti, kulturális jelenségekre, amikor megalapozottan szakmai válaszokat várnak szakmai kihívásokra, akkor a kőszobrászat formai lehetőségei és technikái látszólag alkalmatlannak tűnnek az úgynevezett „mai" küldetések betöltésére. Látszólag nem felelnek meg a tempónak, amivel a művészetnek követnie kellene az „életet". Nyári Zsolt azonban tudja, hogy az úgynevezett „modern ember" érzelmeiben, okosságában, döntéseinek ok- és célszerűségében nem feltétlenül csodálatra méltó fenomén. Az élet veszélyeztetett állandóságának ősképei felé fordult és ebben a műveletben számára éppenhogy nem volt korlátozó körülmény, hogy lassú a szobrászat. Mert ez az előítéletekben megfogalmazódó — gondolkodási és cselekvési — lassúság azért a századforduló kőszobrászához képest — éppen a technikai feltételek és eszközök gazdagodásának következményeként — mégiscsak hússzoros sebességet jelent.

Ösztönösen és elsősorban a festészet érdekelte, amikor a főiskolára jelentkezett. A Képzőművészeti Mesteriskola időszakában, még 1988 körül sem volt azonban véglegesen eldönthető számára, hogy lehetséges-e egyáltalán valamelyik anyag, technika, műfaj irányában kizárólagosan kijelölni a személyes pozíciókat. Érdekelte a festészet, de rájött arra, hogy az ösztönös érdeklődés erőtlenebb motiváció a fizikai adottságoknál, kézműves késztetéseknél, amelyek elsősorban a tér és az anyagi kiterjedések miniműségét firtatták. A festői hajlamok felülvizsgálata során persze arra is rájött, hogy festménynek és rajznak képzelt munkáiban kivétel nélkül a háromdimenziós plasztikai alakítás kérdései jelentek meg. Egy szobrász csinálta ezeket a formatanulmányokat.

Nyári Zsolt többnyire ma is köveket munkál meg. Kapcsolatban van a végtelenül apróval és a kiállítóterem léptékűvel. A kilencvenes évek szobrainak finoman cizellált felszínén — mint egy terepasztalon a stratégák a harci tevékenység tervezésének és követésének felület-tagolásaiban — szinte kizárólag geometrikus befoglaló alakzatban valóságos emberi test-tájak töredékei vannak. A mikro-, és makro-összefüggések közötti kapcsolat felvillantása önmagában is érdekes feladvány. Munkáinak a „valódit" megszólalásig pontosan leképező minősége, olykor talányosan parányi méretű intimitása eleve több olvasatot garantál. A bensőségesség „külsővé" átalakulása is olyan plasztikai értékű meglepetésekhez vezet, amelyek geomorfológiai léptékbe rejtve fürkészhetők ki a miniatúraszerűen mintázott érzékeny és érzéki kis részletek. (*Kenyérkő, 2001*) Nyilvánvalóvá lesz Nyári Zsolt esetében is, hogy számára a tapasztalati tények elválaszthatatlanok a képzelettől és az emlékezettől, de elválaszthatatlanok az érzéki öröm fizikai forrásaitól is.[3] A felidézett tömegek, a felületekre „írt" jelzések a „boldogság keresésének" titkát sejtetik, a titok megszemélyesítésének műveletét figyelemre méltó objektivitással végzik el.

Nyári szobrai rém egyszerűek, de irritálóak és idegenek annak, aki elfogadta, megszokta a csúszómászó és képlékeny élet-kategóriákat. A kriminalisztika mondja, hogy az életmodellek többsége ma a virtuális világból érkezik. Egy gyilkosság a TV-ben nem dráma, csak kép. Olcsó, egyre mindennapibb látvány, ami észrevehetetlenül könnyen az életbe fordul. A szobor Nyári Zsolt felfogásában és bizonyítékai láttán az „élet" elsődleges élményének látszatokat eltűntető „objektivizálását" kísérli újra meg. Merimée novellájában Vénusz, az eredeti görög bronzszobor megöli a szerelmesét, Rodin megszakítatlanul tapogatja a Szirakuzai Aphroditét. Gradiva történetének élő tanulságai Anne és Patrick Poirier-t indítják aktuális újrafeldolgozásra. Ezek a mesék is a szobrok furcsa életbe szállásáról szólnak. A Pompeiben elpusztult kutya gipszöntvénye, Schaár Erzsébet Utcájának arcai és alakjai is ennek a melankolikus átmenetnek a szépségét bizonyítják.

Nyári Zsolt művei egyszerre antropomorf utalások és egyszerre fragmentumok, amelyek a legkönnyebben a geomorfológia, a geometria világában találnak formai analógiákat maguknak. A „mélyhűtött" mozgások monumentalitása viszont a külső és belső energia, vagyis az élet jelenlétét, annak rögzíthetőségét „ábrázolják". Nyári munkáinak igen gyakran kettős hitelű élete jelzi, hogy jó helyen keresgél. A formába törekvő emberi és organikus világ, vagy éppenséggel a formáját elhagyó tartalom kettős, párhuzamos, egyidejű, rendkívüli véletlenek által megszabott irányú alakulási esélyeinek jelképes megjelenítésre szolgálnak a munkái. A szoborrá alakulás megrendítő története és esélye, amit a *Táj* (2004) az *Ólomköldök* (2005) hangsúlyoz.

Majdnem minden munkájában az „életnek" bizonyos kiragadott —, a „nagy egésztől" elvonatkoztatott — részletével hoz kapcsolatba. A kora reneszánsz óta odaadóan művelt „talányos tájak" embert idéző morfológiája éppúgy felrémlik Nyári Zsolt munkáiban, mint a titok reprezentációjának nagyonis újkori értelmezése. Ebben a tekintetben példátlanul tiszta utalásrendszert alakított ki. A *Táj* (2004) típusú munkáiban érzékelhető leginkább, hogy amit a felület mintázatáról tart, amiként az érzékenyen megjelenített emberi test legfelső felületi rétegét horizontális helyzetbe hozza, a felületet burkoló plasztika egyik alapvető szobrászati funkcióját is megjeleníti. A lemezes szerkezetű síkburkolatot. Kőlap és bőr: a világ és az ember legfelső „rétege". A rejtőzködő, titokzatos „lényeg" meglétének valószínűsítéséhez vezető Ariadné-fonál. Erős jeleket hozott létre Nyári Zsolt. Mármint azok számára, akik úgy vélik, hogy a közösségi jelentések kompromittálódásának folyamata visszafordítható és az ember középpontba állításával felidézhetőek még az őt mindeddig megtartó „parancsolatok" is. ■

---

1 Nyári Zsolt 1969-ben született. 1998-tól a Pécsi Képzőművészeti Szakközépiskolában rajz- és mintázástanár.
Tanulmányok
1991. Janus Pannonius Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar rajztanári szak
1994. JPTE BTK Képzőművészeti Mesteriskola, kőszobrász szak – mesterdiploma
2002. PTE Művészeti Kar DLA képzés Díjak, ösztöndíjak, szimpóziumok:
1991. Villány, Japán–Magyar Kőszobrász Szimpozium (asszisztensként)
1992. Oroszvár, Szovákia, Magyar–Osztrák–Szlovák Háromhatár Szimpózium (asszisztensként)
1994. Vrsar (Horvátország) Nemzetközi Kőszobrász Szimpózium
Arta Terme (Olaszország) Arte ad arta Nemzetközi szobrászati pályázat
1995. Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj, 3 hónapos olaszországi tanulmányút
1996. Magyar Állami Eötvös Ösztöndíj, 3 hónapos olaszországi tanulmányút
1997. Fukuoka (J) Nemzetközi Szobrászverseny, III. díj
2003. Derkovits Gyula Képzőművészeti Ösztöndíj
2003. Tíz nap Krapanj szigetén alkotótábor Horvátországban
2004–2006. Zalaegerszegi Nemzetközi művésztelep. Derkovits Gyula Képzőművészeti Ösztöndíj (2003)
Önálló kiállítások
1995. Pécs, Parti Galéria, Kuti Lászlóval
1996. Kaposfüred, Kaposfüredi Galéria, Jancsikity Józseffel
1997. Budapest, Pataki István Művelődési Központ
2000. Pécs, Parti Galéria
2002. Pécs, Pécsi Galéria, Kotormán Norberttel
2003. Kán (Kuti Lászlóval)
2004. Csoport–Horda Galéria, Pécs
Művek köztereken
Sirály, Vrsar, (Horvátország) 1994.
Idol, Arta Terme (Olaszország) 1994.
Flóra, Fukuoka (Japán) 1997.
Anima, Lahr (Németország) 1997.
Fer-Táj, Gébárt (Zalaegerszeg) 2006.

2 Várkonyi György: Kösöntyűk. (Nyári Zsolt szobrairól) *Mozgó Világ*, 2006. 10. 61.l.

3 Ágoston Zoltán: Behatolás a nőkertbe. Kotormán Norbert és Nyári Zsolt kiállítása. Pincegaléria, Pécs, 2002. június 7–július 7. In: *Balkon*, 2002. 7–8.

P. MÜLLER PÉTER

Lakásból képtárba

Beszélgetés Várkonyi György művészettörténésszel, az Antal–Lusztig gyűjteményből rendezett kiállítás kurátorával

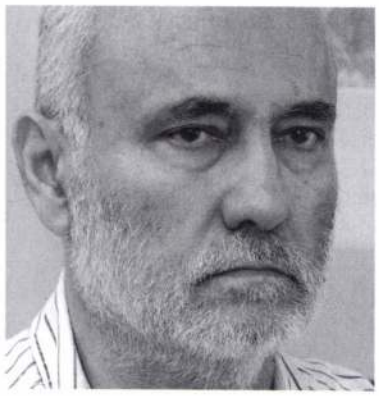

Várkonyi György

— Szeptember végén nyílt meg az új intézmény és az intézményavató kiállítás. Milyen előzményei voltak a kiállítás létrejöttének, mennyi időt vett igénybe az előkészítő munka, és az miből állt?

— Ez egy meglehetősen hosszú történet, elég régen kezdődött. Az egyik előzmény a pécsi Művészetek Házában zajló Rejtett kincsek sorozat volt, amelynek az volt a célja, hogy a legkülönbözőbb profilú magyar magángyűjteményekben található, és a közönség számára hozzá nem férhető anyagból adjon időnként egy-egy attraktív válogatást. A másik egy szakmai ártalom. Nevezetesen az, hogy egy művészettörténész muzeológusnak mindeddig kutya kötelessége volt, hogy tájékozódjon a magyar magángyűjteményekben. Azért mondom, hogy mindeddig, mert ezt a kötelességét ma már nem tudja teljesíteni. Manapság másfajta embereknél más céllal, más típusú gyűjtemények jönnek létre, mint amilyenek a két világháború közötti nagy magyar polgári gyűjtemények voltak, vagy ezek egyenes ági örökösei, ahová ezt az Antal–Lusztig gyűjteményt is be lehet sorolni. Ma már egy muzeológus számára nem biztos, hogy hozzáférhető az az első osztályú műtárgy anyag, ami a műkereskedelemben cserél gazdát, vagy fedeződik fel, és aztán olyan helyekre jut, ahol el is tűnik számunkra.

Ebből a régi muzeológusi reflexből, hogy ha az ember tud egy gyűjteményről, azt igyekszik megismerni, illetve abból az indítékból, hogy a Művészetek Házának volt egy ilyen programja, megkerestük Antal Pétert. Ő szívesen fogadott, majd közölte azt, amit korábban sok más gyűjtő is, Vasilescu Jánostól Kolozsváry Ernőig, hogy a gyűjteményét egyetlen válogatott keresztmetszetben nem lehet kiállítani, ehelyett inkább kis monografikus szeleteket mutassunk be belőle. Korábban erre volt példa, a Kolozsváry-gyűjteményt egy Román György-kiállítással szerepeltettük, a Merics-gyűjteményt egy Korniss-kiállítással, a Vasilescut egy Ország Lilivel. Így került sor itt az Antal gyűjteményből néhány kiállításra, amelyek között nagyon jók is voltak, mint a Vajda Lajos-kiállítás vagy talán a legizgalmasabb, *A magyar avantgárd klasszikusai* című válogatás. Ezek során jó szakmai kapcsolat alakult ki Antal Péterrel, aki egész egyszerűen megszerette Pécset, úgy mindenestül. Úgy gondolta, hogy itt mindaz megvan, amit ő annyira áhítana Debrecenben, a befogadás, az érdeklődés...

— Hiszen egy Debrecenben élő gyűjtőről van szó.

— Méghozzá egy több generáció óta Hajdú megyében élő olyan család sarjáról, akinek már az anyai nagyapja is jelentős gyűjtő volt. Ő volt Lusztig Sámuel, az unoka pedig dr. Antal Péter, aki most ügyvédként dolgozik, és „mellesleg" Magyarország egyik legnagyobb és legjobb magángyűjteményét hozta létre. A föntebb említett előzmények után fogalmazódott meg benne az az elhatározás, hogy valamit kell kezdeni a minden ésszerűségen túlmutató mennyiségű műtárgyanyaggal, amiben remek dolgok vannak elzárva őelőle is, a nyilvánosság elől is. Már vagy két évvel ezelőtt „ráutaló magatartást tanúsított" a tekintetben, hogy vajon Pécs befogadná-e ezt a gyűjteményt. Ilyesmire ekkor már voltak példák. Kialakult a mai Magyarországon egy olyan gyakorlat, hogy magángyűjtemények letéti formában kerülnek nyilvánosság elé. Ezek nagyon sokszor városi intézményként működnek, mert a magyar múzeumügy szervezeti bázisát képező megyei múzeumok általában nincsenek abban a helyzetben, hogy éljenek a kínálkozó lehetőséggel. Így került Székesfehérvárra külön városi képtárként a Deák Dénes-gyűjtemény, Veszprémbe a közelmúltban megnyílt László Károly-gyűjtemény, korábban a Vass László-gyűjtemény szintén letéti formában. Ott is műemlék épületeket állítottak helyre erre a célra. Mondhatnék győri és miskolci példákat is. A felvetés tehát nem volt teljesen idegen a korábban a Vasilescu-gyűjteményre is aspiráló város számára. Egy-egy ilyen ajánlatnak persze több oldala van.

— A döntésbe és a megvalósításba nyilvánvaló módon belejátszott az a fajta politikusi magatartás is, amely az új intézmény alapításának, a szalagátvágásnak sokkal nagyobb értéket tulajdonít, és több politikai tőkét igyekszik kovácsolni belőle, mint a meglévő intézmények fönntartásából, ne adj' isten! fejlesztéséből. A döntést valószínűleg az is befolyásolta, hogy a városnak nincsen múzeuma.

— A megye helyzete olyan, hogy a múzeum bővítésére, sőt méltó szinten tartására sincsen módja. A város viszont — sajnos — úgy gondolja, nincs abban a helyzetben, hogy a megyei múzeumok fönntartásába besegítsen. Erről az áldatlan szituációról még 2004-ben a *Mozgó Világ*ban megírtam, hogy amíg a megyék és a városok, jelen esetben Baranya és Pécs szót nem értenek ez ügyben, addig itt nem lesz semmiféle kibontakozás. A szótértés jelei azóta sem nagyon látszanak. Úgy tűnik, mintha a politikát csak rövid távú érdekek irányítanák. És közben újra és újra felmerül az is, hogy a megyék akár meg is szűnhetnek. Ennek az összefüggésnek a fényében a Városi Képtár létrejötte nem értékelhető úgy, hogy ez a múzeum ellenében, vagy az annak esélyeit rontva jött volna létre. A megyei múzeumok ügyei és a városok ez irányú ambíciói egyelőre

FOTÓK: TÓTH LÁSZLÓ. REPRODUKCIÓK: FÜZI ISTVÁN

Nyári István, gyöngyösi ácsmester

neve 1804-ben fordul elő a tarnabodi r.k. templom tető-javítása során.

Heves megye müemlékei I. irta Voit Pál,
Magyarország müemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 374. old.

NYÁRI István gyöngyösi ácsmester. 1804-ben találkozunk nevével a tarnabodi rk. templom tetőjavitása során.

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit.

NYÁRI István

Acsay Judit: Nyári István Zollársai a Dorottya utcai galériában. – Kritika, 1991. 11. 45 p.

Bp. Dorottya u., 1991

NYÁRI

Kötés: új. A Budáról 1686-ban Bécsbe szállított könyvek közül való. Kötésén XXII. János pápa oklevele 1328-ból a pannonhalmi apáthoz. — A könyv végén egy sor eddig föl nem oldott titkosírással. (U. I. l. 63. sz.)

3991. Nicolaus de Lyra: Postilla in Pentateuchum. — 1465. 187 fol. Illuminálás: csak nagy vörös kezdőbetűk. Vaknyomásos gótikus bőrkötés. A Budáról 1686-ban Bécsbe szállított könyvek közül való. „Iste liber est conuentus sancti Thome martyris Quinqueecclesie fundati fratrum predicatorum". „Hunc librum habet Magister Nicolaus de Ezeek praedicator eccelsie Quinqueecclesiensis a fratre Paulo ordinis predicatorum per modum concambii propter Epistolas Hieronimy (!)" (C. L. 443. sz. — U. III. 1. 107—108. l. III. 2. 272. t.)

3992. Nicolaus de Dinckelspül: Commentarius in librum IV. Sententiarum. — XV. sz. 448 fol. Néhány díszesebb iniciáléval. Gótikus vaknyomásos bőrkötés. Valószínűleg a Budáról 1686-ban Bécsbe szállított könyvek közül való. „Collegy Christi Strigoniensis liber."

3995. Commentum in libros Physicorum et Metaphysicorum Aristotelis. — XV. sz. 104 föl. Zöld bőrkötés. Valószínűleg a Budáról 1686-ban Bécsbe szállított könyvek közül való.

3998. Quaestiones in librum IV. Sententiarum. — XV. sz. 94 fol. Magyar vaknyomásos reneszánsz bőrkötés. A Budáról 1686-ban Bécsbe szállított könyvek közül való.

4007. Eypheus: Commentarius in Aristotelis praedicamenta. — Augustinus: Praedicabilia. Praedicamenta. — Articuli Avicennae. — Distinctiones communes usitatae Parisiis. — Tentamen conceptus signis quibuslibet fixandi. — De arte praedicandi. — Introductio in chiromantiam. — Marienwerder; Calendarium cyclicum. — Praelectiones Parisiis factae de arte praedicandi. — Laurentius Aquilegiensis: Ars dictandi ad tabelliones Bononiae. — Tractatus de philosophia naturali. — Tractatus de ente. — Tractatus de logica. — Thomas Aquinas: De generibus scientiarum. Tractatus de dimensionibus. — XV. sz. 301 fol. „Per me nicolaum de merienwerder". — Kötés: új. Valószínűleg a Budáról 1686-ban Bécsbe szállított könyvek közül való. Bejegyzések: „Johannes Prehrdj" 1439. — „Stephanus de Bordcz (?) — Symon carolus de Karachonfalwa. — „Executor plebanus de chereny de Karad. — A kanedáriumban Sz. István, Imre, László.

NYÁRI István
Kiűzetés / Expulsion from Paradise, 1991
vegyes technika / mixed media, 90x40x12 cm

F.k.: Néray Katalin, a Műcsarnok igazgatója

HAJDU ISTVÁN

Édességet a földön

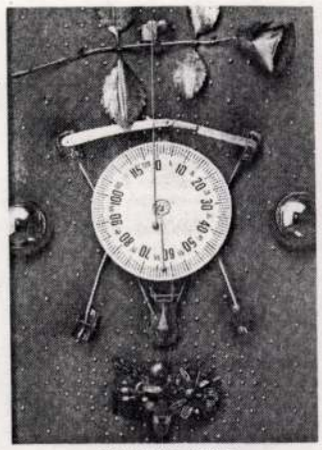

Nyári István munkája

Már a francia új realizmus és az amerikai pop art sem vetette meg az édességet a művészeten (ezt elírtam: egy másik határozóragot, a *-bent* akartam használni, de talán pontosabb mégis az, ami véletlenül adódott); szóval, a hatvanas évek is szívesen nyúlt a cukorhoz bizonyos dadaista hagyományokat követve, a méz azonban mindig epével keveredett, a cukormáz alatt tüskék meredeztek. A látszatmarcipánok a marcipánlátszatra utaltak mindig: a világ, a világegyetem fogyaszthatóságára, a fogyasztás édességére s persze arra, hogy mindez, ez a nagy, színes dínomdánom alapvetően materiális, dologi dolog, s éppen ezért mértéktelenül ideiglenes és ildomtalan. Némiképpen ordenáré.

Sem a franciák, sem az amerikaiak – akkor – nemigen foglalkoztak a szellemi fogyasztással, az ideológia realizálásával vagy poposításával, még kevésbé a hit konzumálásának, konzumálódásának megjelenítésével. (Nem is tudom, aktuális volt-e már akkor mindez, vagy csak később vált azzá, habár az bizonyos, hogy az *elme elcseppenése* nem újdonság.)

A szellem cukra a vásznakon, szobrokon és installációkon a nyolcvanas években csapódott ki igazán. S már nem a tárgyakban és tárgyakért *minősülő* életet reprezentálta, hanem a szellemet magát: az új realizmus és a pop iróniáját az önmagát komolyan vevő édes elégedettség váltotta fel, elkeverve-elegyedve egy különös és eklektikus, negéddel befuttatott világképpel. A transzavantgárd hedonizmusának sajátos terméke lett az érzelmes, gyakran bájolgó, a világot lencsibaba-pillantással befogni igyekvő szemlélet, melynek értelmezése már nem egyszerűen azon múlott, hogy a giccset a giccstudat termékének láttuk-e, hanem hogy minek gondoltuk. Pontosabban: minek *akartuk* tételezni és értelmezni, hiszen a munka önmagában kizárólag önmagára utalva viselkedett. Az iróniát valami patetikus karikatúraszemlélet váltotta föl, s csakis a nézőre bízatott: viccnek-e vagy kegytárgynak fogadja a dolgot. (Azon keresztül pedig magát a művészetet.) A mézesmadzag egyik vége valahol *Milan Kunc* vagy *Kenny Scharf* röhögtető, egyszersmind perverzen infantilis világában rögzült, a másik a klasszikus klasszicizmus anakronizmusát a nyolcvanas években tudatosan vállaló olaszokéban. Az évtized végére – égbe szökkenő képzavarral szólva – kijegecesedett az édesség: *Jeff Koons* (vagy *Jonathan Borofsky* a nyolcméteres, szomorú bohóc fejű balerinájával) a bűvnek és a bájnak addig hihetetlennek látszó magaslataira hágott.

A fölbuzgó melasz forrásai az újra föl-fedezett folklórból, a grand art ornamentálissá üresített, patetikus formakészletéből s valami abszurd, századvég-hangulatú, végletes *horror vacui*ból eredtek. (S tagadhatatlan, hogy néha kedvességből is, a szó szoros értelmében.)

Egy másfajta nézőpontból mindez persze felfogható tragikus játékként is, balettként a penge élén. Rendes, nagy szomorúságok vonódtak be cukormázzal, mint a pirulák, főként Közép-Európában, az ittmaradtak vagy az innen emigráltak műtermeiben. Kínos édelgésnek látszottak mindig is a cseh *Jiri Georg Dokoupil* és a már említett *Kunc* festményei, ahogy minden jókedvűsködés ellenére sem voltak igazán vidámak itthon a nyolcvanas évek közepén *Méhes Lóránt* és *Vető János* munkái.

Napjainkra a tendencia kettévállni látszik. A manifeszt édesműipar belekergette önmagát a méretek és a technika által meghatározott formába, s egyre nagyobb, egyre tökéletesebben csillogó cukorfalataival beérte a Disneylandek óriás egereit, disznóit, s már végképp csak arra képes, hogy közölje, a világ habostorta. A szellem borongós, metafizikus kalandjaihoz rekvizitumokat és kulisszákat készítők viszont mind szofisztikáltabb munkákba fogtak.

Ahogy mindenütt, itthon is Kelet és Nyugat egyesült kegytárgyainak csillogása és színessége deríti fel a kiállítótermeket – némi konceptualizmussal élesítve a fényeket –, Kelet és Nyugat kegyessége árad a tankképekről és tanszobrokról a hit édességét sugallva. *Salvador Dali* késői vallásos festményei, bombasztikus katolicizmusa dramatizálódik láthatólag tovább a tarka installációkban, csakhogy most már a tiszta dogmát és kánont az összeelegyített hitek eklekticizmusa váltja fel, mentális és formai értelemben egyaránt. Úgy tudom, Méhes Lóránt tavaszszal bemutatott szinkretikus Oltárához készítette a *Fészek Galériában* most kiállított festményeket, melyek valami egészen különös, a látszat szintjén túlságosan egyszerű, a teóriát szem előtt tartva viszont igencsak bonyolult mozdulattal karolják össze az op art, a kraftwerkes komputergrafika és a dekoratív new wave elemeit.

Akadnak persze köztes utak is. *Nyári István* például valószínűleg nem a hittel teltség, hanem valamifajta új, századvégi szimbolizmus megfogalmazásának akarata vezette, amikor bíborba-bársonyba, aranyba-ezüstbe öltöztette az új meg az ezeréves patenteket. Rózsákból, műszerszámlapokból, jelvényekből, rejtélyes holt hősökből, sokértelmű hétköznapi tárgyakból, csillogó ornamensekből összeszerkesztett *quodlibetjei* oly tisztán és tömény-en sugározzák a kortárs szépségeszményt, mint az isztambuli vagy karácsonyi ékszerkirakatok éjszakai megvilágításban. Nyári találata hihetetlenül pontos és éppoly fájdalommentes, mint az akupunktúra vagy a fülbelövés, vagy amilyen egy-egy frappáns, kerek és áttetsző aforizma lehet. Hasonló, bár némi régies és népies konceptualizmussal fűszerezett gesztussal él a majd egy nemzedékkel fiatalabb *Gerhes Gábor* is egy Tatabányán látható munkáján. A rózsás kép a talált frás, a talált gondolat, a talált érzelem ironikus sokértelműségét, a talált esztétikum édességét nyújtja tálcán archaikus könnyedséggel.

Tagadhatatlan: virágoskert a mi szívünk (Jeff Koons azt sugallja, az amerikaiaké inkább állatkert), máskor pedig mélyen zengő hegedű, melyen mi magunk vagyunk a vonó. Már csak kandírozni kellene bennünket.

(Méhes Lóránt képei a Fészek Galériában december 6-ig, Nyári Istvánéi a Dorottya utcai kiállítóteremben december 7-ig, Gerhes Gáboré – Gerber Pál, Lakner Antal és Diana Kingsley munkáival együtt – a tatabányai Kernstok-teremben december 8-ig láthatók.)

NYÁRI István

nyári István

ACSAY Judit: Nyári István kiállítása a Dorottya utcai Galériában. = Kritika, 1991.11.sz. 45.p.

Bp., Dorottya, 1991

NYÁRI István

A székesfehérvári
István Király Múzeum

meghívja Önt

Nyári István

képzőművész kiállítására

István Király Múzeum
(Országzászló tér 3.)

1992. május 2 - május 31.

Verniszázs:
május 2-án, szombaton
délelőtt 11-13 óráig

F. k.: Kovács Péter – 1243381 Vörösmarty

István Király Múzeum
8000 Székesfehérvár,
Országzászló tér 3.

DÍJELŐLEGES

Timár Árpád
művészettörténész

Budapest IX.,
Üllői út 119.
1091

NYÁRI ISTVÁN

KÉPZŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSA

1992. IV. 25. - V. 31.

ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUM

SZÉKESFEHÉRVÁR

A
Műcsarnok meghívja Önt

Nyári István

képzőművész

kiállításának megnyitására
1991. november 14-én,
csütörtökön 17 órakor

Megnyitja:
Forgács Péter

Dorottya Utcai Kiállítóterem
Budapest V., Dorottya u. 8.

Megtekinthető: december 7-ig

0 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65 70 75 80 85 90 95 100 105 110 115 120

Nyári István fm. gr

"Csiskeragu" '81 végén

c. fotószalista Lipe

Szombathelyi K.-ba

-> Balint E

MŰVÉSZET 1985/10/31

Tisztelettel meghívom Önt a VÁRFOK 14 MŰHELYGALÉRIÁBA
1993. november 11 - én 18 órára

NYÁRI ISTVÁN

kiállításának megnyitójára.

A kiállítás december 5 - ig látható, szerdától vasárnapig 1O - 18 óráig.
Szünnap : hétfő és kedd.

VÁRFOK 14 MŰHELYGALÉRIA
H - 1O12 Budapest, I. Várfok u.14.
Telefon/fax: 115 -2165
Szalóky Károly

NYILASY SÁNDOR

Sz. Z. (= Szélesi Zoltán)
Kis szegedi művészeltörténet XIV.
Nyilasy Sándor (1873-1934)
Tiszatáj, 1968. 2 sz. Hátsó borító
képpel.

NYILASI SÁNDOR

APRÓ FERENC: NYILASI SÁNDOR – KUKORICAVETŐK

SZEGED 1995 febr. a hátsó borítón

2.

LÁZÁR Béla:

1/ Angol metszetek magyar gyüjteményekben,
MM II-1926. 186-2o6. 33 K

2/ Egy magyar gyüjtemény, 8 r. 158 K 117 l.Bp.1922

NYÁRI István
Új Műv. 1993/9

Nyári István: Udo, 1987, akril, vászon, 117×148 cm

Roskó Gábor: Nehéz protestáns élet, 1987, rétegelt lemez, akril, 152×152 cm

dern válasz lényege az, hogy a múltat — ha már megsemmisíteni nem lehet, hiszen megsemmisítése az elnémuláshoz vezet — át kell értékelni, mégpedig iróniával, és nem éppen ártatlanul. Olyasfajta posztmodernségre gondolok, mint annak az embernek a magatartása, aki nagyon művelt nőt szeret, és tudja, hogy nem mondhatja neki: »kétségbeesetten szeretlek«, mert tudja, hogy a nő tudja (mint ahogy azt is tudja, hogy ő, a férfi tudja), hogy az ilyen frázisokat megírta már Liala. De azért mégis van megoldás. Azt tudniillik mondhatja: »Ahogy Liala mondaná, kétségbeesetten szeretlek.« Így elkerülte a hamis ártatlanság csapdáját, világosan kifejezésre juttatta, hogy ártatlan beszéd nincs többé, és mégis megmondta a nőnek azt, amit mondani akart..."

A posztmodern szemlélet nálunk leginkább az újfestészetben öltött testet. A new wave magyarországi elterjedését a 80-as évek első felében több tényező is motiválta. egyrészt megjelenése a tengerentúlon és Európában, melyet azután figyelemre méltó gyorsasággal értékelt *Achille Bonito Oliva Transavantgarde international* (Milano, 1982) című antológiájában. A könyvet Oliva összefoglaló írása vezeti be, majd az egyes országok művészetét — az USÁ-tól Európán, elsősorban Olaszországon és Németországon keresztül Ausztráliáig — az illető országok szakemberei dolgozták fel. Magyarországon 1983-ban jelent meg *Hegyi Lóránd Új szenzibilitás* című tanulmánykötete, melyben bemutatja az irányzatot, és egy magyar példát is említ, nevezetesen *Nádler István* zenére készült kalligrafikus képeit, melyek azonban inkább a gesztusfestészethez köthetők. Jószerével tehát előbb megvolt Magyarországon az elmélet, mint a stílust képviselő művek. Az újfestészet honi kibontakozását Hegyi 1981-re teszi, de ezt az időpontot szinte lehetetlen művekkel igazolni. Az igazi áttörést az Ernst Múzeumban 1984-ben megrendezett *Frissen festve* című tárlat hozta, melyen egy-két kivételtől eltekintve kialakult a new wave hazai csapata. Ugyanebben az évben a *Művészet* című folyóiratban is kibontakozott egy vitasorozat, mely Hegyi Lóránd *Monumentális groteszk* című írásával indult és kisebb-nagyobb megszakításokkal több mint egy évig folyt (Művészet, 1984/7., 9., 10., 11; 1985/1., 2., 5.). Az újfestészet magyar sajátossága, hogy nem egy új generáció fellépésével került felszínre, hanem a hetvenes évek síkkonstruktivista-minimalos — *Bak Imre, Nádler István* —, illetve koncept arttal foglalkozó — *Erdély Miklós, Birkás Ákos* — művészei váltottak stílust. Az ő képeik, továbbá *Pinczehelyi Sándoré, Szirtes Jánosé* szerepeltek a bemutatón, valamint az ott feltűnő fiatalok — *Ádám Zoltán, Bullás József, Mazzag István* — művei, de másoké is, többek között *Roskó Gáboré*, akinek nem kifejezetten ez az előadásmód jellemzi festészetét. Ezt a tárlatot több más követte, az *Új szenzibilitás* sorozat, az *Eklektika '85* (1986), s végül a sort a pécsi *Metafora* (1990) című bemutató zárta. De tért hódított az új hullám az ekkor induló fiatal szobrászok között is: ez a gondolkodásmód, formavilág a sajátja *Cseszlay György* és *Mata Attila* expresszív-archaizáló, festett faplasztikáinak is.

A nyolcvanas évek művészete — FEHÉRVÁRRÓL NÉZVE

Lóska Lajos

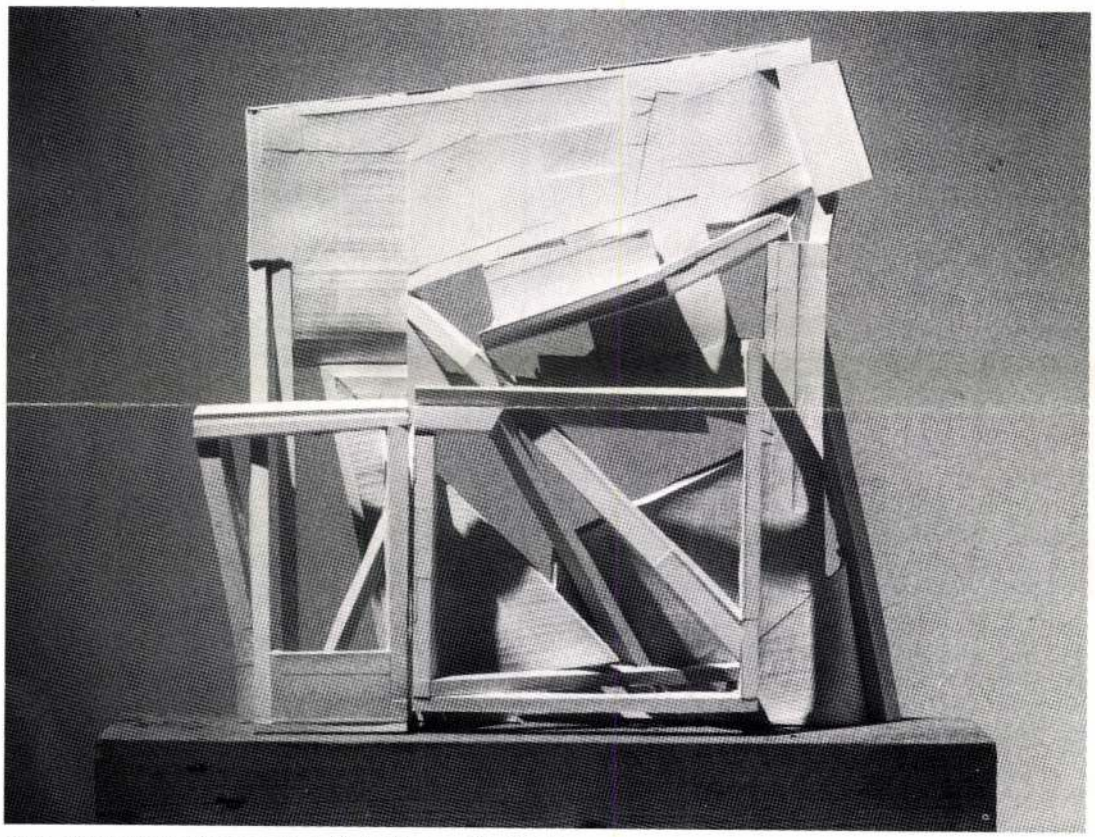

Jovánovics György: Fénymagazin II, 86. 2. 28, gipsz, 72×80×13 cm

„Jelen és múlt között a különbség az, hogy a tudatos jelen oly módon és oly mértékben ismeri a múltat, amilyen módon és mértékben a múlt maga erre még képtelen volt."

T. S. Eliot

A XX. századi magyar művészetet feldolgozó, immáron művészettörténeti jelentőségű kiállítássorozat 14. részeként rendezték meg a *Csók István Képtár*ban 1993 tavaszán *Mi, „kelet-franciák"* címmel — utalva *Esterházy Péter* írására — a nyolcadik évtized honi képzőművészetét bemutató tárlatot. A válogatás megpróbálta dokumentálni, hogy milyen volt ennek a még szinte közelmúltnak számító etapnak, a puha diktatúra utolsó évtizedének a művészete. Előtte azonban vessünk egy pillantást az alkotók szemléletét meghatározó korszellemre. A kor domináns szellemi áramlata a posztmodern volt, mely az után született, hogy az avantgárd eljutott a zéróig: a konceptualizmusig és a minimalizmusig. A posztmodern, melyet egyik tanulmányában a jeles olasz teoretikus és író, *Umberto Eco* a következőképpen jellemez: „... A modernségre adott posztmo-

NYÁRI István

Nyári István, Székesfehérvár, István Király Muzeum, 1992. május 2-május 31. Rend. Kovalovszky Márta, Sasvári Edit. Bev. Szegő György, Gyetvai Ágnes, Sasvári Edit. Székesfehérvár : István Király Muzeum, 1992 44 p., ill. E
(Az István Király Muzeum Közleményei. D sorozat ; 209.)

csinálása mennyi munkával jár,
a gondolja, az Az Újságban fel
[ól] szóló cikket a 4-ik számból,[4]
evét nem szabad közölnöm!) s
rni, ki csinálja és hogyan, milyen
tetni, meg kellen kérdezni a kül-
nem tudom, mi az ő intenciója e

ı akar Rómába jönni, mert nem
itt kánikula van!

őnket.

fölötte levegő van,
a „Szívből üdvöz"-kel egy sorba
9. oldalra átdeült aláírást.

nyári István

ACSAY Judit: Nyári István kiállítása a Dorottya utcai Galériában. = Kritika, 1991.11.sz. 45.p.

Bp., Dorottya, 1991

Tisztelettel meghívjuk Önt
NYÁRI ISTVÁN
képzőművész kiállítására
a
VIGADÓ GALÉRIÁBA
Megtekinthető 1996 augusztus 15-től,
szeptember 1-ig, hétfő kivételével
naponta 10-től 18 óráig
támogatók:
MAOE
MAK
MSZA
VIGADÓ GALÉRIA

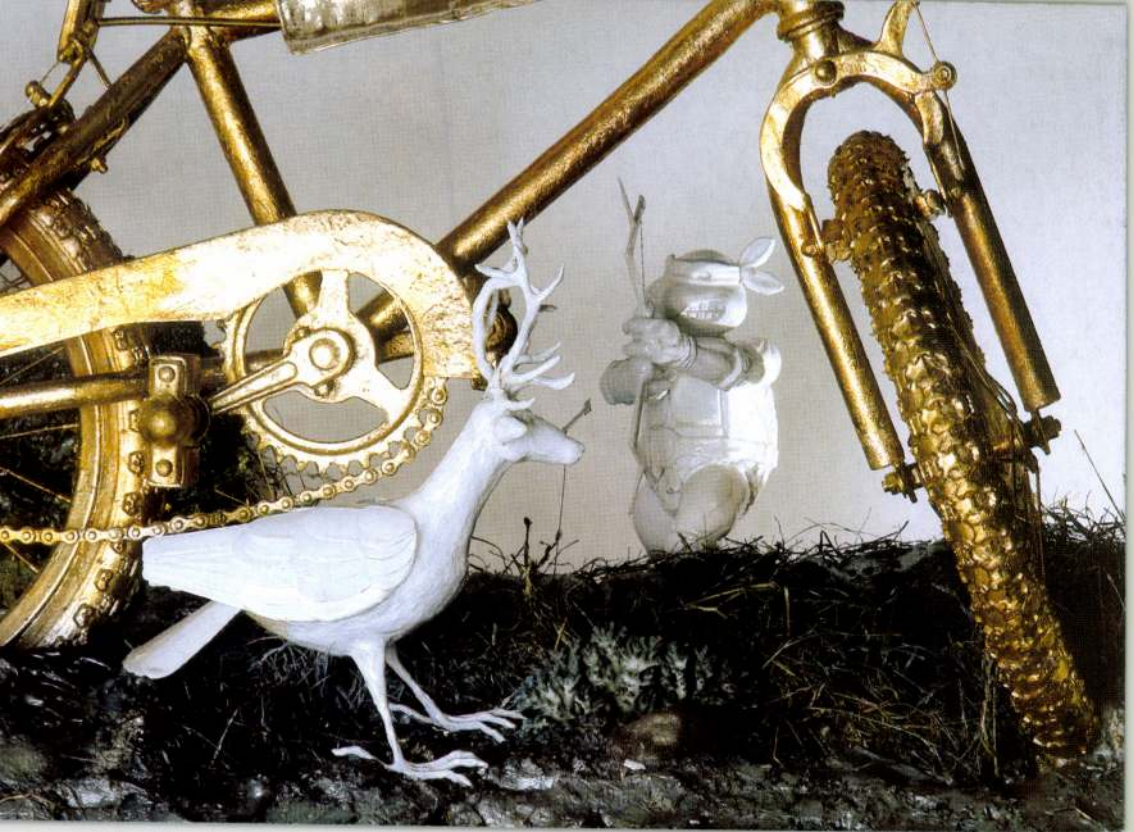

Nyári János

„Itt élned, halnod kell"

Független Kisgazdapárt

Dóczi S. Litografia 1947 44/66 cm

– 35. reprodukció –

Politikai plakátok 1945–48

Bp. Kossuth 1970

Nyári János

Jessö

l.

Jászbonacók

1938-43. 320. l.

Nyári János ogr

1947 – plakát

→ Sugár Andor
MŰVÉSZET 1985/7/4

Nyári József

Nyári József és a Pécsi Tervező Vállalat Ifjúsági Irodája.

(repro)

Mengyán László: Ki támogat kit, hogyan és mi végre?
Művelődés, 1979. november - 26. lap.

M.D.K.

N yári József mérnökhallgató

800 férőhelyes szélesvásznu mozi terve

/ diplomamunka/

az ország mozihálozatának bővitésénél tipustervként fo
fogadható el.

Weichinger Károly növendékei

G. J.: Kórháztervek, mozi-tipusterv, emeletes családi házak tervei a diplomamunkák között

Magyar Nemzet 196. október 20.5.1.

a BCS. [illegible]
ifjúsági csapata (Rontó Endre, Rataj
Tibor, Lecl Ösy Éva és Mayer Imre)

Nyári József

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1968 NOV 7

BÉKÉSMEGYEI
NÉPÚJSÁG

KIÁLLÍTÁS GERENDÁSON. Nyáry József képzőművész-tanár festményeiből és rézdomborításaiból rendeznek egy hétig nyitva tartó kiállítást a gerendási művelődési otthonban november 9-én.

M.D.K.

Nyári József

A Szegedi Olajközpont tervpályázaton 10000 Ft-os megvétel
Társtervező: Erdélyi Zoltán- Dulánszky Jenő- Máthé András- Széll Béla

Magyar Építőművészet 1967/5. 2-3.1.

Nyáry József

— **Berlini magyar rajzolóművész kiállítása a Pátria Klubban.** A Magyar Ujságirók Egyesülete Pátria Klubjában szombaton délben nyilt meg Nyáry József, a Berlinben élő magyar rajzolóművész karikatura-kiállitása. Nyáry hosszu idő óta a legnagyobb német élclapok egyikének, a Lustige Blättern nek elismert rajzolója, akinek politikai és egyéb tárgyu szines rajzai teljesen a hagyományos német karikatura-rajzolás szellemében születtek meg és ehhez ugy a rajz tökéletes kivitelében, virtuóz kezelésében, mint az ötlet találó élességében vagy groteszk humorában teljesen méltók. A kiállitás pár napig a Magyar Sajtó Házában tekinthető meg.

DH. 1942. I. 4.

K é r d ő

Név: . . . . . .

Volt-e önálló kiállitása 1954-óta: . .

. . . . . .

Milyen pályázatokon vett részt 1954 u

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásokat kapott: . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

1954 után készült fontosabb müvei: .

. . . . . .

Nyáry József

— **Kiállítás.** Nyáry József, a kitünő rajzolóművész érdekes karrikatura-kiállítást rendezett a *Magyar Sajtó Házában*. A fiatal művész, aki tiz éve él Berlinben és a legnagyobb német napilapok előszeretettel közlik rajzait, legjellegzetesebb alkotásait mutatja be a magyar közönségnek. A kiállitást, amely szombaton nyilt meg, az érdeklődők nagy számmal látogatják.

NU. 1941. XII. 30.

K é r d ő

Név: . . . . . .

Volt-e önálló kiállitása 1954-óta: . .

. . . . . .

Milyen pályázatokon vett részt 1954 u

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásokat kapott: . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

1954 után készült fontosabb müvei: .

. . . . . .

Nyáry József

grafikus, karikaturista

Számos rajza
jelent meg a
Lantos Magazin
1930. évfban

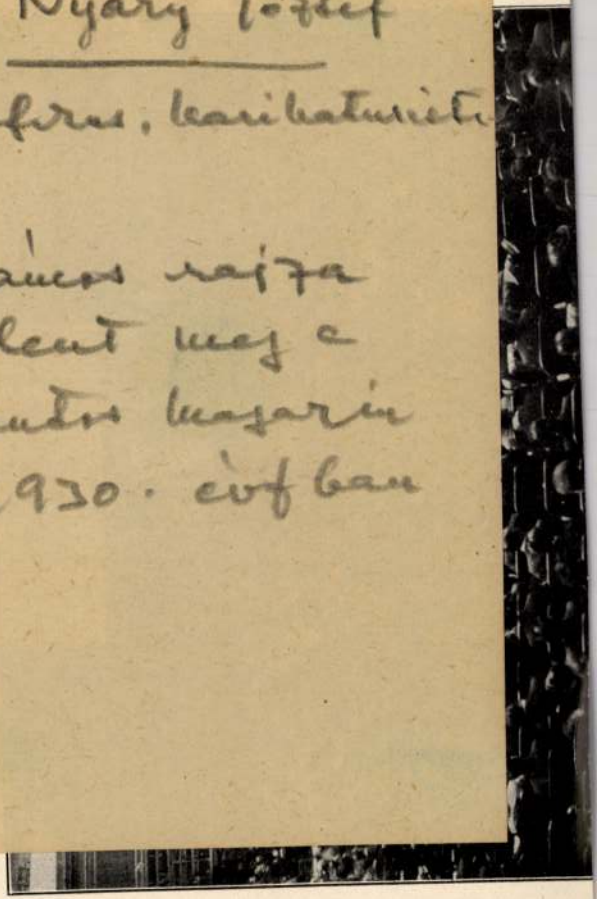

Nyári József és a Pécsi Tervező Vállalat Ifjúsági Irodája.

Huszonnégy tantermes iskola, makett; átadták Kaposváron, 1979-ben, a nemzetközi gyermekév alkalmából.

Művészet, 1979. Nov. 29. old.
(B. Rest)

Nyári József, építész

Rideg Gábor: Epítészeti kiállítása pécsi Művészetek Házában.

4. Kaposvár, tejüzem.

Művészet, 1989., 9., 35-old.

Nyári József, építész

P. Szabó Ernő: Hajlék.

A Pécsi Csoport „Hajlék" címmel, mottóval kiállítást rendezett. A Csoport tagjai: Csete György, Blazsek Gyöngyvér, ~~Dak~~ Deák László, Dulánszky Jenő, Jankovics Tibor, Kistelegdi István, Kovács Attila, Nyári József, Oltai Péter törekvései, választott példaképei – pld. Lechner Jenő, Kós Károly – valóban építészetünk legjelentősebb alakjai köze tartoznak.

Budapest folyóirat, 1988., 3., 4-old.

(1. oldal)

Nyári József

építén

„Hajlé 2" címmel a Pécs Csoport

Kiállítása a Budapest Kiállítóterem

(Balassa Zsuzsanna cikke)

Művének

88/6

Nyári József, építész

L: Csete György

–: E számunk . . . . 4.

Látóhatár, Bp. 1978. jún.

Nyári József

A paksi atomerőmű lakótelepének építésztervezői -"Kisérletünk Pakson" cimmel- a Pécsi Tervező Vállalat Ifjusági Irodájának építészcsoportja nevében hozzászólnak a "Vita az építészetről" c. cikksorozat tárgyához: Csete György, D. Blazsek Gyöngyvér, Deák László, Dulánszky Jenő, Jankovics Tibor, Kistelegdi István, Kovács Attila, Nyári József, Oltai Péter és Pálfi Miklósné

A hozzászólást lásd:Major Máté nevénél, mellette a lakótelep tervrajzával.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. nov. 15.
XIX. évf. 46. sz. 5. lap.

Nyári József építész

a Fészek Klub székely Mihály-termében rendezett „Tór Kondor Béla tiszteletére" c. kiállítást egy alkotócsoport hozott létre, melynek egyik tagja a művész.

Láttuk, hallottuk

1974. II. 10. 11.55 N. |11|

Nyári József
epitész

A Fesztik Klubban „A mindenség mutagótoja" kiállításon vett részt

Papp Gábor: Kiállítások...
Műrészet, 1974. augusztus - 35 egy.

Nyári József

Oltai Péter, Csete Ildikó, D. Blazsek Gyöngyvér, Deák László, Jankovics Tibor, Kistelegdi István épitészek, Orosz János festőművész és Csete György épitész munkája "A mindenség mutogatója" c. alkotás, melyet Kondor Béla emlékére készitettek és a Fészek Klub helyiségében került bemutatásra.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. febr. 9.
XVIII. évf. 6. sz. 13. lap.

NYÁRI JÓZSEF, keramikus

A városlődi kőedénygyárban, minden bizonnyal, mint szakképzett keramikus dolgozók névsora 1851-1950

NYÁRI JÓZSEF, gyári munkás 1935-+1945

Függelék, 298.old

MOLNÁR LÁSZLÓ: A városlődi kőedénygyár/1866-1950/ 275.old

A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei, 10. 1971 Veszprém, 1971

Vyári József, építész

Kiállít a Jének Klubban. (Bp.)

— : A Jelenkor krónikája 287-288.

JELENKOR, Pécs, 1974. március XVII/3.

NYÁRI József ejtőn

MŰvtört.Ért. 1989 1-4 182-183.p.

hit és tanrendszer összeta

a török hódoltságban magukr

Nyári László

Született Jablónc 1909-ben. 1930-ban végezte el az Iparművészeti Iskolát, mestere Kacsz Gyula volt.

Magyar képzőművészek szövetsége belsőépítész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

357

Nyári László

Legjelentősebb munkái: Rádió-Televízió szaküzlet Budapest Lenin krt., Illatszer-üzlet Budapest Lenin krt., Vas és Edény szak-üzlet Szt. István krt.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső-építész szakosztályának küldötte, Budapest, 1978

350

Nyári László

Párizsi Áruház Budapest portálterveci, Szőrmeszalon terve Bpest Váci utca, Budapest Kristóf téri Mérték szabóság, Optika KTSZ szt. István krt.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belsőépítész szakosztályának kiállítása, Budapest, 1970

351

Nyári Sándó

Rádió és Televízió szerviz Váci út, OFOTÉRT szaküzlet belső- és portálteraci Váci utca, Férfi divat szaküzlet belső és portálteraci Váci utca.

Magyar Képzőművészek Szövetsége belső épitész szakosztályának kiállitása, Budapest, 1970

35 l

M. b. K.

NYÁRI László építész

(KERTI)

Bp., VII. Lenin körút, rádió és televízió bemutató terem

Társtervező: Vasai Béla

Repr.

Magyar Építőművészet 1962. 6.sz. 32-33. e.

Nyári László építész

Budapesti Szemle CCLX.1941. 273-282. Ybl Ervin: Képzőművészet

Barabás Miklós festő (i)

527, 530,

MDK

Jálics János és Nyári László

közös egyszobás -hálófülkés terve III.dijat nyert./loo.- pengö.

Tár[illegible] közlemények. -"Saját otthon" c.butor- é[illegible]
[illegible]ervpályázat. -
[illegible]lo.sz.

MDK

Nyári László

kétszobás lakóépületek terveire kiirt 2oo pengős dijat kapott

Kislakásos tipusházak pályázatának eredménye. Magyar Iparmüvészet 194o. 41.l.

Nyári László

K.Gy.: Kohó és Gépipari Minisztérium Székháza, Bp,II. Mártirok útja. - Építészek: Farkas Ipoly, Kévés György Mészáros Géza. Statikusok: Komlóssy István, Selmeci Józsefné. Gépészek: Hackl Tibor, Kovács Dezső, Kovács Gusztáv, Homolya György. Belsőépitészek: Nyiri László, Gergely Gábor. Ut- és tereprendezés: Zsigó László. - Ismertetés.

Magyar Ép.Müv, 1971. 4. sz. 21-24. 1.

Nyáry László

lakótelep

A régi vásártéri kereskedelmi, kisipari szolgáltató létesitményei és orvosi rendelője /Mészáros József épitész, Nyáry László belsőépitész./ - Magyar Épitőipar, 1968. 1.sz. 35. 1.

Az 1968. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája - Művtört.Ért. 1971.2.sz. 149-182. 1.

153. 1.

Nyári László

a Gyakorló ált. Iskola tematikus rajzkiállítása megnyílt a Tanítóképző Intézetben, melyen „Hadgyakorlati előkészületek" c. rajza szerepel.

Horányi Barna: Új kaposvári gyermekrajzkiállítások.

Somogyi Néplap, 1972. márc. 7.

Nyári Lóránt festőművész

alkotásaiból láthatók Benkő Gyula színművész otthonában.

Lugosy Bálint: A Két Benkő otthonában.

Ez A Divat, Bpest, 1942. febr. 11. old.

Nyáry László építész

a Magyar Képzőművészek Szövetsége Belsőépítész Szakosztályának kiállításán, – melyet 1970. dec. – ben az Ernst Múzeumban rendeztek, – munkái szerepeltek.

dr. Vámossy Ferenc: Belsőépítész kiállítás – belsőépítész hivatás.
Magyar Építőművészet, Bpest. 1971. 4. ~~11~~. 62. old.

Nyáry László

Gábriel Frigyes, Juhász László, Kovács Zsuzsa, Nagy Károly vagy Nyáry László életműve alig választható el a hazai építészet és iparművészet történetétől.

dr. Váncsa Ferenc: Belsőépítész kiállítás - belsőépítész hivatás. - Magyar Építőművészet, 1971.4.sz. 58-63.l.

62.l.

Nyári Lóránt

A Sujet repr.

Nyári Lóránt
Fényes Adolf Fer., Bp. 1970. sep.

Nyári dónáit

Nyári dónáit
Temple Adolf Tel. 750. 1970. Sep.

NYÁRI JÓZSEF építész
(PLTV)

Kaposvár,
„Omnia" lakóház

Magyar Építőművészet
1979/2 60.o.

2

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 OKT 191

Néphadsereg

Nyári József
1021

TÁRLAT Szegeden

Már az első napokban sok látogatója volt a szegedi kiállításnak

A Szegedi Fegyveres Erők Klubjának keretében működő „Derkovits" képzőművészeti kör három évvel ezelőtt, 1971 őszén alakult meg. A tizennégy különböző korú, nemű és foglalkozású főből álló kör eddig kilenc kollektív tárlatot és három önálló kiállítást rendezett. Szegeden kívül Kecskeméten, valamint Székesfehérváron szerepeltek sikerrel és a hadsereg amatőr képzőművészeinek seregszemléjén is díjazásban részesültek. A „Derkovits" képzőművészeti kör eddigi eredményes tevékenységével ma már Szeged legszámottevőbb amatőr-művészeti körének rangjára emelkedett, s példás törekvését a seregtest parancsnoksága néhány hónappal ezelőtt méltán jutalmazta dicsérő oklevéllel.

A szegedi helyőrségi klubban megnyílt legutóbbi tárlat jól tükrözte a

tizennégy körtag

egymástól eltérő ábrázolási módját, melynek révén tárlatuk mind tartalmi, mind stiláris vonatkozásban színes, változatos összképet mutatott. A kört vezető *Seres János* hegyes-völgyes, napsütéses tájai a zebegényi művésztelepen szerzett nyári természeti élményeit tükröztetik. A kollektíva vezetőhelyettesének, *Nyári Józsefnek* meleg tónusú, geometrikus rendű figurális és környezetábrázolásai erős fénykontrasztokkal válnak szuggesztívvá. *Botás György* festményei hűen érzékeltetik az alföldi táj sokszínű és mégis tipikus arculatát. Képeken kívül rézdomborításokkal is szerepel, amelyeken háborús témákat idéz fel.

A „Derkovits" kör nőcsoportjának tagjai közül a nemrég érdekes

önálló kiállítást

rendező *Börcsök Jánosnétól* tüzes színű, mértanias mintázású subaszőnyegeket láthatunk, melyek ezúttal is feltűnő textilművészeti darabok. *Rostáné Papp Piroska* hangulatgazdag balatoni tájain a benyomás frissessége szervesen társul az akvarell-színeknek fokozott életérzést kifejező spontán festőiségével. A tehetséges *Máté Ottilia* házat és városrészletet ábrázoló finom színvilágú kompozícióin, a látvány mértanias alakzatokra bomlik és a szerkezetileg elmzett tárgyak téri elrendezésükben jelennek meg. *Agócsi Kiss Ibolya* gyengéd lírájú virágcsendélete a nézőkben harmónikus érzelmeket kelt. A tízéves *Tóth Márta* megragadó naivitással készített gyermek-témájú olajképe szinte szimbóluma annak a felismerésnek, hogy a művészetekkel való foglalkozást nem lehet elég korán kezdeni.

Az újdonságszámba menő faintarzia művelői közé sorolható *Hellán János, Vaskó Gyula* és *Dönczi András* munkái az anyagban való gondolkodás módját su-

Gósz János:
Népi motívumokkal díszített tányérok

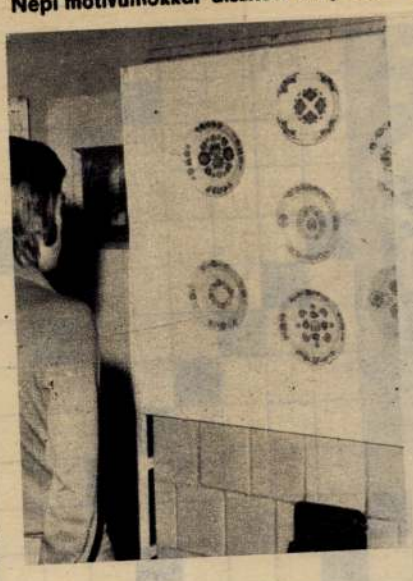

gallják. Jellegzetes városrészleteken kívül figurális kompozíciókat is készítenek faberakásaikkal, amint ezt a

művészi igénnyel

létrehozott „Katona-ikon" című alkotásuk is bizonyítja. *Gósz János* gondos művességgel és választékos ízléssel díszített tányérjai kifogyhatatlan motívum-gazdagságról tanúskodnak. *Öry Lajos* tollrajzain naturális hűséggel adja vissza egy-egy természeti részlet hangulatos szépségeit. *Patocskai Mihály* meleg színvilágú, szülőföldjét felidéző festményét pedig a bensőséges intimitás és a férfias líra hatja át.

A „Derkovits" képzőművészeti kör tárlatán legjobbnak ítélt műveket értékes tárgyi jutalmakkal és elismerő oklevelekkel jutalmazta a klub parancsnoksága. E figyelmre érdemes kiállítást méltatva azt is meg kell jegyeznünk, hogy bár amatőrjeink lelkesen és eredményesen munkálkodnak, gazdag, sokrétű szocialista valóságunk az ő alkotásaikban sem ötvöződik mélyreható művészi általánosítással. Törekedniök kell rá, hogy a tartalmi hitelességet és az esztétikai minőséget még inkább fokozni tudják műveikben. A kör munkásságának további fellendítését bizonyára elősegíti majd a helyi hivatásos művészekkel való szorosabb kapcsolat kiépítése, amit egyrészt konzultációk, másrészt kiállítások formájában kívánnak megvalósítani.

SZELESI ZOLTÁN
művészettörténész

Nyári József – Hellán János: Katona ikon (intarzia)

Fotó: TAKÁTS LÁSZLÓ

Testvérlapunk a Żołnierz Polski humora

szi változások

orság előiskolája

Meglepetés

Légiharc

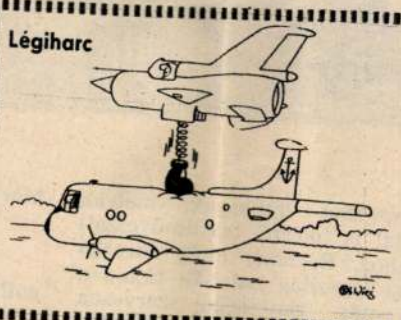

Irányjelzés

Fegyverkombináció

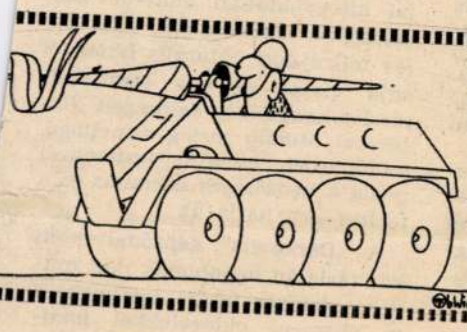

W. FUGLEWICZ rajzai

Fizesse elő a NÉPHADSEREG-et!

Lapunk, a NÉPHADSEREG utcai árusítása megszűnt. Változatlanul előfizethető azonban lakcímre, szolgálati vagy munkahelyre.

Hivatásos, továbbszolgáló és sorkatonák, polgári alkalmazottak előfizethetik alakulatuk, intézetük sajtófelelősénél; tartalékos és nyugállományú katonák, fegyveres testületek tagjai, és a lapunkat kedvelő más érdeklődők pedig a helyi postahivatalokban.

Kérjük kedves olvasóinkat, továbbra is fizessék elő lapunkat, ápolják velünk való kapcsolatukat, az érdeklődők útbaigazításával is segítsék elő lapunk olvasótáborának növelését.

Rendelkezésre áll a „FEDOSZ"

A ruházati könyvre méretes fehérnemű széles választékban rendelhető a „FEDOSZ" Fehérnemű Ipari Szövetkezet boltjaiban:

BUDAPEST
V., Múzeum körút 35.
Telefon: 185-424.

MISKOLC,
Széchenyi utca 21.
Telefon: 16-496.

VESZPRÉM,
Rákóczi út 3.
Telefon: 12-226.

A KURUC HAD-VEZÉR

ornyai János (1869—1936) művészi zeletét sokáig foglalkoztatta a kóczi-szabadságharc. A század ele- alkotta meg Nagy Bercsényi Mik- című festményét. A művet így emezték: (függ. 55., vízsz. 1., . 28. és vízsz. 22.).

ZSZINTES: 1. Zárt betűk: L, K, , E. 14. A határnak két út vagy sgye közötti része. 15. Idegen női 16. Beteggondozó. 17. Kelet-indiai a. 19. Hibás lábú. 21. Francia vá- de becézett férfinév is. 22. Zárt : S. 24. Edény. 25. Az ajtókeret része. 26. Meghitt, bensőséges. Kétjegyű mássalhangzó. 29. Gyer- e. 31. Határozórag. 32. Élet, fran- g. 33. Kettős betű. 35. Hangtalanul g! 36. Női becenév. 38. Itt kötött- az algériai háborút lezáró egyez- t. 40. Apostilb rövidítése. 42. emi kar élén áll. 44. Kozmetikai 45. Kikötőváros az NSZK-ban. Visztula mellékfolyója. 48. Kü- zik. 49. Állhatatos. 50. Negatív ű ion. 52. Nagy erővel halad. 54. ő, idegen nyelveken. 55. A kö- i. 59. Finnugor nyelv. 61. Aka- . 64. Különböző zenei hangok. 65. Helyez. 66. Meg-megemel. 68. Mustárgáznak is nevezték. 70. Martin du Gard személyneve. 72. Huzal. 73. Közelébe. 74. Hosszabbítása. 76. Nikkel és szén. 77. Készül a ház. 78. Kifent.

FÜGGŐLEGES: 1. Sajtjáról nevezetes város. 2. Tornaszerek. 3. Idejét múlja. 4. A kapitalizmus kizsákmányoló osztálya. 5. Európa Kupa. 6. Cronwell győztes csatájának színhelye 1645-ben. 7. Menyasszonyok. 8. ... vagy nem ... (Hamlet). 9. Popov találmánya. 10. Bácsi. 11. Szülő. 12. Feszültség mértékegység. 13. Balkáni állam. 18. Olasz szigeten beszélt nyelv, névelővel. 20. Hivatalos irat. 23. Mássalhangzók egy csoportjának jelzője. 28. Zárt betű: L. 30. Mennyiségek közötti viszonyok. 32. Tisztítószer. 34. Kötözésre való. 37. Szalagszerű képződmény a szervezetben. 39. Hibát ... 41. Ígéretet tesz. 43. Útgörbület. 44. Fénypont, csattanó. 46. A Tower jelzője. 48. Becsületesen, derekasan. 49. A pénzforgalomban jelentős szerepük van. 51. Indulatszó. 53. Szibériai folyó. 54. Idegen női név. 55. Zárt betűk: Ü Z, M. 56. Hírtelen keletkező csa k. 57. Kétkerekű jármű. 58. El ... (krétai eredetű spanyol festő). 60. Alumínium. 62. Színültig levő. 63. Köszönővény. 67. Hullámtörő gát. 69. Fordított napszak. 71. ... szarvas. 72. Az NSZK hírszolgálati irodája. 75. ... Capone. 77. Lángol. 78. Jómagam.

Beküldendő a bevezetőben szereplő sorok megfejtése október 30-ig. Csak levelezőlapon!

A helyes megfejtést beküldők között könyvvásárlási utalványokat sorsolunk ki.

40. számunk keresztrejtvényének megfejtése: Hollósy Simon. ... Zrínyi maroknyi seregének élet-halál viadalát örökítette meg.

A 40. számban megjelent keresztrejtvény helyes megfejtéséért könyvvásárlási utalványt nyertek:

Erdei Lajos honvéd, Halász József honvéd. Koncz Gábor honvéd, Kovács Béla zászlós, Német Éva, Pető János, Szabó László, Szilágyi Zoltán honvéd, Sztronga József, Varga István honvéd.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

MAGYAR NEMZET
Budapest

1970 SEP 19

Nyári Loránd képei
a Fényes Adolf teremben

Tiszteletre méltó szándékkal a világ dolgai felé fordul *Nyári* Loránd és a súlyos gondolatokhoz nem kevésbé míves technikát választott. Öt év termékeiből rendezett kiállítása éppen megtölti a Fényes Adolf-termet. Képeit sajátos technikával, gipsszel bevont farost lemezre festi. Több rétegben, vékonyan viszi fel a színeket, a határozott foltokban elhelyezett figurák, tárgyak színes, rajzos hatást keltenek.

Hogyan áll korunkban, a XX. században, az emancipált században az emberek, nők és férfiak egyenlősége? — kérdezi magától, s tőlünk Nyári Loránd. Határtalan térségben vágtat lovon egy emberpár. A kép címe: *Félelem*, de akár Szerelem is lehetne — teszi hozzá eltűnődve a festő. Másutt, a *Világfa alatt*, a mesebeli, égig érő fa alatt gyűjtötte össze az emberiséget: pepita nyakkendős figurákat, bohócgalléros nőket, üres tekintetű képmutatókat, mert — így elmélkedik — „az egész világ komédiát játszik".

Nagy kérdésekről filozofál Nyári Loránd és tiszteletre méltó, hogy a világ dolgai ennyire foglalkoztatják. A kérdés csupán az: *milyen mélyen érinti* ezeket a problémákat, s túljut-e a közmondások, a latin figyelmeztetések közlésein és hozzátesz-e valamit, akárcsak egy mondatot, akár csak egyetlen gondolatot, vagy csupán összegyűjti és elénk tárja az általánosságokat? Filozofálása milyen eredményre jut: mond is valamit, vagy csupán képekkel illusztrálja a súlyos vagy súlyosnak vélt problémákat? Nem téved-e a filozofálgatás látványosabb tájaira? S itt — hiába a tiszteletre méltó szándék — kudarcot vall Nyári Loránd: *ezt a világot már felfedezték előtte.*

Szimpatikusabb és őszintébb, ha a nagy igazságokhoz a világ nagy gondjaihoz *konkrétan* szól hozzá. Breugel és Bosch példabeszédeihez ma sincs mit hozzátenni és nem hálás az sem, ha egy kép annyira idézi Csontváry „Zarándoklás a cédrusfához" című képének szerkezetét, mint a „Momento mori". Ahol viszont Nyári Loránd a saját hangján szól, s ahol nem elmélkedik világméretű kérdésekről — mint néhány korábbi tájképén —, ott kiderül, hogy van mondanivalója a világról és hogy ezt a mondanivalóját jó festői eszközökkel tudja elénk tárni.

f. j.

nai tiszteletadással megkoszorúzták dr. Merényi Gusztáv orvos-vezérőrnagy síremlékét, aki a személyi kultusz idején elkövetett törvénysértéseknek esett áldozatul. A Honvédelmi Minisztérium képviseletében *Szűcs* László vezérőrnagy, honvédelmi miniszterhelyettes, *Pesti* Endre vezérőrnagy, és dr. *Vámos* László orvos-ezredes koszorúzott. Ezt követően dr. Merényi Gusztáv özvegye helyezte el a kegyelet virágait, majd a Gyáli úti kórház dolgozóinak képviseletében koszorúzták meg a síremléket.

Magyar nap a moszkvai Kémia '70 kiállításon

(Tudósítónktól.) Pénteken a nemzeti napok sorában a magyarra került sor a moszkvai Kémia '70 kiállításon.

A magyar napon sor került *sajtóértekezletre*, a kiállító magyar vállalatoknak adott oklevelek tévériporterek jelenlétében való átnyújtására, szakmai előadásokra és délután dr. *Lévárdi* Ferenc nehézipari miniszter és első helyettese, dr. *Szekér* Gyula általi adott fogadásra. A magyar vegyipart egyébként örvendetesen sok szakember képviseli a világ vegyiparának ezen a felvonulásán. Végtére is az egyik leggyorsabban fejlődő iparágról van szó.

És még egy jókora „adalék" a vegyipari témához. E héten került tető alá a magyar—szovjet úgynevezett olefid-program, amely milliárdos nagyságrendjével és a KGST-n belül *igazi* integrációs együttműködés kiemelkedő példájával sokat foglalkoztatja az egybesereglett szakembereket. A vegyiparról szólva, minden értékelés helyett, arról számolhatunk be, hogy *nagyon elégedettek* általában a magyar vegyipari szakemberek.

Ipari formatervezők kiállítása

Hatvan ipari formatervező foglalkozik hazánkban a gyártmányok esztétikus, célszerű külsejének, formájának kialakításával. Az Iparművészeti Vállalat és a Műszaki Tudományos Tájékoztató Intézet most 17 formatervező művész 86 alkotásából, 23 üzem termékeiből állította össze a Technika Házában pénteken Gyártmányesztétika címmel megnyílt kiállítást.

Nyári Lóránt

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAGYAR
HÍRLAP

SEP 5

NYÁRI LÓRÁNT festőművész kiállítását pénteken nyitotta meg a Fényes Adolf-teremben Pegács Ö. Gábor, a Nemzeti Galéria főigazgatója.

4027

Nyári Loránt

Hazafelé - rézkarc Bp.1961.
290x135 mm 87.- Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ 196.1.
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

Nyári Loránt

Cirkuszsorozat 1.,2.,3.,4.,5., Bp.1961.
/mind az öt azonos méretü és áru/
290x195 mm 87.-Ft.

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek /összeállitotta: Munkácsi Piroska/ 223.l.
O.Sz.K. kiadványai Bp.1965.

Nyári Lóránt

39. Szentendre II.
40. Szentendre III.

Nyári Lóránt
Fényes Adolf Tev., Bp. 1970 sep.

Nyári Lóránt

37. Külváros 21x39
38. Óbuda (Rél) 42x25

Nyári Lóránt
Fényes Adolf Ter., Bp. 1970 sep.

Nyári Lóránt

35. Remiz (Kelenföld) 20,5x31
36. Női fej 25x15

Nyári Lóránt
Fényes Adolf Tev., Bp. 1970 sep.

Nyári Lóránt

33. Kelenföld 34,5 x 48
34. Kelenföld éjjel 31 x 46

Nyári Lóránt
Fényes Adolf Ter., Bp. 1970 sep.

Nyári Lóránt

31. Fuschl See 23 × 35

32. A Steier Alpokban 18 × 38,5

Nyári Lóránt

Tanya Adolf Terem, Bp. 1970. sep.

Nyári Lóránt

29. Papszigeti fák 25,5×35,5
30. Grácz – Murapart 40×72

Nyári Lóránt
Fenyes Adolf Terem, Bp. 1970. sep.

Nyári Lóránt

27. Szigliget 40×47
28. A Fantcábál 28×19

Nyári Lóránt
Fenyes Adolf Terem, Bp. 1970. sep.

Nyári Lóránt

25. Karlal 20×30
26. Óbuda 16,5×50 cm

Nyári Lóránt
Fényes Adolf Terem, Bp. 1970. sep.

Nyári Lóránt

23. Éva 45×28.

24. Pressófejek 19,5×25

Nyári Lóránt

Tenyes Adolf Tevem, Bo. 1970. sep.

Nyári Lóránt

21. Téblemama 50×30

22. Nagymama 30×15

Nyári Lóránt

Fényes Adolf Terem, Bp. 1970. sep.

Nyári László

19. Kaktusok 40×62
20. Élő és holt fák 40×60

Nyári László
Ferenczy Adolf Terem, Bp. 1970. szep.

Nyári Lóránt

17. Szentendre éjjel 45×72
18. Szentendre I. (Naplemente) 19×25

Nyári Lóránt
Fenyes Adolf Terem, Bp. 1970. sep.

Mapa Adolf

17. Sandwich Cpd 40×12

18. Sandwich Tapa Mapa Adolf 1950

Mapa Adolf

Tanya ADOLF Tarom, JD. 1950. sep.

Nyári Lóránt

15. Piac 23x30

16. Kulváros (Mosónő) 55x40

Nyári Lóránt

Fényes Adolf Terem, Bp. 1970. sep

Nyári Lóránt

13. Félelem 50x75

14. Az Ígéret fölsye 19,5x25

Nyári Lóránt

Fényes Adolf Terem, Bp. 1970. sep.

Nyári László

11. Új próféta 110×61,5

12. Emberpár (Parodikusan) 75×119,5

Nyári László

Fényes Adolf Terem, Bp. 1970. sep.

Nyári Lóránt

9. Körony 50×76
10. Memento Mori 125×50 cm

Nyári Lóránt
Fényes Adolf Terem, Bp. 1970. sep.

Nyári Lóránt

7. Divide et impera 74,5 x 125
8. Pro Futuro 62,5 x 100

Nyári Lóránt
Fényes Adolf Terem, Jg. 1970. sep.

Nyári Lóránt

5. Asszonyt (Vízió) 62×100
6. Bábel 100×62 (repr)

Nyári Lóránt
Fényes Adolf Terem, Jg. 1970. sep.

Nyári Lóránt

3. Hegyi beszéd (vázl.) 90×140

4. A szüget 140×90 (repr. részl)

Nyári Lóránt

Fényes Adolf Terem, Jg. 1970 sep.

Nyári Lóránt

1, Karnevál 119 x 290 (vegy. vászl)

2, Boszorkány éj avagy az emancipált XX. század 60 x 100 cm

Nyári Lóránt

Fényes Adolf Terem, Tp. 1970 sep.

Nyári Lóránt

Karnevál repr.

Nyári Lóránt
Tényes Adolf Ter., Bo. 1970. sep.

Nyári Lóránt

Memento Mori

Nyári Lóránt
Tényes Adolf Ter., Bo. 1970. sep.

Nyári Lóránt

Divide et impera

Nyári Lóránt
Fényes Adolf Ter., Bp. 1970. sep.

Hugo Schmidt

Theodor-Schmidt-Straße

Hugo Schmidt

Feldweg 4 Tel. 1750 Hofheim

Nyári Lóránt

Körömy vepr.

Nyári Lóránt
Fényes Adolf Ter., Bp. 1970. sep.

Nyári Lóránt

Bábel repr.

Nyári Lóránt
Fényes Adolf Ter., Bp. 1970. sep.

Nyári Lóránt festő.

A Fényes Adolf teremben

kiállítossa nyílt

Magyar Hennek 1970 IX. 27 Gold.

NYÁRI LÓRÁNT

FESTŐ. KIÁLLITÁSA NYILT A FÉNYES ADOLF - TEREMBEN.

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT. 1970. OKT.

Nyári Lóránt

Kiállítása nyílik (Fényes Adolf T.)

Múzeumok – Kiállítások

Magyar Hírlap, Tp. 1970. sept. 12.

Nyár. Lóvánt festő

L. Fényes Adolf Kremben

Kiállítása nyílt

Magyar Nemzet 1970 IX. 20 6 old.

Nyári Lóránt

Festményeit a Fényes Adolf teremben állitották ki. Perneczky Géza: "Különlegességek" c. kritikájában a müvész alkotásainak elismerése mellett megjegyzi, hogy müvei igen hasonlitanak Brueghel kompozicióira, igy pl.: a szakadék felé vonuló vakokra, Bábel tornyára, az első emberpár paradicsomi életére.
" Félelem" c. képének meztelenül lovagló benszülöttei Gauguin-re emlékeztetnek. Emellett kiemeli "müves, aprólékos munkáit" melyek szinte már „grafikai alkotások."

Élet és Irodlom, Bp. 197o. szept. 12.
XIV. évf. 37. sz. 13. lap

Nyári Lóránt

Méltatás

Különlegességek
Élet és Irodalom, Bp. 1970. sep. 12.

Nyári Lóránt

a Magyar Nemzeti Galériában látható egy sokértelmű kompozíciója „Jelbeszéd" a XX. sz.-nak különféle torzulásait figurális kompozícióban dolgozza fel. (emlétve)

Művészeti Magazin

1977. I. 21. TV, 21:35 (Kiné)

Nyári Lóránt

a Nemzeti Galériában, rendezték meg a volt népi kollégista képzőművészek kiállítását, melyen szerepelnek a művésztanárai.

Csikán Bálint: Fényes szelek nemzedéke
Közgazdász, 1976. dec. 16.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

11

1976

Centrum Hiradó

Nyári Lóránt festő-
művész

1021

Nyári Lóránt festőművész rajza

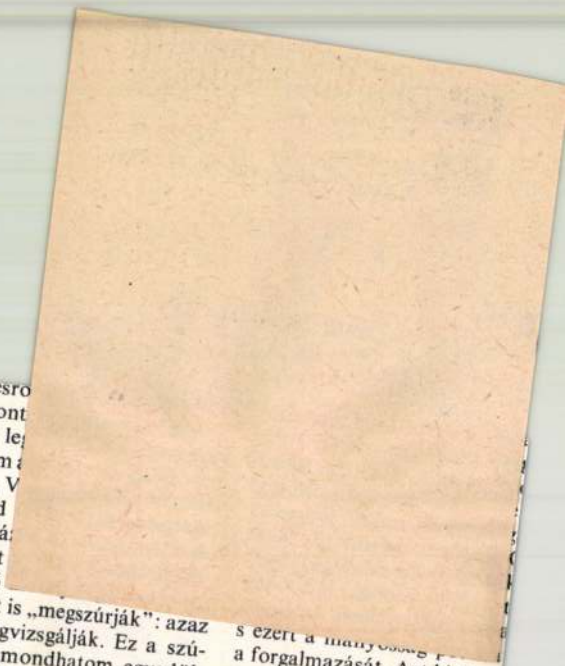

...ségi ellenőrzésro...
...ik tartjuk viszont...
...ben az ország le...
...zata, a Centrum á...
...kivétel ez alól. V...
...uk, hogy mind...
...g az egyes áruhá...
...sabban veszik át...
...dául a beérkező...
...gyobb százalékát is „megszúrják": azaz...
...ég gondosan megvizsgálják. Ez a szú-...
...rány, nyugodtan mondhatom, egyedül-...
...skedelemben. A jó minőség biztonságá-...
...ekvést jellemzi, hogy ha ezeken az átvé-...
...latokon hibát találnak, akkor további...
...kat végeznek, vagy végeztetnek. Az...
...ályba sorolásánál is gondosabban jár...
...um az átlagosnál, s ez az előbbi maga-...
...ából következik. Mindent összevetve:...
...len, hogy ellenőrzéseink során éppen...
...n áruházakban kell a legkevesebbszer...
...etiltás jogával, az ő áruféleségeik közül...
...evesebbet visszavonnunk a forgalom-...
...mcsak a vásárlók, hanem a pult mellett...
...zók biztonságérzetét növeli, s a kölcsö-...
...nat erősíti, ami igen fontos a kereskede-...

...s ezért a ...
...a forgalmazását. Azt hiszem,...
...a megfelelő előzetes minőség...
...hadd mondjak még egy példá...
...abból a jelentésből, amelyet Z...
...nak áruellátási vizsgálatako...
...kiskereskedelmi egységekbe...
...szúrópróbaszerűen történik...
...vételi rendszert csak a Centr...
...egerszegi Áruházában találtu...
...termékek minőségellenőrzés...
...nőr végzi. Az osztályonkénti...
...az osztályvezetők, illetve osz...
...fő végzi, mégpedig az ügyren...
...meghatározott mennyiséget...
...lyon ez az előírt mennyiség 2...
...árukat, hibamegállapító jegyz...
...küldik vissza a szállítónak"...
...az idézethez nem kell komm...
...sem ki azonban egy másik...
...anyagból: „A Centrum Áruh...

...ük, hogy az előbbiekkel kapcsolatban is-...
...egy-két konkrét tapasztalatot.

NYÁRI LÓRÁNT festő, grafikus
Szeged, 1928

1954-ben fejezte be tanulmányait. 1959-ben Csepelen és Kiskunhalason, 1970-ben a Fényes Adolf Teremben mutatkozott be önálló kiállítással. Egyes munkái eljutottak Moszkvába és Brüsszelbe. - Művészetét az ember, a társadalom és az őt körülvevő környezet problémái foglalkoztatják, a tapasztaltak reális, közérthető, de többnyire ironikus, kritikus beállítottságú megjelenítésére törekszik.

Művészéletrajzok 1975

Nyári László, grafikusművész
Kiskunhalason, 1959-ben volt a művész kiállítása.

Haladás Ferenc: Festők társaságában.
Petőfi Népe, 1970. szept. 14.

Nyári Lóránt

Említve

Budapesti Riállítások az év második felében
Magyar Nemzet, Bp. 1970. jún. 26.

Nyáry Magda

a legfiatalabbak képzőművészeti kiállításán az Iparművészeti Múzeumban bemutatott képe: „Régi Buda" c. (pasztell).

K.a.: Virágos kár, napszítésben.

Magyar Nemzet, 1942. ápr. 30.

Nyári Lóránt

kiállitott az országos grafikai hét keretében 1 grafikát 14 városban egyidjüleg.

Magyar Hirlap 1974 266/8

Nyári Lóránt
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 136-068, 337-748, 340-726
MAGYAR HIRLAP
1970 SEP 22

1021

Egy kiállítás tanulsága

Nyári Lóránt kiállítása a Fényes Adolf teremben a problémák egész sorát veti fel. Éppen ezért — és nem a kiállítás minősége által indokoltan — megérdemli azt, hogy e heti beszámolónkat teljes egészében e kiállításnak, illetve a fölvetődő kérdéseknek szenteljük.

Elöljáróban hadd mondjak el annyit, hogy Nyári képei veszélyesek. Annyiban ugyanis, hogy a jó képek látszatát keltik és ezért megtévesztenek, mert aki végigtekint ezen az utóbbi három évben készített mintegy 40 képen, azt könnyen megejti a képek — tisztán szakmailag, kézműves értelemben vett — magas színvonala. És ezzel mindjárt felvetődik az első probléma.

Mikor lesz képzőművész a festő vagy a szobrász? Attól-e vajon, hogy fáradsággal, szívós akarattal, eredendő rátermettséggel megtanulja az anyagok használatát, a felületek kikészítésének a módját, mindazon szép erényeket, amelyeket egyetlen művész sem nélkülözhet, vagy attól netán, hogy az életről olyan közlendői, olyan gondolatai támadnak, amelyek az újszerűség erejével hatnak? Vajon az-e a feladata a művésznek, hogy reflektorként világítson be a félhomályba, hogy világosságának sugárkörénél feltáruljanak mindazok a dolgok, mindazok a problémák, amelyeket más meg se sejtet, vagy ha sejtve érzett is, megfogalmazni mégsem tudott? Márpedig a probléma megragadásának a módja éppen az, hogy meg tudjuk fogalmazni, az alaktalannak körvonalat tudunk adni, és azzal, hogy néven nevezzük, már fel is tudjuk mutatni, és azzal, hogy felmutatjuk, tudatosítottuk, és a tudatosítás révén, ha nem is oldottuk meg nyomban, de mindenesetre elérkeztünk a megoldás küszöbéig. Másrészt azonban: elegendő-e önmagában, ha mégoly megdöbbentő erejű, ha mégannyira megvilágítani képes is — ha nem kap művészi képi megfogalmazást? Azaz, ha éppen a technikai felkészültség hiánya, vagy a megfogalmazásra való képtelenség emel gátat annak, hogy a gondolat eljusson a közönséghez.

A művész esetében, mondom, nem a technikai felkészültséggel, nem a festenitudással van a baj, hanem éppen a gondolatokkal. Pedig a képek látszólag gondolatoktól terhesek és — ugyancsak látszólag — korunk problémáit keresgetik. Igaz, Nyári a gondolatait, látszatfilozófikus problémáit régmúlt koroktól vett és hajdanvolt mesterek által kialakított parabolák és képjelek révén kísérli meg kifejezni. Szemére vessem azonban, hogy az idősebb Pieter Brueghel vagy Hyeronimus Bosch segítségéhez fordult? Ezzel önmagában véve semmit sem mondtunk, hiszen Van Gogh is átvesz Milett-től nemcsak alakot, de jelképet is, nem szólva arról, hogy a mitológia és a biblia témái mind a mai napig aktuális mondanivalók forrásai lehetnek.

Nyári az adaptációkat és parabolákat nem a saját gondolatai kifejezésére veszi kölcsön, nem eszközként használja őket, hanem eredménynek, végcélnak tekinti. Magyarán: eltulajdonít gondolatokat és ezekkel azt játssza, hogy a sajátja. Pedig ezek a bölcselmek vallásoktatási órákról, latin közmondásokat idéző unalmas középiskolai délelőttökről, netán a falvédők közhelyeiből ismeretesek. A *vak vezet világtalant* „filozófiai megállapítása" ugyan mennyiben különbözik ettől: „ki az urát szereti, jó vacsorát főz neki"?

A művész ez esetben az igaz gondolatot összetéveszti a zsúrfilozófálgatással. És úgy érzem, hogy nemcsak elegendő, de sokkal több lenne, ha Nyári az Élet helyett csupán az életre figyelne.

De mi is az a festői mondanivaló? Érdekes, de ezt maga Nyári is nagyon jól tudja, nemcsak érzi, de magas fokon meg is valósítja akkor, amikor nem terheli túl magát és amikor egyszerű témákhoz nyúl. A szigligeti Királyné szoknyája napfénytől átitatott színeivel dalol, az élet szépségéről, az élet érdemes voltáról tesz vallomást. Vagy másrészt, az Óbuda vagy a Grazi folyóparti részlet sejtelmes színeivel, fojtott hangulatával lényegesen több mint egyszerű tájleírás; vallomás az életről, figurák nélkül is tanúság az emberről, együttérzően és — mint az utóbbin — nemcsak egy városrész agóniáját érezzük, hanem a haldokló várossal együtt az itt élő emberek problémáit is.

Belátom, hogy Nyári ennél többre vágyik és nagyobb mondanivalót kíván kifejezni. És kívánom, hogy rádöbbenjen arra, hogy hol végződik a közhely, hol ér véget a gyermekmese-illusztráció és hol kezdődik a felnőtt ember felnőtteknek szánt mondanivalója.

Bojár Iván

NSZK között létrejött szerződést, amelyet *számításba kell venni*, amikor a nyugati hatalmak választ adnak az európai biztonsági konferencia összehívására vonatkozó szovjet felhívásra.

Hozzátette azonban, hogy a szerződést véleménye szerint olyan más tényezőkkel párhuzamosan kell értékelni, mint a stratégiai fegyverek korlátozásáról folyó szovjet—amerikai tárgyalásokon elért haladás és a „berlini helyzet" alakulása.

Brosio hangoztatta, hogy a Nyugatnak *„óvatos jóakarattal" kell a további kelet—*

J. Zsukov bonni tárgyalá

(MTI) Jurij *Zsukov*, a *Pravda* kommentátora, aki a Szovjetunió L ső Tanácsa külpolitkai bizottságán nöke is, ez utóbbi minőségében tárgyalásokat folytatott Bonnban. togatta Kai-Uwe von *Hasselt*, a B tag elnökét.

Zsukov érdeklődést tanúsított egy szovjet—nyugatnémet parlamentáris csoport alakítása iránt.

Megvitatták ezenkívül annak lehetőségét, hogy a Bundestag egy delegációja a Legfelső Tanács meghívására a Szovjetunióba látogatna.

Felszólalások az ENSZ-közgyűlés ülésén

(MTI) Az ENSZ-közgyűlés hétfői plenáris ülésén felszólalt Nasszim *Madzsadalani* libanoni külügyminiszter. Beszédében kijelentette, hogy Izraelt terheli a teljes felelősség a közel-keleti háború kirobbantásáért. Szólt arról is, hogy Izrael szüntelenül provokációkat követ el Libanonnal szemben. A külügyminiszter felszólította a közgyűlést, találjon olyan hathatós eszközöket, amelyek arra kényszerítik Izraelt, hogy teljesítse a Biztonsági Tanács határozatát.

Felszólalásában megemlítette, hogy az ENSZ jelentős mértékben járult hozzá a gyarmatosítás felszámolásához. Kifejezte azt a reményét, hogy az ENSZ további erőfeszítéseket tesz a második világháború következményeinek végleges felszámolására, valamennyi ország békéjének és biztonságának támaszává válik.

Az ülésen felszólalt a Dominikai Köztársaság képviselője is. Kifejezte azt a reményét, hogy Gunnar Jarringnak, az ENSZ-főtitkár különmegbízottjának küldetése sikerrel jár.

Eddig hiábavalónak bizonyult minden közvetítési kísérlet, a jordániai hadsereg folytatja támadásait a palesztinai felszabadítási erők ellen.

A hétfői *Al Ahram* az alábbiakban foglalja össze Egyiptom álláspontját:

1. **A jordániai harcok folytatása esetén az ellenállási mozgalom számára hátrányosan alakul a helyzet.**
2. **Az EAK előre tudta, hogy az iraki baathista kormány nem teljesíti azt az ígéretét, hogy konfliktus esetén az ellenállási mozgalom segítségére siet.**
3. **A jordániai hatóságokban, főként a hadseregben, olyan elemek és személyek találhatók, akik ellenséges magatartást tanúsítanak az ellenállási mozgalommal szemben, s ezek csupán a támadás jelére vártak.**

Tíz éves a Mali Köztársaság

(ADN) Mali városai és falvai ünnepi díszbe öltöztek. A nyugat-afrikai köztársaság ugyanis kedden ünnepli függetlensége kivívásának 10. évfordulóját. Az elmúlt tíz esztendő folyamán *tekintélyes eredményeket sikerült elérni*, jóllehet, még távolról sem oldottak meg minden problémát. A fiatal köztársaságnak ma már több mint nyolc nagy kórháza és számos egészségügyi intézménye van. A nagyvárosokban éppen úgy, mint a falvakban, közoktatásügyi intézmények egész sorát létesítették.

Az ország iparosításának előmozdítására különböző üzemeket, így például modern cementgyárat, kerámiagyárat és textilkombinátot létesítettek.

A külpolitikailag független Mali *imperialistaellenes külpolitikai irányvonala* révén az imperializmus, a gyarmatosítás és a neokolonializmus ellen, a békéért és a nemzetközi biztonságért harcoló országok és népek megbecsült tagjává vált. A fiatal afrikai köztársaság és a szocialista országok között minden területen szoros együttműködés alakult ki.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

1978 NOV 11

ÉLET ÉS IRODALOM

Nyári Lóránt

1021

Nyári Lóránt: Tavasz (rézkarc)

ul minden bázeli polgár ajánot kapott az intézménytől: henyiben hajlandó postaládáját kapun kívül vagy — műemlékz esetében —a lépcsőház alján helyezni s maga viszi fel az újgokat meg a leveleket az emere, az előfizetési díj tíz százalékval honorálják fáradságát.

A felvilágosítást hallva agyunk asan nekilódul, ébren álmodott nok kerítenek hatalmukba.

Micsoda perspektíva! Ha adapnánk a bázeli módszert... Ha api-, a heti lapok, a folyóiratok nak tíz százalékát... Ha a posádába dugott expressz levél, irat díjának tíz százalékát... S rább! Ha a szerdára ígért, de k szombaton érkező mesterem-, telefonszerelő, lakatos, kőmű- munkadíjának tíz százalé-... A kávéfőzés helyett maügyeit intéző presszóskisaszny időrablása miatt a dupla ete árának tíz százalékát... minden szolgáltatás körüli hurona, kényszerű barkácsolás, pocsékolás ellenértékét egy — ázeli postához hasonló — szelytelen és gavallér intézmény gtérítené nekünk tíz százalék jéig...!

Bázeli utazásom óta olykor itt- is megrohannak utópisztikus zeteim. Ilyenkor megállok a ruházlet előtt és kiválasz- magamnak a 29 ezer 614 fotos csinos bundácskát. Ha nden térítést megkapok, már n is lesz drága. S a nerckucsnégyezerért — okkázió.

Még lottózni se kell érte.

M. J.

— Továbbmegyek: nemcsak a doboznak volt egyénisége, hanem szinte minden gyufaszálnak. És nem mellékes körülmény az sem, hogy amint látom, ez a negyven filléres doboz ma már papírból készül. Hát, kéremszépen, úgy éljek, a harminc filléressel ez nem fordulhatott elő. Az fából volt, fából készült mindvégig, ahogy az illik is egy gyufás dobozhoz. Na, nem tartom föl tovább, viszontlátásra.

— Szóval... nem kell?

Csalódott, félszeg mosoly a trafikos arcán. Ő még ama régiekhez tartozik, akik tudják, hogy a negyven filléres üzlet is üzlet.

— Nem, köszönöm, sajnos nem tudom használni.

— Várjon csak, uram! Hadd javasoljak valamit: mivel harminc filléres gyufát sehol sem fog már kapni, vásároljon egy öngyújtót.

— Tényleg... hogy ez nem jutott eszembe! Igaza van.

— Melyiket kéri?

— Mindegy.

— Ajánlhatom ezt?

— Rendben. Mivel tartozom?

— Kilencven forinttal, uram.

— Parancsoljon. Köszönöm és viszontlátásra.

— Cigarettát nem tetszik parancsolni esetleg?

— Nem, köszönöm... nem dohányzom.

1021

1974.XII.27.18.05.TV. -Hné- 1021

A TV.Galériája.

Nyári Lóránd festőművész

-Kedves nézőink Nyári Lóránd festőművészt mutatjuk be Önöknek. Elég régen, néhány esztendővel ezel tt 1970-ben volt a legutóbbi kiállitása a Fényes Adolf-teremben. Nagyon alkalmasnak igérkezik a mai müsorhoz az, hogyha a kiállitás vendégkönyvének n hány mondatát végig kisérjük és talán meg is próbáljuk illusztrálni. Az egyik bejegyző ezt írta. - A kiállitás eszmáltet és gondolkodni tanít. B feléfordulásra késztet. Érdekes másik bejegyzés. - Meglepő képek ezek, mintahogy meglepő, hogyha valaki gondolkodik. Érdekes ez nyilván egy egészen fiatal bejegyzőtől származik. -Túl fiatal vagyok, ez lehet az oka, hogy egyik, ásik kép mondanivalóját nem értem Érdekes ez a bejegyzés is. - So at és sokáig kellene nézni a képeket, hogy mindent megértsek belőle, amit a festő belegondolt. Figyelemre méltó ez a mondat. A stiluson lehet vitatkozni, de nem lehet kitérni a képek hatása elöl.
Kedves nézőink, némi tanácsta ansággal vagyunk most itt Nyári Lóránd festőművész otthonában, lakásában is képei között és látom, Nagy Péter irodalomtörténész a régi barát és rengeteg újat fedezek fel az alkotása között ugye, hiszen elég j l ismeri a,

-Most már hónapok óta nem voltam ebben a lakásban és megdöbbent, hogy mennyi új, féligkész, háromnegyedrészt kész, vagy majdnem kész képet látok itt.

-Igen.

-Amik hát új ismerősök és ugyanakkor régiek is, mert Nyári Lórándnc a művészetét régen ismerem és becsülöm és ő nem lép ki önmagából az új képeiben sem, csak egyre tovább fejlődik, valami újat talál mindig és mindig meg tudja lepni az embert, amikor újra találkozik a dalgaival.

-Hát, hogyha be kellene mutatni, hát azért illik mégis a házigazdát és a művészt, már a M vészeti Lexikon is félrevezet. Én nagyon kérlek, hogy abban legalább segitsél, hogy, hogy itt azthiszem, hogy minden adat rossz, vagy vagy legalábbis ,

-Csak a nevem van rosszul.

-Igen, mert ?

-Igen, mert nem y-nal és nem rövid o-d, hanamehosszú ó.

-Egyébként Szeged, 1928, február 10.

-16.

-Február 16, ez a szemüveg hiánya nálam.

-Igen.

-Tegyünk fel egyet, nem árt az. Tanárai Poór Bertalan És Knetty János voltak rájstással egyáltalán a mesterek ?

-Nem, nem. Sajnos, vagy hála istennek nem.

-1957-től kiállitó művész.

-Igen.

-Beszélgettünk itt a képek mondanivalójáról, meséjéről a fugurálnak azoknak a különös részlete ről. Mindegyik egy kész történet. Mesélj egy kicsit erről a képről.

-Hát sokat nem tudnék meséln9 erről a képről, meséljen önmagáról a kép.

-Miért nem akarsz beszélni a képekről ?

-Mert ez nem kell neken, nem kell.

-Ugyérzed azt, hogy a képek úgyis elmesélnek mindent, vagy füzöl hozzá/ közbevágnak/

-Nem vagyok iró ember, sem zenész ember, hát sem szinész. Én festőnek tartom maga,at és így beszélek, amikor az állványhoz ülök, vagy az asztal mellé ülök s van időm.

-Mond, hogyha úgy kifested magadból ezeket a gondolatokat, akkor valami könnyebb, mit akarsz mondani ezekkel ?

-Nem könnyebb, mert jön a következő.

-Mit akarsz segíteni vele a nézőnek ? Ezekkel a képekkel ?

-Hát örömet nem sokat akarok.

-M re akarsz figye neztetni ?

-Hát gondolkodjon, gondolkodjon mindenki.

-Vwlünk szemben Nyári Lóránd kevésbé közlékeny, nyilván, hogy a tanár úr jobban ismeri őt és képeinek hangulatát is, hiszen jónéhány képnek a tulajdonosa is. Ez a lovas kép, ez ?

-Hát a lovas kép, a képnek a cime Félelem, ha jól tudom, ugye Lóri, Félelem ?

-Félelem a cime.

-Én nagyon szeretem ezt a képet, a legutóbbi kiállitásán vettem meg.

-Igen.

-Különösen szeretem, hát sok okból, de talán kettőt emelnék ki. Az egyik ami Nyári művészetére különösen jellemző és majdnem egyedinek tartom, azthiszem nincs még egy példa rá. Még, még más művész, más művészeti körökben sem ismerek ilyet. Az tudniillik, hogy ő mindig tudva, vagy tudatlanul, ezt sosem tudtam igazán tisztázni, idéz a festményeiben. Eb en a képben pl. a ló és a két lovas kétségtelenül Gauguin idézet.

-Ühüm.

-De semmi esetre sem Gauguin utánzat, mert az egész környezet olyan mértékig megváltoztatja ezt a két figurát, vagy lóval együtt háron figurát, hogy teljesen eredetivé változik, nem is beszélve arról a különös útról, ami tulajdonképpen egy befagyott folyó, amin a ló elüget és arról az egészen különös technikával készült környezetről, amiben nemcsak a rendkivül finoman, aprólékosan fölrakott kavicsok, követ neglepő, hanem ha jobban megnézzük a képet, akkor a képen belül rengeteg arc, fej, rénkép bukkan fel a fákban, a farönkökben és a törzsben, tehát nem pusztán a pozició idézi a félelem gondolatát, hanem valahogyan az egésznek minden apró részlete tele van félelemmel és ugyanakkor az a szőrnyszülött, tyúk idétlen tojása, ami a nap, hogy most Móricz Zsigmondot idézzem.

-Igen.

-Aki az Árvácskát inditja ezzel a képpel és azzal rokon ez a nap, az valahogy négis félelmes, de ugyanakkor megnyugtató fényt szór erre az egészre és össze tudja fogni egyetlen, valamiképpen mégis harmónikus látványba ezt a nagyon diszharmónikus, nagyon zavaró és lüktető képet.

-Na most a tanár úr véleménye szerint Nyári Lóránd esznei világa, tulajdonképpen ilyen, tehát szakadatlan rémségek kreált, vagy valódi rének közül próbál kinenekülni az ember és ez az élete. Szóval ilyen a világa, ilyennek ismerte őt ?

-Hát erre nagyon, nagyon nehéz válaszolni, nert énszerintem Nyári Lórándnak a világa igazán a képeiben van, tehát, hogy mondjam.

-Szóval önmagát adja a képeiben.

-Igen, de nem is. Furcsa módon lehet, hogy ez nem nagyon illedelmes mondat, amit most mondok, furcsa módon a primer élete az a festészete és minden más szekunder.

-Igen.

-Tehát elsősorban ő az ecsetjében él a meggyőződésem szerint és az egy másodrendü és majdnem azt mondhatnám, elhanyagolható dolog, hogy emellett cigarettázik, vagy nem cigarettázik, iszik, vagy nem iszik.

-Hát bocsásson meg, de még a lényeget nem érten. Milyen magatartás a világgal szemben ? /egyszerre beszélnek/

-Tehát nézzük meg a másik képet, van a Város.

-A Városnál a kép alsó részében tragédia, borzalom, szörnyüség. A lehanyatló. lehulló kelyhek, amelyekből nem tudom biztosan, hogy virág e, vagy gomba és ugyanakkor fölötte van valami en eri virágzá ami megin idézettel van tele, mert ezek miniatura idézetek és a Nyári müvészetének az egyi legérdekesebb vonása szerintem az, hogy ő egyszerre nagy táblakép festő, sőt tulajdonképpen azthiszem a kép it látva mindig az a benyomásom, hogy ő alkatilag freskófestő lenne, aki grandiózusban tud látni, nagy felületekre tud komponálni de ugyanakkor a miniátori alázattal, szorgalommal és szakma szeretettel, vagy ügyszeretettel tudja az egyes képeit megalkotni. Itt az az apró miniaturák, amely közvetlenül megink középkori illuminációkat idéz neki, ilyen kódex diszitő rajzokat. Azok önmagu ban, a strukturájukban, a bennük lévő ritmikában kifejeznek egy harmóniát, egy harmónia utáni vágyat. Ez sokkal erősebben érvényesül azután az ünnepben, ahol megint alul, most már nem botanik vagy zoológiai züz-zavar, hanem egy emberi zür-zavar van, mégis a képnek az előtere az asztal és a dekoratív befejezése, zárása a fákkal, a virágzó, vagy minden esetre csillogó fákkal, a fönt ülő kedélyesen pipázó atya úristennel és a körülötte lévő szárnyas angyalokkal, megint egy harmóniát, az élet szépségét hirdeti annak ellenére, hogy az, amit az életből közvetlenül kifejez, ami lent van az provotikus, gyötrő, talán undoritó is.

-Engedjen meg egy teljesen személyes kérdést. Tanár úr irodalomtörténész, betükhöz kötött az életben, mit adott Önnek Nyári Lóránd müvészete, miért szereti a képeit, és mi lett világosabb, vagy mi lett bonyolultabb ezektől az alkotásoktól, pihentet, vagy ?

-Nézze, rettenetesen nehéz erre úgy válaszolni, hogy az ember ne essen frázisba.

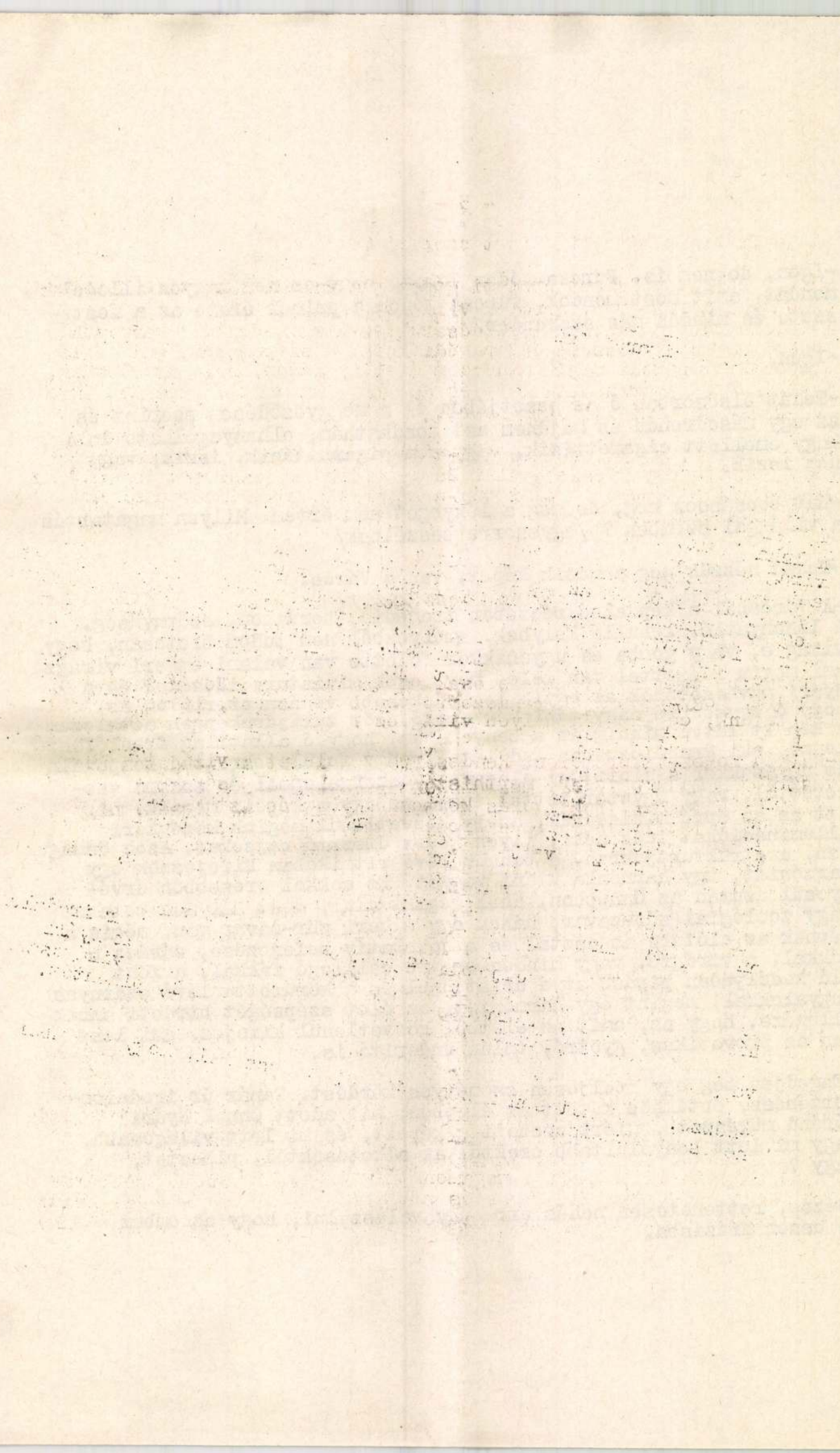

-A jó frázis segítheti. Miért szereti ?

-Miért szeretem ? Mert eredeti módon tud valami közvetlen hitelességgel elmondani a világról, arról a világról, amiben élek. A félelemről, a félelem leküzdéséről, a harmóniáról, a harmónia mögött megbújó kaoszról és tragédiákról, a szépségről, ami mégis keresztül verekedi magát mindazon a csúnyaságon, amit az életünk, a világunk, a társadalmunk is és az előttünk volt társadalom és a még ránkváró világ jelent. Ezért.

-Annyiféle hatás éri a látogatást itt Nyári Lóránd műtermében, hogy most jó egy kicsit leülni és legalább rendszeresen is végignézni a képeket. És mi tán a házigazda művész makacsul nem akar megszólalni,

-Igen.

-Ezt tartod is ugye, hogy nem beszélsz ?

-Tartom is.

-Amennyire csak lehet, mégis csak magára vár ugye Fehér Zsuzsa a feladat, hogy próbáljuk rendszerré tenni mi ez itt, mi az amit itt látunk, egyáltalán milyen világ ez ?

-Nagyon nehezet kér tőlem. Rendszerré tenni ezt a világot a művész fogja majd egyszer, merthiszen ezeknek a lépcsőfokait építi ki hatalmas, sokfigurás kompozíciókban és azthiszem, hogy a grafikai tevékenysége is szorosan összefügg a festőivel. Na most az ő sorsa, kialakulása, pályája annyira rendhagyó, azthiszem rendhagyó az a tény is, hogy olyan nem szivesen beszél saját dolgairól, mert egy olyan korosztálynak a tagja, amelyik elindul a szabályos látványfestészetből, azután egy kicsit nála ez az út, mintha elkanyarodott volna kortársaiétól, merthiszen erős benne a karikirozó hajlandóság. Rézkarc sorozatokat készitett, több irányu, akár mondhatnám politikai tematikával is, egy kicsit kirajzolta magából azokat a vélemények, nézeteket, amelyeket elég nehéz és eléggé, hát különös ifjúság és gyerekkor eredményezett és persze maga a történelem, aminek mi is részesei voltunk. Mint festő ebben az időben kb. a 60 körüli évekről beszélek, nemigen ismerték. Na most amikor ő kiugrott ezzel a kiállitásával, amelyet 5 évi kemény munkával készitett el és mint festő mutatkozott be, néghozzá nem is akármilyen tematikával, nem is akármilyen technikával, akkor mi azt vártuk, hogy ennek a visszhangja sokkal erősebb lesz. Mert olyan nagyon kevés művész van, aki a saját vágyain túl, tehát a magamon túl még nem jutottam problémáját meg tudja oldani képekben és a társadalmi ereje, hangja, kritikája bizony olyan volt, hogy nagyon erőteljes visszhangot vártunk.

Na most én azthiszem, hogy nem tévedek és így érzi ma is, hogy ez a visszhang akkor, a feladatot, az eredményt tekintve, nem volt olyan a szakmán elül, mint amilyenre számíthatott és joggal.

-Hát mit mondhatn k erre ? Hát ha elő vesszük az ujságcikkeket, tehát a hivatásos kritikusok véleményét a kiállitásról, be is lehet mutatni, fel is lehet olvasni belőle, hát vagy nem akarták megérteni, vagy nem értettek vele egyet. Nyi ván megdöbbentette őket, amivel találkoztak, azthiszem.

-Na most azok a gondolatok döbbentették meg elsősorban a kritikusokat amelyek ezekben a képekben olvashatók, vagy magában a festés módban találtak esetleg kifogásolni valót ?

-Nem, miután a szakmai részát nagyon jól véleményezték. Én azthiszem, hogy itt, hát ez a minimális történeti visszatekintés mégiscsak fontos. 10 évig hallgattam és 10 év után meg elentem ezzel az anyaggal, ez nem égből a menykő volt.

-Ha végignézzük azt az utat, amint mint festő megtett, kezdjük a korai tájakon, a tájak kiválasztása, mondjuk Szentendre megszokott ténája a magyar müvészetnek, amit azonban meglát benne, abban már van egy érdeklődés a titokzatosság a mögöttes dolgok iránt, ami a látszaton túl észrevehető tájban. Azután az embereknek a megfigyelése, hát itt piacokat dolgozott fel először, ezzel a technikával, amelyről jó ha meg is mondjuk mindjárt, hogy az egykori ikonfestőknek a rendkivül gondos és müves technikája az úgynevezett dzserszo/fon/ alapra festett kép, amely egy gipszréte be késsel a szinekbe belekarcolt apró vonalkázással adják meg a felületnek a szépségét. Tehát a dzseszo/fonet/ az, ami itt elsősor arra vezethette a müvészt, hogy amit előad, ahhoz alakitsa eszközt. Amit előad, az részletezést kíván. A komponálás egymást követő csoportoknak a füzéréből alakul ki. Tehát amiről az előbb beszéltem ez a néhány tárgy, különös alaku fák, hogyan megy át fokozatosan egy olyan ábrázolásba, amelyre nagyon nehéz kifejezést találni, mert akérmit mondanék, azthiszem torzítanán azt, amit Nyári Lóránd el akar mondani a képeiben. Egyszer azt mondta n ken, hogy - nincs szükségem arra, hogy bár kitől gondolatokat kérjek kölcsön.

-Igen valóban nincs.

-Az irott forrás azonban mégis valahol visszacseng, mert itt az első képek között van bibliai téma, az Igéret földje, ami inkább a Biblia parafrázia, mint maga a Biblia. Ebben már megnyilatkozik az a törekvése, ahol az emberről véleményt mond, az ember mindig valami mást, szebbet és jobbat keres, még akkor is, mikor úgyérzi, hogy megtalálta volna. Ez azonban még egy szelíd utalás csak az ember szántalan rossz tulajdonságára, amely társadalmi méretüvé

növekszik. Különös, hogy ezek a képeinek, Sziget, Ne zavard köreimet, Bábel Tornya, valamilyen módon a magányt juttatnák az ember eszébe, vagy a Bábel tornyánál mondjuk azt az értetlenséget, ami az embert körül veszi.

Mégis ha a képeket végignézzük, annyi jelkép, annyi különös alak, annyi érdekes összefüggés van a figurákban, a tájban, hogy ennél a címnél sokkal többet mond, sokkal többet akar mondani. Nem szeretnék abba a hibába esni, hogy belemagyarázzak dolgokat a képekbe. Hát nézze, itt van pl. a Két sziget, nagyon szeretném, ha mondana erről valamit. Az egyik egy fával benőtt buja környezet, a másik pedig valami egészen megdöbbentő.

-Hát a két cím, az tulajdonképpen egy filozófiai fogalmat takar ugye, ez valami belső elképzelés a világról, valami belül, az emberben bent alakul ki.

-Nem tudom, hogy egyetért e azzal, hogy a fák sokkal elevenebbek nekem általában a képein, mint maguk az emberek.

-Hát nem tudom melyik áll közelebb az emberhez az ember e, vagy a fa és melyik őszintébb és melyik kevésbé az ? Tehát a fa, az annyira körülveszi az embert, hogy szinte inkább társa, mint egy másik ember.

-No persze nem ilyen egyértelmü fákat látok a képeken, vannak itt korhadt fák, a fák öbleiben a fák korhadásán emberek ülnek, egy kicsit munifikálódott a fa is, az ember is és egy kicsit mindegyik ember feladva a saját egyéniségét, a maga központi gondolatát támasztja alá és ez a központi gondolat eléggé keserü. Legalábbis én úgy érzem, hogy feloldódásnak, a harmóniavágynak azok a nyomai, amelyek a megfestéssel észrevehetők lehetnek egy müvész munkáiban, a szinek, amelyek örömös szinek általában, de az örömös szinek és maguk a tragikus jelenetek, tehát az ember megváltoztathatatlanság nak az érzése, rám ezt a hatást gyakorolja.

-Ez igaz is. Az ember ha örök, akkor a tulajdonságai is örökké élni fognak, örökök.

-Na dehiszen ostorozza a társadalmat azokért a hibákért, amelyeket az emberekben megtestesülni lát. Hát itt olyan egyértelmü jelentésü alakok vannak, csak nézzük ezt a Ne zavard köreimet ugye, ahol mai figurák vannak, tehát egy olyan téma, ami mindnyájunk által ismert, a gondolkodásnak, az elmélyülésnek a vágya a tudósban és ugyanakkor a mai figurák veszik körül, akik nyugtalanitják, zavarják, tehát semmiféleképpen nem arról van szó, hogy ők saját képükben szerepelnek, hanem egy jelentésük van. Olyan jelentésük,

amely magának nélkülözhetetlen ahhoz, hogy ezt a gondolatot kifesse magából.

-Igen, Ne zavarjátok köreimet érthető és értendő, valamifajta tiltakozásnak is. Ne zavarjuk ezt a fajta békességet, vagy azt a fajta békességet, amire éppen az ember, az emberiség vágyik. Túl sokat beszél erről. Tesz e konkrétan ezért valamit. Tehát pontosan azt, amiért élni akar ?

-Na most tulajdonképpen nagyon a földön vagyunk.

-Igen.

-Annak ellenére, hogy a fantázia birodalmában járunk, mert a képek megfestésének a módja egyértelműen utal arra, hogy teljes szabad asszosiáció alapján különféle gondolat társitásokat végez el. De ezen túl megy akkor, amikor maszkokat ad a figurákra, mint a Boszorkány éljen, vagy

-A Karnevál.

-A Karneválon, ahol már önmagukat is egy másik mezbe öltöztetik Tehát az ember, a világ, az ember, a természet összeütközésében még azon belül is konfliktusokat fedez föl ?

-Hát van is. A ember, a felnőtt ember, ha felkel reggel az ágyából nem bizonyos az, hogy egy szerelem tárgya lehet, kócos pl. Az utcára lemegy, már egy új ábrázattal megy le az utcára, fésülködött, felöltözködött. Hát, hogyne az embernek nap mint nap, hát sőt óra meg óra van egy-egy ábrázata. Neken is itt a tévé előtt.

-Jó, de az ábrázat mögé nézve összefüggéseket fedez fel, neken ez az érzésen.

-Igen ezek a képek, egy másik ábrázattal.

-Igen, vagy az, hogy nem tudom, hogy tulságosan belementünk most itt a képek tartalmának az elemzésébe,

-Bocsásson meg Zsuzsa, nem tudom megállni, hogy ne kérdezzem meg. Ebben a filozófiának mondott tartalomban, amelyhez Te ragaszkodsz i nincs valami művészi huncutság ? Arra gondolok, hogy Te nagyon békésen és szépen kijössz ezekkel a rémfigurákkal, meg félelmekkel, szóval nagyon otthonosan félsz.

-Hát én terentem meg őket, erről van szó.

-Erről van szó. Pontosan erről van szó.

-Hát ez egy másik arc, ugye ?

-No ez persze, hogy mondjam csak olyan furcsa elképzelni, hogy egy szorongás s lelki állapot, nerthiszem enögött van egy szorongás, egy kis kiábrándultság, és azért soha nem szünő jobbitó szándék. Én annak ellenére, hogy ilyen pesszimisták lettünk érzem.

-Szó al neken tendencián is az, hogy valami fajta hitet terentsek a nézőben is. És azthiszem éppen a 70-es kiállitás erre hát s a képanyag is a nézőt is és végül visszajőve neken is predesztinál.

/ a kérdést nem lehet érteni/

-Hát ha g ndolkodik és jó szájizzel távozik, tehát nem tragédiát lát, az nincs. Ha a Bábel tornyára repülő figurájában lehetne felfedezni tragédiát,

-Igen.

-De a képen belül az nem mozdul, az mindig ott repül, azon az egy ponton marad/ egyszerre beszélnek/

-Festve van.

-Igen.

-Nem igazi, igen.

-Mivel mindig valami féle összefoglalást várnak tőlem. Talán arról beszélhetnék itt, hogy neken mi a véleményem, mi az érzésem. Én úgy érzem, hogy a XX.században sem szünt meg még annak az igénye a müvésznél, hogy valamit elmondjon, valami nagyon fontosat közöljön tartalomban és egy kicsit ez hasonlít is a középkori festőknek a munkájához, akik egy egy szent életének különféle jelenetét festették körbe az ikonokon. Nyáni nem szenteket fest, hanem nagyon is embereket, a hibákat túlozva, megnagyitva, az egymás közötti kapcsolatok hiányát fájóan feltüntetve képein. A csodák sem csodák, mert az ember tulajdonságai, a társadalom tulajdonságai, az ember kijavitható vétkei, de a kontraszt az erősen XX.századi kontraszt már a természet és az ember között és az egyén és a közösség között. Na most ezek olyan nagy szavak, hogy ezt sosem szeretik a festők, hogyha ilyesmiről beszélünk. Mégis ha csak a képszíneket nézem a Hegyibeszédet, ahol nem tudhatni, h gy az a beszéd, hogyan hat az emberekre, de, hogy vágynak valamiféle közös eredmények elérésére, tehát arra, hogy a legapróbb kérdésekben megegyezzenek, abban, hogy az ember szeresse a másikat, abban, hogy az ember felismerje a korának a hívó kérdéseit és mind ezt úgy adja elő a festő, hogy magára is ismerjen benne. Esetleg kritizálja, esetleg kikérje magának, felháboritsa, esetleg úgy érezze, hogy a festő

rávetitette a kor társadalmára azt a fajta elkeseredettségét, azt a fajta kételyét, kétségbeesését, egyszóval példabeszédet csinált a saját koráról.

-Kedves nézőink, sajnos ezeket a képeket kiállitáson nem látják, mert mi is új terenlátogatásra jöttünk. Magánérzésünk szerint, az én véleményem szerint, vagy az én hangulati érzésem szerint nagyon is életvidámnak festett riadalmak vettek itt körül bennünket, hogyha címet adnék az egész látogatásnak, a magam részéről biztos azt ad án, hogy Gúnyos játékok a félelmekkel, elfogadnád e ?

-Elfogadom, hát mit tehetek ?

-Hát ez a kiszolgáltatottság játéka ?

-Hát a tévében feltétlenül.

-Köszönöm.

-Én avval kezdtem,

-Igen.

-Hogy én egy mukkot sem fogok szólni.

-Nem is beszéltél sokat.

-Hát remélem, hogy nem sokat, inkább a képek beszéljenek, mint én továbbiakban is.

-Én nem szeretném ha valami kimaradna ebből a m sorból. Most csak festményekről volt szó, grafikákat készít, nagyon érdekes, nagyon izgalmas rézkarcokat. Papszigeti fákról van szó, még hozzá olyan fákról, amelyeket olyan gyakran látunk mi is, és amelyekben őszintén megmondom, Nyári Lóránd rézkarcai fedeztettek föl velem azokat a különös dolgokat, azokat a szinte emberré vált fákat, amelyet ez a sorozat megm tat. Mert neken olyan bo- des fák ezek, ahol a rézkarc technikának egészen bravúros módszer fedezten föl.

-Élni is kell valamiből, de van aki ezt komolyan veszi, van aki e n m veszi komolyan. Hát én veszem a fákban komolyan a megélhet- is.

-Nem hat vissza ez a rendkivül gondos, aprólékos, részlezető, mondjam azt, hogy rajzos előadásmód a képekben, a festményekből.

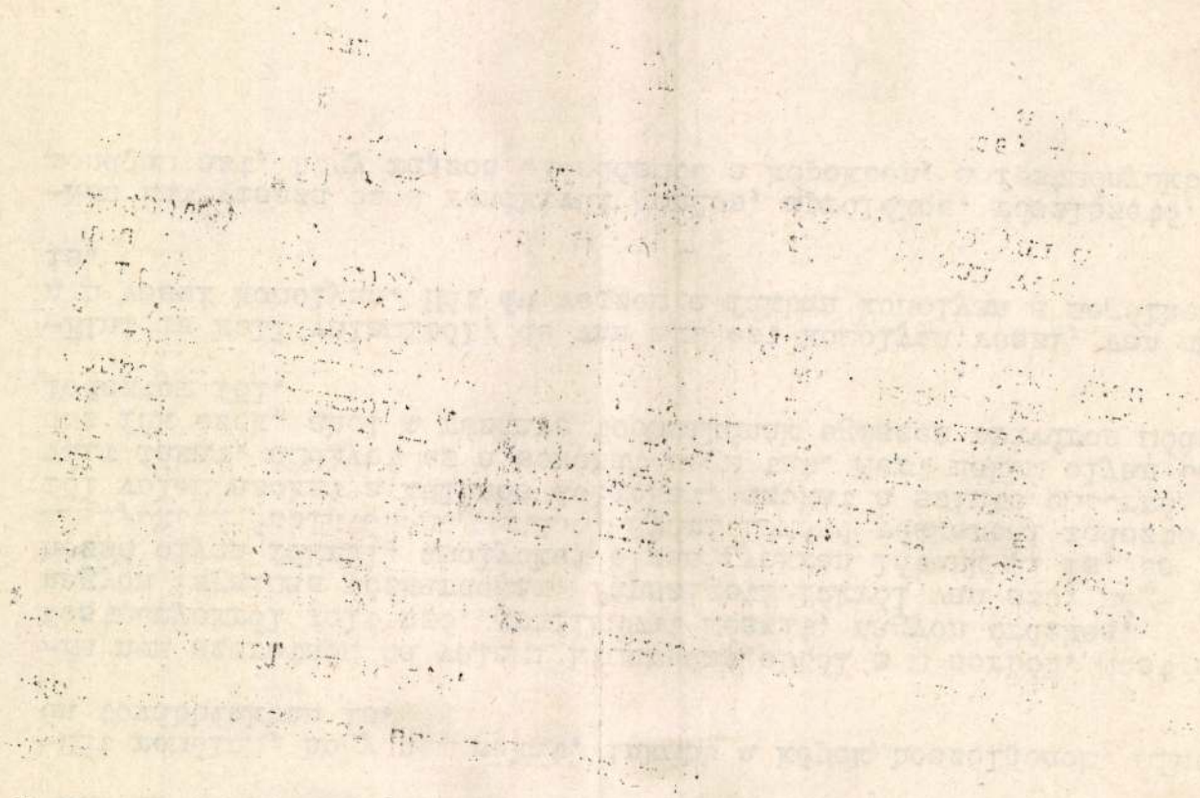

nem hat vissza a rézkarcokra ?

-Hát nem tudom magam megtagadni, hát pontosan erről van szó Nem akarom, nem is akarom magam megtagadni. Tehát az én igényem is jelen van a karcon belül, a megmunkáláson belül, mert a, tehát a szakmai tiszteséget fontosnak tartom. Én csak azt fessek továbbra is, csa leginkább hadd fessek.

-Kedves nézőink, A TV. Galériájában tett látogatással mai adásunk véget ért.

x-x-x-x-x-

Nyári Zoránk, grafikus

szerepel

—: Megkezdődött az országos grafikai hét

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. szept. 27.

Nyári Lóránt, grafikus

Szerepel

↓

—: Megkezdődött az országos grafikai két

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. szept. 27.

Nyársi József/István/, keramikus

A miskolci porcelán és kőedénygyárban 1838-ban porczellános;1841-ben porczellános;1842-ben fabrikás. 240.o.

Molnár László: Porcelán és kőedénygyártás Miskolcon a reformkorban. 239.o.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve. VI. 1966. Miskolc.
A Herman Ottó Múz. kiadása. Miskolc

Nyáry (Pál-féle) kehely

(Nemzeti Muzeum)

sodronyzománcos

l.

Arch. Ert. 1887

114. l.

Keppel

124. l.

M.D.K.

Nyári Sándor, festő

nevét mint kritikust
említi:

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina 10. old.

M.D.K.

Nyári Sándor: Nákó Grófné müvészete.

Hamvay Odön: gr. Nákó Kálmánné festményeiből rende-
zett kiállitás emlékalbuma. 7. oldal

Nyáry Sándor dr.

Az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat 1899. évi rendes közgyülésén vett részt.

Műcsarnok, 1899. 215. l.

MDK

dr. Nyári Sándor, építész

1912. tanulmányutat tett Görögorsz.ban

N: Görög földön. Vas. Ujs. 23.sz. 1912. 464 l.

Nyársi István/József/, keramikus

A miskolci porcelán és kőedénygyárban 1838-ban porcze
czellános;1841-ben porczellános;1842-ben fabrikás.
240.o.

Molnár László: Porcelán és kőedénygyártás Miskol-
con a reformkorban. 239.o.

A Herman Ottó Múzeum Évkönyve.VI.1966.Miskolc.
A Herman Ottó Múz.kiadása.Miskolc

MDK

Nyári Lóránt

A cirkusz+ Gyakorolnak, rézk.

A cirkusz: Propaganda, rézk.

IX.Magyar Képzőm.Kiáll.kat. Műcs. 1962. 23.l.

MDK

Nyári Lóránt

A l'ombre, rézk.

La fin, rézk.

Rien en perspective, rézk.

Exposition de Peinture Sculpture et Arts Graphiques Hongrois D'aujourd'hui. Antwerpen, 1958.

Henri Lefebvre

L'espace, test.

La fin, test.

Rien en perspective, test.

M.D.K.

Nyári Mihál, lakatosm.

A várpalotai lakatoscéh cserépkorsója. Feliratból: "... Ch.M.Nyári Mihál...Anno 1816...". L.36.kép.M.Népr. Múz.Lsz 43.240. Függelék: 46. 195.o.

Nagybákay Péter: Veszprém és Veszprémmegyei céhkorsók. 139.o.

A Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei.4.1965.Veszprém.Kiadja a Veszprém Megyei Múzeumok Igazgatósága. Veszprém

MDK

Nyári Lóránt

Munka nincs, rk.akvatinta

Nincs tovább, rk.

Árnyékban c.sorozatból IX., akvatinta és rk.

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

N.Gal. 1965.

MNK

Nyári Lóránt

Árnyékban c. sorozatból V., akvatinta, rk.

" " VI., " "

" " II., " "

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

M.Gal. 1965.

Nyári Lóránt
festő-

Szépségeszmény jellemzi a
„Sziget I" fantasztikus képének
lakóit.

Ecsery Elemér: Nyári Lóránt uj képeiről.
Művészet, 1971. január - 38. lap

Nyári Lóránt
festő

Női és férfi aktjai testi szépséget
árulnak el. A „Divide et impera"
az első emberpárja lelki ábra
zolást mutat.

Ecsery Elemér: Nyári Lóránt uj képeiről.
Müvészet, 1971. január - 38. lap.

Nyári Lóránt
festő

A művén szellemi ősei Hieronymus Bosch, id. Péter Brueghel.
De stílusjegyek és mondanivaló dolgában kiélőnböznek egymástól.

Ecsery Elemér: Nyári Lóránt uj képeiről.
Müvészet, 1971. január - 38. lap.

Nyári Lóránt
festő

Meglátásai, hörlendői legtöbbször
kielonos és fantasztikus katego-
riakba bontják bi esztetikai
minőséget.

Ecsery Elemér: Nyári Lóránt uj képeiről.
Müvészet,1971.január - 38.lap.

Nyári Lóránt
festő

„Bábel"
„Sziget I" } repro

Ecsery Elemér: Nyári Lóránt új képeiről.
Művészet, 1971. január – 38 lap.

Nyári Lóránt
festő

Utoljára 1960-ban volt tárlata
a Művésznek, most 1971-ben a
Ferenczy Károly teremben mutatta
be új képeit.

Boszery Elemér: Nyári Lóránt új képeiről.
Művészet, 1971. január - 38. lap.

Nyári Lóránt
festő-

Látomásos kompozícióiban egyedi festési módot alkalmaz. Alkalmazza a gesztustechnikát. Valamennyi műve az utolsó 5 esztendő alatt készült

Ecsery Elemér: Nyári Lóránt uj képeiről.
Művészet, 1971. január - 38.lap.

Nyári Lóránt
festő

Képein fantasztikus fákat, idilli tájakat, rejtelmes építmény holosszuszokat, különös embereket, bizár embercsoportokat feder fel a szemlélő.

Bauer Jenő: Nyári Lóránt táblaképei...

Müvészet, 1971. január - 40. lap

Nyári Lóránt
festő

Hieronymus Bosch, idősebb P. Breughel és szatírái, emberhúllo-mezdáv végtagokból szerkesztett alakjainak testvérei jellemek meg ábrázolásaikban.

Bauer Jenő: Nyári Lóránt táblaképei...
Művészet, 1971. január - 40. lap

Nyári Loránt
festő

Nyári Loránt filozofikus művész.
Festői anyanyelve a praeraffaelizmussal rokon alakrápos illusztratív munka.

Bauer Jenő: Nyári Loránt táblaképei . . .
Művészet, 1971. január – 40 lap.

Nyári Lóránt
festő

Nyári Lóránt mentes bármelyik szélsőség deka dencíájától. Művészi teljesítményére egyetemes érvényű problémákra figyel.

Ecsery Elemér: Nyári Lóránt uj képeiről.
Müvészet, 1971. január - 38. lap

Nyári Lóránt
festő

Nyári Lóránt egyik angol méltatója Csontváry fáinak továbbfejlesztését látja Nyári Lóránt sokféle fa ábrázolásában.

Ecsery Elemér: Nyári Lóránt uj képeiről.
Müvészet, 1971. január - 38. lap

Nyári Szórónt

21

Alkotásai közül emlitésre méltók: „Babel," „Memento mori," „Divide et impera;" ez utóbbiról egy reprodukciót közöl a cikk szerzője.

(A.V.): Painter of horror and redemption
Daily News, Budapest, 1970. okt. 7.

61.

Nyári dáránt

A Fényes Adolf teremben nyílt meg tárlata, ahol a borzalom és megváltás jegyében alkotott műveit mutatta be. Alkotásai olykor Csontváry képeire emlékeztetnek.

(A.V.): Painter of horror and redemption

Daily News, Budapest, 1970. okt. 7

NDK

Nyári Lóránt

Árnyékban c. sorozatból III., rk. akvatinta

" " VII., " "

" " VIII., " "

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

M.Gal. 1965.

MDK

Nyári Lóránt

Fasizmus c. sorozatból, akvatinta és rk.

Közös erővel, " "

Az eszme jegyében, " "

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

N.Gal. 1965.

MDK

Nyári Lóránt

Árnyékban c.sorozatból X., akvatinta és rk.

Igy éltek ők, " "

M. képzőművészek a fasizmus ellen.

N.Gal. 1965.

Nyári Lóránt

"Derengés" c. sorozatból Nincs tovább, rézkarc,
Bért munkát, rézkarc

Műcsarnok 1959. VII. Nagy. Képzőm. Kiáll.

A M. SZ. M. P. V./3. KÖRZETE
ÉS A
MŰCSARNOK
MEGHÍVJA ÖNT

NYÁRI LÓRÁNT

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

OELMACHER ANNA
a Magyar Nemzeti Galéria osztályvezetője

1959 MÁJUS 22-ÉN DÉLUTÁN 1/2 6 ÓRAKOR

M. SZ. M. P. V./3. KÖRZETE, BUDAPEST, V, MÁRCIUS 15. TÉR 8

Fk. Luzsicza L. 25410 m Fővárosi Nyomdaip. V. 1. sz. telepe. Fv. Tallián F.

Nyári Lóránt

MDA

szerepelt az "Ember és munka" c. szekszárdi kiállitáson.

"Nagy kalapács" rézkarc

Monostori Miklós: Vallomások a munkáról.

Tolna megyei Népujság. 1963 jan. 27.

MDK

Nyári Lóránt

Fennkölt módszerük, rk.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Nyári Lóránt

Igy éltek ők, rk.

Egy a meggyalázottak közül, rk.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Mües. 1957.

Nyári Loránt

S ők miért felelnek? rézkarc

Fennkölt módszerük, rézkarc

Még meddig? rézkarc

Műcsarnok 1957 Magyar Forradalmi Művészet

Nyári Lóránt MDK

Fasizmus, rézkarc

Igy éltek ők, rézkarc

Egy a meggyalázottak körül, rézkarc

Mücsarnok 1957 Magyar Forradalmi Müvészet

MDK

Nyári Lóránt

Még meddig, rk.

Fasizmus, rk.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Nyári Lóránt

S ők miért felelnek? rk.

MNG. Magyar forradalmi művészet. Műcs. 1957.

MDK

Nyári Lóránt

Csepeli kovácsológyár, rk.

Csepeli Martin, rk.

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.196o.nov.

Nyári Lóránt

Csepeli Kovácsoltgyár. Rk.

Csepeli Martin, Rk.

Dolgozó emberek közötti kiáll. Mimet Mus.1960.nov.

Nyári Lóránt MDK

A moszkvai kiállitáson /1958 dec/ kiállitják

rézkarcaité

Dersi Tamás: Tizenkét ország 4000 műve a moszkvai Kiállitáson.
Esti Hirlap. 1958. okt. 10.

Nyári Lóránd
grafikus

M.DK.

Méltatás.

D. Fehér Lousa: A régi művészet ifjú mesterei
Magyar Ifjúság, 1960. ápr. 30.

M.D.U.

NYÁRI Lóránt

A VIII. Magyar Képzőművészeti Kiállítá-
son szerepel

Magyar Nemzet 1960. (XVI.) 92. 74. 9. 6
Putka Mária: Grafikus művészeteink
teplődése.

Nyári Lóránt

Karnevál, részlet (reprá)

Műgyűjtő, 1971. 2 sz. 65. l.

MŰVEK JEGYZÉKE

OLAJFESTMÉNYEK

1. Női fej, 23x18
2. Szabadsághíd, 40x23
3. Pesti utca, 56x75
4. Megállóhely, 40x30
5. 1956. október (vázlat), 40x50
6. Miénk a gyár, 162x135
7. Vöröskatona temetés, 34x59,5
8. Siófoki móló, 60x80
9. Albertfalvai táj, 45x42
10. Albertfalva, 52x68
11. Albertfalva, 19x30
12. Albertfalva, 19x30
13. Fasizmus, 90x100
14. Eszpresszó, 60x80
15. Kéményseprő, 40x32
16. Pesti utca, 56x76
17. Szentesi táj
18. Szentesi táj
19. Várrészlet, 27x41
20. Csendélet, 31x40
21. Váci utca, 110x80
22. Piac, 132x120
23. Kártyázók, 60x50

GOUACHE

24. Ügető, 45x65
25. A Háború, 70x90
26. Beszélgetők, 80x51
27. Táncolók, 11x60
27/a. Siófoki móló, 24x31

RÉZKARCOK

Az „ÁRNYÉKBAN" c sorozatból

28. Így éltek ők . . . 12x19
29. Ők miért felelnek? 13x17,7
30. Nyomorúság, 14,6x20
31. Még meddig? 20x15
32. Prostitúció, 20x15
33. Az osztás így egyenlő? 20x15
34. Munkanélküliek, 20x15
35. Fennkölt módszerük (Orgovány), 20x15
36. Tőkés rend, 20x15
37. Előkészítés, 20x15
38. Fasizmus I., 15x19,5
39. Fasizmus, 20x15
40. Nincs tovább, 20x15
41. Rokkant katona, 20x15
42. Ellenforradalom, 1956, 20x15
43. Ellenforradalom, 1956, 20x15
44. Ellenforradalom, 1956, 20x15

A „DERENGÉS" c. sorozatból

45. Távlat nélkül, 1930, 20x15
46. Munka nincs, 20x15
47. Éhbérért, 20x15
48. Feleszmélés, 20x15
49. Bért, munkát! 20x15
50. Agitátor, 20x15
51. Az eszme jegyében, 20x15
52. Fel-fel . . . 20x15
53. Közös erővel, 20x15
54. Miénk a gyár, 20x15

A „FEHÉREN FEKETÉN" c. sorozatból

55. A zsürőr
56. Sárvirágok, 17,5x12
57. Szakosított szellemidézés, 17x12
58. Az álpróféta, 18x12
59. Költészet — valóság
60. A mutatvány, 17x12,6
61. Az intrika, 19x12,7
62. Menni-menni . . . 9,2x12,2
63. Szárhordás, 5,8x5,4
64. Tájkép, 11,7x15,8
65. Kapáló, 14,3x19,5
66. Galamb I., 9,4x12,8
67. Galamb II., 9,4x12,7

LINÓLEUMMETSZETEK

68. Tihany, 14,2x9,7
69. A várból, 8,3x13,2
70. Sopron, 12,7x9,5
71. Veszprémi várfal, 14x10
72. Asszony kapával, 21,5x15,6
73. Piac (színes), 15x19,7
74. Csednélet (színes), 22,5x
74. Csednélet (színes), 22,5x17

RAJZOK

75. Búvárok a Dunán (vázlat)
76. Rokkant katona
77. Rajz
78. Kívül tágasabb
79. Fej
80. Fej
81. Fej
82. Fej
83. Fej
84. Fej
85. Fej
86. Csellózó nő
87. Hegedülő
88. Peti dolgozik
89. Irónő
90. Beszélgetők
91. Szász K. portréja
92. Vázlat
93. Vázlat
94. Vázlat
95. Vázlat
96. Vázlat
97. Vázlat
98. Vázlat
99. Tanácsköztársasági rajz
100. Tanácsköztársasági rajz
101. Tanácsköztársasági rajz
102. Tanácsköztársasági rajz
103. Tanácsköztársasági rajz
104. Tanácsköztársasági rajz
105. Tanácsköztársasági rajz
106. Fej
107. Fej
108. Fej

F. k.: Nyári Lóránt
591830 Athenaeum (F. v.: Soproni Béla)

Nyári Lóránt

A MSZMP V/3 KÖRZETE
BUDAPEST V. MÁRCIUS 15. TÉR 8

NYÁRI LÓRÁNT

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

1959. MÁJUS 22—JÚNIUS 10

Különös öröm olyan fiatal és harcos művész indulásánál bábáskodni, aki már dokumentálta helytállását a mi világrendünk, a szocializmus mellett.
Nyári Lóránt nagyon fiatal művész, és még fiatalabb volt, mikor 1956 októbere után azonnal felismerte, milyen erő, milyen alvilági erők zúdultak ránk, s az elsők között volt, akik az ellenforradalommal szemben a művészet fegyverét szegezték.
Nem lebecsülhető fegyver ez, hiszen az ellenforradalom fegyveres és gazdasági leverése után a reakció az ideológia területén vívja utóvéd harcait s a művészet mint a felépítmény egy része éppen az a front, ahol még sok küzdelem áll előttünk. Ezért különösen tiszteletreméltó a fiatal harcos önként vállalt posztja e fronton. Nem véletlen, hogy művészi agitációját — megjegyzendő, hogy kívánatos ezt a fogalmat: művészi agitáció, a maga helyére tenni — éppen a grafikában kívánta kifejezni. A grafika mint a képzőművészet legmozgékonyabb ága egyben a dolgokra, eseményekre való gyors reagálás legjobb eszköze. Helyes az is, hogy a rézkarchoz fordult, mint a sokszorosító eljárások legvonzóbb formájához. Hiszen szép a rajz, a festmény s minden egyedi, helyesebben egyszerű alkotás, de akinek valami fontos, sőt sürgős közlendője van művészetén keresztül s még hozzá sok embernek szóló, csak azt teheti, amit művészünk, hogy tudniillik rézlemezre vési, metszi, karcolja, hogy lapjai minél szélesebb körben terjeszthetők legyenek. Három rézkarcsorozatát mutatja be ezúttal — a festményeken, rajzokon és linómetszeteken kívül —, s e három sorozat tartalmilag összefügg.
Az „Árnyékban" c. sorozat rögtön az ellenforradalom után született, és akár a közelmúlt szörnyűségeit, akár e szörnyűségek távolabbi előzményeit mutatja be, a mártír költő, Radnóti Miklós intésével lehet csak tartalmát szóra fordítani:

„Ember vigyázz, figyeld meg jól világod,
ez volt a múlt, emez a vad jelen, —
hordozd szívedben. Éld e rossz világot
és mindig tudd, hogy mit kell tenned érte, hogy más legyen."

A Derengés-ben a tegnap, a ma és a holnap ölelkezik, elnyomás, eszmélés, felszabadulás, vagyis a történelem, illetve az osztályharc állomásai. Ne riasszon senkit, hogy költészetet és osztályharcot egyaránt asszociál a néző, elháríthatatlan a gondolattársítás, mert harcos és költői egyben e lapok szándéka és hatása.
Mármost a harmadik sorozat egy fiatal művésztől meglepő, de élményeivel feltétlenül indokolható grimasz. Visszafintorog a ferdeségekre, az egészségtelen kinövésekre és vajon ki állíthatja, hogy közéletünkből eltűntek az álprófétáik, s hogy megszűnt az intrika? Bizony akad ilyen, és jobban teszi a művész, ha nyelvet ölt minderre, ha felesel a sok álsággal, mint ha szó nélkül lenyelné a keserű pirulát, s visszavonulna sértődött magányba. A szatíra éppen arra való, hogy pellengérre állítsa mindazt, ami növekvő életünk akadálya vagy akadályozója.
Rézkarcainak stílusát és minőségét két tényező határozza meg. Az egyik a nagyon csodált és követett elől, Francisco Goya mély hatása. Fiatal és nem fiatal művész munkásságára egyként hatnak a nagy mesterek, s a jobbik eset, ha valóban nagy és jelentős példaképet választ, mint ez esetben. A másik tényező — s ez a minőség kérdése —, hogy türelmetlen az anyaggal szemben. Hányatott gyermekkora és szaggatott iskolázottsága érezteti nyomát abban, hogy a művészi diszciplína, a szívós érlelgetés türelme hiányzik rézkarcaiból. Bámulatos az az indulat, amely rézkarctűjét vezeti, mikor nekiesik a lemeznek, hogy elmondja azt, ami nyugtalanítja, feszíti, elmondja az osztály, a nemzet s az egész világ aggasztó vagy reménykedő állapotát.
Első sorozata a Magyar Forradalmi Művészet keretében már bejárta a világ egy jelentős részét s tudomásunk szerint nem kevés sikerrel. Ha itt mégis az alkotói fegyelem hiányáról beszélünk, azért tehetjük, mert hiszen festményeiben megtaláljuk, s ha a színnel való építésben ismeri a mértéket, használnia kell a továbbiakban grafikai munkásságában is.
Festményeiből csaknem teljesen hiányzik ez a heves türelmetlenség, sőt, gondosan kimunkált képei finom színharmóniákkal egy más embert mutatnak. Frissek és elevenek a képek, és festői formáikat többnyire meghatározza a tartalom. A Vörös katona temetése szordinós színei egy gyásszal bevont dob tompa ritmusát idézi, míg a kéményseprő vidám, kormos feje szinte babonára késztet, hogy háromszor kívánjunk neki jó reggelt — szerencsénk érdekében.
Rendkívül témagazdag festő, s a mindennapok kis dolgaihoz éppoly kedvvel nyúl, mint amilyen szeretettel festi a magyar tájat, a Balatont vagy az Alföldet, és ifjúsága éppen ezekben a képekben kap szárnyra: üde színei s a kedves motívumok érzelmi életéről tanúskodnak. A fiatalság azonban kötelez: sok-sok művészi gyakorlattal s azzal az itt-ott kihagyó fegyelemmel áttörni saját korlátait. Rajzai amellett tanúskodnak, hogy az ujjgyakorlatokat mégis, mint egy lelkiismeretes hegedülő, elvégzi. De még sokat kell rajzolnia ahhoz, hogy feloldódjanak figuráinak kissé merev formái, hogy életet leheljen alakjaiba. Művészete csak úgy lesz igazán meggyőző, ha a mű minden összetevőjét számbaveszi. Nem kétséges, hogy Nyári Lóránt eddig bizonyított képességei biztosítékot nyújtanak további fejlődésére. Ha valaki, mint ő, helyes eszmékkel telített, vitán felül megtalálja az élményszerű kifejezést, mint ahogy nem egy munkájában már meg is találta.

Oelmacher Anna

Nyári Lóránd festő MOK

a MSZMP V/3. körzetben — V. Március 15. tér 8. szám — van kiállítása.

— Kiállításuk

Népszabadság, 1959. jún. 7. 12. l.

Nyári Lóránt, festő MDh.

A fiatal festő és grafikus az MSzMP V/3. körzetének helyiségeiben — V. Március 15. tér 8. n.) — mutatkozott be. Megérdemli a pártszervezet támogatását.

A tárlat fő ihletője 1956. októberének minden tanulsága. A kiállítás gerince egy monumentális hármas tagozású akvatinta technikájú metszetsorozat. A marxista tételek megfogalmazásában személyes élmények is felismerhetők.

„Festői fejlődése egy lépéssel még elmaradt a grafikusétól."

Témái: a külváros; a belváros nyüzsgő élete; portrék; tematikus kompozíciók. Temetés, Hálóval című legújabb képei fejlődést mutatnak.

P. I.: Jegyzetek kiállításokról

Népszabadság, bp. 1959. jún. 9. 8. l

Nyári László, festő MDk.

Az MSZMP V/3 kerületének helyiségében, a Március 15. tér 8. sz. alatt nyílt meg Nyári Pál kiállítása. Megnyitó beszédet Schmacher Anna mondott.

—: Két képzőművészeti kiállítás nyílt a főváros

Népszabadság, Gy. 1959. május 24. 13. l

M. D. K.

Ungvári Lóránd
grafikus

Munkái a kiállításon annak

Dutka Mária: A gobelin és a grafika a . . . . . .
Magyar Nemzet, 1959. ápr. 10

41.

M.D.K

Vyári Horánt
festő

A Marcius 15 tér 8 számú ház kiállítótermében
mutatja be műveit.

Kiállítások:
Magyar Nemzet, 1959. június 7

4

Nyári Lóránt
festő

M.D.K

Kiállítása a Március 15 tér 8 számú helyiség-
ben megnyílt

Napló.
Magyar Nemzet, 1959. május 22.

4 f.

M.D.K.

Nyári Sorainé
festő

kiállítása megnyílt.

Napló
Magyar Nemzet, 1959. május 23. 7l.

M.D.K.

Nyári Lóránt
festő

Kiállítása a március 15 tér 8 szám alatt. —

Méltatás.

d.u. Nyári Lóránt kiállítása.
Magyar Nemzet, 1959. május 29.

48.

M.D.K.

Nyári Lóránt
festő

A Március 15tér 8 szám alatt nyitott kiállítást

Kiállítások.

Magyar Nemzet 1959. május 31.

4 l.

MDK

Nyári Loránd

Igy éltek ők - Árnyékban-sorozatból, rézk.

Közös Erővel - " " "

Bért munkát - Derengés- " "

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960. 28 l.

MDK

Nyári Lóránt

Felvonulók, repr.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960.

MDK

Nyári Lóránt

Völgyhid, rk. /Veszprém/

VIII. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 1960. ápr.

Nyári Lóránt festő M.D.K.

Találkozón a Csepeli Képzőművészek Klubjában

Somos Miklós és Csernó Judit Csepeeln

Csepel 1965. febr. 12.

Nyári Lóránt MDK

A cirkusz: Gyakorolnak, rézkarc

A cirkusz: Propaganda, rézkarc

Műcsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Nyári Lóránd

kiállitást rendez a MSZMP V/2. Márc.15 tér 8 sz. helységben.

mélt.

Esti Hirlap 135 sz. 1959. jun. 11. 2 old.

Nyári Lóránt

Felszabadulásunk 15. évfordulója c.sorozatból

Veszprém: Bölgyhid, rézkarc

/1959. május 22--jun.lo./

Nyári Lóránt
festőművész
kiállitása

Különös öröm olyan fiatal és harcos művész indulásánál bábáskodni, aki már dokumentálta helytállását a mi világrendünk, a szocializmus mellett.

Nyári Lóránt nagyon fiatal művész, és még fiatalabb volt, mikor 1956 októbere után azonnal felismerte, milyen erők, milyen alvilági erők zúdultak ránk, s az elsők között volt, akik az ellenforradalommal szemben a művészet fegyverét szegezték.

Nem lebecsülhető fegyver ez, hiszen az ellenforradalom fegyveres és gazdasági leverése után a reakció az ideológia területén vívja utóvédharcait, s a művészet mint a felpitmény egy része éppen az a front, ahol még sok küzdelem áll előttünk. Ezért különösen tiszteletreméltó a fiatal harcos önként vállalt posztja e fronton. Nem véletlen, hogy művészi agitációját -- megjegyzendő, hogy kivánatos ezt a fogalmat: művészi agitáció, a maga helyére tenni -- éppen a grafikában kivánta kifejezni. A grafika, mint a képzőművészet legmozgékonyabb ága egyben a dolgokra, eseményekre való gyors reagálás legjobb eszköze. Helyes azis, hogy a rézkarchoz fordult, mint a sokszrositó eljárások legvonzóbb formájához. Hiszen szép a rajz, a festmény s minden egyedi, helyesebben egyszeri alkotás, de akinek falami fontos, sőt sürgős közlendője van művészetén keresztül s még hozzá sokembernek szóló, csak azt teheti, amit művészünk, hogy tudniillik rézlemezre vési, metszi, karcolja, hogy

lapjai minél szélesebb körben terjeszthetők legyenek. Három rézkarc-sorozatát mutatja be ezuttal -- a festményeken, rajzokon és linómetszeteken kivül --, s e három sorozat tartalmilag összefügg.

Az "Árnyékban" c. sorozat rögtön az ellenforradalom után született, s akár a közelmult szörnyüségeit, akár e szörnyüségek távolabbi előzményeit mutatja be, a mártir költő, Radnóti Miklós intésével lehet csak tartalmát szóra forditani:

"Ember vigyázz, figyeld meg jól világod,
ez volt a mult, ez a vad jelen, --
hordozd szivedben. Éld e rossz világot
és mindig tudd, hogy mit kell tenned érte, hogy más
legyen."

A Derengésben a tegnap, a ma és a holnap ölelkezik, elnyomás, eszmélés felszabadulás, vagyis a történelem, illetve az osztályharc állomásai. Ne riasszon senkit, hogy költészetet és ~~oly~~ osztályharcot egyaránt asszociál a néző, elhárithatatlan a gondolattársitás, mert harcos és költői egyben e lapok szándéka és hatása.

Mármost a harmadik sorozat egy fiatal müvésztől meglepő, de élményeivel feltétlenül indokolható grimasz. Visszafintorog a ferdeségekre, az egészségtelen kinövésekre, és vajon ki állithatja, hogy közéletünkből eltüntek az álpróféták, s hogy megszünt az intrika? Bizony akad ilyen, és jobban teszi a müvész, ha nyelvet ölt mindenre, ha felesel a sok álsággal, mint ha szó nélkül lenyelné a keserü pirulát, s visszavonulna sértődött magányba. A szatíra éppen arra való, hogy pellengérre állitsa mindazt, ami növekvő életünk akadálya vagy akadályozója.

Rézkarcainak stilusát és mnőségét két tényező határozza meg. Az egyik a nagyon csodált és követett előd, Francisco Goya mély

hatása. Fiatal és nem fiatal müvész munkásságára egyként hatnak a nagy mesterek, s a jobbik eset, ha valóban nagy és jelentős példaképet választ, mint ez esetben. A másik tényező -- s ez a minőség kérdése --, hogy türelmetlen az anyaggal szemben. Hányatott gyermekkora és szaggatott iskolázottsága érezteti nyomát abban, hogy a müvészi diszciplína, a szivós érlelgetés türelme hiányzik rézkarcaiból. Bámulatos az az indulat, amely rézkarctűjét vezeti, mikor nekiesik a lemeznek, hogy elmondja azt, ami nyugtalanitja, fesziti, elmondja az osztály, a nemzet s az egész világ aggasztó vagy reménykedő állapotát.

Első sorozata a Magyar Forradalmi Müvészet keretében már bejárta a világ egy jelentős részét, s tudomásunk szerint nem kevés sikerrel. Ha itt mégis az alkotói fegyelem hiányáról beszélünk, azért tehetjük, mert hiszen festményeiben megtaláljuk, s ha a szinnel való épitésben ismeri a mértéket, használnia kell a továbbiakban grafiaki munkásságában is.

Festményeiből csaknem teljesen hiányzik ez a heves türelmetlenség, sőt, gondosan kimunkált képei finom szinharmóniákkal egy más embert mutatnak. Frissek és elevenek a képek, és festői formáikat többnyire meghatározza a tartalom. A vörös katona temetése szordinos szinei egy gyásszal bevont dob, tompa ritmusát idézi, mig a Kéményseprő vidám, kormos feje szinte babonára késztet, hogy háromszor kivánjunk neki jó reggelt -- szerencsénk érdekében.

Rendkivül témagazdag festő, s a mindennapok kis dolgaihoz éppoly kedvel nyult, mint amilyen szeretettel festi a magyar tájat, a Balatont vagy az Alföldet, és ifjusága éppen ezekben a képekben kap szárnyra: üde szineli s a kedves motivumok érzelmi életéről tanuskodnak. A fiatalság azonban kötelez: sok-sok müvészi gyakorlattal s azzal az itt-ott kihagyó fegyelemmel áttörni saját korlátait. Rajzai amellett tanuskodnak, hogy az ujjgyakorlatokat mégis,

mint egy lelkiismeretes hegedülő, elvégzi. De még sokat kell rajzolnia ahhoz, hogy feloldódjanak figuráiknak kissé merev formái, hogy életet leheljen alakjaiba. Müvészete csak ugy lesz igazán meggyőző, ha a mü minden összetevőjét számbaveszi. Nem kétséges, hogy Nyári Lóránt eddigbizonyitott képességei biztositékot nyujtanak további fejlődésére. Ha valaki, mint ő, helyes eszmékkel telitett, vitán felül megtalája az élményszerü kifejezést, mint ahogy nem egy munkájában már meg is találta.

MŰVEK JEGYZÉKE

OLAJFESTMÉNYEK

1. Női fej, 23x18
2. Szabadsághíd, 40x23
3. Pesti utca, 56x75
4. Megállóhely, 40x30
5. 1956. október (vázlat), 40x50
6. Miénk a gyár, 162x135
7. Vöröskatona temetés, 34x59,5
8. Siófoki móló, 60x80
9. Albertfalvai táj, 45x42
10. Albertfalva, 52x68
11. Albertfalva, 19x30
12. Albertfalva, 19x30
13. Fasizmus, 90x100
14. Eszpresszó, 60x80
15. Kéményseprő, 40x32
16. Pesti utca, 56x76
17. Szentesi táj
18. Szentesi táj
19. Várrészlet, 27x41
20. Csendélet, 31x40
21. Váci utca, 110x80
22. Piac, 132x120
23. Kártyázók, 60x50

GOUACHE

24. Ügető, 45x65
25. A Háború, 70x90
26. Beszélgetők, 80x51
27. Táncolók, 11x60
27/a. Siófoki móló, 24x31

RÉZKARCOK

Az „ÁRNYÉKBAN" c sorozatból

28. Igy éltek ők ... 12x19
29. Ők miért felelnek? 13x17,7
30. Nyomorúság, 14,6x20
31. Még meddig? 20x15
32. Prostitúció, 20x15
33. Az osztás így egyenlő? 20x15
34. Munkanélküliek, 20x15
35. Fennkölt módszerük (Orgoványi), 20x15
36. Tőkés rend, 20x15
37. Előkészítés, 20x15
38. Fasizmus I., 15x19,5
39. Fasizmus, 20x15
40. Nincs tovább, 20x15
41. Rokkant katona, 20x15
42. Ellenforradalom, 1956, 20x15
43. Ellenforradalom, 1956, 20x15
44. Ellenforradalom, 1956, 20x15

A „DERENGÉS" c. sorozatból

45. Távlat nélkül, 1930, 20x15
46. Munka nincs, 20x15
47. Éhbérért, 20x15
48. Feleszmélés, 20x15
49. Bért, munkát! 20x15
50. Agitátor, 20x15
51. Az eszme jegyében, 20x15
52. Fel-fel ... 20x15
53. Közös erővel, 20x15
54. Miénk a gyár, 20x15

A „FEHÉREN FEKETÉN" c. sorozatból

55. A zsürőr
56. Sárvirágok, 17,5x12
57. Szakosított szellemidézés, 17x12
58. Az álpróféta, 18x12
59. Költészet — valóság
60. A mutatvány, 17x12,6
61. Az intrika, 19x12,7
62. Menni-menni ... 9,2x12,2
63. Szárhordás, 5,8x5,4
64. Tájkép, 11,7x15,8
65. Kapáló, 14,3x19,5
66. Galamb I., 9,4x12,8
67. Galamb II., 9,4x12,7

LINÓLEUMMETSZETEK

68. Tihany, 14,2x9,7
69. A várból, 8,3x13,2
70. Sopron, 12,7x9,5
71. Veszprémi várfal, 14x10
72. Asszony kapával, 21,5x15,6
73. Piac (színes), 15x19,7
74. Csednélet (színes), 22,5x
74. Csednélet (színes), 22,5x17

RAJZOK

75. Búvárok a Dunán (vázlat)
76. Rokkant katona
77. Rajz
78. Kívül tágasabb
79. Fej
80. Fej
81. Fej
82. Fej
83. Fej
84. Fej
85. Fej
86. Csellózó nő
87. Hegedülő
88. Peti dolgozik
89. Irónő
90. Beszélgetők
91. Szász K. portréja
92. Vázlat
93. Vázlat
94. Vázlat
95. Vázlat
96. Vázlat
97. Vázlat
98. Vázlat
99. Tanácsköztársasági rajz
100. Tanácsköztársasági rajz
101. Tanácsköztársasági rajz
102. Tanácsköztársasági rajz
103. Tanácsköztársasági rajz
104. Tanácsköztársasági rajz
105. Tanácsköztársasági rajz
106. Fej
107. Fej
108. Fej

F. k.: Nyári Lóránt
591830 Athenaeum (F. v.: Soproni Béla)

A MSZMP V/3 KÖRZETE
BUDAPEST V. MÁRCIUS 15. TÉR 8

NYÁRI LÓRÁNT

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

1959. MÁJUS 22—JÚNIUS 10

Különös öröm olyan fiatal és harcos művész indulásánál bábáskodni, aki már dokumentálta helytállását a mi világrendünk, a szocializmus mellett.

Nyári Lóránt nagyon fiatal művész, és még fiatalabb volt, mikor 1956 októbere után azonnal felismerte, milyen erő, milyen alvilági erők zúdultak ránk, s az elsők között volt, akik az ellenforradalommal szemben a művészet fegyverét szegezték.

Nem lebecsülhető fegyver ez, hiszen az ellenforradalom fegyveres és gazdasági leverése után a reakció az ideológia területén vívja utóvéd harcait s a művészet mint a felépítmény egy része éppen az a front, ahol még sok küzdelem áll előttünk. Ezért különösen tiszteletreméltó a fiatal harcos önként vállalt posztja e fronton. Nem véletlen, hogy művészi agitációját – megjegyzendő, hogy kívánatos ezt a fogalmat: művészi agitáció, a maga helyére tenni — éppen a grafikában kívánta kifejezni. A grafika, mint a képzőművészet legmozgékonyabb ága, egyben a dolgokra, eseményekre való gyors reagálás legjobb eszköze. Helyes az is, hogy a rézkarchoz fordult, mint a sokszorosító eljárások legvonzóbb formájához. Hiszen szép a rajz, a festmény s minden egyedi, helyesebben egyszeri alkotás, de akinek valami fontos, sőt sürgős közlendője van művészetén keresztül s még hozzá sok embernek szóló, csak azt teheti, amit művészünk, hogy tudniillik rézlemezre vési, metszi, karcolja, hogy lapjai minél szélesebb körben terjeszthetők legyenek. Három rézkarcsorozatát mutatja be ezúttal — a festményeken, rajzokon és linómetszeteken kívül —, s e három sorozat tartalmilag összefügg.

Az „Árnyékban" c. sorozat rögtön az ellenforradalom után született, és akár a közelmúlt szörnyűségeit, akár e szörnyűségek távolabbi előzményeit mutatja be, a mártír költő, Radnóti Miklós intésével lehet csak tartalmát szóra fordítani:

„Ember vigyázz, figyeld meg jól világod,
ez volt a múlt, emez a vad jelen, —
hordozd szívedben. Éld e rossz világot
és mindig tudd, hogy mit kell tenned érte, hogy más legyen."

A Derengés-ben a tegnap, a ma és a holnap ölelkezik, elnyomás, eszmélés, felszabadulás, vagyis a történelem, illetve az osztályharc állomásai. Ne riasszon senkit, hogy költészetet és osztályharcot egyaránt asszociál a néző, elháríthatatlan a gondolattársítás, mert harcos és költői egyben e lapok szándéka és hatása.

Mármost a harmadik sorozat egy fiatal művésztől meglepő, de élményeivel feltétlenül indokolható grimasz. Visszafintorog a ferdeségekre, az egészségtelen kinövésekre és vajon ki állíthatja, hogy közéletünkből eltűntek az álprófétáik, s hogy megszűnt az intrika? Bizony akad ilyen, és jobban teszi a művész, ha nyelvet ölt minderre, ha felesel a sok álsággal, mint ha szó nélkül lenyelné a keserű pirulát, s visszavonulna sértődött magányba. A szatíra éppen arra való, hogy pellengérre állítsa mindazt, ami növekvő életünk akadálya vagy akadályozója.

Rézkarcainak stílusát és minőségét két tényező határozza meg. Az egyik a nagyon csodált és követett elől, Francisco Goya mély hatása. Fiatal és nem fiatal művész munkásságára egyként hatnak a nagy mesterek, s a jobbik eset, ha valóban nagy és jelentős példaképet választ, mint ez esetben. A másik tényező — s ez a minőség kérdése —, hogy türelmetlen az anyaggal szemben. Hányatott gyermekkora és szaggatott iskolázottsága érezteti nyomát abban, hogy a művészi diszciplína, a szívós érlelgetés türelme hiányzik rézkarcaiból. Bámulatos az az indulat, amely rézkarctűjét vezeti, mikor nekiesik a lemeznek, hogy elmondja azt, ami nyugtalanítja, feszíti, elmondja az osztály, a nemzet s az egész világ aggasztó vagy reménykedő állapotát.

Első sorozata a Magyar Forradalmi Művészet keretében már bejárta a világ egy jelentős részét s tudomásunk szerint nem kevés sikerrel. Ha itt mégis az alkotói fegyelem hiányáról beszélünk, azért tehetjük, mert hiszen festményeiben megtaláljuk, s ha a színnel való építésben ismeri a mértéket, használnia kell a továbbiakban grafikai munkásságában is.

Festményeiből csaknem teljesen hiányzik ez a heves türelmetlenség, sőt, gondosan kimunkált képei finom színharmóniákkal egy más embert mutatnak. Frissek és elevenek a képek, és festői formáikat többnyire meghatározza a tartalom. A Vörös katona temetése szordinós színei egy gyásszal bevont dob tompa ritmusát idézi, míg a kéményseprő vidám, kormos feje szinte babonára késztet, hogy háromszor kívánjunk neki jó reggelt — szerencsénk érdekében.

Rendkívül témagazdag festő, s a mindennapok kis dolgaihoz éppoly kedvvel nyúl, mint amilyen szeretettel festi a magyar tájat, a Balatont vagy az Alföldet, és ifjúsága éppen ezekben a képekben kap szárnyra: üde színei s a kedves motívumok érzelmi életéről tanúskodnak. A fiatalság azonban kötelez: sok-sok művészi gyakorlattal s azzal az itt-ott kihagyó fegyelemmel áttörni saját korlátait. Rajzai amellett tanúskodnak, hogy az ujjgyakorlatokat mégis, mint egy lelkiismeretes hegedülő, elvégzi. De még sokat kell rajzolnia ahhoz, hogy feloldódjanak figuráinak kissé merev formái, hogy életet leheljen alakjaiba. Művészete csak úgy lesz igazán meggyőző, ha a mű minden összetevőjét számbaveszi. Nem kétséges, hogy Nyári Lóránt eddig bizonyított képességei biztosítékot nyújtanak további fejlődésére. Ha valaki, mint ő, helyes eszmékkel telített, vitán felül megtalálja az élményszerű kifejezést, mint ahogy nem egy munkájában már meg is találta.

Oelmacher Anna

MDK

Nyári Lóránt

Műveivel szerepelt a VIII.Magy.Képzőm. kiállításon.

Dutka Mária: Grafikus művészetünk fejlődése.

Magyar Nemzet, 1960.IV.17. 9.l.

Nyári Lóránt

Nyári Lóránt festménye (részlet)

VADAS JÓZSEF: Élet és Iroda[illegible] Képzőművészet lom, Bp.1978. nov.11.XXII.évf. 45.sz.13.l.

Felújított plakátok

Nevetséges volna elismerő kritikát írni a *Józsefvárosi Kiállítóterem*ben látható húsz grafikáról. Hiszen világnagyságok művei so-

fő érdekessége, hogy korábbi filmeket ismét műsorukra tűznek a mozik. Régi plakátokat azonban — bármilyen szépek is — nem

(Rémítő kutyaböfögések a pusztán, hullámokban terjed a sötétség disznószaga. Fölnéz, az augusztusi ég csillagai lámpások egy más-világi park útjain. Megrázkódik. Elindul, megáll. Fújtat a tömlő-test, kedvenc almafájára hull a hold rokokó mosolya: „Ide temessenek!" Visszafordul, a házba lép, világot gyújt és levelet ír .„Nem vagyok lerajzolva. Én a képemet tsak elevenen használom." Még kilenc év az almafa tövéig: gyorsabb Csokonai.)

(Ki beszél az éjszaka szájával, szájában ki forgat zenés szavakat; vonzás és taszítás ázsiai útvesztőiben nem én; időszerűtlen nehézkességem megjátszott maszkjaiban a riadalom is festett papírmadár, hogy sorsában tükrös kútba láthatok; beszédem álnok elterelés, bonyolultságom menekülés, érts, de számon ne kérj, az éjszaka-száj szavaiba vessz, mert tisztázhatatlan, csönddel sem mondható; ha akkor, ha ott, lettem volna bizonnyal ő, s hogy most, hogy itt, hát él egy árnya-valaki bennem, fekete nyárfa-lomb-kép befagyott vizekben, ha gondolnak vele, fölenged és kísért.)

és az első felvonásban előrejelzett vihar bekövetkezett. Hufnágel gróffról kiderült, hogy ő József, az elüldözött szolga. (Operetthez illő

Bár a szerző nem lelkendezik azért, hogy drámáit az abszurdok közé sorolják, mégis azt hiszem,

magukat enhez. *G. Szabó Sándor* és *Marschek Ottília* még hozzá is toldanak valamit korrekt és fegyelmezett alakításukhoz. Könnyű

Nyári Lóránt

Nyári Lóránt: Papszigeti fák (rézkarc, részlet)

ÉLET ÉS IRODALOM Bp. 12 1978. nov. 11.
XXII. évf. 45. sz. 12. lap.

Pataki Vera

KÜSZÖB

Kinek ír az író?

Idézhetnék még hosszasan. Lehet, hogy ez költészet, de akkor avítt költészet. Prózának is az, az izmusok halandóbbak lévén, mint az egyszerűség.

A könyv fülszövege megemlíti a fiatal író mesterei között *Hernádi Gyulát* és *Mészöly Miklóst*, azt hiszem, nem jogtalanul. Főként Hernádi hatását éreztem. Nem rossz iskola a két jeles író, mesterségbelileg. Már követésükhöz is igényesség és képesség szükségeltetik — hát még ahhoz, hogy a tanítvány kinője őket.

De hát végtére is ezek a formai elemek valamilyen mondanivaló szolgálatában állnak. Nagyon sommásan és leegyszerűsítve azt mondhatnám; Kolozsvári Papp László legfőbb mondanivalója a beleilleszkedés, beletörés a gyakorta meglehetősen kaotikus és nem túl rokonszenves világ rendjébe, a kisebb-nagyobb társadalmakba — s a személyiségnek önmagába. Tiltakozva, keresgélve, lázadozva, elkerülhetetlenül. E mondanivaló kifejezésére látszólag igen alkalmasak e lázasabb formák. Én azonban azt hiszem, a személyes jelleg, a monológ, a stiláris csapongás azért van, mert az író nem tudta kivetíteni, objektívebb, elbeszélőbb formába fegyelmezni mondanivalóját. Illetve, ritkán.

Nekem az egész kötetben *A két Cooper* című novella tetszett a legjobban. Bizonyára azért, mert a leginkább novella, a legegységesebb kép, és nemcsak a szavakra, hanem a szavak mögötti mélységre is bízza mondanivalóját. Külországi útjaimon nem egy író közölte velem megfellebezhetetlenül, a híres nyelvész, Chomsky nyomán, hogy az írói műben a nyelv a mondanivaló. Érdemben nem vitatván most e tételt, hadd tegyem hozzá, remélem, nem túl frivolan, hogy az írói nyelv alkalmanként a mondanivaló hiánya is lehet. Ezzel nem Kolozsvári Papp Lászlót akarom gáncsolni, ez, gondolom, kiderült az eddigiekből. De talán érdemes eltűnődnie rajta.

A fentebbiek azt a benyomást kelthetik, hogy a *Monológok a határon* című kötet csupa avantgard novellából áll. Pedig nem így van. A három hagyományosabb előadásmódú, ironikus-szatirikus novellából igazán csak a *Körtéren* tetszett. A kötet legterjedelmesebb és mondanivalójában legmagasabbra törő írása a *Reneszánsz est* című kisregény. Angliában játszódik, az Erzsébet-korban, az öreg William, az író, s fia: az ifjabb William, azután Francis, a hajós, Henry a falstaffi nagyivó és néhány mellékalak — köztük a hóhér is, aki korábban a nyilvános kivégzést hőseink szemelátára végrehajtotta — egy kocsmában vitatkoznak a cselekvő és szemlélődő ember szerepéről, nemzedékek ideálváltásáról, életről, halálról. Aki hiányos történeti ismeretei okából, mint jómagam is, William Shakespeare-t és Francis Drake-et, a kalózt sejti a nevek mögött, magára vessen. Hiszen az író, ha csakugyan e történelmi alakokra gondolt, nem nevezte meg őket, éspedig nyilván nemcsak a hatás kedvéért; nem is csak azért, mert a kronológia nem stimmelne — *az* a William még csak harminckét éves volt, mikor *az* a Francis meghalt —, hanem ezáltal jelezte is, hogy modellt ír, nem történelmi kisregényt. Ami egyébként a hangvételből, a gondolkodásmódból, mindenből kiviláglik. E szándékolt anakronizmus a téma jelentőségét hangsúlyozza: a történelmi díszletek előtt folytatott vita elvontabb és általánosabb érvényre törekvő, mintha ugyanazokról a témákról, teszem azt, a Nimród álló söntésében vagy egy házi ivászaton beszélgetnének. Egy bajom volt csak vele: a végén belefáradtam, mintha magam is részt vettem volna a tivornyában.

Kezdtem egy kétséggel, hadd fejezzem be egy másikkal: kell-e, szabad-e megkérdezni egy fiatal novellistától, hogy kinek ír? Elsősorban nyilván önmagának — s ez nagyon fontos —, de azontúl s főként később, kinek? A sokféle válasz közül nem tudom kiválasztani az igazit — talán nincs is igazi —, így csak a magam válaszát adhatom: még ma is szeretek olvasni, s jobb szeretem, ha az író e mulatságomban segítségemre van.

Szász Imre

Nyári Lóránt

Nyári Lóránt festménye (részlet)

Élet és Irodalom, Bp. 1978. nov. 11.
XXII. évf. 45. sz. 14. lap.

Krisztivel mi tulajdonképpen egyformán reagálunk a dolgokra. Egyformán kettősen. Az érmek átkozott két oldalát látjuk és egyoldalú érmekre vágyunk. Talán éppen a feloldhatatlan konszellemünk miatt vitatkozunk annyit, cáfoljuk egymást magáért a vitáért, hátha tiszázódik valami.

éves emancipált nő

mégis eladja, megjelenik Pesten, az ellenség lakásán, a visszahozott pénz fejében kutyáját követelve. A gyengébb nemnek, azaz a férfinak engednie kell.

A meghitt, bensőséges kapcsolat, amely a kiskorú és nagykorú ember között lassacskán kialakul, a közös életre szerződő felek szabad elhatározásából jön létre. Mindketten az „olyan, mint otthon" elveszett illúzióját akarják mesterségesen elővarázsolni. A kislány apát keres, akire fölnézhet, aki nem itta el az eszét, ha úgy tetszik, férfit, akit veleszületett női ösztönével anyáskodva gyámolíthat. A férfit nem csak a romlatlan, érdekmentes szeretet vonzza, nem csak a felelősség öröme, hogy van egy kis lény, akinek sorsáról gondoskodhat, de ez a teljességgel aszexuális férfi-nő kapcsolat időleges menekülést jelent a szexualitás vágyódva gyötrődő, csömört hozó rabságából is. Nem véletlenül féltékeny a kislányra Anna, a szerelmes asszony, és nem véletlenül féltékeny a gyerek, mert a csábító ez az árnyalat. Sajnos vagy inkább hál'istennek, az embereket egymáshoz fűző érzelmek bonyolultabbak annál, minthogy a személyi igazolványokba bejegyzett adat-logikával kiismerhetőek volnának.

Jan Nowicki és a kis *Czinkóczi Zsuzsa* játékában valóban létrejön az élő vonzalom; az elkárhozott sorsú férfi és a belső méltóságot, lelki kigyensúlyozottságot sugárzó kicsinyke nő közül ez utóbbi bizonyul az erősebb egyéniségnek. Az isten tudja, hogy a pöttöm Czinkóczi Zsuzsa, aki az Arvácskában játszott szerepe előtt egy tanyán élt számos testvérével és tehenükkel, honnan a csudából hozza ezt a kifinomult raffinériát, a személyiség öntudatát, ezt a nem koravén, mégis bölcs tekintetet.

Sajnos, a filmen nagyon is meglátszik, hogy elsősorban a kislány és a felnőtt férfi kapcsolata inspirálta. A társadalmi háttér, Novák András disszidens múltja, nyugtalan jelene, a szülőfalu látszólagos idillje, a hisztérikus kitörések, bizonytalan statikájú, mesterkélt dramaturgiai fogásokkal tervezett

Nyári Lóránt

A müvész festményének egy részletét bemutat-
ja a lap.
Repr.

Fenti festményrészletet lásd: "Tiszaparti
fák" c. rézkarc-részletének hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. nov. 11.
XXII. évf. 45. sz. 16. lap.

~~ezen a gyűrűn! Talán, ha valaki benyitna. De hát, ki nyit be ide? Hiszen ő is csak úgy véletlenül...~~

~~— Csak véletlenül!~~

~~A fotelok kegyetlen derűvel.~~

~~Erdei táj, alkonyatban.~~

~~Alul a bal sarokban apró betűkkel egy név. Az akvarellista neve. — Adolf Hitler.~~

Nyári Lóránt

Nyári Lóránt: Tiszaparti fák (rézkarc, részlet)

Élet és Irodalom, Bp. 1978. nov. 11.
XXII. évf. 45. sz. 15. lap.

1978. NOVEMBER 11.

A tuloldalon lásd: a müvész festményének részletét.

erő, mely bontásért átkozo

A lány, ki egy korty vizet
a jót s rosszat egyként meg
mert kedvese, testvére, va

Ébrenlét és alvás k

A félálom, mint láp terü
ébrenlét és alvás között
Benn ellazulnak lassud
a gondolkodás pántjai.

Hegyi tájak suhannak á
és titkos, ajtótlan falak
és kanyargó, zárt udvar
menni csak cél nélkül le

Szók ötlenek fel, monda
egy más világ rendje sze
Lámpát gyujtok, hogy l
de mint szitán át, elfoly

Éji robogás

Éjjel robogásra
riadok:
vágtatnak páncélos
lovasok,
körülöttük sárga
fáklyafény
imbolyog az utcák
ház-közén.

Hol vagyok? Itt lakor
Utazom?
Melyik korban élek?
Nem tudom.
Fáklyákon túl örök
csillagok —
Lassan ébredek rá:
holt vagyok.

csak felgyógyuljak. előbbre, egy megüresedett lakásba

Nyári Lóránt

Nyári Lóránt festménye (részlet)

Élet és Irodalom, Bp. 1978. nov. 11.
XXII. évf. 45. sz. 15. lap

álldogáltak. Csak jönne már a karhatalom. Újra meg újra bevetették magukat, türtőztetve, erőltetve a nyugalmat, mert rájöttek, hogy D-névei semmire sem mennek, ha hangoskodnak.

Pontosan egyikük sem tudja, mi hozta a váratlan fordulatot. Úgy gondolták, elkerülhetetlen lesz az erőszakos költöztetés. De D-né akkor hirtelen kibújt ódujából, az udvar közepén megállt, szájába kapta az ujjait, egy éktelen nagyot füttyentett. Erre mintha riadót fújt volna, innen is, onnan is jönni kezdtek izmos lelkű tények. Megtermett férfiak, feltűrt ingujjban, cigarettázva, komoly tekintettel körbeállták a három embert. D-né is közöttük állt. A szeme meg se rebbent, csak nézett makacsul, megmásíthatatlan eltökéltséggel. Itt mindennek úgy kell történni, ahogyan én mondom — ez volt az arcára írva.

Mi tagadás, volt okuk a tanácsiaknak a félelemre. S akkor az asszony felemelte a karját, s a férfiak megindultak a sötét helyiségbe. Egyenként hordani kezdték a székeket, a sublódokat, a rozoga ágyakat — mindent. A tanácsiak arra eszméltek, hogy már ők is fogják a bútorokat, az áporodott holmikat, rakják a szekérre.

Órába se telett, mindent felpakoltak. D-né megmarkolta a szekér rúdját, a férfiak a lőcsöket, meg ahol érték a szekeret, s megindult a menet. A tanács emberei is elindultak, s nem tudták, nevessenek-e vagy sírjanak.

VÁNOVICS MIKLÓS, helyettes főszerkesztő: PÁRAGH VILMOS
pest, Széchenyi utca 1. Telefon: 810—930, 810—920, 810—929; 19 óra után 115—231
RAJZOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA
Budapest VII. Lenin krt. 9—11. Levélcím: 1906 Postafiók 223. Telefon: 121—265
3—4655 Szikra Lapnyomda, Budapest. Felelős vezető: CSÜNDES ZOLTÁN vezérigazgató
Budapesten kerületi kézbesítőhivataloknál és kézbesítőknél. Külföldön terjeszti a „Kultúra"
Külkereskedelmi Vállalat, H—1389 Budapest, Postafiók: 149
19 forint, negyedévre 38 forint, félévre 60 forint, egész évre 120 forint
INDEX 25 249
HU ISSN 0324—8348

MEGJELENIK
MINDEN
SZOMBATON
16 OLDALON

NYÁRI LÓRÁNT

Bemutatjuk Nyári Lóránt grafikáit

Nyári Lóránt Szegelen született, 1928-ban. A Képzőművészeti Főiskolát 1954-ben fejezte be, mestere Kmetty János és Pór Bertalan volt. 1957 óta kiállító művész. Első önálló tárlatát 1959-ben rendezte Budapesten politikai témájú rajzsorozatokból és rézkarcokból. Legutóbbi kiállítása a Fényes Adolf Teremben volt 1970-ben, itt gesso technikával készült, a Németalföld és a novecento festészetével rokon stílusú festményeit mutatta be.

Ritkán láthatjuk műveit, minden szereplése újra és újra meglepetés. Most — festményei mellett — néhány újabb rézkarcát közöljük.

Elet és Irodalom, Bp. 1978. nov. 11. XXII. évf
45.sz. 12. lap.

Biztató évadkezdés

A tuloldalon lásd a művész: "Az igéret földje" c. képét.

Vagy három évig építette műsortervét a gyerekszínház a színművészeti főiskola operettosztályára. Szabados Zsuzsa és a többiek szétrajzása után (no meg az úgynevezett ifjúsági előadások színvonal-ingadozásai miatt) a koncepció megújítására vállalkozott a színházvezetőség. Az évad első két bemutatója igazolta a régi tapasztalatot: az általános iskolásoknak, mert (a többiekkel ellentétben) fölényes a mozgáskultúrájuk.

A mulatságos metamorfózisokat irányító címbeli varázspálcát egy debütáns: *Sinkovits Mariann* kezeli. Szerepe azonban eléggé vázlatos és ahhoz még nincsen rutinja, hogy enélkül is tudjon jelenség lenni. Az előadás díszlete — *Répánszky Ernő* munkája —

Nyári Lóránt

Nyári Lóránt: Az ígéret földje (festmény, részlet)

Élet és Irodalom, Bp. 1978. nov.11.XXII.évf. 45 sz.11.lap.

Több a számadásnál

■ Péchy Blanka: Este a Dunánál anyanyelv tisztaságáért figyel

Nyári Lóránt

"Az igéret földje" c. festmény-részletét bemutatja a lap.

Fenti képet lásd: "Bemutatjuk Nyári Lóránt grafikáit" cimü, -a müvész munkásságáról szóló- ismertetés hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. nov. 11.
XXII. évf. 45. sz. 11. lap.

Nyári Lóránt

Élet és Irodalom, Bp. 1978. dec. 2.
XXII. évf. 48. sz. 5. lap

HÁRS LÁSZLÓ HAGYAT

Napló

UO VADIS?

eink:

PHAN HERMLIN

fordító prózaíró, esszéista. Az NDK irodalmának egyik Erős szálak fűzik a magyar költészethez: öt évszázad ma- válogatott fordításait antológiában gyűjtötte össze, amely- között Berzsenyi Dániel, Füst Milán, József Attila, Illyés l. Az ő kezdeményezésére látott a magyar líra fordításá- t költőkből álló kis csoport. A Magyar PEN Club meghí- t hazánkba. 1975 óta a Nemzetközi PEN alelnöke.

néhány szót a Nem- működéséről, feladatai-

a PEN legfonto- hogy jó kapcsolatot legkülönbözőbb álla- tt. Még a hideghábo- ben is azon fárado- rosabb szálak fűzzék szocialista és a ka- gok íróit. Rangját az hivatalosan az tartozik és mind a lág legnagyobb nem- vezete.

a, amikor Heinrich Böll tnémet PEN elnöke, ezdeményezte a jobb ítését az NDK és az zött.

örekvések jelentősek mindkét félnek az t kellene szor- rmészetesen az iro- atoknak határt szab állam mindenkori nya. Brunó Kreisky ellár mondta nemrég ban tartott beszédé- német állam polgá- tudatában kell csele- európai szomszé- tással van a két né- zötti kapcsolat. Ezt l tartani — az iro-

ik, az írók, világszerte feltárják az „én" bel- onfliktusait.

NDK-beli írók, aki-

rábbi, a németekre jellemző típus volt az engedelmes, a hatalmon lévők véleménye előtt azonnal meghajló alattvaló típusa. Ma az a kérdés, föllelhetők-e az ehhez hasonló viselkedésmódok a szocialista társadalomban?

— Milyen morális kérdések kísérték végig egész életútján, életművén?

— Még csak tizennyolc éves voltam, amikor hatalomra került a fasizmus. Az ezt követő években két alapvető magatartásformát ismertem meg. Az egyik a bátorságé volt: törekvés az emberi értékek megőrzésére. Hihetetlen, hogy mit vittek végbe — anélkül, hogy magukra gondoltak volna —, olyan emberek, akiknek többsége arra született, hogy egyszerűen éljen, hogy kialakítsa a maga személyes boldogságát. Hirtelen azonban nagy események középpontjában találták magukat. Védekezniük kellett; védekeztek is. A másik viselkedésmód az árulás, a gyávaság, a megvesztegethetőség volt. Ennek képviselői a fasiszta rendszerben az egyéni érvényesülésért eldobták maguktól családjukat, barátaikat és mindenekelőtt korábbi eszméiket. E két magatartásforma példái kísértek végig egész életemen.

— És mi az, ami napjainkban foglalkoztatja?

— Az, hogy milyen a jövő társa-

Nyári Lóránt rézkarca (részlet)

ban csakúgy, mint a vietnami háború elleni protestálásában.

nek minősül a CIA, meg az egész bankrendszer, meg a környezet-

Nyári Lóránt

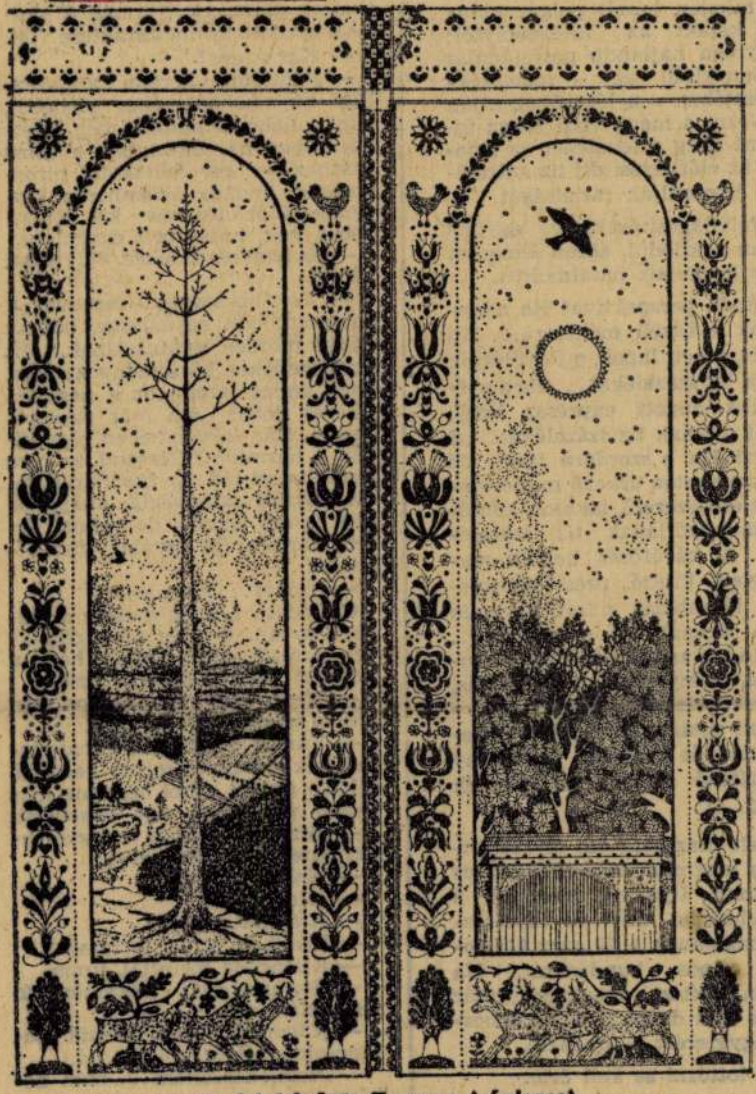

Nyári Lóránt: Tavasz (rézkarc)

ÉLET ÉS IRODALOM Bp. 10
1978. nov. 11. XXII. évf. 45. sz. 10. lap.

nem értem a kérdést.

Ám ekkor Ulrike P. elmagyarázza, hogy a svájci posta is munkaerőhiányban szenved. Ezért például minden bázeli polgár ajánlatot kapott az intézménytől: amenyiben hajlandó postaládáját a kapun kívül vagy — műemlékház esetében —a lépcsőház alján elhelyezni s maga viszi fel az újságokat meg a leveleket az emeletre, az előfizetési díj tíz százalékával honorálják fáradságát.

A felvilágosítást hallva agyunk lázasan nekilódul, ébren álmodott álmok kerítenek hatalmukba.

Micsoda perspektíva! Ha adaptálnánk a bázeli módszert... Ha a napi-, a heti lapok, a folyóiratok árának tíz százalékát... Ha a postaládába dugott expressz levél, távirat díjának tíz százalékát... S tovább! Ha a szerdára ígért, de csak szombaton érkező mesterember, telefonszerelő, lakatos, kőműves munkadíjának tíz százalékát... A kávéfőzés helyett magánügyeit intéző presszóskisasszony időrablása miatt a dupla fekete árának tíz százalékát... Ha minden szolgáltatás körüli huzavona, kényszerű barkácsolás, időpocsékolás ellenértékét egy — a bázeli postához hasonló — személytelen és gavallér intézmény megtérítené nekünk tíz százalék erejéig...!

Bázeli utazásom óta olykor itthon is megrohannak utópisztikus képzeteim. Ilyenkor megállok a női ruhaüzlet előtt és kiválasztom magamnak a 29 ezer 614 forintos csinos bundácskát. Ha minden térítést megkapok, már nem is lesz drága. S a nerckucsma négyezerért — okkázió.

Még lottózni se kell érte.

M. J.

— És... és annyira tetszett szeretni a harminc filléres gyufát?

— Ó, hogyne! Egyáltalán nem azért, mert számottevően olcsóbb volt, noha ez is egy szempont. Hanem azért, mert annak a gyufásdoboznak, uram, karaktere volt.

— Káráktere?

— Pontosan, kérem, karaktere. Úgy bújt ki az ember zsebéből, mint valaha — amikor még értettek ebben az országban a jóízű evéshez — egy jóllakott, piros-pozsgás, jovális úriember a kisvendéglőből. Kedves kis tömzsi doboz volt, határozott egyéniség.

— Ez nagyon érdekes. Folytassa, kérem.

— Továbbmegyek: nemcsak a doboznak volt egyénisége, hanem szinte minden gyufaszálnak. És nem mellékes körülmény az sem, hogy amint látom, ez a negyven filléres doboz ma már papírból készül. Hát, kéremszépen, úgy éljek, a harminc filléressel ez nem fordulhatott elő. Az fából volt, fából készült mindvégig, ahogy az illik is egy gyufás dobozhoz. Na, nem tartom föl tovább, viszontlátásra.

— Szóval... nem kell?

Csalódott, félszeg mosoly a trafikos arcán. Ő még ama régiekhez tartozik, akik tudják, hogy a negyven filléres üzlet is üzlet.

— Nem, köszönöm, sajnos nem tudom használni.

— Várjon csak, uram! Hadd javasoljak valamit: mivel harminc filléres gyufát sehol sem fog már kapni, vásároljon egy öngyújtót.

— Tényleg... hogy ez nem jutott eszembe! Igaza van.

— Melyiket kéri?

— Mindegy.

— Ajánlhatom ezt?

— Rendben. Mivel tartozom?

— Kilencven forinttal, uram.

— Parancsoljon. Köszönöm és viszontlátásra.

— Cigarettát nem tetszik parancsolni esetleg?

— Nem, köszönöm... nem dohányzom.

Nyári Lóránt

Nyári Lóránt: Dunaparti fák (rézkarc)

Élet és Irodalom, Bp. 1978. nov. 11.
XXII. évf. 45. sz. 7. lap.

Móra Ferenc-szövegek

yvet

G. Bardawil, a *Photocinéma* című folyóirat főszerkesztője a tulajdonosa annak az üzletnek, ahol az egyik részlegben fotóalbumokat, fotókat, magazinokat árulnak, a másikban fényképkiállítás van, a tea-szalonban pedig nemcsak tea, hanem hideg-meleg étel is kapható. Könyvet az éhes vendégnek? Vagy ételt az éhes olvasónak? Az elgondolás vonzó: nemcsak könyvvel él az ember, olykor megéhezik és meg is szomjazik.

Persze a valóság nem ilyen idilli. A könyvárusítás nem jövedelmező Franciaországban. Régi hagyomány, hogy a könyvesbolt papírkereskedés is — de papírt kevesebbet fogyaszt a felnőtt francia, mint bifszteket.

f. a.

század

dául Maorilyn Maonroe) *Udo Kultermann* foglalkozik. A trivializált Mona Lisa különösen a reklámgrafikusok és a vicclapok kedvence: egy fényképregény egymást követő felvételein a kertből kilépő és meztelen fenekű Mona Lisa a mellette függő és szépségétől megelevenedett I. Ferenc francia királlyal enyeleg. „Egy mosoly, egy sör" — állít fel világrendet egy hirdetés Mona Lisának álcázott reklámhölgye a bárpult előtt, a japán üzleti plakáton a karjára fűzött kosár súlyától hervad le Hölgyünk arcáról a híres mosoly.

A tanulmánysort a *Mona Lisa a költészetben* című összefoglalás követi, majd egy részletes diszkográfia és filmográfia. A téma kimeríthetetlen a slágerszerzők és a filmreklámok, ugyanígy a népszerű és tudományos elemzések számára. Teljes a kép: a téma, az ötlet és a tárlat aranyat ér. Bizonnyal hoz is.

A HÉT KULTURÁLIS ESEMÉNYEIBŐL

Új könyvek

SZÉPIRODALOM

ILLYÉS GYULA: HUNOK PÁRIZSBAN. Regény (Magvető—Szépirodalmi)

WILLIAM MAKEPEACE THACKERAY: A RÓZSA ÉS A GYŰRŰ. Meseregény (Móra)

KAREL GRABELJSEK: FÁJDALOM. Regény (Európa)

MARIA KUNCEWIOCZOWA: IDEGEN NŐ. Regény (Európa)

FEDERICO DE ROBERTO: ÁBRÁND. Regény (Európa)

ABE KOBO: A DOBOZEMBER. Regény (Magvető)

Filmbemutatók

november 16-án

A BIRODALOM HAMVAIN KERESZTÜL. Színes román film

EGYSZEREGY. Színes magyar film

ÉRINTÉS. Színes svéd film; felújítás

BOCSÁNAT, ITT VERNEK? Színes, szinkronizált lengyel film

Színház

LÉGKÖBMÉTER. Bemutató a Pesti Színházban, november 10-én

OLASZ SZALMAKALAP. Bemutató a Kecskeméti Katona József Színházban, november 10-én

VÉRROKONOK. Bemutató a Szolnoki Szigligeti Színházban, november 17-én

DANTON HALÁLA. Bemutató a Nemzeti Színházban, november 17-én

SZEGET SZEGGEL. Bemutató a Kaposvári Csiky Gergely Színházban, november 17-én

Nyári Lóránt

Nyári Lóránt festménye (részlet)

Élet és Irodalom. Bp. 1978. nov. 11.
XXII. évf. 45. sz. 9. lap.

LAMKÓ SRATÓ KÁROLY!

ában, s
— az
táj"
zésként
hiteles-
zjonov-
esterfo-
dnia az
autópá-
dübör-

s Vera

boldogtalan szerelemmel, például. Meg néhány ellökett fej-jel-a-falnak-rohanással. Daccal és sebbel. Hogy ne csak tintát sírjanak.

Malac se rí, ha nem húzzák a farkát. És röfögéstől ki rendülne meg?
Egyszóval, uraim, az az érzésem, másutt kéne az egészet elkezdeniük. Tán úgy, hogy megszületnek.

et rend-
219 old.;
helyett
85 old.)

hogy ezt
a Való-
a láb-
t nagy
t kivi-
udomá-
hiányzik
nény. A
indultak
sajátos
elismeri,
vatkozik
érthetet-
mit ér.
tizenki-
nere és
gy ma-
rta idé-
azért is.

Nincs okom vitatni az értékelést, mert a többi megszólaltatott sem elégedett a mai helyzettel, mindazonáltal a két kötet alapján egy *köztes* kategóriát hiányolok az osztályozásból: a menedzserekét. A beszélgetésekből ugyanis kisejlik, hogy a tudományos élet egyik ellentmondása — gondolom, nemcsak a Szovjetunióban és Magyarországon, hanem világszerte is — a műhelyszervezés. Alkotó tudósok keseregnek azon, hogy energiáik jelentős részét szervezésre fordítják, holott nincs hajlamuk a menedzserséghez; s egy-egy interjú elárulja azt is, hogy nem föltétlenrül alkotó hajlamú tudósok írtóznak a szakmai ítélettől: „Menedzsernek jó lesz." Pedig nyilvánvaló, hogy elmélet és gyakorlat akkor egészíti ki egymást, ha jól felkészült szervezők gondolják végig azt a rendszert, amelybe zök-

esik arról, hogy a gyakorlati célfeladatra szervezett team-ben milyen szerepe van az egyénnek. Akár kérdezi a riporter, akár nem, szinte kivétel nélkül megemlítik az intuíció jelentőségét: a megérzésnek, a képzeletnek személyiség felszabadító hatást, tudományos értéket tulajdonítanak. Ezért aztán aligha meglepő, hogy az eszszéhez — az írásbeli kísérlethez — is módfelett vonzódnak, s ami ezzel majdnem egyet jelent: kötelességüknek tartják nézeteik és kutatási eredményeik közérthető, közhasznú terjesztését.

★

Rényi Alfréd, a néhány esztendeje elhunyt, tudománynépszerűsítésben is jeleskedő matematikus azt fejtegeti egyhelyütt, hogy „... a dialógus (azaz a tárgyilagos, az igazság felderítésééért folytatott vita) szeretetében egy

~~nyokkal versengve igyekeznek nemi pénzt kihúzni a fukar parasztokból, ninestelen munkásokból. S a Maupassant novelláiból ismerős figurák után, mintha egy Balzac-~~

~~noptikumán, hiszen nem róluk, hanem atyáikról szól a mese.~~

~~(fázsy)~~

Nyári Lóránt

Nyári Lóránt: Tavasz (rézkarc, részlet)

ÉLET ÉS IRODALOM

6

Bp. 1978. nov. 11. XXII. évf. 45. sz.
6. lap.

net, ha lehetne önmagáról.

A tanulmány konkrétan, de nagy általánosító erővel elemzi azt az egyenlőtlen párviadalt, amelynek során a nagyhatalmú intézmények felmorzsolják a velük szembekerülő egyént. Az egyén mindenképpen a rövidebbet húzza ezekkel az intézményekkel szemben; akár ki akar kerülni belőlük, mint Martinovics az egyházi rendből, akár beléjük akar kerülni, mint Martinovics az állami rendbe, mindenképpen az engedmények és követelmények gyilkos harapófogójába kerül. Az előbbiek illúziókkal, az utóbbiak csüggedéssel töltik el, és e két hatás, kellő adagolás és megfelelő számú ismétlés esetén a delikvensnek vagy a gerincét vagy a pályáját töri ketté. Martinovics azért számíthat különleges érdeklődésünkre, mert ő a szokásosnál végletesebben hányódott remény és kétségbeesés között; ezért aztán a

-vesz. Egyaránt az utolsó előtti pillanatig őszintén úgy érzi, hogy érdemes kockáztatnia, de aztán valaki valamiért megmakacsolja magát. Ekkor a szervezet valamelyik fóruma vagy szószólója új követelménnyel fordul a szóbanforgó személyhez: maradjon nyugodtan ambíciózus és — üsse kő! — tehetséges is, de áldozzon fel ezt-azt az öntörvényűségéből. Ha az illető rááll erre, akkor a már jelzett komikus masinéria mozgásba lendül, és mindaddig működik, míg az egyénnek van még a raktáron feláldozni valója. A tehetség azonban az öntörvényűség kisugárzása, és ezért együtt enyészik el vele; a szervezet akkor kooptálja a személyt, amikor ennek már csak az ambíciója a régi. Martinovics különleges balszerencséje — vagy erkölcsi értelemben szerencséje —, hogy nemcsak ő romlott rohamosan, hanem a testület is, és így a

A Martinovics-tragédia egy még torokszorongatóbb témát rejt magában: a Martinovics-komédiát. Hankiss Ágnes tanulmányából a témának ez a vetülete is kisejlik. Ha elfogulatlan füllel hallgatjuk, maga a sztori is tele van mulatságos elemekkel. Egy szerzetes, aki érett ateista filozófiát dolgoz ki. Egy reformista, aki átfogó társadalomátalakító programját besúgójelentéseinek függelékeként adja elő. Egy forradalmár, aki spiclitevékenységének áldozatait szervezi titkos társaságokba. Mindezek az életrajzi-történelmi tények azonban csak kikristályosodási pontjai a mélyebben rejlő komikumnak: annak, hogy Martinovics a vele szemben álló intézmények képviselőinek arcára függesztette szemét, és nem látta az arcok előtt azt a személytelen, színtelen hatalmat, melynek folyvást nekicsapódott, mint légy az ablaküvegnek. Nevetnénk, ha egy bolond arra akarná rábeszélni a Dunát, hogy folyjon fölfelé; amikor Martinovics a „legkegyelmesebb uralkodó"-hoz vagy a legjóságosabb rendőrfőnökhöz fordult radikális reformjavaslataival, hasonlóképpen járt el. Külön balszerencséje volt, hogy József arcának helyét a képmutató Lipóté, majd a borzalmasan korlátolt Ferencé foglalta el — ha ezekre az arcváltozásokra nem kerül sor, talán elmarad a tragédia. De a komédia rugói akkor sem rozsdásodtak volna be: Martinovics mindenkor egy olyan birodalmat bombázott korszerű indítványaival, amely nem állt a kor színvonalán; olyan intézményeket akart befolyásolni, amelyeknek e befolyás a pusztulását okozta volna; olyan gépezetnek kínálta zseniális megbízhatatlanságát, amelyet kizárólag a megbízható középszerűség bírt mozgásban tartani.

A bürokratikus hatalom legfőbb ereje spontán működésében rejlik. Például: Martinovics megpályáz valamilyen egyetemi állást. Az illetékes bizottság kedvező véleményt ad róla, az elnök azonban vagy valaki más, megakadályozza

meglehetősen ifjú bürokratikus államszervezet működési mechanizmusát. Talán nem volt még nyilvánvaló, hogy ez a roppant nagyétkű szörny nem lakik jól egy bármilyen tehetséges értelmiségi kisujjával. Talán nem láthatta a kezdet kezdetén, hogy „a beépülő reformizmus útját választó egyént... nem csupán az önmegtévesztés veszélye fenyegeti, hanem a vele szemben álló hatalmi szervezet önvédő és maximális nyereségre játszó rutinja is". Később azonban feltétlenül észre kellett volna vennie, hogy áldozatai nincsenek arányban esélyeivel. Ezen a ponton újabb dilemma jelentkezik: az egyénnek választania kell az öncsalás és a cinizmus között. Az öncsaló erőnek erejével nem veszi észre a rossz szituációt, amelybe belecselezte magát, a cinikus pedig, látva, hogy nincs visszaút, elvállalja ezt a szituációt, és így lép tovább. Martinovics fantasztikus személyiségére jellemző, hogy megkerülte ezt az alternatívát. Az öncsaláshoz túl okos volt, a cinizmushoz túl patetikus alkat. Így hát skizoid megoldást választott: a hatalom bizalmát megcélzó besúgó jelentéseit és legragyogóbb forradalmi pamfletjeit egy időben írta és mindkét tevékenységét mély meggyőződés hatotta át. Ehhez, persze, egyaránt volt szüksége öncsalásra és cinizmusra is; de a tudatzavarig fokozódó felmorzsolódástól egyik se mentette meg. Kettébomló énje, a maga borzalmas komikumával, József Attila macskájára emlékeztet, aki egyszerre próbál, persze, hasztalanul, „kint és bent" egeret fogni. „Cselekvő pozícióba jutni, a morális megfelelés keretén belül; kívül maradni és belülre kerülni egyszerre — minden elkötelezett, de öntörvényű értelmiségi örök vágya" — írja Hankiss Ágnes. Martinovics példája azt bizonyítja, hogy nem minden korszak kínál ennek a vágynak ehető táplálékot.

Eörsi István

ónként húszezer példányt „ter- épületet kellett emelni a gépsor-
mel", nagyobbakból hatvanezret nak, olyan területen, mely az-
is egy műszak alatt. Nyilvánva- előtt mező volt. Négy hónapon át

Nyári Lóránt

Nyári Lóránt: Tiszaparti fák (rézkarc, részlet)

Az utóbbi években történeszünk viszonylag sokat írtak a második világháború kezdetén hazánkba menekült több tízezer lengyelről, itteni tevékenységükről, sorsukról, a két nép antifasiszta együttműködéséről. A téma gazdag szépirodalmi feldolgozásáról számos közlemény jelent meg folyóiratainkban, amelyek emellett közölték néhány menekült literátor verseit és prózai munkák részleteit. Kiadták a [illegible]szakot ugyancsak ná[illegible]elő A. Bahdaj és K. [illegible] egy-egy hasonló tár[illegible] is.

[illegible] alatt Magyarországon [illegible] alkotók versei és pró[illegible] a negyvenes-ötvenes [illegible]letkeztek és úgy tet[illegible]

[illegible] Prokop három elbe[illegible]lmazó, 1978-as kötété[illegible] darabja: *A szép ma*[illegible] Az 1931-ben született [illegible]ként és műfordítóként [illegible]

[illegible] hazafiságát sokan kinevették. Később luxuséttermekben, német tisztek társaságában egy szép cigánylánnyal szórakozott. Ez a jellemzés bizonyára az egykori menekülttől származik, aki a magyar társadalomban ilyen figurákkal is összeakadhatott.

A tokajit a lengyel írók még mindig túlságosan gyakran emlegetik, mint elengedhetetlen tartozékot. Prokop narrátora is több-

becsületére legyen mondva, híres borunkat mégsem tartja kötelező rekvizitumnak.

A menekült-témáról vegyes színvonalú alkotások születtek. S mert a magyar—lengyel viszony a világháború történetének javunkra írható fejezete, nem árt, ha újabb adalékáról tudunk.

D. Molnár István

Vendégeink:

HORIA LOVINESCU

[illegible]esti Nottara Színház [illegible]t jellemzi, hogy nyolc [illegible]cóban lépett föl nagy sikerrel. Lovinescunak azonban nemcsak színháza európai tekintélyű, hanem darabjait is szívesen játsszák a világ számos országában. A román PEN Club elnöke 1963 óta.

— Mint színigazgatónak és drámafrónak, mi a véleménye arról a kér[illegible]

— Mik a feltételei az ilyen alkotások létrejöttének?

Az ősz asztalánál

Élet és irodalom, Bp. 1978. nov. 11.
XXII. évf. 45. sz. 5. lap.

Nyári Lóránt

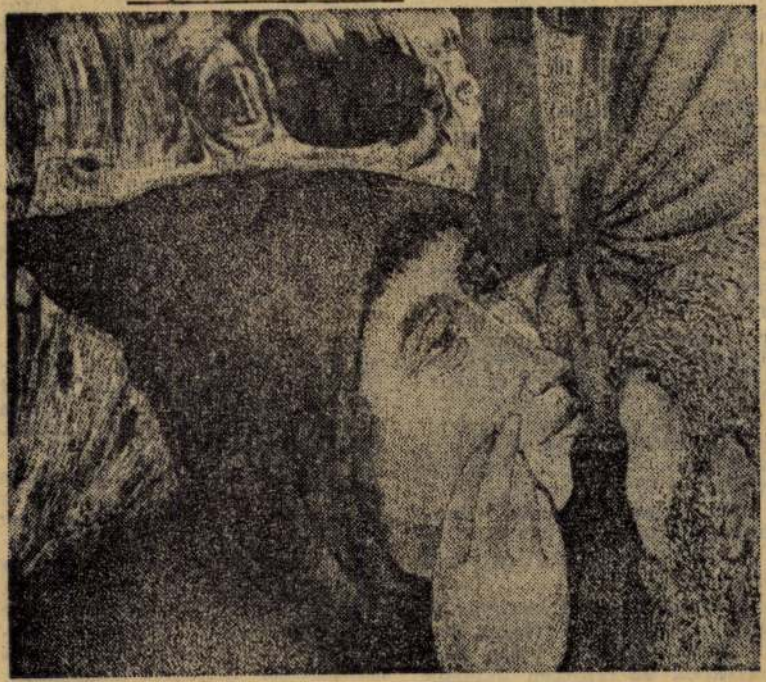

Nyári Lóránt festménye (részlet)

ugyancsak hordozó alkotókat „vette munkába". Tehát nem a kiadói megbízás irányította az érdeklődését, hanem mély belső érdeklődés. Nem idegen ez a tradíció a magyar költészetben, s nem idegen Önöknél, szlovákoknál sem. *Hviezdoslav* ugyanezzel *a belső érdeklődéssel* tolmácsolta Petőfit, Aranyt, Madáchot, Novomeský egyik esszéje arról szól, hogy mennyire közel érezte önmagához Paszternakot. *Jan Smrekkel* többször beszélgethettem arról, hogy mennyire szeretné Petőfi, Ady, József Attila után még

Ez azonban nem elegendő. Hiszen éppen az a problémánk gyökere, hogy az államközi szerződések megfelelő alapokat adnak a szellemi együttműködésre a szocialista országok között, sokszor hiányzik ám a belső feszültség, a kultúrák összeszikrázása, az alkotó találkozás. Például miért ne vitathatnánk meg az Ön műfordításait itt, Budapesten vagy ott, Önöknél, Pozsonyban? Például az sem lenne érdektelen, ha — mondjuk —, *Miroslav Válek* válogatott verseinek tolmácsai hallhatnának véleményt

szetről essék szó... *Marta Lesná* Sütő András-tolmácsolása vagy *Andréj Kostolný* remek Illyés-szövege, a *Kháron ladikján* fordítása ugyancsak erről a *személyes ihletről* vall. Mennyire vettük észre ezeket a vállalkozásokat? Egy hír, egy tudósítás erejéig? Vagy még

észlelik. Tehát nem csupán és nem is feltétlenül az együttélés különböző aspektusaiból közelítenek felénk, s ezért soklakta kevesebb a romantikus, az érzelmi motívum és az értelmi, a tárgyias elemzés az uralkodó. Ezt érzékelem az Ön tevékenységében éppen úgy, mint a

[redacted]

[redacted]

XXII. évf. 45. sz. 4. lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. nov. 11.

Nyári Márton

ötvös Nagyvárad

XVI. század.

Váradi ötvös Nyári Márton

Nokolötvcch. 44.l.

Nyári Márton

Kolozsvári ötvös

1586.

vőd

=

Baloph Kolozsvár

22. l.

NYÁRI MIHÁLY, fazekasmester

1819-ben az egri Fazekas-céh beadványt intézett a Tanácshoz Nyári Mihály elleni ügyükben. A beadvány alján szerepelnek a fizetni nem akaró mesterek nevei is: Nyári Mihály, Csajka János, Kaszony István és Hebellák Ferenc.
158.old. 16.jegyz

LÉNÁRT ANDOR: Az egri céhek és a magisztrátus a 18-19.század fordulóján 155.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, XIII. 1975.-Eger, 1975

NYÁRI MIHÁLY, fazekasmester

1819-ben Egerben a fazekasok kérték a Tanácsot, hogy nyá
Nyári ügyét a céh jóhire érdekében rendbe. Nyári a
most is található miskolci kuntschafftal bocsátotta el
a legényeket. 158.old

LÉNÁRT ANDOR: Az egri céhek és a magisztrátus a
18-19. század fordulóján 155.old

Az Egri Múzeum Évkönyve, XIII. 1975.-Eger, 1975

Nyári Lóránt

Nyári Lóránt: Pro futuro

Élet és Irodalom, Bp. 1978. nov. 11.XXII.évf.45.sz.

lap

lat
tes
sük
kat

tech Kondrót, még tavaly láttak napvilágot, a szlovák könyvkiadás egyik legrangosabb sorozatában, a *Kruh milovníkov poezia*-ban (ez a

se feledjem, a Kassák-, a Weöres-, a Babits-válogatást. Századunk magyar lírájának élvonalából választott ugyanosak nehéz próbaté-

És ha valamiképpen kimarad a nem szomszédos országok standard sorozatából egy-egy olyan műalkotás, mint az Ön szlovák Illyése.

A költő — emlékezetem szerint a huszadik században élt, az lsó negyed kezdetén, valami- 1978-ban.

A költő nehéz helyzetben volt. nak eresztette a fejét. Tudniil- egyedül volt — eltekintve 5 rab lányától, szeretetteljesen ki- jedt családjaitól, 29 kötetlen, zta szívű, és 83 reá szoruló ba- jától (többnyire a testi-lelki nk szélén álló barátokat istápolt szeretett, akiknek ő adott erőt további élethandabandához, az vén egyik főtulajdonsága, hogy nem tudni, honnan, hisz maga állandóan összerogyóban volt — terőt adott további élethanda- ndázáshoz, pedig talán jó lett lna, ha ő kap erőt más embe- ktől az élethandabandázáshoz, nem kapott, így őneki kellett nia, hiszen, ha elkezdte sorol- kisded bajait, hamar leintették: ..ajaj, az semmi. Hogy te meg- lsz, az természetes. Te bírod. ogy te beledöglesz társadalmi szméid kiteljesítésébe, na, ez az- zal jár... de! Nekem fáj a szí- vem! A fogam! A mahagónibúto- rom! Az autóm fáj! A kitünteté- sem fáj! Hogy kicsi! A hova-to- vábbom fáj! A hazám! A beto- nom a házban! — Te fájj. Ez rendben van. Ne haragudj, de az én körmöm fáj! Jobban fáj, ne- kem jobban fáj..." — így aztán sose hallgatták meg őt, ám meg kellett volna hallgatniok), s elte- kintve számtalan szemérmes és szemérmetlen szerelmétől — a költő nehéz helyzetben volt. Tud- niillik egyedül volt. *Ad egy-*

dél-afrikai, közép-afrikai, dél- amerikai helyzetekkel és gyarló diktatúrákkal —, témája az infor- mációk és dezinformációk renge- tegében áttekinthetetlen és meg- írhatatlan volt. Hiába volt tele a feje — lényegében nem volt té- mája. Tudniillik ennyit egyszerre nem lehet megírni — nem bírja a papírlap. *Ad kettő.*

Borzalmas.

Slusszkulcsát szomorúan lóbál- ta elnyűtt kezében. Lehanyatlott. Aztán kiballagott az autójához, hogy beindítsa. Látta — kirabol- ták. Ellopták tőle fekete bőrtás- káját, amelyben a személyigazol- ványa, forgalmija, jogosítványa, írószövetségi igazolványa, telefon- notesza (29 + 83 = 112 címmel),

GYURKOVICS TIBOR:

ÜDV A TOLVAJNAK!

Búnak eresztette a fejét. Ides- tova néhány száz forintja sem volt. Színművet, regényt, novellát, hangjátékot kellett volna írna — pénzért vagy lelkesedésből, ihlet- ből vagy témából —, de ez neki, a fentiekből következően nem ment. Ki kellett fizetnie a tartozásokat, eltartani családjait, fönntartani sirámait — de ehhez pénz nem volt. Ennyit, egyszerre nem lehet. *Ad három.*

Persze hogy búnak eresztette a fejét. ...

irodalmi alap — munkakönyve, kisded bankcsekkje, 4 otthonának kulcsa, sportbisztró-igazolványa benne volt. Ajaj. Azonkívül fehér ballonját, barna bőrsapkáját, fe- kete bőrkesztyűjét is elrabolták. Ajaj!

Rettegve nézte a kocsi belsejét.

Letört.

Hogy fog így élni? Vezetni? (Nem népet — autót.) Hogy fogja igazolni magát, hogy ő... valaki- vel, valakikkel kontaktust akart?

3.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Nyári Pál, 8. ost. tanuló
NAPLÓ (VESZPRÉM)
1980 JUN 04

1021

József Attilára emlékeztek a gyermekkönyvtárban

József Attila születése 75. évfordulójának megünnepléséből megyénk is kivette részét. Azt, hogy nagy költőnk nemcsak a felnőttekhez, de a gyerekekhez is közel áll, ékesen bizonyította az a rajz- és szavalóverseny, amelyet az Eötvös Károly Megyei Könyvtár gyermekkönyvtára rendezett, közösen az Ernst Thälmann Úttörőházzal. A rendezvénysorozatban részt vett Veszprém város 10 általános iskolája.

A rajzverseny résztvevői József Attila verseihez készítettek illusztrációt, a legkülönfélébb technikát alkalmazva. Az egyéni versenyzők mellett rajzszakkörök is voltak a pályázók között. A tehetséges gyerekek részt vesznek az úttörőház által szervezett „Alkotó ifjúság" táborban, amely Bakonyoszlopon lesz a nyár folyamán. Az oklevelek és a könyvek mellett budapesti kirándulás is szerepel a jutalmak között. A rajz- és szavalóverseny díjazottjai közül többen részt vehetnek majd ezen a szép kiránduláson. Az utazás programjában szerepel a József Attila-emlékkiállítás megtekintése, és séta a budai várban. A rajzokból kiállítás nyílt a megyei könyvtár előcsarnokában. A szavalóverseny résztvevői József Attila verseit és a költőre emlékező műveket adtak elő.

A pályázaton a következő eredmények születtek: rajzban *Nyári Pál* 8. osztályos tanuló, 2. számú általános iskola; *Pucsek Rózsa* 6. osztályos tanuló, 1. számú iskola, *Priczel Vilmos* 6. osztályos tanuló 3. számú iskola; *Bócz Andrea*, 5. osztályos tanuló 6. számú általános iskola. Dicséretben részesült a 2. és 5. számú általános iskola rajzszakköre.

A szavalóverseny első helyezettje: *Takács Mariann* 8. osztályos tanuló, Botev iskola; második *Hegedüs Vera* 7. osztályos tanuló, 1. számú iskola; harmadik *Simó Beáta* 8. osztályos tanuló, Szilágyi Erzsébet iskola.

A József Attila emlékére rendezett vetélkedőt szombaton irodalmi műsor zárta Veszprémben, ahol *Sólyom Kati* és a Szélkiáltó együttes „Köztetek éltem" című emlékműsorát nézhették meg az érdeklődők az Úttörőház nagytermében.

Pucsek Rózsa: Lehunyta kék szemét az ég

Nyári Pál 8. osztályos tanuló József Attila-illusztrációja

Családi ház, kert, szőlő, Ajkához 5 km-re Padragkúton 150 000 Ft-ért eladó. Cím: a hirdetésfelvételnél, Ajka, Szabadság tér 11.

Badacsonyban 650 négyszögöl szépfekvésű szőlő eladó. Érdeklődni: Ódor Lajos, Badacsonytördemic, Hősök u. 31. du. 16 óra után.

Pápán házrész, 1 szoba, 1 konyha 1 spejz, 1 angol WC folyosórésszel, kertrésszel, azonnal beköltözhetően eladó. Pápa, Jókai u. 38.

Pápán, Bajcsy-Zsilinszky út 1. szám alatt családi ház 1800 n.-öl telekkel eladó. Azonnal beköltözhető. Érdeklődni: ugyanott. Kiss Lajosnál.

Felsőőrs Üreghegyen 800 n.-öl zártkerti telek présházzal, építési lehetőséggel eladó. Érdeklődni. Kovács László, Veszprém, Csikász Imre u. 7. 16 óra után.

Balatonfüreden két szoba összkomfortos ház sürgősen eladó. Érdeklődni: Siske u. 9/B.

cserélném veszprémi vagy környéki hasonlóra, esetleg kertes házra, értékkülönbözettel. Levélcím: Budapest IX. Szamueli T. u. 18/A. I. em. 6. Kaufmann.

AUTÓ-MOTOR

UV Trabant Combi igényesnek eladó. Érdeklődni: Tihany Rév 12.

1700-as Opel-alkatrészek bontásból eladók. Veszprém, Cseri utca 24.

407-es Moszkvics jó állapotban, egyben, vagy alkatrésznek olcsón eladó. Érdeklődni, Veszprém, Jankovics telepi iskola, Görgics.

250-es Jáwa 1982-ig műszakizott eladó. Nagy, Veszprém Komócsin Z. u. 4.

VW 1200 34 LE felújított motorral, üzemképes állapotban, egyben, vagy alkatrészként eladó. Irányár: 28 000 Ft. Herend, Ág u. 5. Palkovics. Érdeklődni: 15 órától.

408-as Moszkvics egy műszakival üzemképe olcsón, alkatrészként eladó. Veszprémgalsa, zsa utca 25.

ZO frsz. Wartburg friss műszakival el Vigántpetend, Kossuth 13. Érdeklődni: szom vasárnap egész nap.

IG-s Skoda S—100 el friss műszakival. Érd lődni 16 óra után. Veszprém, Komócsin Z. u. 5/E. Szokoli.

S—100-as jó állapotban 1982-ig műszakizott, új radiálokkal eladó. Érdeklődni 18—20-ig. Hunyadi, Veszprém, Szikra u. 52.

850-es FIAT Cupé friss műszakival eladó. Veszprém, Kisfaludi u. 24.

IF-es 1300 Volkswagen igényesnek eladó. Ajka, Lenin u. 23.

IH-s 1300-as Volkswagen sürgősen eladó. Érdeklődni: Révfülöp, ÉPFU üdülő.

2 db 125-ös MZ eladó. Herbert János, Magyarpolány, Dózsa Gy. út 43. Érdeklődni minden nap 18 óra után.

UG-s frsz. Trabant Lim. eladó. Ajka, Ifjúság u. 7. I. lépcsőház I. e. 4.

IY-os S 100 Skoda 82-ig műszakizott eladó. Érdeklődni 17 óra után, Wirth. Ajka, Kohász u. 9.

6 éves S 100-as Skoda 82-ig műszakizott eladó. Veszprémgalsa, Petőfi S. u. 12. sz.

Eladó 4 éves 1982-ig műszakizott 1200-as Zsiguli. Érdeklődni minden nap 16 órától. Kiss Károly, Úrkút Május 1 tér 12. sz.

350-es Jáwa, jó állapotban eladó. Takácsi, Kossuth u. 43.

Trabant Special 3 éves, friss műszakival eladó. Hévíz, Attila utca 17.

UM-es Trabant jó állapotban eladó. Borzavár, Fő u. 98.

Wartburg de Luxe eladó. Szentgál, Fő u. 191.

VEGYES

Keveset használt sötét hálószobabútor eladó. Veszprém, Slavonics u. 1. Dózsaváros.

5 db malac és egy parasztkocsi eladó. Örvényes. Új u. 5.

Victor Hugó u. 6/4.

Adok-veszek, régiséget, porcelánt, réztárgyakat, képet. Szalayné, Veszprém, Bajcsy-Zs. u. 26.

Eladó 90 tag új 500-as acéllemez radiátor. Pápa, Béke u. 7.

Választási malacok eladók. Olaszfalu, Major út 14. sz.

Búvárszivattyú javítása (HO és BIBO) Zalaegerszeg, Marx tér 9. Osbáth.

HÉTVÉGÉRE permetezést vállalunk. Érdeklődni: Veszprém, Alkotmány u. 2/B.

Régi antik bútor eladó. Megtekinthető szombat délután és vasárnap egész nap. Urai Zoltán Sümeg, Ifjúság u. 50.

Vörös előnevelt csirkék 14.— forinttól kaphatók Veszprémvarsány mellett, Vecsenypusztán.

HÁZASSÁG

173 cm magas, 30 éves barna, szakállas értelmiségi várja házasság céljából 18—25 éves nem dohányzó, kirándulást és a művészeteket kedvelő lány fényképes levelét „Anna bál" jeligére a Veszprém megyei Lapkiadó Vállalathoz, Veszprém, Szabadság tér 15. sz.

26 éves 180 cm magas minden káros szenvedélytől mentes értékes emberi tulajdonságokkal rendelkező barna hajú fiatalember, megismerkedne hasonló tulajdonságokkal rendelkező, őszinte kapcsolatra vágyó leánnyal kizárólag házasság céljából. „Boldogságra vágyom" jeligére a Magyar Hirdetőbe, Veszprém, Kossuth u. 6.

AZ AUTÓT KÁR ÉRHETI, OLYAN KÁROSODÁS IS, AMELLYEL SZEMBEN A LEGRUTINOSABB VEZETŐ IS TEHETETLEN. GONDOLJON PÉLDÁUL A SZÉLVIHAR, A JÉGVERÉS, A KŐOMLÁS, AZ ÁRVÍZ VAGY AZ ÚTHIBÁK MIATT KELETKEZETT KÁROKRA. A CASCO BIZTOSÍTÁS ALAPJÁN AZ ILYEN VESZÉLYEKRE IS VÁLLALJA A KOCKÁZATOT AZ ÁLLAMI BIZTOSÍTÓ.

BIZTOS, AMI BIZTOS KÁR LENNE CASCO NÉLKÜL!

Köszönetnyilvár

Ezúton mondunk tet mindazoknak, lejthetetlen férjen

MÉSZÁROS KÁ

temetésén részt v jára koszorút és v lyeztek, mély fájd bármily módon igyekeztek. Gyás sége és apósa Dö

Megtört szívvel köszönetet min akik felejthetetle édesapám, nagya gorom

BENE ERN

temetésén részt v jára koszorút, v lyeztek és osztozt munkban, K mondunk a vend rendeltségnek és nak a szakszerve pártnak, együtté özv. Bene Ernőn ládja Pápa.

Ezúton mondunk szönetet mindazok szeretett férjem,

SZIRÁKI FE

temetésén részt v jára koszorút, vir lyeztek, fájdalmun vétükkel, vagy bár don enyhíteni ig A gyászoló család.

Ezúton mondunk tet mindazoknak, retett férjem, é nagyapánk

SZABÓ ALA

temetésén részt v jára koszorút, vir lyeztek, mély fájd bármily módon igyekeztek. A gyá lád. Pápa.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Nyári Loránd
1983 NOV
VILÁGOSSÁG

BEN (Ratio status Jesuitici in Effigie)

1021

Gyarmatosítás. („A türelmes Isten" c. sorozatból)
Nyári Loránd metszete

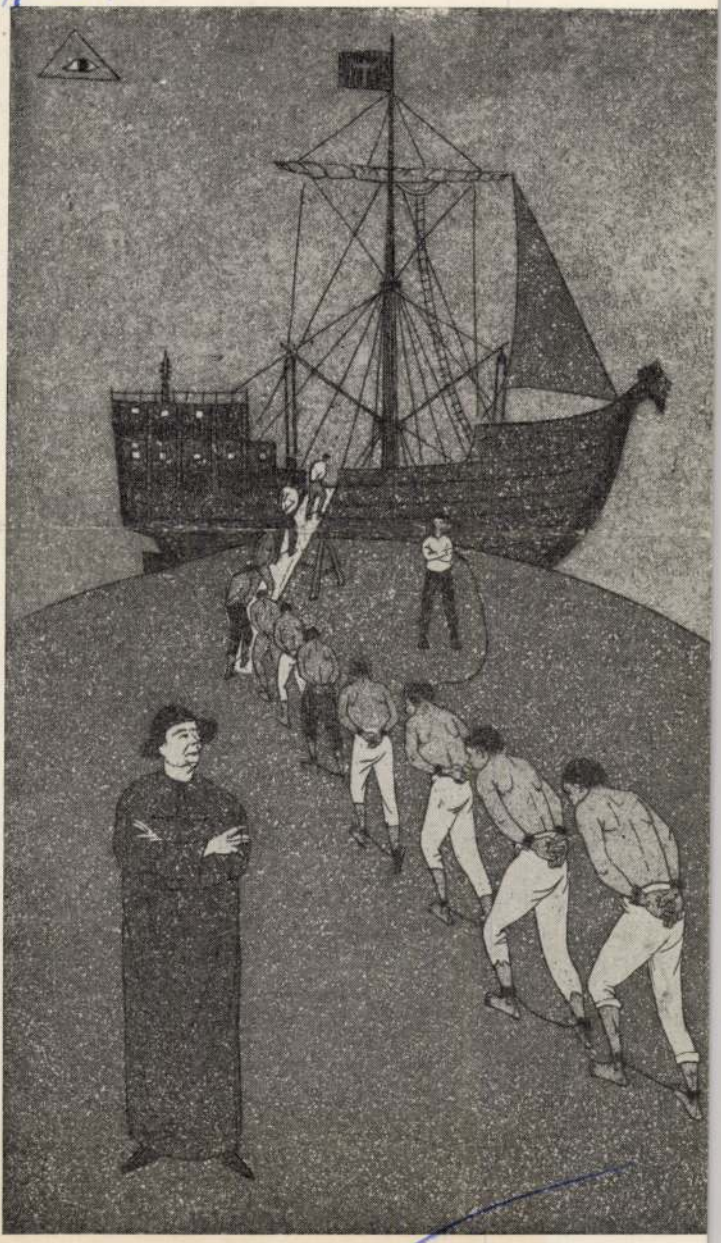

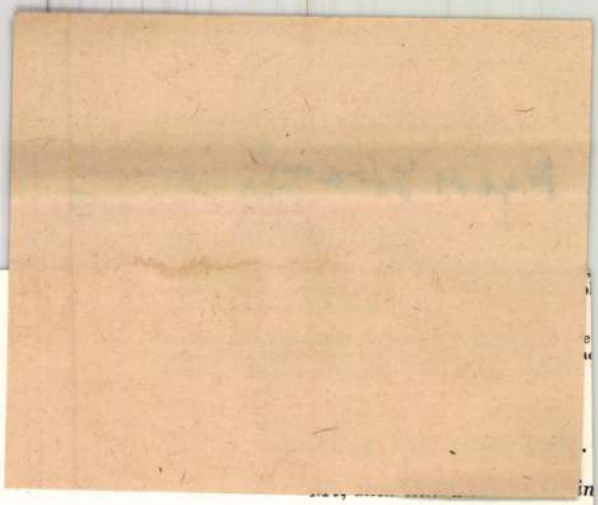

s tekintetünk szétomlott szobro
elmélkedve a mélységek felett
az élet nem szünik oly véges e
kikutathatatlan utakon jár a
s csupán a maga igazságaina
ha méltón halunk lábon állva
a kősziklákkal kelünk nászra
gyarlót szilárddal kötve övre
így lépték át az ősök is a sors
felcsodálkozó csend tükrén bá

EDGAR POE EMLÉKÉN

Az évek, mint a szárnycsapások. Töprengsz, holló?
Gyökerek közt kapirgáló holtakon jár az eszed?
E kezek, mint érett alma, szinesek is voltak egyszer,
Ahogy alma dobban hullva, mélyen szállt a halál hangja.
Akik utazásra kelnek, az égre vitorlát szegeznek,
Arra feszítik a testük, merre jár a szél,
Egyik tenger, másik tenger zúgó kürtje merről kél,
Másra süket, aki indul. Ciprusárny közt
nem keres baráti arcot, veszett tallért, nem kérdi
a hollót sem a száraz gallyon, mit fürkész.
A madár ül mozdulatlan, éveimre hullik tolla,
Vak szobornak lelke ül a fekete szemen.
Emberezrek erén ring a szénszinű madár.
Elfeledt ezrek, omlott arcvonások,
Megroskadt művek, néma pályaudvarok,
Szitáló permet lomha dobogása.
A madár ül fenn meredten, éltem óramutatóján ráng.
Min törheti a fejét? Annyi sebzett ember rejlik
Láthatatlan bennelakva szárnyai alatt,

Nyári Rózsi festő * 1903 Budapesten. Ny. Sándor művészettörténész leánya. A gimnázium hat osztályát Budapesten elvégezvén, Münchenben Hans Schwegerle rajziskolában, azután Ernst Widmann festőnél tanult. Plakátokat tervez. 1925 eleje óta Bécsben működik.

~~Piloty Károly, festő II. 240.~~

Nyári Rózsi festő szül – 1903 jun. 2. Budapesten F Gimnazium 6 osztálya Bpesten, azután Münchenben Hans Schwegerle szobrászál azután Ernst Widmann festőnél tanult közben beszéltechnikát tanult dr Grathe wohl tanárnál. Felep plakáttervezessel foglalkozik. 1925. Bécsben dolgozik.

Saját Közlés.

feld 1925. I. 2.

~~Perugiai Riallitás II. 11-30.~~

F Nyári Sándor mintőrt. leánya

1904 július 13. 344

dr Kepp Frigyes tanárnak, a nagyszebeni erd. Kárpát-egylet műv. ürének a Magyar Nemzeti Muzeum néprajzi osztályában végzendő gyakorlati tanulmányok költségeire 150 kor. segély engedélyezéséről (431/1904.)

NYÁRI ZSOLT

Női vonalak bűvöletében

Geometrikus szobrokkal kezdte, Holdjárókkal, Hullámmal, Zászlóval, de azután elragadták a női formák. A természetes ívek, hajlatok szinte idolszerű megfogalmazásokban testesülnek meg *Nyári Zsolt* szobrain.

Rá nyugodtan mondhatjuk, hogy fiatal tehetség. Ő azonban azt tartja, a tehetség nem más, mint szükséges alap ahhoz, hogy valaki igazán alkotni legyen képes, úgyhogy külön ki sem kellene emelni. Ami kell még, az a kitartás, a megszállottság és a szerencse.

A most 28 éves fiatalember egy eldugott kis faluban, Somogyszilben nőtt fel, s az elején festőnek készült. A főiskola rajz szakára kerülve hamar kiderült, hogy a kőhöz több érzéke van, mint a festékhez. Három éve végzett a Janus Pannonius Tudományegyetemen, összesen hét évnyi tanulás után, melyben a mesteriskolai esztendők is benne vannak. Bencsik Istvántól, Székely Pétertől, s a japán Issey Amemiyától tanult a legtöbbet. Több szimpózionon vett részt, Isztrián, Olaszországban és Japánban is járt. Kétszer is elnyerte a szigorú feltételekkel nehezített Eötvös-ösztöndíjat, melynek révén Olaszországban dolgozhatott két negyedévet.

Szobraiban az foglalkoztatja őt, hogy a teljesen egyszerű, visszafogott, hengeres testekből miképp hozható létre egy erotikus tartalmakat hordozó mű. Nem elemzi túl az egészet, de annyit azért elmond, hogy a téma ma is élő, hiszen női testtel reklámoznak ma már annyi mindent, s a manökenek napjaink hősei lettek. Ugyanakkor a test, ha megjelenik, idézőjelbe van téve, ami mutatja, hogy az emberi test és a vele kapcsolatos viszonyulások ma is tisztázatlanok.

Zsolt, amikor dolgozik, semmi másra nem figyel. A világ megszűnik a számára, s bár mindig egy elképzeléssel a fejében fog a munkának, a végeredmény a folyamat során alakul kis. Azt is vallja, hogy nem a technika a lényeg, hanem az, hogy amit meg akar valósítani, az milyen mélységben, milyen színvonalon sikerül. Nem a legmodernebb gyémánthegyű eszköztől lesz jó egy szobor. Most azonban, ahogyan látja, az a kényszerképzet is hajtja az alkotókat, hogy állandóan termelni és sietni kell.

Fiatal alkotónál mindig érdekel, miből tud megélni. Zsolt eloszlatja azt a félreértést, hogy a nagy nevekhez dől a megrendelés, a fiatalok pedig mind nyomorognának. Van persze, aki nehezen boldogul, de olyan is akad, aki nagy megrendeléshez jut. Nyári Zsolt szerint viszont egy többéves szerződés nem biztos, hogy a legjobb, hiszen ismer olyat, aki míg teljesítette, szinte belerokkant. Ő maga elvállal sok mindent, asztalt, kutat is csinált már, de szerencsére jó szemű műgyűjtők néhány kiállításon néha felfedezik maguknak.

Munkái most is láthatók Pécsett, a Parti Galériában. A miniszobrok alkotójuk szerint már egy újabb korszak első darabjai.

Hodnik I. Gy.

NYÁRI ÚJLI NAPLÓ
1988 febr 21

0 Pécs ma
9.30 **Sport plusz**
0.30 **Gyilkos féltékenység**
film
0.50 **Pécs ma**
2.10 **STOP**
2.25 **OFF Road magazin**
autós sportmagazin
2.56 **Képújság**
3.16 **Műsorzárás**

ZENGŐ-FORDAN

.30 Műsorkezdés. 6.20, 7.20, 8.20, 0.20, 13.20 Közlekedési információk. .00, 9.00, 10.00, 11.00 Hírek. 9.05 L Stúdió. 10.30 Programajánló. 1.05 Szombati kávéház. 12.00 Délőtti hírösszefoglaló. 12.05 Zenedoz. 13.30 Sporthírek. 14.05 Kívánágműsor. Benne: Óránként közlekedési információk. 14.30 Programjánló. 15.00 Délutáni hírösszefoglaló. 6.15 Sporthírek. 16.30 Programjánló. 17.30 DJ. Service ajánlóműor. 19.00 Műsorzárás.

PÉCS
Park:
Az ördög ügyvédje
(15.00, 17.30, 20.00).
Apolló:
Alien 4. Feltámad a halál
(15.30, 17.45, 20.00).
Apolló Klub:
Intim kapcsolatok
(17.30, 19.30).
Kölyökmozi:
Flipper (15.00).
Uránia:
Zimmer Feri
(15.30, 17.45, 20.00).
MOHÁCS
Kossuth:
Csillagközi invázió
(18.00, 20.00).
SIKLÓS
Táncsics:
Manhattenre leszáll az éj
(19.00).
SZIGETVÁR
Zrínyi: Spawn (19.00).

Pécs, Park: Az ördög ügyvédje

BARANYAI KÍNÁLAT

PÉCSI VÁROSI TV

15.00 **Centromédia**
Elektronikus TV újság
16.00 **Repülő show**
18.00 **Munka-Társ**
B.m.-i Munkaügyi
Kp. műsora
18.10 **Az egészség kapujában**
18.30 **Aktuális stúdió** (ism.)
19.10 **Pannon Krónika**

MECSEK TV

19.00 **Műsorismertetés**
19.05 **Pozsgás nagy bánata**
rajzfilm
19.30 **Munka-társ**
a Munkaügyi Kp. műsora
19.40 **Ökumené**
az egyházak üzenete
19.50 **Sport**
20.05 **Celeste**

A **K**aposfüredi **GALÉRIA**

tisztelettel meghívja

JANCSIKITY JÓZSEF

grafikusművész

és

NYÁRI ZSOLT

szobrászművész

kiállításának megnyitójára

1996. május 4-én 16 órai kezdettel.

A kiállítást megnyitja:

Bencsik István

Kossuth-díjas szobrászművész

Közreműködik:

Nyári László
költő

Soltra Mónika
fuvolaművész

Papp Tibor
hegedűművész

A kiállítás megtekinthető május 27-ig.

Nyitva naponta: 14-20 óráig.

Galériatulajdonos: K. VÁRNAGY MÁRTA
Kaposvár - Kaposfüred, Kisközi u. 63.
Telefon: 82/315-670

NYÁRI ZSOLT SZOBRÁSZ

KAPOSVAR
BALATONLELLE
Kaposfüredi út
Horgász Presso
ABC
OTP
RENDELŐ
É
Rezeda u
Tulipán u
Kiskozi u
Margaréta u
63
GALÉRIA

MVKtár: 15.96

NYÁRI ZSOLT – szobrász

Fiatal művészek tárlata

Két fiatal alkotó, *Jancsikity József* grafikusművész és *Nyári Zsolt* szobrászművész mutatkozott be a hét végén a Kaposfüredi Galériában. A tárlatot *Bencsik István* Kossuth-díjas szobrászművész ajánlotta a látogatók figyelmébe. Mint mondta: nem kényeztet el bennünket a világ, éppen ezért van szükség arra az örömélményre, amit a művészeti alkotások nyújtanak. A két fiatal művész alkotásai a világ, az ember szeretetéről, a kifejezés és a forma szabadságáról vallanak. S a műteremben alkotó művész és a közönség közti végtelen távolság áthidalásához az utat a galéria építi meg. A megnyitón Nyári László költő saját versét mondta el, fellépett Soltra Mónika fuvolaművész és a Sonoro Duo.

Ógörög illúzió a füredi galériában FOTÓ: LANG RÓBERT

A kiállításnak különleges hangulatot adott, hogy a szobrok nőalakjainak határozott, mégis finom vonalai és a grafikák nemtelen emberalakjai látszólag két ellentétes szemléletet tükröznek, harmóniájuk, hangulatuk mégis összekapcsolja őket. Nyári Zsolt a pécsi képzőművészeti mesteriskolában végezte tanulmányait, a tradicionális, sőt sokak szerint már elfeledett figurális szobrászat képviselője: alkotásai az ókori görög szobrokat juttatják eszünkbe. A most kiállított aktok négy év alkotásai, s együtt még soha nem voltak láthatók. Jancsikity József a hallei képzőművészeti főiskolán végzett. Képeinek titokzatos, elbeszélő, irodalmi hangulata ragadta meg elsősorban a közönséget. Nem alakokat, korokat, szituációkat ábrázol, hanem — az expresszionizmus felé közelítve — hangulatokat, érzelmeket.

A tárlat május 27-ig tekinthető meg a Kaposfüredi Galériában. **(Jakab)**

SOMOGY HÍRLAP 1996.05.06.

NYÁRI *Sándor*, művészettörténész, Zalaegerszeg 1861 aug. 28, † Budapest 1915 dec. 21. Ő fedezte fel Szászországban 1892. Mányoki Ádám Rákóczi-arcképét. Kupeczkyről írt doktori disszertációja (Leipzig, 1889), fogyatékossága mellett is, mint úttörő kiemelendő. Egyéb művei közül kiválik: Brocky Károly festőművész élete és művei (Budapest, 1909).

E. g. II 2091

márczius 22-én.

Egy (kezeit karbatéve tartja; egy szigorúan ~~[illegible]~~ huzza ajkait öszre;

ábroszszal letakart asztalnál folyik.
ül a szemben ülő és önmagára mu-
lévők különféle arczkifejezéssel hálgat-
háttal ülő szőke nénike balra hajoltan
öszrekulcsolta és az asztalra támasz-
a hol a háttérben a távoró cselédlát-
al mutat az előkelő társaságra. Szem-
nén óvalis kép és két fénykép tűnik

„RENÉ REINICKE, 1903 4.

7.7 cm.-- Lelt.sz.4576.-- Értéke
énes hagyománya 1912 márczius 9-én
. Muzeum örökletéte /1381-913/.
~~23-án /2046-913/.~~ -- Bejelente-
/245-914/.

168

Nyarik Vencel.

puskanüves

1793-94. Dunaföld-
vár

Czirákyi Gyula

Tolnavármegyei
Dunaföldvár multja
és jelene. [Bp] 1910.

109. l.

[illegible]

Szalai

Szerdahely Reczymaidt
Torony Kis Neppendorf
Trappold Trappold
Ugra Galt
Veresmárt Rothberg
Ujfalu szász Neudorf
Válaszut
~~Va~~ Vurpöd – höhalom Burgberg
Vingárd Weingarts – Kirchen
Zied Zied

~~Tekerg~~
~~A gelenczi Trak falfestm. 4 d.~~
~~Lomoród s. Martini T. falfestm.~~

Phot. Kirchl. Kunstdenkm. aus Libenburg

Arbeiten d. hermannstädter Goldschmieds
Sebastian Hann folio. photogr.

Apponyfalvi T. 1. das
Bajom fehö. — 1 —
Brapó — 3 —
Darácz — 1 —
Dissnód Kis — 3 —
Körös — 2 —
[illegible] — 2 —

Kiállítók:

Balázs Péter
Beöthy Balázs
Böszörményi István
Kuti László
Major Judit
Nyári Zsolt
Somody Péter
Tábori Katalin
Viszoczki Mária

Tisztelettel meghívjuk a

Pécsi Képzőművészeti Mesteriskola

1992. május 23-án
18 órakor nyíló
kiállítására,
a Parti Galériába
(Pécs, Káptalan u. 4.).

Sváby Lajos
festőművész,
a Magyar Képzőművészeti Főiskola rektora

Horányi Özséb
a JPTE TK Bölcsészettudományi karának dékánja

dr. Kurucsai Csaba
a Baranya Megyei Közgyűlés alelnöke

NYARI Zsolt.

Nyarsardói báró

Fiáth-kastély

falképei

(Sáros vm)

Gereczefalképek

520. h.

Szőnyi Ottó, jogakadémiai tanár

IV. 128.

Nyársardói rk.

pléb. templom

(Sáros vm.)

Hentelze gotikus

épült 1510 körül

képe repr.

Emlkassaiegyhm

I. 356. l.

után.

M. o. H. a. Höveg.

Nyárszói ref. templom

festett mennyezete

Kalotaszeg 1879-

Készítette Batta Sá-

muel sárvásári

molnár 1879-ben

Faglap 82. l.

№ 152

Modern

4359. V

Josef Israels.
Sz. Groningenben 1824. január

Katwyki árvaleányok.

~~Fonó iskola.~~

Kuczka ban vannak ábr

~~A~~ téglakkal kirakott szoba
nál ~~egy asszony és két leány~~ dolg
~~tönél~~ mellett kosár van, ~~és~~ fehérne
kihuzott öltés szálát igazgatja,
lé tette, a tűt szurja be. Öltöze
li, kurta szoknya, kötény és czip
rényeken két váza ~~és~~ egy régi csa
félig lefüggönyözött ablakon át a
fedett tetejére nyerünk kilátást.
els. 4.

Festmény, aranyozott keretb
vászon, méretei ~~84:117~~ cm.
~~xxxx

Nyárszói ref. templom

kéje repr.

Malmagyiepnuv I

78-l. 79 l.

M.D.K.

Nyáry

Karikaturája Salamon Béla szinművészről
"A hét humora" c. rovatban.

Szinházi Élet. Bp. 1931. márc. 1-7. XXI.
évf. lo. sz. 63 62. lap

M.D.K.

Nyáry

Karikaturák Rózsahegyi Kálmánról és Karinthy Ciniről "A hét humora" c. rovat két tréfájának illusztrálására.

Szinházi Élet. Bp. 1931. febr. 22-28. XXI. évf. 9. sz. 61.62. lap.

M.D.K.

Nyáry

Karikatura Nagy Endréről "Nagy Endre Amerikában" c. tréfa illusztrálására "A hét humora" c. rovatban

Szinházi Élet. Bp. 1931. márc. 29.-ápr. 4. XXI. évf. 14. sz. 47. lap

Nyári Albert.

Kiállitotta müveit a Nemzeti Szalon 1925-ben

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

báró Nyári Albert

két finom női aktot állitott ki.

(Neuv. Sz.)

(--6): Független Művészek Társásaga.

P.H. 931. XI. 15.

M.D.K.

Nyáry

A Szinházi Élet sporviccpályázatához készitett tréfás rajz-sorozatot.

Szinházi Élet. Bp. 1930. okt. 5-11. XX. évf. 41. sz. 76. lap

M.D.K.

Nyáry

Tréfás rajzai sportviccekhez.

Szinházi Élet. Bp. 1930. dec. 21-27. XX. évf.
52. sz. 176. lap

M.D.K.

Nyáry

Karikaturái Békeffy Lászlóról és Karinthy Frigyesről "A hét humora" c. rovat tréfáinak illusztrálására.

Szinházi Élet. Bp. 1931. márc. 22-28.
XXI. évf. 13. sz. 45-48. lap

.D.E.

MDK

Nyári Adrianne

a Képzőműv. Főisk. Aba Novák növendéke. A pécsi művésztelepen dolgozott, műveiből kiállítást rendeztek.

Nikelszky Géza: Művészeti képtárlat a belvárosi népiskolában. Dunántul, 1941, aug.

Nyári Adrienne

rajztanárjelöl

Ferkèpzomfoiskòvk

1939-41. 151 l.

ale Romanum. XV. sz. 1a lap.

327 325

Nyári Adrienne

rajztanárjelölt

l Ferk pzomfoisk vk

1939-41. 144. l.

1	2		3		
Az alkalmazottnak törzsszáma és neve	Összes járandóság		nyugdij-járulék		O
	P	f	P	f	
1746/b. 'k. Magyar Nemzeti Muzeum :sekkszámla sz.112753.Műemlékek rsz.bizottsága. Budapest. IX.Rákos u.1.					
k.2279. r.Szentiványi Gyula	978	46	11	10	-
'k.13444. Dr.Lux Kálmán	891	59	10	05	-
k.1243.					

Nyári Adrienne

középiskolai rajztanári oklevelet kapott 1941-ben

Ferkepzomfoisk vk

1939-41. 176.l.

Gróf Lichnovsky Róbert olmützi kanonok dékozta Simor prímásnak.
Lepold Katalógus 119. sz.

DANKÓ JÓZSEF KELYHE,

aranyozott ezüst, zománcdíszekkel. Neoromá
Címerrel és felirattal.
Mag. 16·4 cm.
Lippert József terve után Anders bécsi ötv
Paténája kereszttel és felirattal.
Dankó József esztergomi kanonok (1868–
birtokából.
Művészeti mozzanatok Esztergomba
Magyar Sion, II., 1871., 474—476.
R. Fl.: Mozgalom az egyházi művészet
AÉ, V., 1871., 161—162. l. — Blümel
Ferenc: Az egyházi művészet régész
gyakorlati kézikönyve, Esztergom
285. l. — Gerevich PA, 191. l. — L
Adatok, 34. l. — Lepold Katalógus 13

PALÁSTHY PÁL GYŰRŰJE,

fejében nagy smaragd körül kilenc brilliáns,
kétoldalt a tulajdonos címere: levelet
oroszlán.
Palásthy Pál esztergomi kanonok (1871—
hagyatékából, 1899.
Lepold Adatok, 34. l. — Lepold Katal
98. sz.

ÚRMUTATÓ,

színaranyból, gyémántokkal és zománcos dí
A talp peremén feketezománcos felirat: 22. MÁ
1873. MEDICI MANU

Nyári Adrienne

l

Ferk pzomfoisk vk

1939-41. 178. l.

OSTÁBLA-JÁTÉK,
összecsukható, benne csontbábák.
Német munka, XVIII. század.
Aranyozott ezüst, szél. 6 cm.

TŐR,
niellós hüvellyel és csontmarkolattal.
Török munka, XVIII. század.
Ezüst, hossza 25 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Radisics Ipolyi, 81. szám.

TŐR,
festett, zománcos tokkal.
Perzsa munka, XVIII. század.
Hossza 47 cm.
Az Ipolyi-gyüjteményből.
Radisics Ipolyi, 91. szám.

TÜZELŐSZERSZÁMOK ÉS DOHÁNYZ
ESZKÖZÖK,
56 darab.
XVIII—XIX. század.

MELLKERESZT,
háromkarélyos szárvégekkel.
Balkáni munka, XVIII. század.
Ezüst, előlapja aranyozva, mag. 9·5 cm.

1. rajz.

A Wawel.

Írta báró Nyáry Albert.

Az elevenen eltemetett lengyel nemzet sírjában nyugodni nem tudó lelke a vihar zúgása alatt Krakó falai között bolyong a sötét éjszakákon keresztül. Oda száll vissza, ahol a régi dicsőségre emlékeztet minden tenyérnyi hely. Ott székeltek az első törzsfők, a hatalmasodni kezdő fejedelmek s a lengyel dicsőséget képviselő királyok. Krakó felett ha zúg a szél, lengyel dicsőségről beszél . . .

A felosztás után a magyar király történeti jogán a római birodalmi császár jogara alá került Lengyelország azon része, amely a szerencsétlen ország hajdani fővárosát foglalja magában. Krakó osztrák tartományi város ma már. Krakó, ahol a külföld követei szívdobogva lesték a lengyel királyok ajkáról a biztató szót, ahová hadseregek tértek győzelmesen vissza, ma néhány henyélő osztrák ezred fekvőhelye csak.

Megilletődve jár az idegen a komor város keskeny utcáin. Néptelen, rosszul kövezett sikátorok nyílanak egymásból, s a saját lépteink visszhangja kong utánunk. Körülöttünk halkan járnak az emberek s gyanakodva, sötéten tekintenek az idegenre. Szegény lengyel kémet lát mindenkiben, aki csak nem az ő fajából való. Mintha bizony nem a lengyel adta volna el Lengyelországot. Most már azt mondják szegények, hogy okultak a multon. Csak ne legyen késő.

Krakó egyike a világ legérdekesebb városainak. Aki a fényt, csillogást szereti, az kerülje ki messziről. A házak százados szalmával vannak fedve, mindeniknek megvan a maga történelmi multja. Ha pedig nagy ritkán lebontás alá kerül egy-egy közülök, megint olyan épül helyébe, amelyről csak az éles, gyakorlott szem veszi észre, hogy új téglákból épült. Gondosan vigyáznak reá, hogy az összhangot meg ne zavarja egy-egy modern, rikító épület. Még a kirakatok is kerülik a hiú fényt. Egy kővé fagyott néma gyász ma a lengyelek egykori fővárosa.

A sok komor épület közül méltóságosan emelkedik ki a Wawel-domb. Lábát a Wistula mossa, hátán pedig a Zamek Krolewski nevű várkastélyt tartja, amelyben három századon keresztül laktak a lengyel királyok. Amelyik épületben ringott a

bölcsőjük, ott ragyogott a trónjuk, s ugyanott tértek hosszú, örök nyugovóra. A dombnak neve reáragadt a királyi várra is, amelyet ma közönségesen csak Wawelnek neveznek.

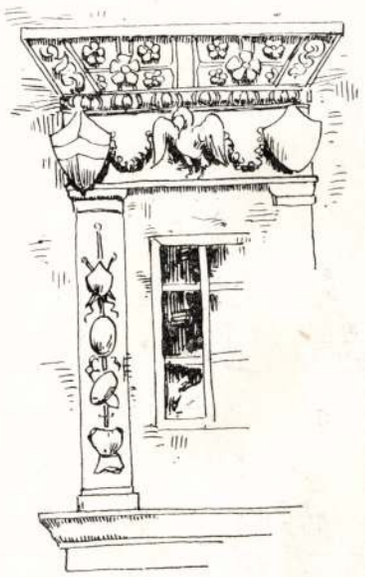

2. rajz.

A XIV. század közepén alapítja Nagy Kázmér. Ugyanaz, aki mint lengyel herceg olyan nagy gyászt hozott az országra, mikor szerelmes, buja szivvel megkívánta Zách Felicián hajadon leányát. Lokietek Ulászló fia volt, a Róbert Károly sógora, akinek sem Erzsébet királyasszony nem tudott semmit sem megtagadni, sem később

3. rajz.

öccse, Nagy Lajos. Háborúban a magyar király segíti folyton győzelemre. De hadi szerencséje mellett sok mást is köszönhet neki nemzete. A néptelen vidékeket ő virágoztatja idegen telepesekkel, egyetemet, kórházat alapít s törvényt ad a népnek. A gúnyolódó nemzetség nem is hívta életében máskép, csak: paraszt királynak. De halála után Nagy Kázmér lett a neve.

Ő vetette meg a Wawel alapját, de építését csak II. Ágost fejezte be, aki pedig már nem is székelt Krakó falai között. Hogy fényessé tegye királyi elődeinek rezidenciáját, azt erős Ágost pazarlási szenvedélye kívánta meg. Bizony nem az elhunytak iránti tisztelet, mert ha az ősök példáját tekintette volna, akkor nem 10 millió forinton veszi meg a lengyel trónt, hanem ha másként nem, kardélével. A Wawel építésének megkezdője a lengyel uralkodók egyik legnagyobbja volt, harcokban diadalmas, aki pedig bevégezte, népeinek átka, aki a lengyel királyi jelvényeket sajátkezűleg adta át legyőzőjének, XII. Károlynak. Ilyen szégyen nem ért még uralkodót soha.

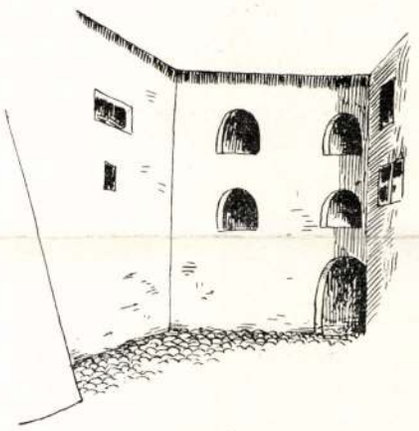

4. rajz.

A Wawel nem egy épület, hanem egy hatalmas bástyával körülkerített és lőtornyokkal megerősített épülettömb. (1. rajz). Pontosan meg lehet ma is különböztetni az egyes részeket, amint hozzáfűződtek a kétemeletes főépülethez. Benne a nagyszerűség összeelegyedik a túlhajtott egyszerűséggel. Gyönyörű stukkók díszítik nemcsak a mennyezeteket, hanem az ajtók, ablakok környékét is (2. rajz). Egyes részek, csonka tornyok pazarul és nagy ízléssel vannak kiképezve. (3. rajz.) És ezek mellett a széles feljárólépcsők korhadt fagerendái recsegnek, csikorognak lábaink alatt. Fönt a tetőzet pedig vert aranylemezektől csillog s ezüstsas terjeszti szárnyait a főkapu fölött.

Az udvarok között kettő torna- és bajvívó térül szolgált. Az egyik oly tágas, hogy akár lovasjátékokat is lehetett benne tartani, a másikban pedig talán az istenítéleti párbajok játszód-

tak le. Mindkettő falaiba a folyosókról nyílások vannak vágva, amelyek a király és kiséretének voltak páholyai a küzdelem lefolyása alatt. (4 rajz.)

III. Zsigmond, a svéd királyból lett lengyel király áttette székhelyét Krakóból Varsóba. Ez a város közelebb fekszik régi országához. És itt is maradt, mert ámbár Gusztáv Adolf váltotta is fel népe akaratából őt a trónon, ő svéd királynak tartotta magát haláláig. Az ő kiköltözésével elvesztette jelentőségét a Wawel is. A királyok csak halva tértek meg az ősi székhelyre. Ezentúl néha-néha látott királyi kiséretet az ős Krakó, ha vendégül szállott meg benne királya. Mikor pedig elkövetkezett a nap lehanyatlásainak ideje, mikor csak bábokká, árnyékkirályokká váltak a lengyel uralkodók, mikor a forradalmak tüze repül át a véráztatott hazán, mikor a gazdátlan országot a szomszédok barátságosan osztogatták el egymás között, lassan megérett a pusztulásra a Wawel is. Mikor néhány év előtt falai között jártam, vázlatkönyvem csak a mindenütt lerongyolt palotát örökíthette meg. Az osztrák uralom 1846 óta kaszárnyát és katonakórházat rendezett be a királyi várban. Az udvarok falaira otromba figurák vannak festve, amelyekről el kellene találni a bakáknak, hogy hány lépésnyiről látszik célozás közben olyan nagynak az ellenség. A folyosókon vén generálisok arcképei lógnak, a nagy trónteremben pedig hatalmas tüdővel fújja a katonabanda a marsokat gyakorlás közben. Egy kis ötszögletes szoba, amely Wasa Zsigmond Ágostnak volt a kancelláriája, legutóljára pedig Hedvig királynénak hálószobája, a regimentbanda hangszereivel van megrakva. Az ajtó fölött ott van még a koronás királyi címer (5. rajz), a stukkók egy része is tart még a falon, de vastag por- és dohányfüst-réteg födi a falakat s leszakadt ablakokon zokogva kurjant be a hidegészaki szél.

5. rajz.

Legújabban azonban mintha életre támadna a Wawel megint. Az 1897-iki császári parancs elrendelte a kastély restaurálását. Ámde szörnyű lassan megy a tatarozás. Mikorra az egyik fele elkészül, talán rombadől a másik. De a lengyel nagyon bízik s felragyog a szeme, mikor a felvonóhíd fölött repkedő ezüstsasra tekint. Lám, felszállott a lengyel sas megint a Wawelre!

A vár keleti oldalához van kapcsolva a székesegyház, amely még 1359-ben épült. (6. rajz) Tágas gót stílű templom, számos oldalfülkével, drága szent ereklyékkel, királyi koporsókkal és rengeteg értékű királyi kincstárral. A bejáratnál

6. rajz.

a Vischer Péter által mintázott bronz sírlap a Kmity Péter koronamarsall alakját örökíti meg. A nagy hajóban pedig a szent Stanislaus tömör ezüstkoporsóját tartja négy, szintén ezüstből készült szárnyas angyal. A koporsón a püspöki süveg mellett kard és kereszt fekszik. A lengyel nemzet védszentjét 1400-ban Boleszló saját kezével szúrta le az oltár lépcsőjén. Ugyancsak a templomban kapott helyet a kastély kiürítése után a két királyi trón is. Az egyik vörös márványból való, a másik pedig fából van művészien faragva s a dús aranyozást rajta az idő vonta be barna mázával. Az oldalfülkék a királyok és a három nemzeti hős síremlékeit őrzik. Szobiesky, Poniatowski, Kosciusco. Minden egyes emlék egy-egy remekmű. Az áldást osztó Krisztus szobrán kívül a Potocki-család három tagjának síremléke van Thorwaldsentől. Veit Stoss Jagello Kázmért véste porphirba, s János Albert és Nagy Kázmér síremlékeit faragta. A

kápolnák közül nem egy tervezés és kivitel dolgában bámulatosan szép. Az 5. számút 1519—1520 között Bartolomeo Berecci építette. A 11. számú kevésbbé díszes, de különös érdekkel bír azért, mert ez volt a régi királyok ájtatoskodásának helye. Az egyik falban a mi Báthory Istvánunknak félig fekvő alakját látjuk vörös márványból kifaragva. (7. rajz.) A lengyelek Nagy Kázmér és Szobiesky mellett őt tartják harmadik legnagyobb királyuknak. De nemcsak királyok és hősök nyugosznak a lengyel pantheonban. Mickievicnek és talán Matejkonak is ott jutott hely. Egyáltalán nincs Európának egy nemzete sem, amelyik úgy meg tudná becsülni nagyjait, mint a lengyel. Kosciusconak, Miskievicnek és Sobieskynek csaknem minden város emelt szobrot s egyáltalán a hálás utódok minden sarkot teleraknak elhúnyt jeleseik szobraival.

A királyoknak a kápolnákban azonban csak márvány-szarkofágjai vannak, vagy falba helyezett fekvő szobrai, tetemeik a templom alatt kanyargó tágas kriptában vannak. Erős érckoporsók védik itt a drága ereklyéket. Nagy Kázmérnak hármas a koporsója, a Szobieskyén kard van keresztülfektetve, erős Ágosté pedig olyan széles és hosszú, hogy azonnal elárulja lakosának óriás voltát. A kriptát a papok őrzik s a nap bizonyos szakában a sekrestyés előre lefizetett taksa mellett mutogatja meg az idegeneknek. Még magyarázatokkal is szolgál. A fényt a Nagy Kázmér koporsójára örök mécses veti, amely a Kázmér koronájának mintájára készült. Ez a korona nagyon sokszor és sok helyen fel van különben motivumul használva. A lengyel királyok mind lengyel földben nyugszanak s a nép áhítatos tisztelettel veszi hamvaikat körül, ha még olyan gyenge volt is életében. Csak egynek csontjai porladnak idegen földön. Az utolsóé, Poniatowsky Szaniszlóé. Róla nem is szívesen beszél a szegény lengyel nép. A gyengeséget megbocsátják, de az árulást soha. Egy másik erősen lezárt ajtó a kincstárba vezet. Itt őrzik a birodalmi kincseket, koronázási jelvényeket, drága misemondó ruhákat. A nagy nyers érték mellett kiszámíthatlan az itt egybegyűjtött tárgyaknak történelmi becse.

Feljövünk megint a templom hajójába. Most éneklik buzgón, áhítatosan a Te Deumot. Közbe pedig bántón harsog bele a trónteremben játszó ezredbandának cintányérja, éles trombitája . . .

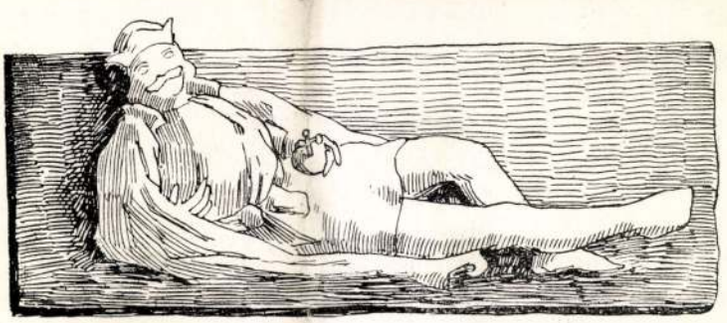

7. rajz.

Álmodozva járok.

Amerre nézek, kőfalak merednek,
Városi lárma űzi tova álmom. . .
Vergődő, fáradt lelkem nem pihenhet
Csobogó hullámon.

Csobogó hullám, zsongó-bongó nóták,
Várkoszorúzott hegyek merre vagytok?
Köröttem falak, nyomasztó boltívek...
Rab vagyok alattok.

Ringó vizekről, szőke hajú lányról,
Ragyogó szemről szövögetek álmot.
— Kőfalak alján, utcai lármában
Álmodozva járok. . .

HANGAY SÁNDOR

Nyáry Albert báró
festő

MAGYAR NEMZETI RENESZÁNSZ TÁRSASÁG

BÁRÓ NYÁRY ALBERT

FESTŐMŰVÉSZ

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLITÁSA

A FŐVÁROSI VIGADÓBAN (FŐBEJÁRAT) 1923. ÁPRILIS 20., 21., 22-ÉN
DÉLELŐTT 9-TŐL DÉLUTÁN 7-IG.

BUDAPEST,
WODIANER F. ÉS FIAI KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETE
1923.

Báró Nyáry Albert, aki válogatott műveinek kiállításával most lép első izben a nagyközönség elé, nem uj ember. Elhunyt kiváló mesterek, Székely és Lotz, Aggházy és Greguss voltak tanitói. Hellyel-közzel a Műcsarnok kiállitásait is felkereste egy-egy képével, de nem sokan tudták, hogy ez a sokoldalu egyéniség, aki mint tudós és iró, néprajzi, régészeti és történelmi tanulmányaival, nemkülönben novelláinak hosszu sorával nevet szerzett magának és méltó folytatója családja hagyományainak, mint festő is számottevő.

Művei — ahogy azok mostani kiállitásán együtt áttekinthetők — érett készségről tesznek tanuságot. Nem kezdő szárnypróbálgatásai, hanem évtizedes tanulmányok és gyakorlat eredményei. Tájképei — olajfestmények és akvarellek — megkapóan friss, festői meglátás eredményei, a feltünő nagy számmal szereplő női aktok pedig arról tesznek tanuságot, hogy ép oly érdeklődéssel és sikerrel karolta fel a nő festői ábrázolását, mint ahogy „Női szivek" cimen immár másfél évtizede megjelent és saját rajzaival illusztrált pompás novella-kötetében a női pszichologia nagy ismerőjének mutatkozott.

Báró Nyáry Albert nemcsak tudós, iró, művész, hanem gyüjtő is, még pedig a legkitartóbb, legcéltudatosabb gyüjtők egyike. A most aukcióra kerülő műtárgyak hosszu sora az ő birtokából került ki: első sorban a régi fajánszok ama pompás gyüjteménye, amely a „Magyar gyári agyagipar" cimen sajtó alatt levő nagy munkájához az anyag javarészét szolgáltatta.

Ime elárultuk: ez a belső kapcsolat az aukció anyaga és báró Nyáry műveinek kiállitása között. Ez is, amaz is a legmelegebb érdeklődésre tarthat számot!

I. Olajfestmények.

1. Ábrándozás	30.000	16. A tükör előtt	40.000
2. Fürdő után	30.000	17. Bánat	40.000
3. Művészi interieur	25.000	18. Reggel	60.000
4. Könyvtárszoba belseje	25.000	19. Tünődés	50.000
5. Vadászszoba	25.000	20. Vigasztalás	120.000
6. Kíváncsiság	30.000	21. Toilette	25.000
7. Anya és gyermeke	35.000	22. Interieur női akttal	30.000
8. Műterem ablaka	30.000	23. Danae	200.000
9. A lábbadozó	250.000	24. Pihenés	120.000
10. Éjjel a parkban	40.000	25. Tavasz	30.000
11. Fájdalom	100.000	26. Az ékszerládika	180.000
12. Terefere	50.000	27. Melegedés	120.000
13. Siesta	50.000	28. Vídám gondolatok	40.000
14. Nyári nap	150.000	29. Vágyódás	100.000
15. Zivataros hangulat	30.000	30. Csendélet díszedényekkel.	120.000

II. Akvarellek.

31. Belluno	25.000	46. Könyvtárterem	15.000
32. Az altorjai várkastély	20.000	47. Őszi táj	15.000
33. Korytnicai részlet	18.000	48. Virágzó vetés	20.000
34. A hegyek alján	15.000	49. Öreg fa	12.000
35. Harcra készen	20.000	50. Női akt	20.000
36 Sósmező	20.000	51. A remete hajléka	15.000
37. Korytnica	20.000	52. Érett vetés	15.000
38. Bokor-tanulmány	15.000	53. Hóolvadás a domboldalban	20.000
39. Fenyőerdő	20.000	54. Köd a fenyvesben	20.000
40. Mákvirágok	12.000	55. A tavasz tündére	20.000
41. Cigányleány	15.000	56. Orosz falusi bíró	15.000
42. Gyermekek a mezőn	18.000	57. Virágzó mák	12.000
43. Portogruaróí részlet	25.000	58. Téli táj	15.000
44. Női akt	20.000	59. Gyors ebéd	15.000
45. Korytnicai domboldal.	25.000	60. Leány-tanulmányfej	15.000

61. Békakirály birodalma 30.000
62. Erdő vége 25.000
63. Tisztás 26.000
64. Imádkozó hölgy (gouache) 10.000
66. Elhagyott kőbánya 20.000
67. A hámori tó 25.000
68. Lovak 20.000
69. Szobarészlet 15.000
70 Patience 20.000
71. Őszi alkony 25.000
72. Szélmalom Oroszországban 20.000
73. Sétalovaglás a hegyek közé 20.000
74. Kacérság 40.000
75. A bölcső előtt 30.000
76. Várakozás 25.000
77. Tilos a bemenet 25.000
78. Fekvő női akt 20.000

III. Rajzok.

79. Női akt 10.000
80. Hid a fűzfák alatt 6000

IV. Kisplasztika.

81. Medea. Magántulajdon.
82. Hullám. Magántulajdon.
83. Ébredés Magántulajdon.

Constantin Meunier.

Írta báró Nyáry Albert.

A művelt világnak megmutatja valaki most, mi az a munka. A kinematográf képeit egy félelmes nagy művész, a belga Meunier vetíti elénk. Egy embert, az emberiség nagyobbik felét látjuk sok, nagyon sok változatban, amint az élet küzdelmeinek minden alakulásakor felbukkan. Születése fájdalommal jár, gyermekkori tápláltatása keserű gondot okoz. Mint felnőtt iskolájába kerül mint növendék, aztán a Fraikin mester műtermében dolgozik mindaddig, amíg csak le nem teszi a vésőt, hogy helyette az ecsettel szolgálja a művészetet. Ötven éves korában visszatér újra az agyaghoz, a bronzhoz s a végzet még elég időt enged neki, hogy ezen az életkoron túl legyen világhírű, csodált nagy ember, aki a művészt érhető legnagyobb kitüntetésekre szolgál reá s el is éri azokat.

Ez Constantin Meunier életének rövid vázlata. Nyugodalmas, irigyelhető életpályának látszik, pedig

Itatónál.

fárad, szenved, verejtékezik, hogy a betevő falattal, amit így megszerez, rideg rabszolga létét hosszabbítsa, s hogy új nemzedéket neveljen az annyiszor megátkozott küzdelmekre. Íme, ezt mutatja be a belga mester azoknak, akik nem tudják, hogy ez az igazi élet, az emberek millióinak az osztályrésze.

Ennek az eszmének a szolgálatában egy hosszú emberéletet töltött el Meunier. 1831-ben Bruxellesben született s a művészi hajlamot rézmetsző bátyja felfedezvén benne, a szunnyadó tehetségeket már a gyermekben fejleszteni igyekeztek. Szülővárosa szobrászati

telve van keserű tapasztalatokkal, kínos kiábrándulásokkal, verejtékes gondokkal és az embertársak iránti mélységes részvéttel. A szobrászati iskolában a klaszszikus elveket akarják belécsepegtetni s ő kénytelen-kelletlen elfogadja azokat. Pedig a sors ezek megdöntésére alkotta őt. Fraikin szobrász mellett nem a modelleket, nem az anyagot tanulmányozhatja, hanem arra kellett ügyelnie, hogy a műteremben ne legyen felesleges porréteg s jól összegyúrt legyen az agyag. Mert a szegény ifjú inkább szolga volt, mint tanonc. Elkeseredésében otthagyja a szobrászatot s mint festő

küzd tovább. A Páris felől támadt új fuvalmak, majd a levegőt megtisztító viharok, melyek felkavarják egész Európát, érintik az ő impressziókra fogékony lelkét is. A politikai küzdelmek között felszabadul az eszme. Új áramlatok frissítik fel az irodalmat, a festészetet. És kijegecesedik a naturalizmus. Közben azonban Meunier belefárad a sokszor visszavert küzdelmekbe s éveket tölt a meghasonlottak menhelyén, a trappisták kolostorában. Nyughatatlan lelke visszakivánkozott megint a küzdelmes világba. Nagy képei vevő nélkül maradnak megint. Kinek kellene kórházi jelenet, agyongyötört emberi lények agoniája? Meunier pedig csak ilyeneket tudott festeni, mert lelke csupa ilyen rideg témákkal volt telve. Közben küzködött a festékekkel, amelyek ólmosak, hidegek. Kevert új anyagokat, reformálta örökös elégedetlenségében még az ecsetet is. Végre is megúnta a küzdelmet s a világ hiúságának szánt tájképeit a csillogó pasztell-krétákkal tette színessé. De mit ért ez, ha mégis mindenütt odaállította az előtérbe a dolgozó embert, amelyik ellenszenves a nem dolgozó embernek. Mivel pedig képet venni csak ez tud, gyűlött szépen az atelier falán a sok el nem adott mestermű. És azok a leszakadni készülő, nagy gomolygó felhők ott a falon lógó képeken visszaűzték a műterembe beözönlő napsugarat is. Sok nélkülözés, keserű évek után 1882-ben tanári állást kap Louvainben. Ez a fordulópont életében, amely fényt lopott be rideg szobájába, de nem egyszersmind a szeretet melegét is. Szobrász lett megint Constantin Meunierből. Ifjú, erőteljes művész. Mintha ifjító italt szürcsölt volna ajaka. Ötven éves ember, mikor a Harangöntőt megmutatja. Legtöbb művész már elgyengült kezekkel csak önmagát másolgatja ilyenkor s Meunier a meg nem értett közepes festőből elismert elsőrangú szobrász ekkortól lett. Észrevették a műkritikusok az ő sajátos művészi kvalitását s az utánok induló tömegek elragadtatva járják körül azokat a szobrokat, amelyek nem tetszenek nekik.

Aratás. Részlet a „Munka" reliefjéről.

Egy ember a tömegből.

Mert a Constantin Meunier művészete nem az a művészet, amely tetszhetik. A nyomorban született s a nyomort szolgálja. Mindenik alakja egy-egy kifejezője a földi igazságtalanságnak. Tiltakozása az elnyomottságnak. Csúnya, ízléstelen alakok állanak a piedesztálon s tolonganak a reliefeken. Azaz csak azoknak csúnya, akik nem ismerik az efajta embereket. Aki úgy és annyit látta őket, mint Meunier, az csak értük tud rajongani. Mert ők az igazi emberek, akik a megváltásért küzködnek. Küzködnek a nap minden szakában. A mezei munkás a napon, a bányász az örök sötétségben. Az ő alakja, aki arat, aki a szenet kivájja a föld alatt, aki a vasércet olvasztja, a híg üvegnek formát ad, aki szántja a földjét, itatni hajtja egyetlen munkatársát, elsatnyult lovát, az anya, aki egy percre abba hagyja munkáját, hogy emlőjével elcsitítsa éhes magzatát, a hajós, aki tengerre száll, mind-mind lázasan dolgozik. Háta meghajlik a súly alatt, nyakizmai kidagadnak, karján megfeszülnek a fejlett inak, s arcuk kifejezése nekünk idegen. Mi nem tudjuk megérteni, hogy Meuniernek nincs egy pihenő alakja. Amelyik látszólag dologtalanul áll, az is már éppen a dologhoz készül fogni. Mert sietni kell, mindig sietni a saját keze után megélni akaró embernek. Ez a jellemvonás talán azóta olvad be akaratlanul a művész minden alkotásába, amióta a lüttichi bányakatasztrófa képe bevéste magát

A kikötő. Részlet a „Munka" reliefjéről.

lelkébe. Ott feküdtek a holtak, akiknek kezéből a munka közben esett ki a csákány s megmaradt társai nem érnek rá, hogy megsirassák, mert sietni kell a helyükre, hogy küzdjenek a saját megélhetésükért.

Az örökös munkában nevelődnek fel a Meunier rideg, visszataszító modelljei, akiknek az arcát állatiasnak, butának látjuk mi, pedig azokon a fájdalom, a lemondás, az élhetés utáni vad vágy az, amelyet mi nem értünk meg rajtuk. Ezért idegen nekünk a belga mester művészete. Megcsodáljuk, azt a biztosságot, amellyel azok a formátlan, elállatiasodott emberek kigyúrva vannak, de jól esik, mikor kiérünk közülök megint a szabad levegőre. Fojtott az a légkör, amelyet magukkal hoznak azok a bronzemberek.

Lehet, hogy Meunier művészete misszió, szánalmat kelteni az emberiség nyomorultjai iránt, gondoskodása a végzetnek, hogy általa megismerjük azokat az embertársainkat, akik nem kerülnek különben szemeink elé. — Mindenesetre olyan valami, mint az irodalomban az irányregény. De sivársága, örökös sivársága végre is elveszti hatását reánk. Sehol egy nyugvó pont, ahol az elfáradt szem megpihenhetne. Sehol egy nem megdöbbentő, nem rút alak. Végre is összeszorul a szivünk s az a sok nyüzsgő, kapkodó alak eggyé olvad, öreg vagy fiatal, asszony vagy férfi legyen is s nem tudjuk megkülönböztetni őket. Egy embert látunk száz és száz alakban. Egy egyéniséget csupán.

Közben látunk mellszobrokat s nem találunk karaktert bennük. Annak az egy embernek a vonásai keveredtek az arcba. A kis unokák kacagó arca sem az a nyíló rózsa, amilyennek látni megszoktuk az ártatlan gyermekfejeket. Itt kisméretű bronzfigurák nélkülözik a finomságot s monumentális benyomást tesznek, ott nagy, természetfölötti alakok kicsinyeseknek látszanak. Az Úr Isten, amint kezeiben tartja a keresztre feszített megváltót, semmi megdöbbentő hatással nincsen reánk. A pompásan megfigyelt lovak szánalmat keltenek, épen úgy, mint a kiéhezett félmeztelen emberei. Azért, mert jóhiszeműségében igaztalan a művész. Kétségtelen, hogy legalább is joga van elénk állítani a természet nem szép alkotásait, de az a kár, hogy úgy állítja elénk őket, mintha csak ezeknek volna létjoguk, mert ők képviselik az emberiséget.

Bárha kötelességünk dicsőíteni a Meunier alkotásait, mert ha nem tesszük félszegeknek, tudatlanoknak látszunk, önmagunknak bátran bevallhatjuk, hogy egy antik márványszobrot nem adunk a belga művész egész kiállításáért. Nem azért, mintha nem volna kvalitásos minden alakja, amely előttünk áll. Hanem mert nem nyújt semmi gyönyörű-

Zsuzsanna.

Gyermekfej.

séget a szemnek, az érzékünknek. Meunier csak félmeztelen alakokat alkot folyton, s míg ezeket szemérmetleneknek, visszataszítóknak találjuk, addig az ó-kor teljesen mezítelen szobrain nem vesszük észre, hogy hiányzik róluk a ruha.

És higyjék el, nemcsak a Constantin Meunier vergődő emberei az igazán életből ellesettek.

A klasszikus művészet is produkált nemcsak pihenő Vénust, mámoros Bacchust, hanem a diszkoszvetésben verejtékezőt, a harcban halálra sebesültet is s mégis gyönyörködünk bennük. És a nagy Meunier nem nyújt esztétikai élvezetet. Végre is nem szívesen mennénk a parkba, ha csupa tövist teremne csak. Afrika kaktuszai meglepnek egy pillanatra, de csakhamar elkívánkozunk közülök.

Meunier mester életének főalkotása a „Munka". Egy emberentúli nagyzásban kivitt óriási relief; a régi festő abban nyilvánul meg, hogy szereti a reliefet, melynek külön múzeumi termet épít Bruxelles. Az ő művészi egyénisége, látóköre, törekvése ebben csúcsosodik ki. Allegóriája egy falon az örök küzdelemnek, amelyet már annyi külön egyes alakban mutatott be. Csupa jellemzésből, nyers erőből áll ez a titáni mű. Alkotója itt sem ér rá a részletekkel foglalkozni. Az új kor ezen egyik legnagyobb művészének elég volna ezt az egy alkotását ismerni, addig, amíg nem fáradna el a szem az összes műveinek szemlélésében.

Bányászok menete.

Nyáry Albert

Thieme Becker
XXV. 542. l.

(Lyka)

Nyáry Albert báró dr

Életr. arck

Gelléd.

384. l

Nyáry Albert báró

Tolnai Világlapja

1940. 36. sz.

szeptember

Péntek

6

Ida

7 évvel ezelőtt, 1933-ban halt meg ifjabb Nyáry Albert báró 62 éves korában. Festő volt, de sűrűn foglalkozott régészeti, kultúrhistóriai és néprajzi kérdésekkel is. A magyar-lengyel barátságnak évtizedeken keresztül volt a szóvivője. Fiatal korában kultuszminiszteri tisztviselő volt, de erről az állásáról a darabont-kormány ellen kialakult nemzeti ellenállás idején lemondott. Érdekes tanulmányt írt a palóc-kérdésről.

Nyáry Albert báró

l.

A Mûbarát

1923. 57

Garády Viktor II. 166.

Nyáry Albert báró

Báró Nyáry Albert
meghalt. Pesti Napló
1933. szept. 7.

U. 3000

oktatásügyi minisztertől.

ság a tek. Elnökségének,

Budapest VI.

Aréna-ut 41.

Nyáry Albert báró

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 57.
1933. 314

Alexis *Willibald* (Wilh. Häring), (1798–1871). Német regényíró. Scott hatása alat írta tört. regényeit.

Alexius. Olasz eredetű kőfaragó, bártf mester a XVI. sz. elején. Ő készítette a bártf városháza (ma múzeum) renaissance részletei

Alexius v. Elek *szent*, (V. sz.). A legend szerint előkelő római ifjú, ki titkon elhagyt szülői házát és 17 évig élt Edesszában. R mába visszatérve 17 évig mint koldus élt a atyai ház egy zugában. Halála után a ruhá alatt talált írat árulta el kilétét. Ünnepe júl. 1

Alexy *Károly* (1823—1880). Szobrász. Bécs ben tanult s német hadvezéreket ábrázoló ki méretű bronzaival tünt fel. 1852-től Londo ban, 1861-től Pesten élt. Főműve a bpes Vigadó homlokzatán lévő oszlopok figurál szobordísze.

Alezredes. Az a törzstiszt, aki az őrnagyn egy rendfokozattal magasabb, az ezredesn pedig egy rendfokozattal alacsonyabb.

Alfafű. Főleg az Észak-Afrikában élő *Stip tenacíssima* (eszpart fű); a régi virzsin szivarok gyujtó szá volt.

Alfa-sugarak. A r dioaktiv testek ált kibocsátott sugárzá nak egy része, amel

Alberti, *Leon Battista* (1404—72). Olasz építész és egyetemes műveltségű theoretikus. Felfogásával a quattrocento érett fokát képviseli. De re aedificatoria c. munkájában megadja a renaiss. építés elméleti alapját.

Albertinelli, *Mariotto* (1474—1515). Firenzei festő. A nagy cinquecento-stílus egyik megteremtője.

Albertini, *Luciano* (* 1893). Olasz filmszínész; különösen akrobata mutatványaival hat.

Albert magyar király, uralk. 1437—1439. Az első Habsburg Magyarország trónján, kit a rendek Zsigmond kívánságára választottak meg (felesége Zsigmond leánya, Erzsébet) abban a reményben, hogy trónrajutása Ausztria, Cseh- és Németország szövetségével erősíti meg a török ellen küzdő magyarságot. A. hatalmát tetemesen korlátozta az 1439. budai országgyűlés. Ugyanebben az évben a Szendrő sikertelen ostrománál kapott vérhasbetegségben halt meg Neszmélyen.

Alberto da Üngheria (ungéria). Festő. A XVI. sz. elején Olaszorsz.-ban oltárképeket festett.

Albert-tó. A középafrikai árkos vetődésben, 5335 km². A Fehér-Nilus egyik ága folyik rajta keresztül.

Albertus Magnus *(Nagy Albert), boldog* († 1280). Tudós dominikánus; Kölnben és Párizsban tanított. Aquinói sz. Tamás mestere. Rövid ideig regensburgi püspök. Ünnepe nov.

Nyáry Albert báró

Lyka Károly

MAGYAR MŰVÉSZET
1933. 314

Nyáry Albert báró

Szül. Füleken 1871 Ref.
Gmin –

1890/91 I–II. vendéglát

1891/92 " –

1892/93 I. fest. ontáj

1892/93 II " "

1893/94 I " "

1893/94 II " –

1894/95 II " "

semiunciaria

Lex Papiria V. 256.

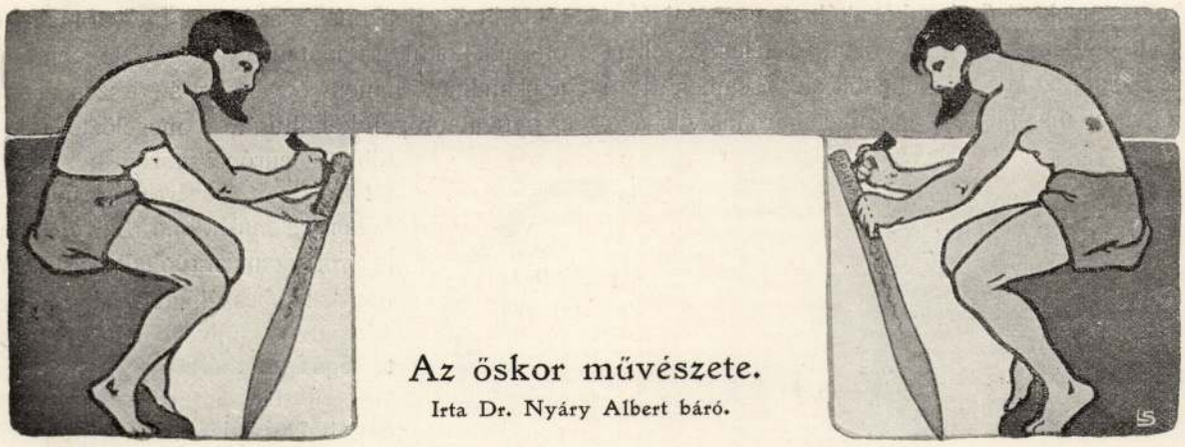

Az őskor művészete.

Irta Dr. Nyáry Albert báró.

A művészet épen olyan régi, mint maga az emberiség. Természetesen nem kell a művészetet a mai mértékkel mérni, s mikor történelemelőtti művészetről szólunk, az emberiség akkori állapotát kell mileunek venni. Aki akkor a rénszarvast le tudta ábrázolni, akár egy szenes fadarabbal a sík kőfalra, akár egy darab simított csontra, az az ő kortársai közt kimagasló művészi tehetség volt, akire csodálkozva tekintettek fel, mint manapság a legnagyobb szabású kompozíciók alkotójára. És mi is úgy tekintjük manapság, mint e rég letűnt idők ihletett művészeit.

Feltaláljuk a legrégibb időkben már a művészetnek két megnyilvánulását, a dekorativ, és az ábrázoló művészetet. A dekorativ megelőzhette az ábrázolót, mert az intelligenciának alacsonyabb fokán ösztönszerűleg kér kielégítést. A szépítés iránti érzéket megtaláljuk az állatoknál is, s a kis kolibri azt az utat, amely a levelek között az ő parányi fészkéhez vezet, kidíszíti ragyogó tollakkal, fénylő kagylódarabkákkal, míg az Atlaszmadár fészke környékének dísztárgyai között egy indiánus elveszett tomahawkját találta meg. Egész ösztönszerű tehát az ősemberek ama törekvése, hogy lakhelyeik falát, edényeik oldalát, fegyvereik lapjait különféle egyenes és görbe vonalakkal szaggatták meg, mert így tetszetősebb volt szemüknek, mint a néma, egyenletes felület. Így az ösztönszerű sejtelemből születtek az első geometrikus rajzok.

Az ábrázoló művészet talán sokkal később bontogatta csak szárnyait, bár Hoernes az ellenkező nézeten is van. Ez a sokkal jelenthet nagyon sok időt, hiszen az emberiség bölcsője évezreden keresztül ringott. Az első kő- és cserépemlékek eredetét Lyell 100.000 év előttire teszi, Hoerner pedig nem számít tovább 13.000 évnél, sőt Morlot az általa talált legrégibb emlékeket csak mintegy 7.500—11.000 évesnek tartja. És jegyezzük meg, hogy ez az idő az embernek már öntudatos állapotát jelzi, amikor már bizonyos tekintetben túl volt az ösztönszerű cselekvés idején. Ez a kor már teremthetett akár ábrázoló művészeti termékeket is, mert hisz a megmaradt emlékeket nemcsak évezredek szerint nem lehet osztályozni, de még egykorúságukat is hozzávetőlegesen állapíthatjuk meg.

Az általánosan elfogadott osztályozás az emberiség legrégibb korát kőkorszaknak nevezi. Bár indokolt Fr. Sarasin fejtegetése is, aki szerint a kőkort megelőzte egy kagyló- és egy fakor. Ez az idő volna az emberi nem kialakulásának kora, amidőn még nem volt képes átalakításokat végezni a természet által nyujtott tárgyakon, s a talált vagy letört faággal ütni tudott csak, mint a fejlődésben megakadt majom, s a kagylót is csak azért tudta ivásra használni, mert az szinte önmagát kínálta. Természetes, hogy e korból semmi emlék sem maradhatott föl, mert ha az első emberek használta eszközöket a véletlen konzerválta volna, nem volna jel, amiről megismerhetnők hajdani szereplését. A kőkor a megállapodás szerint ismét két nagy periodusra szakad szét, a régibb kőkorra (paleolith) és a csiszolt kőkorra (neolith). Amannak a faunából a mammut is szereplő részese volt, az elképzelhető legnagyobb szárazföldi állat, s bár a vad törzsek az elefántot ma vadászszák is, alig hihető, hogy azokból a

A Kor 1907. 14. 7.

kolosszusokból őseink kőbaltáinak csapásai alatt csak egy is elpusztult volna. A félelmes ellenség elől bizonyára menekült az ősember, de a művészt megihlette a szörnyeteg rendkívülisége.

1. ábra.

Egy agyartöredékre reákarcolta a mammutot, felfelé görbülő óriási agyaraival, ormányával, amint menés közben feltartja lompos farkát. A lelet a La Madeleinei barlangból való, s mikor ráakadtak, sehogy sem bírták megérteni azokat a karcolásokat, amelyek hosszú szőrözetet látszottak jelezni. Az elefánt őse, az észak hajdani tropikus klimája alatt csak csupasz vastagbőrű állat lehetett. És mikor Adams 1806-ban megvizsgálta a Szibéria jege között annyi évezredeken át teljesen jól konzervált ősállat hulláját, nagy csodálkozással adta tudtul a világnak, hogy az állatszörnyeteg, amely békés legelészés közben hirtelen pusztulhatott el, mert hisz szájában még fű is maradt megrágatlanul, nem melegövi állat volt, mint epigon utódja, hanem háromszoros szőrözettel beburkolt hideg klima-lakó. A leghosszabb külső sörteféle ritkás szőr 12—15 hüvelyk hosszú volt. Az őskori művész tehát helyesen figyelte meg félelmes kartársát, és érthetően is ábrázolta az általa látottat (l. 1. á.)

Több ilyfajta őskori rajz ismeretes előttünk barlangleletek útján. Hogy milyen régiek, mutatja épen az imént leírt mammutábrázolás, amely csak olyan egyéntől származhatik, aki a régen kihalt állatfajnak kortársa volt, s saját szemeivel látta a szörnyet. Ez az idő pedig a régi kőkorral esik egybe. Ebben a korban az emberiség a földnek csak kis részét népesítette be még. A magyar régészek, Pulszkyval az élökön, beismerik, hogy hazánkban kétségtelenül megállapítható paleolithkori emléket idáig nem találtak. Csak Ortvay tartja a Fertő-tó cölöpépítményeit régebbinek a többi ilyen telepeknél, s azt hiszi, hogy a magyarországi kőkultura időtanilag megelőzte nemcsak a skandináv, hanem egyáltalán az összes északs nyugateurópai kőkulturát, s megelőzte a legtöbb déleurópai ország kőkulturáját is. De hát azért még sincs őskőkorbeli emlékünk. Az emberek nagyon egymásra voltak még utalva, hogy szembeszállhassanak az óriási állatokkal, s mivel a lakások mesterséges készítése még ismeretlen volt előttük, a természetnyujtatta barlangban húzódtak meg többedmagukkal. Nem egyszer a barlangi medve, barlangi oroszlán lakását foglalták el, vagy ezek űzték ki őket innét. Ezekben a barlangokban maradtak fenn az ókori ábrázoló művészet legeslegelső termékei. Cserépedények nincsenek az itt talált csontok és kőeszközök között. Különösen lakott, s az intelligenciának magas fokán álló őslakókról tanuskodnak Dordognenak Christy és Lartet által felkutatott barlangjai. Ezekből került elő egy szarvasagancs-töredék, amelyre egy kőszáli kecske feje van kivésve nagy jellemző erővel (l. 2. ábra). Egy másik agancstöredék egy halnak az ábráját őrizte meg (l. 3. ábra). Valósággal művészi hatást tesz egy másik lapos csontdarab, amelyen iramszarvas-vázlatok vannak (l. 4. ábra), egy másik pedig azért különösen érdekes, mert rá egy emberi alak van karcolva

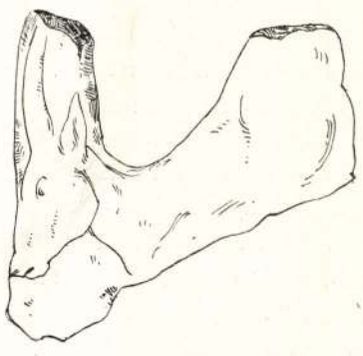

2. ábra.

(l. 5. á.). Lartet a savignei barlangból is több ilyen rajzot mutatott be. A lorteti barlang kőtárgyai között van egy, amelyiken egy iramszarvas-csoport látható. Az egyik állatnak visszafordított feje, bőgésre nyitott szájával különösen jellegzetes (l. 6. ábra). A la madelaini barlang

őrizte meg a szobrászat azon ősi példányát is, a melyik egy térdrebukott, hátraszegett fejű szarvast ábrázol. A művész itt a rendelkezésre álló agancsdarab formáját igen ügyesen hasz-

3. ábra.

nálta fel az állat testéül (l. 7. ábra) Az itt felsorolt rajzokon semmi nyoma a stilizálásnak, a konturok, különösen a rénszarvaséi annyira biztosak, kecsesek, hogy szinte egy ember, vagy egy művészcsalád tagjainak kezemunkáját véljük valamennyien.

Ezekben a csontbarlangokban ornamentális rajzokat is találunk, részint önálló motivumokul használva fel, részint más állatábrázolásokkal kapcsolatban. Egyenes és cikk-cakk vonalakból állanak az ornamentika ezen ősei. Az állatképek-

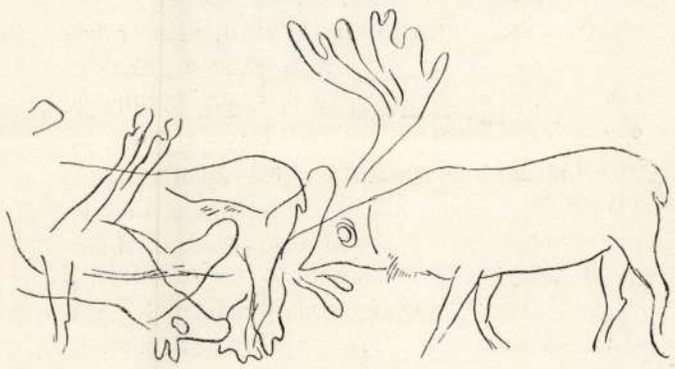

4. ábra.

nél érdekes az a fölfogás, hogy a vonalokat úgy használják fel a tér betöltésére már öntudatosan, hogy azokkal egyebet is fejezzenek ki, mint csupán díszítést. Az állatok szőrmenetét világosan utánozzák ezek a motivumok, pl. az egyik Mas d'Azilból származó csontfaragványon a két nőstényiramszarvas fején a lelógó szakállt (l. 8. ábra)

De volt ebben a korban bizonyára egy más művészeti ág is, amelynek ma már semmi látható nyoma sincs. A dordogni barlangokban, különösen La Madelaineben, Les Eyziesben sok festéket találtak, amelyeket Mortillet ásványi eredetűeknek ismert fel, annál is inkább, mer a la madelaini polcokon meglelték utólag a vörösszínt adó köveket is. A vörös és fekete festéket használták. Mivel sem a falakon, sem a csonteszközökön nincsen nyoma a festésnek, nem tehető más fel. minthogy a testet ékítették. Pigorini és Cartailhac szerint a mentonei barlangban talált csontvázakon azon festékek nyomai látszanak, amelyeket a test puha részeire kentek az élők akár önmagukra, akár a holtakra.

Az újabb kő- és a régibb bronzkor a K. e. második évezred végeig terjed Hoerner szerint. Ebbe a korba már némileg jobban bevilágíthat a kutatás fáklyája. Az emberek életmódja nyugodalmasabbb lett, s a művészet inkább otthon érezhette magát köztük. A vadászat lassankint megszűnt egye-

5. ábra.

düli megélhetési mód lenni, s az állattenyésztés és a földművelés lett az emberiség főfoglalkozása. És csodálatos, hogy a megváltozott életviszonyok között az ember és eddigi leghűbb társa, az iramszarvas, elszakadnak egymástól. Nyugat-Európából kivesz ezen állatfaj. Bertrand szerint nem klimaváltozás űzi északra, hanem a természet törvénye, amely más tájra rendelte. Ott már megfelelőbb állatfajok foglalták el helyét, amelyek alkalmasabbak voltak az ember megváltozott életviszonyaihoz, mert könnyebben váltak háziállattá, a szarvasmarha és a ló. Az iram pedig elvadult teljesen s Németországban sokkal később is még csak mint vadászzsákmány került össze hajdani társával, az emberrel.

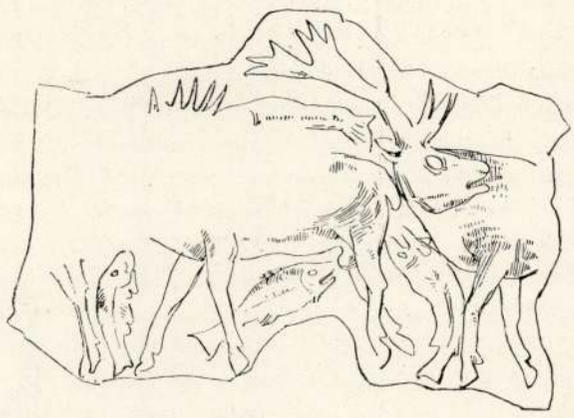

6. ábra.

A helyhez kötött foglalkozás nem változtatta meg lakási viszonyait az embereknek. Troglo-

dyták maradtak továbbra is, s megint csak a barlangok azok, amelyek az ősemberek kulturáját megőrizték.

A mas d'atili barlangban megtalálják elsősorban az első kőkori festményeket. Vasoxyddal

7. ábra.

vonalaztak, pettyegettek be kődarabokat. Minket nem gyönyörködtetnek, mi nem értjük ezen festményeket, de korukban bizonyára jelentőséggel bírtak, s kétségtelen idáig, hogy a világ legrégibb festményeivel állunk szemközt. A festéket valami zsírral keverve kenték fel az Aris-folyó ágyából való quarzdarabokra, s az ábrák ma is erősen tapadnak még a kőhöz. A festékmaradványokon kívül hegyes csontdarabok is vannak itt, amelye-

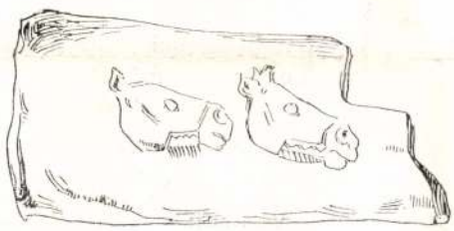

8. ábra

ket Piette tätovirozó eszközöknek tart, mert vörös festékbe vannak mártva.

A quartär-kori művészeten ez a festés talán már túlesik. A neolith-kor határán vagyunk. Ugyanezen időből származhatnak a brassempouyi barlang emlékei is. Rajzokon, domborműveken kívül igen érdekes elefántcsontfaragványokat ismertet innét E. Piette. Csupa meztelen női szobrok ezek, melyekhez hasonlót találtak még Mas d'Asilban és Laugerie-Basseban. Közülök az egyiket a brassempouyi vénusz név alatt ismerik. E szobrokat annyi sok jellegzetességgel ruházták fel alkotóik, hogy az akkori női nem két típusát vélik felismerni bennük. Az egyik túlkifejlett mellű, erős csipejű, kövérhasú asszony, emlékeztetve az afrikai buschmann nőkre, amilyen típus ma is feltalálható Franciaországban. Ezt a fajt tekintik a régibbnek, az újabbat képviseli az a másik négy szobor, amely soványtestű, hosszú vékony orrú, előreálló hegyes állú nőt ábrázol (l. 9. á.). Míg itt csupa női szobrokat találtak, Brünn mellett egy férfinak elefántcsont-képmása is előkerül. A fej annyira karakteres, hogy sokan arcképnek tartják. Nagyon alacsony homlok, kiálló szemöldívek, széles orr, nagyon erős áll, csakugyan jellemző formái lehettek az akkori emberiségnek. Azóta az áll rovására a homlok magasodott.

9. ábra.

Az elefántcsont-faragványok kora az első kereskedelem megindulásával eshetett már össze.

10. ábra.

A barlanglakók érintkezésbe jöttek olyan törzsekkel, amelyek a kedvező életfeltételek mellett előbbre vitték már az emberiség fogalmát. Afrika északi partja, Mykene, Cyprus, a görög föld olyan népeket táplált, amelyek a kultura egy magasabb fokára emelkedtek már azon időben, mikor Európa törzsei alig éltek még át azt a fejlődési kort, amely elkülönítette az embert az állattól. De a gazdag, telet nem ismerő vidék lakóinak megtetszettek olyan anyagok, amelyeket az ő földjük nem termett, s amelyben duslakodtak az északi trojlodyták. Így ezen anyagok révén megindult a két nép között az érintkezés a cserekereskedés révén. Az első szükségleti tárgy, amelyet észak nyujthatott volt a borostyán. Ennek ellenében lassanként átszivárgott észak felé a bronz, amelynek főalkatrésze a réz, cyprusi termék volt leginkább. Csaknem megdöntöttnek lehet tekinteni azt a hipotézist, hogy az európai kőkornak egy fegyveres invázió vetett végett, melyet a bronzzal való harcolás segített diadalra. A kőkorszak lassú haldoklás után mult ki, s kőeszközöket még a vassal is találunk egy helyen, jeléül annak, hogy még

a vaskorszak elején is voltak használatban. Nem lehet tehát úgy tekinteni az egyes korok váltakozását, mintha azok életrekelte és kimulta egy páros időre eshetnék. Évszázadok múltak el a mult és jövő küzdelmében. S épen ezért a művészeti tárgyakra sem lehet megállapítani pontosan, hogy melyik korra tegyük létrejöttüknek idejét. Mert hiszen mikor a nyers bronz Cyprusból kiindult, ott a bronzkort látta, s mikor Skandináviába ért, a kőkorszakba került. Viszont neolith-kori emberek bányásszák ki az aranyat Irlandban, gyűjtik a borostyánt Skandináviában, s mikor feldolgozásra kerül, a legfejlettebb bronzkori formákat kapja a déli törzseknél. A laugerie-bassei barlangban talált faragványon még a rénszarvas szerepel, a lábainál fekvő meztelen asszonnyal, holott már ugyanakkor a mykénei vázákon a többé-kevésbbé stilizált állatok mellett teljesen felöltöztetett, magas kulturát elárulóó női istenségek vannak. De hogy meglegyen a kapocs, a „femme au rennet" az állatszelidítők egyikének tartják, holott Mortillet nagy valószínűséggel azt bizonyítgatja, hogy az állat és a női alak csak véletlenségből kerültek egymás mellé, különben az őskori művész nem csinált volna a kettőjük közötti arány tekintetében olyan szembeötlő hibát.

11. ábra.

Nálunk a neolith-korra esik a K. e. 1500 év, s ezen időben a mykenei sírokban az aranymívesség remekeit találjuk. Egy bronz gyilokpengén egy harcos küzdelme van kirakva aranyból egy oroszlánnal, egy másik pengén futó lovat bárázoltak, trébelt aranylap szarvast űző oroszlánt mutat, és így tovább. A mykenei és tirynsi palotaromok falain festmények vannak. Az egyik egy menetet ábrázol, amelyben szamárfejű emberek vesznek részt. Az eszme elég modern. Ugyancsak itt aranyedényeket különféle vésésekkel, trébelésekkel, befestett vázákat jelenetekkel díszítettek. A művészet magas fejlettségéről tanuskodnak a jaspis, achat, chalcedon, sardonyx cameák is (l. 10. ábra).

Eltekintve a monumentális művészetüktől, az egyptomiak ugyanezen időben a mykeneiekhez hasonló fejlettséget értek el az aranyművességben és a metszésben is. Egy zöld jaspis II. Thutmest ábrázolja, amint egy oroszlánt a farkánál fogva a levegőbe emel, a másik oldalán pedig ugyanezen király emberek elleni győzelmes harcát tűnteti föl. A faraók harcait előszeretettel és nagy művészettel vésték különféle kövekbe, amelyek finom részleteit bámulattal nézzük ma is.

12. ábra.

Mielőtt azonban a déli tartományok művészete idáig fejlődött, nekik is át kellett menni a kultura lépcsőfokain. Schliemann mykenei ásatásakor az alsóbb kulturrétegekben égetett agyagfigurákat talált, a melyek hosszúruhás istennőket ábrázoltak. Ezek nagyrészben csak lapos alakok, s az arc részei és a kiemelkedő testformák csak fekete vonásokkal vannak jelezve. Művészi szempontból igen kezdetlegesek ezek a szobrok, bár a kortársait megelőző egyes művészek műveit itt is fel lehet ismerni. Sajátságos jelenség, hogy férfialakokat nem idomítottak. Van azonban sok-

13. ábra.

fajta állatnak, leginkább tehénnek, élénk színekkel befestett szobra. Schliemann Wykeneben és Tirynsben több mint százat talált Rumánia őslakói ezekhez hasonló asszonyi és állati agyagalakokat formáltak s jellegzetességet csak nehezen tudunk találni bennük. Az ornamentális díszítést teljesen összekötötték a figurálissal s a testformákat ki nem emelő szobrok egy tátovált test benyomását keltik (l. 11. ábra). A szerb földön talált kličevaci 34 cm. magas agyagszobron szintén az ornamentális díszítés az értékes. Az egész test rajzmotivumokba vész el, s az arc formáit is csak körök és vonalak jelzik. A bekarcolt geometriai motivumok azonban feltétlenül igen ízlésesek, s elérik törekvésüket, hogy sok helyen ékszereket ábrázoljanak. A

többi e földrészen talált őskori dombormű messze mögötte áll az előbb említett női alaknak, s alig lehet kiválogatni, hogy a kis agyagszobrok közül melyik állati és melyik emberi alak. A Szerajevó melletti Butmir a neolith-kor szobrászatának nevezetes lelhelye.

Egyszínű női és néhány állatszobrokat gyűjtöttek össze innét, amelyek nagy része nemcsak művészi érzékkel, hanem a formák látható ismerésével is van alkotva. A meztelen női testeknek lágy kerekdedséget, de nem elhízottságot adtak s hogy mennyire törekedtek a szobrászok a jellegzetességre, látható néhány töredék női fejből, amelyek változatos tipust mutatnak s elmosódott részletei mellett is akár portraiteknek is tekinthetők (l. 12. á.). Meg kell még emlékezni egy trójai agyagedényformáról, amely Schliemann ásója alatt az egymás felett épült város romjai közül ugyanazon tipust képviselve, nagyszámmal került elő, kevés változatossággal. Az alapforma egy hasas edény, melynek magas nyakára emberi ábrázat

14 ábra.

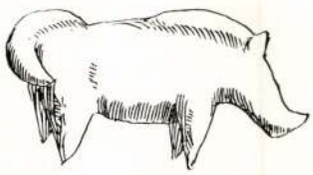

15. ábra.

van rendesen kiálló élekkel csinálva, lejebb pedig két erősen csúcsosodó emlő és alattuk a köldök van (l. 13. á.). A művészies ség csak mérsékelten van az agyagműves szolgálatába szegődve s csak a forma s gondolat az, ami érdekes a trójai «asszonyvázáknál». A cserekereskedelem hatása alatt-e vagy csupa véletlenségből, Skandináviában találunk edényeket, amelyekről az emberi szempár tekint reánk.

Ezzel a kapcsolattal megint visszajutottunk Közép- és Észak-Európa újabb kőkorához. — A neolith-kor vége sajátságos művészi emléket hagyott a Petit-Morin völgyben. Sírboltokat vágtak itt a krétába s az előpitvart női istenségek képmásával díszítették. A felfogás mindenesetre kezdetleges, de érdekes. Simára levágott falba olyformán vésték be egy mélyedést, hogy az asszonyi testet jelképezzen, bár csak orrot, emlőket illesztettek is a mélyedésbe, s a szemek helyére lukat vájtak (l. 14. á.). Hasonló primitiv eszközökkel igyekeztek a mas-d'aveuglei művészek valami sírkőfélével elérni a hatást.

A borostyánkő csak cserére volt alkalmas az észak népei kezében, nem tudták felhasználni azon jó tulajdonságát, hogy nagyon könnyen faragható. Poroszország területén már több ilyfajta szobrot találtak is, művészi szempontból teljesen jelentéktelenek. Érdekesebb kisérletek a Krakó mellett lelt csontfaragványok, a melyek a madárkörvonalak szerint mintegy ki vannak fűrészelve a csontlapból.

Hazánk őskori művészetéről néhány szót még.

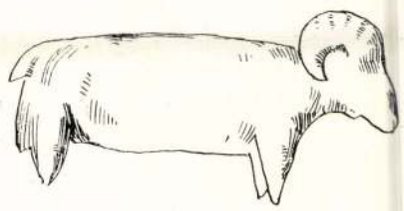

16. ábra.

Nekünk is voltak troglodytaink, de az ő létezésük már a neolith-korba esik. Legalább kétségtelenül megállapítható paleolith-kori emlékünk mindidáig nincsen. A mi barlanglakóink különben sem voltak művészi hajlamokkal megáldva. Leleteink ilyen tehetséget nem árulnak el. Nagyon érdekesek azonban Wosinszkynak Lengyelen összegyűjtött edénytöredékei, a melyek épen úgy festve vannak vörös és sárga színekkel, mint a mykenei és tirynsi edények. Néhány edényfültöredéken pedig a trójai legrégibb rétegből való állatokkal teljesen analog szarvas állatokat látunk. Tordosról, Erdélyből három kőfaragvány ismeretes, amelyek nagyjából emberi motivumokat mutatnak. Koruk azonban valószínűleg belevág a bronzkorba már.

Legérdekesebb emlékei a kőkori művészetnek hazánkban kétségkivül azok az agyagállatocskák, a melyek elszórtan Szihalmon, Tószegen, Erdély

egyes helyein, de legkivált Pilinyben találtattak. Én a pilinyi lelhelyen több mint százat ástam ki. Nagyságuk 9 és 4 cm. között váltakozik. Ökör, kutya, kecske, ló, juh, róka, disznó az egyes felismerhető tipus. Nagy jellemző tehetség látszik a kis szobrokon, annyira, hogy a juhnál külön fel lehet ismerni a kövér ürűt, a kutya pedig teljesen a mai juhászeb élethű képmása (l. 15., 16., 17. á.).

Kellene talán még szólanom az agyagedények díszítéséről is, de tekintsük úgy, hogy ez az iparművészet körébe esik — ha ugyan már kőkori iparművészetről szó lehet — s hagyjuk ezt egy más lapra.

Összegezve a látottakat, az igazi művészet két ciklusát tanultuk megismerni. Az egyiket, a franciaországi barlanglakók nyitották meg és zárták is, mert a csontfaragás és rajzolás nagytökélyű művészete kiveszett ezzel a rejtélyes népfajjal együtt s a civilizáció ezen stádiumának folytatása nincs — mint Pulszky mondja. A másik egészen más életviszonyok között, más éghajlat alatt, görög földön fejlődött és virágzott, ellátva alkotásaival a kerek világot, s iskolákat teremtve.

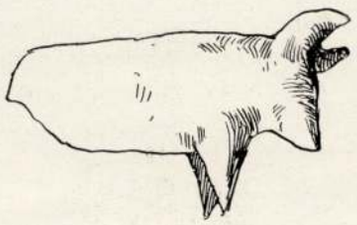

17. ábra.

E két periodust és a közbeeső jelentéktelenebb stációkat is tekintve, kétségtelen, hogy a művészeti érzék nemcsak hogy veleszületett az emberiséggel, hanem hogy fejlődése is bámulatos gyors volt, a többi téren való előhaladással össze hasonlítva.

Trentino.

Írta Tonelli Sándor.

Sajátságos, de akárhányszor Tirolról beszélünk, valami speciálisan germán országnak a képzete elevenedik fel bennünk, a Hofer és Speckbacher hazája, amely a tizenkilencedik század elején keresztes hadjáratot mert kezdeni Napoleon világhatalma ellenében. Pedig ez a képzet nem felel meg a valóságnak, nem igazságos. Tirol nem német, vagy legalább is nem csak német, sőt ritkán van két idegen ország, amelyet élesebb gazdasági, nyelvi, kulturális és gondolkozásbeli különbségek válasszanak el egymástól, mint Német-Tirolt és Olasz-Tirolt, a Trentinót.

Trentino. Hogy mennyire más Tirolnak ez a két nyelvterülete, mutatja, hogy a déli résznek külön neve van. A lakosság, amely ott él, különállónak tartja magát. Megvan a saját külön élete, amelynek több közössége van a latinsággal, Milanóval és Veneziával, mint a Bozennél kezdődő germán világgal. A történelem, a hagyomány Olaszországhoz utalja Dél-Tirol olasz lakosságát és ha az államalakulás sajátossága Ausztriához kapcsolta is a földet, olasznak maradt meg itt a nyelv, az érzés, a szokás, olasz bélyeg van a házakon, a falvakon, a városokon, olasz kezek nyoma látszik meg a földeken az Etsch — itten már Adige — völgyén lefelé.

Ha Bozentől délnek haladunk ezen a völgyön, egyszerre, minden átmenet nélkül kerülünk bele az olasz világba. A tipikus német falvakat, széles tetőket, hegyes tetejű templomtornyokat felváltja a magas olasz kőház, szűk utca és a karcsú román kampanile. A melegebb klíma, az eltérő gazdasági rendszer még a vidék képét is megváltoztatja. Erdő kevesebb van, a hegyek kopárabbak, szürkébbek, mint északon és így tőlük sokkal jobban elüt a völgyek üde, zöld színe, amelyekben minden talpalatnyi föld teljesen föl van használva. Ez már az olasz coltura mista igazi hazája. Apró törpebirtokokon, melyeknek rendes kiterjedése alig $1^1/_2$—2 hektár, együtt űznek itt szőlőtermelést, mezőgazdaságot és kertészetet. A szőlőt nem karóra, hanem szétágazó drótokra, sőt eperfákra futtatják, úgy hogy ezek a campagnák nyáron és ősszel az utaktól kétoldalt csaknem áthatlan sűrűséget alkotnak. Hozzájárulnak még a falak, melyek körülveszik az egyes birtokokat, innen az olasz név: chiusura, és a völgyek fenekét apró, körülzárt négyszögekre tagolják. Néhol az utak több kilométer hosszúságban haladnak ilyen falak között. A levegő itt, ezeken a mészporos utakon megszorul és nyáron elviselhetetlen a hőség.

Ez a kép természetesen csak az Adige völgyére és a még mélyebb fekvésű völgyekre talál. Fent, a völgyeket szegélyező hegylánczok platójain a világos-zöld alpesi rétek sötét fenyvesekbe olvadnak bele, amelyeken túl előcsillannak a Trentinót szegélyező havasok fehér hómezői.

Mert hó és jég még nyáron is van elég a Trentinóban. A déli olasz nap ragyog már fö-

NYÁRY ALBERT BR. festőművész szeptember 6-án meghalt Budapesten. Még csak nemrégiben is szerepelt képeivel a Nemzeti Szalonban (1930), de legújabban sokágú tevékenység vette igénybe idejét, nevezetesen sokat fáradozott a lengyel-magyar kapcsolatok kiépítése körül és egy ilyen egyesületnek elnöke is volt, azután szenvedélyes régész létére folytatta archaeologiai tanulmányait (ami szinte hagyomány volt a családjában). *Nyáry Albert br.* Füleken született 1871 június 2-án, jogi doktorátust szerzett Budapesten, 1890—5-ig pedig a Mintarajziskolát járta, ahol *Greguss János, Székely Bertalan, Lotz Károly* voltak tanárai. Ezalatt az öt év alatt nagy szorgalommal foglalkozott különösen aktfestéssel, későbbi képeinek is gyakori tárgya a női akt. Mintarajziskolai évei után festésen kívül sok mindenfélével foglalkozott, ásatásokat végzett saját költségén árpádkori temetőkben, részletes tanulmányokat írt magyar céhekről, egy darabig fogalmazó is volt a vallás- és közoktatásügyi minisztériumban, írt novellákat (magarajzolta képekkel), nagyszámú hírlapi cikket. Emellett folytatta festészeti munkásságát, amelynek eredményeként mintegy 60 képét kiállította a Nemzeti Szalon 1925. évi tárlatán. Ezek egy része női akt volt, más része tájkép, néhánya történeti kompozicióvázlat. Festési törekvéseiben szigorúan a valóságot tekintette irányadónak és idegenül állott szemben az újabb festői törekvésekkel. Ideálul mesterének, *Lotz Károlynak* aktképeit tekintette.

Magyar Művészet 1933. 10 f.
3148.

VASÁRNAP
9
Kat. Húsv. vas.
Prot. Húsv. vas.

N. k. 5 ó. 25 p. N. ny. 18 ó. 40 p.

HÉTFŐ
10
Kat. Húsv. hétfő
Prot. Húsv. hét.

Izr. 21. P. 7. n. Sebiisel

KEDD
11
Kat. I. Leó p.
Prot. Leó

Izr. 22. P. 8. n. Akkar.

SZERDA
12
Kat. Gyula p.
Prot. Gyula

CSÜTÖRTÖK
13
Kat. Hermeneg.
Prot. Ida

PÉNTEK
14
Kat. Jusztin vt.
Prot. Tibor

SZOMBAT
15
Kat. Anasztázia
Prot. Atala

Izr. 26. S. Semini 1. P.

br. Nyáry Albert

1890/91 – 1894/95

Ferképzőintézet

118. 1.

R., 2. *Domenico* (1439—1497?), toscanai szobrász. Másodrendű tehetség. Főleg Firenzében, Pesaróban, Urbinóban és Fossombronéban működött. Az utóbbi városkának székesegyházában van R. főműve, a templom ötosztású márványoltára. Pesaróban és Urbinóban a hercegi paloták dekoratív szobrászi részleteit faragta. Néhány síremléket és Madonna-domborművet is mintázott. Egy ilyen Mária-relief a Szépművészeti Múzeumban.

R., 3. *Francesco*, firenzei festő és miniator. 1470—71. Liberale da Veronával együtt dolgozott a sienai dóm antiphonariumain. 1480 körül Budára jött, itt két évig tartózkodott s Mátyás királynak is alighanem miniatűröket festett. Firenzébe visszatérve 1482. házat és földet vett. Magyarországról térképet rajzolt, melyet Ligorio Pirro metszett rézre.

ROSSELLINO, 1. *Antonio* (1427—1478?), firenzei szobrász, R. 2. öccse. A szobrászatot bátyja műhelyében tanulja. Mindig márványban dolgozik. Alkotásaiban Bernardo stílusának kötöttsége feloldódik, mozgalmasság, szép és ritmikus körvonalakra való törekvés lép a tektonika helyébe. Kétségtelenül Desiderio is lényeges befolyást gyakorolt stílusának kialakulására. Mély vallásosság hatja át művészetét, a játszi formák keresetlenek, a szív melege műveiben tiszteletteljes ünnepiességgel vegyül. Egyik első nevezetes műve az empoli Collegiata márványból való, fényesre csiszolt Szt. Sebestyén oltárszobra (1457), mely

Nyáry Albert báró

fleskó

Böelctr. arch.

Szefeltlex 886. l

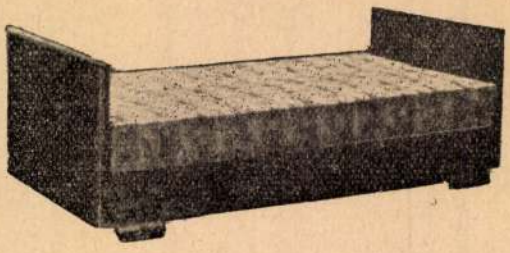

„Fidor" kanapé-ágy fekvő állapotban.

Olyan kényelmet nyujt, mint egy ágy, amelyben ruganyos ágybetét van.

SZABADALOM bej. 14561. sz. a.

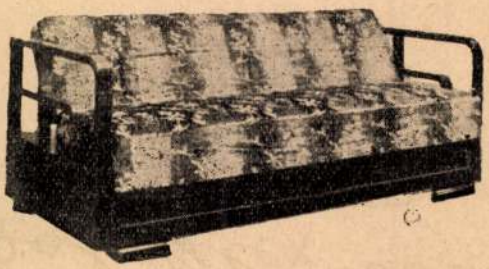

„Fidor" kanapé-ágy ágynemü-tartóval.

Szabályozható támlával.

Az ágynemü könnyen berakható, mert az ülés kettéhajlik és igy félsulyt kell emelnünk.
Higiénikus, féregmentes.

„Attila"-nyomda. Ujpest, Árpád-ut 18

A Társaság

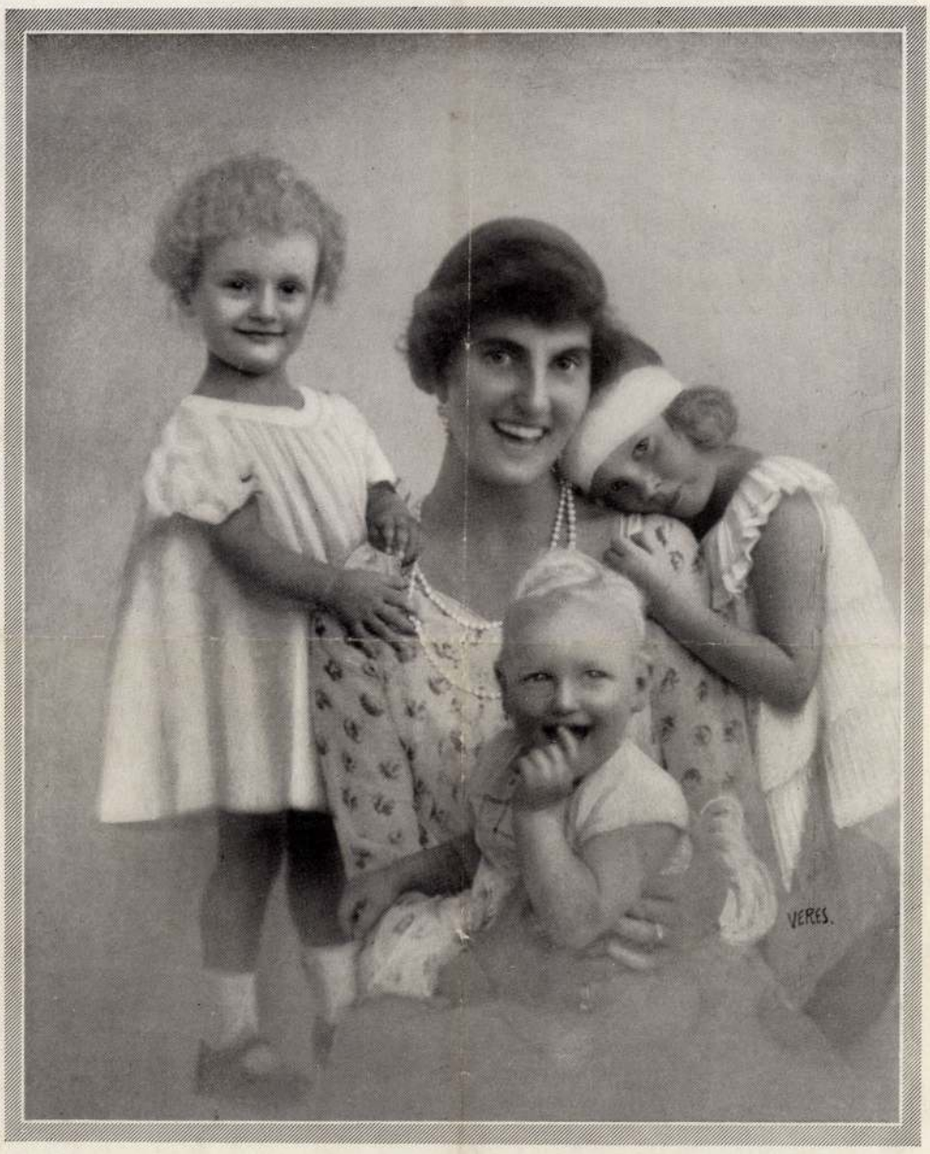

Anna főhercegnő és gyermekei

Veres főhercegi udv. és kam. fényképész felvétele

1929 NOVEMBER 17 *XVI. ÉVFOLYAM 47. SZÁM*

Bartel Mimi
Báró Nyáry Albert festménye

A Társaság. 1929. 47 sz

Nyáry Albert báró

Esztergomi kepta

NYÁRY *Albert* br., festő, * Fülek 1871. † 1933. Előbb jogot végzett, azután Budapesten festeni tanult s tájképeket, népéletalakokat, aktokat állított ki (A hajnal tündére, Alvajáró, Salome, Pihenő pásztorleány stb.). 1923. a Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság, 1925. a Nemzeti Szalón rendezett műveiből kollektív kiállítást.

Sz. Gy. II. 2091

magasságban 125.5; a szélességben
sz.4579.-- Becsértéke 5000 K.--
nya (2046-913).-- Bejelentetett

13
137
96.

Nyáry Albert báró

wód

Lex Magyarás

412. b. l.

Myong Hee Lee

Utah

Glen Haven

N15 6-2

Nyáry Albert báró

festő.

irod

Krück. II. 323. l.

Kulturháza alap V. 219

Nyáry Albert báró

Műcsarnok

1912-13. téli kiáll. - 703, 705.

1913. tav. kiáll. - 542

Ambrosius Józef II. 200.

Nyáry Albert báró dr.

Szül. 1871. Tulcsen.
1925. jan. a N. Szalonban
koll. kiállitást rendezett
~~58~~ 58 műre volt kiáll.

Nemzeti Szalon 1925
jan. kiáll. kat.

Nyitra V. 305.

Nyári Albert báró

1906. grafi.

kiáll. Nemzeti Szalonban

Könyvjegy

Vallás- és közokt. minisztér

X. 171.

Nyáry Albert báró festő
vul, 1871 Fülchen.

Műmeszeti lexikon 566l.

Nyáry Albert báró

Magyar Művészet

1925. 51.

Füzötü, római VI. 270

Nyáry Albert
báró.

élete -

Nemzeti Szalon

1925. jan.

Ingó műemlékek védelméről, törvény-
javaslat T. 46 – 49.

Nyáry Albert báró

Műkomot
1914. tav. kiall. 531.654
1915-16. téli kiall. 363

Széchenyi György veszprémi püspök, Késöbbi esztergomi h. – primas (VI. 124. –) Czimerköve a sümegi múzeumban VI. 124

Baró Nyári Albert

Lásd

Nőt oszvek a. mkgát
(1906).

Báró Nyáry Albert

foto

Budapest Zoldfa utca (?)

Baró Nyáry Albert

mit festő

nehéz illusztrácziója

Vas Zsp 1906. cif

verseit és czikkeit

mindig maga szokta

illusztrálni

Báró Nyári Albert

Cvod

Ország Világ

1907. 76. l. arczkép

pel. esetleg lásd.

Nyáry báró

l.

Evang. templ.

333-l.

Nyáry Albert báró dr

Lásd ehh

Nyáry Pál báró dr:

Dr báró élete és munkássága. Bp. 1936.

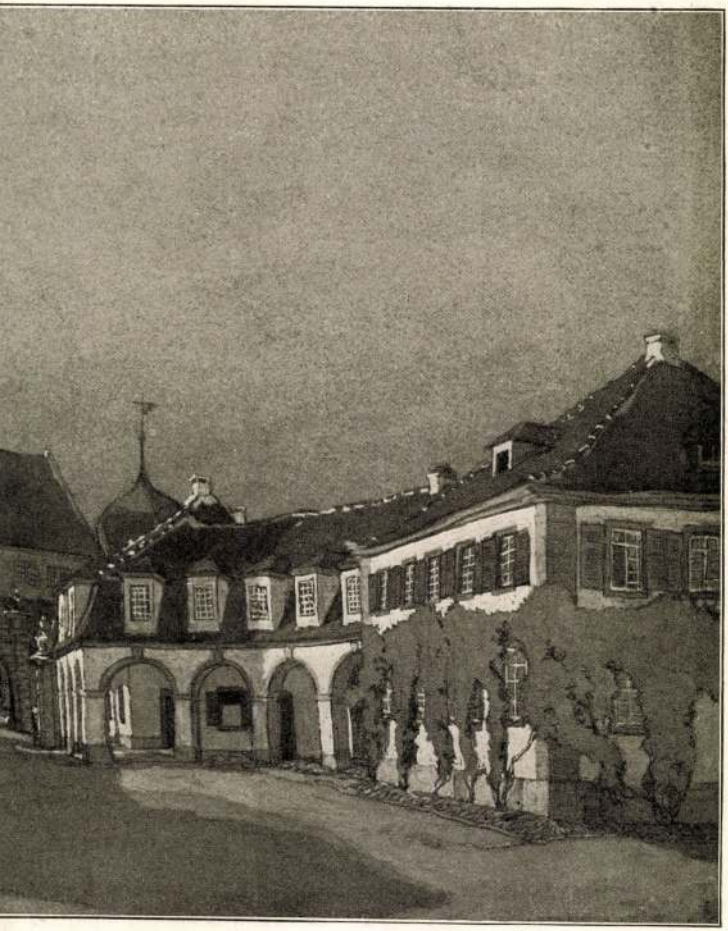

gang zum Schloß Weikersheim

PRACTICUM

NÉHÁNY JÓ TANÁCS.

Pályájuk elején álló gyűjtők legtöbbje betanulja a sèvres-i, meissení, bécsi és még esetleg néhány másodrangú porcellángyár jelét, s aztán vígan kezdi a vásárlást. Titokban siet megnézni a csésze vagy váza alját, s ravaszul mosolyog magában, hogy a kereskedő valami olcsó árat mond. Bizonyosan nem tudja szegény, hogy milyen értékes darabon akar túladni ilyen potom áron. Hja, miért nem veszi magának a fáradságot, hogy betanulja a gyári jeleket. És amikor ott van a méhkas, meg a keresztbe rakott kard vagy más kétségtelen szignatura, akkor boldogan fizet, s siet haza a kincsével.

Pedig mennyi sok minden szükséges még a gyári jegyhez, hogy jó vásárt csináljunk! Először is meg kell jól nézni, hogy a szép jelt, amire olyan büszkék voltunk, nem lehet-e késsel lekaparni a porcellánról. Mert már itt a legprimitívebb hamisításnál sok kezdő megüti a lábát. Felül az utólagosan olajfestékkel pingált jelnek, amit tegnap festett rá egy nem is nagyon furfangos árús. Aki már lelkiismeretesebben akarja csinálni a dolgát, az olyan festékkel teszi rá a porcellánra a jelt, amelyiket kis hevítés mellett be lehet égetni a tárgyba, s ez már nem dörzsölődik le a kaparás alatt. De a fehér csillogó mázon fénytelen voltával árulja el magát rendesen. A legnagyobb becsapás azonban nyílt kártyával történik. A karlsbadi gyár engedélylyel teheti rá készítményeire a rég megszünt gyári bélyegeket, s ne örüljünk szép mithologiai jelenetes findzsáknak mindig, mert azok nem mindig altwienek, hanem Karlsbadban készültek, s a képet matricáról húzta rá a munkás, ahelyett, hogy művész töltötte volna festésével az időt.

Ezek a valódi hamisítványok, amikor új tárgyakat régínek akarnak feltüntetni. Megesik azonban, hogy a porcellán valósággal régen készült, de egyszerű értéktelen

OLASZ MÜVÉSZ. XVI. század: Gyermekfej. A Szent-György-Czéh kisplasztikai kiállításáról. A Gyűjtő 3., 4. sz. 152. l. 1244. sz. DELMÁR Emil tulajdona.

A Gyűjtő. 1912. 5-6. f.

TORZO. Görög szobor-részlet. BEÖTHY Zsolt tulajdona. A Szent-György-Céh kisplasztikai kiállításáról. A Gyűjtő 3., 4. sz. 43. l. 143. sz.

árú volt, fehér, amelyet nem is látott el a gyár jellel. Ezeket aztán utólagosan nem csak jellel látják el, hanem ki is festik, s be is égetik a díszítést. Vagyis a régi tisztességes polgári tárgyat becsempészik hamis néven előkelőbb társaságba. De van másfajta hamisítás is. Az egyszerűen festett, igazi jó gyárból való, szignált edényeket díszesebb köntösbe öltöztetik, s utólagosan festenek képeket még rájuk. Ezeket megérezhetjük az ujjunkkal, mert a festés kiáll az edény falából, holott az eredeti darabnál az egész felület egyenlően tükörsima, mert a mázport a festés után egyenletesen fújták szét rajta. Bár néhol szokásban volt máz fölé festeni eredetileg, de ez csak ritka kivétel. Az aranyozással is sokszor szeretik drágítani a porcellánt. Utólagos, bár beégetett aranyozást azonban megismerhetni, mert jól megvizsgálva észrevesszük, hogy a kép, virág vagy más színes ábrázolás fölé emelkedik, holott megfordítva kell lenni, mert az aranyozott alapon történik eredetileg a ráfestés.

Akik fayenceot akarnak venni, és kezdők, először is fogadják meg, hogy ne vegyenek olyan darabokat, amelyekre a kereskedő azt mondja, hogy régi olasz darab. Ezeknek a színe rendesen barnás, mintha az idő látszanék meg rajtuk, s tele vannak apró mázrepedésekkel, kopásokkal. Szenteltvíztartók, gyertyatartók, öblösszájú edények kétfejű sassal a legtipikusabb e nemű tárgyak, amelyek egytől-egyig most készülnek a tengerparton. Idetartoznak a most széltében látható tehenek, amelyeknek virágos az oldala és vígan állják a fejést stb. Aztán ne vegyenek stomfai tányérokat, kancsókat, amelyeken vadászatok, muzsikások vannak. Ezek stomfaiak ugyan, de éppen most gyártottak a régi jellel. Mikor kikerülnek a kemencéből egészen másként néznek ki, szépek, csillogók, újak. De beteszik újra kemencébe őket, s mikor megizzottak, bőven vizet fecskendeznek rájuk,

s akkor tele lesz egyszerre finom repedésekkel a máz. Most még üvegpapírossal is megcsiszolják a mázt, amely elveszti a fényét, s kész a régi edény. Ha aztán nagyon régi kell, akkor piszkos, zsíros vízbe áztatják az edényt, bedörzsölik a repedésekbe jól a piszkot, amely sohasem jön onnét ki többé. Az olasz edényeket meg leöntik holmi szószokkal, s úgy bepiszkítják egy negyed óra alatt, hogy a boldog vevő egy álló napig mosogatja, míg restaurálni tudja a kincset. Tehát nem mind régi ami piszkos.

Amióta a holicsi cserép világkereskedelmi cikk lett, s csak a virágos, színes edény a kapós, az eredeti márkás darabokra egyremásra varázsolnak szép csokrokat a hamisítók. Itt is ráfestéssel dolgoznak. A silányabb munka csak olajos festéket használ, amely lekaparható, de akik lelkiismeretesebbek, azok igazi fayence-festékkel festenek rá a mázra, s újra égettetik. Figyelmesebb vizsgálat itt is elárulja az utólagos festést. Legutóbb talán egy egész vagyonra való ilyen árú jött forgalomba. A holicsinak a legveszedelmesebb utánzata külföldről jött be az utóbbi időkben hozzánk. Nagyon szép darabok, szemnek tetszetősebbek, mint a feltétlen igaziak. Mielőtt megvizsgálnók, a kéz érzi meg először, hogy kakuk-tojással van dolgunk. Sokkal könnyebbek, mint az eredetiek. Ha pedig fenekén egy darab le van ütve a máztól, látni, hogy fehér porozus anyagból készült az edény. A hiányzó máz mellett aztán ott a holicsi jelzés. A forgalombahozó bizonyosan egy olyan helyen kaparta le a mázt, ahol a becsületesség fogalmával bíró gyár a saját jelét festette fel. Kár, hogy hamis, mert igazán művészi nívón állanak ezek az új holicsiak.

Az elősorolt pár példa csak a legkiabálóbb veszedelmek, amelyek a kezdő gyűjtőt érhetik, más tízennyi folyton meglapulva várja az áldozatot. NYÁRY ALBERT báró.

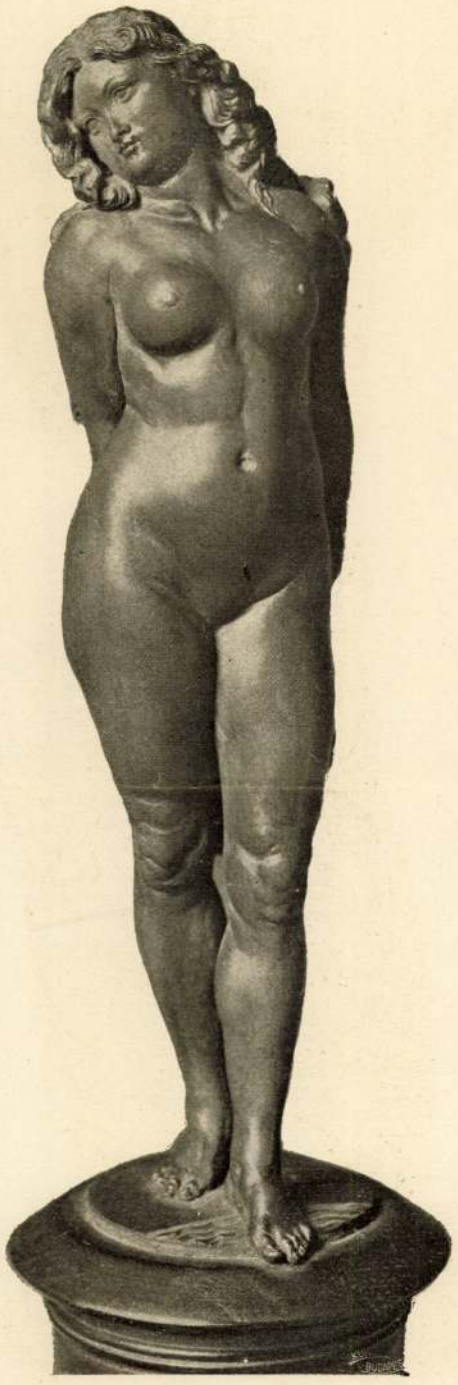

AKT. Puszpángfa S F monogrammal. BEHR Lajos tulajdona. A Szent-György-Céh kisplasztikai kiállításáról. A Gyűjtő 3., 4. sz. 171. l. 664. sz.

Nyáry Albert báró
ülőke

236 SZENT-CSALÁD. Puszpángfa-dombormű, német. GLÜCK Frigyes tulajdona. A Szent-György-Czéh kisplasztikai kiállításából. (A Gyűjtő 3., 4. sz. 156. l. 322. sz.)

NYÁRY ALBERT BÁRÓ (1871—1933)
Krisztus a keresztfán
Vászon, olaj, 100×70 cm.

Magyar Nemzeti Galéria

Nyáry Albert

báró

kiáll-

Nemzeti Szalon

1925. jan.

Föv. képt -

Nyáry Albert báró

A Jestő

Magyar Nemzeti Reneszánsz Társaság

tiszteletével meghívja

V. MŰVÉSZETI AUKCIÓJÁRA

a Fővárosi Vigadóban (Főbejárat).

Kiállítás: 1923. április 20., 21., 22-én délelőtt 9 től délután 7 ig.

Aukció: 1923. április 23, 24., 25., 26., 27., 28, 30, május 1., 2., 3, 4., 5-én d. u. fél 4-től kezdve.

Aukcióra kerül:

I. Báró Nyáry Albert ur fajánsz- és üveggyüjteménye.

Flesch-féle keletázsiai gyüjtemény,

valamint főuri és más magánbirtokból származó válogatott műtárgyak, ugymint: festmények és miniatürök (Bakhuyzen, Barabás, Benczur, Csók, Daffinger, Füger, Lotz, Mednyánszky, Munkácsy, Netscher Caspar, Pieter Quast, Rombouts, Székely Bertalan, stb.), szines angol metszetek, bronzok, arany- és ezüsttárgyak, muzeális értékü holicsi fayánszok, porcellánok, üvegek, válogatott antik butorok, perzsaszőnyegek, stb.

II. Báró Nyáry Albert festőművész gyüjteményes kiállitása.

Ez a meghivó a kiállitásnak dijtalan megtekintésére jogosit.

MAGYAR NEMZETI RENESZÁNSZ TÁRSASÁG
FŐVÁROSI VIGADÓ
(Főbejárat)

NYOMTATVÁNY.

~~Nagyméltóságú~~
~~Méltóságos~~
Nagyságos

nemesdédi Király Kálmán urnak ~~urnának~~

Budapest. VI
Teréz-körút 60. II. 27

Nyáry Albert báró

244	Önarckép	3000
245	Kecskeméti utca	3000
246	Tanya előtt	3000
247	Kecskeméti barátok templ.	2500
248	Kecskeméti piac	2000
249	Kis utca részlet	800
250	Leányok a mezőn	700
251	A ház előtt	850
252	Tehén a legelőn	750
253	Tanyaudvar	1800
254	Ház előtt	1500
255	Hid a parkban	1000
256	Parkrészlet	850
257	Tanya kuttal	1400
258	Tájkép	950
259	Tájkép	
260	Tanulmányfej	3500
261	Utcarészlet	5000
262	Templom előtt	700

Dr. Báró Nyáry Albert

Dr. Báró Nyáry Albert szül. 1871-ben Füleken. A budapesti egyetemet végezte. A Mintarajziskola látogatása után a Lotz iskola növendéke lett éveken keresztül.

Olajfestmények:

263	A hajnal tündére, olajf.	4000
264	Vihar előtt, olajf.	5000
265	Emlékek, olajf.	8000
266	Vizözön, olajf.	7000

Nemzeti Szalon 1925. jan.
43. coop. kiáll.

267	Fürdés után, olajf.	5000
268	A forrásnál, olajf.	4000
269	Fonyodi táj, vizf.	1500
270	A sárga szalon, vizf.	1500
271	A Duna partja	1500
272	Az árva fa	1500
273	A magyar határ	2000
274	Nyári virágzás	2000
275	Régi kőomlás	1500
276	Az ismeretlen butordarab	3000
277	Az alkalmatlan látogató, vizf	3500
278	A sellő szórakozása, olajf.	5000
279	Lábadozó, olajf.	magánt.
280	Danae	18000
281	Henyélés, vizf.	2500
282	Alvajáró, olajf.	5000
283	Akttanulmány, olajf.	2500
284	Bevégeztetett! (vázlat) olajf.	5000
285	Salome, olajf.	12000
286	Táncosnő, olajf.	12000
287	A jó eszme, olajf.	5000
288	Öltözködés előtt, olajf.	4000
289	Áhitat, olajf.	5000
290	Lukrecia, olajf.	4000
291	A bucsu, olajf.	6000
292	Kalipszo, olajf.	12000
293	A tavasz, olaj.	4000
294	A jutalmazó, olajf.	5000
295	Buda temetése (vázlat), olajf.	6000
296	Anya gyermekével, olajf.	5000
297	A bánat, olajf.	5000
298	A füstkarikák, olajf.	5000
299	Várakozás	4000
300	Pihenő pásztorleány, olajf.	5000

301	A bünbeesés előtt, olajf.	8000
302	Orosz paraszt, vizf.	1500
303	Orosz paraszt gyerekek, vizf.	1600
304	A szőke Manci, vizf.	2000
305	Ködös erdő, vizf.	1500
306	Oláh menyecske, vizf.	2000
307	Szobarészlet, olajf	2500
308	Évi, olajf.	5000
309	A kiüzött Éva, olajf.	4500
310	Ködös erdőrész. vizf.	1500
311	Naplemente, vizf.	1500
312	Az uj tál, olajf.	3500
313	Muzulman harcos, vizf.	1500
314	Havas táj, vizf.	1000
315	Az árnyékban, olajf.	5000
316	Csendélet, olajf.	5000
317	A női hiuság, vizf.	2000
318	Az ősz, olajf.	8000
319	A gyüjtő lakása, olajf.	3000
320	Müterem részlet, olajf.	2500
321	Akttanulmány, olajf.	8000

Előkészületben:

Basch Árpád gyüjteménye

Osztrák művészek representativ kiállitása

Akvarellisták és Pasztellfestők kiállitása

Milanói nemzetközi kiállitásra szánt anyag

Abel Pann

Lengyel grafikusok

A mütárgyak eladását **Kató Kálmán** mütáros eszközli.

A vételár 50%-a a vásárláskor, a többi 50% pedig 8 napon belül, legkésőbb azonban a kiállitás bezárásakor fizetendő. A kiirott árak ezer koronákban értendők.

Nyáry Albert báró

festő

l.

Művészi Ipar

1892. 220. l.

717.

I

333.

717. Pieter van Lint.

Sz. Antwerpenben 1609-ben. † ugyanott 1690-ben.

Férfi képe.

Térdig látható, kissé balra fordul, jobb kezét keblére teszi és baljával, melyben szürke keztyűit tartja, kalapját szorítja magához. Vállaira omló hosszú haja, szemöldöke és bajusza fekete, szeme szürke, álla beretvált. Védő-kendője csipkéből való, kabátja alól ingének fodros ujja kilátszik, mellénye szétáll és kézcsuklója felett kettős csokorra kötött szalagot hord. Alól balra a mester ezen jelzését olvassuk:

P.V. LINT.F.

Vászon, méretei 109 : 78 cm. — Mündler: VII. 11.
Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

Pesti Hirlap 1933. sept. 10

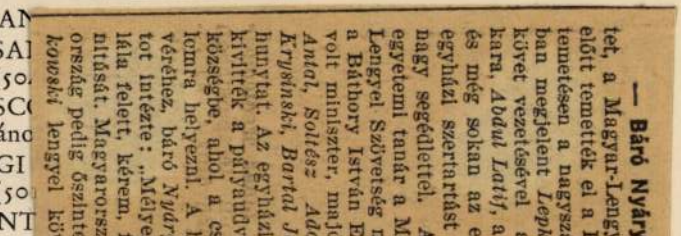

— **Báró Nyáry Albert temetése.** Báró Nyáry Albert, a Magyar-Lengyel Egyesület elnökét szombaton délelőtt temették el a Kerepesi-uti temető halottasházából. A temetésen a nagyszámu, előkelő gyászoló közönség soraiban megjelent *Lepkovszki Stanislóz* budapesti lengyel követ vezetésével a követség és konzulátus tisztviselői kara, *Abdul Latif*, a magyarországi mohamedánok főpapja és még sokan az elhunyt barátai és tisztelői közül. Az egyházi szertartást dr. *Császárik János* püspök végezte nagy segédlettel. A beszentelés után dr. *Lukinich Imre* egyetemi tanár a Magyar-Lengyel Egyesület és a Magyar-Lengyel Szövetség nevében mondott búcsubeszédet. Utána a Báthory István Emlékbizottság nevében *Lukács György* volt miniszter, majd *Jász Géza*, *Zulavszky Antal*, *Steiner Antal*, *Soltész Adolf*, *Miklóssy Ferdinánd Leó*, *Roman Krysinski*, *Bartal János* és *Ádám Éva* búcsuztatták az elhunytat. Az egyházi szertartás befejezése után a koporsót kivitték a pályaudvarra, ahonnan továbbszállították Pilis községbe, ahol a családi sirboltban fogják örök nyugalomra helyezni. A budapesti lengyel követ az elhalt testvéréhez, báró *Nyáry Gyulához* a következő részvéttáviratot intézte: „Mélyen megrendülve báró Nyáry Albert halála felett, kérem, fogadja szivből jövő részvétem nyilvánitását. Magyarország az elhunytban odaadó fiát, Lengyelország pedig őszinte és hűséges barátját veszitette el. *Lepkowski* lengyel követ."

Nyáry Albert báró

26. FRANCESCO TREVISAN
27. FRANCESCO TREVISAI
Esterházy-gyűjtemény. (50.
28. GIOVANNI FRANCESC(
megvesszőzése. Pálffy Jáno
29. KÖZÉPOLASZORSZÁGI
Esterházy-gyűjtemény. (50
30. MARTINO ALTOMONT
1923. (5931).
31. BENEDETTO LUTI (166
mánya, 1912. (4246).
32. LUCA GIORDANO (163
hagyománya, 1912. (4229).
33. LUCA GIORDANO (m.
(528).
34. MICHELE ROCCA (1670
35. ANDREA VACCARO (1
1922 (5894).
36. FRANCESCO DESIDER
Esterházy-gyűjtemény. (53
37. MASSIMO STANZIONI
gyűjtemény. (766).
38. GIOVANNI PAOLO PAN
ben. Esterházy-gyűjtemény. (669).
39. ANDREA VACCARO (m. f.): *Irene és szolgálónője megtalálják Szent Sebestyént*. Esterházy-gyűjtemény. (521).
40. GIOVANNI FRANCESCO GRIMALDI (m. f.): *Erdős táj*. Esterházy-gyűjte-

56. ALESSANDRO MAGNASCO (m. f.): *Kínvallatás.* Esterházy-gyűjtemény. (594).
57. FRANCESCO ZUCCARELLI (1702—1788): *Táj várral.* Esterházy-gyűjtemény. (652).
58. GIOVANNI DOMENICO TIEPOLO (1727—1804): *A pihenő Szent Család.* Beer József K. ajándéka, 1932. (6536).
59. FRANCESCO ZUCCARELLI (m. f.): *Táj híddal.* Esterházy-gyűjtemény. (650).
60. GASPARE DIZIANI (1689—1767): *A három királyok hódolása.* Esterházy-gyűjtemény. (618).
61. GIOVANNI BATTISTA TIEPOLO (1696—1770): *Mária és Szent József megjelenik öt szentnek.* Pyrker János László ajándéka, 1836. (651).
62. FRANCESCO GUARDI (1712—1793): *Négy tájkép Velence környékéről.* Pyrker János László ajándéka, 1836. (633, 636, 638, 639).
63. BERNARDO BELLOTTO, IL CANALETTO (1720—1780): *Az Arno Firenzében a Ponte Santa Trinitával.* Esterházy-gyűjtemény. (647).
64. BERNARDO BELLOTTO, IL CANALETTO (m. f.): *A Piazza della Signoria Firenzében.* Esterházy-gyűjtemény. (645).
65. FRANCESCO GUARDI (m. f.): *Négy tájkép Velence környékéről.* Pyrker János László ajándéka, 1836. (629, 631, 632, 634).
66. FRANCESCO DE MURA (1696—1782): *Mária gyermekével.* Pálffy János hagyománya, 1912. (4249).
67. SEBASTIANO RICCI (1659—1734): *Mária mennybevitele.* Esterházy-gyűjtemény. (654).
68. NICOLA GRASSI (1682—1748): *Krisztus megvesszőzése.* Pyrker János László ajándéka, 1836. (685).
69. GIOVANNI ANTONIO PELLEGRINI (1675—1741): *Jézus meggyógyítja a bénát.* Esterházy-gyűjtemény. (654).

Br. Nyáry Albert

Fonyódi part, vizf.
Balatoni partrészlet, vizf.
Háborgó Balaton, vizf.
Fonyódi partrészlet, vizf.
Szigligetről, vizf.

Balatoni Társaság II. kiáll. Nemz. Szal. 1924. nov.

17 1.

MDK

br. Nyáry Albert

Téli táj, vf.

Fonyódi táj, vf.

Orosz gyerekek, vf.

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 11. kiáll. N.Szal.
1925. febr. 14 l.

MDK

Nyári Albert báró, (1871-1933

Krisztus a kereszten. Fáx. ol.-

Magyar Képek, XIX-XX sz. - 47 l.

MDK

Nyári Albert br. 1871-1933.

Női akt. of.

Árverési Köz. 1938. dec. 8.rk. 88. aukc.

27 l.

MDK

Baró Nyáry Albert, festő.

Szent Antal látomása, of

Örösz ösz,

Tavasz. vízf.

Nemz. Szalon. A Független Műv. Társ. - IV. králl.

1931 XI. Hat

MDK

Báró Nyáry Albert

Miteremrészlet, vf.

KMT. 1913. tav. kiáll. kat. 74.1.

Nyáry Albert báró MDK

Álom, vizf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

br. Nyáry Albert MDK

Akttanulmány, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

BÁRÓ NYÁRI ALBERT

542 Müteremrészlet. Vizf. Eladó.

Képzőm.Társ.1913 tav.kiáll.kat. 74.oldal

MDK

Nyáry Albert br.

Fonyódi part, vizf.
Balatoni partrészlet, vizf.
Háborgó Balaton, "
Fonyódi partrészlet, "
Szigliget, "

A Balatoni Társaság II. Kiáll. Kat.1924.
Nov.29.-Dec.8. 17.lap

MDK

Nyári Albert báró /1871-1933/

Női akt.Olajf.25x18./Jelzett./

Árverési Közlöny, 1938.dec.8.rk.sz.
88.aukció. 27.1.

br. Nyáry Albert MDK

Müteremrészlet, vizf.

Műcsarnok 1913. tavaszi kiállitás

Dr. Myéry Albert

Mitbegründer, Vizef.

mdk

Nyáry Albert

(a heraldika vezérfonala Bpest 1886. VIII t. 67.)
az (1330-1332) években vert garas hát-
lapján a eimer felett liliomszerű díjítmény,
emlékeztet az 1329-i a budai pecsét eimer-
kép felett-i díjítményre.

Huszár Lajos. A Budai Pénzverés Története
a Középkorban Bpest 1958. 35. l

M.D.K.

báró Nyáry Albert festőművész

A Fővárosi Vigadóban április 20.-án megnyilt kiállitáson 80 drb festménye kerül bemutatásra. Nyáry Albert Lotz mester tanitványa volt.

Müvészeti aukció c.
Szinházi Élet. Bp. 1923. ápr. 22-28.
XII. évf. 17. sz. 43. lap.

MDK

Nyári Albert Br.

a N.Sz.által rend 63 csop.kiáll. egyik-másikán szerepelt müveivel. 1925.

A Nemz. Szal.4oo-ik jub.és a KÉVE XX-ik kiáll.-a. 1929.febr.

báró Nyáry Albert, gráf.

Cikkét két illusztációja díszíti.

Kossuth háza Tinnyén. 91.l.
Kossuthék kerti laka Tinnyén. 90.l.

báró Nyáry Albert: Kossuth Lajos Tinnyen.

Vas.Ujs. 6.sz. 1906. 53.évf. 89.l. 90,91.l.

MDK

Nyári Albert báró, festőm.

22.1.

Nemzeti Szalon II. aukció.

MDK

br.Nyáry Albert

A gyöngyösi zárdakapu, vf.

N.Szal. 1913. tav. kiáll. 19.1.

br. Nyáry Albert

MOK

Ködös erdő, vf.

Erdő vége, "

Akt tanulmány, V

N. Szal. őszi tárl. 1920. szept. 21. l.

br.Nyáry Albert MDK

Ujabb magyar ex librisek. M. Iparmüvészet, 1904. 233-4 l.

Nyáry Albert festő

Magyar Müvészet 1925.51.o.
Kiállitások.

Vajna Éva -

Lantos Magazi 129. I. 17. R.
422 old.

Nyáry vajna: Sláger.

Vajna Éva

Laktós Magazin. 1929. T. évf. 18 r.
556-559 old.

Nyáry rajzai: Zugló, Ak-
gyalföld, csikágó gyöngyei.

Vajna Ecz-

Landos Magazin. 1930. II. évf. 6 sz.
.447 old.

Nyáry rajza: Tavaszi kel-
lő.

Vajna Éva.

Lantos Naplarin. 1930. II. éf.
14. or. 1153.

Nyáry rajza: Gyerünk
a strandra.

Vajna Éva -

Lantos Magazin. 1930. II. évf. 1 a.
77-79 e

Nyáry rajzai: Átszállóval az északi Sarktól a déli Sarkig.

Vajna Éva-

Lantos Magazin. 1930. II. évf. 3 r.
256 old.

Nyáry rajzai: Tippek a
munkanélküliekhez.

Vajna Éva.

Lantos Magazin. 1930. II. évf. 7 sz.
537 old.

Nyáry rajza: Kutyafá-
ját. (Amikor a pesti pol-
gár káromkodik.)

MDK

báró Nyári Albert

Kat Nagykőrös kiállitáson vett részt, 1926.

MOB Kvt. 2465.sz.

Nyáry Albert báró MDK

Akttanulmány, pasztell

Micsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Tovább

Nyáry Albert báró

Pávis Ernsi

Pritchard H. E

Remsey Jenő

Spolarich Th. László

Szegedi Kovács Ajoston

Szini Zoltán

Tatrangi Kovács Sámuel

Thomas Antal

Tobisch Ilona

Tscheik Ernő

Vigh Bertalan

Zilzer Hajnalka

Zichy Mihály Müvén Egye 1930
zilet Katalógusa. Neuwelt Sylvan jun.

III

714 (2040)
820 (72).

r 2-án. + Budapesten, 1902 augusztus 31-én.

~~rázolt~~ Sik ~~vidéken~~ vidéken szemlélhető, a hol a háttért balra két
kazal foglalja el; a hol a középtérben fák disz-
tizenegy madár röpködi körül, a hol az elő-
argó út vezet az épületek felé, a melyek ~~és a hol~~
szlott tizennégy libáját. ~~Az~~ út szélén ~~ül~~
aszkodik. Fejkendője és szoknyája piros,
olt felhözött. Jelzése alól balra két

A pásztornő az

m.
18 ex 1900. sz. leirattal 650 koronán.
19-én (420/901.)
leirattal kiadatott a pécsi Képzőmüvé-

tki. 237. számás.

: IX. 23-i 64907 sz. rendelet. (554/901.)

148

Vid. Muz.

Pécs

Nyáry Albert báró
festő

l. Szinnyei-Magyar
írók - IX. k.

1147. 1148. l.

elnök

sügyi Minisztérium
.ü.o.

B U D A P E S T

1

Nyáry Albert báró

† Bp. 1933. Szept.
63 évés korában
(5.(?)
U. 2857

Az Est 1933.
szept. 7 (Meghalt
báró Nyáry Al-
bert)

Ez nem a festő

A Mai Nap 1933.
szept. 6 (Lefordult
a vérkörök meghalt báró
Nyáry Albert)

4.sz.melléklet.

mpontjából a fegyvernemek /Csa-
rt/ megjelölésére az alábbi
szükség:

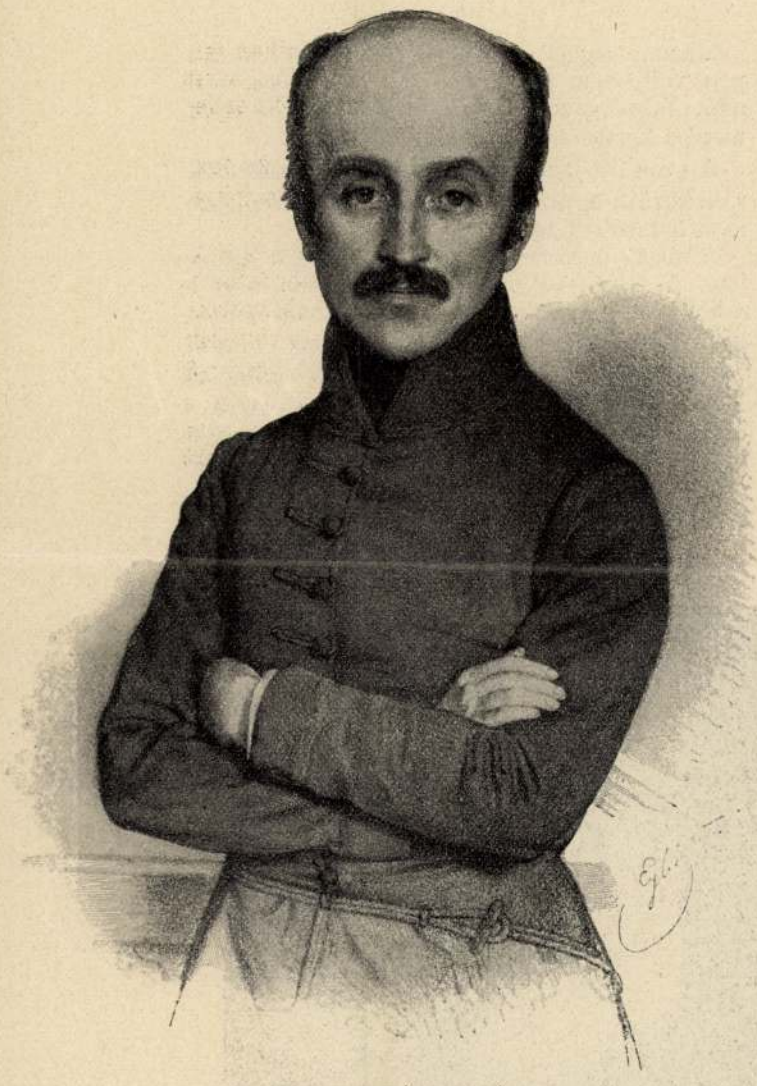

BEZERÉDJ ISTVÁN.

A gyöngéd figyelemben kifogyhatatlan volt, de csak Rozál kisasszonynyal szemben. A tekintetes nagyasszonynyal — úgy látszott — nem sokat törődött.

Mindazonáltal a szép májusi napokon István urfi állandóan korán kelt. Szeretett a gyöngyvirágos harmatos hajnalon a kertben sétálni . . .

Ebben az egyben találkozott izlése a tekintetes nagyasszony gusztusával . . .

Ő is szerette a májusi hajnalt, a gyöngyvirágot és a madárdalt . . .

Ilyenkor a gyászfőkötő rendesen nem volt a fején . . .

A néni pedig még az igazak álmát aludta . . . Csak a vak nem látta azt a változást, a mely egy idő óta a tekintetes nagyasszonyon volt észlelhető. (Ebben a tekintetben úgy látszik Rozál kisasszony vak volt.) Jóllehet *napközben* még mindég azt a borzalmas főkötőt viselte, de kaczagó fekete szemei és élveteg piros ajkai annyi boldogságot árultak el, a mennyi csak elfér egy szerelmes asszonyszivben . . .

Egy szép napon aztán az a hallatlan botrány történt, hogy a tekintetes nagyasszony fekete főkötő nélkül, sőt fehér nyári ruhában jelent meg a reggelinél.

Rozál kisasszony nem akart hinni a szemeinek, a mikor meglátta.

— Lilla ! . . . sógorasszony ! . . . mi lelt ? ! . . . megbolondultál ? ! . . .

— Nem én, felelt a tekintetes nagyasszony csodálatos lelki nyugalommal. A gyászév úgyis letelt. Nem gyászolok tovább.

— Hallod ezt, István ? !

No most már igazán csoda, hogy a föld meg nem nyilt, elnyelni a lázadókat. István épen olyán szemtelen nyugalommal felelt:

— Lillának (csak igy, per Lilla) igaza van, kedves néni. Minek gyászolna tovább ?

— Te is ? ! . . te . . . te ! . . . Még pártolod ezt a perszónát ? ! . . .

— Hogy ne pártolnám, kedves néni, a menyasszonyomat ? — Akkor már ölelkezve álltak a néni előtt.

— Igy vagyunk ? ! — A vén kisasszony visszanyerte előkelő nyugalmát. Csak hogy én ebbe a házasságba soha bele nem egyezem. Téged meg István, kitagadlak, ha nem Bendeghy Máriát veszed nőül !

— Én nem tagadlak ki, — szólt a tekintetes nagyasszony, miközben ráborult István kebelére.

— Csak a szivedből ne tagadj ki, édes angyalom ! — suttogta az ifjú szerelmesen . . .

— Ez szörnyűség ! még ma kihurczolkodom. Pattogott a vén kisasszony.

Mondjam tovább ? . . .

Legföllebb azt tehetném még hozzá, hogy Rozál kisasszony, mindezek daczára, mai napig is ott lakik az ősi házban. Istvánt az igaz, hogy kitagadta, de most már annyi az apró Bendeghy, hogy Rozál kisasszony azt sem tudja, hány felé oszsza a vagyonát . . .

AZ EMBERKULTUSZ ELSŐ APOSTOLA.

Most, a midőn oly élénken foglalkoztatja az elméket az általános titkos szavazati jog kérdése, időszerűnek tartjuk felemlíteni, hogy ennek már a negyvenes években is voltak nálunk apostolai.

A magyar géniusz nemcsak hamarabb értette meg a humanizmus eszméit, hiszen példa rá az etelközi és pusztaszeri népszövetség honalapító törvényalkotása, melyben a szabadság, jogegyenlőség és testvériség elvével megelőzték ezer évvel a franczia forradalom vívmányait, hanem mikor az általános választói jog behozatalát hangoztatta, mikor az úrbériséget, a jobbágyság embertelen intézményét eltörölte, akkor már a magyar faj védelmét, megbecsülését, szóval: az emberkultuszt tette a nemzeti politika első feladatává.

Ez egy speciális magyar idea, a melynek előzőleg a politikában nem találjuk sehol a világon hasonmását. Csakis a moralisták foglalkoztak ezzel a kérdéssel, s ezek közt legszebb alakban Channing, a ki az ötvenes években hirdette a szabad Amerika népének, mint az új társadalom alaptörvényét, az emberkultuszt.

A magyar géniusz örök dicsősége marad, hogy az 1843—48-iki törvényhozás heroszai, Kölcsey, Wesselényi, Széchenyi és Kossuth fellelkesülve Bezerédj István rajongó fajszeretetén, előbb hangoztatták az emberkultusz elvét, mint a szabad Amerika törvényhozói.

Elévülhetetlen érdeme a 48-iki törvényhozásnak, hogy megvalósította a népsegítés, a népszabadság eszméit, a melyeknek első apostola Bezerédj István volt, a ki már 1842-ben felszabadította jobbágyait, telepes községet alkotott számukra. S hogy terjeszsze a magyar polgárosodást, a közvagyonosodást, selyemfonó gyárat létesített Hidján, szónoklatok helyett tettekkel pártolván az ipart.

Ez a nagy ember hangoztatta először a gyermekvédelem kötelességeit. De máskép járt el, mint nagy szónokaink, mert megalapította az első óvodákat is Hidján és Szedresen, telepes községeiben.

S hogy fogalmunk legyen az ő humanizmusának nagyságáról, arról, hogy mily óriási magasságban áll e magyar törvényhozó lelke az emberesz ménynyel szemben: csak a római jognak, e csodált törvényforrásnak ama rendelkezésére utalunk, a melylyel ez a római polgárt, ha a tőke úgy kivánta, rabszolgává tette, s ha nem birt fizetni: odadobta családjával együtt a tőke tulajdonosának, a ki négyfelé hasíthatta a rabszolga testét.

Bezerédj István lelkében a magyar géniusz fönsége, nemessége nyilatkozott meg, mikor az emberkultusz álláspontjára helyezkedve, hirdette az általános titkos választói jogot, sokkal hamarább, mint Marx és Lassale, vagy mint a későbbi agitátorok, a kiket az embergyűlölet, úrgyűlölet, a boszú vezet az oltár és a haza ellen.

Kezemben van egy régi, elsárgult irás. Egy 1843. évben kelt «Örök adás-vevési és telepítési Szerződés», a melyet Bezerédj István kötött Mohácsi József és többi telepestársával, a kiket a jobbágyi szolgaságból, úrbéri terhek alól önként feszabadított, s hogy a magyar czivilizácziót terjeszsze, velük községet alkotott.

Ebben a szerződésben a következő tételben rendeli el az általános választói jogot:

11. §. «Mindaddig, míg magyar hazánkban ország törvénye a községek rendszerét meg fogja állapítani, a Szedres községnek és abban e telkeknek is birtokosai birójukat, esküdteiket, jegyzőiket és egyéb tisztviselőiket olly módon fogják választani: hogy mindazon 20 éves és maguk kenyerén levő személyek, kik Szedresen vagy maguk házában, vagy bérben, de ez utóbbiak hat évnél tovább laknak, a helységházánál összejövén, ott a választás *titkos szavazás* mellett, a jelenlevő választóknak egyenlő voksaik általános többségével, minden más által való candidálás vagy megszorítás nélkül történjék.»

Íme tehát az általános titkos választás eszméje az 1840—43 iki és 48-iki törvényhozás férfiainak már óhajtását képezte, sőt Bezerédj István a szedresi iskola javára tett alapító levelében a progressiv adó jogosultságát is saját nemes példájára hivatkozva, hirdette.

Még érdekesebbek a nemesi jogok, regálék megváltására, a községek rendezésére s a népnevelés és közegészségügy állami feladataira vonatkozó eszméi, a melyekkel utat nyitott a 48-iki népsegítő törvényhozás nagy alkotásainak.

Dr. Hollósy István.

KOSSUTH LAJOS TINNYÉN.

Kossuth Lajos törékeny szervezetét nagyon megviselte az elszenvedett hosszú fogság. A vaserejű Wesselényi szeme világa árán szabadult meg börtönőrei közül, Lovassynak elméjét borította be lassan a téboly, Kossuthnak teste törött össze.

Csupa hév, csupa energia volt Kossuth, de arcza beesett, szemei körül sötét karikák képződtek. Köhögéskor véres lett az ajka elé tartott kendő s nagyobb kimerülés után gyakorta fogta el ájulás. Orvosai a munkától való tartózkodást, a falu csendjét és üde levegőjét ajánlották. Minél hamarább, annál jobb. S Kossuth, hogy életét meghosszabbítsa, elhatározta, hogy elköltözik Pestről.

Besze Jánosnak, a dörgő szavú néptribunnak épen volt egy eladó kisebb birtoka. A Somogyiaktól vette, de sehogy sem tudott boldogulni vele. Nem neki való volt a gazdálkodás. Felajánlotta hát Tinnyét Kossuthnak. Közel van Pesthez, hegyei között éltet adó a levegő, lapálya bőven ontja a gabonát, öröm rajta gazdálkodni. Még meg sem únhatja magát a városba szokott ember. Egész sereg uri család lakik a faluban, a Sánthák, Csehfalvyak, Vásárhelyiek, Simoncsicsok, Setétek, Koltayak, Kirosok, Miskeyek, Andrássyak, Horváthok. A Beszeféle birtok, a mely csak nem régen még a Somogyiaké volt, valami 200 hold kiterjedésű s a mi meg nem terem Tinnyén, az az Esztergom megyei részén nő szépen, mert három falu határában oszlottak szét a földek. Ma 600 korona ott átlag egy holdnak az ára, hogy Kossuth mennyiért vette, arról nincs feljegyzés.

1843-ban megkötötték az alkut s a tinnyei nemes urak új birtokos társat kaptak, a már országos hirű Kossuth Lajost. A ház, a melybe költözött a család, földszintes kuria, mely előtt egy kis kertet körít be rácsos fakerítés, a hol a pelargonium meg a tulipán nyilott. Mindössze négy ablakja néz az utra, de azért kényelmes, elég nagy uri ház, melléképületei vannak a cselédek és marhák számára, az udvar kerítésén túl pedig nagy, lombos fákkal tele ülte-

KOSSUTHÉK KERTI LAKA TINNYÉN.

szemeid igen meggyöngültek. Olyan fátyolozott a tekinteted. Bizonyosan a sok román olvasással rontottad el. Jó lesz, ha fekete szemüveget teszel föl, nehogy komoly baja legyen a szemednek.

A tekintetes nagyasszony ebben is engedelmeskedett. Most már teljesen meg volt Rozál kisasszony elégedve a művével. A ki így együtt látta őket, alig tudott különbséget tenni közöttük.

III.

Egy reggel, a mint a sógornők együtt kávéztak a nagy ebédlőben, a czímeres családi ezüsttel terített asztalnál, a posta Rozál kisasszonynak levelet hozott. Nagy pecsétes levél volt, a Bendeghyek családi czimerével. Hogy elolvasta a levelet, leereszkedőleg közölte a tartalmát Lillával is.

ifjú alakon. Aztán kezét csókra nyujtotta és szertartásosan bemutatta őket egymásnak.

— Rendeghy István, unokaöcsénk. Ez meg itt a nagynéném: özvegy Bendeghy Ábrisné.

— Örvendek.

A tekintetes nagyasszony félénken nyujtotta kezét az ifjúnak. István kezet csókolt neki is.

Aztán bementek vacsorázni. Az asztalnál csaknem kizárólag Rozál kisasszony vitte a szót. Az özvegy, álla alatt megkötött, síma gyászfőkötőjében, lesütött szemmel, szótlanul ült közöttük.

Rozál kisasszony pedig örült, hogy végre magához illő társasága akad. Kérdezősködött a familiáról és elbeszélte a régi büszke Bendeghyek viselt dolgait. Egyszer aztán oda fordult Lillához:

— Ha álmos vagy, nem tartóztatunk. Nekem úgyis egy kis beszédem van az öcsémmel.

IV.

Másnap reggel a vendég már hajnalban talpon volt, nem lévén nagy alvásu ember, mint afféle falusi gazda. Nesztelenül felöltözött és lement a kertbe szétnézni egy kicsit.

A mint ott járt a ripacsos levelü ribiszke bokrok között, egyszer csak zörejt hall a repkénynyel befutott lugasból.

A másik perczben már ott állt a lugas ajtajában. A tekintetes nagyasszony pirulva tette le a könyvet, a melyből olvasott. István első perczben nem ösmerte meg s vissza akart vonulni. Lillán ugyanis nem volt gyász fökötő. Gyönyörű sötét haja hullámosan körítette rózsás arczát s az egyszerü reggeli köntös szabadon hagyta szép metszésü fehér nyakát. Csak akkor ösmert rá, a mikor megszólalt:

— Talán nem jól aludt, hogy ilyen korán kelt

Neogrády Antal rajza.

TÉLI PÁRBAJ. II.

— Az unokaöcsém, Bendeghy István írt. Néhai Bendeghy Ádám bátyámnak a fia. Azt írja, hogy a napokban meglátogat. Már régen láttam a gyereket. Pedig őt szemeltem ki örökösömül. Ráfér az istenadtára. Sok testvére van, és az apjok tele adóssággal hagyta rájuk a birtokot. Egy napi járóra laknak innen. Már úgy értem, hogy jó lovakkal, mert én azon az ördög masinán (értsd: vasúton) még nem utaztam.

A tekintetes nagyaszony a hírt egykedvűen vette. A vendég hálószobát — a hol évek óta nem aludt senki — rendbe hozták, tiszta ágyiruhát húztak föl, úgy várták a vendéget.

Bendeghy István másnap este meg is érkezett. Gyalog jött be a vasútról, a málhát egy ember hozta utána.

Szép májusi este volt. A két nő ott ült az udvaron a nagy eperfa alatt, mikor az ifjú betoppant.

— Isten hozott! És Rozál bizonyos fajbüszkeséggel nézett végig a magyarruhás délczeg

Az özvegy pirulva állt föl, jó éjt kivánt, és távozott.

Az ifju utána nézett.

— Én nem tudom, mit kapott a bácsi rajta?

— Tudod, öcsém, kapott a szón Rozál kisasszony, boldogult bátyádnak ezt a házasságot soha sem lehet megbocsátani. És beszélt tovább a mésallianceról, meg az ő önfeláldozásáról, hogy együtt lakik ezzel a libával.

— De hát az öcsém özvegye. Ezzel tartozom a névnek, hogy magára ne hagyjam. Így végezte a szót.

Mielőtt pedig lefeküdtek volna, azt is elmondta az öcscsének, hogy az özvegyet rá fogja venni, hagyja rá ő is a vagyonát. Máskülönben azt is elhatározta, hogy Istvánnak meg kell házasodnia. Még pedig jó lesz, ha a néhai Bendeghy Jób leányát veszi el. Mária az igaz, még csak tizennégy éves, és zárdában van. — De hát fiatalok vagytok mind a ketten. Ráértek várni.

Istvánnak csak úgy zúgott a feje, mikor a hálószobába ment lefeküdni.

— Dehogy is. Az ifju szinte zavarba jött, hogy hamarjában nem ösmerte meg. Pár szót váltottak még a lugasban, aztán megindultak, hogy egyet járjanak a kertben. Beszélgetés közben István arra a fölfedezésre jutott, hogy a «nénikéje» tulajdonképen nem is olyan liba, mint a minőnek Rozál kisasszony tartja . . .

Mire aztán a vén kisasszony is fölkelt és hárman együtt reggeliztek, a tekintetes nagyasszony ismét abban a borzalmas gyász főkötőben volt, sőt még a fekete szemüveget is föltette és megint olyan hallgatagon ült köztük, mint az este.

István csak ámult és bámult és nem tudta elképzelni, hogy ez ugyanaz az asszony, a kivel ő ma hajnalban a kertben együtt sétált.

Erről a sétáról azonban Rozál kisasszony semmit sem tudott.

V.

E közben gyorsan multak a napok és a vendég még mindig ott volt a Bendeghy-házban.

tett kert érlelte gyümölcseit. A kuria folyosója sötétes, komor, de oda is üde napfényt lopott be a vidám gyermekzaj. A nagymama, az öreg Kossuthné kötését örökösen kezében tartva, alig birt rájuk eléggé vigyázni. A jó asszony még akkor sem tudott csintalan unokáira megharagudni, ha fekete csipkés, magyaros fökötőjének selyem szalagját rángatta meg hol az egyik, hol a másik. Sötét, egyszerű ruhájának bő ránczairól pedig mosolyogva verte le a port, ha valamelyikük a földről egyenesen az ölébe mászott. Hogy ne lett volna örökké vidám, jókedvű a nagyasszony, hiszen megérte azt, hogy a fia birtokán lakhatott.

Kossuthné halavány arczú, szikár uriasszony volt, a kinek hozományából telt ki a tinnyei birtok ára is, s előkelő szépsége mellett nagy műveltségét is szerethette benne férje. Nála is rendes viselet volt a fejkötő, de ő álla alatt kötötte össze a szalagjait. Szerette, ha németül beszélhetett s uri, kimért, de azért vendégszerető háziasszony volt mindig, a ki szinte arra született, hogy mint kormányzóné fogadhassa a hódolókat.

Katicza, a hű szakácsné szintén a családhoz tartozott, s késő vénségben alig nehány év előtt halt el. Nővére a legöregebb fiunak, Ferenczneк a dajkája volt.

A nyughatatlan vérű Kossuth rövidesen beleszokott a csendes falusi életbe. Nagy kedvvel fogott a gazdálkodáshoz. A Kutyahegyen régi, kiveszni induló, elhanyagolt szőlőt talált. Kihányatott minden tőkét. A rajnai rizling akkoriban került az országba, s az új földesúr ezzel a drága új fajta szőlővel ültette be az egész területet. Fehér vitorlavászonból szabatott bő zubbonyt magának, s nagy karimájú szalmakalappal védekezett a perzselő nap ellen, mikor ki-ki járt kedvencz szőlejét megnézni. Testi gyengesége csak lassan kezdett múlni s míg a meredekes domboldalon lassan felfelé ment, meg-meg állott pihenni. Ilyenkor hátrafordúlt s míg ziháló tüdeje lecsillapodott, elmerengve nézte a hegykoszorúzta vidéket. Jászfalusi részének útjai mellé pedig eperfákat ültetett, hogy leveleikkel selyemhernyókat táplálltasson. A selyemipar is épen e tájt kezdett meghonosodni az országban. Ezek a nagyrészt Kossuth ültette fák máig is élő emlékei az ő nélíány évig tartó gazdálkodásának. A közbirtokossági üléseken is buzgón részt vett s szónoki temperamentumánál fogva szeretett vitákat kezdeni, a melyekben természetesen mindig ő maradt a győztes.

A szomszéd birtokosokkal e gyűléseken kívül ratkán jött össze, s a Vásárhelyi családon kívül másoknál nem igen tettek látogatásokat. Pedig a későbbi években keresték volna a barátságát. Hogyne, hiszen 45-ben ő köszöntötte fel már a vármegye nevében József nádort ötven éves jubileuma alkalmából. Most tudták csak meg a rövidlátó tinnyei nemesurak, hogy milyen nagy ember az ő szerény szomszédjuk. Két óráig tartotta lázban ékesszólásával a hallgatóságot, aztán mikor elhangzott a taps, halálsápadtan vonúlt vissza, erőt vett rajta megint a vérhányás s talán nem is hallotta már a rózsás arczú, fiatal Ferencz József főherczegnek magyar dikcióját. Azt a hatalmas beszédét nyomban lelitografálták s az ünnepély végén már nyomtatásban vihették szét a jelenvoltak az otthonmaradottak közé.

Ő maga különben ritkán hagyta el falusi magányát. Inkább kijött hozzá az, a ki támogatást, tanácsot vagy beleegyezést jött kérni tőle. Rendszerint este jöttek a vendégek fiákereken s volt valami rejtelmes, titokteljes abban, mikor azokkal a komoly tekintetű urakkal a kis kerti házba vonult tanácskozni. Ebben a szobácskában alig hárman-négyen férhettek el egyszerre s mégis mennyi nagy eseménynek első eszméje születhetett itt meg! Ezek a ma is buján tenyésző ribizke bokrok láthatták a köztük kanyargó útakon végighaladni a holdvilág fényénél az ébredő ország legelső embereit. A cselédség kiváncsisága ott hallgatózott az ablakon, ajtón, de hiába. Soha sem tudhatták, miről tárgyalnak a késő este érkezett urak, a kik éjjel indultak újra útnak vissza a fővárosba. Elővigyázatból soha sem magyar nyelven folytak a tanácskozások.

A szántó-vető Cincinnatust azonban hívta a haza. Nagy eszmék foglalják el megint. Lapot akar alapitani, a melylyel ébresztgesse a még

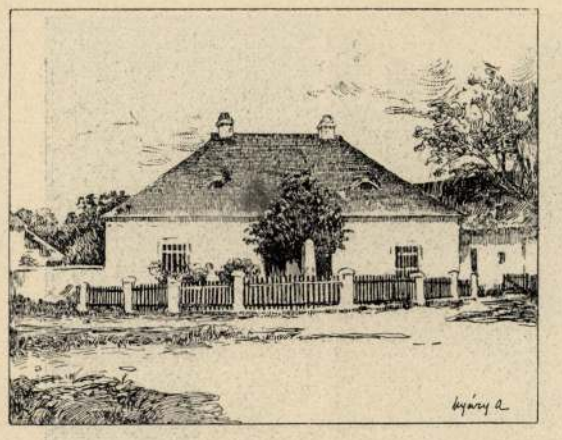

KOSSUTHÉK HÁZA TINNYÉN.

mindig szunnyadozó magyart. Már felköltözik újra Pestre s onnét ír Vásárhelyi Sámuelnek, a közbirtokosság akkori fejének, hogy adjon bizonyítványt, a melyben meg lesz irva, milyen nagy és számítás szerint mennyit ér az ő birtoka. Pénzre volt szüksége s kölcsönt akart felvenni a Hazai Takarékpénztárnál, a «Pesti Hirlap» kaucziójára, «hogy a bécsi uraknak ne legyen semmi okuk az engedély megtagadására.»

A kölcsönügylet azonban valószinűleg nem jött létre, de a «Pesti Hirlap» azért mégis megkezdte diadalmas pályafutását. A tinnyei birtok azonban 1847-ben gazdát cserélt megint. Sántha István költözött be a Kuriába s a Kossuth-család végleg felköltözött Pestre. Az Úri-utczában fehérre meszelt szobás lakásban lakott a későbbi kormányzó, s a szobák legfőbb disze a falak mellé állitott gyermek-ágyak voltak. Milyen rövid út vezetett ebből a kis lakásból a kormányzói palotáig, a hova két évvel később Kossuthné nem kis büszkeséggel hívta meg tinnyei barátnőjét!

A falu gyászba borult. Elköltözött belőle legnagyobb lakója. De büszkék rá ma is még. Még 48-ban az «Izbég-utczát» «Kossuth-utczá»-nak nevezték el Vásárhelyiné indítványára, s országos ünnep lett ebből a keresztelőből. Nemcsak a szomszéd község lakosságának százai jöttek el, hanem Pestről is érkeztek országos hírű vendégek, a kik ünnepi beszédeket mondtak. A népgyűléshez nagy hordókról Erdélyi János, Lukács Móricz és más közismert nagyságok beszéltek.

A birtok és a Kuria azóta sok kézen ment át, sőt el is váltak egymástól. Platthy nógrádi ügyvéd végrendeletében másnak hagyta a földeket, másnak a házat. A Kuriát legutóbb Leitgeb mérnök vette meg s nem régen az hir kelt szárnyra, hogy az új tulajdonos teljesen át akarja épiteni a nagy Kossuth egykori lakóházát. Szerencsére ez nem bizonyult valónak s a ház teljesen abban az állapotban van, a mint halhatatlan gazdája elhagyta s a milyennek 1867-ben Pest vármegye tisztikara találta, midőn Beöthy Lajos alispán vezetésével ment ki oda. Ugyan a tájt a másik szomszédos megye is elzarándokolt ahoz a házhoz, a melynek egykori gázdája az ő megyéjükben is birtokos volt Tinnyén laktakor. Palkovics alispán s a többi esztergomiak levett kalappal járták körül a portát s léptek be a szobákba.

Később Szokoly Viktor gyűjtést rendezett, ennek eredménye egy terméskőből faragott obeliszk, a melyet a ház előtti kis kertben állítottak fel.

Érdekesnek találtam e nehány adat közlését, beleillenek a Kossuth Lajos életrajzába. *Vásárhelyi* Géza bátyámnak vagyok hálás értük, a kinek gyermekkori emlékeiből valók.

Báró Nyáry Albert.

HOGY UTAZIK A MAGYAR KIRÁLY?

Erre mifelénk ugyan, sajnos, nem jár mostan. Borús a politikai láthatár és ködös, hideg időben nem szivesen utazik a felséges úr. Azok a díszes udvari kocsik, melyeket a gavalléros államvasút a millennium alkalmából ajánlott fel uralkodónknak, ott porosodnak a pályaudvar fészerében. Jó ideje már, hogy nem használták őket.

Pedig szépek, kényelmesek. És az ezeréves magyar nemzet ezen bőkezű ajándéka mintha gyengéd figyelmeztetés is volna: ha már idegenből jön az uralkodónk, legalább magyar kocsin látogasson hozzánk. Igaz, hogy 1896 előtt is volt udvari vonatunk, ezt azonban még a Ringhoffer osztrák czég szállította és már nem felelt meg a modern igényeknek. Kis udvari vonat néven olykor ugyan még ma is használatba veszik, de rendszerint csak vadászkirándulásokra, kisebb utakra viszik.

A nagy udvari vonatot a millennium évében használta uralkodónk először. Bécsből jött vele, hogy megnyissa a magyar kiállítást. Azóta is állandóan ezt a vonalat rótta a király vonatja; mikor pedig ez a vonat hosszabb időre megmegpihent, ez soh'se azért történt, mintha Ő Felsége Budapesten tartózkodott volna sokáig.

Az ily utazások alkalmával a vonat összeállítása rendszerint ugyanaz. A mozdony után elsőnek a szolgálati kocsi következik, melyben a vonatot kisérő vasúti főhivatalnokok helyezkednek el. Ezt az államvasutak elnök-igazgatójának termes kocsija követi, mely után egy udvari kiséreti kocsi, azután Ő Felsége kocsija, majd ismét egy kiséreti vagy étkező kocsi, végül a podgyászkocsik következnek.

A mozdonyon a fütőházfőnök és az osztálymérnök ügyelnek és minden legcsekélyebb rendellenességet telefon utján jelentenek a szolgálati kocsiban utazóknak, illetve az elnöknek, a ki ugyancsak telefonon közli rendelkezéseit.

Csend és biztonság. Ez a jelszó az egész vonalon, mikor Ő Felsége utazik.

A mozdony csak elkerülhetetlenül szükséges esetekben használja gőzsípját, éjjel pedig egyáltalán nem sipol. Az állomásokon tizenöt perczczel az udvari vonat érkezése vagy áthaladása előtt be kell szüntetni a tolatásokat. A nyílt vonalon fekvő rakodókon két órával a király vonatának berobogása előtt tolatást végezni nem szabad.

Még ennél is szigorúbb a rendelkezés a munka- és anyagvonatokat illetőleg. Ezeknek négy órával a külön vonat megérkezte előtt már el kell hagyniok az illető vonalat. Sőt még kettős vágányú pályán is tiltva van, hogy akár ezek a vonatok, akár oly tehervonatok, melyekbe megrakott, nyitott teherkocsik vannak besorozva, az udvari vonat pályáját keresztezzék.

Ezenfelül gondoskodik a vasút elegendő számu tartalék-mozdonyról is, hogy az esetben, ha netalán valami baja esnék az udvari vonat mozdonyának, hamarosan mással cserélhessék ki. Ezek közül az egyik állomásnyi távolságra követi a király vonatát.

Azelőtt szokásban volt, hogy ezen vonat előtt is útnak indítottak egy lokomotivot, a melylyel meggyőződést szereztek arról, hogy a pályatestnek nincsen baja és a személyzet az óvatosság rendszabályait az egész vonalon megtartotta. Mostanában előzetes szigorú pálya-vizsgálatot tartanak, a mi abból áll, hogy a pálya-felvigyázók és a vasúti őrök külön-külön végigjárják vonalrészeiket és minden sínszálat, minden szeget szemügyre vesznek.

A Széll-kormány alatti obstrukczió idején megtörtént, hogy a bécsi lapok nagyképű czikkeket bocsátottak világgá, melyekben komoly hangon tárgyalták, hogy Magyarországban a király ellen, legközelebbi útja alkalmával, merényletet terveznek. Az udvari kanczellária felült az oktalan rémmesének és elrendelte, hogy a király vonatja előtt a kis udvari vonat haladjon végig a pályán. Baja természetesen sem az első, sem a második vonatnak nem történt. De hogy az egész híresztelés mennyire alaptalan volt, az bizonyítja legjobban, hogy az előre küldött vonaton utazó magyar urak az egész úton gondtalan nyugalommal ütötték a kártyát.

Annak a vonalnak az állomásait, melyen a király utazik, az udvari vonat menetrendjéről előzetesen értesítik, hogy az összes rendelkezéseket idejekorán végrehajthassák. Ezenfelül a kiindulás pontjáról körsürgönynyel jelzik, hogy mikor hagyta el a pályaudvart a király vonata és minden közben fekvő állomás tartozik sürgönyvonalán tudatni a legközelebbi szomszédjával, hogy mikor haladt át, illetve mikor érkezett az udvari vonat.

De nemcsak ezt mondja el az egész vonalnak a távirda kopogtatója.

A végállomáson való megérkezés helyét előre határozzák meg, mert a mi katonás pontosságú királyunk ugyancsak rosz néven venné, ha kocsijának lépcsője nem közvetlenül a leterített szőnyeg fölött állana meg. Úgy tesznek hát,

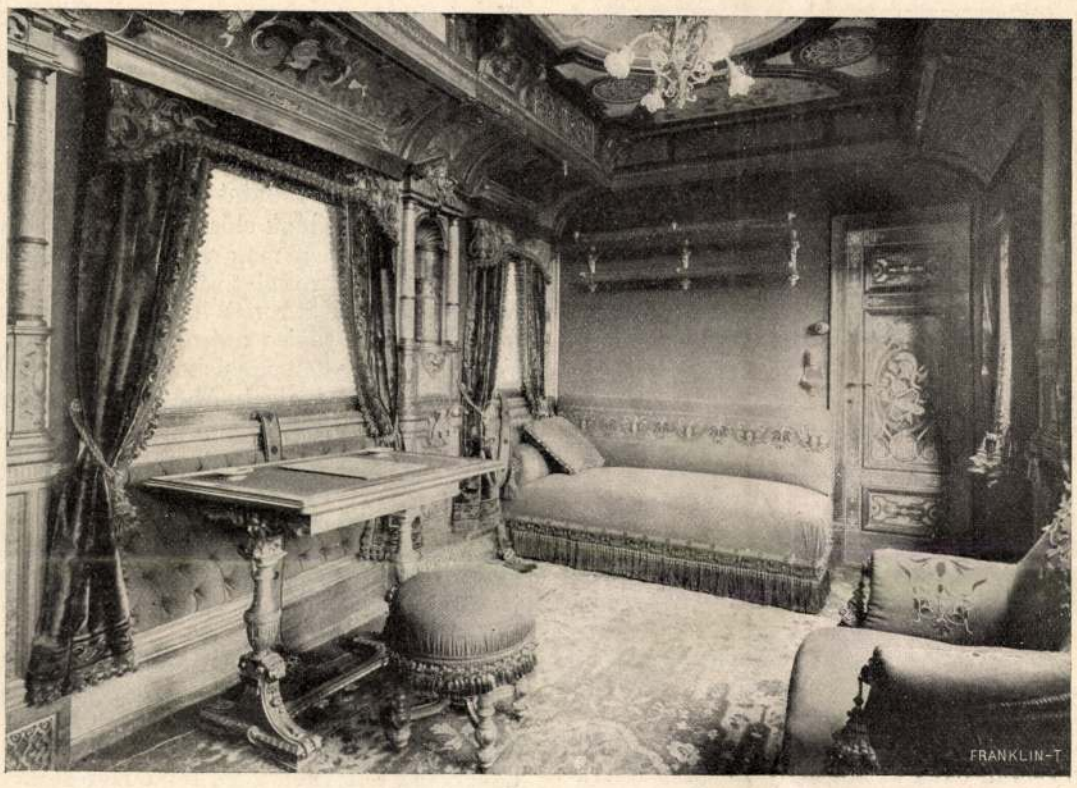

A KIRÁLY TERME.

hogy lemérik hajszálnyi pontossággal, milyen messzire van a királyi kocsi hágcsója a mozdony elejétől és ezt a távolságot megsürgönyzik minden olyan helyre, a hol megáll az udvari vonat. Ott aztán ugyanezt a távolságot lemérik a leterített szőnyeg közepétől a vonat haladási irányában előrefelé és az így nyert ponton kell a mozdonynak megállania. Ezt a helyet nappal jelzőzászlóval, éjjel lámpással mutatják a berobogó mozdony vezetőjének.

A mennyire iparkodik a vasút azon, hogy biztonság tekintetében hiány ne legyen és fölösleges lárma ne zavarja a király útját, ugyanoly mértékben godoskodik arról is, hogy uralkodónk igazán királyi kényelemben utazzék a magyar vonalakon.

A király kocsiját az udvari vonat többi kocsijával együtt 1896-ban szállította a Ganz-féle vaggongyár.

A kocsi külső oldalán a középső, szélesebb ablak alatt a nagy magyar állami czímer látható, tőle jobbra és balra Ő Felsége nevének kezdőbetűi. Az ablakokat domborművű díszítés veszi körül, a mely lecsavarható.

A leereszthető hágcsóról az előtérbe jutunk, melynek fala bőrbetétekkel diszített tölgyfából készült. A berendezés két fali tükörből és két bőrkerevetből áll. Innen egy középajtó a főhadsegéd termébe vezet, melynek falai sötétzöld posztóval vannak bevonva, függönyei dúshimzésű zöld selyemből készültek. A mennyezet faragott famunka, középső sima részét pedig világos selyemdamaszt borítja.

E termet a középen látható ajtó Ő Felsége szalonjával köti össze. A falakat sötétzöld posztó takarja; az ajtók, a mennyezet dús faragásokkal ékesített és berakásokkal diszített diófából készültek. A mennyezet középrésze hímzett világos selyemdamaszttal van áthúzva. A bútorberendezés: egy kerevet, egy asztal, egy íróasztal székkel, két karosszék, két zsölle és három tábori szék.

E teremmel szomszédos a király hálófülkéje, melynek falait és mennyezetét ugyanoly díszítések borítják, mint a minők a szalonban láthatók. Az ágy vasból készült, fej- és lábrészei zöld posztóval és peluche-sel vannak bevonva. A mosdó márványlapjában egy lebillenthető ezüst-tál van megerősítve.

E fülkéből egy, az előtérhez hasonló folyosóra jutunk, melyből tolóajtó vezet az udvari vadász szakaszába.

Ő Felsége termeiből villamos csengő vezet a főhadsegéd és az udvari vadász fülkéjébe, a kik közül az utóbbi az egész utazás alatt készenlétben várja a király parancsait.

Azok az urak, a kiket Ő Felsége kiséretéből

A KIRÁLY HÁLÓTERME.

magához kéret, rendszerint a szalonban gyűlnek össze; de a főhadsegéden kivül állandóan csak a vasút elnökigazgatója tartózkodik a király közelében.

A kiséret szalon-kocsijai szintén igen díszes kivitelűek. Egy-egy teremből és néhány félszakaszból állanak, melyekben kényelmes kerevetek simulnak a dúsan kárpitozott falakhoz.

Saját kocsiján kívül csak az étkezőbe szokott ellátogatni a király. Ide is csak akkor, ha vendégei vannak, a kiknek tiszteletére aztán nagyobb társaságot gyűjt az ebédlőbe Ebben a teremben egy húsz személyre való, kihúzható asztal van elhelyezve, melynek mentén faragott s bőrrel bevont diófa székek állanak. A falak nagyobbrészt fával vannak burkolva, közben pedig világos barna bőrbetétek vannak elhelyezve. A mennyezetet két dúsan ékesitett öv három részre osztja és e mezőkön pompás diófa keretekbe Lotz mester olajfestményei vannak foglalva.

Az étteremből egy ajtó a dohányzóba vezet, melynek stilusa hasonló az előbbihez, mennyezetét azonban olajfestmények helyett csupán selyem-damaszt diszíti. Hat faragott diófa asztalkából két-két bőrszékkel, áll e terem bútorzata.

A király vonata majdnem állandóan a keleti pályaudvar külön fészerében van elhelyezve. Ha Ő Felsége Budapestre jő, akkor a vonatot előzetesen felrendelik Bécsbe, úgy hogy ez útjainál a király csakis ezen kocsikat használja.

P.

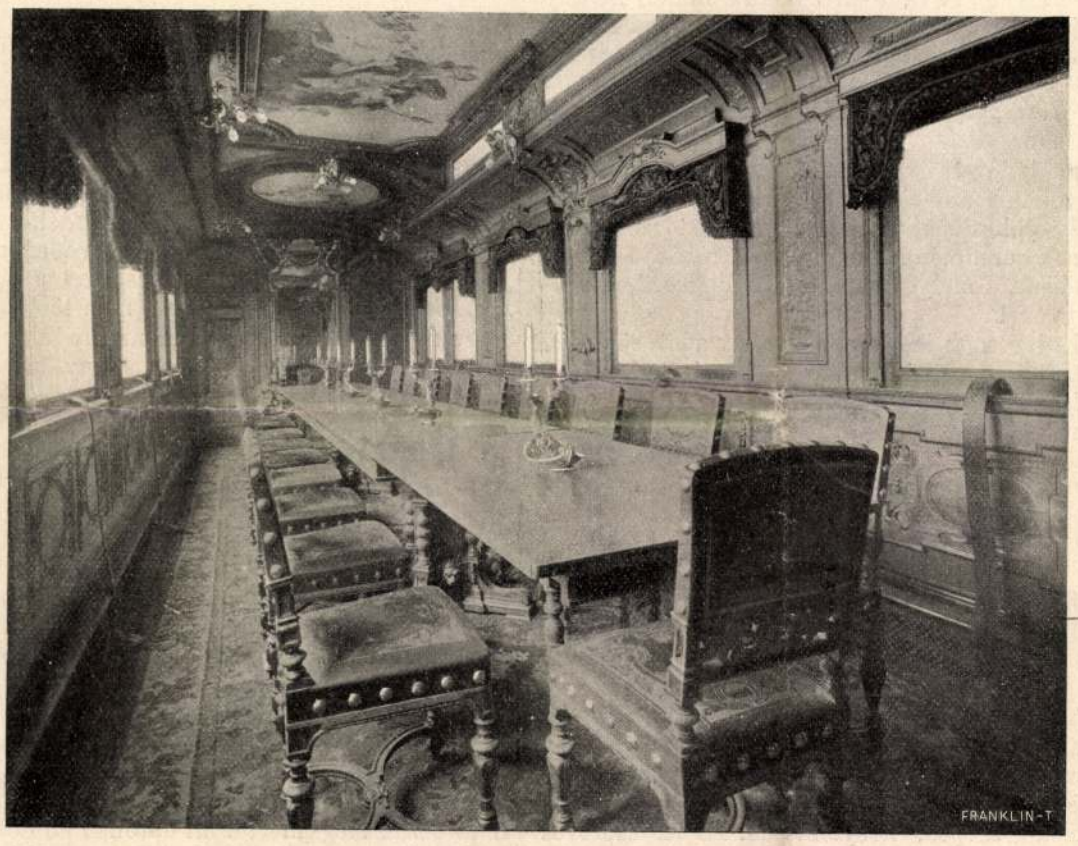

ÉTTEREM.

A MAGYAR KIRÁLY VASÚTI KOCSIJA.

6. Nyáry Albert

részt vett a kiállításon

Csoportkiállítása a Nemzeti Szalonban

Színházi Élet

Nyáry Albert

Az alant felsorolt művész ek a Nemzeti Szalon 43. csoportkiállitásán vettek részt. Szokolay Béla véleménye a bemutatott művekről: Kende István: "kissé száraz, rideg látásu," Kornay József: a rajzzal és a szerkezettel küzd", az ifju Lévay Lajos: "festményein kissé patetikus, mesterkélt", Merényi Rudolf: "rajztudása grafikussá teszi ugy őt, mint Lévay Lajost."
Nyáry Albert: "aktjai édeskések."
Az Ernst Muzeumban Iványi Grünwald Béla és Kisfaludi Stróbl Zsigmond mutatja be müveit, melyekről a kritika ugyszintén beszámol.

ÉLET, Bp. 1925. febr. 1. XVI. évf.
3. sz. 59. lap.

Nyáry Antal

1879/80. I. előkészítő osztály

szül. 1860 nov. 16. 6 polgári Budán Rajztanító jelölt.

1879/80. II. előkészületi o.

Csataképek II. 205.

Nyári Antal

1879/80.- 1880/81 I.

Ferkèpzomfoiskèvk

118.9

és császárral, valamint szentekkel aranylapon, Szt. Anna harmadmagával és 4 szenttel (1471), legkorábbi jelzett munkája. Piero di Cosimo és Fra Bartolommeo voltak legkiválóbb tanítványai.

Nyári Antal

Mil. 1860 nov. 16 Rk.
6 folg.
1880/81. I. elő kerzül. ont. meset
ismétel

Hradistye nevű várhely Garamnémeti-falván VIII. 116.

Nyáry Éva festményei

Magyar Hírlap, 1985. X. 5

A megtalált kifejezőeszköz

Elfogadott oktatáslélektani vélekedések szerint, amit az ember nem tanul meg élete első két évtizedében, azt sohasem tudja elsajátítani teljes mértékben. Legfeljebb (a három lépcső közül a legalsó) a jártasság fokán. S még ebben (az élet első húsz esztendejében) is bizonyos, meghatározott életkorhoz kötődnek egyes tanulnivalók; ha például valaki életének első három évét nem beszélő környezetben tölti, sohasem fog (folyékonyan, értelmesen) beszélni.

Vannak persze kivételek. Amelyek nem erősítik, hanem gyengítik a szabályt, hiszen éppen *kivételességükben késztetik csodálatra az embert.* Kivételes dolog például az, hogy valaki, aki nem tanulta a festést, az ecsetkezelés sok-sok apró csínját-bínját (akkor, amikor tehetséges vagy szerencsésebb életű évfolyamtársai), egyszer csak, szinte egy csapásra, mintha valamilyen isteni szikra gyújtott volna lángot benne, csalhatatlan jelét adja a benne rejlő szín- és formatehetségnek: *a festői talentumnak.*

Nyáry Éva ez a kivétel (s a szójáték meg az igazság kedvéért hozzátehetjük), ez a kivételes tehetség; ő az, aki a szülőföldtől távol vágyat és képességet érzett magában arra, hogy a képzőművészet eszközével fejezze ki magát, s örökítse meg a benne rejlő, eddig felfedezetlen, s a körülötte élő, nyüzsgő, ezerszer felfedezett világot. Szíriában végezte el a művészképző főiskolát — három év alatt az öt évfolyamot; no de tehetséget háromszáz év alatt sem lehet tanulni, szerezni.

Már damaszkuszi kiállításainak is jó visszhangja, sikere volt, s nemrég hazatérve, *első itthoni tárlatát* a János Kórház kultúrtermében rendezte. Meglepően *érett, kiforrott előadásmód, egyéni szemlélet,* s — bármily hihetetlen a közel-keleti tanulmányok után! — a magyar festészeti múlthoz való nyilvánvaló kapcsolódás jellemzi képeit. És még valami, ami ugyancsak meglepő, bár magyarázható. Már a szíriai tájképek egy részénél feltűnő, az itthoniaknál pedig már-már magától értetődő *az adott látvány impresszionisztikus megfogása és kifejezése.* Egy tengerparti kikötő, előtérben a kékes vízzel, háttérben a parti városrész ezerszínű villódzásával, amely megismétlődik a vízben visszatükröződve: a víz, a pára, a tükröződés és a villódzás — ez az impresszionizmus valamikori alapábécéje. Egy „őszbecsavarodott" aranysárga fa, egy templomrom impressziója — mindezek jellegzetes témái az impreszionistáknak. S nem véletlen, hogy a felnőtten, érett fejjel gondolkodó, szemlélődő, bár még csak oroszlánkörmeit próbálgató művésznő is az impresszionizmus felől közelít mondandóihoz.

Ám nemcsak *a napfény varázsa* ejti rabul, hanem a fojtott hangulatú *enteriőrök világa* is. Csendéletei (s mindenekelőtt virágcsendéletei) élettel teliek, feszültségtől duzzadóak, színgazdagok. A látvány művészi visszaadásának *festői öröme,* a rátalálás *boldogsága* szól e képekről *a megtalált kifejezőeszköz:* a festészet segítségével, *anyanyelvi fokon* — a nézőhöz.

Kenessei András

ket. Ennek fejében a XVIII. kerületben átadjuk a lakások

igyekeznünk kell kiugrástalan minőséget produkálni, mert

a magánlakás-építést.

Szikora Katali

Közönségnap a BNV-n

Finiséhez érkezett az őszi Budapesti Nemzetközi Vásár. Tegnap közönségnap volt, ám díjkiosztásokra is sor került a hét utolsó munkanapján. Átadták az Ipari Minisztérium gyártmányfejlesztési pályázatának díjait.

Összegezték tapasztalataikat a szovjet kiállítók. Elmondták, hogy a kilenc külkereskedelmi egyesülés több ezer termékének bemutatója a látogatók nagy számából és az érdeklődésből ítélve, tetszést aratott mind a szakemberek, mind a fogyasztók körében. A vásár is bizonyította, hogy van lehetőség a két ország közötti árucserére, valamint a belkereskedelmi választékcsere bővítésére egyaránt.

A nap további programjaként sajtótájékoztatót tartottak a csehszlovák, a lengyel és a brazil kiállítók. Az Ipari Minisztérium vegyipari és gépipari napot rendezett. A konferenciaközpontban kiosztották a Fogyasztók Országos Tanácsának díjait.

(MTI)

Levél a Budapesti Nemzetközi Vásárról

Csináld magad, de mivel

Vegyes érzelmekkel szemlélhették az érdeklődők a BNV-n a barkácskiállítást. Már az elnevezés is csalóka: Csináld magad — 3. Nemzetközi Barkács- és Kiskertkiállítás. Ám, ha valaki ezek után külföldi kiállítókat keresett, akkor bizony csalódnia kellett. Mert valahogy az ország határain túlról nemigen jöttek el a szakma képviselői. Igaz, azt sem állíthatjuk, hogy a hazai gyártók kitettek magukért. Nem, erről sincs szó. A laikus már akkor gyanút foghatott, amikor egy nemzetközi kiállítás katalógusaként 13 vállalatot feltűntető kis, fekete-fehér füzetecskét nyomtak a kezébe. Szóval: gyanúsak voltak az első jelek. S a katalógust végiglapozva, ezek nem oszlottak el. A 13 cégből mindössze három cég volt a gyártó, az összes többi kereskedelmi vállalat. Így nyilvánvalóan csak olyan darabokat állítottak ki, amelyek a kereskedelmi forgalomban kaphatók, vagy valamilyen konstrukcióban importálhatók.

Ha ilyen egyértelmű a kép, akkor mitől a vegyes érzelem? — kérdezheti ezek után az olvasó. Már önmagában attól, hogy az itthon kapható kínálat *legalább egyszer, egy helyen látható*. Hogy az érdeklődőknek nem kell végigjárniuk a Vasért, a Vasedény vagy éppen az Ezermester Vállalat boltjait, hogy felmérjék, milyen eszközök vannak az országban. És volt még egy nagy pozitívum: több kereskedő barkács gépvásárt rendezett, nemcsak árusították a kiállított darabokat de *árengedményt is adtak*. Így például terménydarálót, eszterga padot, gyalut, fúrógépet lehetett több száz forinttal olcsóbban megvenni.

Így érthetően, *nagy volt az érdeklődés*. Az eladáson kívül a működés ismertetése is jó fogás. Egyébként — legalábbis a nézelődők közül többen állították —, hogy valahol barkácskiállítást rendeznek külföldön, ott a barkácsolás azaz a gyakorlati bemutató legalább annyira része az egész produkciónak, mint a kiállítási tárgyak. Itt, a magyar Csináld magad kiállításon ez inkább elvétve fordult elő. Ám ezért is nagyon *hálásak voltak* a látogatók. Így például az Ezermester Vállalat standjánál a Dremel barkács gépcsaládot mutatták be működés közben, piackutatás szándékával. Az univerzális lombfű

Nyáry Éva

BKV „Szabó Pál" Mův. Háza

M. Hirlap
1986. VIII. 1.

Nyáry Éva, festő

NYÁRI ÉVA FESTMÉNYEI
MGM-kultúrterem, Debrecen

Egy művész hazatért. A debreceni
születésű Nyáry Éva fiatalkorát a
fővárosban, felnőttkorának jelentős
részét külföldön töltötte. Legutóbb
éppen Szíriában, ahol barátai un-
szolására jelentkezett a damaszku-
szi képzőművészeti főiskolára —
már kétgyermekes anyaként. Az öt-
éves képzésnek két év alatt tett ele-
get, és még ottani tartózkodása ide-

jén sikeres kiállítást rendezett mű-
veiből; tehetségére felfigyelt a szír
sajtó és televízió, neves közéleti sze-
mélyiségek és műgyűjtők vásároltak
alkotásaiból. Tavaly ősz óta él csa-
ládjával újra itthon, s máris érde-
kes változás ment végbe művészeté-
ben. A mediterrán táj, a sok felhőt-
len napsütés hatására műveinek szí-
nei olyan erősen ragyognak, hogy
izzásukkal szinte betöltik a képme-
zőt. A sivatag homokjába temetke-
zett antik romok már-már álom-
szerű lebegést kapnak ettől. Itthon
készült festményei arról a környe-
zetről vallanak, amelyben jelenleg
él; és érthető, hogy színei visszafo-
gottabbak, pasztellesebbek lettek.
Már festőszemmel fedezi fel a hazai
tájat: az Alföld végtelen rónaságát,
a Tisza-part lágy kedvességét, az
őszi erdő ezer színét. Úgy vált ma-
gyar festővé, hogy egyetlen órát sem
járt itthoni festőiskolába, itthoni
mestertől egyetlen korrigálás erejéig
sem leshette el a szakma lényegét;
és mégis hazatalált. Most szülőhe-
lyén győződhetnek meg erről a lá-
togatók. *(Képünkön a Tisza-part cí-
mű festmény)* **Kenessei András**

– Heti ajánlat

Új Tükör

3.

3–4.

XXIII/15

veiben. Aki meghallgatja a nagy *C-dúr szimfónia*hoz, s a *Három zongoraszonáta*hoz közeli, gyönyörű *C-dúr vonósötösét*, melyet élete utolsó esztendejében írt, szinte versenyt futva a közelítő véggel, bizonyára felismeri, hogy Schubert ebben a kompozícióban visszatért — ha nem

is a mintaképek szigorú következetességével — a korábban elhagyott klasszikus elvekhez. A klasszikus formaszabály szerint felépített négytételes darabba két csellószólamot iktatott, hangzásban ugyanakkor a romantika színgazdagságát tartotta iránymutatónak.

Elég bizonyítékul meghallgatni a Bartók Vonósnégyes (Komlós Péter, Bánfalvi Béla, Németh Géza, Mező

Nyáry Éva

Magyar Hírlap
1986. IV. 7.

Nyáry Éva festményei Hajdú-Biharban

Szíriai üzenet

A Képzőművészek Szövetsége Kelet-magyarországi Területi Szervezete rendezésében (egymást követő kiállításokon) Hajdú-Bihar megye több településén ismerkedhet a művészetkedvelő közönség *Nyáry Éva* festőművész képeivel. Az elmúlt hetekben a derecskei művelődési központ adott otthont munkáinak, most pedig a debreceni Gördülőcsapágy Gyár mutatja be alkotásait.

Az olajképek jelentős része Szikár, burnuszos férfiak nézőművész csak az elmúlt esztendőben tért haza. Az arab köztársaság mediterrán éghajlatának erős, meleg színei tüzesítik az ottani falvakat, tengeri kikötőket, tájakat megidéző képeit. Szikár, burnuszos férfiak néznek ránk, vonulnak tevéiken, magas hegyek között. Erős kékekkel, vörösökkel villan felénk a parti házak tömbsora a *Tartousi kikötő sötét* vizében, narancsos sárgákkal, pirosokkal játszik a nappali *Damaszkusz háztetőin,* álomszerű sárgás pászmákból tűnik elénk a *Palmyrai látomás* romvárosa.

Nyáry Éva Debrecenben született. Ez indította arra, hogy zártkörű budapesti bemutatkozása után szülőföldjén lépjen először nagyobb nyilvánosság elé. Az idegenségükben is vonzó, különös világot tükröző képek, egy közel sem szokványos életpálya útjelzői. Nyáry Éva esztendőkig úgy élt, mint sokan mások; elvégezte az iskolákat, érettségizett, férjhez ment, majd gyerekeket nevelt. Utazott külszolgálatos férjével, ha kellett, ha itthon volt, dolgozott. Soha nem gondolt a benne rejlő talentumra, s bár szerette maga körül a képzőművészetet, soha nem próbálta az alkotást. A megdöbbentő fordulatot férjének szíriai kiküldetése hozta. Az itthonitól merőben eltérő, lenyűgöző színélmények, hangulatok sürgető kényszerére festeni kezdett. Mégpedig olyan érett szín- és kompozíciós készséggel, hogy damaszkuszi tanára rövid stúdiumok után javasolta a helyi képzőművészeti főiskolára. Sikeres vizsgája után, mindjárt a második évfolyamra vették fel, s vasszorgalmának köszönhetően, két év alatt szerzett diplomát. Már tanulmányi ideje alatt is részt vett kiállításokon, tehetségét bizonyítja, hogy a főiskola több művét megtartotta gyűjteménye számára. Első önálló tárlatát is Damaszkuszban rendezte és igen jó sajtóvisszhangja volt. A kritikák kiemelik az európai festészeti hagyományokhoz kapcsolódó, arra épülő mesterségbeli tudását. A szakmai alapok elsajátítását kétségtelenül igazolta diplomamunkája; *Zurbaran* Assisi Szt. Ferenc festményének másolata, németalföldi részletességgel festett csendéletei, karakterisztikus arab férfiportréi.

Nyáry Éva hazatérése után még egy ideig a szíriai színélmények bűvöletében dolgozott. Vörös-arany őszi lombjai, a zsámbéki templom határozott, erős színfoltjai, ragyogó virágcsendéletei ezt mutatják. Az itthoni vidékek, különösképp az Alföld újrafelfedezett tájai azonban lassan magukhoz szelidítik a művész koloritját. Vásznain szelídebbé válik az ég kéke, a földek sárgája a Hortobágy körül, a puha-fehér hótakaró gyöngyházas szürkékkel takarja be a növényeket, háztetőket.

A derecskei kiállítás megnyitásának szép pillanata volt, amikor a művész szülővárosa szociális otthonának ajándékozta egyik nagyméretű festményét. Fontosak a gyökerek: Nyáry Éva hazatért, Szíriában fogant művészete hazai talajon is gazdagon termőnek bizonyult.

Egri Mária

lalatnál történhet a műszaki fejlesztések kipróbálása, aminek eredményeiből a későbbiek során a többi tagvállalat is ré-

egységes sz
ban egyará

Bár a vá
ben, eddig

Magyarország: 9,41 milliárd rubel

Szovjet külkereske

Tavaly a *Szovjetuniónak* a világ országaival lebonyolított *külkereskedelme* 1,3 százalékkal nőtt a megelőző évhez képest és összegében 141,6 milliárd rubelt ért el. Az árucsere-forgalom gyarapodásának adata az összexport 2,6 százalékos csökkenését és az összimport 5,7 százalékos növekedését takarja. A 72,5 milliárd rubeles export 4,9 százalékkal múlta felül az import költségeit.

A Szovjetuniónak a szocialista országokkal folytatott árucsereforgalma összforgalmának 61,1 százalékát tette ki (1984-ben 57,5 százalékát). A megelőző évhez képest ez 7,6 százalékos emelkedést jelent.

A KGST-országok 77,7 milliárd rubeles forgalmukkal 54,9 százalékos súllyal képviseltették magukat (1984-ben 52,1-gyel) a Szovjetunió külkereskedelmében. Ez az árucsere-forgalom 6,7 százalékos növekedését jelenti 1984-hez képest, a szovjet export ezekbe az országokba 4,9, az innen származó import 8,7 százalékkal nőtt. Az 1985. évi 40 milliárd rubeles szovjet KGST-export 6,4 százalékkal múlja fölül az import nagyságát. Az 1984-es év vonatkozó adata 10,2 százalék volt.

1985-ben a fejlett tőkés országok részaránya a Szovjetunió összforgalmában 26,7 százalék volt (1984-ben 29,3 százalék). Az

árucsere-forg
tékben is –
csökkent. E
fejlett tőkés
szovjet expo
tott 13 száza
százalékos

A KGST
Magyarország
les árucsere
ságrendben
liárd), Csehs
liárd), Bulgá
Lengyelország
gött *ötödikként szerepel.* Utánunk következik Kuba (8 milliárd), Románia (4,2 milliárd), Mongólia (1,5 milliárd) és Vietnam (1,4 milliárd).

Tavaly a hazánkba irányuló 4,56 milliárd rubeles szovjet exporttal szemben 4,85 milliárd rubeles szovjet import állt. 1984-hez képest a hazánkba irányuló szovjet export 5,5 százalékkal, a tőlünk származó import 9,3 százalékkal nőtt. 1984-ben a szovjet import nagysága 2,7, 1985-ben 6,4 százalékkal volt magasabb az exporténál. 1985-ben Magyarország a Szovjetunió összes árucsere-forgalmában 6,7 százalékos súllyal szerepelt. A KGST-országok csoportjában 12,1 százalékkal képviseltettük magunkat a szovjet külkereskedelemben.

(MTI)

lékkal szeretné felülmúlni a tavalyi exportot.

Új kamera: a Spectra

Minden eddiginél korszerűbb fényképezőgéppel jelentkezett az azonnali képet produkáló gépeiről ismert Polaroid cég. A vállalat szakértői szerint a gép, amellyel a Polaroid az évek óta hanyatló piaci értékesítési görbéjét reméli fellendíteni, minden tekintetben vetekszik a legmodernebb normál masinákkal, képeinek minősége semmiben nem marad el azokétól.

A Spectrával tulajdonképpen nem is kell semmit csinálni: önmaga választja meg a helyes távolságot, beépített vakuval rendelkezik, automatikusan kiadja a kész képet és ugyancsak automatikusan továbbítja a filmet az exponálás után — teszi mindezt 225 dollár ellenében.

NYÁRY Éva

Riallitárairól

Magyar Hírlap, 1986. dec. 29. 4. p.

SOMOGY

KULTURÁLIS FOLYÓIRAT

TARTALOMJEGYZÉK

Nyáry Éva

festő

lásd: Kelemen Kristófnál

(Kelemen Kristóf, Nyáry Éva: kettős tárlat.
G.F.P.)

Népszabadság, 1988. dec. 9.

Nyáry Éva

festő

Közös kiállítása Kelemen Kristóf metrónszal a Volánbusz Poscher János Művelődési Házában.

Népszabadság, 1988. dec. 7.

Nzq

NYÁRY Éva festő

Koronaképek

Dr. Kállay István egyetemi tanár nyitotta meg a Budapesti Történeti Múzeumban Nyáry Éva festőművész kiállítását a magyar korona zománcképeinek nagyított másolataiból. A tárlat augusztus 4-ig tekinthető meg.

A Szent Korona a magyar államiság jelképe, legfontosabb koronázási ékszerünk, ahogy Juhász Gyula írja versében: „Ez tündökölt világgá tiszta fénnyel Mátyás fején". Nyáry Éva, aki szíriai képsorozatával vált piktúránk új alkotójává, nagy dologra vállalkozott; a koronát mintegy festészetre fordította azzal, hogy a rekeszek szentjeit, Jézust és I. Géza királyt, az apostolokat pontos rajzolattal, fölnagyított kiemelésekkel megörökítette. Dicsérendő az az elmélyült műgond, ahogy hallatlan alázattal és szakmai odaadással oldotta meg nem kis föladatát.

(I. m.)

Vasárnapi Hirek, 1991.20.sz.

'erratonak szokásos Madonnaképe,
llegzetes enezia-képe, amely 42ezer
ıale grande képe, amely lo.4oo koronáé
örrel c. képe, amelynek a mester ere-
i "Ein wiedergefundenes Bild des Ti-
n kelt sikra, de amly csak a pétervár
rangot tudta elérni. Tény az, hogy
ıetalföld helytartójának hires képtá-
ıint Titiant metszette, örökség révén
-ban Prenner Theatrum artis pictoriae
produkálva. Végül a budai királyi
Marcell vásárolta meg 175ezer koronáı

ül egy antwerpeni mesternek a XVI.sz.
zust szt Lőrncet és a donátort ábr.
jes, szép férfiképmása, amelynek szár
ıg brüsseli képtáráig vezethető vissza
k Szt Pál megtérését ábr. képét, mely
Friedrich Mus.ban levő nagyméretü
ért vette meg. Rubens tanitványának,
Mihály képe, amely egykor Böhm József

TESTNEVELÉSI ÉS SPORTMÚZEUM, Budapest:
Cserkészet és sport
(1992. március 31-ig)
Széchenyi, a sportember, a sportalapító
(1992. március 31-ig)
TÜRR ISTVÁN MÚZEUM, Baja:
B. Mikli Ferenc festőművész életműkiállítása
(december 1-jéig)
VÁROSTÖRTÉNETI MÚZEUM, Pécs:
Pécsi Harangöntő Műhely
(1992. január 6-ig)
VISKI KÁROLY MÚZEUM, Kalocsa:
Keceli üzenet
(december 31-ig)
VÖLGYSÉGI MÚZEUM, Bonyhád:
Válogatás a szászvári Bányászati Gyűjtemény anyagából
(december 4-ig)
WOSINSKY MÓR MÚZEUM, Szekszárd:
A Sárközi Népi Iparművészet Szövetkezet szőttesművészete
rendező: *dr. Gémes Balázsné*
(december 31-ig)
XIX. századi órák az Iparművészeti Múzeum gyűjteményéből
ZENETÖRTÉNETI MÚZEUM, Budapest:
Mozart-operák magyar színpadokon
rendező: *Sz. Farkas Márta*
(1992. január 6-ig)
20. századi magyar zeneszerző-portrék

Megnyitók

n o v e m b e r

1. **INTERCISA MÚZEUM**, Dunaújváros:
Brigetio – Egy pannoniai város élete
Kállai Ödön régészeti gyűjteménye
(1992. január 15-ig)
1. **MUNKÁCSY MIHÁLY MÚZEUM**, Békéscsaba:
Vágréti János festőművész
(december 1-jéig)
1. **NÉPRAJZI MÚZEUM**, Budapest:
Algériai textilek – hímzéstörténet
1. **PESTERZSÉBETI MÚZEUM GAÁL IMRE GALÉRIÁJA**, Budapest:
Pusztai, falusi, városi életképek fotókiállítás Velni Károly (1896–1964) felvételeiből
(december 1-jéig)
4. **HADTÖRTÉNETI MÚZEUM**, Budapest:
Emberiesség a háborúban
a Nemzetközi Vöröskereszt és a Vörös félhold vendégkiállítása
(december 16-ig)
november végétől:
Napoleon-kori seregszemle nemzetközi cinfigura kiállítás
rendező: *Szoleczky Emese*
(1992. április 26-ig)
4. **TESSEDIK SÁMUEL MÚZEUM**, Szarvas:
Erdély élő népművészete
(1992 januárjáig)
6. **ERNST MÚZEUM**, Budapest:
Új fotótechnikák
I. Elektrofotográfia, elektrokarbográfia
Vadász György (1953–1985) posztumusz kiállítása
rendező: *Jerger Krisztina*
(december 2-ig)
II. A perifotográfia
Patrick Bailly-Maitre–Grand francia fotóművész
rendező: *Jerger Krisztina*
(december 2-ig)
6. **KECSKEMÉTI KÉPTÁR**, Kecskemét:
Benes József festőművész
(december 31-ig)
7. **KÖZLEKEDÉSI MÚZEUM**, Budapest:
BMW motorkerékpár kiállítás
(1992. március 30-ig)
8. **DOROTTYA UTCAI KIÁLLÍTÓTEREM**, Budapest:
A Pécsi Székesegyház – Csonka Károly fotói
rendező: *Pilaszanovich Irén*
(december 1-jéig)
8. **ERNST MÚZEUM**, Budapest:
Tuula Wallatsaari-Helin festőművész
(december 2-ig)
8. **KATONA EMLÉKHÁZ**, Kecskemét:
Irodalomtörténeti kiállítás
8. **SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM**, Budapest:
Martin Schongauer és kora
grafikai kiállítás
rendező: *Bodnár Szilvia*
(december 31-ig)
8. **WOSINSKY MÓR MÚZEUM**, Szekszárd:
Múzeumi élmények
gyermekrajz kiállítás
9. **GÖMÖRI MÚZEUM**, Putnok:
Bodnár János iparművész és Bodnárné Szőke Erzsébet goblenművész
(december 12-ig)
9. **MŰCSARNOK**, Budapest:
Az idő emlékezete
A mexikói fotográfia 150 éve
rendező: *Sárosdy Judit*
(december 9-ig)
12. **FEKETE-HÁZ**, Szeged:
Iskola és diákélet a ferencjózsefi időkben
rendező: *P. Bálind Mária*
az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum kiállítása
(december 31-ig)
12. **SZOMBATHELYI KÉPTÁR**, Szombathely:
Marosfalvi Antal festőművész
rendező: *Zsámbéky Monika*
(december 8-ig)
14. **MUNKÁCSY MIHÁLY MÚZEUM**, Békéscsaba:
XXVII. alföldi Tárlat
(1992. február 29-ig)
15. **NÉPRAJZI MÚZEUM**, Budapest:
Sugár Géza festőművész

16. ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUM, Székesfehérvár:
A kunok
(december 31-ig)
16. MUNKÁCSY MIHÁLY MÚZEUM, Békéscsaba:
120 éves vasúti csomópont Békéscsaba
(decemberig)
16. MŰCSARNOK, Budapest:
Kép '90
rendező: *Havas Valéria*
(december 9-ig)
16. NÓGRÁDI TÖRTÉNETI MÚZEUM, Salgótarján:
21. Salgótarjáni Tárlat
ef. Zámbó István kamarakiállítása
19. LEGÚJABBKORI TÖRTÉNETI MÚZEUM, Budapest:
„... játéka mindenféle szélnek"
Plakát és történelem 1944–1990
rendező: *Ihász István*
(1992. február 20-ig)
20. MAGYAR NEMZETI MÚZEUM, Budapest:
Új pénzek tervei
(december 5-ig)
25. ERKEL FERENC MÚZEUM, Gyula:
Erdélyi képzőművészek tárlata
(november 24-ig)
28. PETŐFI IRODALMI MÚZEUM, Budapest:
Széchenyi apoteózisa
gróf Batthyány Gyula művészetében
29. ERKEL FERENC MÚZEUM, Gyula:
Békés megye a II. világháborúban
(1992. januárjáig)
29. LEGÚJABBKORI TÖRTÉNETI MÚZEUM, Budapest:
Fotobiennále
(1992. január 20-ig)
29. MATRICA MÚZEUM, Százhalombatta:
Textil és kerámia
(1992. január 5-ig)

Új, állandó kiállítások; 1991.

BEZERÉDJ KASTÉLY, Ménfőcsanak:
Galgóczi Erzsébet emlékszoba
DOBÓ ISTVÁN VÁRMÚZEUM, Eger:
„Fegyvert s vitézt énekelek..."
fegyvertörténeti kiállítás
rendező: *dr. Lugosi József*
HADTÖRTÉNETI MÚZEUM, Budapest:
13 nap ...
1956. október 23–november 4.
rendező: *Bánffyné Kalavszky Györgyi, dr. Korsós László*
KATONA EMLÉKHÁZ, Kecskemét:
Irodalomtörténeti kiállítás
KAZINCZY MÚZEUM, Sátoraljaújhely:
A Zempléni hegység természetrajza
Régészeti kultúrák Zemplénben
KISKUN MÚZEUM, Kiskunfélegyháza:
A magyar büntetőjog emlékei
KNER NYOMDAIPARI MÚZEUM, Gyomaendrőd:
Kner Imre emléke
rendező: *Hudák Julianna*
MAGYAR NAIV MŰVÉSZEK MÚZEUMA, Kecskemét:
Utazás az őskezdetekhez és a naivak birodalmába
MODERN MAGYAR KÉPTÁR I., Pécs:
KŐKERT – Pierre Székely szobrászművész
NÉPRAJZI MÚZEUM, Budapest:
A magyar nép hagyományos kultúrája
PÜSPÖKI PALOTA, Szombathely:
Egyházmegyei Kincstár
SZÉCHENYI ISTVÁN EMLÉKMÚZEUM, Nagycenk:
a Magyar Mezőgazdasági Múzeum kiállításai:
Széchenyi István lótenyésztésben kifejtett munkássága
Széchenyi István a magyar mezőgazdaságért
rendező: *Ernst József, dr. Pálmány Béla*
SZOMBATHELYI KÉPTÁR, Szombathely:
Textilbiennálék Szombathelyen 1970–1990
rendező: *Gálig Zoltán*
TELEFÓNIA MÚZEUM, Budapest:
A magyar távbeszélő-szolgáltatás 110 esztendeje
TIHANYI MÚZEUM, Tihany:
IV. Károly emlékkiállítás
TRAGOR IGNÁC MÚZEUM, Vác:
Emlékek a váci Széchenyi utca múltjából
rendező: *Miklós Zsuzsa, Ráduly Emil*
megtekinthető a váci Széchenyi utcai pincében
XANTUS JÁNOS MÚZEUM, Győr:
A Petz család hagyatéka
művészettörténeti, családtörténeti és orvostörténeti kiállítás

MÚZEUMI SÉTÁK

LACZKÓ DEZSŐ MÚZEUM, Veszprém
Nyáry Éva festőművész

Megnyílt a veszprémi Laczkó Dezső Múzeumban Nyáry Éva festőművész tárlata „A Magyar Szent Korona zománcképei" címmel.
Az impresszionista ihletésű tájképeivel és portréival külföldön is több alkalommal szerepelt művész először tett kísérletet egy másfajta figurális ábrázolásra a korona zománcképeinek megfestésével. Nyáry Éva az egyedülálló műalkotás és a nemzeti ereklye iránti alázatos tisztelettel hosszú tanulmányok után nagyította fel a történeti szempontból is igen fontos kicsiny műremekeket. A portrészerűen hiteles megjelenítés is hozzájárult a festménysorozat dokumentumértékűvé válásához.
A Budapesti Történeti Múzeumban és a tatai várban már sikerrel szerepelt képeket a veszprémi közönség a múzeum páneurópa-rendezvényeinek keretében tekintheti meg.

Vidáné dr. Fodor Zsuzsa

A korona zománcai

A Budapesti Történeti Múzeumban augusztus 4-éig lehetett látni, s 18-tól a tatai Kuny Domonkos Múzeumban láthatók Nyáry Éva festményei, melyeket a koronáról és a korona zománcképeiről festett. Az a nem mindennapi vállalkozás, amibe a művésznő belevágott, nemcsak szokatlan, de a festészet vállalt feladataihoz sem áll közel. Ismeretterjesztésről van ugyanis szó, a gyönyörködtetésen kívül, ami a festészet hagyományosabban közismert szerepe. Ám mint ismeretterjesztő műfaj, egészen szoros kapcsolatba kerül azzal a korral, amelyben a korona született. A románkori templomi falfestészet vállalt és elvégzett feladata volt ugyanis az a fajta ismeretterjesztés (a Biblia és a szentek történeteinek képi elmondása), amellyel a művésznő akciója rokonságot mutat. A koronát ugyanis a tanulmányozó szakembereken kívül senki sem láthatta az utóbbi évtizedekben olyan közelről, hogy részletesen megfigyelhesse, megnézhesse és — ha úgy hozta a sora, akkor — akár gyönyörködhessen is a kisméretű, 3x4, 4x4 centiméteres, mégis, hihetetlenül részletfinom, igényes és aprólékos kidolgozású zománcképekben. De akár az egész, az úgynevezett latin és görög koronát egybeötvöző Magyar Szent Koronában. Mellékletünket most Nyáry Évának a görög koronarész piciny zománcképeiről készült nagyméretű festmény-reprodukcióival illusztráljuk.

K.A.

gazdaság éppen azon a töréspontonáll, amikor kezdetét veszi a munkahelyek tömeges megszűnése, s ez csak gyorsulni fog, mert a magánipar növekedése egyelőre nem tud lépést tartani az állami ipar leépülésével. Már láttam előrejelzést, az év végére 600 ezer körüli számot emlegetnek, amely már tíz százalékot jelent.

— *A nyugati társadalmak is megéltek már tíz százalékos munkanélküliséget.*

— Ez igaz, de nálunk bonyolultabb feladat lesz megtanulni az együttélést ezzel a problémával, mert nincsenek meg azok a Nyugaton már létező intézmények, amelyek segítenek elviselni a munkanélküliséget. Az emberek értékrendjével is nehezebben egyeztethető össze még.

— *S kérdés, hogy megállunk-e a tíz százaléknál.*

— Éppen ezt tartom a legnagyobb veszélynek. Az amerikai közgazdasági nyelv recessziós folyamatnak nevezi, nálunk depressziónak mondják. Mindenesetre a magyar gazdaság depresszióban van. Nem tudjuk, hogy a folyamat mikor áll le, egyáltalán leáll-e. Sikerül-e a zuhanórepülés után a pilótának szépen letenni a gépet, vagy pedig az orrával fúródik be a földbe.

— *Megfelelő pilóta kerestetik.*

— Erről nekem Walesa riasztó nyilatkozata jut eszembe, melyben a nagyobb munkanélküliség miatt ingerültté váló munkásságot a Jaruzelsky-féle szükségállapothoz hasonló bevezetésével fenyegette mg.

— *A budai villák úriasszonyai egykor ruhákat ajándékoztak a szegényeknek, ha máskor nem, hát karácsonykor vagy más jeles ünnepeken. Hogyan látja, működnek-e ma Magyarországon ezek az értékek, mint például a szolidaritás?*

— Nem könnyű kérdés. Létezik olyan szemlélet, mely szerint a szociális kérdéseket elsősorban a karitatív szervezeteknek kell megoldaniuk. Szerintem ez naiv álláspont, sehol a világon nem működik így a dolog. A jótékonykodás pedig a meggazdagodó családok második, harmadik nemzedékére jellemző, nem az elsőre. (Egyetlen kivételt ismerek, Soros Györgyöt.) Az első generáció jó esetben felhalmoz, rossz esetben — mint azt Magyarországon látjuk — hivalkodik. De nem valami jótékony lélek. Engem egyébként igen aggaszt, hogy nálunk mennyire szívtelenek az emberek, milyen gyorsan nyernek teret a legrosszabb kapitalista ideológiák. Milyen könnyen mondják a hajléktalanokról, hogy ha dolgoznának, lenne lakásuk, s a munkanélküliekről, hogy lusták, azért nem mennek dolgozni. Kényelmes elfogadni, hogy szükség van a munkanélküliségre, különben nem lesz gazdasági növekedés, föltéve, hogy a mi állásunk nem forog ilyen veszélyben. Csöppet sem tetszik, hogy az effajta kőkemény kapitalista érveléssel szemben nem alakul ki hatékony ellenideológia. Mi, társadalomtudósok is vajmi keveset tettünk azért, hogy az emberek szemét rányissuk a nyomorúságra, egy kicsit a bűntudatukra apellálva. Hogy megértsük, aki hajléktalan, nem azért az, mert a legszívesebben a híd alatt alszik. S hogy fájjon az, ha egy ingyenkonyha előtt negyvenéves férfit látunk sorba állni, mint az velem esett meg tegnap. Nagy szükség volna ellenideológiára, amely a szolidaritás értékeit érvényesítené.

— *Ebben az egyházak segítségére is lehet számítani.*

—Hogyne, lehetne, ha Magyarországon ma a felekezetek nem azzal lennének elfoglalva, hogy miképp szerezhetik vissza régi vagyontárgyaikat. Pedig igen sokat tehetnénk, a keresztény vagy a zsidó tanítás ugyancsak alkalmas arra, hogy a szegények gondjait enyhítse. En nem vagyok ugyan vallásos ember, de sokszor úgy érzem, hogy ez számomra veszteség, s irigylem azokat, akik vallásosak tudnak lenni. Jó lenne, ha nálunk is betöltenék a különféle felekezetek eredendő morális misszió-jukat, a szenvedők — ha úgy tetszik, krisztusi — megsegítését.

NYÁRY Éva fest:

Magyarságtudat, magyarságkutatás

Augusztus 12—16. között rendezte meg a III. hungarológiai kongresszust a Nemzetközi Magyar Filológiai Társaság. A kongresszus, melynek fővédnöke Göncz Árpád köztársasági elnök volt, közel száz előadásban foglalkozott a magyarságkutatás legkülönbözőbb területeivel. Az alábbiakban két irodalomtörténész, Kabdebó Lóránt és Szőke György előadását tesszük közzé.

Napnyugati őrjáratok

Kezdjem egy anekdotával. Két, akkor ifjú magyar író, 1937-ben Velencében, Firenzében, Ferrarában, Sienában, Vicenzában, Padovában és „Itália ki tudja, még hány odvában" utazgatván, a sienai Piazza del Campón ültükben két sört kértek, és legnagyobb megdöbbenésükre két hatalmas, az Óriások Országából importált üveget hoztak. A Niebelung-beli óriásoknak való söradagot nem tudván mind meginni, amikor már torkig voltak a lével, valami komolyabbat is kértek. Egyikük ott, a habos sörüket szopogatva fejti ki életre szóló írói terveit. Még a fedőlapot is megtervezi: ihletője az a sok-sok dombormüves síremlék volt, melyeket útjuk során is templomok kövezetén láttak, téglalap alakú márvány vagy bronz, középen dombormüvesen kirajzolva a halott püspök vagy hadvezér alakja tündéri szépségben vagy halotti rondaságban, a szöveg a téglalap keretén fut körbe. Ha a címlap végül is nem ez lett, maguk a művek ebből a szellemből fejlődnek ki.

Talán a leghívőbben keresztény e századi írónk a pogány mítosz legbonyolultabb hősét avatja szentté prózasorozata címkéjében, jelezve szándékát, hogy a legteljesebb emberi kulturális hagyományt kérdezi-faggatja-idézi meg ahhoz a művészi produkcióhoz, amelyben a legmeztelenebbre vetkőzve a legrafináltabban dekorálva jelenhet meg századunk embere: vergődve-dideregve-kétségbeesve-szeretgetve-gyűlölve; szenvedélyeit és szenvedéseit a legmagasabb hőfokon kifejezve és a legválogatottabb álarcokban elrejtve.

Sok a felsőfok? A szereplő író sugallja. Siena kagyló alakú főterén, az óriási sörösüvegek mellett a Prae írója, túl első viharos írói fogadtatásán fantáziálta a Fellegjárás álmodójának a Szent Orpheus breviáriuma leendő sorozatát.

Mindketten, Szentkuthy Miklós is, Sőtér István is gyermekkoruk óta rengeteget olvastak. Amikorra külföldre juthattak, szinte mindent tudtak a tájakról, ahová eljuthattak. Amolyan jó tanulók voltak mindketten. Az egyik fantáziáját, a másik álmait írja majd regénnyé. Sőt: Szentkuthy igazi írói hazája az a nehézszenvedélyű barokk Spanyolország lesz, amelyet sohasem látott.

Kérdés: kellett-e valóban bejárniuk külföldi tájakat, ismerkedni egyetemmel, kollégiummal, katedrálisokkal, emberekkel, hogy műveik olyanok legyenek, amilyenekként mi, utódok, könyveikben megismerjük.

Meggyőződésem: anélkül a sienai találkozás nélkül, tegyem hozzá, anélkül az óriási üveg sör nélkül a Szent Orpheus breviáriuma sem lenne olyan, amilyen. Sőt: az Eszkoriál címet viselő részlet vagy talán az ironikus című Europa Minor egész japán világa sem idéződött volna imigyen fel.

Miért? Mondok ellenpéldát.

Egy másik példás jó tanulót, aki nemcsak önmagába óhajtotta gyűjteni a tudást, de magát a tájékozódás folyamatát tette közkinccsé, egyszemélyes folyóiratban mutatva fel tudati alakulása különböző fázisát Németh László. A legizgalmasabb európai szellemi jelenségekről tett tanúbizonyságot. Míg mások értetlenül fogadták, ő méltatta és közlésre ajánlotta a Prae részleteit. Annyira ismerte, mi történik mondjuk a francia irodalomban, hogy amikor pár napra Párizsba eljutott, a szállodaszobából alig távozott, inkább Proustot olvasott. Hazajövet máig talán a legjobb hazai elemzést írja meg a francia regényóriásról. Tehát volt is Párizsban, de valójában nem is volt ott. Aztán megismétli ugyanezt Olaszországban: olvasni-dolgozni utazott San Remóba, mintha a bogárdi diófa alá. „Nincs az a vizsgára készülő egyetemi hallgató, aki olyan keveset törődött Párizzsal, mint én." És amikor regényt kezdett írni, el is felejtette mindazt, amit Európának erről a tájáról megtanult. Nem lélegzett pórusaiban a táj, szellemi izgalmai is jobbára iskolapenzumok maradtak a Tanú zseniális tanulmányaiban.

Másfelől ugyanez a Németh László, amikor Romániában szociológus barátokkal útra kelt, nemcsak fontos, könyvnyi terjedelmű tanulmánnyal (Magyarok Romániában) tért haza, de olyan közép- és kelet-európai programmal, amely életreszólóan meghatározta az író egész alkotói gondolkozását is. Mert itt úgy figyelt, mint Szentkuthy Sienában.

Egy író életében a másság megismerése, a viszonyítás tudatosítása az igazi út önmaga felé is. Két háború közötti irodalmi életünkben, megfigyelésem szerint, lényegileg befolyásoló a peregrináció: amikor a külföldi életforma, táj, a gondolkozás az író pórusaiba szívódhatott. Mielőtt a Nemzetközi Hungarológiai Kongresszus témává emelte volna irodalmi életünk ezen aspektusát, a magam részéről többször szembekerültem a kérdéssel. Éppen írók összevetésekor. Mondjam ki nyersen: egyfajta külföldi tartózkodás a weimari köztársaságban, Franciaországban, Angliában vagy az Egyesült Államokban, sőt Dél-Amerikában olyan védettséget jelentett a két háború között, amit olyan írók, akiknek ez nem adatott meg, nélkülöztek.

Az első nagy háború határvonalat jelenthetett a peregrinációk történetében. Addig: természetes nyitottság volt Európa. Ady Váradról és Pestről, Rilke Prágából — bármikor bármerre utazhatott. Kodály és Bartók kalandos útjai a zenei szellem legnagyobb hódításait segítik. Mint ahogy korábban is utazott Liszt Ferenc vagy Széchenyi, mert akart — vagy nem utazott Erkel vagy Deák Ferenc, mert nem akart. Ady utazott, Babits legfeljebb éves szabadságát alakította úgy, hogy rövid látogatást tegyen Itáliában. Pénz kérdése? Kassák pénz és nyelvtudás nélkül teszi meg a maga nagy utazását: térben nemzetek között, szellemben az évszázad elején nagyígéretű szocializmus messianisztikus sugalmú átérzéséig. Az erdélyi Áprily Lajos (akkor még Jékely Lajos ösztöndíjas tanárként) viszont ijedten hátrál haza, meg sem áll szűkebb pátriájáig, Erdélyig. Sőt, Ady szállodaszobájáig, ahová végül nem mert bekopogtatni. Eddig csak alkat kérdése volt az utazás: az útonlét, a mást megtapasztalni akarás.

A két világháború között is lehetett még utazni, csakhogy közben nagy sokkon estek át az emberek. Az írók is. Például a Nyugat küldöttei. Kuncz Aladár és Németh Andor: akik a legújabb irodalmi eseményeket megismerendő indultak a szellem akkori fővárosába. Hogy azután a megtámadottság tapasztalataival érkezzenek haza. A Fekete kolostor vagy a Szibériai garnizon ezért lehettek széleskörűen sikeres könyvek. Jelzik: megváltozott a népek közötti kapcsolat. A határ átlépése ettől kezdve esemény lett. A védettség megszűnése, egyfajta kiszolgáltatottság kezdete. Lásd Szabó Lőrinc részletes levelét Újtátrafüredre hazaérkezéséről az ottmaradt Babits házaspárnak vagy félelmet sugárzó erdélyi riportját 1927-ből, amikor a segesvári mezőt gyalog meglátogatja. Az utazás kalanddá válik, az úton levő író (még ha, vagy még inkább, ha volt hazájában keres fel tájakat) kalandorrá minősül át.

Az utazás eddig: természetes kiegészülés. Ettől fogva: az idegenség a különbözés tudatosítása. Két regény címe, amely a húszas évek peregrinációjára utal, jellemezheti ezt a változást: a Hunok Párizsban és az Idegen emberek. Még a befogadott is egy-egy pillanatban „piszkos idegen" lesz. És hogy így van, ugyanezt fiatalabb társuk is tanúsíthatja a Tegnap című regényében. Imigyen a befogadottak: Illyés, Márai, Grandpierre. Hogyan élhettek a pár napra-hétre turistaként érkezők? Németh pénze fogytán szállodai szobájába zárkózott, Szabó Lőrinc a Pantheon romantikus freskója alatt arról ábrándozik: bárha a hun király bevette volna Párizst.

A kintlét mégsem elvadító: éppen hogy mértékteremtő. A másság tudatosítása a tolerancia sugalmazója lett irodalmunkban. Félreértés ne essék: a külföldet járt-megélt írók nem idegenedtek el sem a hazai világtól, sem a problematikától. Csakhogy képessé váltak egyetemes szempontok szerint vizsgálni a hazai egyedi és társadalmi létet. Illyés majd élete végén nem magyar nacionalistaként, de párizsi szürrealistaként emelhetett szót az erdélyi magyar emberek jogfosztottsága ellen, Márai a Napnyugati őrjárat tapasztalatai után szülővárosába visszatérve fogalmazhatja meg írói-emberi magatartáspéldáját, a Kassai őrjáratot, Kolozsvári Grandpierre a Tegnap erdélyi és franciaországi összehasonlító tapasztalatai után éppen a sajátosan magyar epikai formáció vizsgálatába mélyed, és találja meg Babits Halálfiai című regényének magyar jellegében az itthon addig fel nem fedezett, meg nem értett formaalkotó értéket.

A nagy háború utáni váltás pillanatát egy remekmű rögzíti: Kassáknak A ló meghal a madarak kirepülnek című odüsszeuszi műve. A korábbi peregrináció kiteljesítő, célra találó, a „vigyázó szemeket" vezérlő utazása a megírás pillanatában (1922) vált át visszautaló, hazavezérlő önkritikus kalanddá. A megírás idején emigrációba vetett író megidézi és egyben groteszkké lehetetleníti a korábbi életformát. A messianisztikus célkereső-találó út helyett az utak, a sokféleség, a viszonyítás tanulságát teszi formaalakító tényezővé. Akarva-akaratlan megelőlegezve az Egy ember élete, a Hunok Párizsban és a Tegnap tanulságait.

A két háború közötti, átléphet határok szabdalta Európa így egy szerre tudatosította a különbözést, félelemmel dúsított kalandot, vissza is utalt a szellemi toleranci magaslataira éppúgy, mint a sajáto létezés személyes és nép-nemzeti mélységei felé. Ugyanakkor óvott és védett az elfogultságtól, a másság agresszív kiteljesítésétől. A napnyugatot megjárt írók mindig is határozottan elkülönültek a faji és osztályalapon erőszakoskodó megkülönböztető ideológiáktól. Soroljam? Kuncz Aladár, Márai, Kassák, Szentkuthy, de folytathatom a sort az Amerikát járt Tamási Áronnal, a Dél-Amerikában megérett Remenyik Zsigmonddal, hogy végül eljussak az idegenben létet oly kifinomult diplomáciai érzékkel fegyverré alakító Illyés Gyuláig. Hogy a két háború közötti legfontosabb típusokat emeljem ki: Kassák formává, Szentkuthy szellemmé, Szerb Antal borzongássá, Márai példává, Illyés politikummá alakította a peregrináció kínálta életmódbeli tapasztalatot.

Aztán Párizs elesett — Illyés megjelenteti A francia irodalom kincsesházát; a németek önmaguk szellemiségét csonkítják — Keresztury összegyűjti a teljes német irodalmat összefogó antológiát; angol bombaverésben Vas István az angol metafizikus költőket fordítja; a romok között pedig Cs. Szabó László buzdítására a költők Itáliáról szóló verseket írnak és fordítanak: így készül el a Márvány és babér című antológia.

A peregrináció újabb fajtája kezdődik ezzel. A második világháborútól. A bezártság ellenében a szellem utazása. Vas István versének címével: A fordító köszönete. De ez már újabb történet: a védekezés kétségbeesett mozdulata.

KABDEBÓ LÓRÁNT

de arányuk még min-
6 százalék körül volt.
s iskolákat és gimná-
1948-ban államosított-
három szerzetesrend
, ferencesek, piaris-
gy apácarend (Sze-
lanővérek) tarthatott
ét gimnáziumot. Ezek
ma is, s noha tavaly
nnek előkészületek
házi iskolák megnyi-
z 1945 előtti helyzet-
st (3000 katolikus álta-
ola, 184 középiskola
képző főiskola) a vál-
előre jelentéktelen.
sságon belüli szám-
oz képest viszonylag
katolikus egyház saj-
olc hetilap és folyóirat
edül az Új Ember ren-
jelentős olvasótábor-
ezer példányban jele-

öki karnak, melyet *dr.*
ászló bíboros, prímás,
ni érsek vezet, tizen-
ja van. Egyházi veze-
nt „rettenetes hiány"
ik papokban és hitok-
A világi papok száma
szerzeteseké 211,
áromszor annyi katoli-
y papra, mint az euró-
Igaz, nálunk feleannyi
mjáró katolikusok szá-
t a kontinens átlagá-
ányokat a szemináriu-
a szerzetesrendek hi-
pótolni. Előbbiekből ki-
utóbbiakból nyolc
de az új szerzetes-
ézus Társasága, cisz-
d, pálos rend, Jézus
pleányok Társasága),
nem hoztak számotte-
zást.

legfőbb erénye

– Mindössze néhány nap választ el bennünket Szent István királyunk ünnepétől, augusztus 20-tól. Nem szeretnék ünneprontó lenni, mégis megkérdezem: – Mi lehet az oka, hogy Szabó Dezsők, Kunszabó Ferencek megkérdőjelezik az első és talán legnagyobb magyar király életművét? Ők Koppányt tartják a nyugati elnyomók elleni harc első mártírjának...

– Nem vitatom első királyunk alapvető értékű történelmi cselekedetét. A Szent István-i életmű ellen felhozott érvek okát nagyon egyszerűen az első világháború utáni súlyos nemzeti sokkhatásban látom. Nyugat becsapott bennünket az igazságtalan békeszerződéssel – külföldről érkezett elemeiről van szó. Ők az uralkodó segítségére voltak az új rendszer meghonosításában. Megkockáztatnám a következő értelmezést: – Egyetlen és korábbi hagyományban megmaradó ország gyenge és törékeny. Tehát amely nem veszi át az európai kultúrát, az gyenge és törékeny... Bár fontos pozitív hagyománya a magyar történelemnek, hogy a régi Magyarországon évszázadokon át meglepően békésen éltek egymás mellett különböző etnikumok. Ezt nem lehet tagadni.

– Aki végiglapozza az ön könyveit, tapasztalhatja: történelemszemlélete nem változott. Kosáry Domokos fiatal korától vallja: a történelem olyan, sokszínűsége ellenére valamiféle nagyobb, összefüggő egységnek kell tekintenünk, amelybe, mint elemeinek, alkotórészeinek egyike, Magyarország is mindenkor szervesen beletartozott.

Szakítottunk a rossz emlékű magyar és egyetemes történelem mesterséges szétválasztásával. Úgy egyik sem volt érthető. Sajnos a legfontosabb negyedik kötet, A modern Magyarország, 1867-től című, *Glatz Ferenc* tollából, még nem készült el.

Kutatják a pártállamot

– Az utóbbi évtizedek forrásaihoz hozzájutnak a kutatók?

– A miniszterelnök kérésére *tudóstársai nevében tiltakozott. Gondolom, hasonló okból...*

– Engem már maga a cím is irritált. 56 után *Nemes Dezső* szerkesztett fehér könyvet, tele hamis adattal, ferdítéssel, tendenciózus beállítással. Most ugyanezt a mintát akarjuk átvenni?! Mi, történészek annyit tehetünk, hogy meggyorsítjuk az állampárti korszak feldolgozását, éppen azzal a szándékkal, hogy *ne az érzelmek alapján ítéljék meg az emberek a történéseket.* A tudósok feladata, hogy tudományos objektivitással racionálisan közelítsék meg még a nem racionális jelenségeket is. Hasonlóan, mint a természettudósok. Nincs értelme megharagudni mondjuk

tek. Úgy érzem, van erkölcsi jogcímem azt mondani: *a nemzet érdekében hagyjuk abba ezt a torzító hercehurcát!*

Sok függ attól, hogyan bánunk az emberekkel. Ha úgy viselkedünk velük, mint bűnözőkkel – előbb-utóbb bűnözőkké válnak. Ha tisztességes emberekként bánunk velük, nem biztos, hogy azokká lesznek, de a lehetőség megvan rá. Akkor a jobbik oldaluk kerül előtérbe. Az európai keresztény értékrend a nemzeti önzés, egoizmus szempontjából is az egyetlen járható út. Ebben biztos vagyok!

– Köszönöm az interjút.

Horváthy György

A Magyar Szent Korona zománcképei

Nyáry Éva festőművész a Magyar Szent Korona 18 zománcképét festette meg félméteres nagyításban és a Budapesti Történeti Múzeum kiállításon mutatta be az alkotásokat. Az évszázadokon át hányatott sorsú, néhány évvel ezelőtt ünnepélyes külsőségek között hazatért korona első nagy királyunk, Szent István koronázása óta a nemzet legfontosabb történeti ereklyéje, Magyarország szimbóluma. A feudalizmus idején kialakult elméletét Werbőczi István Tripartituma rögzíti, eszerint az államhatalmat és az egész magyarságot, valamint Magyarország területét foglalja magába.

A korona eredetileg az uralkodói hatalom legfontosabb jelvénye volt: az uralkodó csak akkor vált törvényessé, ha a koronázási szertartáson az előírt törvények szerint fejére helyezték, és az esküt elmondta. A koronázás csak akkor volt érvényes, ha a Szent Koronával történt. Ebből következett hányatott sorsa évszázadokon át. Az egyes pártok és a trónkövetelők még ellopásától sem riadtak vissza. Kalandos utakon bár, de mindig visszakerült az országba. Története valóságos krimi, véres botrányokkal körítve.

A korona mint méltóságjelvény, már az ókorban ismert volt. Formája évszázadok során többször változott. Assszíriában, Babilonban, Egyiptomban, Rómában szalagszerű pánt volt. Zárt formája Bizáncban alakult ki. A magyar korona is ehhez a típushoz tartozik. Két, később összeillesztett részből áll. A felső, latin feliratos, kettős keresztpántos zárt koronát a hagyomány szerint *II. Szilveszter* pápa küldte Szent Istvánnak. Ezzel koronázták meg első királyunkat. Az alsó abroncskoronát *Dukasz Mihály* bizánci császár küldte *I. Géza* királynak. Feltételezhetően 1074–1077 között készült, s a bizánci ötvösművészet egyedülálló remeke. A két korona egyesítése a kutatók szerint *III. Béla* uralkodása idején történhetett. Nyáry Éva festőművész az egyedülálló műalkotás és nemzeti ereklye iránti alázatos tisztelettel hosszú tanulmányok után nagyította fel a történeti szempontból is igen fontos kicsiny műremekeket, melyeknek közeli megtekintése a korona jelenlegi őrzési helyén, a Magyar Nemzeti Múzeumban csak keveseknek áll módjában.

Ez avatja dokumentumértékűvé a festménysorozatot, mely egy évezred távlatából hozza közelbe a történeti szereplőket. Portrészerűen hiteles az adományozó Dukasz Mihály, és Konstantin bizánci császár, valamint a megajándékozott I. Géza királyunk mellképe. Bizánci szokás szerint az ábrázoltak mellett nevük is szerepel, így semmi tévedés nem történhet. A vallásos ábrázolások a bizánci kereszténység ikonográfiai programját mutatják. Középen Krisztus, a Pantokrátor, a világ ura, méltóságos, ünnepélyes ábrázolásban, trónon ülve. Jobb kezét áldásra emeli, bal kezében a Biblia, feje körül keresztes dicskoszorú. Mellette kétoldalt két feléje forduló arkangyal, Gábriel, az angyali üdvözlet és Mihály, az Utolsó ítélet angyala. A pántokon körül az apostolok: Péter, Pál, Tamás, János, András, Fülöp, Jakab, Bertalan mellképei. Szent György és Szent Demeter, a katonaszentek és a két orvosszent, Kozma és Damján zárják be a sort.

A Törökországban élt, Szíriában tanult Nyáry Éva festőművész külföldön, főleg Törökországban, de Franciaországban is szerepelt eddig önálló és csoportos kiállításokon impresszionista ihletésű tájképeivel és portréival. Hazai bemutatókon hat év óta láthatók munkái, csendéletek, tájképek. Debrecenben, Szolnokon, Gyu-

Pantokrátor

lán, de Budapesten is bemutatta Szíria magyar szemmel és Csontváry nyomában című reflexiós sorozatát.

Két éve alakította meg a haza Szent Lázár segélyszervezetet melynek lovagja, és magyarország vezetője.

A Magyar Szent Koronáról festett sorozatát a külföldön élő magyarságnak is bemutatja és tervbe vette külön kiállítását a Budapesti Világkiállításon is.

Brestyánszky Ilon

NYÁRY Éva

Piszkos Fred

Ha nem lenne a gerjesztett ostobaság oly szomorú, alighanem Rejtő Jenő-i átkot idéznék: „dicsérjen téged Piszkos Fred, légy puszi-pajtás Vöröskarommal". Tudniillik nemcsak sajtónk elvszerű, elkötelezett része, hanem egyes kormányzati személyek is teljesen „kiakadtak" attól, hogy a kiátkozott MSZMP Thürmer Gyulájával netán szóba álltak Moszkvában; sőt, még arra is kapott biztató ígéretet, hogy megvásárolnak egy-két-három millió tonnácskát a magyar mezőgazdaságot agyonnyomó búzatermésből.

Bizony, Thürmer a hibák sorát követte el. Ad egy: elment. Ad kettő: telefonon tárgyalt a nagyfőnökkel, személyesen a helyettesével. Ad három: ezt idehàza sajtóértekezleten el is mondta. Négy: nem ellenőrizte, hogy pontosan idézik-e. Öt: ő egy emeszempés, és ilyesfajta kétes személy ne aggódjon a magyar gazdaságért. Pártállami, bolsi, visszarendező csak ne próbáljon közvetíteni! (Főleg, ha netán fedezeti garancia nélkül is fizettek volna.)

Szomorúan vagyok tanúja a kampányostobaságnak. Soha sem tagja, rokona, „boldog őse" nem voltam az MSZMP-nek. De: ugyan miként lehetne azon változtatni, hogy Thürmer Gyulát többen és jobban ismerik Moszkvában, mint... Azután: miért baj, hogy szóba hozta az ország nyomasztó gondját? Hogy ennek pártpropaganda-értéke van? Persze. De az a párt vesse az első követ... Ha rajtam múlna: megkérném, legközelebb fejlett gépipari termékeinket párt-propagálja.

– vincze –

Köszönjük, rosszul va

Magára valamennyit is adó újságíró már meg sem kérdezne senkit arról: hogyan értékeli anyagi helyzetét – mégis jó, hogy megtette ezt a Magyar Gallup Intézet. 1500 „vallomás" alapján az derült ki, hogy még a „gazdagok" sem érzik jól magukat, s szerfölött borúlátóak a jövőt illetően. A megkérdezettek negyede vélekedett úgy, hogy életkörülményei változatlanok,

Korona-titkok

Már a zománcon is ott a piros-fehér-zöld

A magyar koronát sokan körbejárták már, de a 19 színes zománcképet; vagyis Názáreti Jézust, a szenteket, a bizánci császárokat és I. Géza magyar királyt kevesen ismerhették fel a szent ereklyén. Nyáry Éva festőművész viszont mindet megfestette – huszadiknak magát a koronát is –, a sorozat először a Budapesti Történeti Múzeumban volt látható.

– A koronát nézegetve rádöbbentem: a zománcképek szinte láthatatlanok, mert mindössze néhány négyzetcentis nagyságúak. Megfestettem Jézus képét 50×50 centis méretben fára, olajjal. Megmutattam Kállay István professzornak, aki összehívta a szakértőket, és arra biztattak, hogy fessem meg a többit is. Egyébként ők is akkor fedezték fel, hogy a zománcképeken a piros-fehér-zöld színek domínálnak.

• A korona manapság – történetileg, s értelmezését tekintve is – indulatos viták tárgya.

– Egyik irányzat képviselője se talált hibát a munkámban. Csak anyagi támogatást nem kaptam. Egy év alatt fel is éltem a tartalékaimat, de nem bántam meg. A kiállítás a Várból Tatára megy, ahol *Habsburg Ottó* mond majd megnyitót, s a *Római Magyar Akadémián* és *Sárospatakon* is látható lesz.

• A kollégái mit szóltak ahhoz, hogy másolásra használta az ecsetjét?

– 37 egyéni tárlat után megengedhettem magamnak ezt a „luxust". Tudomásom szerint egyébként már több művészt felkértek, hogy fessék meg a korona képeit, de mindegyik visszautasította. Állítólag gazdag külföldi magyarok az egész sorozatot szeretnék megvásárolni, de nem eladó.

–dal–

Elfogyott a pénz, s értesülésünk szerint nem épül tovább a 301-es parcella mártírjainak emlékműve. Az Újköztemető 298-as parcellájában – ahová az 1956 előtt kivégzetteket temették – viszont most akar méltó emléket állítani az amerikai magyar emigráció. Más a helyzet Tatabányán, a nevezetes Turul-emlékművel. Ott valóságos belháború dúl: a helyi mester 50 milliós költségvetésével szemben egy lényegesen olcsóbb mellett voksolt a zsüri és az önkormányzat. E döntés legfeljebb csak indulatot kavarhatott – hiszen az alapítványi számlán mindössze 175 ezer forint van. Emlékezni kell. Az emlék gyakran drága.

Parasztpárti pengeváltás

Kitört a botrány a Magyar Néppárt–Nemzeti Parasztpártban is. A parlamentbe nem került politikai organizációk közül eleddig ők voltak a legcsendesebbek – visszhangot legfeljebb az kapott, hogy Varga Csaba – egykori vezető „üdvöskéjük" – tanácsadóként átigazolt a kisgazdákhoz. Most az elnökség és a nagyválasztmány volt tagja, Kőrösi Jenő lépett a porondra, nyílt levélben támadva Márton János elnököt, s dr. Dobszay Károly újonnan választott főtitkárt. (Nem hagyva ki Fekete Gyula írót, aki – szerinte – *„a kommunistákkal kollaboráló Erdei-vonalnak adta át a párt vezetését".*)

Kőrösi egyebek között megemlíti, hogy 1990-ben 14 ezer forint volt a tagdíjakból a pártkasszába került pénz – ehhez képest 14 millió állami támogatást kapott az MNNP. Fő kifogását azonban így fogalmazta meg: *„Ne egyéni, személyes gazdasági ambícióktól fűtött, kisszerű érvényesülési vágytól hajtott, dilettáns, botcsinálta politikusok vegyék kezükbe a párt ügyét, hanem becsületes, önzetlen politikai szakértők, akik valóban elsődlegesen szívügyüknek tekintik a néptömegek és a paraszti rétegek érdekeit, és azok politikai érvényesüléséért képesek küzdeni!"*

Ez másutt sem lenne rossz...

– v –

Az anyád

Hát magyarázni éppen még mi is tudnánk, de nem értjük

Ez kérem egy tanmese az állami mohóságról. A fabula szereplőit egy klasszikus (szakállas) viccből kölcsönöztem, de higgyék el – a fele se tréfa! Szóval elmegy Kohn a bölcs rabbihoz, és így szól:

– Rabbi, én nem értem!

– Mit nem értesz?

– Tudod, úgy gondoltam, lecserélem öreg, füstölő autómat egy környezetbarátra, Demszky főpolgármester úr nagyobb dicsőségére. Hosszasan gyűjtögettem, majd mikor a pénzmag összegyűlt, elmentem egy budapesti autókereskedőhöz, aki új autókat árul, a lehe-

NYÁRY Éva festő

Reform. N. évf. 32. sz. 1951 aug. 8.

NYÁRY Éva festő

10 Magyar Nemzet

1992.dec.31

NAPLÓ

MEGFESTETT ZENÉK címmel Nyáry Éva képeinek kiállítása nyílik meg Szokolay Sándor zenei nyomán tizenkét tételben január 6-án, este hat órakor a Fészek Művészklubban (Budapest VII., Kertész u. 36.). Köszöntőt mond Fekete György államtitkár, a kiállítást megnyitja Batta András zenetörténész. Közreműködik Pászthy Júlia, Tóth Marianna (ének), Farkas Rozália (cimbalom), Szabó Orsolya (zongora), a Budapesti Tomkins énekegyüttes (művészeti vezető Dobra János).

k az erősödő antikizálást
/ nemcsak az egzotikumot
anem az érzelmes és vágyódó,
meghonositják málunk. /pl.
rtben stb./
iáinak keveredése vagy párhu-
ad utolsó és a 19. dzázad
az épitészet és a vele kap-
y tünik, hogy a klasszicizmus
ssá. Mégis figyelmeztetésnek
mint a már emlitett tatai
b, mint a kortársi kertépületek
; vagy Ungrad pesti belvá-
vagy a Heves megyei Péter-
7/. De jellegzetes a Pallack
de egyenletes ritmusban
pülete /1803- / amelyeet
ésre jellemzően a kor nagy

NYÁRY ÉVA

Új Magyarország
1995. DECEMBER 6., SZERDA

Szűz Mária képe a Szent Koronán

Tegnap mutatták be Nyáry Éva festőművész új, a Szent Korona egy zománcképének nagyításaként készült festményét. A művésznő, aki hat éve kutatja s tanítja egyetemi oktatóként a korona képeinek ikonográfiáját, a rajta szereplő huszonhétből eddig tizenkilenc zománckép 50X50-es nagyítását készítette el. A legfrissebb mű külön érdekessége, hogy olyan képet rekonstruál, melyet a későbbi korokban a bizánci uralkodó, Dukász Mihály képével cseréltek fel. A források és a többi miniatűr jelrendszere azonban egyértelműen arra utal, hogy itt egy Szűz Máriát ábrázoló képnek kellett lennie. Nyáry Éva erről az egyedülálló vállalkozásról nyilatkozott lapunknak.

– Hogyan sikerült rátalálnia témaként a Szent Korona zománcképeire?

– Amikor viszahozták Magyarországra a Szent Koronát, én is azonnal megnéztem. A zománcképek kezdetben nekem sem tűntek fel, hiszen néhány négyzetcentiméter nagyságúak, s ha az ember a koronát egészében szemléli, elvonja a figyelmét az építmény. Később, amikor egy képre koncentráltam, s így mértem fel az összeset, rádöbbentem, mennyire nem ismerem a koronát. Akkor kezdett izgatni, miért éppen ezek a képek kerültek rá, s mint festőművész, csodálatosnak ítéltem a kompozíciójukat, színeiket. Érdeklődtem a koronaőröknél, történészeknél a képekről, s legnagyobb meglepetésemre senki nem tudott pontosan informálni róluk. Elhatároztam, hogy megpróbálom megfesteni őket. Egy szerencsés véletlen folytán ismertem meg Ludwig Rezsőt, a korona szakértőjét, aki más szakemberekkel együtt ellátott megfelelő kutatási anyaggal.

– Hat éve foglalkozik a korona képeivel. Megrögzött szenvedély ez az érdeklődés?

– Igazából ez nem is megrögzöttség. Egyszerűen arról van szó, hogy a korona nagyon sokat mutat. Mindig van mit felfedezni. A vizsgálataim során összehasonlítottam a motívumrendszerét, s rájöttem, hogy bizonyos motívumok ismétlődnek a többi alakos képen. Ami nem, az a Szűz Mária-jelet képviselte, azokat tehát csak át kellett venni. Vagyis ha figyelmesen vizsgáljuk a koronát, akkor megmutatja, hogy mi hiányzik róla. Az apostolképek összefüggései is szembeötlőek. Ha egy hiányozna, ugyanezzel a módszerrel következtetni lehetne arra, milyen lehetett volna. Számtalan titka van még a koronának, naponta újakat fedezek fel. A Mária-képpel kapcsolatban például egyértelmű volt, hogy Jézust nem ábrázolhatjuk a karján, mert ő már a földiek fölött uralkodó Krisztusként szerepel másutt, s így formabontást követnénk el.

– Mi a véleménye arról a bemutatón elhangzott javaslatról, hogy érdekes vállalkozás volna az ön által rekonstruált képet a többi zománcképhez hasonló módszerrel elkészíteni, s a helyére illeszteni?

– Én a mostani Szent Koronához semmiképpen nem nyúlnék. Nem véletlen, hogy eddig is csak azokat a javításokat végezték el, amelyek az állagát őrizték meg, hiszen a korona történelmi ereklyénk. Az érdekesség az volna, ha megfelelő szakemberek közreműködésével alkotnánk egy másik koronát, amely a Szent Korona sérülés előtti állapotát rekonstruálná.

– Ön állást foglalt már abban a kérdésben, hogy mely királyunktól származhat valójában a korona?

– Nem, és nem is szeretnék. Természetesen van elképzelésem, de szándékosan nem kívánom kimondani, hiszen nem végeztem ezirányban kutatásokat. Én csak a képekkel foglalkozom, ezek jelentését igyekszem megfejteni. Így is van még elég teendő.

Kerékgyártó György

FOTÓ: BARA ISTVÁN

Nyáry Éva vállalkozása egyedülálló

Utoljára egy 1613-ból való koronaőri leírás említi Szűz Máriának a Szent Koronán szereplő zománcképét

● Székesfehérvár az utóbbi években a külföldi befektetők célpontja lett. Öt év alatt több mint egymilliárd dollárt ruháztak be a külföldi vállalkozók a településen. A legnagyobbak – a Philips, a Stollwerck, a Ford, a Shell Gas, a Lorenger, az Alcoa, az IBM – és a kisebb cégek jelenléte nagymértékben hozzájárult ahhoz, hogy az 1990-es évek elején még válságövezetnek számító Székesfehérvárott mostanra 10 százalék körülire csökkent a munkanélküliség.

● Japán Magyarország vezető partnere a külső pénzügyi források megszerzésében. A magyar küladósság 30-40 százaléka a japán pénzpiacon fölvett kölcsön, illetve japán bankok közreműködésével szerzett hitel. Az MNB eddig 25 szamurájkötvényt bocsátott ki. A közvetlen japán tőkebefektetés értéke mintegy 150 millió dollár Magyarországon. Az ország területén 54 magyar–japán vegyes vállalat működik. Számos japán cég érdeklődik néhány privatizálandó vállalat, például a Dunaferr, a TVK, az Alkaloida és a Malév iránt.

● Az idén az osztrák tulajdonban lévő Vienna Trade Magyarország Kft. mintegy 210 millió forintos forgalmat ér el a pénztárgéppiacon. A vállalat elsősorban bonyolultabb számítástechnikával rendelkező berendezéseket értékesít. A cég azzal számol, hogy jövőre jelentősen növekedhet a forgalom az adóigazgatási szabályok szigorodása következtében.

● A dél-koreai vállalatok forgalma a legnagyobb Ázsiában. A legerősebb ázsiai vállalatok százas listáján negyven dél-koreai – derül ki a Nihon Keizai Simbun című japán gazdasági napilap összeállításából. A vállalati lista élén öt dél-koreai nagyvállalat található, közülük a Samsung kereskedőház az első helyezett 20,1 milliárd dolláros évi forgalommal. Második a Hyundai.

Utazások devizáért, forintos alapon

Folytatás az 1. oldalról

Ennek viszont előfeltétele nemzeti valutánk korlátozott – a folyó fizetési műveletekre vonatkozó – átválthatósága. Az új devizatörvény elfogadása után a Nemzetközi Valutaalap várhatóan megadja a forintnak – az OECD-tagsághoz szükséges – korlátozott konvertibilitást.

Az új devizakódex értelmében az állampolgárok korlátlanul tarthatnak maguknál keményvalutát, kiviteléhez azonban a Magyar Nemzeti Bank engedélye szükséges. A turistavalutakeret ugyan továbbra is fennmarad, de ez nem jelenti azt, hogy csak 800 dollárnyi keményvalutához juthatunk a jövőben.

Jövőre, ha valaki külföldre akar utazni, elképzeléseit nem korlátozza a devizakeret nagysága, csak pénztárcája vastagsága. Korlátlanul lehet ugyanis jegyet venni forintért a vasútnál, légitársaságoknál vagy az utazási irodáknál. Külföldi szállodájának számláját is forintban fizetheti az utas. Külföldön a szabad költekezés lehetőségét a törvény úgy biztosítja, hogy forintszámlára is váltható devizakártya, és külföldön is kiváltható a névre szóló takarékbetétkönyv. Ez persze csak jogi lehetőség, a technikai feltételek megteremtésére várni kell. Ahhoz ugyanis, hogy a „csak Magyarországon érvényes" feliratok lekerüljenek a bankkártyákról, időre van szükség; ahhoz pedig, hogy külföldi pénzintézetnél kiválthatók legyenek a takarékbetétkönyvek, bankközi egyezményeket kell kötni. A forintszámláról így lekerült pénz aztán szabadon elkölthető külföldön, vagy visszahozható az országba, de hazai devizaszámlára már csak enge-

Az új devizatörvény nem csak az utazásokat könnyíti meg. A karosszékből is költheti az ország valutatartalékát, akinek van elég pénze arra, hogy külföldi újságokat és könyveket rendeljen. Ennek díjára ugyanis valuta váltható, ugyanígy a tandíjakra és a gyógykezelés költségeire is. Külföldi hirdetések és jogi szolgáltatások költségeit is lehet így rendezni forintból. Az egy évnél hosszabb munkavállaláshoz kapcsolódó adókat azonban továbbra is a keresményekből kell kigazdálkodni.

Aki nem érzi jól magát magyar földön, és a kivándorlás mellett dönt, jövő évtől eddig gyűjtött vagyonát is felhasználhatja új életében. Tartós forintbetétjeit, valamint ingó és ingatlan vagyonát valutára váltva indulhat ugyanis szerencsét próbálni. Arra azonban továbbra sem ad módot a törvény, hogy magyar állampolgár külföldön ingatlant örököl vagy kap ajándékba, az megtarthatja, sőt, illetékfizetéshez szükséges devizát igényelhet forintban.

Az új devizatörvény továbbra is engedélyhez köti a tőkeműveleteket, így ezután sem lesz mód arra, hogy valaki forintját devizára váltva külföldi állam kötvényeit vagy cégek részvényeit megvásárolja, befektessen vagy tőzsdézzen külföldön. A nagyobb tőkével rendelkezők azonban részesedést szerezhetnek külföldi cégekben, ha tudnak. A külföldiek egy évnél rövidebb futamidejű magyar állampapírokat nem vásárolhatnak, a tőkemozgások tilalmát pedig ellenőrzi a Nemzeti Bank a forintszámlák külföldi elköltés-

Emb a XXI.

Kétmi

1894-ben a magyar törvényhozás a XXXVI. törvénycikk megalkotásával életre hívta a Magyar Királyi Folyam- és Tengerhajózási Rt.-t. Az új társaság száz éve, 1895-ben kezdte meg tevékenységét. A jogutód, a Magyar Hajózási Rt. vezérigazgatóját, *Fáy Andrást* elöljáróban arról kérdeztük:

– *Hogyan hatott Jugoszlávia felbomlása, a háború és az embargós előírások a Mahartra?*

– Társaságunk folyami áruszállítási tevékenysége egészen 1991-ig kiegyensúlyozott volt: mind Budapesttől lefelé, délkeleti, mind Budapesttől felfelé, északnyugati irányban körülbelül egyforma volt az áruforgalom. Ezt a helyzetet a háború alapvetően módosította. A válság kirobbanását követő három év alatt az utolsó békeév teljesítményéhez képest 90 százalékkal csökkent a forgalom. A veszteségeket úgy próbáltuk mérsékelni, hogy az Al-Dunán feleslegessé vált úszóeszközeink egy részét a Budapest feletti forgalomra csoportosítottuk át – ám ez csak csekély eredménnyel járt. Külön gondot jelent, hogy úgy az egykori jugoszláv, mint az attól délre lévő román, bolgár folyamszakaszok a karbantartás hiánya miatt mára rendkívül rossz műszaki állapotba kerültek, a mederben olyan zátonyok és más akadályok alakultak ki, amelyek gyakran veszélyessé teszik a közlekedést.

– *Mekkora volt a Mahart vesztesége a háborús évek alatt?*

– Az elmúlt négy és fél év alatt durván kétmilliárd forint volt a teljes veszteség. Ez arányaiban a többi hazai gazdálkodószerve-

Eternit

NÉMETH ÉPÍTŐANYAG-KERESKEDÉS

8230 Balatonfüred, Fürdő u. 21.
☎ 87-341-349
fax: 87-342-080

Sík- és hullámpalák, csornai cserép, bitumenzsindely raktárról kaphatók.

Osztrák lambériák, hajópadló, faházak, impregnált kerítéselemek, kerti bútorok óriási választékban.

Szlovák fenyő fűrészáru 10 m hosszig.

Egyházi intézményeknek árengedményt adunk.

NEMZETKÖZI ZSIDÓ DICSÉRET-, ZENE- ÉS TÁNCFESZTIVÁL LESZ A BUDAPEST SPORTCSARNOKBAN 1998. augusztus 7-8-án 18 órától, 9-én délelőtt 11-től, délután 18 órától.

A fesztivál az 50 éves jubileumi év rendezvénysorozathoz kapcsolódik. A világhírű előadók között lesz *Paul Wilbur*, a zsidó dallamokat feldolgozó mai könnyűzene meghatározó személyisége, valamint *Maurice Sklar* hegedűművész, aki nem csupán esztétikai élményt nyújt hallgatóinak, hanem a lelküket is gyógyítani kívánja. A belépés díjtalan. A Halld, Izráel szervezői szeretettel várják Önt is!

Catholica 2000 KATOLIKUS UTAZÁSI IRODA

AJÁNLATAINK:

GYÓGYÜDÜLÉS A HOLT-TENGER PARTJÁN
PSORIASISBAN SZENVEDŐ BETEGEKNEK
VIII.6. — 14 éjszaka ..... 225.500.—Ft
— 21 éjszaka ..... 310.900.—Ft
IX.03. és IX.17. indulással is.

MARIAZELL—BURGENLAND
IX.5—6. ..... 12.500.—Ft
Félpanzióval, belépőkkel, biztosítással.

APÁTSÁGOK, VÁRAK, KOLOSTOROK AZ OSZTRÁK ROMANTIKA ÚTVONALÁN
VIII.20—24. ..... 15.000.—Ft
Félpanzióval, belépőkkel, biztosítással.

KLASSZIKUS SZENTFÖLDI ZARÁNDOKLAT
IX 8—15. ..... 155.500.—Ft
Félpanzióval, belépőkkel, biztosítással.

ZARÁNDOKLAT LOURDES-BAN
IX.8—15. ..... 82.900.—Ft
Tranzitszállással, Lourdes-ban félpanzióval, belépőkkel, biztosítással.

MÁLTA, SZENT PÁL NYOMÁBAN
IX.28.—X.5. ..... 149.900.—Ft
Félpanzióval, belépőkkel, biztosítással.

ZARÁNDOKLAT SZICÍLIÁBAN
IX.25—X.2. ..... 164.000.—Ft
Félpanzióval, belépőkkel, biztosítással.

Jelentkezés: 1053 Budapest, Ferenciek tere 7—8. (Kárpátia-udvar)
Hétfő—csütörtök 9—16.30 között, pénteken 9—15.30-ig.
Tel.: 266—3910, 266—3911, fax: 266—3921

ZARÁNDOKUTAK IRODÁJA

Makrovilág Zarándok Utazási Iroda
1091 Budapest, Üllői út 11—13.
Tel.: 215-0636, 217-5307, fax: 215-2570

9021 Győr, Káptalan domb 3., ☎ / fax: 06-96-321-299

ZARÁNDOKLATOK

LOURDES—FATIMA—SANTIAGO DE COMPOSTELLA—ZARAGOZA —BARCELONA—MONTICHIARI
aug. 7—17. ..... 77.950,—Ft/fő helyett 69.500,—Ft/fő
vezeti: Soós János Elemér forrásküti plébános úr
MEDJUGORJE aug. 20.—24. ..... 12.990,—Ft/fő
EINSIEDELN (Svájc—LA SALETTE—LOURDES) aug. 1—6. ..... 32.000,—Ft/fő
vezeti: Polyák Imre hercegszántói plébános úr.
SZENT PÁL NYOMÁBAN (görög körút) aug. 21—27. ..... 43.990,—Ft/fő
vezeti: Primász Róbert ciszterci atya
SZENT BERNADETT NYOMÁBAN (Nevers—Vézelay—Paray-le-Monial —Taizé—Ars—Lourdes) aug. 24—30. ..... 41.900,—Ft/fő
vezeti: Pék Pál nagyradai plébános úr.

GYŐRI IRODÁNKBAN MINDEGYIK UTUNKRA LEHET JELENTKEZNI!

VISCOUNT
Digitális templomi orgonák
Szent Ferenc Székesegyház, Assisi
Szent Antal Székesegyház, Padova
Pontificio Istituto di musica Sacra, Vatikán
Szent György Székesegyház, Málta
Sagrada Familia, Barcelona
és még közel 100 hazai referenciahely
Clavier Kft.
1029 Budapest, Ördögárok u. 43.
Telefon/fax: 176-8880 Telefon: 275-7049

Mit találtunk a raktár mélyén?

Az ünneplés művészete ⇨ Ötletek, fortélyok a családi ünnepléshez (168 Ft)

Regőczi István: A Vízimalomtól a Kútvölgyi kápolnáig ⇨ Mindaz, ami Az Isten vándora első két kötetéből kimaradt... (keménytáblás: 698 Ft)

Kun Erzsébet: Családmesék ⇨ Szeretnénk, hogy a könyvből szinte kicsorduló Szeretet hassa át újra és újra Olvasói szívét... (304 old., 448 Ft)

Gyökössy Endre: Én vagyok az, aki veled beszélek... ⇨ Igen, VELED! (Kézfogás 11.; 130 Ft)

Gyökössy Endre: Bibliai miniatűrök ⇨ (Kézfogás 12.; 130 Ft)

Gyökössy Endre: Megújulás ⇨ Csak annyit [illegible]

Carlo Caretto: Isten látta, hogy ez jó ⇨ Méghogy ez a világ szép és jó? A tényeket nem szépítve, de Isten szemével láttatva állítjuk: Igen, jó! (121 Ft)

Fausztina nővér ⇨ aki által Jézus üzent nekünk: Isten irgalmassága hírnökének csodálatos élete. (130 Ft)

Útravaló ⇨ Hova menjünk kirándulni hazánkban? 160 helység keresztény műemlékeit mutatjuk be, 200 képpel, számtalan hasznos érdekességgel (520 Ft)

Gyökössy Endre: Gyógyulj meg, hogy gyógyíthass! ⇨ Így legyen! (Kézfogás 14.; 130 Ft)

Mesék Isten országáról ⇨ Ahol életté válik a szeretet... (320 Ft)

NYÁRI ÁRZUHANÁS!

a VM Stúdió 1998. július 1.-augusztus 31. között 20% árengedménnyel árusítja az alábbi kazettákat:

LÉTEZIK MENNYORSZÁG-TANÚSÁGTEVŐK — 60 perc, ára: 1460 Ft/db
Ralph Martin bestseller filmje bizonyítja, hogy a hit, remény és szeretet útján bárki eljuthat Istenhez, legyen akár Nixon erős embere: Charles Colson, akár egy amerikai háziasszony vagy egy AIDS-beteg

AZ IMA HÉT KÖRE — 30 perc + kísérőfüzet, ára: 1.400. Ft/db
Vágytál-e már arra, hogy megismerd legbensőbb lényedet és közvetlen kapcsolatba kerülj a világmindenség teremtőjével? Amikor imádkozunk, utazást teszünk a lelkünk mélyére, s ez a lehetőség mindenki előtt nyitva áll. Martin Smith nagydíjas filmje eddig 26 országot hódított meg.

ÓSZÖVETSÉGI TÖRTÉNETEK 10 KAZETTÁN — 50-60 perc, ára: 1.460. Ft/db.
A Szentíráshoz hűen feldolgozott játékfilmek; a Ben Hur stílusában. A teremtés és a vízözön története, Ábrahám, Jákob I, Jákob II, József I, József II, Sámson, Gedeon, Daul és Dávid I, Saul és Dávid II.

PUSZTASZER ÜZENETE – A FESZTY-KÖRKÉP ALAPJÁN — 45 perc, ára: 1.980 Ft/db
Emlékezés a Honfoglalás 1100. évfordulójára Feszty Árpád körképe, A magyarok bejövetele alapján; *Nemeskürty István* és *Kocsis L. Mihály* gondolataival

Hajnali történetek

A ló túloldala

Hajnali úgy érezte, feje tetejére állt a világ.

Imádta a focit. Igaz, meccsre sose járt, kivéve talán egy vagy két alkalmat, amikor is képtelen volt a játékra koncentrálni. Minden idegszálával azon aggódott ugyanis, hogy életben maradjon valahogy. Olyan emberek ültek-üvöltöztek körülötte, hogy láttukra csak egyvalami járt a fejében: hogy súlyosabb sérülések nélkül ússza meg valahogy azt a másfél-két órát. Vannak persze, akik ilyen körülmények között is tudják élvezni a focit — ő mindenesetre nem tartozott közéjük. Lehet, hogy túlságosan féltette rongyos életét. Egy szó mint száz — Hajnali gyáva volt.

Úgyhogy maradt a tévé. Beülni egy kényelmes fotelba, sört kortyolgatni, és dilettáns megjegyzésekkel kísérni a kommentátorok szavait.

Legjobban a világbajnokságot szerette. Ahol úgy pörög a játék, ahogy a nagykönyvben meg van írva. Ahol olyan csapatok játszanak, hogy az ember végignyalja utána mind a tíz ujját. Ahol az egymást követő pontos passzokat nem tudja a néző a fülein megszámolni.

De erre nem számított.

Olvasott pár cikket arról, hogy egy-egy focivébé családi tragédiákba torkollott, mert az asszonyok képtelenek voltak tolerálni férjük megszállottságát. Néhányszor még szemet hunytak afelett, hogy a férfiak a meccsek alatt egy szótagos válaszokkal szúrják ki a szemüket, és közben még csak le se veszik tekintetüket a képernyőről — egy idő után azonban betelt a pohár. Ha hinni lehet a lapoknak, brutálisan meggyilkolt nős férfiak véres hullái szegélyezik a négyévente megrendezésre kerülő világbajnokságok diadalmas útját.

Hajnaliné miatt már számtalanszor hálát adott az égnek. Mert ő más, mint a többi nő. De még milyen más.

Együtt nézi vele a meccseket. Segít neki meginni a sört. Együtt szidja vele a bírót.

Mint a mesében.

Csakhogy Hajnali mostanában... lassan már unja a focit. Néha — szégyenszemre — úgy érzi, hogy egy meccs egy napra bőven elég. Na, a nejénél ezzel a ötletével nem aratott osztatlan sikert. Hogyhogy bőven elég?! Ki hallott már ilyet...

Már lábujjhegyen közlekedik a lakásban. Suttogva beszél a telefonba. Halkan, lopakodva közelíti meg a konyhát.

Hajnaliné meg kipirult arccal bámulja a képernyőt. Izgul a kedvenc csapatáért. Ha gólt rúgnak, kikiált neki, hogy jöjjön gyorsan, mert ezt a csodát meg kell néznie.

Bárcsak — gondolta Hajnali — vége lenne már ennek az átkozott vébének.

Domokos Gábor

Az ősmagyarok életfája

Nyáry Éva festőművész 1997-ben festette *Az ősmagyarok életfája* című olajképét vászonra. A Mátyás-templom múzeumának adományozta, állandó műtárgyként az altemplomban, a bejárattal szemközti falon üdvözli az érkezőt.

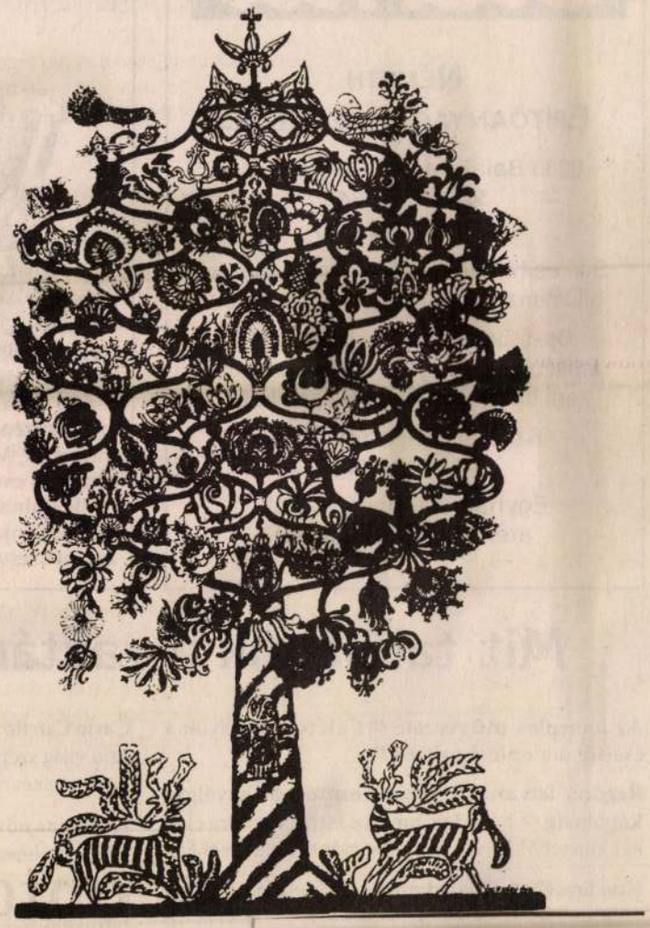

Az élet fájáról olvashatunk a Jelenések könyvében, a Teremtés könyve is a Paradicsom közepére helyezi. Az ókeresztény liturgiában pálmafának, később szőlőtőnek ábrázolták, Krisztus keresztjének jelképe, a megújulás szimbóluma: minden földi szenvedés, halál a föltámadásban teljesül ki. A katolicizmus egyetemessége belső szabadságának jele, hogy a különféle népek mítoszi hagyományai — megfelelő mértékben, hitelveket nem sértve, a népi-nemzeti jegyeket is beépítve — gazdagíthatják a hit képzőművészeti megnyilatkozásait. Ennek jegyében használ föl például *Makovecz Imre* az Uralból induló őseink hitéből töredékeket a százhalombattai Szent István-templomban. Nyáry Éva szintén ezt cselekszi *Az ősmagyarok életfájá*ban. Az általa fölhasznált liliom avar-hun a honfoglalás kori magyar sírokban, ezüst tarsolylemezen, a mai kunsági subán is főmotívum. Jézus is szól a „mezők liliomairól", amelyek az evangéliumban a tisztaság jelképei. A galamb, a páva, a szarvas ugyancsak az emberiség múltjának, jele-

SPORT

A vébé tanulságai

Szent C
1053 Budapest, Kos

NYÁRY Éva

kiál .Bp.,Pészek Müvészklub,1993

ism.KOPRÉ József: Megfestett zenék. = Uj Magyarország, 1993. január 15. 11.

age at the Transylvanian
of the 16th century a;
perished in the cofusion
ardly any documentation
cture. It well exemplifies
volumes have survived
asury of John Sigismund.
ith the art patronage of
as a larger number of
have come down to us.
documented: thanks to
Jolán Balogh, we have
ruction of the castle of
Kolozsvár and Gyula-
unded by Báthory. *U*is
(1576) further enhanced
sylvania; some excellent
idolfini, Simone Genga)
oland. The castles and
ie country indicate the
from afar. There was,
iliar aspect to his art
if at all, known remains
hese pieces also enable
arrived from Poland to
ian late Renaissance art.

fail to mention whether
rait of Stephen Báthory
l, earlier research took
he king came from the
The books of accounts,

NYÁRY Éva

kiáll. Bp., Fészek Művészklub, 1993

ism. LOSONCI Miklós: Szinek zenéje. = Vasárnapi Hirek, 1993. január 10; 9.

ién öt borda; orom-
ő van meg); metszése
veszett, csak a helyük
, az indán szabályosan
e (füge?), alma, szőlő-
vely (?). A középmező
ékdiszes saroklemezek
sarjadó vékonyabb és
ig áttekinthető szöve-
liont lent, fönt, jobbra
ül. A medalion külső
lpöndörödő szélei közé
n) belülről olvasható

RIS . SED . QVAE

: 3

kasfogas címere, külön
egész formarendszere,
é és mérete sem illik
artus szélébe.
ezik az előtáblaéval,

ór sok helyen elvált a
bb foltnyi hiányzik is,

ajánlott könyv 1584-

covitico commentario-
, 1584. (267 + 3 lap,
vtár, jelzete: Ga. 393.

Nyáry Éva Judit

MAGYAR POSTA ZRT. – BÉLYEGMENEDZSMENT
H-1540 Budapest * Telefon: (1) 487-1356 * Fax: (1) 355-7058
Internet: www.posta.hu * E-mail: belyeg@posta.hu

Magyar bélyegek 2006

A SZENT KORONA ZOMÁNCKÉPEI II.

23/2006

A Magyar Posta alkalmi bélyegeken mutatja be a Szent Koronán található zománcképeket, a tervek szerint folytatásos feldolgozásban, négy éven áthúzódó kiadással, négy önálló bélyegblokkon.

A sorszámozott alkalmi blokk Nyáry Éva festőművész alkotásainak felhasználásával készült. A blokkon belül, keresztalakzatban hét különböző bélyegkép található, melyek olyan sorrendben ábrázolnak a Szent Koronán lévő zománcképek közül hét darabot, ahogy azok valójában a „képzeletben kiterített koronapántokon" elhelyezkednek.

A blokk bélyegképein látható motívumok, a kereszt függőleges szárán fentről lefelé: János apostol, Teremtő Atyaisten (Pantokrátor), Jakab apostol; a kereszt vízszintes szárán bal, illetve jobb oldalon: András apostol, Péter apostol, Pál apostol és Fülöp apostol.

A blokk keretrajzának alnyomatán a Magyar Nemzeti Múzeum gyűjteményéből, a koronázási palást részlete látható. Baloldalon lent szintén fólianyomtatással a korona sziluettje látható, egyidejűleg jelölve rajta a blokkon ábrázolt zománcképek elhelyezkedését. A bélyegblokkhoz tartozó alkalmi boríték főmotívuma a korona, az alkalmi bélyegzőn szintén a korona stilizált rajza tűnik elő.

Megrendelési kód:	2006212030011 (blokk) 2006212060012 (FDC)	Vágási méret: Perforálási méret:	140 x 103 mm 20 x 26 mm
Megjelenési időpont:	2006. augusztus 18.	Példányszám:	100.000 db
Névérték:	700 Ft	Gyártó nyomda:	Állami Nyomda
Nyomdai eljárás:	ofszet és fólianyomtatás	Tervezőművész:	Domé Eszter

V. REFORMÁTUS VILÁGTALÁKOZÓ, DEBRECEN

10/2006
alkalmi levelezőlap

A Magyar Posta alkalmi levelezőlap kibocsátásával köszönti a Debrecenben megrendezésre kerülő V. Református Világtalálkozót. A bélyegképen Bíró Lajos, Szenczi Molnár Albertet (1574-1634) ábrázoló festményének részlete található. A levelezőlap képes oldalának grafikája egy ún. keresztosztásra épül. A bal felső és jobb alsó részen – az V. Református Világtalálkozónak otthont adó városra utalva – a Debreceni Nagytemplom látható különböző nézőpontból. A jobb felső részen a protestáns vallási író, zsoltárfordító és nyelvész Szenczi Molnár Albert publikációiból készült montázs, a bal alsó részen pedig az értékbenyomáson is látható festmény részlete szerepel. A keresztrajzolaton megjelenik a Magyarországi Református Egyház címere is. Az alkalmi bélyegző grafikáján a Debreceni Nagytemplom stilizált rajza tűnik elő.

Megrendelési kódszám:	2006012090011	Eladási ára:	97 Ft
Megjelenési időpont:	2006. augusztus 22.	Gyártó nyomda:	Állami Nyomda
Példányszám:	10.000 db	Tervezőművész:	Kármán Orsolya

Magyar Posta

NYÁRY Éva

W.V.[WÉR Vilmos]: Az uralkodói fejek zománcképei. = Uj Magyarország, 1992. aug.19. 15. ill.

NYÁRY Éva

Mihályi Géza: A Szent Korona fejében.
= Pesti Hírlap. II. évf. 6. sz. 1992. január
8. 11. p. ill

Roma, Magyar Akadémia, Kiadó 1992.

NYÁRY Éva festő

VIDÁNÉ dr. FODOR Zsuzsa: Nyáry Éva festőművész, Veszprém, Laczkó Dezső Muzeum. = Muzeumi Hírlevél, XII.évf.11.sz-1991. 8.p.

latni, gondolom, mindenki az
lyen tulajdonosok birtokában
lyett - a Gerbeaud-cukrászdá
két bekezdésben építészettör
és ál-korszakmegjelölések zu
még sohasem hallottam, és ne
már legalább "wagon-lit", ti

NYÁRY Éva

M.L. [MENYHÁRT László]: A Szent Korona zománcképei : Nyáry Éva kiállítása. = Heti Magyarország, XVIII.évf. 22.sz. 1991. május 31. 32. p. ill.

Bp. BTM, 1991. kiáll.

e a lányához

lurimam dicit. Si vales, filia carissi-
is sum, quod te iam diu non vidi, ~~xxxx~~
lam tuam accepi. Adhuc beatior fuis-
iems et tempestates non permittunt, ut
diligenter omnia, quae mater optima
arrabis, quae didiceris. Multa oscula
atri mitto. Vale.

NYÁRY Éva festő

F.L.: A magyar korona Rómában. = Népszava, 120.évf.22.sz. 1992 január 27. 6.p. ill.

Róma, Magyar Intézet, kiáll. 1992

286

NYÁRY Éva festő

G.F.P.: A koronaképek Szegeden. = Uj Magyarország, II.évf.1o6.sz.1992.május 6. 3.p. ill.

Szeged, Móra F.Muzeum Fekete-ház, 1992.

benevolentiae![4] – akinek szüksége van rá. Azut
lassan, szinte szürcsölve, s minden kis szünetben
reprodukció közt. Nagyon nagy örömben lesz rész
rovics készséges kalauzolásával egy páratlan művé
látomásokkal gazdagodnak, amelyek nélkül fogal
magyar művészet szépségéről. Életismeretük is h
színes teljéből meríti, s rájuk leheli művészlelke és

Mondják, Rippl-Rónai több ezer képet festett
csiszolt ízlése kellett ahhoz, hogy ebből a roppan
változatosság magától adódott, de az egységesen
dícséri. Az egyszínű reprodukciókra lépten-nyo
mellékletek, a legtökéletesebbek, amiket a magy
Petrovicsnak gondja volt rá, hogy a képek Rippl-
emberi és művészi magatartásáról a legvilágosab
a mestert ernyedésen rajtaérni. Ahogy életében

* Petrovics Elek: Rippl-Rónai: Athenaeum k.a. Bp., 194

NYÁRY Éva festő

-dal-: Korona titkok [beszélgetés Nyáry Évával] - Reform, IV. évf. 32. sz. 1991. aug. 8. 2. p. ill.

SZOBORDÖNTÉS

Egry József szobra a badacsonyi móló tövében áll. Marton László alkotása, s a fő vád ellene, hogy „szocreál". Takáts Gyula megfogalmazása szerint: „Ez nem szobrász-, hanem fodrászmunka." Megint más úgy vélte: sose ismerte Egryt, aki így ábrázolta. A festő nem járt mezítláb, sőt fölöttébb kényes volt lábbelijére. „Adjanak a szerencsétlen szoborra legalább egy zoknit" – rikkantott közbe valaki, mert szellemeskedő nélkül mit ér egy közgyűlés?

Mindehhez csak annyit: az első Kossuth-díjas festőt épp negyven éve temették. Kicsit hangosra sikerült a badacsonytomaji jubileum. Pedig koszorúzással és imával kezdődött…

*

A gyorsvonaton alig lézengünk néhányan. Drága a jegy, s még ennél is drágább a Balaton. Ha kinézek az ablakon, a strandok csaknem üresek. Szeptember végén voltak ennyien – máskor. Rég volt… Egy barátom családostul Görögországba ment inkább. „Felébe kerül, mint ha kiveszek Fonyódon vagy Zamárdiban egy szobát" – mondta indulás előtt.

Felhúzom az ablakot, visszazökkenek a könyvbe. Bernáth Aurél visszaemlékezését olvasom a temetésről. Kilencen álltak a óvatosan előlépett a költő: Szabó Lőrinc, s a füredi művészbarát: Lipták Gábor. Senki több.

Bernáth…

Eltűnődöm a furcsa összefüggéseken. A háború előtt évtizedes barátság volt köztük. Aztán jött a fordulat. Milyen szalonképes kifejezés, összemérve azzal, amit takar. Bernáth „igazodott". A szemlesütve fogalmazó Művészeti Lexikonban ez egyetlen mondatba belefért. Így hangzik: „Újabban több freskót festett…"

Nem tudom, Egry mit szól, ha látja ezeknek egyikét-másikát. Láthatta volna őket, ha vonatra ül, s feljön Pestre. Mondjuk az épülő metróhoz. Ott dolgozott Bernáth, hűvös, kalkuláló tekintettel méregetve a friss vakolatot, a szovjet fazonú architektúrát: az épülő szocializmus bámulásra szánt jelképét. Ugyanez a szem, ez a távolságtartó s távolságot követelő hideg szemüvegtekintet korrigált a főiskolán vagy mondott verdiktet olyan festők ügyében, mint Csontváry. „Soha szánalmasabb favágást" – írta róla tanulmányában, melynek címe: Az elmebetegek festészete.

Hogy, hogy nem, az ötvennyolcas brüsszeli világkiállításon mégis ez az „elmebeteg" képviselte Magyarország festészetét. Hozzá Egry és Derkovits. Két másik kitaszított.

Jó volna tudni, miféle gri-

Felszisszenten séges volna? hergelte a nen Egry József s megtörténhet. az Egry Józse idei közgyűlés hogy: „A szobr

Félt, hogy mellőzik talán? Révainak, a kultúrfelelősnek ilyesmi eszébe se jutott. Respektálta Bernáthot. Úgy kapta meg a Munkácsy- és a Kossuth-díjat, mint természetes járandóságot.

Pedig akkor minden természetellenes volt. Zilált. Kusza. Kibogozhatatlan csomókkal teli.

Vajon miféle képletek szerint találhat valaki megoldásra ennyi idő után?

*

A képletben szereplő tényezők: EGRY JÓZSEF, a létező legszegényebb zsellércsalád sarja, semmiből lett egyedülálló festője századunknak. Az első Kos-

Nyári Irén

96 sept. 16

Regionális roma nap volt az oroszlányi művelődési központban

Nehéz örökség a ma elsődlegessége

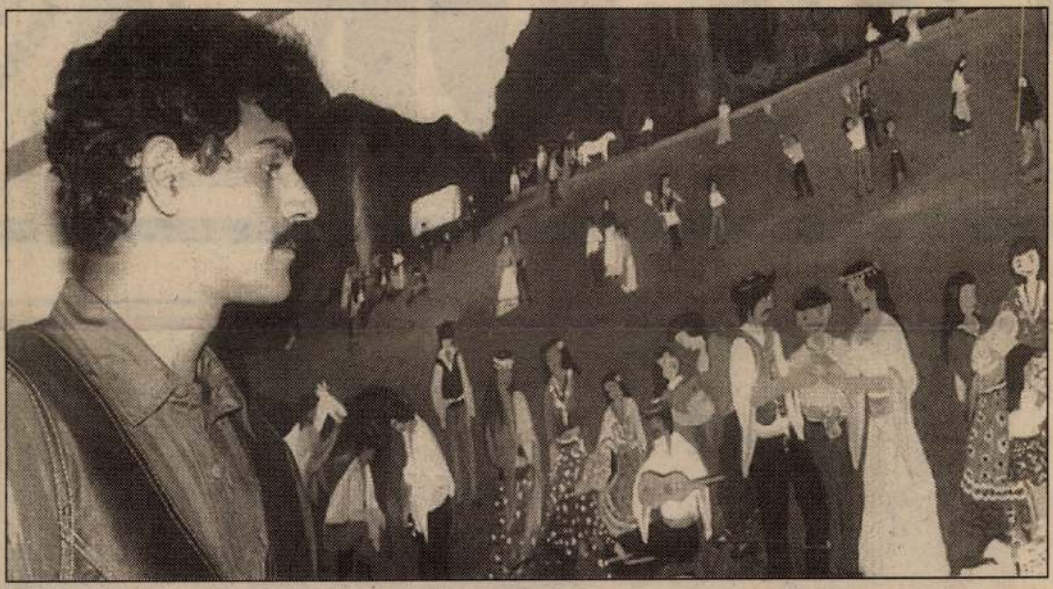

Nyári Irén képeit is nagyon sokan megtekintették FOTÓ: HARASZTI NORBERT

Nem jött el mindenki, akit meghívtak, de aki eljött, jól érezte magát. Szívesen, érdeklődve hallgatták *dr. Gémes Balázs* néprajzkutató előadását, ami róluk szólt – a cigányság történetéről, őshazájukról, Indiáról, népük vándorlásainak kezdetéről – a gyökerekről. Aztán hallhattak mindennapjaikról, amit ők megélnek. A hagyományaikról, szokásaikról, viselkedésükről, az életmódjukról, ami nekik természetes, mert ezt örökölték, ezt tanulták őseiktől, az erdő, a mező, a csalik szabad népétől: a pillanatnyi élethelyzetet. Mindig a „most", a „ma" volt elsődleges számukra, és többnyire így van ez napjainkban is – ebben rejlik a cigányság mássága – s ez az, amit a gondosan előre tervező társadalmak a mindennapokban elfogadhatatlannak tartanak. S ezen változtatni csak velük, a cigánysággal együtt lehet.

A kultúrájukban, a képzőművészetben, a zenében, táncban rejlő másságukban nyitottak vagyunk. Mint ahogy nyitott volt szombaton az oroszlányi művelődési központ közönsége, akik elidőztek *Nyári Irén* életképei előtt, ámultak *Szabó Antal* fafaragásain. Délután pedig a színházterem közönsége hallgatta zenéjüket, dalukat, nézte táncaikat, ami bánatról, fájdalomról, de örömről is szólt; szókimondóan. Igen, szókimondóan, mert ez az, ami leginkább megkülönbözteti a cigányság dalait a többi népek dalaitól.

H. R. L.

ÁRA: 29,50 FORINT 1996. SZEPTEMBER 16., HÉTFŐ

M 24 ÓRA

KOMÁR

gom, Dorog, Kisbér, Komárom, Nyergesújfalu, Oroszlány, Tata és

Kiskegyed-esküvő az esztergomi bazilikában. Egyszerre tíz fiatal pár közös szertartáson mondta ki az igent a bazilikában. Nagyon sokan voltak kíváncsiak a nem mindennapi rendezvényre, amelynek ötlete laptársunk, a Kiskegyed szerkesztőinek fejéből pattant ki. Csak az idei ősz különös hidege lehetett kisebb probléma – de ez nem akadályozta sem a fiatalokat, sem a rokonságot, sem a meghívottakat. Bíró Lajos püspök esket Nagyboldogasszony oltára előtt idáig érlelte szerelmeteket. Vig tetekre! A bazilika plébánosa, I szertartás végén a párok és a áhítatban köszönte meg életü radó napját. (Képes beszámol

Szociális munkás képz

Mit tudunk nyú

A társadalom korrekciós eszköze — így jellemezték elő
tavaly óta folyó szociális munkás kép
A főiskola múlt
a veszprémi hittudományi főis

Hétszázhúsz éves hagyomány

— Veszprém már a középkorban is vallási, politikai és kulturális központ volt — mondja *Varga István* teológus professzor, a főiskola rektora.— Szent István király az elsők közt alapított Veszprémben püspökséget, és itt működött az ország egyik első főiskolája, a Veszprémi Jogi Főiskola. III. Béla uralkodásától 1276-ig, mintegy száz esztendőn keresztül itt a „hét szabad művészet" mellett tehát jogot is tanítottak. A korabeli magyar diplomaták ebben a párizsi egyetemmel egyenrangú intézményben sajátították el tudományukat. Egy időre megszakadt a fejlődés, mikor a püspöki tulajdonban lévő iskolát az erőszakos Csák Péter katonái feldúlták. Csak a fellendülés új korában, Károly Róbert alatt épülhetett újjá, de szerepét már Nagy Lajos alatt átvette az újonnan alapított pécsi egyetem.

A török idők alatt nemcsak a középkori anyagi javak és a kultúra pusztult el, hanem a vallási élet és annak hordozói is eltűntek. A papképzés újraindítása érdekében *Volkra Ottó János* veszprémi püspök tett erőfeszítéseket, megújítva a szemináriumot. 1711-ben az oktatás megszervezését a piaristákra bízta, hogy ezzel megoldódjék a török idők és a kuruc-labanc harcok utáni korszak kínzó paphiánya. Nehéz volt azonban az újrakezdés. Csupán hat szeminarista volt, és kellő utánpótlás híján egy évtized alatt meg is szűnt a képzés. Újabb húsz esztendő telt el, míg *Padányi Bíró Márton* püspök újraalapította a szemináriumot. Két évszázados működés után 1952-ben tiltotta és szüntette meg működését a magyar állam.

Szendi József püspök 1991-ben újraalapította a szemináriumot. Nem kaptuk vissza ugyan a veszprémi várnegyedben lévő ősi szemináriumi épületünket, de az együttműködésre kész Veszprémi Egyetem a segítségünkre sietett: helyiségeket biztosított illetve befogadta képzésünket. 1994-ig itt működött főiskolánk tanárképző kara. 1994. augusztus 15-én a Jutasi úti volt kormány-vendégházzal és a pártiskola épületével kárpótoltak minket. Ekkor indult meg a lelkipásztor-képzés. 92-től musica sacra szak is működik, 1995-ben pedig már mint akkreditált szakon indult meg a szociális munkás képzés.

Együttműködés

1949-ben műszaki egyetem létesült a városban. A jelen periódusra a humán képzésre való fokozatos nyitás jellemző, melybe jól beleillik a közép-dunántúli régiót magában foglaló Egyetemi Szövetség megalakulása, mely a keszthelyi Georgikonnal és a mi hittudományi főiskolánkkal együtt kívánja az együttműködés előnyeit a képzés javára fordítani.

A képzések illetve a szakok közötti együttműködést illetően elsőrendű feladatunk és kötelességünk a papképzés, amit az is bizonyít, hogy hét egyházmegye elsőéves szeminaristái töltenek itt egy-egy előkészítő évet. A kispapok közt több erdélyi, felvidéki és kárpátaljai, magyar és nem magyar anyanyelvű is van. Az együttműködés része, hogy a lelkészképző és a hittanári képzés órái együtt folynak. Ez a kényszerű megoldás azonban praktikus és gazdaságos is, hiszen ezáltal nyitottabbakká válhatnak egymás hivatásának és az azokkal összefüggő problémáknak a megértésére.

A munka oroszlánrészét szervezési szempontból *Balázs Pál* teológiai tanár, balatonkenesei plébános, gazdasági téren a közelmúltban tragikus hirtelenséggel elhunyt *Csoma János* érseki helynök végezte.

A főiskola most egységes irányítás, egy rektor vezetése alá került. Tanulmányi ügyeit *Kuminecz Géza* igazgató, az előkészítő évfolyam eddigi spirituálisa vezeti. Az oktatás céltudatos teológiai megalapozását, a stabil ismeretek átadását tartja fontosnak. Átlátható, jó színvonalú, gazdaságos és gazdagító együttműködést akar kialakítani a

---

KÖZLEMÉNYEK

A Magyar Börtönpasztorációs Társaság Mécses Szeretetszolgálat imaszándéka július 28-ra: Kérjük Mennyei Atyánkat, hogy a megbocsátani tudásunkban erősítsen minket, hogy ezt a legnehezebb szeretetformát gyakorolni tudjuk.

A Szombathelyi Árpádházi Szent Margitról nevezett Szent Domonkos Rendi Nővérek örömmel közlik, hogy Rendjükben hét jelölt veszi fel Szent Domonkos fehér ruháját és ugyanakkor hét novícia tesz ideiglenes fogadalmat püspöki szentmise keretében, augusztus 10-én, de. fél 11 órakor a szombathelyi Székesegyházban.

A „Kíváncsi Zarándok" rádiós játék július 2- és 4-i kérdéseire a helyes válaszok: 1. Terese de Copoda 2. Conuenta de Gracie; 3. Gregorio Fernandez; 4. 1150; 5. Damian Forment; 6. Aragon királyok. A Makrovilág Zarándok Utazási Iroda által felajánlott egynapos zarándoklatra kérik jelezni: Juhász Róbert, 2451 Ercsi, Dózsa György út 32. Tel.: 06 (30) 568-325.

Tájékoztató a Nagy Honfoglalási Gyalogtúráról. A Vereckei Hágótól Ópusztaszerig tartó 460 km-es útvonalon 16 fős, cserkészekből álló csoporttal gyalog megyünk végig. Ha valamelyik napon szívesen együtt haladna velünk, akkor a megelőző napon 18 óra után jelenjen meg a föltüntetett táborhelyen, ahol ingyenes vagy szerény térítésű sátorozóhelyet ajánlunk. Ha a jelzett napon csak korlátozott számú férőhelyünk van, akkor hívja föl a túra idején élő 06 (20) 434-827-es telefonszámot és érdeklődjön a másnapi indulás idejéről, helyéről. Nem tudunk részt vállalni az utazás, étkezés és a málha szállításának megszervezésében, azt mindenki maga intézi. A kárpátaljai szakaszon nagyobbrészt szilárd burkolatú, de kis forgalmú úton megyünk. Beregsurántól min-

Új Ember

1996. július 28.

A Szent Korona zománcképei festményeken

A Belvárosi Főplébániatemplom Mátyás-oratóriumában június 3-án, ünnepélyes keretek között nyitották meg azt a kiállítást, melyen Nyáry Éva festőművész 19 olajfestményét állították ki, melyeket a templomnak ajándékozott. A megnyitón az V. kerületi Önkormányzat vezetői, a belvárosi testvéregyházak képviselői és a Ferences Rendtartomány képviselője is jelen volt.

Bárdos Ferenc kanonok plébános köszöntötte a vendégeket és megnyitó beszédében hálát adott a Mindenható Istennek, hogy a templom ekkora kincs és szépség birtokosa és őrizője lett. Kérte a történelem Urát, áldja meg, őrizze meg és oltalmazza e kincseket — nemzeti létünk szimbólumának, a Szent Koronának zománcképeiről készült festmény-sorozatot.

Ezután felolvasta Paskai László bíboros, prímás érsek levelét, melyet az adományozó, Nyáry Éva festőművészhez írt. Majd az ősi, Belvárosi Főplébánia nevében fejezte ki köszönetét a művésznőnek, a Szent Lázár Lovagrend és az egyházközség tagjának döntéséért, hogy abban a templomban kapjon helyet e festmény-sorozat, amelyet Zsigmond magyar király és német császár építtetett a korábbi templom megszentelt köveiből azon a helyen, ahol már Szent István korában templom állt, és első nyughelye lett 1048-ban Gellért, vértanú püspöknek, és abban az oratóriumban, amellyel Mátyás, nagy királyunk a 15. század második felében kibővítette.

A megnyitó beszéd után a résztvevők elénekelték a Szózatot, majd Nyáry Éva tartott ismertetést a Szent Koronáról.

„A magyar nép számára felejthetetlen pillanat volt 1978-ban, amikor az Amerikai Egyesült Államokból hazatért a Magyar Szent Korona. Páratlan szépségű történelmi ereklyénk egyedülálló ötvösművészeti alkotás. Külön figyelmet érdemel a Magyar Szent Koronát beborító 27 zománckép, melyek egyedülálló művészeti alkotások, s mint ilyenek előkelő helyet foglalnak el a tűzzománcozás történetében. Növeli az együttes értékét, hogy a 19 figurális zománckép és a pártát díszítő 8 átvilágítható zománckép egy koronán található. Ehhez hasonlót még nem találtak a kutatók, így mai ismereteink szerint a világon egyedülálló művészeti alkotás..."

A kiállításon látható a művész Szűz Máriáról készített képe is, melyről sokat tudunk ugyan, de képe nem maradt ránk, és hiányzik a Szent Koronáról.

A kiállítás november 1-ig minden nap de. fél 10 órától fél 1-ig, a Mátyás-oratóriumban tekinthető meg.

f.m.

...gye..."

provokálja-e az író urakat, hiszen neki is fájt, hogy a titkon imádott hölgy újra férjhez ment, de mit tehetett, amikor a költőkkel ifjúság dolgában, a professzorral pedig anyagiakban nem tudta felvenni a versenyt. És sokszor elgondolta, hogy lehetett volna másnak is a neje Júlia, ha a baráti körből valakinek eszébe jutott volna védelmül magát felajánlania.

Ezért is fájtak kétszeresen Tengődinek a Júliát ért igaztalan vádak, és sohasem tudta megérteni azokat, akik az asszonynak a nemzet költőjével szemben elkövetett hűtlenségét haláláig emlegették. Bánatos hangulatában verset próbált írni az ódon falak között, de mert nem volt költői alkat, s költeményét nem találta tárgyához méltónak, végül összetépte.

Burger János

...ézése

NYÁRY Éva

V. hírek
1993.
jan. 3.

Szerdán Nyáry Eva képeinek kiállítását (Szokolay Sándor zenéi nyomán 12 tételben) este 6 órakor Batta András nyitja meg a Fészek Klubban, köszöntőt mond Fekete György, közreműködnek Pászthy Júlia, Tóth Marianna (ének), Farkas Rozália (cimbalom), Szabó Orsolya (zongora), valamint a Budapesti Tomkins énekegyüttes.

rás b. püspök könyvtára.
.

azari, MDLXXXVII.
ó, Biblioteka Jagiellońska,

kötés, gerincén hét borda;
díszítetlen; eredetileg két
án a fölső csapocska megvan,
mindkét — a szíjacskákat
épmezejét hét pálca kereteli,
ezek. Ezek megegyeznek a
saroklemezeival. Középütt
egfeszített Krisztus keresztje
áll, a kereszt tövében Ádám
én szalag „INRI" felirattal.

BIS . OBEDIENS . VSQVE ·
CRVCIS . PHI : 2 (levéldísz)

az előtábláéval, közepén
hanem ovális mezejű, föl-
al keretelt címerpajzs áll,
jogar (az Egyetem címere),
lül széles, szétlibbenő szala-
lebegő szakaszain felirat:
RACOVI
P S M , alatta C C betűk.
kopott.
nia in duas divisa tomos

LXXXIIII.

NYÁRY Éva festő

Magyar Nemzet, 1992. január. 5.

NYÁRY ÉVA FESTŐMŰVÉSZNŐ kiállítását nyitja meg dr. Keresztes Sándor vatikáni nagykövet Rómában, a Magyar Akadémián A magyar Szent Korona zománcképei címmel. A zománcképekről készített olajképeket először a Budapesti Történeti Múzeumban láthatta a hazai közönség. A római kiállítás január 8-tól február végéig tekinthető meg. Ezután ismét itthon gyönyörködhetnek a Korona kis zománcképeiről készített, hűen felnagyított művészi másolatokban a történelem és a festészet iránt érdeklődők.

üveszi iparaga
fazekasság 812, 842
festők 414
ötvösök 118, 165, 249, 810
pénzverés 45, 243, 247
gyetem 80, 107, 141, 389
pográfia
Ágoston-rendi kolostor 81
domonkos kolostor 80, 148
karmelita kolostor 414
Püspökvár 311
– Handó György könyvtára 143
– Janus Pannonius könyvtára 143
székesegyház 140, 311, 323, 414, 817; K: 76
– oltárok 311, 414, 829
– Aranyos Szűz Mária-kápolna 139, 311
– kőfaragványok 141→püspöki palota, Janus Pannonius Múzeum, kőtár
– falfestmények 340, 462, 823; K: 259
– síremlékek 340, 462, 821
– Alsáni Bálint sírköve 137, 591, 849; K: 1239
– Grocius püspök sírköve 592, 849; K: 1238
– Henrik püspök sírköve 592; K: 1702
– női síremlék töredéke K: 1234

NYÁRY Éva

Tisztelettel meghívjuk NYÁRY ÉVA kiállításának
s a j t ó t á j é k o z t a t ó j á r a ,
melyet a kiállítás megnyitása előtt tartunk a Fészek Kávéházban

Időpontja: 1993. január 6. szerda, 17.30 óra.

Bevezeti: LOSONCI MIKLÓS művészettörténész.

Szeretettel várjuk!

FÉSZEK MŰVÉSZKLUB
Budapest VII., Kertész utca 36.
Postacím: Budapest
Postafiók 8.
1400

DÍJELŐLEGES

F.k.: Galambos Tibor — Szövorg Ny.

MEGFESTETT ZENÉK

NYÁRY ÉVA
képeinek kiállítása

FÉSZEK Anno 1901

Szokolay Sándor zenéi nyomán
12 tételben

(Vérnász, Hamlet, A Tűz Márciusa, A Holnap elébe,
Az Isten harsonája, Álmodik a nyomor, Csatakép,
Véres panorámák tavaszán, Deploration, Magyar Zsoltár,
Történelmi imádság, Sinfonia Romana)

Köszöntőt mond:
FEKETE GYÖRGY

A kiállítást megnyitja:
BATTA ANDRÁS

Közreműködnek:
PÁSZTHY JULIA
TÓTH MARIANNA
ének
FARKAS ROZÁLIA
cimbalom
SZABÓ ORSOLYA
zongora
valamint
a BUDAPESTI TOMKINS ÉNEKEGYÜTTES
művészeti vezető: DOBRA JÁNOS

Tisztelettel meghívja Önt és családját a Fészek Művészklub
igazgatósága

1993. január 6-án, szerda este 6 órára.

A meghívó két személy részére szól.
A klubtag vendége részére a napi tagjegy megváltása kötelező.

NYÁRY

FÉSZEK MŰVÉSZKLUB
Budapest VII., Kertész utca 36.
Postacím: Budapest
Postafiók 8.
1400

DÍJELŐLEGES

F.k.: Galambos Tibor — Szövorg Ny.

CSÜTÖRTÖK Január 28

KÜLFÖLDI TÉVÉMŰSOROK

PRO7

8.25: **Kemény, de szívélyes**
Amerikai detektívsorozat (ism.)
9.15: **Egy colt minden esetre**
Amerikai akciófilm-sorozat (ism.)
10.25: **Perry Mason**
Téves ítéletek
Amerikai krimi (ism.)
11.50: **San Francisco utcáin** (ism.)
12.45: **Bill Cosby-show** (ism.)
13.15: **Vegas**
Amerikai krimisorozat
14.05: **Gyilkos bolygó**
Angol sci-fi (ism.)
15.50: **Kemény, de szívélyes**
Amerikai detektívsorozat
16.45: **Rajzfilmshow**
18.35: **Bill Cosby-show**
19.05: **San Francisco utcáin**
1973-ban készült amerikai bűnügyi sorozat
Csak egy baleset
Amikor a híres festőt valaki kilöki műtermének ablakán, a férfi modelljének édesapja magára vállalja a gyilkosságot, hogy ezzel mentse a lányát.
Főszereplők: Karl Malden, Michael Douglas.
20.00: **Hírek**
20.15: **A szél és az oroszlán**
Ameirkai kalandfilm
22.30: **T.J. Hooker**
Amerikai krimisorozat
23.25: **A vadászat**
1971-ben készült amerikai western
Banditák elrabolják a gátlástalan nagybirtokos, Ruger feleségét a magas váltságdíj reményében, ám hamarosan az életükért kell harcolniuk a bosszúszomjas férj ellen.
Főszereplők: Oliver Reed, Candice Bergen, Gene Hackman.
1.20: **Hírek**
1.30: **Minden lében két kanál**
Brit krimisorozat (ism.)
2.20: **Kabaré és szatíra** (ism.)
3.05: **Hírek**
3.15: **A kukkoló II.**
Amerikai film (ism.)
4.50: **Hírek**
5.00: **Vegas**
Amerikai krimisorozat (ism.)

RTL

7.00: **Reggeli magazin**
9.00: **Marcus Welby, az orvosdoktor**
Amerikai kórházsorozat
10.00: **Gazdagok és szépek**
Amerikai családsorozat
10.30: **Játékshow**
11.00: **Kockázatos**
11.30: **Családi párbaj**
12.00: **Hírmagazin**
12.30: **Australian Open '93**
13.20: **A kaliforniai klán**
Amerikai családsorozat
14.15: **Springfieldi történet**
Amerikai családsorozat
15.00: **Gyilkosság a hobbija**
Amerikai krimisorozat (ism.)
16.00: **Hans Meiser**
Kerekasztal-beszélgetés
17.00: **Ki a főnök?**
Harc a gyerekekért I.
Amerikai vígjátéksorozat
Jonathan apja Kaliforniában tartja az esküvőjét, így Tonynak és Monának végre alkalma nyílik kimozdulni a hideg Connecticutból.
Főszereplők: Tony Dauza, Judith Light, Katherine Helmond.
17.30: **Egy rém rendes család**
Amerikai családsorozat (ism.)
18.00: **Australian Open '93**
18.45: **Hírek**
19.15: **Vigyázat, robban!**
Magazin
19.45: **Jó idők, rossz idők**
Német családsorozat
20.15: **Szemtanúk – Videó**
Olaf Kreacht műsora
21.15: **Drámai segélyakciók**
22.15: **Show**
23.15: **Késő esti show**
24.00: **L.A.W. – Sztárügyvédek, trükkök, perek**
Amerikai sorozat
1.10: **Australian Open '93**
Élő közvetítés Melbourne-ből

22.15 SAT1

Vaskereszt

SAT1

8.40: **A birodalom**
Amerikai családsorozat (ism.)
9.30: **A szenvedély árnyéka**
Amerikai szórakoztató sorozat (ism.)
10.15: **Egy bajor Rügen szigetén**
A német családsorozat bemutató filmje (ism.)
11.55: **Herrmann talkshow-ja**
12.25: **Szerencsekerék** (ism.)
13.05: **Kérlek, jelentkezz!** (ism.)
13.55: **A szenvedély árnyéka**
Amerikai szórakoztató sorozat
14.40: **Szomszédok**
Ausztrál családsorozat
15.05: **A birodalom**
Amerikai családsorozat
16.00: **A négyöklű trió**
Amerikai akciófilm-sorozat
16.55: **Menj az egészre!**
18.30: **Sporthírek**
18.45: **Híradó**
19.00: **Vidám nyelvi vetélkedő**
19.30: **Szerencsekerék**
20.15: **Cluedo**
Gyilkosjáték
21.15: **Arany slágerparádé**
22.15: **Vaskereszt**
1976-ban készült brit–német háborús film
A keleti fronton már visszavonulásra kényszerül a német csapat, két tiszt azonban még mindig azért rivalizál, kié lesz a Vaskereszt...
Főszereplők: James Coburn, Maximilian Schell, Senta Berger
0.35: **A nő és a gyilkos**
Amerikai western
2.10: **A négyöklű trió**
Amerikai akciófilm-sorozat (ism.)

EUROSPORT

9.00: **Aerobik**
9.30: **Műkorcsolya**
11.30: **Aerobik**
12.00: **Kosárlabda**
Amerikai egyetemek versenye

13.30: **Hobie Cat**
Vitorlásverseny
14.00: **Amerikai biliárd** (ism.)
15.00: **Jégkorong**
Spengler Kupa
17.00: **Lósport**
Cadre Nair verseny, Saumur
18.00: **Jégmotorkerékpár**
19.00: **Símagazin**
20.00: **Transford**
Sportmagazin
21.00: **Eurofun**
21.30: **Sporthírek**
22.00: **Kosárlabda**
Férfiklubok Európa-bajnoksága
23.30: **Kick box vagy thai box**
0.30: **Sporthírek**

3SAT

9.00: **Osztrák híradó**
9.05: **Időjárás-panoráma**
9.30: **Képújság**
13.00: **Osztrák híradó**
13.10: **Külföldi jelentés**
13.55: **Térjünk a tárgyra!** (ism.)
14.15: **ZDF-jazzklub**
15.45: **Rastatti jazzfórum**
15.55: **Költészet mindenkinek** (ism.)
16.05: **A tudomány faggatása** (ism.)
17.00: **Minihíradó**
17.10: **Igazán állati**
17.35: **Számítógépes vetélkedő**
18.00: **Sport**
19.00: **A ZDF híradója**
19.20: **3SAT-stúdió**
19.30: **Kortárs kritikai magazin**
20.00: **Az öreg**
Krimisorozat
21.00: **Kosárlabda**
Bajnokcsapatok Európa-kupája
22.25 A világ filmművészete
A nő az csak nő
Francia–olasz film
23.45: **Tin Toy**
Amerikai rövidfilm
23.50: **A svájci tévé híradója**
0.15: **Hírek címszavakban**
Utána: képújság

DSF

9.30: **DSF-sívilág**
10.00: **Sport a javából**
12.00: **Szépségápolási, divat- és lakberendezési tanácsok**
12.30: **Hopp vagy Top?**
13.00: **Tévétőzsde**
13.35: **Kötelező és szabadon választott** (ism.)
14.00: **Sport a javából**
16.00: **Sport a javából**
17.00: **Sport a javából**
18.00: **DSF-stúdió**
18.35: **Vidám sportjáték**
18.55: **Hírek, sport,**
19.05: **A vidám sportjáték második része**
19.25: **Játékshow**
19.55: **Hírek**
20.05: **Sport a javából**
20.30: **Kosárlabda**
Európa-kupa
21.55: **Hírek**
22.00: **Sport a javából**
22.55: **Hírek**
23.05: **Élet-mód**
24.00: **DSF-stúdió** (ism.)
0.35: **Klasszikusok**
1.20: **Sport a javából**

1PLUS

9.00: **Képújság**
14.00: **Hírek**
14.02: **Kulturális magazin** (ism.)
14.45: **A nap beszélgetése** (ism.)
15.00: **Hírek**
15.03: **Egy éjszakai májusban**
1938-ban készült német játékfilm
Inge a rendőrség elől menekülve összetalálkozik egy kedves fiúval, s hamarosan egy nyári ünnepség résztvevőivé válnak.
Főszereplők: Rökk Marika, Viktor Staal, Oskar Sima, Gisela Schlüter.
Rendezte: Georg Jacoby.
16.25: **Cartoons**
Ki üldöz kit?
16.30: **Gyermeknek lenni nem gyerekjáték**
17.15: **Arany vasárnap**
Tévéfilmsorozat, 2. rész
18.00: **Sinhá Moca, a rabszolgatartó lánya**
18.30: **Hírek**
18.40: **Eisenherz herceg**
Tévéfilmsorozat, 2. rész
19.10: **Álommanó**
19.15: **Pénztőzsde**
20.00: **Híradó**
hallássérülteknek is
20.15: **Az Arche Noah-vállalkozás**
2. rész
21.00: **A nap beszélgetése**
21.15: **Arany lányok**
Tévéfilmsorozat
21.40: **Nappali álom**
Lengyel tévéfilm
22.45: **Éjtél előtt**
0.30: **A nap témái** (ism.)
1.00: **Képújság reggelig**

SCREENSPORT

8.00: **Szörf**
8.30: **Francia alpesi autóverseny**
9.00: **Jégkorong**
Londonból
10.00: **Teke**
11.00: **Fallabda**
12.00: **Vízisí**
az USA-ból
12.30: **Kosárlabda**
NBA
14.30: **Autóverseny**
az USA-ból
15.00: **Biliárd** (sznúker)
17.00: **Teherautóverseny**
17.30: **Fallabda**
18.30: **Vízisportok magazinja**
19.00: **Furcsa sportok magazinja**
19.30: **Párizs–Dakar-rali**
21.30: **Holland labdarúgás**
22.00: **Spanyol labdarúgás**
23.00: **Francia labdarúgás**
23.30: **Jégkorong**
NHL
1.30: **Francia labdarúgás**

6.00–10.00: NAP-KELTE
Reggeli információs magazin
Producer: Gyárfás Tamás
Főszerkesztő: Székely Ferenc
Az adás ideje alatt hívható telefonszámok: 251-3372, 251-0490

16.35: Műsorismertetés

16.41: Gyimesi muzsika (4')
A Tímár testvérek és Tankó Dezső
Szerkesztő: Hontvári Ilona. Operatőr: Bodnár Imre. Gyártásvezető: Molnár László. Rendező: Horváth Kornél

16.45: Ötöd-ölő
Telefonos játék (15')
Készítette: Héder Barna, Palik László, Németh Éva, Bányász István

17.00: Híradó

17.05: Prizma
Életmódmagazin (40')
Csámborgó – Tél, holtszezon van?!
Műsorvezető: Dombóvári Gábor. Felelős szerkesztő: Szemenyei Betti. Szerkesztő: Németh Éva. Gyártásvezető: Almásy István. Rendező: Babiczky László. Producer: Fényes András

17.45: Gyerekeknek
Nellie, az elefánt (5')
Angol rajzfilmsorozat
Nellie a tengeren

17.50: Elektor kalandor
Számítógépes logikai játék (5')
Műsorvezető: Dévényi Tibor
17.55: Reklám

18.00: Híradó (10')

18.10: Körzeti tévéstúdiók műsora (45')
Benne: **Regionális híradó** (10')
Reklám (5')
Magazin (30')
Budapest
Főszerkesztő: Varga László. Műsorvezető: Győrffy Miklós. Szerkesztő: Görög Athéna.
Telefon: 132-9329
Debrecen
(Hajdú-Bihar, Szabolcs-Szatmár-Bereg, és Borsod-Abaúj-Zemplén megye)
Főszerkesztő: Hajdú István
Telefon/távmásoló: (52) 16-311
Pécs
Hétközben
Dél-dunántúli televíziós hetilap
Főszerkesztő: Békés Sándor. Szerkesztő: Pánics György
Telefon: (72) 10-533, (72)11-295
Szeged
Alföldi Napló (30')
Főszerkesztő: Bán János. Szerkesztő: Bubryák István
Telefon/távmásoló: (62) 312-715
Szombathely
(Győr-Moson-Sopron, Vas, Veszprém és Zala megye)
Főszerkesztő: Pehi László
Telefon: (94) 11-066
18.55: Műsorajánlat, időjárás
19.00: Reklám

19.05: Kojak
Amerikai bűnügyi tévéfilmsorozat
Utolsó kenet a halál előtt (49')
Írta: Jack Laird. Fényképezte: Gerald Perry Finnermann. Zene: John Cagavas. Rendező: Joel Oliansky
Ékszerész konferenciát tartanak a városban, s vele együtt egy csodálatos kiállítást rendeznek a Majestic szállodában. Egy ilyen lehetőséget nem lehet kihagyni. Az ékszerrablóknak délelőtt 10-ig kell elintézniük a dolgot, mert utána bámészkodók özönlik el a termeket. A speciális szerszámokat öt hónapig gyűjtötte össze az akció szervezője, aki papnak öltözve irányítja társait...

Kojak – Telly Savalas (Koncz Gábor)

19.54: Megfestett zenék (12')
Nyári Éva festőművész Szokolay Sándor zenéi nyomán festett képei a FÉSZEK klubban.
Szerkesztő: Kuczka Judit. Operatőr: Horváth Tamás. Gyártásvezető: Géczy Bálint
20.06: Reklám

20.10: Lyukasóra
Mészöly Dezső műsora (45')

Feladvány:
És egy éjjel kereste busan,
fejét, a szépet, édeset
s a pici drága fej haragvón
gurult-gurult, dörgött a padlón
ó jaj –
és széttörött és leesett.
Beküldendő a költő neve, a vers címe.
Beküldési határidő február 5.

Rendező: Komlós András. Gyártásvezető: Tasnádi Ferenc. Producer: Fodor Imre
20.55: Reklám

21.00: Össztűz
Aktuális közéleti vitafórum, sokféle szemszögből, humorral, szenvedéllyel, emberközelből (50')
A vendégek nevét a napilapok közlik. A beszélgetés szövege a jövő heti Tallózóban olvasható.
Rendező: Lukin Ágnes. Felelős szerkesztő: Székely Ferenc. Producer: Gyárfás Tamás
21.50: Hétvégi ajánlat a Tv2 műsoráról
21.55: Reklám

22.00: Esti egyenleg
Napi képes hírösszefoglaló (20')
22.20: Időjárás
22.23: Reklám

22.25: A Tv2 filmklubja
Andrej Rubljov
Orosz film
II/2. rész (1966 – FF + színes – 100')
Rubljov – Anatolij Szolonyicin (Kern András), Kirill – Ivan Lapikov (Tordy Géza), Feofan Grek – Nyikolaj Szergejev (Képessy József), A félkegyelmű lány – Irma Raus (Liska Zsuzsa), Boriszka – Nyikolaj Burljajev (Fazekas István)
(A színlapot lásd: szerda, Tv2 22.25!)

Csámborgó

17.05

Ma induló műsorunkban szeretnénk Önökkel együtt „becsámborogni", újra felfedezni Magyarországot. Havonta egyszer, a hónap utolsó csütörtökén jelentkezünk ötleteket adva belföldi utazásokhoz, beszámolunk olcsó szálláslehetőségekről, megszólaltatunk idegenforgalmi szakembereket. Segítünk eligazodni a csaknem hatszáz bejegyzett utazási iroda ajánlataiban. Bemutatunk egy-egy éttermet, ahova négy vagy több tagú család is betérhet, abban a biztos tudatban, hogy ízletes ételt kap – elfogadható árért. Szeretnénk rámutatni az idegenforgalmi szolgáltatások hiányosságaira, fonákságaira. Minden adásban beszámolunk az aktuális idegenforgalmi hírekről, rendezvényekről, fesztiválokról. Várjuk tehát a nézők kérdéseit, mit szeretnének látni, hallani a műsorban, mi pedig szívesen vennénk ha beszámolnának jó és rossz tapasztalataikról levélben: Tv2, Prizma, 1810 Budapest címen, vagy az üzenetrögzítős 112-6020-as telefonszámon. Első adásunkban a téli holt szezonról szólunk.

Németh Éva

Andrej Rubljov

22.25

A film 1966-ban készült el, szűk szakmai bemutatója 1967. február 1-jén volt Moszkvában. Ezután dobozba került. A cenzúra úgy ítélte, hogy a film nem való a szovjet közönség elé, s az utolsó pillanatban a külföldi bemutatót is megakadályozták. A cannes-i fesztiválra meghívott filmet a repülőtérről vitték vissza a filmgyár páncélszekrényébe. Két évvel később mégis kiengedték Cannes-ba, de csak a versenyprogramon kívüli, éjszakai vetítésre. 1972-ben kapott exportjogot keletre, nyugatra már 1969-ben. A Szovjetunióban csak 1973-ban láthatta a közönség. Magyarországon is ekkor vetítették a mozik. A film tehát hét évig nem juthatott el a nézőkhöz. De a körülötte lévő hercehurca már 1962-ben elkezdődött, amikor elkészült a szinopszis és az első forgatókönyv változat. Az 1963-as év során ez több módosításon ment keresztül, míg végül a Művészeti Tanács jóváhagyta, majd az Állami Filmbizottság hivatalos jóváhagyása után, 1964-ben kezdődhetett el a film forgatása, mely 1966 júliusára be is fejeződött. Andrej Tarkovszkij remekműve ma is ugyanolyan időszerű, mint keletkezésekor.

„Filmünkben azt szerettük volna bemutatni, hogy a rubljovi életmű tiltakozás az akkor uralkodó renddel szemben, a vérontás, a hitszegés, az elnyomás ellen. E borzalmas korban a művész végül mégis eljut odáig, hogy alkotás nélkül nem élhet, s egész életművével hirdeti a testvériséget és a békét, a derűs világszemléletet, s Oroszország összefogásának szükségességét a tatár elnyomással szemben." (Andrej Tarkovszkij: Profán szentháromság, Filmvilág 1989/5)

Gy. E.

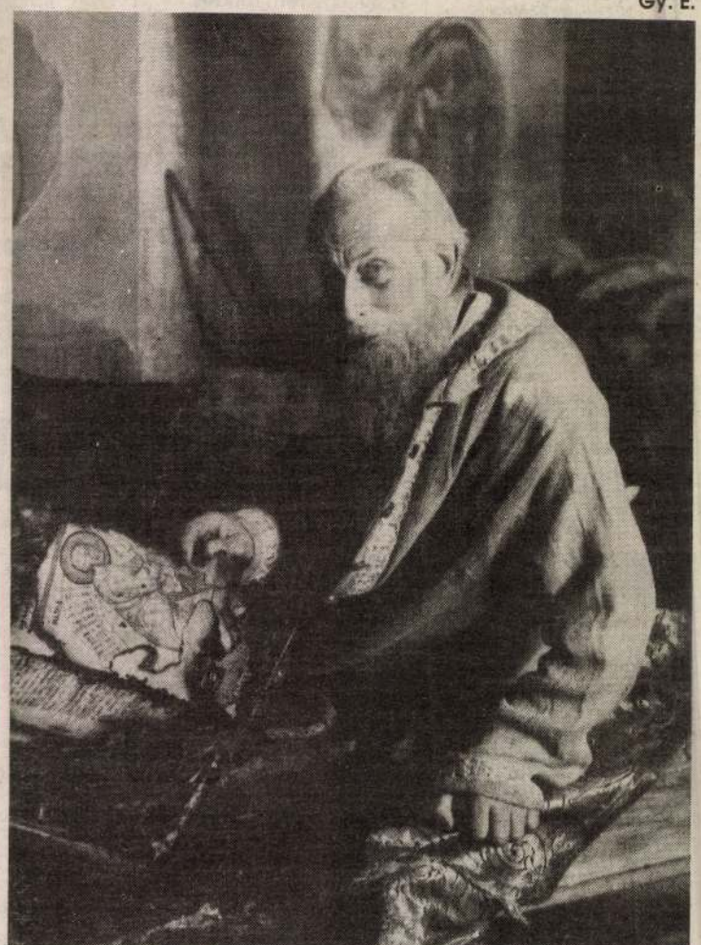

NYÁRY Éva

Vasárnapi Hírek 1993. jan. 10. 9.

Elszánt az élni akarás

Február 5. és 9. között rendezik meg a 24. magyar filmszemlét, amelyen 14 játékfilm-ősbemutató versenyez majd a díjakért. Ez alkalommal adják át a Színház- és Filmművészeti Főiskola diákjai is a maguk elismerését az általuk legjobbnak tartott tanárnak: a Nyakkendő-díjat. Hetvenórányi dokumentumfilm is versenyez a szemlén; ebben a kategóriában a fődíj s a rendezői, operatőri díj mellett Bajcsy-Zsilinszky-díjat ítél oda a zsűri. A nagyközönség a Művész moziban láthatja a filmeket, s az egységesen 80 forintos jegyeket diákok és nyugdíjasok 50 százalékos kedvezménnyel vásárolhatják meg.

A magyar filmművészet, mely felnőtté válása óta egyetemes értékekkel gazdagította a világ kultúráját, mostanában nehéz korszakát éli. A szervezeti átalakítás, a Nemzeti Mozgókép Alapítvány működése sok pozitív változást ígér, de egy csapásra természetesen nem hozhatott gyökeres fordulatot. A kedvezőtlen gazdasági körülmények következményei aggasztóak. Több vállalat és intézmény munkatársai tartósan szembesültek a „lenni vagy nem lenni" kérdésével; ahhoz, hogy valaki forgathasson, lassan-lassan már csoda kell; az egyre fogyatkozó mozikból mindjobban elmaradozik a közönség; a folyóirat- és szakkönyvkiadás perspektívái összeszűkültek. Ráadásul a hazai publikum szinte teljesen elfordult a magyar produktumoktól. Sajnos szertefoszlott a hajdani varázs, ami korábban a Jancsó-, Makk-, Kovács-, Kósa- stb. premiereket övezte.

A magyar film azonban hál' Istennek élni akar, s bizonyítani szándékozik megújulási készségét. Ennek az elszántságnak látványos demonstrációját ígéri a februári rendezvénysorozat, amelyen a legutóbbi seregszemle óta elkészült filmek vonultak fel. Egy részüket bemutatták, számos újdonsággal azonban először itt találkoznak a bel- és külföldi érdeklődők (a hagyomány szerint most is itt lesznek a nemzetközi filmélet jeles képviselői). Reméljük, az 1993-as mustra (sőt verseny!) bővelkedni fog témakörökben, műfajokban, stílustörekvésekben. Legfőképpen pedig azt várjuk: csökkenjen a távolság filmkészítők és -befogadók között, s a magyar film — akárcsak fénykorában — legyen újra otthon a saját hazájában.

Veress József

Halhatatlan hangulat

Koltai Róbert és Pogány Judit a filmben

Gyuszi bácsi abban bízott, hogy sose hal meg. No, ennél azonban valamivel jobban bízott abban, hogy életében legalább egy tuti tipp bejön a lóversenyen. S bár Gyuszi bácsi is csak titkon remélte, hogy élete soha nem ér véget, ezzel az egy szem életével nem sok mindent tudott kezdeni. Egyszerűen talán csak boldog akart lenni — a maga módján.

Talán ez keltette fel *Koltai Róbert* érdeklődését is saját nagybátyja iránt, amikor *Nógrádi Gáborral* közösen, jó adag képzelőerővel megírták a nagybácsi életének egy darabkáját *Sose halunk meg* címmel. Azt a néhány boldognak tűnő napot, mikor is a vállfaügynök, mindenki Gyuszi bácsija, a fővárosból magával viszi serdülő fiú rokonát Újhelyre, ifjúkori élményeinek helyszínére. A legátlagosabb magyar faluba. Kaja, pia, nő, lóverseny és alkalomadtán egy kis vállfa-ügynökösködés — egyszeri életcél(talanság) az ötvenes évek második felében.

A főszerepet is alakító társszerző-rendező Koltai Róbert sajátos hangulatot áraszt alkotásában. A *Valahogy élni, túlélni, örömöt kapni és adni* vágy olvasható ki a nagyon is esendő hősök, fő- és mellékszereplők cselekedeteiből. A *hangulatteremtő erő* a legfőbb erénye e filmnek, melyben nem holmi bravúros fordulatú cselekménnyel, hanem a sok apró, többnyire humoros epizód szövi egésszé a történetet. Hogy egységessé-e, azon talán lehet vitatkozni. Elsősorban is a hihetetlen fordulatú befejezésen, mely látszólag egyszerre zárul hepienddel és tragédiával. *(Gyártó a Hunnia Filmstúdió, forgalmazza a Hunnia Plusz.)*

Falus Tamás

Világpremier Párizsban

Petrovics-vonósmű

Idestova 30 esztendeje aratja nagy sikereit itthon és a nagyvilágban a Bartók Vonósnégyes (Komlós Péter, Hargitai Géza, Németh Géza és Mező László), a magyar kamaraegyüttesek egyik kiváló reprezentánsa. Többnyire ők is a nagyvilágot járják, így egy-egy hazai fellépésük ritkaságszámba megy. Szerdán, 13-án a Zeneakadémián lép fel a kvartett: egy Beethoven-ciklus első hangversenyét adja (a másik kettő február 21-én és március 14-én lesz).

— Hat koncertet terveztünk — mondja *Komlós Péter*, az együttes vezetője —, de sajnos, csak ennyi a Zeneakadémia kapacitása. Így összesen kilenc művet adunk elő, hármat most szerdán, amikor egyébként a *3185. hangversenyünkkel* rukkolunk ki eddigi pályánk során.

— *Óriási szám ez! Igaz is: hogyan telt eddig a szezon a négyes számára?*

— A szokásos kalandozásokkal! Augusztusban kezdtünk az edinborough-i fesztiválon Bartók összes vonósnégyesével. De jártunk a kolumbiai Bogotában is — működésünk alatt először —, ahol a közönség már telítve volt Beethovennel, így Bartókot és Brahmsot játszottunk.

— *És az idei tervek?*

— Újra a nagyvilág, persze itthoni pihenőkkel. Májusban egzotikus távol-keleti útra indulunk: Tajvanban, Koreában és Japánban koncertezünk, majd Kanada és az Egyesült Államok következik. De talán a legfontosabb: most januárban Párizsban *Petrovics Emil* — külön nekünk írt — vonósnégyesének *világpremierjét* adjuk. Nagy feladat és öröm ez nekünk, és jeles eseménye a mai magyar zenének.

Tóth Ádám

Tárlatunk

Szécsi Magda: Könnykirálylány

Színek zenéje

Az elmúlt héten nyílt meg Nyáry Éva képsorának kiállítása, melyet Szokolay Sándor művei ihlettek. A megnyitón közreműködött Batta András, Pászthy Júlia, Tóth Marianna, Farkas Rozália, Szabó Orsolya és a Budapesti Tomkins Énekegyüttes Dobra János vezetésével. A tárlat egész januárban látható a Fészek Művészklubban (VII., Kertész u. 36.).

Ismét szövetséget kötött egymással a muzsika és a festészet Muszorgszkij—Ravel és Hindemith után, ezúttal *Szokolay Sándor* és *Nyáry Éva* közreműködésével.

A zene győzelme úrrá lesz bajainkon. *Rembrandt Saul és Dávid* című kompozíciója legyőzi a gonoszságot, a hárfázó Dávid dallamaira megdermed Saul, képtelen átszúrni ellenfelét. *Szabó Lőrinc Hangverseny után* azt érzi, hogy égbolttá növekedett benne a liget csalogányserege. A zene korlátozza bűneinket, sokszorozza boldogságunk. Ez a varázsa Szokolay Sándor *Vérnászának, Hamletjének*, zenésített Ady-verseinek, a *Magyar zsoltárnak*. Tiszta, diadalmas a zenéje, hiszen forrása a szépség és az erkölcs.

Nyáry Éva színekre bontja a hangokat. Értelmezi, nemcsak ábrázolja Szokolay művészetét, miközben saját festői magaslatára jut. Győztes festészet a győztes muzsikához. Ez az absztrakció követhető: a fortissimókat a pirosak közvetítik, a Szokolay-zene csöndjét a visszafogott zöldek, szürkék. A dallam sodrását, a ritmusok pergését Nyáry Éva megszakított, átlós vonalakkal, koncentrikus körökkel, elliptikus pályákkal jeleníti meg, olyan választékossággal, hogy a Magyar zsoltárt a nemzeti zászló színeibe öltözteti. Annak nyomán, hogy Szokolay zenéje is a maga hangzáslehetőségeivel ezt tette.

Nyáry Éva képi ciklusa egységes, s ez egyaránt adódik vizuális öntörvényeiből és a Szokolay-zene belső sugallataiból. Az egység árnyalatai a hangcsoportok, színegyüttesek, megküzdött képi és zenei harmóniák. A megoldás esztétikuma és maradandósága abból születik, hogy miközben a festészet szolgálja a Szokolay-zene magaslatait, maga is érvényre juttatja belső tartalmát.

Losonci Miklós

Vasárnapi Videó

A HÍRADÓ CSILLAGAI

Vitathatatlanul a legkorszerűbb műfaj a tv-híradó. A szakma gyilkos iramáról, az embert felemésztő hajszáról, a sikervágyról, az egymáson való átgá-

a szépnek induló triót. A profit kirúgják, a nő kissé kiégetten, magánéletét veszítve felszínen marad, a karrier csúcsára a hajdan tehetséges kezdő jut. Vesztesek vagy nyertesek? S vajon mi számít sikernek ezen a pályán?

A film további nagy kérdése a manipuláció. Vagyis, hogy a cél érdekében megengedett-e bármilyen eszköz, s hogy a híradó-

Sztárdirigens

A hangversenyszezon egyik kiemelkedő eseményének ígérkezik az a koncert, amelyet a világhírű német **Francia Rádió Szimfonikus Zenekarának zeneigazgatói posztját is betöltő világjáró**

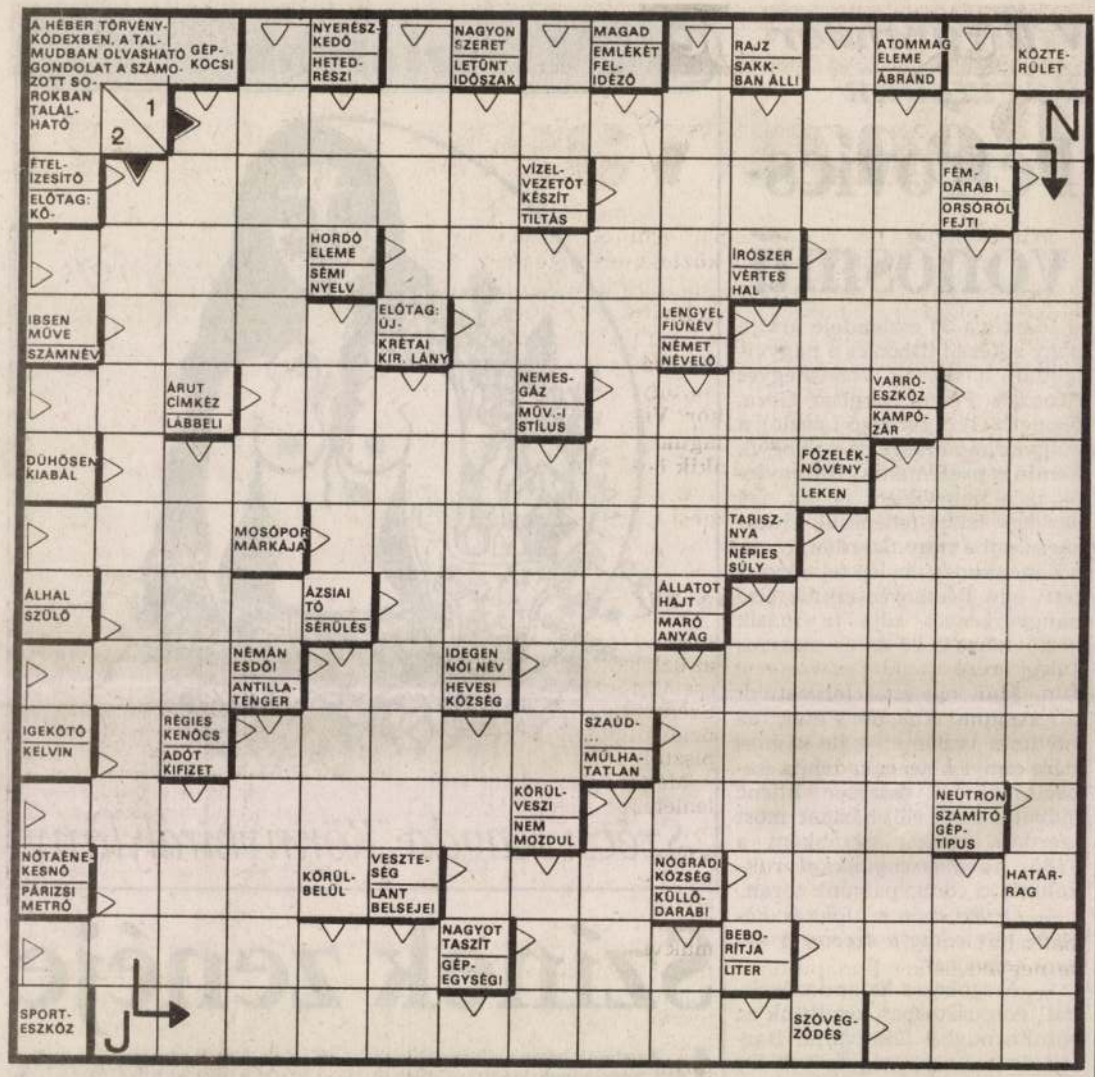

E heti rejtvényünk beküldési határideje: január 15. Címünk: 1251 Bp., Pf. 64. Kérjük, megfejtéseiket nyílt levelezőlapon adják postára.

Sakk

KIREKESZTŐ

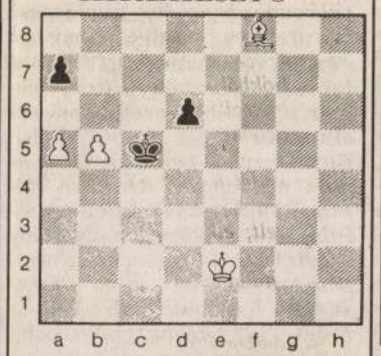

Világos lép és nyer

Rutinos, gyakorlott sakkozók felfrissíthetik tudásukat, fejlődni vágyó fiatalok versenysakkból vizsgázhatnak kitűnőre, ha nyolclépéses feladatunkat megoldják. Köztudott, hogy a bemenő gyalog futója mozgási területének, mezőinek színével ellentétes színű sarokmezőre érkező gyalog csak kivételes esetekben léphet elő marsallá. A kivételekből legalább egyet, ezt a szellemes kirekesztőt illik felismerni.

A január 3-i számunkban megjelent feladat megoldása:

Világos — Kd4, Be4 és Bf3, gy.: a7. Sötét — Ka8, Hd8 és Hg2, Be5, gy.: a2. (Világos lép és döntetlen.)

1. Bf1 Hc6† 2. Kd3 Hb4† 3. Bxb4! He1† 4. Kc4 a1V 5. Bf8† Kxa7 6. Bf7† Ka6 7. Bf6†! Ka5 8. Bb5†! Bxb5 9. Ba6†! Kxa6 és patt a világos király. (P. Perkonoja, 1969.)

(Ozsváth)

VÁSÁRNAPTÁR

A rövidítések jelentése: oák = országos állat- és kirakodóvásár, **ok** = országos kirakodóvásár, **oá** = országos állatvásár, **av** = autóvásár.

Január 11.: — Január 12.: Zalaegerszeg — **oák. Január 13.:** Csorna, Mezőcsát — **oák,** Zalalövő — **ok,** Makó — **oá. Január 14.: — Január 15.:** Hódmezővásárhely — **oák. Január 16.:** Jászberény, Tamási — **oák,** Pécs — **oá,** Debrecen, Pécs — **av. Január 17.:** Böhönye, Jászladány, Kőtelek, Mórahalom, Nagykáta, Pilis, Tiszakécske, Vác, Vecsés — **oák,** Kaposvár — **ok,** Kenderes, Pécs — **oá,** Nyíregyháza, Pécs, Sopron, Szabadszállás, Szeged, Szolnok, Túrkeve — **av. Január 18.:** Egyek, Szendrő — **oák. Január 19.:** Hatvan — **oák.**

● **Kínai és orosz kutatók bejelentették, hogy közös vállalkozás keretében kívánják a Marson az élet nyomait keresni. 1994-ben egy Mars körül keringő szondát indítanak, az 1996-ban föllövendő szonda pedig le is száll majd a bolygón, s itt a geológiai vizsgálatok mellett az élet nyomait is kutatni fogja.**

Nyelvelés

Örömmel tapasztalom, hogy egyre többen vannak, akik szót emelnek a magyar nyelv védelmében, igaz, egyelőre nem sok eredménnyel.

Ebben a küzdelemben óriási szerepe van az írott sajtó mellett a rádiónak és a televíziónak. Nagy figyelemmel kísérem Grétsy László tanár úr, Vágó István és a tévénézők Álljunk meg egy szóra! című rendkívül hasznos nyelvvédő műsorát, mely sok mindent tisztáz ebben a nagyon fontos kérdésben. Dicséret érte.

Kevésbé lehet azonban megdicsérni azt vagy azokat, akik kitalálták, hogy az utóbbi időben az egyes csatornán INFO SHOW felirattal ismertetik és ajánlják a műsorokat. Már az info is a latin információ szó rövidítése, melyre több kitűnő magyar kifejezés áll rendelkezésünkre, például a tájékoztatás. De az infót a tévében még megfejelik az angol show szóval, amely köztudottan magyarul színes, szórakoztató műsort jelent. Ez kimeríti az idegenszó-szaporítás fogalmát, holott az INFO SHOW-t ki lehetne fejezni magyar szavakkal, netán egyetlen magyar szóval is. Például: további műsoraink, műsorismertetés, tájékoztató, de minden bizonnyal lehetne ezeknél sokkal érdekesebb magyar kifejezéseket is találni.

(sívó)

Rádió, tévé — ma

Kossuth 6.00: Vasárnapi újság. 9.05: Világóra. 10.05: Vallásos szertartás. 11.05: Gondolat—jel. 12.20: Harminc perc alatt a Föld körül. 12.50: Jegyzet. 13.05: Névjegy. 14.05: Szonda. 14.35: A Szabó család. 15.05: Válogatott perceink. 16.10: Művészlemezek. 17.05: Kirakat. 18.20: Operettdallamok. 19.35: Színes népi muzsika. 20.05: Zenearchívum. 21.05: A Démon. Keleti rege. Lermontov költeménye. 22.20: Hangverseny. 23.45: Toti Dal Monte énekel.

URH 15.00: Angol nyelvvizsga. (ism.) 15.15: Német nyelvlecke. (ism.) 15.30: Francia nyelvlecke. (ism.) 23.45: Bertók László versei.

Petőfi 6.00: Holnap héfő... 8.05: A sárga táltos. Horváth Péter mesejátéka. 9.05: Énekszóval, muzsikával. 9.35: Bécsi szelet. 10.00: Embermesék. 11.08: Vasárnapi koktél. 12.00: Jó ebédhez szól a nóta. 13.05: A jövő zenéje. 14.00: Látvány és muzsika. 15.05: fiala és neuman Táskarádiója. 16.00: Poptarisznya. 20.00: Rádiószínház. 22.20: Régi magyar muzsika. 22.35: Dzsessz.

Bartók 6.03: Népszerű muzsika korán kelőknek. 8.05: Zenetörténeti érdekességek. 8.05: Az opera csillagai. 10.05: Új Zenei Újság. 10.50: Kezdetben vala az ige... 11.05: Matinéhangverseny. 11.45: Lator László versei. 12.40: Romantikus kórusmuzsika. 13.00: Hangok és visszhangok. 13.10: Új kompaktlemezeinkből. 14.05: Zenélő városaink. 15.00: Richard Strauss operáiból. 16.05: Szalon. 17.00: Bach-kantáták. 18.05: Romantikus zene. 19.05: Székely Mihály énekel. 19.35: Hangverseny. 20.25: Kezdetben vala az ige... (ism.) 21.40: Népzenei felvételek. 21.50: József Attila minden verse. 22.05: Rádiószínház. 0.05: Híres zenekarok felvételeiből.

TV 1 6.40: Falutévé magazin. 7.25: Tini nindzsa teknőcök. 7.50: A Biblia üzenete. 8.00: Közjáték. 8.05: Muzzy in Gondoland. A BBC kalandos rajzfilmsorozata angolul tanuló gyerekeknek. XX/1. 8.10: This is the Way. XX/1. 8.30: Vasárnapi turmix. 11.00: Tajvan — emberközelben. Dokumentumfilm. 11.45: Utazás a Mennyországba. Svéd film. 13.10: Nóta-tévé. 13.40: Cirkusz-világbajnokság. Amerikai—angol film. 14.15: A repülő osztály. NSZK ifjúsági film. 15.50: Képújság. 15.55: Telis-tele videó 93. 16.00: Jelenségek az állatvilágban. Angol filmsorozat. 16.30: Az Arany Könyvklub ajánlja... 16.35: Örömhír. 17.00: Walt Disney bemutatja. 18.45: Szerencsekerék. 19.20: A HÉT. 20.20: Telesport. 20.30: XX. századi portrék. Teller Ede élete. 21.05: Jövőre... ha minden jól megy. Francia film. 22.50: Közjáték. 22.55: Nulladik típusú találkozások. 23.35: Képújság.

TV 2 7.00: Napra-forgó. 8.45: P. J. és az elnök fia. Amerikai film. 9.35: Elektor kalandor. 9.40: Símánia. 9.55: DVSC—Dijon nőikézilabda IHF-kupa. 11.15: Lumen 2000. 11.49: Ameddig a harang szól. 12.00: Énekverseny Debrecenből. (ism.) 12.45: SOrSok. 13.25: Kárpótlás és privatizáció. 13.50: „Én vagyok a legnagyobb." Holland portréfilm. (ism.) 14.35: Másfél millió lépés Magyarországon. XIV/1. (ism.) 15.20: 20 éves a Monteverdi Kamarakórus. 15.55: Nézze meg az ember! 16.00: Külvárosi örszoba. Magyar film. 17.30: Delta. 18.00: Körzeti tévéstúdiók műsora. 18.30: Kedves versem. 18.44: Gyerekeknek. Vízipók, csodapók. 19.00: Família Kft. 61. 19.35: Arany a tó fenekén. Ausztrál—új-zélandi film. 21.15: Telesport. 21.45: Geopolis. 22.20: Petrocelli. Amerikai bűnügyi tévéfilmsorozat.

TV 11 január 11—17.

Mi mennyibe kerül az élelmiszerüzletekben? — Az új szociálpolitikai törvényről. — Baba-mama klub a Zólyom utcai bölcsődében. — Mennyibe kerül a jogosítvány? — Vendégünk a kerületi tűzoltóság. — Bemutatjuk a Szent Gellért-templomot.

A gazdagréti stúdió vendége: Kátay Zoltán országgyűlési képviselő, a kelenföldi stúdió vendége: Lakos Imre képviselő, alpolgármester.

Ónos eső

Sinkózunk a párommal a korcsolyapályává lett járdán, beszerzendő az immár áfával díszített napi élelmiszer-szükségletünket, a sót, hogy felszórjuk a járdát a házunk előtt, körülöttünk csupa kisbaba vagy részeg ember kerembókáz, hol a falnak, hol egymásnak támaszkodva, vagy széttártszárny-kezekkel, kötéltáncos módra egyensúlyozva.

Félúton — általában kettő, most vagy tíz perc — járdasziget. A máskor zsúfolt bitumenhajó most töküres, azaz mégse. Szürke turkálókabátban, egérrágta cekkerrel lógáz rajta egy nénikorú néni; úgy néz a tízcentis mélységbe, mintha a Grand Canyonba. Riadt, tanácstalan, remegő lábú. Nyúl — aki egyébiránt a feleségemet képezi — ránt egyet a neki segítségül tartott karomon: szediük

Videómustra

Húsz típust vizsgáztattak

Elektronikai cikkekből ma már olyan gazdag a hazai piac kínálata, hogy a vásárlók útmutatás nélkül nehezen tudnak választani. Videómagnókból például 264 jóváhagyott fajta van forgalomban, nem beszélve az előzetes vizsgálat nélkül árusítottakról.

A Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség időnként egy-egy szakintézet bevonásával tesztet állapítás így persze kicsit elnagyolt, hiszen a kétfejes videómagnók között a maga kategóriájában a *Toshiba*, a *Sharp*, a *Hitachi*, a *Siemens* és az *ITT Nokia* is igen jónak minősül. Csak érdekességként említjük, hogy áramkimaradás esetén a Toshiba *egy évig képes tárolni az adatokat*, ugyanez a készülék azonosítani tudja a kazetta idejét, s a számlálóját eszerint állítja be.

A háromfejes videómagnók sorából a

Segített a régi naptár

Gépkocsik és milliók

Vasárnapi LOTTÓ

Olvasóink gyakran számolnak be sikereikről,

NYÁRY Éva

Egri Mária

Sziriai üzenet

Nyáry Éva festményei

Hajdú-Bihar

Magyar Hírlap, 1986. ápr. 7. 6.

alom ura szólal meg ebben a ki-
rokona, szuverén úr, akár költő-
ő birodalmában. Berény ugyan
usok közé sorolta, más kritikák
bussy-hez fűződő rokoni szálait,
diabolikus karakterét, amellyel
fény. Smaragd szépségében Dio-
írja Nietzsche 1888-ban *Dionü-*
, s hívei közül a századfordulón
oszi zene féktelen, emberfeletti

tte meg felfokozott dinamizmu-
t bemutató portréjában 1913-ban
ta, soha nem felejtette el a port-
udapesten a Művészház *Nemzet-*

NYÁRY Éva

Kenessei András

A megtalált kifejezőeszköz
Nyáry Éva festménye:
[János Kórház]

Magyar Hírlap 1985

Magyar Hírlap 1985 . okt. 5. 6.

rejtő kettősségből keletkeznek, am
sajátja: a testit és túlvilágit egyesítő
expresszionizmustól megszabadult fi
nagy német elődök szelleméhez.
De az expresszionizmus misztikus örö
új művészet képileg egészen más form
a testet szín, vonal, folt és tér szellemi
vitte. *Werner Gilles* vagy *Wilhelm Nagel*
válnak, valódi naiv keresztényi Isten-gye
érzékfeletti lélekbirodalom hitének. Vagy:
arabeszkszerű, mindent elnyelő figurációb
konstruktivista törvényszerűség szimbolik
Winter, Fritz Kuhr, Otto Pitschl). Ezek a
növényi vagy állati őslényekké nőnek, vag
életekkel terhes, éjsötét ölébe vezetnek. Ez
a természet folytatását más eszközökkel. A
a láthatóan túli örök középben és minden

~~MOL~~ NYÁRY Éva

M. Zs. [Molnár Zsolt]

Képes kiállítási krónika

[vasutas képz. kiü, Nyáry Éva]

Magyar Szilhely. 1986. aug. 1. 9.

S

k Erika

életút éveinek egymásutániságát
ábítószer, őrület és halál. „Olyan
ilyet egy amerikai csak kaphat"
f, az Elvis-mítosz „megtépázója".
ürrealisztikus víziója az amerikai
kezés) monumentális életrekeltéarabokból építette a narancssárga
egő 8 óriás nyulát, amik sciencegenek, neki-nekiütkzve a játéko-

kritikájától néhány lépésnyire az
orú, (a „Nintendo-háború") alatt-
megkérdőjelezése a témája *Mel*
Mindnyájan emlékszünk az Öböl-
ott képeire, Chin ezeket használja
, klusztrofóbikus „bunkerében"
ztülgyalogolva juthatunk el a céin egy apró televízió játssza folyabázásának képeit. Fejünk felett,
lt, a plafon roncsolt vasból van
j sem zöld fű, inkább sivatagi szürenkinek sem veszi el a kedvét a jáök is szívesen töltötte szabadideÖböl-háború alatt is.
vája reakció az amerikai kormány
k a Fehér-ház modelljét építette
legismertebb gyógyszere) — üvekés végigvisz az épületen, hogy
nhasson egy vérvörös lyukba.

Nyáry Gábor

butortervező

1908.

Éminsk 1930. 86.l.

Nyáry Erzsébet Marga-
réta grófnő

festő

lásd

Nemesvári 101. l
Ónarck

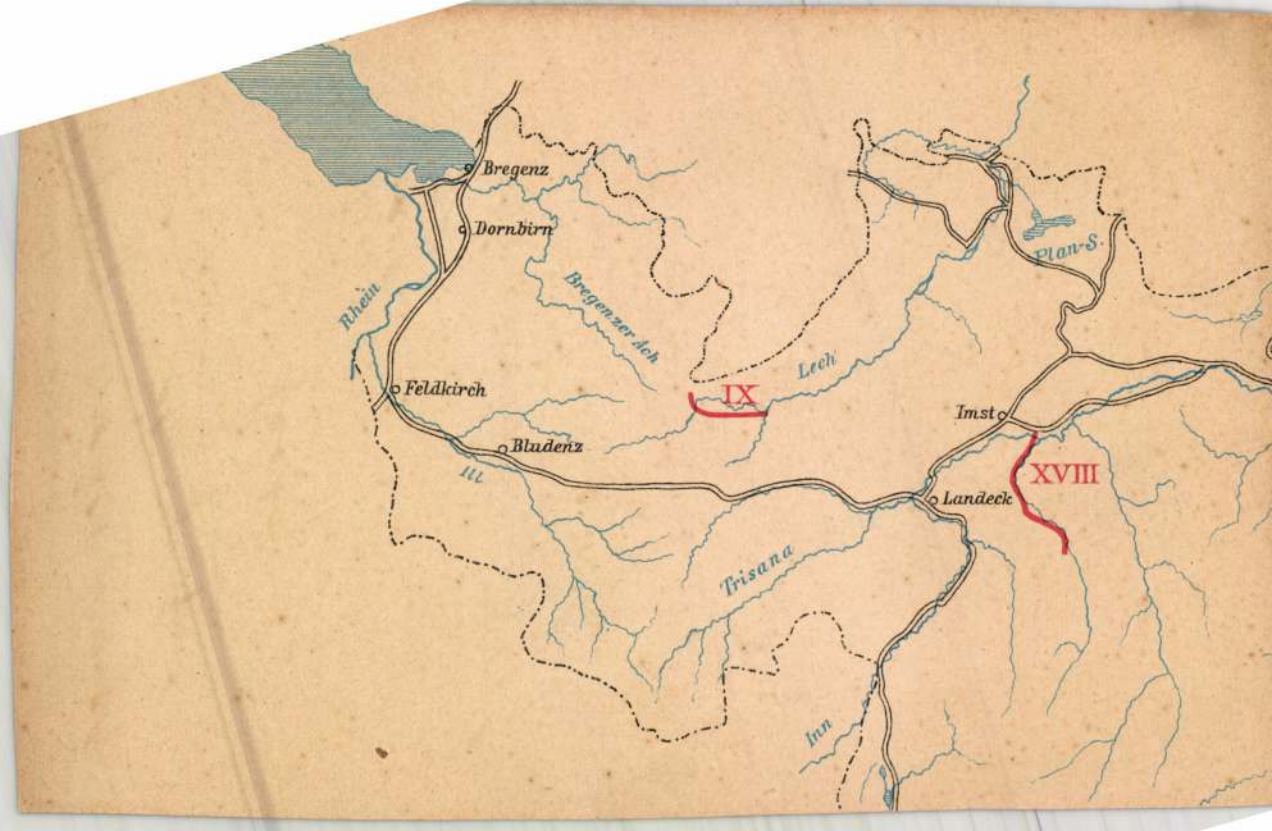
Bregenz
Dornbirn
Rhein
Bregenzer Ach
Feldkirch
Bludenz
Ill
IX
Lech
Plan-S.
Imst
XVIII
Landeck
Trisana
Inn

Nyári István

p.Sz.J. [P.SZÜCS Julianna]: Lágyan és keményen : Ki ne maradjon! november. = Népszabadság, XLIX.évf. 281.sz. 1991.nov.30. 9.p.

Bp.,Vasarely Muzeum. Konok Tamás, 1991
Bp.:Óbudai Társaskör G., Donáth Péter
Bp., Fészek Galéria, Milasovszky László - Méhes Lóránd
Bp, Dorotty u.Galéria, Nyári István

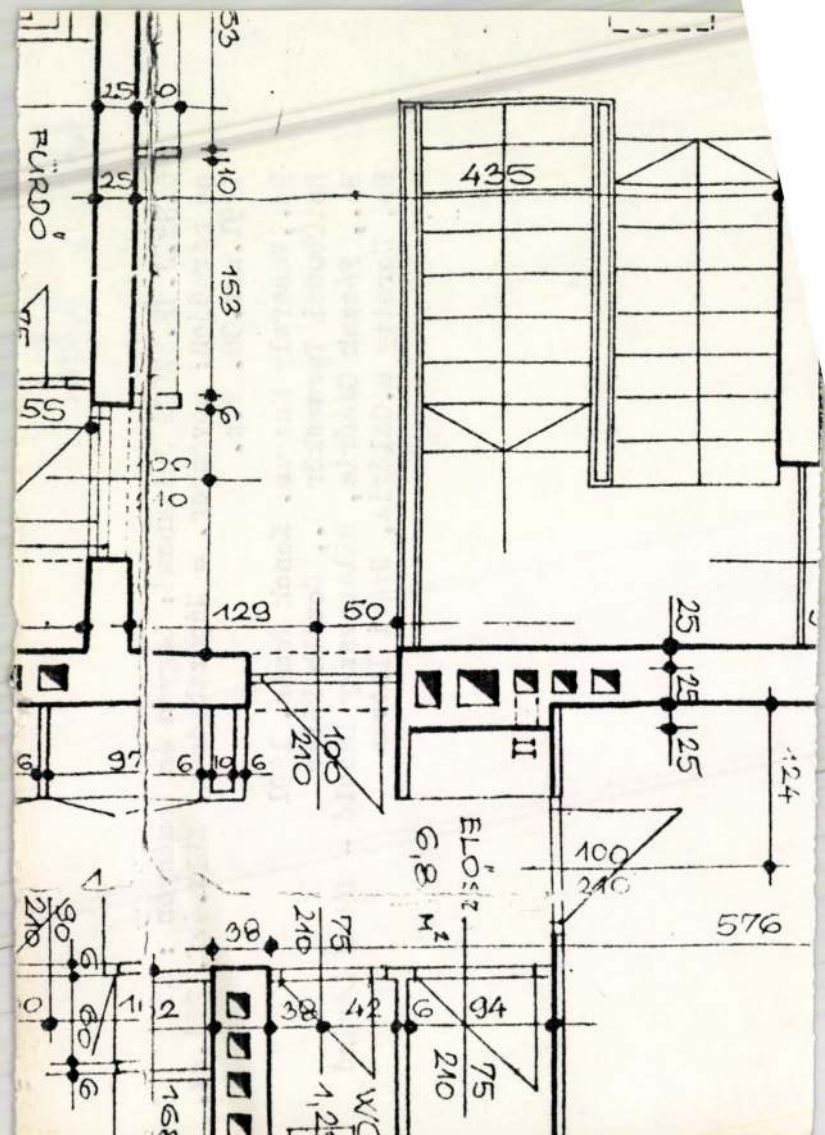

FÜRDŐ
435
153
55
129
50
25
25
25
124
100
210
100
210
97
6
10
6
6,8
ELŐSZ
576
38
75
210
38
42
6
94
75
210

Tisztelettel meghívjuk Önt
NYÁRI ISTVÁN
képzőművész kiállítására
a
VIGADÓ GALÉRIÁBA
Megtekinthető 1996 augusztus 15-től,
szeptember 1-ig, hétfő kivételével
naponta 10-től 18 óráig
támogatók:
MAOE
MAK
MSZA
VIGADÓ GALÉRIA

NYÁRI ISTVÁN

emlitve ld.Lacza Márta

Acsay Judit:Szociografika.Óbuda Galéri

UJ TÜKÖR 1982.43.XIX.6vf.43.sz. 3.o.

ZŐDÉS
yéb jogviszony létesitéséhez

zettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri

esorolás

NYÁRI István

Bp., Liget Galéria, 1985

(bán)[BÁN András]: Terek és felületek megbontása : Budapesti kiállitásokról. = M.Nemzet, 1985. május 23. 7.

tövek között a farkasfogas Báthor
tábláján, ugyanebben a kompozíci
a gyermek Jézus alakja; a gerincet
ornamentika borítja.[49] A barna
két Platón-[50] és két Thesaurus[5
Heidenstein-kötet[52] — sokkal job
másra. Mindegyik kötéstábla sark
manierista indadísz, középütt ovál
mellkép, vagy Báthory-címer. A
virágtő, évszám, esetleg a mű címe
mástól a pergamen- és a bőrkötések
nézve, az eltérések mellett is a
bélyegző-készlet kétségkívül azonos
lődnek a virágtövek, a szalagfona
kartus a jelmondatokkal, a farkasf
Ugyanabban a műhelyben készült a
tulajdonban volt könyv kötése s u
(s a budapesti) Heidenstein-kötet
Krakkóban működött. Az ívrét h
mezejének egyetlen lemezzel nyo
indafonatos dísze jelenik meg ugya
elején varsói magántulajdonban lé

ten is, amelyet — saját kezű ajá
Báthory István király ajándékozott
Irásos források alapján bizonyosra
kötetet 1580-ban Brutus János Mil
tette be Krakkóban, a király megbí

1984. VII. 26. Petőfi lo.45 Znó

Láttuk, hallottuk

- Most hallgassák meg művészeti rövidhireinket.

- Kibővült Pécs reprezentativ kiállitóterme, a Széchenyi téri Pécsi Galéria. A teremhez csatolt pincerész öt fiatal művész kiállitásával nyilt meg. Nyári István, Nagy Péter, Nagyváti László, Móhos Lóránd és Vető János a képzőművészeti ujhullám legismertebb képviselői Magyarországon. A Körülbelül 50-51-52-53 elnevezésü csoport kiállitása julius 29-ig tekinthető meg Pécsett.

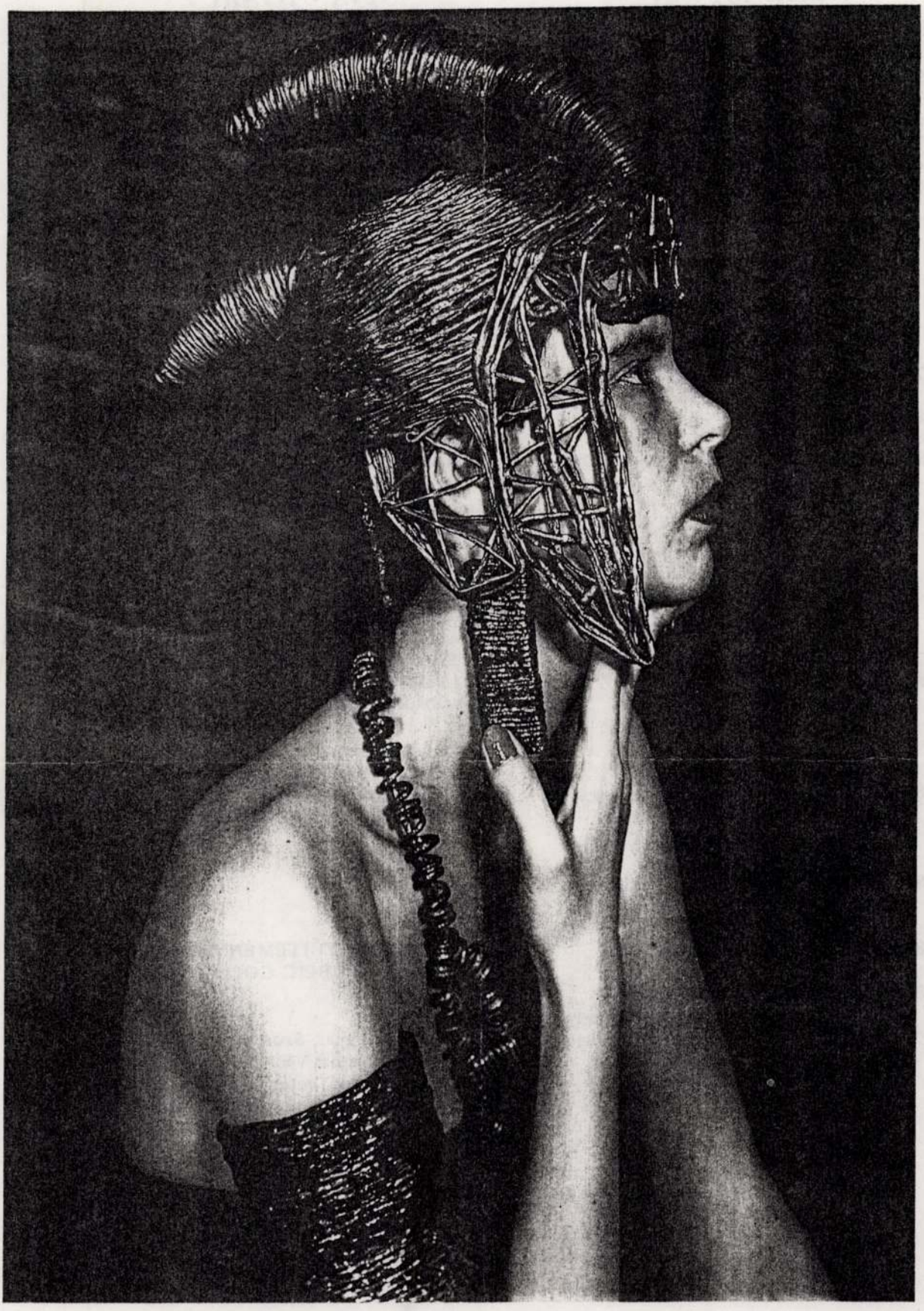

NYÁRI ISTVÁN

ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUM
SZÉKESFEHÉRVÁR, 1992

NYÁRI ISTVÁN

(cím: 1054 Budapest, Kálmán Imre u. 15.)

1952- ben született Budapesten
1977-ben a Magyar Iparművészeti Főiskola reklámgrafika szakán végzett
1978 óta foglalkozik festészettel, szobrászattal és látványtervezéssel
1985-91 között az USA-ban, New Yorkban élt

ISTVÁN NYÁRI

Address: Budapest, Kálmán Imre utca 15.
H–1054

1952 born in Budapest
1977 graduated from the Faculty of Graphic design of Hungarian Academy of Applied Arts.
Since 1978 he has been working as a set designer, painter, and sculptur.

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSAI
SOLO EXHIBITIONS

1976 Fiatal Művészek Klubja, Budapest (Nagy Péterrel)
1985 Liget Galéria, Budapest
1988 Guillermo Gallery, New York,
1991 Dorottya utcai Kiállítóterem, Budapest

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK
SELECTED GROUP EXHIBITIONS

1978 Fiatal Művészek Klubja, Budapest
1982 Hagyomány I., Pataky Galéria, Budapest
Stúdió '82, Műcsarnok, Budapest
Szociografika 2., Óbuda Galéria, Budapest
1983 Stúdió '83, Ernst Múzeum, Budapest
Fiatal Művészek Klubja, Budapest
Álomi szép képek, Budapest Galéria Kiállítóháza, Budapest
1984 kb. 50515253 cca, Pécsi Galéria, Pécs
Plánum '84, Almássy Téri Szabadidőközpont, Budapest
1986 Fashion Institute of Technology, New York
1987 Mágikus művek, Budapest Galéria Kiállítóháza, Budapest; Szombathely
1990 Test-ék, Budapest Galéria, Budapest

VÁLOGATOTT BIBLIOGRÁFIA
SELECTED BIBLIOGRAPHY

Sarkantyú Mihály: Hagyomány és fiatal művészek. Száraz zsömle, de kinek?
Magyar Nemzet, 1982. március 3.
Bán András: Szociografika. Kiállítás az Óbuda Galériában
Magyar Nemzet, 1982. november
Bán András: Festett rajzok. A Pécsi Galéria két kiállításáról
Magyar Nemzet, 1984. július 25.
Lóska Lajos: Egy lépéssel a fotó előtt. Beszélgetés Nyári Istvánnal
Magyar Ifjúság, 1984.
Kozma György: Mágikus művek
Élet és Irodalom, 1987. július 3.
P.Sz.J.: Lágyan és keményen
Népszabadság, 1991. november 30.
Kenéz Ferenc: Amerikából jöttem (Magyar művész a kínai negyedből)
Esti Hírlap, 1991. december 17.
Hudra Klára Galéria-rovata
Play Boy (magyar kiadás), 1992. február

MŰVEI KÖZGYŰJTEMÉNYEKBEN
WORKS IN PUBLIC COLLECTIONS

Szombathelyi Képtár, Szombathely
Vak Bottyán Múzeum,Vác
Fashion Institute of Technology, New York
Walter Goldsmith Collection of Fine Arts, Chichago

Röviden

Florialia Római virágünnep. Az Aquincumi Múzeum a Magyar Virágkötők és Virágkereskedők Szakmai egyesületével közösen rendezi meg idén tizenkettedik alkalommal május 26-27-én a római kort felelevenítő hagyományos ünnepségét. A Floriália minden korosztály számára érdekes elfoglaltságot nyújt, kedvelt családi program. Ez évben a római vallás jegyében meghirdetett virágkötő verseny, virágvásár, mesterek utcája, gladiátorviadalok, virágkötészeti bemutatók, színházi előadások várják az érdeklődőket. Ha a látogató megéhezett, deversoriumunkban, vendégfogadónkban megkóstolhatja a római ínyenc. A Nemzetközi Gyermeknapot pedig római gyermekjátékokkal, a római életből vett színes jelenetekkel ünnepeljük.

Nyári rajzfilmes tábor. Az iskolai szünetben idén is megrendezi rajzfilmes táborát a Pannónia Filmstúdió. 6-16 éves korig várják az animációs film iránt érdeklődőket, akik imádnak rajzolni és szeretnék, ha rajzaik életre kelnének. A foglalkozások hetente indulnak és egész nyáron tartanak. A helyszín a Pannónia Filmstúdió, Óbudán. Ebéd egy közeli vendéglőben. Felvilágosítás és jelentkezés: Bocskor Ildikónál, 06-1-250-01-94/149 m. Cím: Budapest, 1035. Kerék u. 80.

Galériák programjából

A Várfok Galéria következő tárlatai 2001. május 3-tól június 2-ig láthatók: Újházi Péter és Nyári István képzőművészek munka-kiállítása a Várfok, valamint az XO Galériában nyílik. *(Várfok Galéria, Várfok u. 14., XO Galéria, Várfok u. 11.)*

Várfok Galéria - Újházi Péter kiállítása. Újházi Péter (1940), Székesfehérvár) Munkácsy-díjas művész Székesfehérvárott született. Művészeti tanulmányait Budapesten végezte - azóta szülővárosában él, műterme Nadapon található. Egyetlen irányzathoz sem kapcsolódva hozta létre sajátos képi mitológiáját: a gyermekek természetességével festi, rajzolja motívumait, színtereit - cirkuszok hőseit, labirintusok tekergőit, tájak részleteit, arcokat, figurákat.

XO Galéria Nyári István kiállítása. Nyári István (1952, Budapest) munkái iparművészeti tanulmányokat követően a képzőművészet vonatkozásában nyertek relevanciát. A 70-es évek végén, a 80-as évek elején hiperrealista, fényképszerűen megfestett képekkel jelentkezett, s ebben a precíz, objektiváló stílusban dolgozott jó egy évtizedig. Nyári műveiben egyetlen valóságszelet mechanikus ismétlődése helyett fotórészletekből montírozott mágikusrealista látomásoknak lehetünk tanúi. A művész munkáiban egy miniatűrfestő kézügyessége egyesül modern motívumok megjelenítése révén a téma ironikus átdolgozásával. Nyári hiperrealista munkái megdicsőülnek a mindannyiunk számára ismerős tárgyak, miközben a popkultúra vizuális közkincseit erősen idézőjelbe helyezi. Pokémonok, Raichuk és Barbie-k, Batman-ek és tini nindzsák, előre!

A kiállítások június 2-ig tekinthetők meg. Nyitva tartás: keddtől szombatig 11 és 18 óra között.

...mányzat állásfoglalását és az érintett épületek felsorolását tartalmazó lista az OMVH részére átadásra került.

A leírtak alapján remélem sikerült a tisztelt levélíró jogos félelmét eloszlatni.

Pilissy György *ügyvezető*

Köszönet

Köszönjük az I. kerületi önkormányzatnak, dr. Nagy Gábor Tamás polgármester és dr. Vaskor László alpolgármester uraknak, hogy anyagilag hozzájárultak a Hadirokkant Szövetség 40 hadigondozott tagjának egy napos keszthelyi kirándulásához.

Köszönetünket fejezzük ki dr. Gyuga Pál országgyűlési képviselő úrnak, hogy a keszthelyi program szervezését magára vállalta. A programban dr. Vaskor László úrral együtt személyesen részt vettek. A polgármester úr külföldi elfoglaltsága miatt nem tudott Keszthelyre utazni, de a csoporttól indulás előtt személyesen köszönt el.

A II. világháborús emlékmű koszorúzásán jelen volt a helyi TV, illetve az esemény színvonalát emelte a zeneiskola egyik jeles tanítványának trombitajátéka is. Beszédet mondtak Vitéz Cseresznyés Pál, Vitéz Nagy Sándor és Pol Ferenc tiszthelyettes urak. További résztvevők: Frontharcos Szövetség, Vitézi Rend.

Hálával gondolunk mindazokra, akik sok örömet okoztak idős bajtársainknak.

Vitéz Nagy Sándor *csoportveze*

Vármegyei 2001. Május 4.

NYÁRI ISTVÁN

betörők technikája
mindig előszeretettel törik fel a hengerzárakat, feszítik fel a rácsokat. A betörők által okozott kár becslések szerint körülbelül hatmillió forint volt az utóbbi két hétben. A rendőrség minden lehetséges fórumon igyekszik a lakosságot a megelőző óvintézkedésekre inteni, ám azt is látni kell, hogy a biztonsági zárak, rácsok felszerelése olykor a 22-es csapdája lehet. Mert igaz ugyan, hogy a betörő nehezebben, vagy egyáltalán nem jut be a lakásba, de az is nehéz helyzetbe kerül, aki bezárja magát. Erről a tűzoltók tudnának bővebben mesélni. Mindenestre nagyon oda kell figyelni, ki milyen biztonsági szerkezetet alkalmaz.

Az elmúlt két hétben 3 embert raboltak ki a kerületben, közülük kettő külföldi volt. Egy ukrán és egy dél-afrikai állampolgártól vették el a támadók táskájukat, értékeiket. Zsebtolvajlást 10 esetben jelentettek be a rendőrségen a sértettek. Általában a tömegközlekedési eszközökön, főként a várbuszon, továbbá a Déli pályaudvaron szabadítják meg a zsebesek értékeiktől áldozataikat.

Alkalmi lopást 15 esetben jelentettek, az áldozatok közül hatan külföldiek voltak. A kár több százezer forintra tehető.

Bejelentés érkezett egy álrendőrről is, aki japán turistát szabadított meg 35 ezer forint értékű valutájától, ellenőrzés ürügyén. Idegenforgalmi rendőrnek adta ki magát, s az iratok átvizsgálásakor emelte el a pénzt. A rendőrség eddig még nem akadt nyomára, de félő, hogy akadnak követői. **M. M.**

Belügyminisztérium, dr.
MOB elnök, NOB alelnök.

A verseny szakmai vezetője: dr. F. Mérey Ildikó, "Józan Élet" Egészség- és Családvédő Országos Szövetség.

A helyi versenyek lebonyolításának időszaka: 2001. március 15. - 2001. június 12. A budapesti versenyzők április 5-től -május 31-ig minden héten csütörtökön 16.30-18 között az Orczy kertben (1089 Bp., Orczy u. 1.) jelentkezhetnek fittségi mérésre.

Budapest, Váráshelyi Pál u. 8.

A megadott határidőn belül megérkezett nevezési lapok eredményei alapján a versenybizottság kategóriánként kiválasztja azt a 15 legjobb csapatot, amely meghívást kap az országos döntőre. A döntőbe jutott csapatok június 18-ig visszajelzést kapnak. *Információforrások: marathon@lender.hu, www.inmedias.hu/-hungarofit. Személyesen minden csütörtökön az Orczy kertben április 5. és május 31. között az iskolák testnevelő tanárainál.*

II. Bakos Fa-Kupa Gyerek Labdarúgó Torna

Helyszín: Budapest, I. kerület, Czakó u. 2-4. (Gellérthegy-Tabán). **Időpont:** 2001. május 20. (vasárnap). **Korosztály:** 1990. január 1. után születettek. ***Csapatok "A":*** 1. Lágymányosi T.C. 2. INTER-TÉTÉNY 3. Testnevelési Főiskola 4. Krúdy Gyula Általános Iskola - Góliát 5. Erdért S.E. ***Csoportok "B":*** 1. MAC-Népstadion 2. XV. ker. S. I. 3. Érdi V. S. E. 4. FTC 5. Budai XI. S. E.

Mindenkit szeretettel várunk! ***Kajdy György*** *edző-szervező*

Megakadályozta a rablást

A Budapesti Rendőr-Főkapitányság nyomozó főosztály rablási osztály rablás kísérlet bűntette elkövetésének alapos gyanúja miatt indított eljárást ismeretlen tettesek ellen. A jelenleg rendelkezésre álló adatok szerint két, eddig ismeretlen férfi 2001. április 28-án 14 óra körüli időben a Budapest I. kerület, Döbrentei utcában található egyik élelmiszerüzletben az ott egyedül tartózkodó 18 éves eladónőt a bevétel átadására szólította fel. Egyikük egy pisztolyra megtévesztésig hasonlító tárgyat fogott a hölgyre. Az alkalmazott - mivel a ráfogott tárgy több alkatrészét műanyagnak vélte - ellenállt. Az egyik támadó ekkor ököllel szájon ütötte, melynek következtében a hölgy egyik metszőfoga kitört, a másik támadó pedig a kasszát próbálta kinyitni. Az eladó ismét ellenállt, többször megrúgta, megharapta az elkövetőt. A támadók az erélyes ellenállás következtében a bevétel nélkül menekültek el a bűncselekmény helyszínéről. A két menekülő férfit még üldözte egy, az üzletbe éppen belépő vásárló, de a Margit híd közelében nyomukat vesztette. A fiatal eladónő a támadás során könnyű sérülést szenvedett, a veszélyeztetett érték 22.300 forint volt. A Budapesti Rendőr-főkapitányság nyomozó főosztály rablási osztály munkatársai az elkövetők azonosítására és felkutatására a szükséges intézkedéseket megtették.

Nyári István

A
Műcsarnok meghívja Önt

Nyári István

képzőművész

kiállításának megnyitására
1991. november 14-én,
csütörtökön 17 órakor

Megnyitja:
Forgács Péter

Dorottya Utcai Kiállítóterem
Budapest V., Dorottya u. 8.

Megtekinthető: december 7-ig

0
5
10
15
20
25
30
35
40
45
50
55
60
65
70
75
80
85
90
95
100
105
110
115
120

NYÁRI ISTVÁN

Tisztelettel meghívom Önt a VÁRFOK 14 MŰHELYGALÉRIÁBA
1993. november 11 - én 18 órára

NYÁRI ISTVÁN

kiállításának megnyitójára.

A kiállítás december 5 - ig látható, szerdától vasárnapig 1O - 18 óráig.
Szünnap : hétfő és kedd.

VÁRFOK 14 MŰHELYGALÉRIA
H - 1O12 Budapest, I. Várfok u.14.
Telefon/fax: 115 -2165
Szalóky Károly

A MEO Kortárs Művészeti Gyűjtemény

tisztelettel meghívja Önt

2004. október 18-án 19.00 órára

Nyári István retrospektív kiállításának megnyitójára

A kiállítást Birkás Ákos festőművész nyitja meg.

A tárlat a Budapesti Őszi Fesztivál keretében kerül megrendezésre.
Megtekinthető 2004. november 14-ig

MEO Kortárs Művészeti Gyűjtemény
1047 Budapest, József Attila u. 4/6
tel: 272 08 76, www.meo.org.hu, info@meo.org.hu
Nyitva: kedd-csütörtök, szombat-vasárnap: 11-18, péntek: 11-22, hétfőn: zárva

UJPEST 3 -C. 10. 04

MAGYARORSZAG ≈048 FORINT

NYÁRI ISTVÁN

Tímár Árpád
MTA Művészettörténeti
Kutatóközpont
Budapest
Úri u. 49.
1014

1
7
5
6
2
NYARLATHAN

NYÁRI ISTVÁN

Erotika és szexualitás a magyar képzőművészetben, Szerk. Andrási Gábor, Bp. 1999

Szöveg: 123

Kép: 122

NYÀRI ISTVÀN

Új művészet

1997. dec.

20.o.

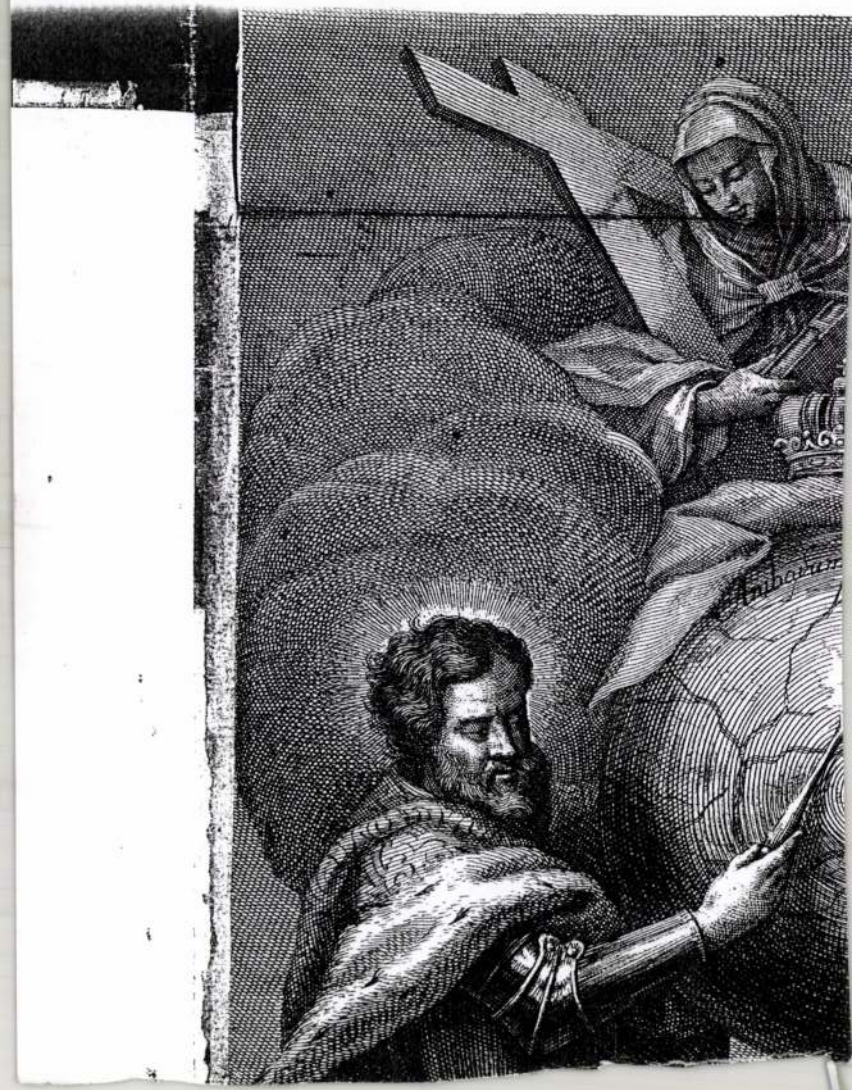

Nyári István, fest.

Új Műv. 2001. 03. p. 15.

♦ Külső megbízás: *ebből kedvezményes* egyéb dologi:		
Felhalmozási költségek		
♦TMI beszerzés		
♦KF eszközök beszerzése		
♣ÁFA összege		
Összesen:		

Igényelt OM-támogatás összesen: .....

..... forint.

..... PH.
gazdasági vezető

Megjegyzések:

♦ A Kedvezményezett nevére, címére kiállított és rés szükséges.

♣ Az ÁFA sor csak abban az esetben tartalmazhat ös nincsen. Ebbe a sorba kell beírni a külső megbízás tartozó ÁFÁ-t.

NYÁRI ISTVÁN

Új művészet

1997. jan.-febr.

28.o.

Több m. vonatk. cikket írt az rikai lapokba. — Bemről szóló leti följegyzését Vadnay Károly: 'apló (1899:290. sz. és 1900:104. Bem tábornok utolsó esztendeje özölte.

Pallas VII. — *P. Napló* 1899. X. 19. (Vadnay Károly). — *Morsz. vméi.* nesvár. Bp., [1912]:215. 1. — *Vas. Újs.* 12:1. sz. (Nekrol.) — *Révai* VII. — *Idők lex.* X. — *Vasváry* Washington, 39. — *Ács* Tivadar: A száműzöttek. F. 1848/9. honvédezredes emlékiratai az igrációból. Bp., 1943.

alla *Lajos*, bánáti, dr. med. 1 — Bukarest, Románia, 1911): tanár (Sz. III:462. h.) — Az z—török háború idején a rumén ereg vöröskereszt—kórházának orvosa s utóbb mint a romániai skereszt alelnöke ő képviselte ániát a nemzetk. kongresszuso- — Bécsi orvostanhallg. korában rd. németre a *Presse* sz. Jókai *Törökvilág Morsz.-on* c. regé- s ezért 200 frt tiszteletdíjat tt. — Sz. előtt ismeretl. és ú. . *Türkenwelt in Ungarn*. Reg. Jókai Mór. Wien, 1855. (Wil-

ten. Az 1910-es évekb selés ápolónőket képz ig.főorvosa, 1917: az Á h. sebészfőorvosa. — *neol évk.* (1900/01), *H B. Orv. Újs.* (1910). szerint): 1. *A betegáp* Bp., 1910. (Müller Ká soraiva)l. — 2. *A betegá* Uo., 1914. (Petrik és K ismerik!)

Pesti Bp., 1931-ig. — Uo., 1917. — *Kozocsa* I. *Gerő* Uo., 1940. — Gulyás

Fialla → *Fiala*

Fialla—Dőri (1911-ig ig Deutsch) *Ottó* (Bp., 1 —): főszerk. — Ev. ko Dőri (1884-ig Deutsch) keresk. isk. elvégzése u Berlinben, Londonban é töltött. 1899: a *P. Lloyd* 1931-ig közgazd. rovat vez.-je. Ekkor az *Ung. V* szerk. és kiadója Bpen. — kvismertetései még: *Morsz Napló* (1905), *Jung—Ung Vas. Újs.* (1911/

NYÁRI ISTVÁN

Lágyan és keményen

Ki ne maradjon: november

Mindig izgattak azok a történelmi korok, amikor világnézetileg homlokegyenesen különböző alkotások egyidejűleg hatottak. Marcus Aurelius lovas szobra a pogány Rómában — és emelt karral az egyetlen istenhez imádkozó katakombafestmény a keresztény Rómában. Csúcsíves lodzsa a visegrádi nyári palotában — és reneszánsz kút a visegrádi nyári palota udvarán. A Panthéon ünnepélyes történelmi képei a belvárosi Párizsban — és a valóságot „dezideologizáló", fényittas impresszionista vásznak a külvárosi Párizsban.

Ilyen *két világ* akár a mai Budapesten is megfigyelhető. Az egyik a tegnapokban gyökerező finom, a másik a holnapra sandító durva. Az egyik a történelmi tanulságra, a másik a jelen vizuális reflexére épít. Az egyszerűsítés kedvéért nevezzük az egyiket *szoft*, a másikat *hard* kultúrának, addig is, ameddig a művészettörténészek megegyeznek az új szóhasználatban.

Szoft 1.: Konok Tamás, Vasarely Múzeum

Hatvanéves párizsi festő lett az óhazába visszalátogató *Konok Tamásból*, de mi nem ezért szeretjük. Tapintatos méretű vásznain kifinomult absztrakt rend uralkodik. Az ő fogalmi rendszerében ez az *invenció*, a *konstrukció* és a *perfekció* összehangolt munkájának köszönhető, és az *anyag*, a *forma* és a *vonal* lehetséges harmóniájára épül. Síkidomainak transzparenciájában, egyeneseinek kérlelhetetlenségében, színeinek homogén telítettségében „csak" Kassák és az aktivisták, Moholy-Nagy és a Bauhaus fegyelme bizonyítható. Arányainak eleganciájában, a méret alulfogalmazott megválasztásában, a színviszonylatok aggályos kimérésében mégis egy sok száz éves magasművészeti tapasztalat húzódik. A „rend"-del persze még nem mondtunk semmit. A festészetben annyiféle rend van, ahány rezsim a politikai vásárban. Trampli, túlsúlyos, kicsinyes rendekkel szemben Konok a dekadenciába torkolló fejlődés abszolút eleganciájának rendjét hirdeti. Mintha egy kötéltánc-produkció képzelt díszletét variálná végestelen-végig. Kedvenc színe ezért az energiát összpontosító égszínkék, kedvenc alakfordulata a nagy, tömör síkokat összekötő húrszerkezet. Konok színpadán minden feszült és kecses. Annak idején valószínűleg erre lejtettek Botticelli Grációi, Degas táncosnői, Picasso harlekinjei. Csak hát most a díszlet mögött ejtőznek.

Szoft 2.: Donáth Péter, Óbudai Társaskör

Kép ennél eszköztelenebb már nem lehet. Áll kéttenyérnyi felületből, mérsékelten ódon képkeretből és egy titokzatos masszából, amely a felületen elég furcsán viselkedik. Időnként berepedezik, máskor örvénylik egy jót, de leginkább rácsorog a polgárinak mondható obligát festménytartozékra. A massza drapp, illetve a kromatika elve szerint a megszenesedett sötétbarnától a borsólevesnek nevezett szmog belélegezhetetlen fehérjéig terjed. Ennyi a leírható. De ebből is kitetszik, a képleírás hálátlan feladat. Donáth drappja — így szavakban — bizony egyszerre lehetne a Karinthytól ismerős „ezt nektek" közönségpukkasztó ürülék-festménye és a nüanszharmóniára számító túlfinomult értelmiségi gesztusfestészet. Ez a szó szoros értelemben vett szoft kollekció azért tanulságos, mert egyik alternatíva mellett sem dönt. Donáth ugyanis rájött: a sokkoló hatás és a dekadencia együtt érvényesek. Egyik a másik pepitája. Mindkettő arról a *tegnapról* szól, amely a tömegkultúra kihívására elitművészettel válaszol, a közérthetőséggel szemben pedig a tanulás útján elsajátítható érzékenységet állítja.

Hard 1.: Méhes—Milasovszky dialógusa a Fészek Galériában

Mert lehet ám nemcsak ilyen finoman gorombáskodni. Lehet vérfagyasztóan kellemesnek is lenni. A Kölnben élő *Milasovszky László* és a szórópisztoly-festményeivel egyszer már hírnevet szerző *Méhes Lóránd* tudomást sem vesz a fentebb vázolt érzékenységekről és bizonyos körökben „kultúrnyavalygásnak" minősített finomságokról. Milasovszky ezért például képnek tekinti a rafia-struktúra elve szerint festékcsíkokból géppontossággal leszőtt antikompozíciót. Méhes például festménynek tekinti a felnagyított és ideológiagyanús szimbólumot. És mindketten kiiktatják az európai művészet tradicionális nyelvtanát a *szép*-től a *feháborító*-ig. Aki hozzászokott hat igeidő rendszeres használatához, az szörnyülködhet, mert itt csak infinitivus van és az sem mondatkörnyezetben. De aki az első szavak elsajátításánál tart, az a megvilágosodás élményében részesülhet.

Méhes *Maha Mantráján* egy szimmetrikus mustra, egy felülről kapott jelutasítás van. A szenvtelenül kiragyogó csillagok, a középrészt elfoglaló vakító fehér űr, a személytelen festékfelhordás arra utal, mintha nem is emberkéz, hanem egy robot — felsőbb parancsra — hajtotta volna végre a képet. A Méhes—Milasovszky duó műveit lehet nem szeretni és keveselleni, félni tőlük és berzenkedni ellenük. De és amennyiben tudomásul vesszük, hogy a pepecsigényes demokratikus kultúrák árnyékában rendre feltűnik a fundamentális sorsigazságok kifejezésének az igénye, egy másik kultúra kísértete, ez a páros eséllyel pályázhat egy kemény „szép új világ" látványtervezési ösztöndíjára.

Hard 2.: Nyári István a Dorottya utcai Galériában

De egyelőre ott még nem tartunk. Egyelőre van egy törmelékvilágunk a kukába dobálva, és néhány nagyon invenciózus guberátorunk, aki a kuka tartalmából fantasztikus dolgokat hoz ki. Nyári „kukájában" például csupa csillogó holmi lehet. Ezüstlakodalomban használatos sztaniolkoszorú és kiiktatott karácsonyfadísz. Kis hibás fröccsöntött játék figura és szétszedett flipperalkatrész. Iránytű és gombostű. És rengeteg olyan más holmi, amiért Tom Sawyer még a félszemű macskakölyköt is elcserélné. Lehet, hogy Nyári is cserélte a „kincseket", mindenesetre a végeredmény az idei ősz legjobb humorú kiállítását eredményezte. Most a gyorsszemlében hadd ne elemezzem a látvány dadaista genezisét és pop-artos ihletettségét, kempes vásottságát és posztmodern gátlástalanságát, de egy tény. Nyári után, a Nagykörút kapualjaiban lapuló bóvlikirakatokat, a pöffeszkedő silányság e gagyi ragyogását vidáman nézem, mert műtárgyként is felfoghatom. Nyári hardwarje ebben az összefüggésben a reklám sajátos formájának tekinthető. Viszonteladók figyelem: mindent veszek, mert előbb-utóbb minden elkel.

P. Sz. J.

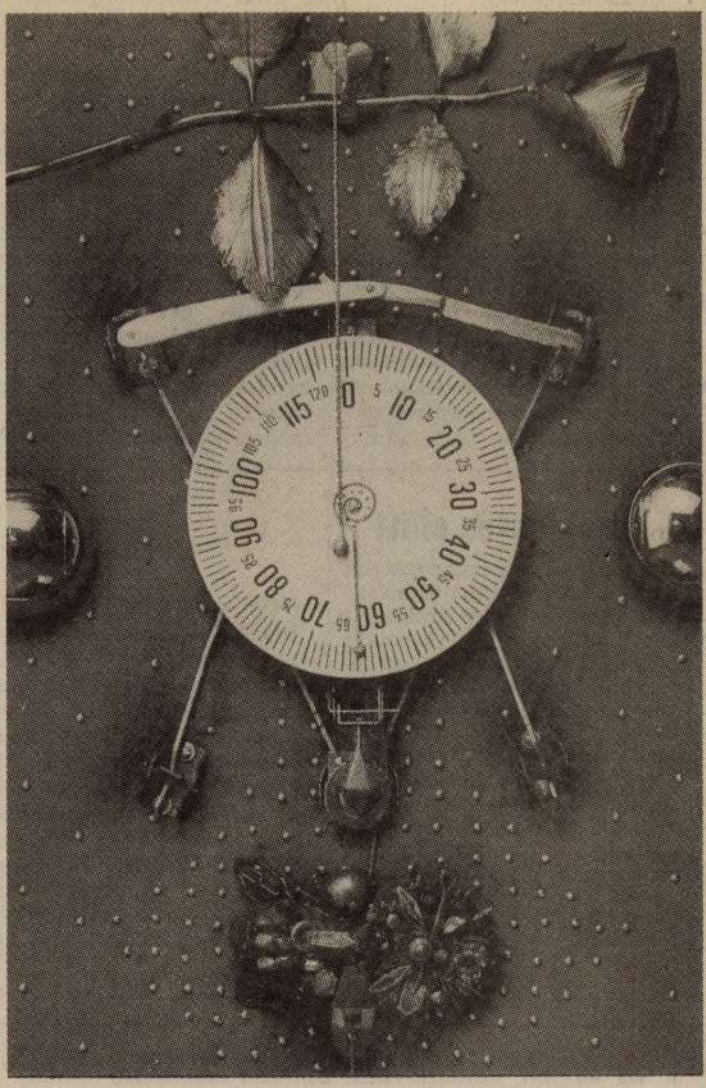

Nyári István: Flipper, 1991.

TÖRPESAROK

A nép ellensége

Van egy érdekes pillanat — ezt hála a kábeltévé sportcsatornáinak, bokszmeccseken figyeltem meg —, amikor az ember a vesztesnek kezd drukkolni. Pedig velünk született ösztönünknél fogva eleinte csak a biztos győztes muszklijait bámuljuk, és lelkesen tapsikolunk minden jobbegyenesénél. Valahogy szeretünk a győztes oldalán állni; jobb érzés ütnünk az ellenfelet, mintsem magunknak tápászkodni.

Ám előfordul néha, hogy az ellenfél kilencnél föláll és újra küzdeni kezd. Sőt maga is be tud vinni ütéseket. Ekkor fordul a kocka, és egyből szívünkbe lopja (veri) magát. Egyszer olyat is láttam, amikor egy nagyváltósúlyú bokszoló nehézsúlyúval állt ki viadalra, a pacák negyven kilóval több volt, lórúgásszerűeket ütött, ő mégis kibírta mind a három menetet. Ilyenkor logikus, hogy a gyöngébb, ám mesehősszerű bunyósnak drukkolunk.

Mindez persze máshogy van, ha magyar versenyző lép a ringbe. Ilyenkor el nem ítélhető lelkesedéstől vezérelve üvöltjük, hogy verd szét a pofáját az ellenfélnek, még akkor is, ha az illető cingár, jobb sorsra érdemes, szemüveges, félkezű bokszoló, aki ha kilencnél fel merne állni, jogos dühünk azt mondatná velünk, hogy rúgj bele!

Aki nem így érez, az nem becsületes magyar ember, és ezt kinyilatkoztatásként mondtam, nem nyitok felette vitát! Igen ám, de a minap fura meccsnek lehettem nézője, ami kicsit megkutyulta világképemet. Önök feltehetően sejtik már, hogy a Kónya—Pető párviadalra gondolok, mely találkozó szinte egyedülálló a hazai verekedések történetében.

Történt ugyanis, hogy Pető a vörös sarokban (ezt ellenfele percek alatt bebizonyította) érdekes taktikát választott. Egyik pofont kapta a másik után. Kónya a nemzetiszín sarokban azt csinált vele, amit akart, mi több, a pontozók is verték, és a nézők is be-betörültek a képébe.

Jogosan, hisz a mi versenyzőnk megmondta, hogy Petőék keresztbe tesznek az országnak, a magyarságnak. De el is árulta magát, hisz a nézőtéren felálló lincselősbácsival is vitatkozni merészelt, még jó hogy beléfojtották néha a szót. Voltak percek, amikor minden becsületes magyarnak egyöntetűen kellett éreznie, hogy ezek az eszdéeszesek bitang hazaárulók, akik előbb-utóbb ramlásba viszik a nemzetet, hacsak nem jön egy olyan elnökük, aki koalicióval kecsegteti a kereszténydemokratákat. De térjünk vissza a küzdelemhez!

Talán épp annál a résznél, amikor a hallgatóság „szégyelld magad" fölkiáltásokkal zúdított össztüzet a kis bolsevikra, észrevétlenül megfordult a szimpátiám. Innen már azért szurkoltam, hogy állva maradjon, kihúzza a mérkőzés végéig. Bár közel járt ahhoz, hogy sérülés miatt leléptetik. És ekkor megrettentem!

A nagy magyar versenyző ellen drukkolok? Úristen, hova jutottam?! A nép ellen, az igazságtétel ellen?! Hisz akkor magam is a nép ellenségévé válok, akár ez a „keresztbetevő", aki krisztusi önelégültséggel tartja oda az ütéseknek egyik orcáját a másik után!

Még nagyobb megdöbbenésemet az váltotta ki, hogy pár nap múlva Kónya maga is egyetértett az adás megismétlésével; hihetetlen erősek lehetnek — gondoltam —, ha ezt nem érzik titkolni való önleütésnek.

Tudom, hiába bizonygatnám, hogy ellenérzésemet nem csupán az igazságtétel ügye váltotta ki. Pedig még engem is meglegyintett az egykori hatalom balegyenese, amikor 1972-ben, 24 éves koromban, kettétörve addigi pályámat, tönkretéve házasságomat, magánéletemet, kitiltottak Budapestről és refesként kellett jelentkezgetnem szülővárosomban, ahol rakodóként is alig tudtam elhelyezkedni, mert nagy betűkkel beírták igazolványomba, hogy politikai, mindez azért, mert szerintük nacionalista és szovjetellenes verseket írtam. Emlékszem, akkor is hiába bizonygattam, hogy az nem úgy igaz, ahogy rám fogják, én csupán nem bírom elviselni a zsigereimbe is beleivódó hatalmat, az erőszakos Egyigazságot, a másképp gondolkodók eltiprását, a nekem jót akarók ellentmondást nem tűrő paternalizmusát.

Az évtized meccsénél maradva még annyit, hogy Pető hiába magasztosult a ring hősévé néhány magamfajta szemében, mert rá pár napra félig-meddig visszavonult. Mármint frakcióvezető. Tehát ezentúl alacsonyabb osztályban bokszol. Most mondhatnám azt is, hogy kár érte, nagy király lett volna, ha megéri... De inkább engedjenek meg egy személyes üzenetet: — Iván, Iván, leszel egyszer még te is újra refes!...

Suzuki – Samara áron?

(Tudósítónktól.)

Tegnap országgyűlési képviselők egy csoportja látogatott el Esztergomba, az első magyarországi japán autógyár épülő telephelyére. A vendégeket *Lepsényi István*, a Magyar—Japán Suzuki Rt. elnöke, valamint *Isiguro Masayuki* elnökhelyettes kalauzolta.

Bedő Csaba, a leendő esztergomi gyár osztályvezetője elmondta: a létesítmény már 80—85 százalékos készültségi állapotban van, a jövő év őszén gördülnek le az első itthon gyártott Suzukik a szalagokról. A most megerősített hírek szerint valószínűleg Lada Samara áron lesznek kaphatók. A leendő középvezetők már túl vannak egy három hónapos kiképzésen, a gyártósorok mellett majdan dolgozó szakmunkások pedig most ismerkednek meg a távol-keleti munkaszervezési módszerekkel.

Lepsényi István, az Autókonszern Rt. elnök-vezérigazgatója a parlamenti képviselők esztergomi látogatása után elmondta, nemrégiben találkozott a FIAT stratégiai vezetőjével, aki szerint a neves olasz cégnek öt-hét évre van szüksége ahhoz, hogy elérje a japánok termelési színvonalát.

Alapítvány a pácban

A Nemzeti Szakképzési Intézet az 1991/92-es tanév elején Szakképzés 2000 néven alapítványt hozott létre. A cél, hogy lehetővé tegye, elősegítse és meggyorsítsa a középfokú szakképzésben tanulók és a velük foglalkozó — elsősorban fiatal — szakemberek számára a fejlett országok szakképzési és technológiai vívmányainak, munkakultúrájának elsajátítását.

— Az alapítvány kuratóriumának ez évre meghirdetett pályázatán a nagyszámú jelentkezőből csupán 37 tanuló és oktató számára tudott félmillió forintos anyagi támogatást nyújtani külföldi továbbképzésen, illetve gyakorlaton való részvételre — válaszolta kérdésünkre dr. Illés Lajosné, az alapítvány ügyvivője. — Legfőbb támogatónk, a Budapest Bank Rt., egymillió forintot tudott fölajánlani erre a célra. Számítunk a hazánkban és külföldön működő vegyes vállalatok eddiginél hathatósabb támogatására.

Az alapítvány csekkszámlaszáma: Budapest Bank Rt. 380-16954.

Expodöntés előtt

A fővárosi önkormányzat egy héttel a BIE végrehajtó bizottsági ülése, s szinte órákkal a parlament, majd a kormány döntése előtt már nem tud beleszólni a világkiállítási törvényjavaslat ügyébe, viszont minden véleményt figyelemmel kísér — hangsúlyozta tegnap *Kristóf László*, a budapesti főpolgármester szakértője, arra utalva, hogy bár nem végig, de — lapunk állításával ellentétben — csütörtökön jelen volt a parlament gazdasági bizottságának e kérdéssel foglalkozó megbeszélésén.

R. Zs.

Berdár pert nyert

(Munkatársunktól.)

Névtelen bejelentés alapján — amelyet *dr. Szél Péter* (MDF) országgyűlési képviselő továbbított *Sárossy László* politikai államtitkárhoz — indult fegyelmi eljárás ez év tavaszán *dr. Berdár Béla*, a Pilisi Állami Parkerdőgazdaság főigazgatója ellen. A főigazgatót május 27-én függesztették fel állásából, s rá egy hónapra meg is kapta az obsitot *Gergátz Elemér* földművelésügyi minisztertől.

Az elbocsátott főigazgató jogainak érvényesítéséért a Pest Megyei Munkaügyi Bírósághoz fordult, ahol pénteken született meg az első fokú ítélet. *Dr. Székely Katalin* tanácsvezető bíró hatályon kívül helyezte a kiszabott fegyelmi büntetést, s Berdár Béla munkaviszonyát visszaállította. Az indoklásban részletesen kifejtette, hogy a főigazgató „terhére rótt cselekmények munkakörének vétkes megszegésére" vonatkozóan nem igazolódtak be.

Holnap 6.00 és 9.00 között ismét NAP-kelte a TV 2 csatornáján hírekkel, vallási rovattal, kulturális magazinnal, sporttal, külföldi jelentésekkel és telefonos játékokkal. Tervezett témák: Roczkov Galéria. — Gyermekfogászati kérdőjelek. — Az önkormányzatok egy éve. — Megteltek a menhelyek. — Megújuló Magyar Nemzet. — Telefonvégen: Gosztonyi Péter. — Kinn, padon:

December 24.: szabadnap

(Munkatársunktól.)

Tisztelettel meghívom Önt a Várfok Galériába,
2002. április 25-én, csütörtökön 19 és 20 óra között

VÁRFOK GALÉRIA

NYÁRI ISTVÁN

kiállításának megnyitójára.

Bevezető: KÉSZMAN JÓZSEF művészettörténész

XO GALÉRIA

A kiállítás 2002. május 25-ig tart nyitva,
keddtől szombatig 11 és 18 óra között.
Vasárnap és hétfőn zárva.

Spiritusz Galéria:
válogatás a galériához tartozó művészek munkáiból
Előzetes bejelentkezés alapján látogatható!

XO GALÉRIA
1012 Budapest, Várfok u. 11.
Tel./fax: 213 51 55, 214 0373
489 3920, 489 3921
e-mail: galeria@varfok-galeria.hu
www.varfok-galeria.hu
Szalóky Károly

Együttműködő partnereink:
Állami Nyomda Rt.,
AUDI,
Budapest Bortársaság,
RÉM Kreatív Csoport

NYÁRI ISTVÁN

Tisztelettel meghívom Önt az XO Galériába
2000. november 3-án, pénteken 18 órától 20 óráig

XO GALÉRIA

NYÁRI ISTVÁN képzőművész

kiállításának megnyitójára.

A kiállítás 2000. november 25-ig tart nyitva, keddtől szombatig 11 és 18 óra között.

A kiállítással azonos időben
a **SPIRITUSZ GALÉRIÁBAN**
/I., Várfok u. 14. „A" lph. fszt. 3./
válogatás látható a galériákhoz
tartozó művészek munkáiból.
Látogatás csak előzetes bejelentkezés alapján.

XO GALÉRIA
H–1012 Budapest, Várfok u. 11. Tel.: +36 1 214 0373
e-mail: szalokyk@mail.matav.hu
Szalóky Károly
/Támogatók: AUDI, Állami Nyomda Rt., Budapest Bortársaság,
Door Training, Octogon/

NYÁRI ISTVÁN

NYÁRI ISTVÁN

ISTVÁN KIRÁLY MÚZEUM
SZÉKESFEHÉRVÁR
1992. MÁJUS 2 - MÁJUS 31.

APHRODIZIÁKUM

A mitológia kissé bizonytalan Erosz származását illetően. Szimonidesz görög epigrammaíró Arész és Aphrodité szerelemgyerekének tartja, utóbbi pedig a sánta és csúf Héphaisztosz felesége. Homérosz, az isteni ügyekben rendkívül jól értesült pletykás, így írja le az esetet: a szeretőket in flagranti meglepő kovácsisten dühében különleges bilincset kovácsolt, amivel szégyenszemre összeláncolta a csalókat. A mese Nyári István démoni ékszerei láttán jár az eszemben. Ékszerek, amelyek bilincsre hasonlítanak, amelyeken a díszítés az egész kultúrtörténet összetöredezett szemétdombja. Szkarabeuszra emlékeztető gomb, zsilettpenge, teknőcpáncél, tükör, gyöngyház, villanykörte, tollbőr-szőr-csont rajtuk a cicoma. Összhatásuk fekete és mágikus. Amint Aphrodité varázsöve csodát tesz, szerelem rabul ejti az ártatlant, a frigidet és az impotenset egyaránt, úgy ezek az ékszerek is valami halálos fogságról tudósítanak, különös afrodiziákumok, ajzószerek. Aphrodité a habokból született. Habképeket Nyári is "festett", ezeken a túlvilág kapuját őrző kutyák a főszereplők. Piros nyelvükkel erotikusan lefetyelnek. A kép kompozícióját tekintve viszont halálos sebnek tűnnek ezek a pirosok.

Erotika és halál finoman egymásba búvó szimbólumai kezdettől fogva izgatták a 60-70-80-as évek új-avantgárd művészeit. Két párhuzamos iskola a "határon": a bécsi akcionistáké és Hajas Tiboré. Az mindenesetre bizonyos, hogy a mi iskoláink a vasfüggönyön innen épültek, Homérosz viszont odaát. Két másik iskola - anélkül említem őket, hogy Nyári István művészetének kulcsát kínálnám ezzel -, az egyikbe ő járt, a Hernád utcába, a hatvanas évek elején. (Én akkoriban fejeztem be az általánost). Ezt az iskolát a másik tükrében látjuk:

"HÁÁÁRROOOMM... MAJOM ÜL AZ ÁGON!
A Hernád utcában történt, 1962 körül:
Szereplői: Gombkötő Dezső, 12 év
Szilágyi, 13 év
Nyári István, 12 év
(az Sz. bukott egyszer)
Sz.: - Van egy baromjó ötletem! A G.-vel kéne megcsinálni! Segítesz? Segíts!
Ny.: - Jó, de mi az?"

Az idézettöredék itt és lejjebb már egy tizenöt évvel későbbi műből valók, egy művészeti főiskolán leadott Nyári-dolgozatból. Igaza van azoknak, akik azt állítják, hogy az Iparművészeti Főiskola - ahová akkoriban mindketten jártunk - liberálisabb hely volt a grand art tanodánál. (No de mihez képest?) Így is hatalmas botrány kavargott, amikor Nyári, Nagy Péter és Nagyvári László kitették az efféle munkákat. Az itt mottóul citált történetet ákombákom írással, képkeretként közölte Nyári egy maszatos rajzlapon. A betűk közé zárt kép egy úttörőt, G.-t ábrázolta, az iskolai tablóról kiragadva. Morc feje és a piros nyakkendő olyan professzionalista rajz volt, hogy szerzőjét nem lehetett kirúgni. Máskor Nyári, É. gigantikus kebleivel vadította a tanári kart, míg azok egy vektoranalízis komolyságával filozofáltak a már említett viszonylagosságról. Amikor pedig a retus tankönyv példáját vette górcső alá, valóban remeghetett az "átkos" akármilyen tanintézeti alkalmazottjának térde, olyan nyíltan szólt rajza a politikai hazugságról. Ebben a történetben a téma éppen az iskola:

"Sz.: - Nem mondom meg! Segítesz vagy sem?
Ny.: - Na, csináljuk! Dögölj meg, de csináljuk. Kihívom a klotyóba!
Berohantam az osztályba, szóltam G.-nek, aki persze nem volt hajlandó kijönni a klóba, de erélyes hazugságaim megtették a hatásukat:
Sz.: - Helló G.! Akarsz nyerni egy forintot?
G.: - Nem!"

Azaz valamiféle iskolai terror, amelyben hazugság, átverés és erotika helyett - igenis - perverzió együtt alkották a titkot, amit a vasfüggönyön innen a tanuló csak sejtett, tudni nem tudhatott. E titok pedig a szabadság, az egyén autonómiája, amit ha elfojtanak, az egészséges ösztönű emberből is lávaként bugyborékolhat elő. Nyári későbbi fotorealista festészetében mindig tetten érhető az elfojtott erotika és a halál. Egyik sem valódi - mintha celluloidszalagon látnánk, mielőtt a jelenet a filmgyártás cinikus végszavával zárulna: "Ennyi, köszönjük!" Amikor Kelet-Európában szexről és brutalitásról, szerelemről és halálról van szó, a piros nyakkendős Móricka nem Woody Allenre gondol, hanem - ebben biztosak lehetünk - szabadság és rabság ellentétére. Pontosítsunk: előbbinek csak a térképzetére, mert átélni azt nem volt még módja. Az pedig egyelőre egyetemes dilemma: a szexualitás a résztvevőknek az anyagtalan ősvalami felé nyíló totális - ám rövidre szabott - megszabadulást jelenti-e inkább, vagy éppen az ösztönök csápjaival kitapintható, érzékekkel centire lemérhető anyagi világ korlátait, a kiszolgáltatottságot:

"Ny.: - Ne vacakolj, mi van abban? Nyersz egy forintot és kész! Mondd, Sz., mit kell csinálnia?
Sz.: - Bekötött szemmel, négykézláb, fején a forintossal végigmenni itt a kövön, a fekete vonalon, ha a forint leesik, akkor nem nyert! - Ennyi az egész!"

Leesik, mint a Nyári-képek tükrei. És már szét is törik darabokra ez a hitvány optikai hókuszpókusz, amellyel képtelenség meglátni a mennyiségek mögötti transzcendens minőségeket. Amint a mozival, Nyári másik hazugságvizsgáló készülékével is ez az alapvető baj. Igen, Prospero belenéz a kamerába és a vetítővásznon Calibannak látszik Superman is, Highlander is. Utóbbi ugyan kiszabadítja a maga neonreklámra bilincselt Aphroditéját, de ezalatt kiömlik a New York-i háztetők mindegyikére rászerelt kübli, amit Nyári szobrain a magyar táj "elmaradhatatlan" gólyafészkeivel hoz analógiába. A kübliből ugyanaz a szennyes lé árad, mint ami a mi iskolai történetünk díszlettervének is fő koncepciója. WC-ben játszódik, a mennyezeten fellövöldözött csikkek, a sarokban húgykő, a folyosóhossznyi faliújságon pedig pirosbetűs szabadsághimnuszok.

Ebben a mi Amarcord-kiállítás-elemző sulinkban a rajztanár akár a Dr. Caligari díszleteit tervező német festő, Hermann Warm is lehetett volna. Csakhogy mi a viszonylagosság szemüvegén át úgy láttuk, hogy nálunk szép párhuzamosan tartanak a vonalak a végtelenbe, hogy ott egyesüljenek az igazság legszentebb, vörös színű eszméjével. Odaát viszont minden torz és fekete. Az fel sem merülhetett, hátha ott sem púposabb Prospero, mint itt Caliban vagy King Kong... A mi iskolai vécéinkben mindig égettek valamit, leginkább pornórajzokat, fotókat. Nyári képein máig ég valami, egy templomi oltár, egy filmfelvevő, erotikus fragmentet ábrázoló polaroidkép vagy csak egy gyertya - hogy rituális fényben világítsa meg a gyakran transzvesztita "idol" hátát, állát, álruháját. Hogy ne vegyük észre az igazságot: Nosferatu csámcsog a lakótelepen, a szép Nofretétéék pedig a New York-i loftban valójában szarkofágba zártan élnek, paradicsompürével fölékszerezve.

Lehet szó egyéb filmes-képregényes eposzi kellékekről is. Mert nemcsak a mozi, maga a mozgás is csupán illúzió, igazában még "odaát" is "itt" vagyunk. Itt kialakult énünket nem lehet csak úgy leváltani. Ez egy ilyen tipikusan kelet-európai pech. Talán csak az oroszok kivételek ez alól. Részint mert ők talán a serdülés itt mellékelt - alighanem első magyar-performance-ában még nem élték meg a végső poént, még kialakulatlan nebulók, mikor megérkeznek New York-ba. Igen sokan ott vannak ma a nemrég még otthon betiltott orosz képzőművészek közül. Különös iróniája Nyári történetének az, hogy idehaza a "tanári kar" T.-T.-tűröképességét próbára téve, egy időben Sztyepan Letnyij szignót használt. Ott meg - mert kiment kipróbálni, valóság-e arrafelé az individuum - ezzel éppen a nemleges választ megadva arra jött rá, hogy "csak" az a jó, ami szovjet volt. A birodalmat érdekli a másik birodalom. Hasonló a hasonlónak örül.

"Ny.: - G., ebben nincs semmi rossz! Próbáld meg!! Ne legyél így beszarva!
G.: - Na jó. De ne csapjatok be!
Sz. egy ronggyal bekötötte G. szemét, ráállította a fekete vonalra, lenyomta a kőre - G. csendesen tűrte ezt -, a fejére tette a forintost és rászólt.
Sz.: - Lassan csináld, mert különben leesik a froncsi!"

Szóval odakinn New Yorkban Nyári rájött, hogy ő tulajdonképpen inkább G., mint Sz. Mert levette kint szeméről a kötést és valami bűzlött. Az, hogy a vasfüggöny örökké zárva van. Hiába írt Kafka egy könyvet a várakozó K.-ról, amiben az áll, hogy élete végéig nyitva volt egy kapu. Csakhamar vége lett a reménynek, már az élet viszonylagos hosszához képest hamar. S mivel a kapu "zárva" maradt, nem is derült ki, van-e "túl" valami, vagy csupán azt hisszük, hogy "ott" például jók az illatok.

"G. elindult! Iszonyú lassan mozgott, minden porcikája remegett az izgalomtól, fejét felszegve kúszott az öt méterre lévő cél felé. Sz. hirtelen beugrott az egyik fachba, majd ugyanolyan hirtelen pattant elő anyaszületett gatyában, iszonyatosan mosolyogva - G. eközben már a feléig jutott a pályán -, le sem szarva engem. Félelmetes csöndben, háttal G.-nek, széttett lábbal letérdelt a cél előtt. Lassan előredőlt, miközben hátrahátranézett, hogy jó-e a magasság és várt...
Sz.: - Jól van, G., kurva jól csinálod! Gyere, csak gyere, ahonnan a hangom hallod!!
Ny. eközben lélegzetét visszafojtva figyelt. Eszméletlen feszültnek érezte magát, de nem tett semmit, mert kíváncsi volt, kíváncsi volt mindenre, az egészre! Pár pillanat múlva G. beérkezett a célba.
G.: - Hää!!! UU! Mi ez a bűz? Rohadt szemetek!"

Végül is nem egészen bizonyos, hogy Erosz apja netán nem Zephürosz-e, a szél. E kétségben pedig szerepe lehet annak, hogy a szellő és a lélek kettős egység, amelyet a Biblia "ruah"-nak, "spiritus"-nak nevez és amit a régi magyarban "szellet"-nek fordítottak. Ha a szerelem a szabadságnak és a halálnak egyszerre analogikus párja, akkor a szerelmet bizony belengi a hullaszag. És ez az, amit Nyári brutálisan megcsinált, őrült, erőszakos, fantasztikus realizmusa a magyar

művészetben mindenkinél jobban képes érzékeltetni. Mindegy, hogy a vér igazi-e, a "film" díszletei hollywood-iak vagy Kálmán Imre utcaiak, Greenich Village-et mintázzák vagy egy panel-lakótelepet.

A nő bizony olyan tárgy ebben a fantáziaszabadságban, aki/ami a kétkedő alkotó számára képes biztosítani az önazonossághoz szükséges mazochizmust is. Ez a rettegett-groteszk "rókanő" titka. Többértelműsége a szadomazochizmus kettős igazsága. Komolyan vehető ez a totem, ha szobor. És nem, ha nem több ócska bútornál, ha a "szellet" hiányzik belőle. Ez napi ihlet kérdése. Az ihlet pedig illékony, mint a szagok. Ha van belőle, akkor a seprűnyél is elsül, olyan erotikusak a rókanő és többi szobortársa hegyei-völgyei, tövisei-tüskéi. Ha nincs, akkor a depresszió, a szex színtelen-szagtalan kéjgáza ábrándít ki minden individuumot, és akkor jöjjön a kispolgári prüd akadémizmus, a titkos tudásért ácsingózó "száraz út". Nyári István mindenesetre következetesen az orphikusat, a "nedveset" járja.

"Pillanatok alatt tépte le szeméről a rongyot - a froncsi persze leesett - és találta magát az Sz. segglyukában. Fantasztikus erővel kezdte csépelni - Sz.-nek még arra sem volt ideje, hogy felhúzza a gatyáját, lezavart szegény G.-nek egy iszonyatos pofont - elküldte a kurva anyjába és közben üvöltözött:
Sz.: - Hülye barom állat! Hogy valaki ennyitől beguruljon, a tahó! Pont egy ilyen az őrsvezető!! Miért nem te vagy, Nyárikám?

Szegő György

(A kiemelt részek Nyári István "Gombkötő Dezső" c. novellájából valók.)

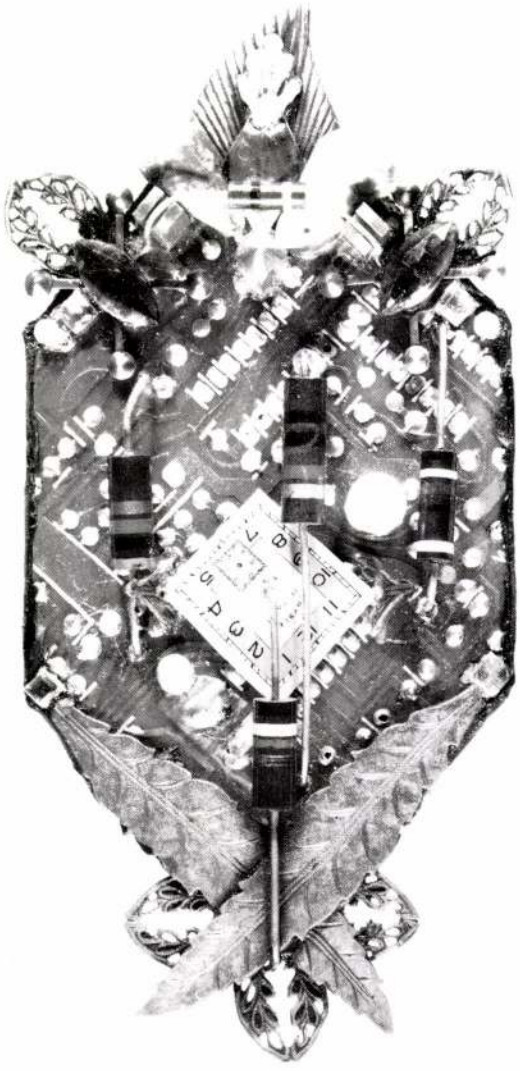

Kitűző / Pin, 1988

NOSZFERATU A LAKÓTELEPEN

Sokan úgy gondolják, hogy a nonkonformisták "Ödipusz-konfliktusban" állnak a világ természetes, uralkodó rendjével. Azt, hogy az egyes ember önmagában hordozza a rejtély kulcsát, s szeretne személyes mértéke szerint élni, nehéz belátni, elfogadni. Pedig ez az igazság. Különösen a művészek esetében, akik rendkívül erős és kényszerítő képeket és víziókat hordoznak magukban.

Pedig a művész pont "úgy készül", mint a többi ember. Születése után a még kialakulatlan személyiség bekerül abba a szocializációs húsdarálóba, amelyik a társadalomtestmassza egyenrangú összetevőjévé darabolja. A dialektikus nevelési folyamat másik oldalán az ún. "individualizáció" áll, amely nem más, minthogy a világkép normáit - morzsáit: egy 1958-ban iskolába járni kezdő nemzedék számára hatezer év kultúrájából sivár szellemi koszt jutott -, e kész sztereotípiahalmazt saját képére gyúrhatja. Akinek az idomítás után még maradnak reflexei, amelyek az áramütésre nem nyálzással válaszolnak, az joggal érdemli ki a deviáns jelzőt, nem lesz tökéletesen szabályszerű. Ma a századvég művészének talán az egyik legfontosabb dilemmája, hogy hogyan dolgozhatók fel a "tömegember" létélményei, s korunkban, amely a középkorral szemben, amikor a művész egy univerzális eszme hírnökének vallotta magát, individualizmusával kérkedik, bár lényegét tekintve antiindividualista, uniformizált tömegkultúra, - járhat-e a tudat más, külön, egyedi utat?

A társadalomnak, amelyet amikor megszülettünk, készen találtunk, a legfőbb erénye a nem emberre szabott történelmi eszményekhez való igazodás volt, a kollektíva iránti feltétlen odaadás, ugyanakkor az uralmi viszonyoknak és felülről állított tekintélyeknek való teljes kiszolgáltatottság és behódolás, amely a hősiesség álarcát öltötte és fokozatosan a "természetes ösztönmegnyilvánulásoktól" való elfordulásig, az önmegtagadásig vezetett... Mit keresett volna itt az individuum fogalma? Valljuk be, nem sokat. Ha valaki egyszemélyes kitérőket keres, intellektuális elefántcsonttoronyba vonul... lehet, végzetesen elszakad attól, ami van.

Aki tömegideológia hatása alatt nőtt fel, másodjára is, önkéntelenül is tömegtudati mintákat, formákat, nyelvet fog választani, ám lehetőleg olyat, amely a személyes szabadságot sokra értékeli és a valódi heroizmust képviseli. A tömegkultúra ilyeneket produkált például a westernben. A western - ahogy később megtanultuk - Amerika nemzeti folklórja, a honfoglalás hőstörténetét rajzolja meg, a természettel való kemény küzdelmet, a letelepedést, a törvény megszerzését, munkát és becsületet és bajtársiasságot, demokratikus igazságszolgáltatást vetít képeiben a néző elé. Ez a gyermekkoromban "imperialista mételytől" fertőzöttnek tekintett műfaj - természetesen nem tucattermékeiben, fércműveiben, hanem csúcsaiban - több konstruktív értéket hordoz, mint az önfeláldozó életet és hősi halált propagáló "A kategóriás" szocialista háborús filmek dömpingje. S milyenek voltak a mi konkvisztádoraink? Milyen mitológiát állíthattak elénk filmjeink és tankönyveink és milyen héroszokat? A hős vezérekről és törvénytelenségekről szóló balladákat és eposzokat?

Az említett nevelődési folyamatot senki sem úszta és ússza meg. NYÁRI ISTVÁN ugyanazon a harci kiképzésen ment keresztül, mint én vagy más, aki szintén 1951-52-53-ban született (ahogy Vető Jánossal és Méhes Lóránddal, Nagy Péterrel és Nagyvári Lászlóval 1984-ben Pécsett rendezett csoportkiállításuk címe is mondja). Nyárinak volt valami kis "külön tradíció" a tarsolyában, mert apai és anyai réven egyaránt művészcsaládból származott, sőt, rokonsága távolabbi köreiben ilyen jelentős figura is található volt, mint Bokros Birman. Szóval hozott magával valami muníciót, ami a "másságra" hivatott, de ez kezdetben az életben inkább hátránynak bizonyult mint előnynek.

Egy "átszállóval" rögtön a gimnázium első osztályából kikerült, majd a képzőművészeti középiskolában landolt. Itt rajta is ragadt az, hogy "nehézfiú" és ezt priuszként cipelte magával a felvételire. Végül sikerült bejutnia az Iparművészeti Főiskolára, alkalmazott grafika szakra. Ez a 70-es évek elején kedvezőbb légkört jelentett a Képzőművészeti Főiskola demagógabb, szakmailag porosabb, provinciálisabb szemléleténél. Az "eladhatóság" kedvéért a kultúrpolitika mindig kénytelen bizonyos engedményeket tenni a lenézett divatnak, ezért az árucsomagolásnak tekintett iparművészet mindig gyorsabban halad a korral a képzőművészetnél és a kivitelezés populáris jellege is alapkövetelmény. Az "Iparon" jó a könyvtár, frissek a magazinok és a 60-as évek végén már átcsap a kerítéskapu felett a pop-hullám. Másrészt a főiskola a korszerű követelményeknek megfelelő technikai útmutatásokkal is szolgál a tanoncoknak. A rendkívüli ötletesség, erős technikai újítási képesség Nyári alaptermészetében is benne van, jótékonyan segíti fantáziabeli adottságait. Az Iparművészeti Főiskola indokolatlanul leértékelt

presztizse pedig épp szükséges adag dacot szült, hogy Nyári igyekezzen leküzdeni a "másodlagosság" érzését, igyekezzen az alkalmazott feladatokból kibontani önálló művészi felfogását. Szerencsére megvannak a legfontosabb munkái, amelyek átlapozása konkrét adatokkal szolgál a szorgos felkészülést illetően.

Az első, amelyre hivatkozik, egy politikai plakát: "Harminckét éve építjük" címmel. Az osztott képmező felső sávjában három azonos férfiképmás. A fényképmásolat a rajzon a retusálástól egyre sematikusabbá válik, miközben az arc abszurd módon egyre fiatalodik, egyre ránctalanabb, személytelenebb fantomkép lesz. A középső mezőben a lakótelepek "hívogató világa", alul pedig mosolygó ifjú pár. "Csókolj meg drágám, épp harminckétszer" - mondja a lánynak a fiú. A fotorealizmus objektivitása, dokumentarizmusa itt természetesen csak látszat. A képregénykeret eszköze segíti az irónikus eltávolódást, kiszabadulást a "tények", a magyar valóság illuzióvilágából. A comics mesevilág és egzakt realizmus, - remek torztükör, amelyben lelepleződnek az ideálok és az ideológiai patentek.

Egy másik irónikus kép ebből az időből az 1950-es évek egy emlékezetes históriájának állít emléket: egy falujárás alkalmából a művészek a mezőn körbeállva egy tehenet, krokizással igyekeznek tágítani hiányos valóságismeretüket. E stílusgyakorlatán Nyárinak kísértetiesen sikerül megidéznie a szocreál atmoszféráját.

Nyári ebben az időben szinte minden munkáját képregényszerkezetbe foglalja. Az 1960-as évek pop art-jának ez a népszerű modellje, amely nála is, akárcsak a nagy amerikai elődöknél, Warholnál, Lichtensteinnél, Rauschenbergnél a magánéleti epizódok, utcai szenzációk, jelképes politikai világesemények az újságok és a televízió által közvetített képeinek montázsai. Lényege, hogy leegyszerűsített, banális képletek, erősen stilizált image-ek, képi és verbális sztereotípiák hordozzák a rejtett ideológiát. Nyári a tömegkommunikáció által felállított tükörben villantja fel a kor gondolkodási paneljeit, s láthatólag egyfajta megfelelőjét keresi önmaga számára a pop és a nyugati ellenkultúra irónikus, kritikai művészmagatartásmintájának.

Ugyanakkor rendkívül komoly technikai felkészüléstfolytat; alakrajzban, portréban részletező realista ábrázolásban és stílustanulmányokat fotóban, szitában. Ezek mind meghaladjáka főiskolaszokásos követelményeit.

1976-ban, a főiskolai időszakban "A dinamikus kép kollektív megvalósításának kísérlete" címmel Nagy Péter barátjával és kollégájával közös kiállítást rendeznek a Fiatal Művészek Klubjában. Amolyan igazi "frissen festés" lehetett ez. A megnyitón és az azt követő hét minden napján dokumentumfotók készültek a kiállítás látogatóiról, majd a még aznap elkészített nagyításokról egy 7 x 1,5 méteres dipára hatalmas pannó készült, amely az újabb fotók alapján egyre több szereplővel bővült. Ennek az akciónak a különössége a korábbi s az ezt követő számos hasonlóhoz képest, hogy a festészetet választotta végső rögzítő médiumául, ami akkoriban, a koncept által háttérbe szorítva, nem túl nagy divat. A kép sokáig volt látható a klub éttermében. Az egész jelenet az avantgarde prominens személyiségeivel kissé arra emlékeztetett, ahogy Fellini Rómájában, a metróépítéskor előbukkan a zárt földalatti katakombákból az a különös falfestmény, amely a tógába öltözött forgatócsoportot és magát Fellinit ábrázolja antik díszletek között, s amely káprázatos falképet az alagútba beáradó levegő azonnal megsemmisíti.

Nyári 1977-ben készült képe, a "Művészőrség" a kissé zsurnalisztikus korszak összefoglaló műve. Az első önálló munka, amelynek már nincs köze a főiskola alkalmazott feladataihoz. Látszólag teljes valósághűséget céloz, finom realizmussal ábrázolja a szituációt: elegáns rendőrautó áll a Váci utcában, a járdán, a Clara Divatszalon előtt, egy államfő feleségét kísérte a Rotschildhoz való látogatásakor. Újságkivágás kis szövegmódosítással, "Művészőrség" felirattal. "Ejnye, milyen paradox - sugallja -, hogy akik vigyáznak a rendre - hasonlóan, mint amikor a művészetben közlekedési táblákat állítanak -, itt, ezzel az autóval épp megszegik a játékszabályokat". A nagyvárosi utcarészlet a hiperrealizmus közkedvelt képlete, itt kissé profanizálódott, a technikai potenciál és kirakatcsillogás áhitatos misztériuma, ájulata, a hűvös szenvtelenség sajátos kelet-európai, politikus színezetet öltött. A hangvétel iróniája Méhes László "Langyosvíz" korszakához áll legközelebb, csak még illusztratívabb, didaktikusabb, nyersebb. Azonban Nyári itt elfordul a devalválódott tényektől, hitelesebb közeget, valódibb tapasztalatokat keres.

Úgy véli, a közvetlenül tapasztalható belső képeken és élményeken keresztül ismerhető meg hitelesen a valóság. Egy új, lélektani hiperrealizmus igényével a belső minták, pszichológiai paradigmák képi típusalkotását kezdi, méghozzá egy olyan világból választva példákat, amely elutasítja a manipulált kultúrát, a kívülről diktált formát. Ez a közeg alkalmasnak látszik a történelmileg devalválódott értékek: a szabadság, a kaland, a harc, a hősiesség, a férfiasság, a nőiesség szerepeinek eljátszására, vagy a tabuként kezelt valóságjelenségek: a szexualitás, az erőszak, az őrület és a fantasztikum realitásainak megfogalmazására.

A korszak első képe Udo Kier-t, Warhol, Fassbinder után Bódy Gábor színészét ábrázolja, akinek kifinomult érzékenysége Nyárit

is megbabonázza. Udo a Pszichében egy ezoterikus költőfigurát játszik, aki a megismerésben és életben a legkövetkezetesebben megy végig a maga választotta úton. A "homo aestheticus"legnagyobbigéreteivelindul a századforduló Monarchiájában, s karrierje végén a legnagyobb mocsokig jut, mivel prostituálja a történelem. Nyárinak ez az első festménye, amely tükröt alkalmaz, amelyben valóság és fantasztikum néz szembe egymással. A tükör a realitás tengelye, Udo tükörképében fellobban az őrület és a predesztináció belső fénye. Már ez az első mű is ragyogó festői erényeket mutat. Görcsöt, technikai bizonytalanságot sehol nem érzékelünk, Nyári könnyedén uralja a 2-3 méteres képmezőt, vásznat.

A "pokol tornáca" a Fiatal Művészek Klubja. Legalábbis ennek a generációnak ez jutott Baudelaire híres elegáns szállodája vagy Karinthyék intellektuális kávéházi találkahelyei helyett. Ide járnak az éjszaka papjai és pásztorai. Mi folyik itt? Mi fortyog ebben a sötét bugyorban? A személyiség alkímiája. Mintha a kagyló nyálkás belsejében lennénk, amelynek ki kell izzadnia az igazgyöngyöt. Az egyediség, a függetlenség, a "másság", a felfokozott szenvedélyek, a különleges teljesítmények hajszolása.

Az éjszakai élet egyik jellegzetes alakja Dixi, Nyári egyik pszichológiai portréjának modellje. Valójában a 70-es évek közepének sztárja volt, Szentjóbyék asztaltársaságához tartozott, a kis kör "magyar Desnos"-a volt. "Ma már Desnos folyékonyan beszél szürrealistául" - meséli A. Breton egyik szürrealista manifesztumában. "Bámulatos fürgeségének, amellyel szája száguldó gondolatait követi, annyi ragyogó szónoklatot köszönhetünk, amennyit csak akarunk, sajnos a semmibe hullanak, mert Desnosnak legkisebb gondja is nagyobb, semhogy rögzítse őket, mint nyitott könyvben, úgy olvas önmagában, s esze ágában sincs megakadályozni, hogy szapora életének szele szerterepítse kéziratlapjait." - Dixi mindig Desnosként lép elő képzeletemben.

Nyári hiperrealizmusa - mint a realizmus önmaga ismert szándékait túllépő módon már annyiszor - azonban óhatatlanul tükrözi a varázslat mögött e világ skizofréniáját. Az éjszakai veszekedések, a narkózis és az azt követő szorongások, rémálmok, az állandó pénzzavar, pénztelenség nem fikció, ezek a legközvetlenebb élmények. Ez a művésztársaság, kis szubkultúra - volt "radikálisok", függetlenek, hippik, rockerek -, amely a hatvannyolcas időszakot követő kiábrándultságban is önkéntes összezártságban együtt él, s talán még remél valamit a valóság megváltoztathatóságától -, közös, vékony köldökzsinóron függ a külvilágtól.

Ez a közeg többször szül kiemelkedő képesség helyett elbutulást, eldurvulást, lelki elsivárosodást, amely a víz alatti élet, tartós tartózkodás következménye. Ritka az olyan valódi különlegesség, mint Méhes Lóránd, Zuzu, aki ebben a periódusban Nyári szinte valamennyi képén, fotóján, festményén szerepel. Eredeti stílusteremtő figura, akinek teljesen gátlástalan előítéletmentessége, férfias keménysége és érzékenysége, virtuozitása kifinomult műveiben, képeiben és szobraiban is mindig megrendít. Hol jellegzetes szemüvegeivel, hol a fegyver attributumával jelenik meg a portrékon, hol egymaga, hol Nyárival. De ahogy a "Paradicsompüré és málnaszörp" című monumentális életkép jelképes címe is elárulja, itt még a legjobbak számára sincs igazi kockázat, igazi tét, nem vár senkire nagy kaland, nagy pénz, nagy élet. Ez a nyugati álomgyárhoz képest csak kis műtermi makett, a sztárcsinálás nem itt, hanem állami berkekben folyik, ha valami jellem ző erre a világra, akkor pokoli szegénysége. Nyári interieur-je - "belsője" - egy fürdőszobapolcot ábrázol szépítőszereivel, egy kelet-európai fogyasztói kultúra jellegzetes termékeivel. Vagy amit a lányok reprezentálnak: a fáradtságos munkával előállított stilizáltságot, egzotikumot, unikumot, művi erotomániát vagy imitált vágytalanságot, ürességet. Ezt tükrözi a "Bowie Budapesten", az "1/22-ed japán" vagy a "Habakt". A deperszonalizált, konzumtárggyá degradált, művivé nemtelenített erotikát és nőiességet. Úgy tűnik, 1980-82-ben Nyári végigjárta, végigutazta a menetet a barlangvasúton. Realizmusa itt illuzionizmusba vált, párás, lebegő látványokat hoz létre, amely az egész közeg irreális, irracionális voltát ábrázolja. Sok az inzert, a női test eldologiasult, hideg, brutális ábrázolása. A spontánhoz és természetihez való közelkerülés helyett Nyári újra belekeveredik a kész sztereotípiák - most a konzumkultúra image-inek - hálójába.

A művészek e sokszorosan ellenőrzött és engedélyezett alvilágában, mesterséges paradicsomában rettenetes vákuum van. Van költészet és van etika, de nincs valóság, csak álomvilág. A társaságnak inkább van módja e filléres dekadenciára, mint rendszeres munkára, tényleges tevékenysége minőségének, erkölcsi értékének elismertetésére. A világ művészetellenessége ma mindennél szembeötlőbb. A művészet gazdasági, gyakorlati értéke nulla, a keleti kultúra független szellemi értékszükséglete minimális. A józan ész teljesen meg kell hogy kérdőjelezze ezt a "kétes" egzisztenciát. Természetes, hogy folyik az okkultista aranycsinálás a hagyományos "titkos szabadkőműves páholyok" szervezése a 19. századi módszerekkel és becsületkódexszel. A művészértelmiség e teljesen proletarizálódott rétege érzelmileg és egzisztenciálisan egyaránt közelkerül a nagyvárosi fiatalságnak ahhoz a szubkultúrájához, amely számára hasonló a társadalmi kilátástalanság.

Kultúrpolitikánk lassan negyven éve fáradozik azon, hogy a megigért, de még el nem érkezett össztársadalmi idill alapjáról, ahol megszűnik a szakadék a dolgozó nép és az alkotók között, a művészet tradicionális kultúrateremtő értékrendjét felborítsa s a születő értékeket az integrálódás lehetőségétől megfossza. Ez a generáció már nagyszabású etikai és művészi szabadságot, történelmi tetteket nem láthatott. A háború után még élő és dolgozó nagyok, mint Kassák és az Európai Iskola tagjai már alig érhették meg, hogy annyi hallgatás után a fiatalság rájuk találjon. Amikor pedig - már sokszor későn - mégis létrejött ez a találkozás, vagy már nem voltak kommunikáció képesek, vagy ha vasból voltak is, az évek során átestek bizonyos korróziós folyamaton. Így nem teremtődhetett meg a minták folytonossága. S a legnagyobb veszteség, hogy a kiégett kultúrális talajon, ha véletlenül még kikel önmagától hajtás, azt se becsüljük értéke szerint. Nincs, aki a nehezebb, kevesebb közvetlen dicsőséggel járó útra lépjen, ha azt egy kultúra erkölcsileg sem jutalmazza.

Ezért különleges bátorságnak tekintem, ha ebből a közegből, ebből a vákuumból, kívülről nem támogatott társadalmi-erkölcsi-esztétikai kohóból kiolvad az erény és a legmagasabb esztétikai igény.

Úgy látszik, a művészek egy része az indulatok szublimálását választja, s ez a legmagasabb hőfokú égés, amely a legtisztább, legragyogóbb fényű műalkotást létrehozza. Hogy az egyetlen elérhető értelmes eredmény a világban ez lenne: az esztétikai kifejezés magasabb fokára lépni? - Sajátos esztétikai alapállást fejez ki ez a gondolkodás a világ dolgaival kapcsolatban, vádolhat vele bárki. Mondhatjuk, ez is egyfajta "perverzió", hiszen a létkérdésekre nem ad választ, mert az értelmes mindennapi élet és munka ellehetetlenülésére, a beilleszkedés nehézségeire nem adnak feleletet a szép költői képek. De tapasztalom, hogy a művészek az alkotómunka során az állandó belső tisztázódási folyamat által az önazonosság egyre magasabb fokára jutnak, ami egyet jelent az értelmes élet belső feltételeinek megteremtésével, a belső harmónia megtalálásával.

Ennek a belső önazonossá válásnak a diagnosztizálható jeleit látjuk Nyári esetében is a képalkotási mód változásában. Munkáiban megszűnik a kettősség, fantasztikum és realitás szembenállása, valóság és illúzióvilág szellemképes megkettőzöttsége. A férfikorba lépve olyan műveket hoz létre, amelyek szubjektiv, szuverén költői képeit rendkívüli egyértelműséggel és élességgel, nagy esztétikai erővel és nagyszabású művészi ábrázoló képességgel jelenítik meg.

Utolsó "lélektani krimije" a "Noszferatu a lakótelepen" című festmény. Nyári vámpír rálarcosan jelenik meg a korszak fantasztikum-modelljében. Noszferatu Polanski híres filmjéből ismert a magyar közönség előtt. A film a világban lejátszódó korstílusváltozások fontos vonásait mutatja, ahogy a 30-as évek fontos alkotása a fasizmus rémét megjelenítő expresszionista "Doktor Caligari" volt. Polanskinak a vérszívó rém ad lehetőséget a rossz belülről való ábrázolására. Noszferatu hatalma az érzéki szenvedély öldöklő uralma. Noszferatu a közvetlen érzéki tapasztalatnak, az antiintellektuális, nem racionális tudásnak az évszázados bölcsességét hordozza, a bűn és a tudás magányát és szenvedését. Az érzékiségnek a rossz általános fogalmába való foglalásához a keresztény tradíciónak van a legtöbb köze, s máig tart e felfogás utóélete. Paradox, hogy a 70-es évek túlintellektualizált művészeteszménye is elutasította az esztétikai kifejezés és tapasztalat alapvetően érzéki és nemracionális mivoltát, amelyet csak a legutóbbi néhány év posztmodern felfogása rehabilitált. Nyári ezt a jelképes figurát választotta alteregójául.

A korszak végén készült első szobra. A hasánál felvágott embernagyságú bőrobjektum, amelynek kiomló belei elektromos háztartási gépek csövei, e civilizáció anatómiáját mutatják: antropomorfizált képet a dezantropomorfizálódó kultúráról. Kegyetlen művészet, ám ezúttal az igazságkeresés kegyetlensége értelmében.

Ezt követően a 80-as évek új hulláma jótékonyan átmossa, stilisztikailag fellazítja Nyári túlméretezett hiperrealista gesztusait, professzionista festési mechanizmusait. Nyárinak erre a stílusfordulatra "hivatalos képesítése" van, hiszen az iparművészeti főiskola tantárgyként tanítja az utcaművészet, a magazinkultúra különböző műfajait, plakátművészetet, csomagolást, fotót, design-t, rajzi-grafikai-tipográfiai technikákat, azt a köznyelvi kódot, amellyel a pop art-nak ez a neoreneszánsza, másodvirágzása él. Hasonlóképpen a bevett alkalmazott művészeti fogások között van a különböző nyelvi-stilisztikai panelek szabad, gátlástalan adaptálása, amely most képzőművészeti alkotások tömegének válik jellemző vonásává.

A képzőművészet és design merev határainak, szembenállásának alapjául a művészeti ágaknak az a tradicionális hierarchiája szolgált, amely az autonóm, öncélú esztétikai tárgyat kultúrálisan magasabbra értékeli, mint az egyszerű használati tárgyakat. A ma szemlélete szerint, a design is szimbolikus tárgyalkotás, tehát a hagyományos értelemben vett képzőművészet területe egybekapcsolódik az iparművészetével. A formatervezés keretébe tartózik - ha a design nem azonos a szappancsomagolás vagy az autómárka tervezéssel - egy korszak teljes vizuális arculatának meghatározása, a kor csomagolása, díszleteinek, egységes stílusú színpadképének kialakítása is. A másik oldalról jellemző,

hogy a képzőművészeti stílusok tervezése és gyártása is szinte a formatervezés tudatosságával és szisztematikus elvei alapján folyik, nem beszélve a képzőművészeti kultúragyártás és -közvetítés hatalmas apparátusáról, nagyipari trösztjeiről. Ugyanakkor az új hullám reflexionált távolságot teremt a kommersz korábban distancia nélkül elfogadott jelenségeivel.

Nyári a magyar viszonyok között szokatlanul termékeny művész. Most is bravúros szériát állít ki "new wave" stílusú képekből, amelyek az "Álomi szép képek" című kiállításon szerepeltek Vető János, Méhes Lóránd, Nagy Péter és Nagyvári László valamint Forgács Péter társaságában 1983-ban a Lajos utcai Galériában. Nyári rengeteg színes rajzi elemmel és az írásos stilizáció eszközeivel zenei módon átszövi a képstrukturát. A szerkezet viszont épp az említett reflexionáltságot sugallja: gyakori a sokszoros "kép a képben" szituáció, amely a korábbi fotó- és lélektani-realista helyzeteket és figurákat ábrázolja - már bizonyos távolságból, az új stílus jelrendszerének megfelelően, punkosan, clownosan, tökéletesen áthangszerelten, átírtan.

Az új hullám határvidékén születik meg az első igazi remekmű: A Róka. E szobor az igazi művészetnek azzal a bonyolult jelképrendszerével és érzéki összetettségével rendelkezik, ami a szépségről verbálisan szólni kívánó itészt egy pillanatra megállítja, elhallgattatja. Életnagyságúnál nagyobb, fantasztikus nőalak, állat-létére elsősorban a geometrizált fej és végtagok nyújtottsága, hegyes pofában és hegyes karmos lábakra emlékeztető végződése utal. A kecses királynői tartású rókahölgy hajlított csőbútor-széken ül, feneke alól kilátszik a kissé már kopott, elhasznált (mű)szőrme. A csőbútor-trón rejtett fényforrásból világít. A Rejtélyes Gyönyörű Szfinx a 20. század egész geometrikus ideáljának megtestesítője, ugyanakkor a 80-as évek fantasztikus képzeletének, többértelműség igényének, metamorfózis képességének jelképe. Az istennő a múltba és jövőbe tekintő alakja ugyanakkor a későegyiptomi szobrászat állatisteneit is eszembe juttatja, akik emberi vonásokat vettek fel, de megtartották állatjellegüket is; - a sólyomfejű RÉ-t, a kosfejű ÁMON-t, a sakálfejű ANUBISZ-t, aki a holtak istene. Ez a szobor is egyszerre állat és nő, nő és esztétikai tárgy, tárgy és nyelviformai bravúr egyetlen stílusszintézisben. Ugyanakkor rafinált design, amely az olasz és francia design új vonalához, mitológikus irányához, a Totem és Alchimia nevű csoportok posztmodern, újeklektikus felfogásához áll a legközelebb, azzal a fontos különbséggel, hogy ami, ott bútor, itt plasztikai tárgy, szobor ami ott a képzőművészet nyelvét használó iparművészet, itt fordítva, az iparművészet nyelvét használó képzőművészet, amely ezáltal itt a nő, a szépség, a művészet fogyasztói tárggyá válásának szimbólumát is bekapcsolja az asszociációk közé.

1983-ban Nyári kikísérletez egy pokoli látványos technikát. A magyar gyártmányú szigetelőhab spray-technikával működik, hasonló spontán módon fújható-formálható plasztikai alapanyag lehet belőle, mint a közkedvelt és utcai használatban a leggyakrabban látott dobozos világítófestékek. A kispriccelő műanyag megszilárdulva is habszerű, plasztikus felületet ad, rendkívül könnyű, bár törékeny.

Az első mű, amely evvel a módszerrel készült: a "Depresszió" című kép. Bombasztikus ötlet. Három méteres fekete mezőben keresztben óriási plasztikus habfelirat: Depresszió. A new wave íráskép iránti vonzalmát, falfirka iránti tiszteletét tükrözi. A mezőben mintaképp piros számok - a depresszió percei, órái? - amelynek mélyén felsejlik egy gyermekjáték is, amikor az egyre növekvő számok összekötésével adja ki a rejtvény a figurát. A képen még néhány banális sor is szerepel a szerelemről, amely az egész kép hallatlan dalszerűségét erősíti, illetve a verbalitás szerepét növeli.

Nyári most minden reflexionáltságot, minden intellektuális kontrollt elvet és átadja a helyet a költői képek, belső víziók közvetlen megtestesülésének. Ez az önkifejezés hol képi, hol szobrászi. Valójában inkább a festészet és szobrászat határesetével van dolgunk, mert a habtechnika lényegében öntvénykészítésre emlékeztet, eredménye hol dombormű, hol minden oldalról körüljárható körplasztika. Célja minden esetben a megmutatás, végrehajtja a képzeletbeli képek monumentális imitatív megtestesítését. Később az installáció problémáját is integrálja, illetve a design már említett vonatkozását is illusztrálja a tárgyak természetes tulajdonságaként: ezzel egyfajta használati jelleget, funkcionalizmust és bútorszerűséget mímel és olt be a képzőművészetbe. Ezt a butorszerűséget nyilván úgy analogiájára kell értelmeznünk a szobrászat jelenkori jelentésváltozását illetően, ahogy a festészetben a világképet ábrázoló vízuális tér-idő modellnek a transzparens és tapéta jelleg felel meg, - a bútorszobor vagy formatervezett designszobor ennek háromdimenziós szellemi megfelelője.

A Depressziót a "Szt. Jobb" és a "Szociálgigant" monumentális habplasztikái követik. A magyar művészetben egyedülálló tárgyi jelképek. A Szt. Jobb tenyerében a tükörrel felfejthetetlen szakrális szimbólum, az egyetlen eligazítónk, hogy a két méteres szőrös mancsnak karmai vannak, amelyek lábnál egy merész következtetéssel patát sejtet. Csak találgatok, de érzésem szerint a címadásban ott bujkál Szentjóby Tamásnak szintén Szt.-vel írott neve, s köze lehet a fiatal generációnak saját működését Szentjóbyhoz

kapcsoló ördögi geneológiájának. A Szociálgigant igazi Superman, igazi fantom, továbbviszi a korábbi kelet-mitológiát, civilizációkritikát.

E két munkát újabb habképek-reliefek követik. Mind fekete alapon készül, amely a negativitás kiindulópontját sehol nem hagyja figyelmen kívül. A Kvarc Laight-on fekete alapon fekete nő napozik, fekete bőrével issza a ráhulló műfényt. Ha belegondolunk, a napimádásnak ez eléggé profán, különös, huszadik századi módja. A szerelem az érzéki ösztönök által elragadottság állapotának allegóriája: nő lovagol egy csodás fekete párducon. Ez a kép is világít, mint a beépített bárszekrények, vagy mint a szellemvasút figurái. A harmadik, a Big Pig relief-szerűsége tovább fejlődik. Egy csodás kis szárnyas malacot ábrázol, kékszitakötő-szárnyas repülőgép-állatot, aki eufórikusan repked a nagyvárosi éjszakában.

A Rács elnevezésű munka világító térrács, természetesen üveggel kombinált new wave habplasztika, funkcionális design. E domborműveket újabb hatalmas dobások követik. A "Ló-Z" a Róka párdarabja. Szintén életnagyságúnál nagyobb állatfigura, illetve furcsa kentaur. Ló? Zerge? Őz? Bárány? Egyszarvú? Fehér habszobor, testét geometrikus szarvak-tüskék és számos vérző seb borítja. Sebzett vad, ártatlan szépségű áldozati csodaállat.

A Pantheon a tömegkultúra fekete jelképrendszerének állít síremléket. A triviális művészet a középkori farce-ok vásári világával kiszorult a városokból és a cirkusz, a varieté, a tömegszórakoztatás szögesdrótja mögé került. A kommersz területén él az ösztönök régi rezervátuma. A szexualitás, a japán és amerikai háborús kalandfilmek és erőszakfilmek apró panoptikumfigurái, csoda- és rémszükségletünk lel ebben az installációban sírkamrát és mauzóleumot, múzeumot.

Nyári számos plasztikát készített csak az elmúlt hetekben is. Termékenysége követhetetlen. A kamarakiállításon, a Liget Galériában 1985. májusában méltatlanul kevés hely jutott számos dimenzióban kísérletező művészetének. Itt két, megint csak rendkívül izgalmas, új tárgyára figyeltem fel, ez ha nem tévedek meditatív objektum, amely a játékautomatákra is emlékeztet, elektronikus fényeffektusokat, sőt vezérelhető hanghatásokat bocsájt ki. Új út Nyári számtalan remek művészi lehetősége közül. Bravúros találmányok, amit mindenütt értenek a világon a tömegkultúra befolyásának elismerői.

Gyetvai Ágnes 1985

Kitűző / Pin, 1988

A TÖRTÉNET FOLYTATÁSA...

Gyetvai Ágnes tanulmányának számos gondolata váteszi érzékenységgel jövendölte meg Nyári István következő alkotói periódusának tér- és idődimenzióit. Nyári 1985 nyarától Amerikába került. Távozása az előzményeket tekintve szinte szükségszerű volt - ő maga véglegesnek szánta -, a helyszín kiválasztását azonban a véletlen műveként tarthatjuk számon. Egyik közeli barátja levelet hagyott hátra ("New Yorkba mentem"), így ez lett az egyetlen kapcsolódási pont az ismeretlennel, amely éppen a kontinensen túlra vezérelte.

A nyolcvanas évek második felében Amerika látszólag csendes állóvíz. A társadalmat megrázó politikai eseményeknek '68 óta volt ideje elcsitulni, a közvéleményt azonban megérintették a világ nagy traumái: a pekingi diáklázadás, az öbölháború, Közép- és Kelet-Európa, a Szovjetunió kommunista rendszereinek fokozatos összeomlása. Nyári számára úgy tűnt, hogy ami nekünk itt élőknek vérremenő, generációk életérzését meghatározó húsbavágó valóság, az számukra egyfajta hiányérzetből fakadó kuriózum. Amerikát - részben az itthoni rendszerváltás hírére - 1989-ben elhagyó Nyárit sokan irigyelték ottani barátai közül, hogy oda mehet "ahol történik valami". Ugyanezzel a kíváncsisággal fordultak a keleti régiókból érkezők felé a művészeti életben is, ahol jelenleg különösen az orosz művészek ázsiója prosperál.

Nyári István megérkezése a vágyak és álmok Amerikájába azonban minden heroizmust nélkülözött. Jóformán senkit nem ismert, kinttartózkodásának legalizálása, egzisztenciális helyzetének stabilizálása, a kezdeti nyelvtudás hiánya mindvégig sok gondot jelentett. Egy magyar háziúrnál lakott a kínai, olasz és amerikai negyed sarkán, közel a kábítószeresek és részegek utcájához. ("Életveszélyes hely volt, mégis megpróbáltam ott úgy élni, mint egy rendes ember"). Helyismeret, információk és ajánlólevelek nélkül indult el a New York-i művészeti élet útvesztőjében. Magával vitte feltekercselve a még itthon készült vásznait, de ezeket jóformán senkinek nem mutatta meg. Mire nagyjából kitapasztalta a New York-i galériahálózat rendszerét, kvalitásbeli különbségeit, főbb erővonalait, addigra már hazafelé készülődött. Véletlenszerűen került az akkoriban felfutó művészek - Mark Kostabi és Keith Haring - közelébe (az utóbbi lakásában élt egy darabig, ahol a híres grafittiművész az ajtófélfáktól kezdve a hűtőszekrényig mindent telerajzolt).

New Yorkban, véletlen szerencse folytán talált rá arra a hab-szigetelőanyagra, melyből a Liget Galériában kiállított szobrai készültek. Ebből kezdett el különös formájú ékszereket, fülbevalókat, brossokat, nyakláncokat csinálni. Az alapanyag, ez a habszerű műanyag könnyű, szabadon formálható, plasztikai lehetőségei szinte korlátlanok. A számtalan variációt kínáló alapra gyöngyöt, színezett, öntött üveget, finoman megmunkált, elsősorban növényi ornamentikájú ötvöstárgyakat applikált. A formavilágában, kidolgozottságában art decos hangulatot idéző darabok eddig a pontig a hagyományos értelemben merítették ki a dísztárgy fogalmát. Nyári azonban nem elégedett meg a puszta szépséggel - popos kajánsággal kincsesládikájából az ékszerkészítés kellékeinek éppen nem mondható dobókockát, szőrdarabokat, kulcsot, használt égőt, kiránduláson gyűjtött kavicsot csempészett a míves darabok mellé.

Korábbi hazai "butikos tapasztalatait" feleleventve szétszórta néhány üzletben frissen készült műveit. A hatás bombasztikus volt: 1986-ban az iparművészeti főiskolának megfelelő Fashion Institute of Technology meghívta egy összefoglaló kiállításra, melyre a New York-i művészeti szubkultúra központjából az East Village-ből gyűjtötték össze az elmúlt öt év legjobb designereit. ("Itt a világhír, gondoltam és nem tudod, hogy ez az egész micsoda. Megérkezel magyarként New Yorkba, összebuherálsz egy ipari anyagból valami szar ékszert, és egyszer csak szólnak a centrumból, hogy gyere be...")

A modelleken bemutatott szettek darabjai a még képlékeny állapotban lévő műanyag vékony szálra nyújtásával készültek, melyeket Nyári különböző tekervényes, organikus alakzatokra csavart. A fejdísz, a karkötő, a fülbevaló és a nyakék a funkciónak megfelelően, egységes szisztéma szerint variálódnak. Együttes hatásukban lenyűgözőek, a primitív népek kultúráját idéző, természetfeletti erőket sugárzó energiákat közvetítenek. Mintha különös, rituális tartalmak hordozói lennének, látványban fennségesek és egzotikusak - mindennapi használatra alkalmatlanok, még alkalmi viselése is alig. Elfeledett, ősi ritusok eszközeiként viselőjüket különös sejtelmességbe burkolva távolítják el a valóságtól, átlényegítik a misztériumok világába. Talán éppen ez az az érzékeny határ, amelyet az emberek többsége nem szívesen lép át és e furcsa kellékeket hordhatatlannak tartja. A tárgy és rendeltetése között ugyanis ott van a hiány, a mágia hiánya, mely a primitív kultúrák közösségének hajdan

egyik legfőbb éltetője és összetartó ereje volt. Ennek megszűnése magát a kultikus tárgyat is defunkcionálja, értékétől, eredeti jelentéstartalmaitól megfosztja. Maga Nyári is rájött erre, valamint arra is, hogy az ékszer nemes anyag hiányában értéktelen bizsuvá válik.

Hazatérése után a megmaradt fejdíszeket, nyakékeket és karkötőket aranyfüsttel borította be, és egy három oldalról zárt, homlokzatán üveglappal fedett dobozba építette (Barokonom). Olyan új kontextust teremtett hermetikusan elzárt tárgyai számára, melyben ismét primér jelentéstartalmuk került előtérbe. A mítosz hiányának betöltője a művészi rendezőelv lett, mítoszhordozókká pedig most már közvetítő (modell) nélkül maguk a tárgyak váltak. A doboz a keresztény kultúrából is ismert ereklyetartókra emlékeztet. A szimmetrikusan felépített kompozícióban barokkos pompában tobzódnak a formák. Középen a fejdíszek, karkötők, nyakékek, az ékköveket utánzó öntött üvegek és a gazdagon hímzett kereszt alakú textildarab sűrű aranyhálóba vannak beszőve, melyet három oldalról aranyrózsák fognak körül. Szinte a tárgyak isteni átlényegülésének lehetünk tanui: a fejdíszek az égi és földi méltóságot jelképező koronára, a jogar-szerű pálca és nyakék szintén uralkodói attributumokra emlékeztetnek. De mintha ezeket soha nem hordta volna senki - aranyba öntve a tökéletesség és örökkévalóság, gazdagság és pompa illúziójának megtestesítői.

Az ékszerek metamorfózisának másik példája a szobrokban érhető tetten. Ezek az inkább totemnek nevezhető furcsa kis alakzatok, szakrális tárgyak a prehisztorikus kultúrák és napjaink mítoszait idézik. Egy részük a helmetekből és más ékszerekből - ezek motívumkincsét is megőrizve -, váltak plasztikává, másik részük kis architektonikus építmények, tornyok, szentélyek.

Nyári grafikái közül több illusztráció, könyvborító készült a Vintage könyvkiadó és a Rolling Stone Magazin számára. Amerikában az alkalmazott műfaj nagyfokú specializáltságára jellemző, hogy első munkája után beskatulyázták a fekete-fehér grafikákat készítő művészek sorába és alig akarták elhinni, hogy festészettel és szobrászattal is foglalkozik. Hasonlóan korábbi hazai tevékenységéhez, ezeken a műveken, valamint festményein is a hiperrealizmus stílusát követi. A hiperrealizmus igazi hazájában, Amerikában a hatvanas évek második felében kialakult és azóta jórészt differenciálódott irányzat Nyári számára, úgy tűnik, kimeríthetetlen forrásként szolgál. Eltérően azonban a klasszikus példáktól, képein a fotónak megfelelő valósághűség nem pusztán ürügy az ábrázolt tárgy mögött húzódó tartalmak manipulálatlan és hűvös felmutatására. A hiperrealizmusra jellemző, hogy általában közömbös, hétköznapi tárgyakat választ témaként, a valóság olyan szegmentumait, melyek reflexszerűen, kontroll nélkül oltódnak belénk. Nyári művein azonban egyetlen valóságszelet mechanikus megismétlése helyett fotórészletekből montírozott szürrealisztikus látomásoknak lehetünk tanui.

A látvány felbontásában a montírozás mellett fontos szerepet játszik a szinte minden képen megjelenő tükör, amely nemcsak szembesít, hanem az egyébként láthatatlan terek felmutatásával teszi dinamikussá a képmezőt. A tükör ily módon részben a fizikai síkokat dimenzionálja, részben a műveken a férfi és női figurák átváltozásának eszköze (Gábor).

A hazai hiperrealista festészeten végigtekintve, Nyári szinte egyedülállónak mondható ezzel a módszerével. Az Amerikában készült művek közül az egyik legszebb Merci című festménye. A fekete-fehér képen szintén a montázs-technika érvényesül, így a különböző nézőpontú síkok különös feszültséget teremtenek. A fehér drapérián fekvő meztelen nőalak tükörbe néz, melyben felvillan a háttér is, a padlón pedig egészen váratlanul a mennyezet egy darabja. Az ágy síkja meghatározhatatlanul lebeg, eleje és vége a semmibe lóg. A szoba interieurjében kis komód és egy szék részlete látható, a valósághoz való viszonyuk látszóglagos rendjét azonban megtöri a padlón lángoló szobrocska. A kép középpontjában végtelen nyugalmat árasztó nő körül szinte vibrál a levegő, s ezt fokozza a vállára dobott bőrdzseki, a lábára húzott férfias bőrcsizma.

Hazatérése után két évvel, 1991-ben rendezte meg kiállítását a Dorottya utcában, melyet az Amerikában eltöltött évek dobozba zárt szintézisének nevezhetnénk. A hazahozott szobrok a számtalan költözködés és az utazás viszontagságai során szinte teljesen megsemmisültek. Hogy megőrizze a további pusztulástól, "bedobozolta" a megmaradt darabokat. Ezek mellé vonultatja fel a populáris kultúra egész kelléktárát: a szimbólummá vált rajzfilmfigurák kavalkádját, tanui lehetünk Pluto kutya és Minnie egér beteljesületlen szerelmének, Superman hőstetteinek. "Tiszta Amerika" az egész, giccsesen heroikus, fényesen ragyogó, elbűvölő álomvilág.

A Dorottya utcai terem hátsó részében kiállított falnagyságú festmény - amely Katalin cárnő palotájának egyik óriási termét ábrázolja és vele szemben a mennyezetre függesztett hatalmas fekete rózsa azonban úgy tűnik, új fejezetet nyitott Nyári István életművében. A harsogó színességű, zsúfolt dobozok ellentéteként jelenik meg a hidegen tiszta, oszlopsorral szegélyezett klasszicista terem. Fegyelmezett rendjét csak a mélyen benyúló óriási csillár és a terem hátsó részén

lévő ablakokból beömlő fényzuhatag töri meg. A csarnok üres, egyetlen lelket sem látunk benne, mégis különös vonzása van - mintha valami láthatatlan erő szippantaná be a sugárzó fény felé a hatalmas rózsát. Azt a rózsát, amely a New York-i bolhapiacon még egészen kicsi rézrózsácska volt, később arannyá változott, kibokrosodott, végül óriásként, a gyász, világmegvetés és alázat színét magára öltve a mester attributumává vált. És a rózsa egyre csak úszik a fény felé... igaz is, Dante is fehér rózsa közepén pillantotta meg a mennyországot...

Sasvári Edit

Kitűző / Pin, 1988

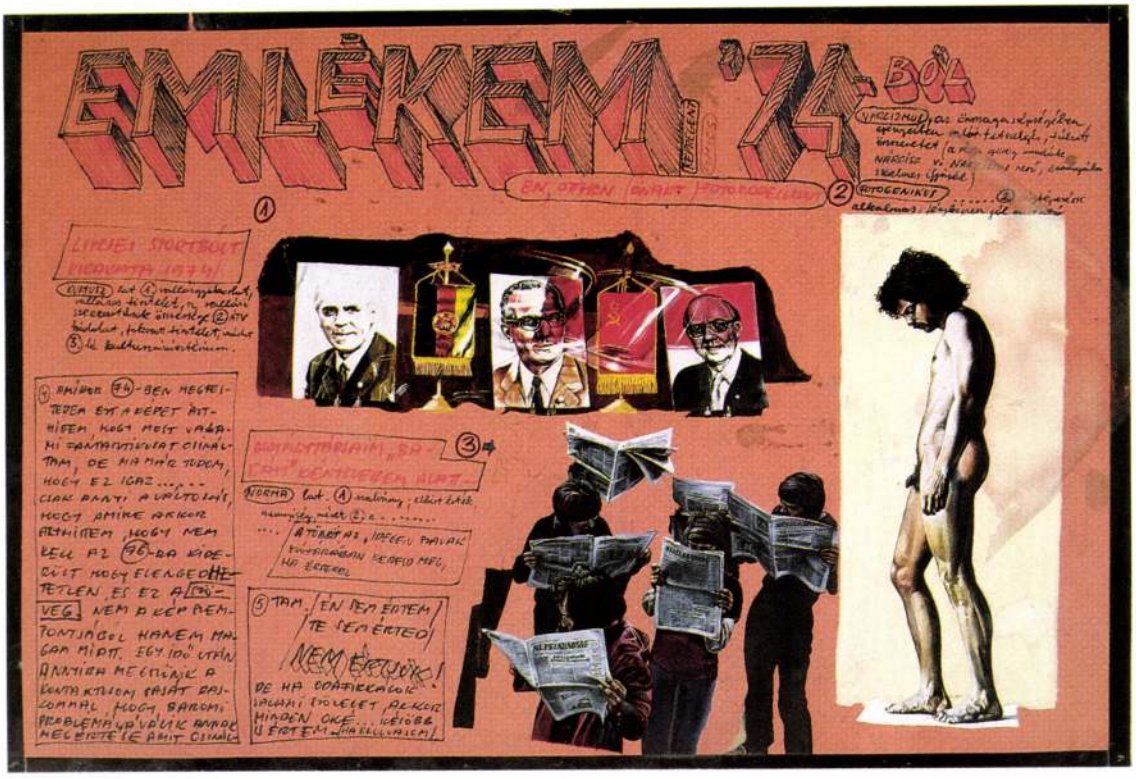

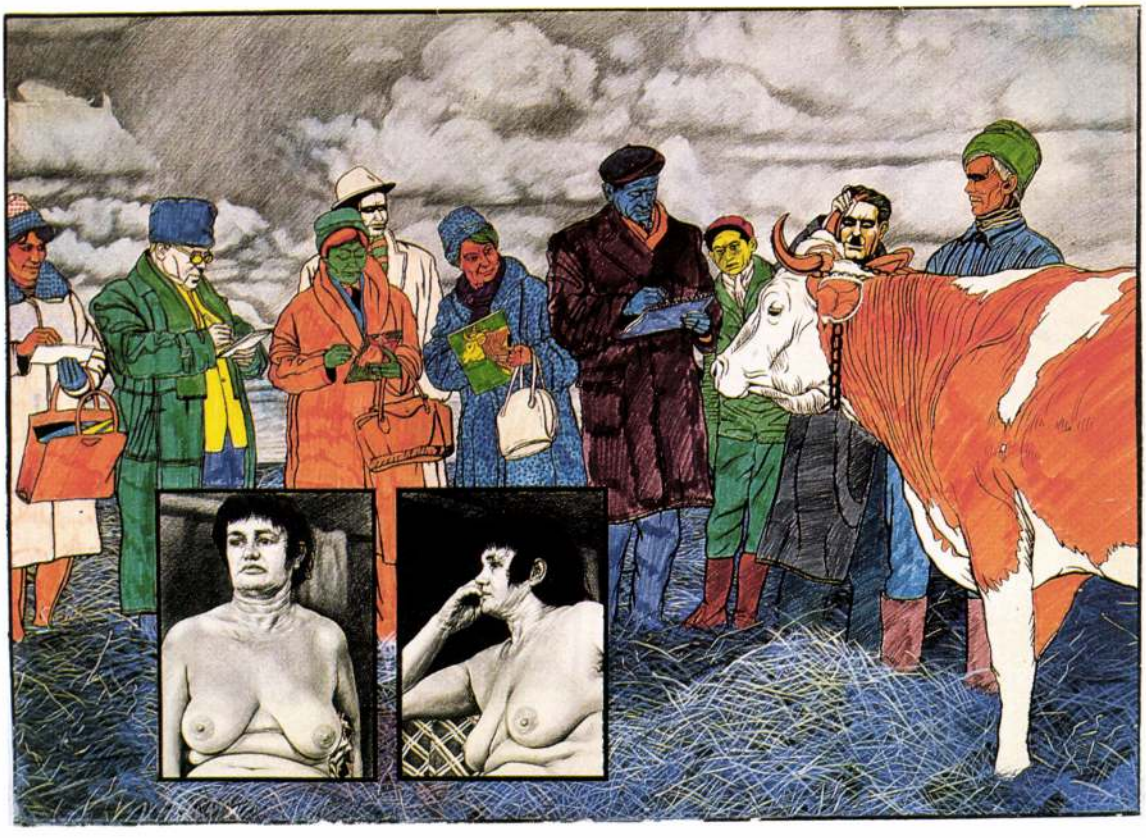

Kroki / Croquis, 1976-77

Superman's heroicactions. This is "all American ", heroic kitsch, glamorousglitter, an enchanting dreamland.

A wall-size painting displayed in the rear of the DorottyaStreet exhibition hall, in which a huge hall of the Russian empress, Catherine's palace and an enormous black hangingfrom the ceiling can be seen, seems to mark a new period in Istvan Nyári's oeuvre. The cool rationality of the classicist hall surrounded by a columnade is in sharp contrast with the bright colours of the packed boxes. The disciplined order is broken only by the chandelier hanging deep down in the middle of the room and by the bright clusters of light coming through the window. The hall is empty, no-one is seen in the room, yet it has a strange appeal, as if some invisible magnetic force attracted the huge rose towards the light.

This rose, as a matter of fact, used to be a tiny copper rose In a New York flea market, Later it was transformed into a golden rose, began to grow and ended up as a giant attribute of the master, attaining sorrow, condemnation for the world and humbleness. This rose keeps moving towards the light... by the way, Dante caught glimpse of his heaven in the middle of a white rose...

by Edit Sasvári
(translation by Ildikó Melis)

A KIÁLLÍTOTT MŰVEK JEGYZÉKE / EXHIBITED WORKS

GRAFIKÁK / GRAPHICS

1. 32 éve építjük
   We' ve been building it for 32 years, 1976-77
   papír, vegyes technika
   paper,mixed technique, 70 x 100 cm
2. Kroki / Croquis, 1976-77
   papír, vegyes technika
   paper, mixed technique. 70 x 100 cm
3. Plattensee, 1976-77
   papír, pitt kréta, vegyes technika
   paper, chalk mixed technique,
   70 x 100 cm
4. Esküvő / Wedding, 1976-77
   papír, golyóstoll, ceruza, vegyes technika
   paper, ball-point pen, pencil,
   mixed teechnique, 70 x 100 cm
5. Mellesleg / By the way, 1977
   papír, kréta / paper, chalk, 70 x 100 cm
6. Napfürdő / Sunbath, 1977
   szitanyomat / screenprint, 56 x 37 cm
7. I'm objective, 1977
   szitanyomat / screenprint, 56 x 37 cm
8. Jánoska, 1977
   szitanyomat / screenprint, 60 x 47 cm
9. Metro, 1977
   szitanyomat / screenprint, 47 x 60 cm
10. Zuzu és a szemüveg I-V.
    Zuzu and the glasses I-V, 1977-78
    szitanyomat, vegyes technika
    screenprint, mixed technique,
    36 x 25 cm
11. Zuzu, 1977-78
    szitanyomat, vegyes technika
    screenprint, mixed technique,
    28 x 25 cm
12. Fényeffekt-kísérlet
    Lighteffect -experiment, 1977-78
    szitanyomat, vegyes technika
    screenprint, mixed technique

FESTMÉNYEK / PAINTINGS

13. Művészőrség / Art Guard, 1977
    papír, tempera, anilinfesték
    paper, distemper, anilyn, 70 x 100 cm
14. VW, 1979
    vászon, akril / canvas, acrylic,
    56 x 81,2 cm
15. Udo, 1987
    vászon, akril / canvas, acrylic,
    117 x 148 cm
16. Bowie Budapesten
    Bowie in Budapest, 1981
    vászon, akril / canvas, acrylic, 117 x 82 cm
17. 1/22 japán, 1981-82
    vászon, akril / canvas, acrylic,
    118 x 197 cm
18. Habakt / Foamnude, 1981-82
    vászon, akril / canvas, acrylic,
    200 x 300 cm
19. Csirkeragu / Chickenstew, 1981-82
    vászon, akril / canvas, acrylic,
    200 x 300 cm
    Szombathelyi Képtár
20. Egy pohár fény / A Glass of Light, 1981-82
    vászon, akril / canvas, acrylic, 92 x 133 cm
21. Noszferatu, 1981-82
    vászon, akril / canvas, acrylic,
    100 x 100 cm
22. Hommage a Zuzu, 1981-82
    vászon, dekli, vegyes technika
    canvas, card board, mixed technique,
    126 x 127 cm
23. Zuzu meg én / Zuzu and me, 1981-82
    vászon, akril / canvas, acrylic, 56 x 82 cm
24. Megmozdult a szobám
    My room has moved, 1982
    vászon, akril / canvas, acrylic, 38 x 56 cm
25. Paradicsompürés málnaszörp
    Tomato pulp and raspberry juice, 1982
    vászon, akril / canvas, acrylic,
    138 x 173 cm
    Tragor Ignác Múzeum, Vác
26. Dr. Josef Tac álma
    The dream of Dr. Josef Tac, 1981-83
    vászon, akril / canvas, acrylic,
    118 x 182 cm
27. Fekete-fehér / Black and white, 1987
    vászon, olaj, akril, kréta
    canvas, oil, acrylic, chalk, 184 x 200 cm
28. Feleségeim / My wives, 1988
    vászon, falfesték, filctoll
    canvas, distemper, felt-pen, 184 x 230 cm
29. Gábor, 1988-89
    vászon, akril / canvas, acrylic,
    106 x 183 cm
30. Merci, 1988-89
    vászon, akril / canvas, acrylic,
    106 x 183 cm
31. Nyitott ablakok rózsával
    Open windows with rose, 1991
    vászon, akril / canvas, acrylic,
    310 x 485 cm
    rózsa, vegyes technika
    mixed media 180 x 600 x 180 cm

SZOBROK / SCULPTURES

32. Áldozati hely / Sacrifical, 1988
vegyes technika
mixed technique, 27 x 44 x 65 cm
New York
33. Overkill, 1988
vegyes technika
mixed technique, 21 x 33 x 52 cm
New York
34. Fejdísz kezekkel
Coronet with hands, 1988
vegyes technika
mixed technique, 20 x 26 x 54 cm
New York
35. Fáradt totem / Tired totem, 1988
vegyes technika
mixed technique, 26 x 12 x 40 cm
New York
36. Sárga totem rubinnal
Yellow totem with rubin, 1988
vegyes technika
mixed technique, 12 x 20 x 52 cm
New York
37. Tower, 1988
vegyes technika
mixed technique, 28 x 27 x 67 cm
New York
38. Tower II., 1988
vegyes technika
mixed technique, 18 x 22 x 50 cm
New York
39. Tower III., 1988
vegyes technika
mixed technique, 23 x 24 x 49 cm
New York
40. Madár / Bird, 1988
vegyes technika
mixed technique, 20 x 21 x 53 cm
41. Farkas / Wolf, 1988
A három kismalac / The three little pigs
vegyes techika
mixed technique, 10 x 22 x 48 cm
New York
42. Suzuki Afrika, 1988
vegyes technika
mixed technique, 31 x 17 x 75 cm
New York

DOBOZOK / BOXES

1. Kiűzetés / Expulsion from Paradise, 1991
vegyes technika
mixed media, 90 x 40 x 12 cm
2. Dr. Vihar / Dr. Storm, 1991
vegyes technika
mixed media, 90 x 140 x 12 cm
3. Barokonom, 1991
vegyes technika
mixed media, 123 x 145 x 17 cm

ÉKSZEREK / JEWELS

1985-1988, New York
vegyes technika / mixed media

NYÁRI ISTVÁN

(cím: 1054 Budapest, Kálmán Imre u. 15.)

1952-ben született Budapesten
1977-ben a Magyar Iparművészeti Főiskola reklámgrafika szakán végzett
1978 óta foglalkozik festészettel, szobrászattal és látványtervezéssel
1985-91 között az USA-ban, New Yorkban élt

ISTVÁN NYÁRI

Address: Budapest, Kálmán Imre utca 15.
H–1054

1952 born in Budapest
1977 graduated from the Faculty of Graphic design of Hungarian Academy of Applied Arts.
Since 1978 he has been working as a set designer, painter, and sculptur.

ÖNÁLLÓ KIÁLLÍTÁSAI
SOLO EXHIBITIONS

1976 Fiatal Művészek Klubja, Budapest (Nagy Péterrel)
1985 Liget Galéria, Budapest
1988 Guillermo Gallery, New York,
1991 Dorottya utcai Kiállítóterem, Budapest

CSOPORTOS KIÁLLÍTÁSOK
SELECTED GROUP EXHIBITIONS

1978 Fiatal Művészek Klubja, Budapest
1982 Hagyomány I., Pataky Galéria, Budapest
Stúdió '82, Műcsarnok, Budapest
Szociografika 2., Óbuda Galéria, Budapest
1983 Stúdió '83, Ernst Múzeum, Budapest
Fiatal Művészek Klubja, Budapest
Álomi szép képek, Budapest Galéria Kiállítóháza, Budapest
1984 kb. 50515253 cca, Pécsi Galéria, Pécs
Plánum '84, Almássy Téri Szabadidőközpont, Budapest
1986 Fashion Institute of Technology, New York
1987 Mágikus művek, Budapest Galéria Kiállítóháza, Budapest; Szombathely
1990 Test-ék, Budapest Galéria, Budapest

VÁLOGATOTT BIBLIOGRÁFIA
SELECTED BIBLIOGRAPHY

Sarkantyú Mihály: Hagyomány és fiatal művészek. Száraz zsömle, de kinek?
Magyar Nemzet, 1982. március 3.
Bán András: Szociografika. Kiállítás az Óbuda Galériában
Magyar Nemzet, 1982. november
Bán András: Festett rajzok. A Pécsi Galéria két kiállításáról
Magyar Nemzet, 1984. július 25.
Lóska Lajos: Egy lépéssel a fotó előtt. Beszélgetés Nyári Istvánnal
Magyar Ifjúság, 1984.
Kozma György: Mágikus művek
Élet és Irodalom, 1987. július 3.
P.Sz.J.: Lágyan és keményen
Népszabadság, 1991. november 30.
Kenéz Ferenc: Amerikából jöttem (Magyar művész a kínai negyedből)
Esti Hírlap, 1991. december 17.
Hudra Klára Galéria-rovata
Play Boy (magyar kiadás), 1992. február

MŰVEI KÖZGYŰJTEMÉNYEKBEN
WORKS IN PUBLIC COLLECTIONS

Szombathelyi Képtár, Szombathely
Vak Bottyán Múzeum,Vác
Fashion Institute of Technology, New York
Walter Goldsmith Collection of Fine Arts, Chichago

M.D.K.

NYÁRY Kálmán

1918-ban Nagybányán a Szabadiskola tagja

Réti: Nagybánya.....Bp.1954.333.1

Nyáry Kálmán MDK

Interieur

Mücsarnok 1924 őszi tárlat

NYÁRI SÁRKÁNY PÉTER

Nyári Sárkány Péter tárlata

(MH) A Magyarországi Roma Parlament Társalgó Galériájában (VIII. Tavaszmező u. 6.) ma este nyílik Nyári Sárkány Péter kiállítása. A képzőművész három egymásba épülő kultúrkör és vallási hagyomány (Zsidó, cigány, keresztény magyar) jelekben, tárgyakban, megfogalmazható üzeneteit próbálja kifejezni. A tárlatot, amelyet július 11-ig látogathatnak az érdeklődők, Cserhalmi György színművész és Horváth Dezső gitárművész nyitja meg.

MAGYAR HÍRLAP, 2000. JÚN. 20. 8.o.

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-068, 337-748, 340-726

Dr. Nyáry Lajos

EGYETEMI ÉLET

1971 FEB 16

1021

Egy éve halt meg gyógyíthatatlan betegségben dr. Nyáry Lajos fiatal orvos, aki 1963—68 között lapunknak állandó külső munkatársa volt. „Egyedül" című rajzának közlésével emlékezünk rá.

KLTE

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEMEN megbeszélést tartanak a tudományegyetemek agit.-proposai február 12-én. Napirendi pontok:

a) az egyetemi és főiskolai ifjúság politikai, ideológiai arculata, a KISZ-szervezetek ideológiai, politikai nevelőmunkája

b) az egyetemi KISZ-szervezetekben folyó pártépítési munka

※

Gorilovics Tivadar és Irinyi Károly megkapták docensi kinevezésüket.

DOKTORAVATÁS lesz az aulában február 20-án 12 órakor.

※

KISZ-BIZOTTSÁGI ÜLÉST tartanak február 17-én 16 órakor, melynek napirendi pontjai:

a) a választások előkészítése

b) a felsőbabádi építőtábor

c) a II. félévi akcióprogram megbeszélése.

※

A TUDOMÁNYEGYETEMEK ÉRDEKVÉDELMI FELELŐSEI február 26-án és 27-én találkozón beszélik meg:

a) tanszékcsoporti hallgatóképviselők jogait és kötelességeit

b) az egyetemi és szervezeti működési szabályzat bevezetése óta felmerült problémákat.

Nyáry Kálmán

z parm

Est. 1928

ogenträger mit zwei Gelenken.

ei Constanz.

räger.

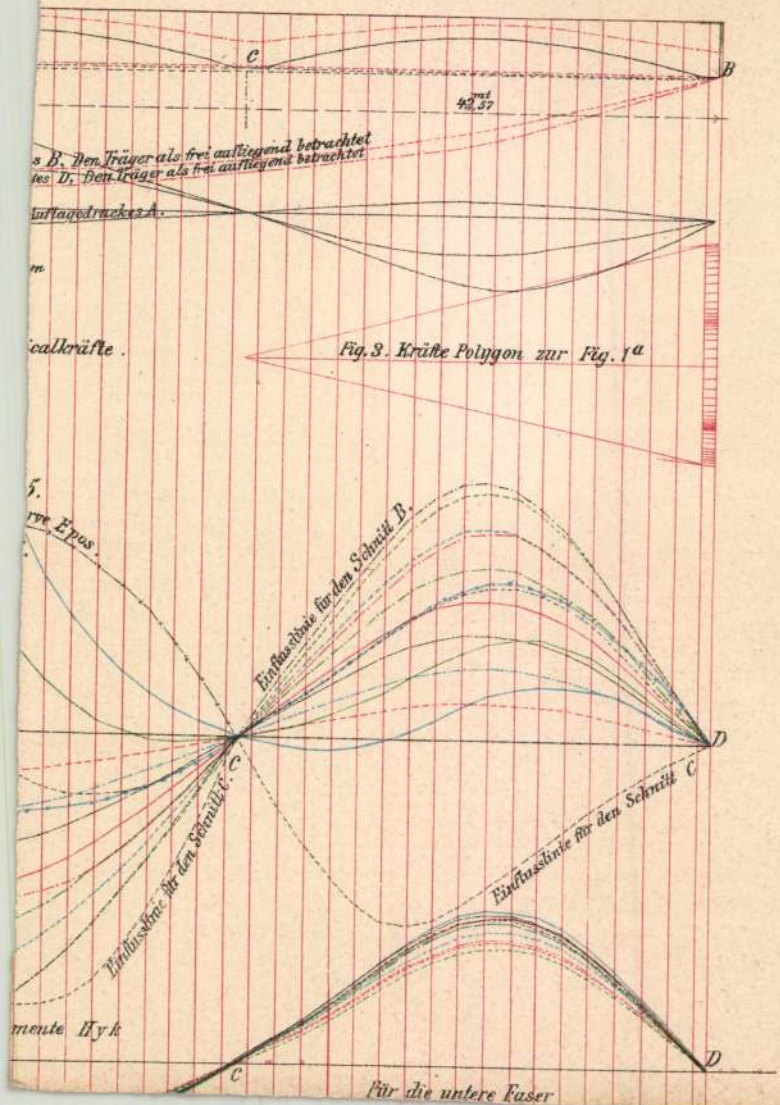

Nyári Kálmán

l.

Om. M Iparm Eongr

Gyarapodás.

ul. Pápaszemet hord, haja őszbevegyült,
és szakálla leberetvált. Cimádájá-
emrendet és feszületet visel. Jelzése
76.

n.
Kovács Alberttől 30 koronán. (652/901).
31-én (690/901)
1902: XII. 30-án a 6831 szvsz. leirat

Nyáry Kálmán

Műegyetemi festő Budapest

1924. őszi évfolyam 123

Equites singulares VI. 211

Nyári Kálmán

festő

1902–1906

Éinnisk 1930. 86 l.

Nyári Kálmán

iparmüvészeti tervező

Értimisk 1910/11. 7. l.

T. 2204.

enyteret látjuk az előtérben a
ripával. Az emelvényen és a pá-
küzdelmet. Felirata fölül:

tás Pesten.

vk. 41.1: 66.1 cm.

-58.

Nyári Kálmán

a főváros szövetségi iskolánál tanító

Értesítő 1907/8. 21. l.

Nyári Kálmán

festőművei

1920. szeptemberében
kiutasították Erdélyből
(Nagyvárad).

Erdélyi Hírek

1920. szept. 19.

ANGOLKISASSZONYOK SANCTA
LEÁNYISKOLÁJA
POLGÁRI

Nyáry Kálmán

Festő.

Magyarság 1925. márc. 27.

— **(A tarokkista törzstagok megvendégelték a Pátria Klub müvészeit.)** Bensőséges ünnepi vacsora volt a Pátria Klubban, amelyet a Pátria Klub legrégibb törzstagjai, az ugynevezett tarokkisták rendeztek, hálájuk, szeretetük és örömük kifejezésére, amelyet nekik a családi estéken a szereplő müvésznők és müvészek szereztek: meghivták vendégül egy vacsorára őket s ebből az alkalomból kifejezésre juttatták szeretetüket a klub elnöksége iránt is. A kedves ötlet *Horváth* Kálmán tanácsost dicséri, aki az egész rendezést végezte kitünő segitőtársaival együtt. Virágokkal és léggömbökkel diszitett, hatalmas asztal várta a több mint hetven főből álló vendégsereget s mindenik teriték mellett ott feküdt külön erre az alkalomra készitett diszes emléklap, amelyet *Nyáry* Kálmán, a kitünő festőmüvész elegáns és találó ötletekkel festett meg. És mindenkiről ötletes verssorokban emlékezett meg a törzstagok szellemes költője, *Dorits* István dr. Egyik legtekintélyesebb és legrégibb tagja a Pátria Klubnak lel-

Nyári Kálmán

d. festő

végbiz. nyert elégséges eredm.

Estimisk 1906/7. 19. l.

KIRÁLYI MAGYAR EGYETEMI NYOMDA KÖNYVESBOLTJA

BUCHHANDLUNG DER KÖNIGL. UNG. UNIVERSITÄTSDRUCKEREI

LIBRAIRIE DE LA PRESSE DE L'UNIVERSITÉ ROYALE HONGROISE

BOOK-SHOP OF THE ROYAL HUNGARIAN UNIVERSITY PRESS

GEGRÜNDET 1577

BUDAPEST IV,
KOSSUTH LAJOS-UTCA 18
TELEFON: 89-5-40

23345.

Nagyméltóságú
Méltóságos
Nagyságos

Müemlékek Orzságos Bizottsága

Budapest
IX. Rákos-utca 10.

Nyáry László

A borítón és a mellékleten összeállítást közlünk a KERTI munkatársai: Gaubek Júlia, Mikó Sándor, Szörényi Béla, Nyáry László, és Kisszabeni Marcel belsőépítészek terveiből.

Új Irás VII. évf. 6. sz. 1967. jún., 2. l.

Nyáry László

1928-29

Kőrmisk 1930-861.

MDK

Nyári László épitész

Bierbauer V.dr: Kislakásos családi házak mintatervei. Bp. 1941, 6o, 61 l.

Nyary László

butortervező

1931. végbez. elegs.

Iparm. Isk. Évk

1930-34. 47 l.

EÖTVÖS LORÁND 1848–1919
60
MAGYAR POSTA
1 Ft
PETŐFI SÁNDOR
MAGYAR POSTA
1 Ft
PETŐFI SÁNDOR
MAGYAR POSTA

MDK

Nyáry László, ép.iparm.

Iparm. Isk. Évk. 1934-36.

43.1.

Nyary László

építőiparművész

1928–34

Iparm.Isk.Évk.

1930–34. 46. l.

166

Herkules a sárkánnyal

Színes viasz, üveglemezen, 25 × 20, ill. 22 × 28 cm.

Diana (200. kép)

Saturnus

Najád

Viasszobrok, 30, 37 és 29 cm.

Hardy műveit Simor prímás vásárolta 1874-ben. Goethe: Aus einer Reise am Rhein. Sämtliche Werke, 25. kötet, Stuttgart, é. n. 190—191. l. — Maszlaghy Ferenc: Hardy viaszdombormüvei az esztergomi érseki képtárban. Új Magyar Sion, VII., 1876., 528—541. l. — Esztergom, III., 1876., 26. szám. — Az esztergomi érseki képtár... Vas. Újs., 1876., 412. l. — Maszlaghy Ferenc: Újabb adatok Hardy Bernát Gáspár életéhez. Új Magyar Sion, VII., 1876., 853—857. l. — Földváry István: Az esztergomi érseki képtár. Fővárosi Lapok, XIII., 1876., 760. l. — —ó: Az esztergomi hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 16. szám. — Az esztergomi érseki képtár leírása. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 522. l. — Körösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 245. l. — Maszlaghy II., 129—142. l. — Forster: Magyarország műemlékei. II. kötet, Bp., 1906., 288. l. — Esztergom vármegye... Bp., é. n. 176. l. — Gerevich: Az Újság, 1916., júl. 12., 5. l. — Thieme-Becker. XVI. kötet, 36—37. l. —

MDK

Nyáry László és Jálics János

Főv. Közm. Tanács kislakás tervp. munkájukat dijazták

MMÉEKözl. 1940. 25.l.

Nyáry Sándor

1892 ben a műtörténet magántaná-
ra lett a Mlegyetemen.

Szentkirályi Zoltán: Adatok a magyar építészképzés
történetéhez. - Ipcud. 1972 /III/, 4.sz. 439-465.l.

452.l.

NYÁRI ZSOLT

Új Művészet
2004. Május
XV. évf. 5.

23. old.

```
blk= kue
3000= 40285789
3100= Filippo (1480?)
3105= Filippo orefice &
Fülöp ötvös
3140= m
3162= Goldschmied
2194= Ungarn
3200= Ungarn
3300= 1480?
3420= Buda
309x= liste autor
kenn= bu
autr= Grotte, András
redk= Nováky, A^B0gnes
9906= un
9908= H
katg= 5
9900= 20030218
9990= zeit geschätzt, stand nich
```

Nyeste Kálmán MDK

Almaszüret, terrakotta

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Nyeste Kálmán MDK

Almaszüret, terrakotta

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi Tárlat

M.D.K.

nyesti Gizella

tanitónő

1949-ben a Tokaji Dolgozók Képzőművész Iskolájának hallgatója volt.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 417.l.
A MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II;
Bp. 1965.

Nyeszterov szovjet festö.

Béke és Szabadság. 1953. 42. sz. okt. 14. 16. l.

Nyesztorov, szovjetorosz festő

Szabad Művészet. 1950. IV. 1-2 sz.
25-24.

B. Libanov: Baksejev, a legőrzegebb szovjet tájkép-festő

Nyigri Ilona

Ötvös

1921–25

Éimisk 1930. 86 l.

Nyíčni Kreuzburg-
vár
Barcaság
l.
Gaali II. 135. l.

MDK

Nyikászi Lajos.

A 6 kecskeméti Székely-Bertalan freskó restaurátora.
Restauráljáh...

Művelt nép. 1955. jan. 9. VI. é. 2. sz. 8. l.

Nyikita Péter

ácsm. XVIII. sz

l.

Bíróger nyeszegi

35. l.

T. 6408.

csapatok a Rab Fl-on átvetik a
menekülnek, az előtérben több
dig hegyek hullámzanak. Fölül
feltüntető térképet szemlélünk.

n der Rab Nidter Vngern den 1 Augusti 1664.

GENTLICHE ABBILDUNG von DER CHRISTEN
zu sehen és befejezése: 13. Reichs

cm.

5

NYIKOS JOSEFF, magyar varga

A Székesfehérvári Városi Levéltárban két irat a város XVIII.sz.-i mestereiről.Az egyik 1784-ből,a másik pár évvel későbbi.64 mesterség,519 név.Az arab számok a két listát,a rómaiak az öt csoportot jelzik. 267.old

/ l,c./ V. magyar varga. 267.old

U.VARGA MARIANNA: Mesteremberek Székesfehérvárott a XVIII.században 263.old

ALBA REGIA.István Király Múzeum Évkönyve. VIII.-IX. 1967-68. Székesfehérvár

NAIKOS JOSEPH, Bayou Vista

MDK.

Nyikos Károly

Fotóival díjat nyert

Vetélő 1965 április 22. lap 4.

M.D.K.

Ujkos Károly
fafaművész

Részt vett a Fafaművészeti Kiállításon. — „Kertben" (repro)

—: Országos Fafaművészeti Kiállítás 1965.
Nők Lapja, 1965. szept. 11 – 11 kép.

mák.

Kövci Nyikos Róza népművész

csipkeszerű áttört teritője 3. díjat nyert

Lengyel György: Magyar Szovj. barátság gondolata a népművészetben.

Népművelés, 1956, 6. sz (Záróbiritólap belseje)

M.D.K.

Nyikos Róza, népművész

csipkeverő áttörő terítőjét említi:

Lengyel Györgyi: Magyar Szovjet barátság gondolata a népművészetben

Népművelés, Bp. 1956. jun.4.

Nyderperger (Rajnavidék)

Wentzlab, könnich

1455

l.

Hoffmann Pozsony 34. l

Hoffmann Südost

3.

4.

Nyemczovszky András

butortervező

1899 – 1901.

Éimisk 1930. 86. l.

Nyderperger Werkzlab, kőmives

1455-ben szerepel a pozsonyi oklevelekben

Hoffmann Edit: Pozsony a középkorban, elfelejtett művészek, elpusztult emlékek, Bp.é.n. 34. old.

Nyéki Endre

cikke:
Megjegyzés a „A 10 munkahelyes rendelő lenti" (Műszaki Tervezés 1966. 11. sz.) című cikkhez. — Műszaki Tervezés, 1967. ~~5. sz. 30-31. l.~~ 5. sz. 30-31. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1970. 1.sz. 68-107. l./

75. l.

Nyéki Endre

Nyéki Endre: Salgótarján, Megyei Kórház. /Ulrich Ferenc építész, Sz. Remete Anna belsőépítész, M. Balló Borbála kertterv./ - Műszaki Tervezés, 1967. 11.sz. 11-15. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Írt. 1970. 1.sz. 68-107. l./

75. l.

Nyéki Endre

MÁV kórház, Szolnok /Pretsch János építész, Fesszel Alajos belsőépitész, Hreblay Ferenc kertterv./ - Ism: Nyéki Endre, Magyar Építőművészet, 1968.3.sz.35-37.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.649-182. l.

156. l.

M.D.K.

Nyéki Endréné

Shakespeare: "Othello" c. tragédiájához tervezett jelmezeket.
A Debreceni Csokonai Szinház előadása.

Szinház és Mozi. Bp. 1952. juni 6-12. V. évf. 23. sz. 9. l.

M.D.K.

Nyikrasov festő

A Kulturális Kapcsolatok Intézetében van kiállítása. — „A multat képei" című sorozata

a.m.: Öt orosz művész kiállítása.
Magyar Nemzet, 1959. május 22. 4l.

NYEPRINCEV Jurij (Szovjet festő)

Régiutca az egri vár mellett (cenzurajz)
(repr.)

Vajda F.: Magyarországról

Művelt Nép 1955 VI. évf. 31. sz. julius 31, 7 l.

Fénykép. Milyné

Képzőművészeti Főiskola: 478 ltr

Nyeprincev előtáros látogatása a Főiskolán

3. különböző felvétel

Fénykép

Magyar Fotó

Fénykép Mistgné

Képzőművészeti Főiskola: 478

Nyeprincco előtáns látogatása a Főiskolán 1954/II.

3 db. különböző felvétel.

Fénykép.

Magyar Fotó (jelz. Farkas Tamás.)

Nyeprincev szovjet festö.

Uj Világ.1954.jan.25.8.sz. 6.l.

Nyeprincev szovjet festö.

Béke és Szabadság. 1954. 7. sz. febr. 17. 12. l

Nyeprincev szovjet festö.

Uj Világ. 2. sz. jan. 8. 7. l.

Nyeprincev szovjet grafikus.

Uj Világ.1954.10.sz.márc.11. 7.l.

Nyereggyártó Tóbiás

ötvös mas.

Mestere Kammerschreiber Eucharius Kassai. 4 évre szegödött 1642. jun. 23 án

Apja Tobiás

Mihalik József Kassavá-
ros ötvösmesterek törlénete.
Bpest 1900. 320 l.

Reiter Ferenc

építész.

Nyerger István

ötvös

Nagyszombat 1590

l.

Mihalik S.

Muzeš Kvt. Ert

1917. 73 l.

Wick Béla dr

A Kassai Immaculata-rendház története.

Košice – Kassa, 1928.

Kent Erzsébet – nyomda.

8-r, 46, 2 l, egy lépes táblával.

Fűzve.

I. 4. p. h.

2.–

Nyerges Balárs

ötvös

1642. N. Várad.

Kecskeméti W. Péter szabadító levelén. Kassai nurzeum.

Bevétel folyó nzértékben		**Kiadás** folyó pénzértékben		
K	f	K	f	

NYERGES Éva

Ágh István: Egy kiállítás emléke : Ferenczy Béni és Ferenczy Noémi tiszteletére.
= Magyar Fórum, III.évf. 12.sz. 1991 10.p.

Bp., Vigadó Galéria

[illegible]."[128] Érdemes lenne ezt a
[illegible] típusu tájegységeket magáb
[illegible] szálajstromain is végrehajt
[illegible]ra hivnám a figyelmet a
[illegible] utolsó oszlopban zárójelben
[illegible] és Kapos, adatainak levo
[illegible]el. Ugy látszik, hogy a
[illegible] a 14. századra kell tenni
[illegible], hogy a környék lakosságánal
Ezen a ponton Szabó István szám
[illegible]rimi, mert sajnos nem tudju
[illegible]e a mezővárosi fejlődésnek
[illegible] kihagyta.

Tanulmánya utolsó fejezetében
[illegible], mennyiben befolyásolják ere

NYERGES Éva

gobelinjeiről ld.

Művészet,1990.3.sz, 32 - 36.p.
ill.

8					
9					
10					
11					
12					
13					
14					
15					
16					
17					

Nyerges Éva (Besenyőtelek, 1952 -
textiles

1976-ben végezte el az Iparművészeti Főiskolát

Művei szerepeltek az V. Fal és Textextil Biennálén

1978-ban kombatkelyen a Savaria Múzeumban

– Katalógus a Könyvtárban –

Nyerges Éva, gobelinművész

L: Oláh Tamás

–: Heti ajánlat

Új Tükör, Bp. 1986. júl. 27

2-3

XXIII/30

Nyerges Éva, gobelinművész

a címoldalon részlet Nyerges Éva és
Oláh Tamás Csók c. gobelinjéből

Nyerges Éva és Oláh Tamás: Csók. c. gobelinje Címoldal

Új Tükör, 9. sz. 1986. márc. 14. XXIII/37

NYERGES Éva

NAGY Zoltán: Tárgyiasitott magyarázat. =
Uj Magyarország, II.évf. 5. sz. 1991. január 7.9.p.

Bp. Budapest Galéria, Folyamat Társ. kiáll., 1992

12. kép.

Ezt a rajzot Zoltai L. emlékezetből készítette 1927-ben. Az eredeti tollrajz a Déri Múzeum tulajdona.

nak. *Karczag Vilmos*, *Vértesi Árnold* és *Gyula*, *Péter Gábor*, *Szabolcsy Lajos* társaságában és hatása alatt mélyedt el egyre jobban az ujságírói élet színes forgatagában. A sas-utcai *Vilmos*-vendéglő és a híres *Papp Gyuri*-féle *Kis Pipa* a Burgundia- és Kossuth-utca keleti sarkán, melyet később a nem kevésbbé nevezetes *Kemény János* vett át, voltak összejöveteleik színhelyei. Papp Gyuri vendéglős, akit *gróf Teleki Sándor* is mindig felkeresett, szinte hízlalta a deákokat, a fiatal ujságírókat, kiknek 1 frt 20 krajcárért naponta kosztot, feketekávét és egy szivart adott. Ugyancsak a Kis Pipában tanyázott minden csütörtök este a „*debreceni írói kör*“, melynek elnöke a „*Deb-*

Új építésű lakások

Újpest centrumában, Munkásotthon u. 8–12. sz., 2003. I. negyedévi kezdéssel téglaépítésű, liftes társasházban színvonalas, kulcsrakész lakások, üzlethelyiségek leköthetők. Átadás: 2004. I. félév. **Eladási ár: lakások: 258–265 E Ft/m², üzletek: 280 E Ft/m² + áfa.**

Újpesten, Erkel u.-ban 2003. I. negyedévi kezdéssel 15 lakásos, téglaépítésű társasházban lakások, garázsok leköthetők. **Eladási ár: lakások: 258 E Ft/m².**

Bp. IV., Görgey A. u. 29–33. sz. alatti, kétemeletes épület tetőterében kialakításra kerülő, téglaépítésű, egyedi fűtéses, igényes lakások **akciós áron lekötheték!**
I. típus: nettó **86 m²-es,** 4 szobás lakás (bruttó 105 m², 190 800 Ft/m²). Eladási ár: **20 038 000 Ft.**
II. típus: nettó **97 m²-es,** 5 szobás lakás (bruttó 118 m², 191 500 Ft/m²). Eladási ár: **22 601 000 Ft.**
Az eladási ár magába foglal 1-1 db 10 m²-es tárolóhelyiséget is!
Ragadja meg az utolsó alkalmat!

ISTVÁN-HÁZ. Bp. IV., Liszt F. u. 27–29. II. ütem. Téglaépítésű társasházban, egyedi cirkófűtéses lakások – **7 db 48 m² (bruttó: 66 m²)–96 m²-ig** – novemberi átadással, egyéni ütemezett fizetési konstrukciókkal eladók. Állami lakástámogatás, banki hitel igényelhető!
Üzlethelyiségek (3 db), gépkocsibeállók, tárolóhelyiségek részletfizetési kedvezménnyel megvásárolhatók.

Újpesti Ingatlanközvetítő és Építési Iroda
1042 Budapest, Árpád út 16.
INGATLAN®
www.ingatlankulcs.hu e-mail: ingatlankulcs@axelero.hu
Telefon/fax: 369-5214, 380-4920, 370-8710

Irodánk kínálatából:

XIII., Tomori utcában 53 nm-es, 1+2 félszobás, földszinti, összkomfortos, távfűtéses öröklakás eladó. Irányár: 9 M Ft.

XIII., Kresz G. utcában felújított társasházban, 67 nm-es, 2 szobás, II. emeleti, gázkonvektoros fűtésű, komfortos öröklakás eladó. Irányár: 13 M Ft.

XIII., Lehel utcában téglaépítésű, liftes társasházban, 100 nm-es, 3 szobás, II. emeleti, étkezős, erkélyes, jó állapotú, gázkonvektoros fűtésű öröklakás eladó. Irányár: 19,8 M Ft.

XIII., Szt. István körúton téglaépítésű, liftes társasházban 75 nm-es, 2,5 szobás, galériázott, IV. emeleti, igényesen kialakított, erkélyes, cirkófűtéses öröklakás eladó. Irányár: 23 M Ft.

KERESSEN FEL BENNÜNKET!

Nyitva tartás: h–cs: 9–18, p: 9–14 óráig

Személy- és teherautó szerviz

Zöldkártya

- környezetvédelmi felülvizsgálat
- igazolólap kiállítás
- benzin és dízel motorokhoz is
- beállítás a helyszínen
- előzetes bejelentés nélkül, soronkívül

Ingyenes olajcsere

nálunk vásárolt olaj esetén

Most szombaton is nyitva!

Nyitva tartás: hétfőtől péntekig 8–18 óráig
szombaton 8–14 óráig

Cím: Bp. XIII., Szekszárdi u. 24.
Telefon: 239-5036
Mobilstar Autótechnikai Kft. diagnosztika

BÚTORT A GYÁRTÓTÓL

Várjuk bemutatótermünkben h–cs: 9–17, p: 9–15 óráig

A TOPBÚTOR KFT. KÍNÁLATÁBÓL:

• kárpitozott ülő- és fekvőbútorok
• székek, karszékek és étkezőasztalok gyártása
• kárpitozott és fényezett BÚTOROK FELÚJÍTÁSA
előzetes felmérés, szövetválasztás alapján fuvarszervezéssel.

Bp. XIII., Fáy u. 7.
Telefon: *350-8928, 451-0873*
Telefon/fax: *350-8527*

A LEGKEDVEZŐBB ÁRON!

KÖLTÖZZ ZÖLDBE!

Épül a Homoktövis Lakókert következő üteme

A zöldövezeti lakókertek építésében több, mint egy évtizede meghatározó szerepet betöltő **Interestate Rt.** Budapest **IV. kerületében, a Homoktövis utca** mentén fekvő 20 hektáros területén **2005-ig** közel **700 db új építésű** lakóingatlant, illetve üzlethelyiségeket épít. A 2001-ben indult nagyszabású beruházás első ütemében épült 132 db társasházi lakás átadásra került. A jövő év nyarán beköltözhető 83 db társasházi lakás nagy része is vevőre talált már.

A napjainkban indított új ütem lakásai jövő év szeptemberében kerülnek átadásra. Ezek a társasházi lakások **52–90 m²** közötti alapterületűek, minden lakáshoz tartozik terasz vagy erkély. A földszinti lakásokhoz tartozó 35-50 m² alapterületű, kizárólagos használatú kert nem jelent pluszköltséget a vevők számára. A társasházi lakások kulcsrakészen épülnek, de a leendő lakástulajdonosoknak van lehetőségük egyedi elképzeléseik megvalósítására, az építési engedély keretei és a műszaki készültség határain belül. A lakások egyedi fűtéssel, vízórával készülnek, a társasházi közös költségek nagysága mindössze néhány ezer forint körül alakul havonta. A társasházakban gépkocsi-beállóhelyek és önálló garázsok is megépítésre kerülnek. Az épületeket körbekerített, parkosított udvar veszi körül, játszó- és pihenőhelyekkel, ápolt zöldterülettel.

A Homoktövis Lakókert beruházás keretében jelenleg zajlik a **sorházi lakásoknak, ikerfél építésére alkalmas telkeknek** otthont adó terület közművesítése. A sorházi lakásokat az Interestate emeltszintű szerkezetkész (65%) készültségben építi meg – jövő év augusztusi átadással –, a belső befejezés a vevők feladata. A 4-5-6 lakásos zártsorú beépítésű **sorházak** önálló, **160–230 m²** közötti alapterületű önálló telekkel rendelkeznek. Az **ikerfél építésére alkalmas telkek 500-600 m²** közöttiek. A sorházi lakások, ikerházas telkek értékesítése is megkezdődött már.

Az Interestate az OTP Bankkal kötött együttműködési megállapodás alapján teljeskörű és ingyenes hitelügyintézést biztosít vevői számára, így a leendő tulajdonosoknak csak a hitelszerződés megkötésekor kell az OTP Bank fiókjába befáradniuk.

A társasházi lakások ára 265 ezer Ft/m². Az ingatlan vételára a műszaki készültségi foknak megfelelően 5-6 részletben fizetendő.

A vevők kényelmesebb kiszolgálása érdekében az Interestate Rt. **értékesítési irodát** nyitott a helyszínen, a **Homoktövis u. 105**. szám alatt, ahol hétfőtől péntekig 8.30 – 17.00 óra, szombaton pedig 10.00 órától 13.00 óra között várják az érdeklődőket.

Interestate Rt.
1062 Budapest, Bajza u. 48.
Telefon: 230-4747, 312-2424
www.interestate-rt.hu

INTERESTATE RT.

XIII. kerületi önkormányzat lapja. Kiadja a Sprint Kft. Felelős kiadó: Machos Ferenc.
Szerkesztőbizottság. Főszerkesztő: Sas György. Szerkesztőség címe: 1137 Bp., Újpesti rkp. 7. fszt. 2.
Tel.: Sprint Kft. Nyomás: Szikra Lapnyomda Rt. Felelős vezető: Balogh Ádám vezérigazgató.
Web oldal: w3.datanet.hu/~sprintbp/hirnok • E-mail: xiiikerhirnok@chello.hu
1137 Bp., Újpesti rkp. 7. • Hétfőtől péntekig 9–15 óráig • Fax: 329-2841 • Telefon: 237-0242, 237-0243 (Sprint Kft.)

NYERGES ÉVA

Kárpitba szőtt világlátás

A türelem művészei

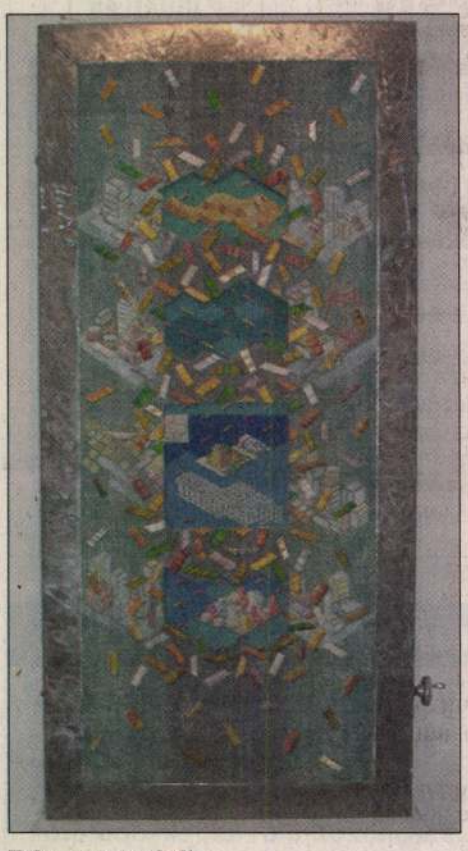

Folyamatos gobelin

Amerika hangja

Monumentális méretű falikárpitokból, festményekhez illő részletességgel kidolgozott gobelinekből tekinthettek meg egy csokorra valót a közelmúltban az Újlipótvárosi Klub-Galéria látogatói. A Nyerges Éva–Oláh Tamás Ferenczy-díjas kárpitművész házaspár kiállításán a látogatóban szinte az első perctől kezdve ott motoszkált a kérdés: vajon milyen módszerrel, mekkora fáradsággal készülhettek ezek az óriási vagy éppen apró, de tökéletes kidolgozású, szinte megelevenedő alkotások. A munka emberfelettinek tűnik, hiszen tudnivaló, hogy egy tenyérnyi gobelin is akár hónapokig készülhet. Éva és Tamás számára persze semmi meglepő nincs a dologban: harminckét éve élnek és dolgoznak közösen: több száz négyzetméternyi kárpitot, megszámlálhatatlan kilométernyi fonalat tudnak már maguk mögött.

– Hát az biztos, hogy nem úgy működik, mint egy festmény vagy grafika, hogy elgondolok valamit és hipphopp megvalósítom – mosolyog Éva –, de azért lehet vele haladni, ha van hozzá kellő kitartása az embernek. Ha nem annyira bonyolult a minta és reggeltől estig semmi mással nem foglalkozom, akkor akár két hónap alatt is elkészülhet egy négyzetméternyi.

– Az emberek többsége ráadásul úgy tudja – teszi hozzá Tamás –, hogy a gobelint ölben, kis keretben, előrerajzolt minta alapján, pontszerű öltésekkel készítik, de ez tévhit: hatalmas, álló szövőszéken készül, csak az elnevezés rossz. Valójában nem is gobelinek ezek, sőt semmi közük az igazi gobelinekhez, hanem kárpitok, bár ez a szó sem a legjobb rá, hiszen ha az emberek ezt hallják, akkor meg a bútorkárpittal veszik egy kalap alá. Valahogy nem ismerik igazán ezt a műfajt, sőt kissé talán idegenkednek is tőle. Egy képet, egy plasztikát még csak-csak el tudnak képzelni a lakásban, de kárpitot, azt nem. Megnézik, megtapogatják, szép, de otthonra nem kell. Sajnos ez a tapasztalat.

Tamás egyébként már vagy húsz éve nem sző. Valamikor a nyolcvanas években dolgozott a szövőszéken utoljára, de akkor – mint bevallja – nagyon elege lett belőle.

– Nem férfimunka ez – mondja –, ott kell ülni folyamatosan, fenékkel kell bírni, meg idegekkel, a nők erre alkalmasabbak, több bennük a kitartás. Fiatalabb koromban még lekötött valahogy, de azóta inkább a fémekkel foglalkozom, illetve a tervezésben vállalok szerepet.

– Úgysem férnénk hozzá ketten egyszerre – mentegeti párját Éva nevetve –, de persze ott dolgozunk egymás mellett, mindegyikünk megmondja a másiknak, mi van szerinte elrontva, mit kellene másképp, minden munkát tulajdonképpen közösen készítünk, a kópiákat is együtt tervezzük meg. A kópiák azok a kartonra festett vázlatok, amit a szövőszék, a készülő kárpit mögött függesztenek fel, méretben és koncepcióban megegyezik a leendő alkotáséval, ez alapján lehet követni a tervezett mintát. Másképp nem nagyon menne, egy többméteres, több évig készülő darabnál az ember már azt sem tudná, mit csinált az elején. Az apró, finom részletek persze nem szerepeltek a vázlaton, azokat menet közben „álmodja bele" az ember. Évának bevallása szerint nem ment, nem megy el a kedve a szövéstől, szereti csinálni annak ellenére is, hogy – mint mondja – hosszabb idő után nagyon fárasztó tud lenni, megfájdul az ember háta, szeme. A végeredményt nézve persze nem fér hozzá kétség, hogy megérte a fáradozás.

A galériában kiállított művek közül az egyik legérdekesebb az Amerika hangja című kárpit, amely egy régi típusú rádiót formáz, de olyan élethűen, hogy az ember önkéntelenül is a gomb után nyúl, hogy bekapcsolja. A készülék elejébe egy képeslap van „betűzve" (pontosabban beszőve) láthatóan Amerikából, bélyeggel, pecséttel.

– Vagy tíz éve rendeztek egy hazai biennálét – meséli a mű születésének történetét Tamás –, amelyre „Párbeszédek" témakörben kellett tervezni, akkor csináltuk. Az ötvenes évek végén ugye sok fiatal hagyta el az országot, települt le az Egyesült Államokban, azután csak küldték haza a képeslapokat, amit a szülők szimbólumképpen betűztek a rádióba. Sajátos és tipikus formája volt ez a párbeszédnek akkoriban.

Mindez persze csak egyetlen téma a művészházaspár kárpitba szőtt világlátásának példájaként, de a Magyar Kárpitművészek Egyesületének tagjaként készítettek ők a közelmúltban nemzetközi hírverést keltő millenniumi tárgyú, vagy Himnusz-ihlette alkotást is. Idén márciusban a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma mindkettőjük életművét a magyar kárpitművészet legnevesebb képviselőjének emlékére alapított Ferenczy Noémi-díjjal jutalmazta.

Joó Hajnalka

Operaház

Ezredvégi gondolatok

XIII. kerületi Hírmondó 2002. okt. 31.

Nyerges Éva, texszemüvén

L: Soós Tamás

– : Vadak és „újszelídek" 24-25

Új Tübör Bp. 1986. szept. 14. XXIII/37

NYERGES Éva textilművész

91 6. 49

Új Művészet

NYERGES Éva

A Müvelődési és Közoktatási Minisztérium biennálé dijazottja 1992. /Szombathelyi Textil biennálé/ = Magyar Nemzet, 1992. julius 2. 11.p.

NYERGES Éva textil.

17. 16.

Új Művészet 1992

MEGHÍVÓ

Tisztelettel meghívjuk Önt és barátait

NYERGES ÉVA és OLÁH TAMÁS
gobelinművészek

kiállításának megnyitására
2000. február 17-én 16 órára
a Simontornyai Vármúzeumba.

A kiállítást megnyitja:

Takács Mária
múzeumigazgató

Megtekinthető:
április 15-ig vasárnap és hétfő
kivételével naponta 10-16 óráig.

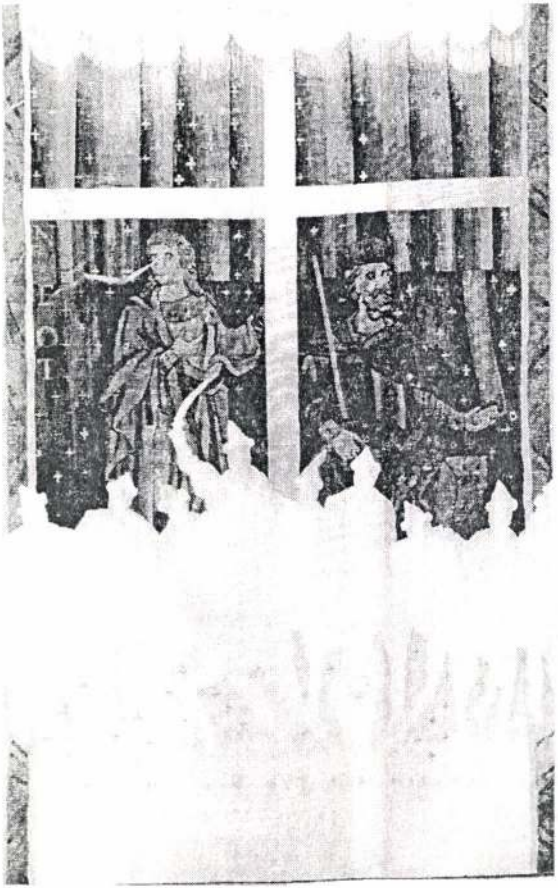

Szeretettel meghívjuk
Önt és barátait

NYERGES ÉVA – OLÁH TAMÁS
Ferenczy-díjas kárpitművészek

kiállítására

A kiállítást megnyitja
Takáts Ferenc
irodalomtörténész, kritikus

2002. október 2-án, szerdán
18 órakor

Megtekinthető:
2002. októberber 2-18-ig
hétköznap 14-20 óráig

ÚJLIPÓTVÁROSI

KLUB-GALÉRIA

Újlipótvárosi Klub-Galéria
1136 Bp., Tátra u. 20/b. T: 320-53-80
/bejárat a Radnóti M. utca felől/
http://members.chello.hu/ujlipotvaros

Nyerges Éva

A MAGY. ID. MŰV. AZ EZREDFORDULÓN
SS.P.

szólók ismeretesek), létrejött a ki

Rippl-Rónai özvegye nagyobb százaléko

örökösnek járó egyéb összegből, s FL lemond

II.köt. 6o8-61o, 614., 616., 618-621.

639., 642., 646-647., 667-668.sz.)

5. Nincs nyoma annak, járt-e Pewny Denis

Röviden

Sportdélelőtt a Batthyány-ban
Március 2-án délelőtt ismételten óvodás családi sportszombaton vehettek részt a kerület érdeklődő családjai. A Batthyány Lajos Általános Iskola tornaterme nemcsak a testnevelés órákon hangos vidám gyerekek zsongásától, hanem ezen a szombat délelőttön is ujjongás, éljenzés, szurkolás töltötte be immáron 130 éves iskolánkat. Három színtéren zajlottak az ügyességi játékok. Mindenki megtalálhatta a kedvére valót. Volt, aki célbadobott, volt, aki kanálban pingponglabdával egyensúlyozott a padon, volt, aki a lufi fejeléssel próbálkozott, s természetesen nem hiányozhatott a foci sem. A Batthyány Lajos Általános Iskola nem csak a sportszombatoknak ad helyet tornatermében. A Baráti Bőrlabda SE. már második éve tartja itt fociedzéseit óvodások és kisiskolások részére. Szeretettel várjuk szeptembertől azokat az elsős gyerekeket is, akik szeretik a mozgást, a testnevelést és szeretnék, ha délután helyben megoldott lenne a mozgás, az edzés. A következő sportdélelőtt a Batthyány Lajos Általános Iskola és a Baráti Bőrlabda SE közös szervezésében április 13-án szombaton délelőtt 9-11 óráig lesz. Ezen a délelőttön kézműves foglalkozásokkal, tánc és daltanulással színesítjük a programot. Várunk mindenkit, aki sportolni, játszani vagy az iskolával ismerkedni vágyik.

Szabó Lajosné igazgatóhelyettes

Érem, zsíros kenyér, kosárlabda
Kerületünk kosárlab[illegible]

Hetvenöt éves az „élő legenda"

Buzánszki, Grosics és Szepesi Puskás Ferencről

Nem egyszerű születésnapra kerül sor április 2-án Budapesten. Elfogultság nélkül ki lehet jelenteni, hogy ez a 75. születésnap nem csak egy magyar család ünnepnapja, hanem egy kicsit az egész labdarúgó világé is. Ezen a napon érkezik el ugyanis háromnegyed-százados jubileumához Puskás Ferenc, a világ valaha élt egyik legjobb labdarúgója, Budavár Díszpolgára. Az az ember, aki képes volt húsz éven át nemzetközi szinten is kiemelkedő produkciók sorára. A „száguldó őrnagy", aki a bal lábával írt történelmet. Azt a zseniális labdarúgót ünnepli április 2-án a sportvilág, aki 1953 november 25-én briliáns játékával és két góljával döntő érdemeket szerzett abban, hogy a magyar válogatott 6:3-ra le tudta győzni a Wembley-stadionban az otthonában 90 éve veretlen angol labdarúgó válogatottat. Az a Puskás Ferenc áll az érdeklődés középpontjában ezen a napon, aki az 1954-ben elvesztett világbajnoki döntőt követően 1956-ban új lapot tudott nyitni életében és rendkívüli akaraterőről tanúságot téve Spanyolországban megújult, s további évtizeden át, 40 éves koráig tudott az ottani élvonalban szerepelni.

Puskás Ferenc visszavonulását követően edzőként is maradandót alkotott: Chilétől Amerikán át egészen Ausztráliáig eljutott; legnagyobb sikereit a görög Panathinaikosz csapatával érte el. Amikor hazatért Magyarországra, előbb a labdarúgó szövetség igazgatójaként dolgozott, majd pályafutását 1993-ban egy rövid kapitányi periódussal fejezte be. Az utóbbi években egészségi állapota meggyengült, bár fizikailag igen jó kondíciónak örvendhet.

Ünneplésére a budapesti Marriott Hotelben kerül sor; erre az alkalomra hazalátogatnak Spanyolországban élő leányával együtt unokái és dédunokái is. Az „élő legenda" emberi nagyságának felidézésére először a 14 nyári olimpiai játékról tudósított világhírű rádióriportert, Szepesi Györgyöt kértem meg.

- Öcsi a magyar válogatotton belüli kivételes csapategység és barátság egyik legfőbb pillére volt, aki valamennyi játékostársára árgus szemekkel figyelt. Emlékszem, egy alkalommal csapatom, a Dorog Puskásékkal, azaz a Budapesti Honvéddal játszott bajnokit. Kisebb sérüléssel léptem pályára, s ezt ő is tudta. A kezdés előtt valamennyi csapattársának külön felhívta a figyelmét arra, hogy még véletlenül se rúgjanak meg engem, mert abban az esetben ő rúgja ki az illetőt a Honvéd csapatából a pályán kívülre...

Az utolsó ölelés Hidegkuti Nándor halála előtt

A Budapesthez közeli kis bányászváros, az egykor élvonalbeli csapattal rendelkező Dorog másik kiváló szülötte, a leginkább csak „Fekete Párduc" néven emlegetett Grosics Gyula (76) a könnyeivel küszködött, amikor Puskás emberi megnyilatkozásairól kérdeztem.

- Talán az mond róla a legtöbbet, hogy soha egyetlen játékostársat nem bírált, nem szidott, még a váratla-

hogy emberileg is kiemelkedő volt. Ezt erősítették meg a ma is kitűnő egészségnek örvendő jobbhátvéd, Buzánszki Jenő (76) szavai is.

NYERGES Éva

Vármegyéd

Kiállítások a Budavári Kárpitműhelyben

Nyerges Éva és Oláh Tamás a szó klasszikus értelmében vett alkotópáros. Többnyire közösek a műveik és közösen állítanak ki. A Budavári Kárpitműhelyben ismét együtt láthatók a munkáik.

Pályájukat az 1970-es évek elején mindketten egy időben kezdték és azonos alkotócsoportokhoz kapcsolódtak.: Gobelin 14, Folyamat társaság. A Magyar Iparművészeti Főiskolán Plesnivy Károly tanítványai voltak.

Pályakezdő művészekként az Ezüstgerely pályázaton lettek nyertesek. A kezdetek radikális formai kísérleteivel párhuzamosan a klasszikus gobelinműfaj "birtoklására", "meghódítására" és a műfaji keretek kitágítására törekedtek. Későbbi különös megoldású munkáik a XX. század híres képzőművészeti alkotások parafrázisai. Ez a "parafrázis" természetesen a művek újra-gondolásait, átgondolásait is jelenti. A testiséget, szexualitást, és a tömegkultúra legendáit idéző művek (Schwarzenegger, Casablanca, Marilyn Monroe)-mellett, a saját szakmájukra való utalást is felfedezhetjük. (Tisztelet Szombathelynek). A fotó és a "filmkép" gyakori megjelenése munkáikban szintén parafrázis (Nagyítás).

A Szentély a Védett táj vagy a nagyformátumú Folyamatos gobelin sajátos keretezése utal a művészpáros ambíciójára amikor is a hagyományosan szőtt kárpitot vagy a saját anyagából vagy egy kimunkált "idegen" anyagból (fából, fémből) készített, konstruált különleges keret fogja, zárja egységbe.

A kétrészes "érzékeny" rajzolatú, és szövésű Petőfi, az Ezredvégi gondolatok, a vegyes technikájú Kalandozások kora és A szabadság mennybemenetele mind-mind tradicionális megoldású, vagy/és meghökkentő "befejezésű" művek.

Amellett, hogy mindketten az ortodox francia gobelinszövés mesterei, biztos művelői, játékosan és kívánsian lépik át a megszokott műfaji kereteket. E törekvésüket a Folyamat Társaság kiállításain is megfigyelhetjük. Külön kiemelést érdemelne Oláh Tamás különös munkája, a perforált-lemez, réz műegyüttes, tárgyegyüttes, a Te vagy a fény az éjszakában című szcenikai ihletettségű installáció.

A szerzőpáros a Budavári Kárpitműhelyben gobelineket, kárpit-vázlatokat, terveket mutat be. Mindketten a Magyar Kárpitművészek Egyesületének tagjai (MKE), a kulturális kormányzat - munkásságuk elismeréseképpen - március 14-én Ferenczy Noémi díjjal tüntette ki őket. Kiállításukat Angyal Mária művészettörténész nyitotta meg.

Penkala Éva textilművész jellegzetes munkáival, az Elemek sorozattal évekkel ezelőtt találkozhatott a néző Gödöllőn. A 70x70 cm-es négyzetes kompozíciók karakteres, impulzív, figyelemfelhívó művek, amelyek keleti asszociációk, emlékek hordozói. A művész elmondása szerint valóban keleti inspirációra születtek a munkák. Az említett művek, éppúgy mint más munkák szétfeszítik a keretet, az erős színek pedig jellegzetesen Penkala Éva színei.

A művek címei - Meditáció, Csend, Szabadság, Sötétség, Elemek - pedig feltehetően utalnak a művész gondolkodásmódjára.

Penkala Éva a kísérleti textiltől a tértextilig, a műfaj határait a legvégsőkig tágítja. Mindig a tartalomhoz illő formát választ.

A tanítás centrális helyet foglal el a művész életében. "A tanítás nagyon személyes dolog... együtt kell munkálkodni, gondolkodni, vitatkozni, a tanítványokkal, szükséges az állandó dialógus, a folyamatos inspiráció... a támogatás... a szellemi készenlét... "...vallja a művész.

A kiállított munkák pedig valóban tükrözik őt magát, a kísérletezőt, a megállapodottat, a lázadót. A tanítót. Ahogy egyik korábbi méltatója fogalmazott:

"A művész gobelin-kompozíciói jelképekkel szólnak, olyan végső világukat elért formákkal "ábrázolnak" amelyek már nem tárgyiasak konkrét formákhoz szokott szemünk számára. Mégis esszenciálisan hordozzák egy-egy jelenség közérzetét"

A kiállítás április 10-ig látogatható a Magyar Kultúra Alapítvány Házában (1014 Budapest, Szentháromság tér 6.)

Jóry

Programok

Széchenyi emlékest

A Budai Polgári Casino Széchenyi István emlékestet rendez 2002. április 10-én 19 órakor a Budavári Önkormányzat aulájában (I. kerület, Kapisztrán tér 1.). Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

A műsor: Pejach István előadása gr. Széchenyi István levelezéseiből.

Az előadóművészek: Sudár Annamária előadóművész az Erkel Ferenc Kamarazenekar vonósnégyese, Kónya István lantművész, Menyhért Mariann énekművész v. Marik Péter énekművész, Bíró Attila zongoraművész fellépésével. Rendező: Felföldi Anikó.

Játszóház

A Budavári Általános Iskola Játszóházba hívja a nagycsoportos óvodásokat április 6-án (szombaton) délelőtt 10-12 óráig. Szeretettel várunk minden érdeklődőt.

dr. Szaszkó Lászlóné *igazgató,*
Denkeyné Borsós Judit *tanító néni,*
Husztiné Keresztes Tünde *tanító néni*

Kodály-metszetek

Tavaszy Noémi festő-grafikusművész Kodály Zoltán tiszteletére készített linómetszet sorozatának kiállítása látható a Szabolcsi Bence zeneiskola aulájában (1052 Bp. Vármegye u. 9.) A kiállítás megtekinthető: 2002. márciustól a tanév végéig, hétfőtől péntekig naponta 10-18 óráig.

Szombaton nyílt meg a zsámbéki műveltódési házban Nyerges Éva és Oláh Tamás gobelinkiállítása

FOTÓ: SZIGETI TAMÁS

múltak

ıy 1998-ban öt-
eddig hatvanöt
mezres, vagyis
atározatot ho-
ításul: a Horn-
ves működése
t ilyen határo-

jelenlegi kor-
éves ciklusára,
25 titkos határ-
Horn-kormá-
ɔb.
magyar nem-
a parlament-
oizottságokban
ɔkban békésen
-hatalom (mert
igazi hatalom)
ödőbb jellegű,
vista" elődje.
áciákban értel-
ınyiségű titkosí-
gyanút. Netán
özönével sem-
nem igénylő
zuli kinevezé-
ányátvételeket,
almatlan töme-
k a belső opera-
atalomkoncent-
yúlást biztosító
atokat?
ngban van az a

szentelte. Ki úgy, hogy tárgyszerűen, szerepét nem szépítve számolt be egykori tevékenységéről. Németország a többi között ettől lett mára végérvényesen európai. (Ami ma a német politikai kultúrából hiányzik, az nem annyira a múlttal, mint inkább a közelmúlttal való leszámolás: a 68-as messianisztikus baloldali nemzedék egyelőre hiányzó szembenézése saját máig tartó politikai révületével. E máig ható igézet félelmetes erővel mutatkozott meg a boszniai, de különösen a koszovói válság idején az elfogultan NATO-ellenes, álszent pacifista megmozdulásokban.)

Nem ismerek olyan jobboldali magyart, aki azért, mert részt vett a magyar zsidóság deportálásában (amit mindenestől ma-

latot eleve lehetetlenné tett, s ezáltal konzerválta a rasszista hagyományokat. A baloldali szembenézés sem volt általános, hanem inkább csak ritka személyes teljesítmény; annyi mára azért elvárható volna, hogy erkölcsi példája okot adjon legalább a minimális bizalomra azok iránt, akik erre képesek voltak, ha követendő példára már nem is futja. Szégyenletes, hogy milyen mértékben kér-

„Hogyan lehet az embertelenül működő, irgalmatlan szervezetekkel szemben kétségbeesetten védekező emberek szavait felhasználni arra, hogy ma diszkreditálják őket?... Hogyan lehet mai politikus és közíró annyira hitvány, hogy mindezzel négy évtized múltán visszaél?"

dőjelezik meg ennek a szembenézésnek az őszinteségét jobboldali közírók és kormánytanácsadók csak azért, mert a politikai feszültségkeltés az archaikus beidegződésű jobboldal szempontjainak megfelel.

Az ellenfélnek, amely az „antibolsevizmus" címzettje, valójá-

let, amely természetszerűen v
ja ki az ellenhatást, s mára en
következtében gyűlölködő a
litikai közélet.

A kormány pártújságíró
Nagy Imre-perben az élet
harcoló Vásárhelyi Miklós vé
róság előtt elmondott bűnbá
fogadkozó szavairól újabban
állítják, hogy azok az egy
vádlott tényleges akkori felfo
sát fejezték ki. Olyan múltb
másokat egyébként nem terh
önostorozó kijelentésekkel él
vissza, amelyeket teljesen kis
gáltatott emberek az életben
radás reményében mondtak
akkoriban, lettek légyen balo
liak vagy jobboldaliak a lel
mélyén. A forradalmat köv
megtorlások nyomozó hat
gainak és bíróságaiknak min
tettét a gyűlölet és a totális h
lom igézete hatotta át. Olyan
róságok voltak ezek, amely
nek titkossága nem adott sem
féle esélyt a vádlottaknak a
szerű védekezésre.

Hogyan lehet az ilyen em
telenül működő, irgalma
szervezetekkel szemben két
beesetten védekező emb
szavait felhasználni arra, h

Nyerges Ferenc

nyíregyházi szücs

l.

Kiss Lajos: A nyíregyházai szücsmesterségés szücsornamentika.

Bp 1929. 60–62. l.

ábrákkal

M.D.K.

Nyerges Ferenc képiró és fafaragó

Brassói. 1664-ben a csiksomlyói jegytemplom nagy oltára részére szent Katalin és Borbála szobrokat farag.

Boros Fortunát:A csiksomlyói kegyhely.Kolozsvár 1943
26

M. D. K.

NYERGES Ferenc szobrász, testő
Brassóban

1664. Csiksomlyó, Krencsek Tővetára

Agghány: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 250. l.

MDK

Nyerges Ferenc brassói festő és szobrász XVII.sz.

Vita Aggházy Mária a Barokk Szobrászat Magyarországon c. kandidátusi értekezéséről. Garas Klára opponensi véleménye Művért 1957.VI.évf.4.sz.314.l.

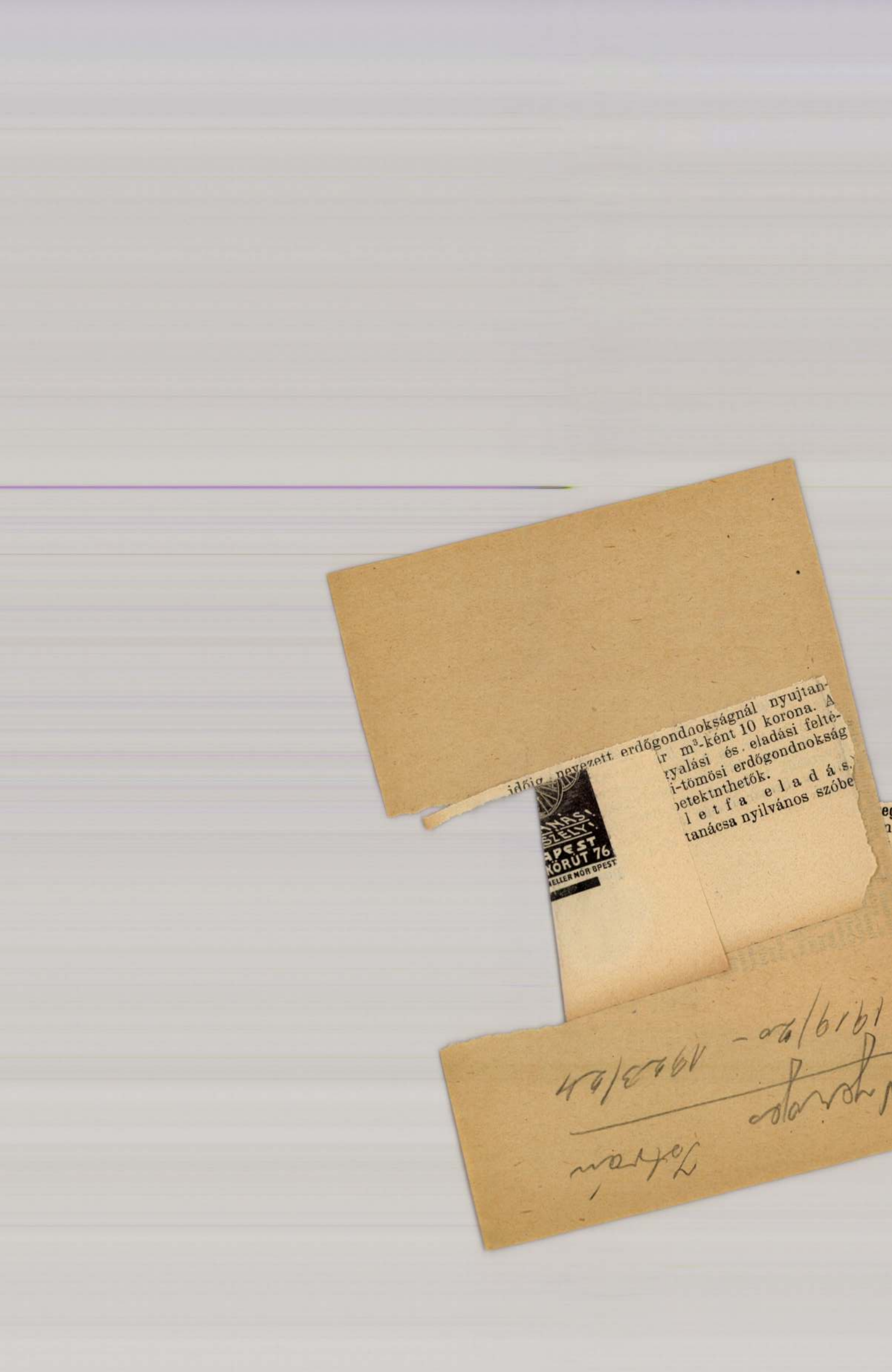

NÁS!
SZÉLY!
APEST
KÖRÚT 76
ELLER MÖR BPEST

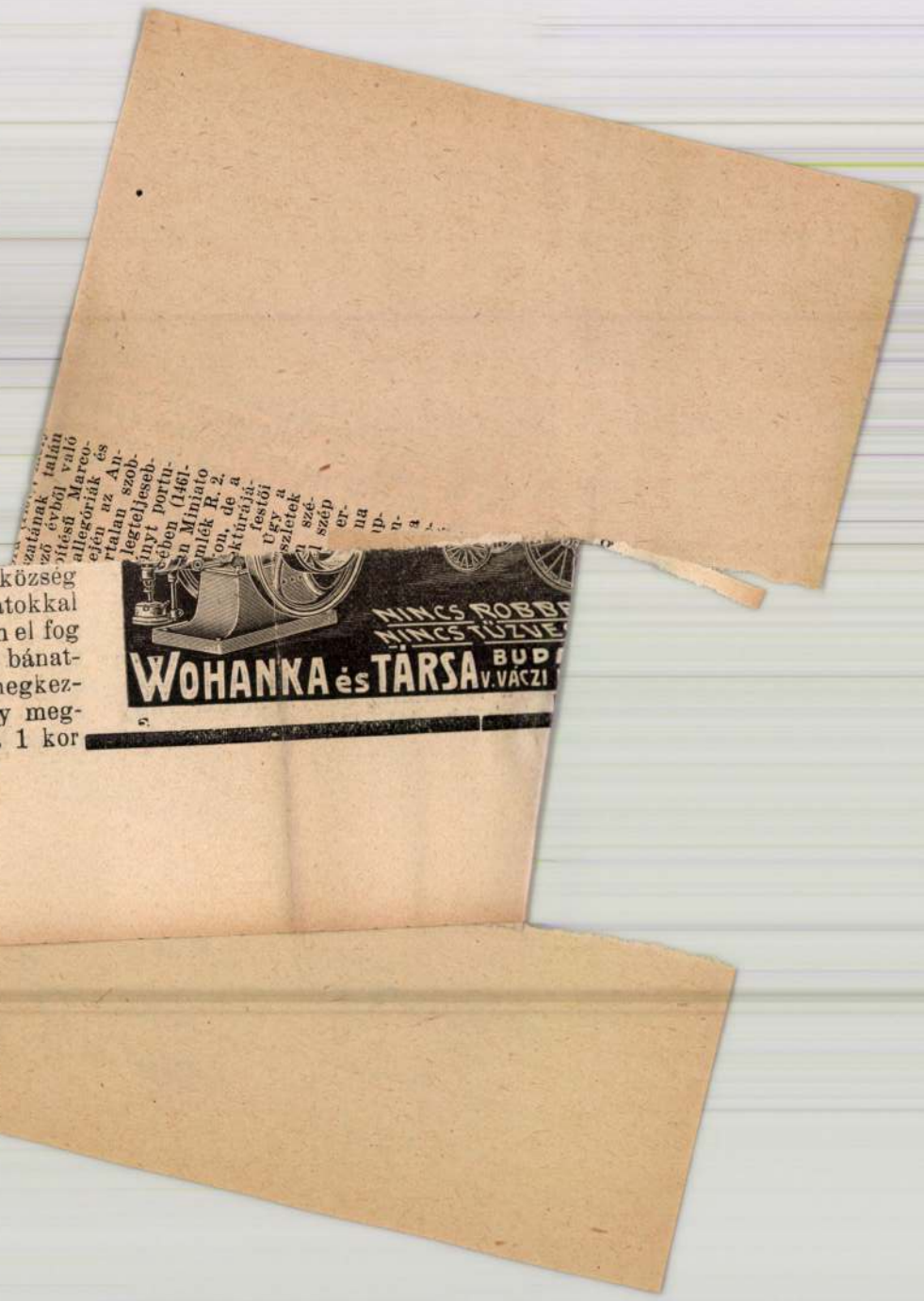
NINCS ROBB
NINCS TŰZVE
WOHANKA és TÁRSA
BUD
V. VÁCZI

Nyerges Zoltán
festő
VIII. Kisfaludy u. 9

MKSz 1947

ILKES 1964

MDK

Nyerges István

1951-ben "É r d e m e s m u n k á s" az államositott Zsolnay-gyár "Nemzeti Vállalatnál".

78.o. 51. jegyz.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Nyerges István

A balatoni kultúrnap plakátpályázatára beküldött „Tihany" c. pályamüve dicsérő elismerésben részesült. (említve.)

Budapesti Hirlap, 1928. máj. 20.

Nagerges István, porcelánfestő iparművén 7 Dh

Több mint harminc éve dolgozik mint porcelánfestő. Kispesten kezdte a porcelángyárban.

Faludi András: Porcelánfestők között a pécsi Zsolnai-gyárban 12. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1960. dec. 18 [Vidéki]

N.D.4

NYERGESS István tanácsos

Az 1685. évi összeírásban szerepel ungvárt

Hodinka Antal: Adalékok az ungvári nár és tartománya és ungvár város történetéhez ungvár 1917. ~~50.~~ l.
24.

~~PETER~~

~~a comodo mellot~~

MDK

Nyerges István,

Vaszary János tanár növendéke, rajzaival szerepelt a kiállitáson.

Az OMKK Föisk Növ.Munk.kiáll. 1923 márc.18-25. Kat.19.1.
Ernst Muz.

Nyerges Gáborról, naiv művészről

Két esztendeje nyílt meg a naiv művészek múzeuma Kecskeméten. 1948. májustól állandó kiállításon láthatjuk az érdeklődők a naiv művészek műveit. Az ismertetőből megtudjuk, hogy a művészi gyári munkás, a gépek között gondolt a szépre, szabad idejében festettek.

Tamás Éva: Naiv művészek múzeuma Kecskeméten.
Népszabadság, 1948. júl. 19.

Nyerges István, [naiv festő]

L. Tóth Imre

Tamás É.: Naiv művészek ... 7.

Népszabadság, Bp. 1978. júl. 19.

NYERGES ISTVÁN

NYERGES ISTVÁN naiv festő alkotásaiból nyitottak kiállítást kedden Dorogon a járási művelődési központban.

Magyar Hirlap 1975/268/6

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Neue Zeitung
1974 AUG 23

Stefan Nyergesis
1021 1974 AUG 23

*

Von Kernstok bekam er einen Bleistift...

*

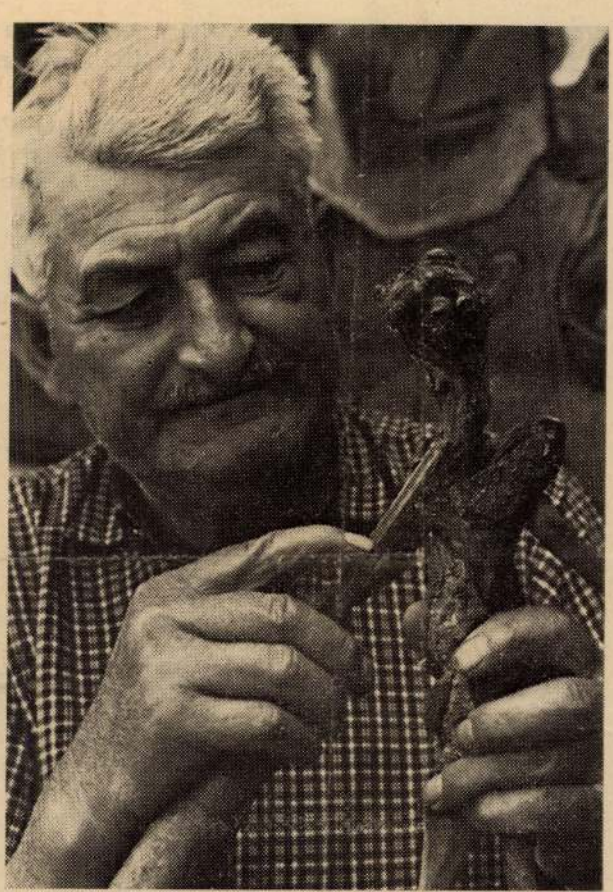

Wo der Weg von *Nyergesújfalu* scharf zur Gemeinde *Bajót* abbiegt, steht das Haus *Stefan Nyergesis* (geb. *Maul*). Ich treffe den alten Mann auf dem weissgetünchten Flur beim Malen an. Das Leben Stefan Nyergesis wurde durch die Kunst, Malerei und das Schnitzen vervollständigt. Sein Bruder *Johann* wird im ganzen Land als Maler verehrt. Stefan-Vetter bemühte sich aber nie um Lorbeeren. Als wir uns zu Tisch setzen und vor uns ein Krug mit wohlschmeckendem Wein steht, erzählt Stefan-bácsi über die Jahrzehnte, die er in der Eternitfabrik verbracht hat:

„Als ich nach 46 Arbeitsjahren von der Schieferfabrik aus in Rente ging, errechneten meine Kollegen, dass durch meine Hände so viel Schiefer gegangen ist der ausreicht, um damit 40 Millionen Familienhäuser zu decken... Ich arbeitete als Maschinenmeister in der Fabrik und hatte nie den Wunsch, von dort fortzugehen. Ich war kaum älter als 10 Jahre, als mich mein Vater dort unterbrachte; erst trug ich Wasser, als ich stärker wurde, kam ich an eine Maschine."

Holzschnitzereien, beeindruckend naive Zeichnungen, aufrichtige, kindlich-kleine Gemälde und Keramiken kommen zum Vorschein. Es sind sehr schöne Werke. Aus den Schöpfungen von Stefan Nyergesi treten uns die Familie, das Dorfleben, die Arbeit der einfachen Menschen und manchmal ihre Feierlichkeiten entgegen.

Károly *Kernstok*, eine bedeutende Persönlichkeit der ungarischen Malerei, lebte in Nyergesújfalu. Im Nachbarhaus wohnten die Geschwister Maul. (Als die erste Ausstellung von Johann Nyergesi in Budapest veranstaltet wurde, nahm er den ungarischen Namen an.) Kernstock beschäftigte die beiden Brüder als Pinselträger, Ruderer und hiess sie auf die Palette aufpassen. Kernstok malte gerne auf der Donauinsel bei Nyergesújfalu. Stefan ruderte, und der Künstler schwamm neben dem mit der Staffelei bepackten Boot her. Vielleicht erhielt Stefan Nyergesi hier die ersten Eindrücke und Erlebnisse. Er bringt einige Erinnerungen aus diesen Jahren zur Sprache:

„Wir gingen sehr oft auf die Insel... Oft kamen auch Kernstoks Gäste mit uns. Ich steuerte das Boot, als *Ady* und *Csinszka* mit uns kamen, auch *Czóbel* war häufiger Gast. Einmal, im Sommer 1919, als Kernstok in der Gemeinde eine Malschule errichtete, war auch Béla *Kun* bei ihm zu Gast."

Und ein grosser Augenblick: Das Kind langweilte sich und zeichnete im geheimen Kernstok. Der Künstler sah die Zeichnung: *„Hast du das gemacht?"* fragte er. Hinterher gab er Stefan Papier und Bleistift und leitete seine Arbeit. Sie schufen gemeinsam auf der Donauinsel. Hier entstanden Kernstoks wunderbare Bilder die *„Mühle"* und *„Gewitter"*, bei denen Stefan Nyergesi Modell gestanden hatte.

Auf Stefan-Vetter trifft das lateinische Zitat: *„Pictor et sculptor sum"* zu — was er kann, hat er aber als Autodidakt gelernt. Er schuf um sich eine spezifische Märchenwelt. Blumen, Menschen, pflügende und säende Bauern erwachen zum Leben. Wenn der alte Mann unterwegs ist, greift er häufig zu dem Notizblock in seiner Tasche — er formt das Gesehene zu Bildern.

Es lohnt sich nicht, darüber zu meditieren, was wohl aus Stefan Nyergesi geworden wäre, wenn er unter besseren Verhältnissen hätte leben können. Er hatte die Möglichkeit: *Rudnay* lud ihn einmal in seine Malschule ein. Aber der Krieg kam dazwischen. Vor einigen Jahren besuchte ihn Béla Czóbel — vielleicht suchte er die alten Erinnerungen, die Nostalgie — und ermunterte, lobte Stefan-Vetter.

Harmonikaspieler — Terrakotta

Seine Werke sind weit verstreut. In den dreissiger Jahren räumte ein geschickter holländischer Geschäftsmann sein Atelier geradezu aus: Er kaufte alle seine Werke auf. Aber der Maler trennt sich heute nicht mehr gern von ihnen:

„Ich betrachte sie als meine Kinder... Wenn mich etwas bedrückt, etwas nicht so geht, wie ich es möchte, nehme ich die alten Zeichnungen und Schnitzereien hervor. Ich betrachte sie, spiele ‚ihnen' auf der Harmonika vor und werde ruhig. Die Kunst, die Freude des Schaffens haben mein Leben vollständig und schön gemacht. Und sie machen mich auch jetzt, im Alter, glücklich. Ich habe nie für Geld gemalt. Mich regte die Schaffensfreude an. Manchmal erhielt ich auch Lob und gute Worte. Das tat wohl. Wenn vielen meine Arbeiten gefallen, habe ich vielleicht nicht umsonst geschaffen."

Lajos Cs. Nagy

INNENPOLIT

Am 20. August, am Tag unserer Verfassung, kam es im ganzen Lande zu Feierlichkeiten, die ein schönes und bleibendes Erlebnis boten. Es wurden neue Fabriken, Betriebe ihrer Bestimmung übergeben; Pädagogen und Maurer besichtigten die Klassenräume neuer Schulen. An die erhebende Zeremonie der Vereidigung der jungen Offiziere vorm ersten Haus des Landes, dem Parlamentsgebäude in Budapest, wird man noch lange zurückdenken und auch die blendenden Momente der Wasser- und Luftparade werden uns noch lange in Erinnerung bleiben, genauso wie das sprühende, bunte Feuerwerk über dem Gellértberg. Doch über diese schönen Äusserlichkeiten hinaus war der das tiefe Gefühl zum Ausdruck bringende Inhalt des Festes viel wichtiger. Es gab keine Genossenschaft, wo man nicht Arbeiter empfangen hätte. *Arbeiter- und Bauerntreffen.* Dieser Begriff hat heute einen anderen Inhalt als noch vor 15—20 Jahren. Jetzt fahren die Dreher, Fräser, Maurer aus der Fabrik und die Bergarbeiter nicht mehr zum Ernteeinsatz hin. Jetzt bedarf das Dorf Hilfe anderer Art. Es bedarf vor allem des Verständnisses für seine Arbeit. Weil es undenkbar schwer war, in kaum einem Jahrzehnt jenes Niveau zu erreichen, das für die jetzige ungarische Landwirtschaft charakteristisch ist. Und wie gut die Ernteergebnisse sind! Einst plagten sich anderthalb Millionen Menschen mit der Ernte ab, und jetzt waren kaum 150 000 Menschen im Einsatz. Dies zeugt vom Entwicklungsstand unserer [illegible]. Und das haben auch jene Arbeiter mit Freude und Glück festgestellt, von denen die LPG-Bauern, Arbeiter der Staatsgüter noch modernere und noch leichter zu bedienende Maschinen bekommen möchten. Alles in allem: *der 20. August war ein inniges, schönes Fest. Man feierte würdig das neue Brot, die 25jährige Verfassung, das Grundgesetz unseres Landes.* Wenn wir aber vom Recht, von Menschlichkeit, vom selbständigen Staat sprechen, so müssen wir auch an die hervorragende Persönlichkeit unserer nationalen Vergangenheit, an den Gründer des ungarischen Staates, an König Stephan denken.

Festredner der Grossversammlungen in allen Teilen des Landes sprachen von den hervorragenden Eigenschaften dieses grossartigen Staatsmannes sowie auch über unsere drei Jahrzehnte, über unser Heute. Und so war es auch richtig, so war das Fest vollständig. Die ungarische Verfassung bedeutete nach so vielen Jahrhunderten der Unterdrückung einen Gipfelpunkt, doch diesem werden weitere folgen, sind doch die Möglichkeiten des Sozialismus sowohl bezüglich der Freiheit als auch des Wohlstandes unbeschränkt.

Die Nation gedachte also voller Ehrfurcht des Gründers ihres Staates, sie gedachte der Kraft des Volkes, das unsere Verfassung im Jahre 1949 geschaffen hat; wir feierten gemeinsam das Fest der Verfassung.

Gyula Bereczky

Gehört — gesehen — notiert

In der Gyönker Bäckerei wurde dreifache Namensgebung gefeiert. Drei Brüder — Gábor Laszk, Georg Laszk und Friedrich Laszk — feierten ihre Töchter Csilla, Mariann und Katharina. Die Leiter der Arbeitsstellen der Eltern — der Direktor des Bäckereiunternehmens József Szabó sowie der Direktor der Gyönker MEZŐGÉP-Zweigstelle — überreichten den Gefeierten neben den herzlichen Glückwünschen auch Geschenke.

●

Im Türr-Gymnasium von Pápa wird im September eine Klasse für Kindergärtnerinnenausbildung eröffnet. 38 Mädchen können sich mit den Fachkenntnissen ihres künftigen Berufs vertraut machen. Der Mangel an Kindergärtnerinnen wird durch den späteren Einsatz der jetzigen Mittelschülerinnen im Komitat Veszprém bedeutend verringert. Eine andere schulische Neuheit des Komitats: im Gymnasium von Zirc wird im September eine Klasse mit erweitertem Deutschunterricht eröffnet.

●

Das Komitatskomitee der USAP Komárom beriet im Juli über die Lage des Bildungswesens und die Aufgaben seiner Entwicklung im Komitat Komárom. Unter anderem wurde festgestellt, dass „das Bildungswesen ein wichtiges Mittel auch in der Stärkung des Nationalitäten-Bewusstseins und der Zusammenarbeit" sei. Die Nationalitäten werden im Amateurkunstleben des Komitats vor allem durch 29 Nationalitätenensembles vertreten. Laut Empfehlung sollen die örtlichen Organisationen der

Einer der duftenden und beliebten Seltenheiten der Alpenpflanzenwelt, der Zyklamen, gedeiht in den Wäldern um Sopron, besonders im Brennbergbányaer Tal. Das frühe Erblühen dieser Blumen soll heuer — so meinen es die Alten von Sopron — einen frühen Herbst bringen.

●

Noch in diesem Jahr wird die Hausfabrik in Veszprém in Betrieb gestellt. Es sollen hier jährlich Paneele für etwa 2300 Wohnungen hergestellt werden. Die einzelnen Stükke werden grösser sein als die bisher allgemein produzierten, und so eignen sie sich auch zum Bau von grösseren Wohnungen.

●

20 Werktätigen der ÁFÉSZ in Sárbogárd, im Komitat Fejér, wurden unlängst mit der Auszeichnung „Hervorragender Werktätiger" und mit einer Geldbelohnung von 28 400 Forint bedacht.

●

In mehreren Dörfern des Bezirkes Dorog hielt man vor kurzem die Sitzung des Vollzugsausschusses der Räte ab, so in Dorog, in Kesztölc, Bajót und Süttő. In Dorog stand die Lage des Klientenempfanges, die Information und die Erledigung der Anmeldungen von öffentlichem Interesse auf der Tagesordnung. In Süttő wiederum wertete man zuerst das Budget des ersten Halbjahres 1974 aus, im weiteren beriet man über die Weiterbildung der im Ratsapparat

Mondrian, Piet 50, 201
Monet, Claude 7, 121, 140
Muche, Georg 81
Munch, Edvard 9, 118
Munkácsy Mihály 126, 134, 137, 138, 139, 140, 142, 228
Muthez, Richard 220

Nagy Balogh János 169, 174
Nagy Sándor 201
Nolde, Emil 7, 8, 114
Nemes Lampérth József 170, 171

Nyergesi János 174

Paál László 134, 139
Paizs–Goebel Jenő 168
Passuth Krisztina 236
Pataki Gábor 236
Pechstein, Max 80
Perlrott Csaba Vilmos 126, 158–159, 160
Petőfi Sándor 126
Péri László 81, 92, 96, 203, 211, 213–214, 241
Picasso, Pablo 14, 18, 19, 21, 22, 23, 24, 25, 124, 151, 163, 201, 203, 205
Piloty, Karl 133, 136, 168
Pissarro, Camille 121, 140
Poelzig, Hans 48, 51
Poussin, Nicolas 90
Pór Bertalan 98, 162, 164–165, 172, 200
Prinzhorn, Hans 64
Pru'dhon, Pierre Paul 118
Puni, Ivan 11, 29–31

Raffaello 184
Redon, Odilon 118
Reinhardt, Max 91
Rembrandt 7
Renoir, Pierre August 119, 120, 121, 140
Rippl–Rónai József 85, 126, 143, 144–148, 149, 150, 153, 154, 161, 174, 178
Rousseau, Henri 118, 186, 187, 216

Scheiber Hugó 199–200, 241
Schelfhout, Lodewijk 8
Schlemmer, Oskar 81
Schlichter, Rudolf 81
Schmidt–Rottluff, Karl 8, 80
Schönberger Armand 158, 163
Schrade, Hubert 88, 89
Schwitters, Kurt 12
Signac, Paul 7, 140
Simon J. György 182
Sisley, Alfred 121, 140
Slevogt, Max 7, 80
Steinmetz, Georg 91

Székely Bertalan 125, 131, 133–136, 137, 140, 172
Szinyei Merse Pál 136, 140, 141, 142
Szobotka Imre 160
Szőnyi István 134, 153, 167, 168–169, 170, 215

Tatlin, Vladimir 28, 45
Terborch, Gerard 19
Thorn–Prikker, Jan 8, 201
Tihanyi Lajos 118, 154–157, 158, 161, 163
Tiziano 89
Togores, José de 82
Toorop, Jan 8, 201
Toulouse–Lautrec, Henri 121
Tour Donas, Marthe 11

Uitz Béla 153, 165, 166–168, 170

Vallotton, Félix 146
Vaszary János 134, 141, 142, 143, 148–150, 169, 174
Vámosi Pál 241
Velázquez 119
Vlaminck, Maurice 82
Vuillard, Edouard 146

Walden, Herwarth 7
Westheim, Paul 89
Whistler, James 7, 146
Wolf, Georg Jacob 89
Wucher, Mónika 236

Zahn, Leopold 118
Zola, Emile 126

Nyerges János

festőművésze gyüjteményes kiállitását nov.4-én nyitották meg Nyergesujfalun a Magyar Viscosagyár müvelődési házában,

Magyar Hirlap 1974 3o5/8

MDK

Nyerges János

Feleségem olvas, sz.tus

Téli Tárlat 1964. Székesfehérvár

egyre növekvő hegemónia
ció/, megkisérelt a leh
fenntartani a nyugati h
tett lépéseket. 1938. a
látogatása napjaiban Bl
kal Mo. fegyverkezési e
ben, amivel legalizálni
szept. 2o-án Imrédy min
és felkérte Hitlert a m
okt,-ben vezetője volt
kon részt vevő delegáci
met-olasz demars miatt
tól az Imrédy-kormánya

MDK

Nyerges János

Feleségem olvas, szin.tus

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.196o.nov.

Myerges Jénos

Telepségem Olvasó, szíves.tus

Nyerges János, festő MDK

58 művét mutatja be a fényes Adolf teremben febr. 8-án megnyíló tárlatán.

— : Kis híradó 2.

ESTI HIRLAP, Dn. 1963. febr. 8.

MDK

Nyerges J. festő

Nyergesujfalui tájkép

Alk. Műv. Lár. - III. Modern Grafika, Bp. 1923. - 3. l.

MDK

Nyergess János, festö

Tollfosztás, vizf.

Az Alkotás Müvészház XXXII. kiállitásának katalogusa.
"A Müvész Két Arca". 1947 III.9-25.

Nyerges J.
Nyergesujfalui tájkép

Alkotás Művészház. III. Modern grafika. Bp. 1923.
1.

3

egyer /Voit/ 5

z 1789 évi egyházlátogatási jegyző-
4 kelyhet, egy aranyozott és ékkövek-
szitett és egy másik olyan pacificalét
amelyiknek talapzata régi volt, ezen-
még számos más szerelvényt sorol fel.
9-ben számba vett 13 darab casu-
pluviale közül - melyeket részben a
sányi és a Szerémy-családok 1784-ben
nyoztak - ma már egy sincs az egyház
ában, az 1818 évi ujabb Canonica Vi-
io még 9 darabot tartott számon. A pa-
án őriznek egy ivrét alaku latinnyelvü
apos XVIII. századi kéziratot, amely-
ime: "Monumenta Parochialia sive
collum Memorabilium Mandatorum Decre-
que Regiorum et aliorum Resolutionum...
mondium Reverendi Domini, Domini And-

Nyerges Ötvös Mihály

A kassai ev. ref. ekkérsia számadásai között nevével 1685 be, már mint néhánával találkozunk.
A Céhregestromban neve elő nem fordul.

Mihalik József. Kassaváros ötvösségének tört. Bpest. 1900. 294. l.

Szilassy János

ötvös.

Nyerges Pál

A Ferencvárosi Pincetárlatban mutatta be Nyerges Pál tájképeit.

H. Gy.: Nyerges Pál művei
Tükör, 1974. február 6–41. oldal.

Nyerges Pál

festő

Szül. 1914. Nyert.

Élet.

Koll. kiáll. Művészet

48. kiáll.

Katalógusa könyvtárban

Nyerges Pál
festő

cród
z
Pester Lloyd. Morgen-
blatt. 1943. nov. 14.
(Drei Maler.)

az irigység rágalmazásait. Ezeriben egyszer látunk *fel állani* egy-egy Nagy Férfiút, 's az ellenis fel zúdulunk, fenekedünk, mintha ítélni tudnánk rólla. — Szánakodásra méltó az emberi nemzet! Kérlek, töltsd bé kérésemet! Szerezd meg nekem a' Magyar Országi leg nevezetesebb Repraesentatiókat. Fáradságodba, költségedbe fog kerülni, jól tudom, de meg adom én a' költsönt. Akaszszuk öszve ennek a' két Magyar Hazának fiait ismeretséggel, 's egymás ügyében való részvétellel.

A' mü Diaetánk még mind tart, 's nemis tudgyuk, mikór leszsz vége, ámbár a' Tiétek, a' mint írják, a' jövőnek 25-kére van ki hirdetve. Mü most az articulusokat visgállyuk, hogy a' Politica és Juridica Administratioban készültteket fel küldhessük. Sokból állanak, de sokkal többől, a' mi ki maradhatott vólna. Szerentsét kivánok annak az emlékezetnek a' ki mind a' régi, mind az újj Törvényeinket meg tarthattya! —

A' Magyar Theatrum számára alkalmas Oblatumot tettek a SS: minden (1809beli) Insurrectionalis Telekre 40 xrt. Fel menyen in nominali 60- vagy 70 ezerre. A' többit az egyenként való emberek adakozása ki pótolhattya. A' Szász Nemzetis jó summát akar adni.

Állandóúl maradtam

Nyerges Pál festő 1

a MOM Művelődési Házban

nyílt kiállítása

Népszava 1972 április 14

J. old

Nyerges Pál

2

Szőnyi István volt a mestere

Népszava 1972 április 14
2. old

Nyerges Pál festőművész

a II. Rákóczi Ferenc gimnázium rajztanárának kiállítása nyílt meg az Optikai Művek művelődési házában. Olaj-pasztellje, akvarellje és olajfestménye látható a kiállításon.

Esti Krónika, 1942. ápr. 7.

Kassa

Nyerges ötvös Mihály, 1685

Arch.Közl.1899. XXI. 294

MDK

Nyerges Pál

Gaal Olga: Jártunk Nagybányán. Magyarság 1941. jun. 15. 4.l.

MDK

Nyerges Pál

Grafikáinak kiállitása 1943.nov.14.-től nov.26.-ig.

Meghivó. A "Műbarát" kiállitási intézet 48.kiáll.

Nyerges Pál MDK

Zebegényi ut, toll

Mücsarnok 1944.VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Nyerges Pál

Zebegényi ut, tollr.

7.nemzeti képsdm. kiáll. 1944. jun. Ulcs.

Myerbeer Phil

Nebelgrau ist, tollir.

Nyerges Pál

A Nemzeti Radio tavaszi
tárlatán szerepelt.

Esti Ujság 1942. VI. 11.

Nyerges Pál

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatán szerepelt.

Új Magyarság 1942. VI. 11.

Nyerges Pál
festő

A Sasad Tsz-ben való foglalatos-
ságot ismerteti.

Telepy Katalin: Mezőgazdaság a képzőművészetben.
Művészet, 1971.január - 26.lap

KDK

Nyerges Pál

Zebegényi út. Tollrajz.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.Kat.
Műcsarnok.1944.jún.1-18-ig. 32.1.

MDK

Nyerges Pál

Sakkozók

M.grafika loo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. ~~1948~~x
1948. jan. 17 l.

R. R. J. gyüjteményes kiállitás.
Ernst Museum 1920.

MDK

Nyerges Pál

Havas sinek, tusr.

Fiatal magyar képzőműv. Főv. Képtár 29. kiáll.
1946. dec. 12 l.

Nyerges Pál

A II. kerületi rajztanárok munkaközösségének első kollektiv kiállitásán részt vett.

Péter Imre: Jegyzetek csoportkiállitásokról
Rajztanitás 1962. IV.sz. 28.l.

MDK

Nyerges Pál

Ostrom után

M.grafika loo éve. Főv.Képtár 32.kiáll. 1948. jan. 16 1.

MDK

Nyerges Pál, festö
szül. 1914

141.sz. Karusszel Linol.metszet
142.sz. Parlamenterek/?/ 1945 Tus.

Stockholmi grafikai kiáll. 1948.April.
Nemzeti Muzeum/Stockholm/ Katal. 23.l.

Nyerges Pál

— Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy **Nyerges Pál** festőművész, a II. Rákóczi Ferenc Gimnázium volt tanára, 1987. május 23-án elhunyt. Drága halottunk temetése 1987. június 9-én, fél 12 órakor lesz a Farkasréti temetőben. A gyászoló család. ×

Magyar Nemzet 1987. VI. 6.

Budapest Főváros IX. ker. Tanácsa meghívja Önt

NYERGES PÁL
festőművész

kiállításának

megnyitójára.

A kiállítást megnyitja:
KATONA TAMÁS
felelős szerkesztő
1977. január 20-án, csütörtökön 18 órakor

FERENCVÁROSI PINCETÁRLAT

Budapest, IX. ker. Mester u. 5.

Megtekinthető:
1977. január 20—tól február 2—ig, naponta 14—19-ig
Vasárnap 10—12 és 14—19 óráig. Hétfőn szünnap.

FERENCVÁROSI

PINCETÁRLAT

4269 fn,v. 13

A BENCÉS APÁTSÁGI TEMPLOM ÉS MÚZEUM LÁTNIVALÓI ÉS KIÁLLÍTÁSAI

Az alapító I. András király kriptája
+
A barokk templom restaurált kórusa és sekrestyéje
+
IV. Károly király-emlékszoba
+
„A barokk feltámasztása a tihanyi apátsági templomban"
restaurálási tanulmányi kiállítás
+
Palatin Gergely (1851–1927) bencés tanár fotókiállítása
+
Nyerges Pál (1914–1987) festőművész akvarelljeiből
rendezett „Balatoni tájak" kiállítás
+
Római és középkori kőtár
(a Laczkó Dezső Múzeum kiállítása)
+
A templom és a múzeum egész évben látogatható
vasárnap 11–18 óráig
hétköznap 9–18 óráig
Szünnap nincs

MEGHÍVÓ

ÁRPÁDHÁZI SZENT ERZSÉBET
thüringiai fejedelemasszony

EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁRA

1995. szeptember 22-én,
pénteken 10.30 órára

NYERGES PÁL

BENCÉS APÁTSÁGI MÚZEUM
TIHANY

A BENCÉS APÁTSÁGI MÚZEUMBA
Tihany, I. András tér 1.

A TIHANYI BENCÉS APÁTSÁG
és
A BENCÉS APÁTSÁGI MÚZEUM,
A MAGYAR NEMZETI MÚZEUM
SÁROSPATAKI RÁKÓCZI MÚZEUMA
és
A SÁROSPATAKI
RÓMAI KATOLIKUS EGYHÁZI GYŰJTEMÉNY

tisztelettel és szeretettel
meghívja az

ÁRPÁDHÁZI SZENT ERZSÉBET-EMLÉKKIÁLLÍTÁS

ünnepélyes megnyitására

Belépés az apátsági templom
főbejáratán!

Az apátsági templomban emlékmise
SZENT ERZSÉBET
tiszteletére

Mise után a vendégeket és a látogatókat
köszönti
KORZENSZKY RICHÁRD OSB
az Apátság házfőnöke

KUKLAY ANTAL
plébános, művészettörténész
ünnepi beszéde
SZENT ERZSÉBET ÉLETÉRŐL
és bemutatja a szent relikviáit tartalmazó
SÁROSPATAKI EREKLYETARTÓT

A múzeumban a kiállítást átadja
DANKÓ KATALIN
a MNM Sárospataki Rákóczi Múzeuma
igazgatója
UZSOKI ANDRÁSNAK
a Bencés Apátsági Múzeum igazgatójának

A kiállítást megnyitja:
VÁRSZEGI ASZTRIK OSB
püspök, pannonhalmi főapát

NYILASY Sándor festő

Apró Ferenc: Nyilasy Sándor:
Kulturicavetől. = Szeged, 1995/2.
hátsó borító

yvművészet (463-482)

Nyerges Pál, festő

● *NYERGES PÁL festőművész alkotásaiból nyílt kiállítás Mosonmagyaróvárott, a helybéli művelődési központban.*

–:O Nyerges Pál

Esti Hírlap, Bp. 1980 aug. 21.

12

Nyerges Pál festő

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 5. sz. 216. o. Kiállítási Naptár.

NYERGES PÁL

A VÍZIVÁROSI PINCEGALÉRIA
BUDAPEST II. KERÜLET KAPÁS UTCA 55. MEGHÍVJA ÖNT

NYERGES PÁL festőművész

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÓJÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA
BREZNAY JÓZSEF festőművész

A MEGNYITÁS IDŐPONTJA 1980. JANUÁR 6., VASÁRNAP DE. 11. ÓRA

*

Megtekinthető január 6—20-ig

hétfőn 17—21 óráig,
kedden szünnap
szerdán szünnap,
csüt. 11—14 és 19—21 óráig,
pénteken 11—14 és 19—21 óráig,
szombaton 10—19 óráig,
vasárnap 10—19 óráig.

802167 FNYV 11.

Nyerges Pál

NYERGES PÁL FESTŐMŰVÉSZ alkotásaiból nyílt kiállítás szerdán Magyaróváron, a művelődési központban. Olajképei és krétarajzai a pannon táj szépségeit, a Balaton-vidéket és a dunántúli városok hangulatos részleteit örökítik meg, az akvarellek pedig a Szigetközbe kalauzolják a tárlatlátogatót. A kiállítás anyagát néhány portré és önarckép egészíti ki.

Magyar Hirlap 1980/8/22/11

Nyerges Pál festő

a MOM műv. Központban rendezték

meg kiállítását.

Kiállítási kalendárium.

Szocialista Művészetért, 1942. jún. 5.

Nyenges Pál
festő

A MOM Szakasits Árpád Művelő-
dési Házának kupolatermében
mutatta tölb mint félszáz alkotá
sát a művész.

Végvári Lajos: Nyenges Pál újabb képei.
Művészet, 1971. szeptember – 37 oldal

Nyerges Pál
festő

A hatvan évhárili Nyerges Pál
Szőnyi István növendéke volt,
Késői korban talált magára
a múzén.

Végvári Lajos: Nyerges Pál ujabb képei.
MÜVÉSZET, 1972.szeptember - 37.oldal

Nyerges Pál
festő

Nyerges Pál a Balaton mellett
talált Emmagára. Csóh István
művészete volt befolyással művei-
re.

Végvári Lajos: Nyerges Pál ujabb képei.
MÜVÉSZET, 1972.szeptember - 37.oldal

Nyerges Pál
festő

Nyerges Pálra Nagybánya és a
posztimpresszionisták művészeté-
nek öröksége, valamint Van Gogh-
gal kapcsolatos élményei hatottak.

Végvári Lajos: Nyerges Pál ujabb képei.
MŰVÉSZET, 1972.szeptember - 37.oldal

A MOM SZAKASITS ÁRPÁD MŰVELŐDÉSI HÁZ
MEGHÍVJA ÖNT

NYERGES PÁL

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA: DR. VÉGVÁRI LAJOS
művészettörténész,
a Képzőművészeti Főiskola tanára
1972. április 7.-én, pénteken 17 órakor

Megtekinthető: április 7-től 16-ig
hétköznap: 14 - 20 óráig
vasárnap: 10 - 18 óráig

BUDAPEST, XII. CSÖRSZ U. 18.

Bonn, 1932 III/3.

Tisztelt Uram,

Engedje meg, hogy megbiztan, mint írásainak, előadásai-nak őszinte becsülője.

Ugrezes [illegible]

[illegible]

Nyerges Pál

A Ferencvárosi Pincetárlat helyiségében Nyerges Pál festőművész kiállitása február 2.-ig,
a Kaposvári Somogyi Képtárban Szervátiusz Jenő szobrászmüvész kiállitása február 14.-ig,

a Pataki István Müvelődési Központban Csete Ildikó és Polgár Rózsa textiltervezők és Polgár Ildikó keramikus kiállitása január 29.-ig tart nyirva, -közli a kulturális eseményeket ismertető rovat.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. jan. 22.
XXI. évf. 4. sz. 8. lap.

Nyerges Pál

Máltatás

H. Gy: Nyerges Pál művei
Tiszlór, 1977. február 6–4 Valdal.

Nyerges Pál

Festő

1. 70 – 78 sz.

Nemzeti Szalon
Tavaszi Szalon

1942

Pécs.

A diszes keretbe foglalt
dökkel megerősitett

QUINQUE

ábrázolja az épületei közül k
lül a visszhang jelképezését
ján ECHO SIMUL UNA ET QUINA s
alól jobbra: 5.

Rm., mér. a vk. 28.8

140-9

Nyerges Pál
festő

l

Tavaszi Szalon

XV. 28. sz.
33. sz.
180. sz.

Nyerges Pál
festő
II. Pasaréti út 15

MKSz 1947

Nyerges Pál
grafikus

l

Szépmüvészet]
1943. 2464

42 III. 10 10
82

Nyergos Pál

testő

l.

Képmüvészet

1942. 180-l

Weltkrieg gezeigt, daß seine Auswirkungen die
kriegführenden Länder gleich den kriegführende
trafen, war doch die Zunahme der Tuberkulosen
in allen Teilen Europas in gleicher Weise zu spü
ebenso wie die Grippewelle über alle europäis
Völker hinweggegangen ist. Ebenso eindrin
wurde die Gemeinsamkeit der Probleme durch
bevölkerungspolitische Referat von Prof. Burgdö
dargelegt: Die deutschen bevölkerungspolitischen M
nahmen sind bei den anderen Völkern vielfach Ge
stand des Mißtrauens, der Ablehnung und auch
Mißdeutungen gewesen. Der Vortrag von Prof. B
dörfer ließ deutlich werden, wie alle europäis
Nationen gemeinsam dem Schicksal des Volkst
entgegengehen, wenn nicht der Wille zur Abweh
ihnen geweckt wird und sich alle gegen das ih
drohende Schicksal auflehnen. Nicht nur Deutschl
krankte seit dem Ende des 19. Jahrhunderts mehr
mehr an Geburtenschwund, sondern gleich ihm li
mehr oder weniger alle europäischen Völker an d
selben Übel. Auch diejenigen Nationen Osteuro
die bisher als besonders gesund und kinderr
galten, fallen der Krankheit mehr und mehr anh
Und so gewinnen die bevölkerungspolitischen M
nahmen Deutschlands für ganz Europa höchstes In
esse, ebenso wie die eng hiermit verbundenen Fra
der Jugendgesundheitspflege und der Mutter-u
Kind-Fürsorge, die gleichfalls auf der Innsbruc
Tagung behandelt wurden. Es ergab sich daher v
selbst, daß jeder einzelne der ausländischen Tagun
gäste sich durch die erörterten Fragen angesproch
fühlte und sie auf sein Land und seinen Wirkun
kreis übertrug. Bulgaren und Norweger, Schwei
und Niederländer, Griechen und Spanier, Italiener u
Slowaken, Europäer aus Nord und Süd, Ost und W

NYERGES Pál

161

Oltványi 1991

NYERGES Pál

Szécsy András

Nyerges Pál akvarelljei

Vízi városi Galéria

Új Tükör, 1984. febr. 12. XXI. évf. 7. sz. 4.

ll

kevesebben voltak a Fruitmarket Gallery-ben *Max Ernst* szoborkiállításán. A retrospektív kiállítás bemutatta a művész munkáit az 1930-as kezdetektől az utolsó, Arizonában töltött évekig. A bemutatott figurák jól példázták, hogy Ernstnek milyen kiterjedt ismeretei voltak a primitív művészetről, és azt az ambícióját, hogy a lelkünk mélyén hullámzó álomszerű képzeteknek formát adjon.

A városközponttól távolabb a Modern Művészet Nemzeti Galériája *Kokoschka Skóciában* címmel egy kicsi, de gyönyörű kiállításon mutatta be Kokoschka skóciai munkásságát a második világháború éveiben. Az anyag főleg finom, színes ceruzával rajzolt csendéletekből és tájképekből állt, de néhány olajjal festett arcképet is kiállítottak.

A fesztivál-látogató állandó nyüzsgésben él és, bár a tájékozódást megkönnyíti a naponta kiadott nagyméretű műsorplakát; az ember úgy érzi, hogy folyton keres valamit, de mindig rosszkor van a nem megfelelő helyen.

Nyergesné Rudolf Éva (Budapest) pedagógus

Gyulán negyedik alkalommal nyílt meg a pedagógus alkotómühely ahová ez évben ismét ő eljött Borsos István, Nyergesné Rudolf Éva.

Fényi András: Tájak, képek, művészek, Pedagógusok Lapja, 1975. aug. 24,

Nyerges Tamás

ácsmester

1559. Máramarossziget

Balthel 122. l.

25. l.

Tört. Tár

1902. 463-4. l.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Rothermere-utca 12. III. 2.

M. D. K.

Nyerges Tamás ács

Szabó András mármarosi, 1540-1559 közötti épített kúriájának későbbi bővítésének építészeti adatai

Voitgasse 75. I.

Nyerges Tiborné, elektromos tervező.

Mozgásserültek lakótelepe. Bp. II. Pincészer utca. Építész: Dévényi Tamás (Közti-Ipartervi), Hegedűs Péter (Közti-Motisz).

Elektromos tervező: Nyerges Tiborné.

Adaptációs tervező: Polinszky Tibor.

Magyar Építőművészet, 1987. 1., 16-old.

Nyerges Varul.

ötvös

1642. Nagyvárad.

M 434 l.

M.D.V.

Nyergesné Rudolf Éva
festő pedagógus

A Harafi és Népfront VII. kerületi
bizottsága kamarakiállítást
rendezett amelyen részt vett.

—:—

Művészet, 1969. junius - 27 lap.

Nyergesi István:

A főmütőnővér adogatja a műszereket

Narkotizálás

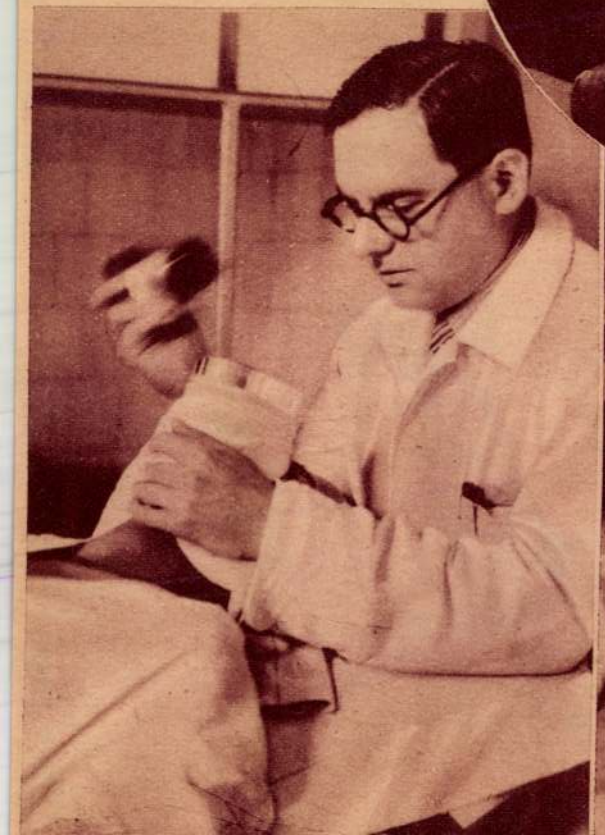

Nyergesi István, [népművész?] 7 Dk

[festő, szobrász, fafaragó?]

1900-ban született. Gyermekkorában Kernstock Károlynál „inaskodott": modellt ült, hordta a festéket, vánnat... kb 15 éves korában a nyergesújfalusi eternit gyárba állt be dolgozni. Itt töltött 45 évet, most ment nyugdíjba.

„Nemzeti ben rendezték meg gyűjteménye kiállítását a Nyergesújfalusi Eternitművek kultúrtermében. Olaj- és vízfestményei, fafaragásai és agyagszobrai tanúsítják, hogy": érdemes lett volna tanulnia, volt tehetsége.

Gregamony c. rajza: Rear.

Gerhalmi Imre: Akiszaz álmaival találkozik 6.1

Népszabadság, Bp. 1960. szept. 16 [Vidéki]

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1980 AUG 26.

Komárom Megyei Dolgozók
Lapja

Nyergesi István

1021

Egy munkásfestő kiállításán

A nyergesújfalui gimnáziumban az alkotmánynapi ünnepségek keretében nyílt meg egy kis kiállítás Nyergesi István munkásfestő alkotásaiból. Dicséretesnek tartjuk ezt a vállalkozást: a helyi értékek megismertetését, bemutatását.

Sajátos hangulatot áraszt ez a kiállítás. Érezni, hogy a festő a népművészet ihlető hatására hozza létre alkotásait. Néhány festmény, szobrocska közvetlenül is vall erről. A nagyobb méretű képek a nép életének, a falu mindennapjainak ma már halványuló hagyományait, motívumait dolgozzák fel. Érzékletesen idézi Nyergesi István a tollfosztás patriarchális hangulatát, a lakodalomba hívás, a menyasszonytánc ünnepi pillanatait, s azt a „hagyományos" jelenetet is, amikor az ifjú asszony elsiratja leányságát. Külön vásznon is megfestette a környék hagyományos menyasszonyi viseletét: a selyem csillogó lágysága szinte tapinthatóvá válik a képen. Elsősorban ezeken az alkotásokon tűnik fel a nézőknek a népművészet közelsége. Még abban is, ahogyan leegyszerűsít, lényegre tör. De a népi képzelet színei, — olykor mesei — hangulatai a legtöbb kiállított képen és szobron felfedezhetők. Itt van mindjárt a Vak Bottyán dunai átkelését megörökítő festmény, melynek ötletét egy történelmi munka néhány képzeletébresztő sora adta a festőnek. Valahogy így indul el a nép ajkán is a történelmi hagyományok kiszíneződése, kerek mesévé formálása.

A portrék, tájképek is híven tükrözik ezt a szemléletet, melyben keveredik a naivitás bája a realitással. A kerámiák már közelebb állnak a mesék fantáziavilágához, elég csak a koldus és a rózsével pihenő öregasszony figurájára tekinteni.

Kellemes érzéseket ébresztett ennek a kiállításnak a megtekintése: Nyergesi István munkásfestő alkotásai kedves színfoltot jelentenek Nyergesújfalu kulturális életében.

— j —

Gyakorlati te

Az elmúlt hónapokban ismé
bután gázfogyasztó kapta meg el
országszerte már 450 000-re emelked
bekapcsolódtak a múlt évben
lási akció nyomán a propán-butá
Az ÁFOR hálózatára meglel
ezeknek az új fogyasztóknak a
amikor a hajdúszoboszlói földgázüzem már folyamatosan termel. Nemcsak a tüzelőberendezéseket kell felülvizsgálni, hanem az új fogyasztókat is ki kell oktatni a PB-gáz szakszerű használatára.

A számítások szerint az év végéig még körülbelül hatvanezer gázbekapcsolási engedélyt adnak ki a tanácsok kereskedelmi osztályai, jövőre pedig újabb 150—160 ezer fogyasztóval bővül a palackos PB-gázt használók tábora. Mint az ÁFOR-nál elmondták, most a folyamatos ellátás idején is változatlanul időszerű feladat az új fogyasztók kioktatása a PB-gáz biztonságos használatára.

A propán-bután gáz ugyanis sok előnye mellett balesetveszélyesebb, mint a hagyományos tüzelőeszközök bármelyike, tehát gondosabb kezelést, rendszeres karbantartást és kifogástalan készüléket igényel. A PB-gáz gázömlés esetén a helyiség padlóján terül el, tekintve, hogy a levegőnél kétszer nehezebb. A nagy hőértékű PB-gáz a levegővel keveredve, robbanóelegyet alkothat, tehát erősen tűz- és robbanásveszélyes.

Az új fogyasztóknak nem szabad megfeledkezniök arról sem, hogy az alumíniumpalackokban nagy nyomású cseppfolyós gáz van. A nagy nyomás leredukálására szolgál a nyomáscsökkentő berendezés, amely nélkül a palackból a gázt használni szigorúan tilos. Veszélyes és tilos a tele palackokat fektetni, vagy megdönteni, vagy a föld szintjénél mélyebben fekvő helyiségben, pincében, alagsorban tárolni, vagy üzemeltetni.

A PB-gáz használóinak a palackok cseréjéről és a szakszerű felszerelésről mindig maguknak kell gondoskodniuk. Ezért a balesetek megelőzése céljából minden új fogyasztónak be kell tartania a kezelési utasításban foglaltakat.

Nyergesi István

Magyar Ősteheteségek kiállitása - Nemzeti Szalonban - xxxxxxx szerepel. Palagyári munkás, inkábbc figurákat készit agyagból.

8 órai Ujság
1934.VIII.15.

Nyergesi István

paraszt festő

Magyar Őstehetségek kiállitása - Nemzeti Szalonban - munkáival szerepel. Tus és akvarelljei a legutolsó teremben huzódnak meg. Odavetett, biztosan meghuzott kemény konturok, ahogya müvészi ösztön szinte pillanatok alatt rögziti le a gyorsan változó helyzeteket Villámgyors vázlatok ezek a kis képek, amelyekből a mozdulatok ereje harsog ki.

U

Ujság
1934. VIII. 22.

Nyergesi István, – szobrász

Nyergesújfani emlék:
Gy. Feith Rózsa

Dunamente
1958. III. 29.

MDK

Nyergesi István keramikus

nyergesujfalusi palagyári napszámos

Magyar Őstehetség kiáll. katalógusa, 1935. jun. 1. képekkel.

11. l.

MDK

Nyergesy István keramikus

Magyar őstehetségek szentistvánheti kiáll. 1938.

MDK

Nyergesi István

gazzcheax

Tatabánya, sz.tus

1. Orsz. akvarell kiáll. Eger, 1968.

Gárdonyi G. Szinház

MDK

Nyergesi István

kerámiái

1937-évi őstehetség kiáll.

MDK

Nyergesi István

Ösztehetségek, akik résztvettek a hágai magy. ösztehetség kiállitásán 1938-ban. Lásd a katalógust.

Nyergesi István naiv festő
és Kotona István faragás
kiállítása a bajnai Pártházban
1976. május

meghívót lsd → Kotona István

Nyergesi István „festő"

— NYERGESI IS NAIV FESTŐ alkotásaib ttak kiállítást kedden D A 75 éves művész 45 nyel és grafikával mutatk.

— : Hit

NÉPSZABADSÁG,

8,

Br. 1975. okt. 8.

NYERGESI ISTVÁN, szobrász

Az Ötcsheteigek első gyűjtemányes kiállítása 1934-ben 14 neiv szívósz mutatkozott be, közöttük Bakos József, Markovics Horváth Antal, Csülök Jenő, Hudak János és Nyergesi István. 78.old

MURAKÖZI ÁGOTA: Horvath Vince nyiregyházi fafaragó
75.old

Szabolcs-Szatmari Szemle, 1969. IV. 3.sz.

Nyergesi István, naiv-festő

Bajra községben mutatta be alkotásait a 75 éves Nyergesi István és Katona István, népi iparművész.

Népművelés, 1976. 8.

Nyergesi István, naiv festő

AZ ESZTERGOMI GALÉRIÁBAN szombaton kiállítás nyílt meg Nyergesi István naiv festőművész munkáiból. A Nyergesújfalun élő 80 éves alkotó témáinak jó részét a község lakóinak, illetve a helyi üzemek dolgozóinak életéből meríti. A mostani tárlaton kiállított 50 képe egész életművét reprezentálja.

–: Hk

21.

Népszabadság, Bp. 1980 aug. 10.

Nyergesi János, naiv festő

L.: Szabó Vladimir
[7. old.]

–: Hír 8.

Népszabadság, Bp. 1980 okt. 17.

Nyergesi István

NYERGESI ISTVÁN naiv festőművész munkáiból nyitottak tegnap kiállítást a tatabányai Népház galériájában. A 80 éves művész a mesterség fogásait Kernstok Károlytól tanulta.

Magyar Hirlap 1980/10/17/11

Nyergesi István, naiv festőművész

a Mezőgazdasági Múzeumban szept. 21.-ig látható egy sokoldalú, színes tárlat. – A kiállítás egy másik része a naiv festőket, szobrászokat csoportosítja. Kiválik közülük Nyergesi István és Vankóné Dudás Juli, éppen azért, mert ők ketten saját műfajukat képviselik.

Losonci Miklós: Márványból faragva, bronzba öntve. Pest Megyei Hírlap, 1980. szept. 7.

Nyergesi István naiv festő

[NYERGESI]

– Fekete Tamás sk.

MŰVÉSZET 1985/10/63

Nyerges István

Wehrli Tibor: Képzőművészeti krónika
Komárom megye, 1985. július, aug

Uj forrás, 1985. 6. szám

NYERGESI ISTVÁN

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf. 5. sz.

MAGYARORSZÁGI NÉMET KÉPZŐMŰVÉSZET

Mai magyarországi német képzőművészet címmel kiállítás nyílt az NDK kulturális és tájékoztató központjában. A tárlaton 25 hivatásos és amatőr művész mutatja be munkáit. Képünkön Nyergesi István Tavaszi vasárnap című festménye.

ásolatát megküldjük.

.....

igazgató

NYERGESI István (festő)

A nyefgesujfalui festő kiállitása Budepesten a Jókai Klubban volt

XXXXXXXXX Wehnerv Tibor: Művészeti krónika- =
Uj Forrás, 1986. 1.sz. 62.p.

NYERGESI JÁNOS

Erotika és szexualitás a magyar képzőművészetben, Szerk. Andrási Gábor, Bp. 1999

Szöveg: 99

KIÁLLÍTOTT MŰVEK

Cirkuszkocsi		olaj	43×59
Román katona	1922	akvarell	O. Sz. M.
Anyám	1934	szénrajz	O. Sz. M.
Apám	1927	szénrajz	Keresztény M.
Tájkép fával		akvarell	43×30,5
Tanulmányfej		akvarell	43×30,5
Tanulmányfej	1956	akvarell	43×30,5
Önarckép pipával		akvarell	43×30,5
Várakozás		akvarell	43×30,5
Konyhasarok	1956	akvarell	43×30,5
Falusi utca		akvarell	30×38,5
Fasor		akvarell	30,5×42,5
Árvíz, tanulmány	1954	tus	30,5×43
Árvíz	1954	akvarell	30,5×43
Nyergesújfalu		akvarell	30,5×43
Viscosa gyár	1954	akvarell	30,5×43
Tájkép fával	1954	tus	30,5×43
Itatás		akvarell	30 ×44
Téli falu		akvarell	30,5×43,5
Horgászok		akvarell	30,5×43,5
Falusi Don Quichote	1956	akvarell	30,5×43,5
Körhinta		akvarell	30,5×43
Téli fák		akvarell	30,5×43
Pihenő taligás		akvarell	30,5×43
Esztergomi táj alkonyatkor	1938	akvarell	30,5×43
Tavasz	1938	akvarell	30,5×43
Szántás		akvarell	30,5×43
Konyhai csendélet	1937	szénrajz	magántulajdon
Kártyázók	1953	tus	30,5×43
Kocsmában	1953	akvarell	30,5×43
Feleségem	1956	akvarell	43 ×30,5
Pihenés	1955	akvarell	43 ×30,5
Olvasó nő		akvarell	43 ×30,5
Olvasó nő		akvarell	43 ×30,5
Olvasó nő	1957	akvarell	43 ×30,5
Falusi udvar	1957	akvarell	30,5×43
Olvasó nő		tus	43 ×30,5
Baromfiudvar		akvarell	30,5×43
Baromfiudvar		akvarell	30,5×43
Utmenti fák		tus	43 ×30,5
Temető		akvarell	30,5×43
Falusi utca este		akvarell	30,5×43
Éjszakai táj	1938	akvarell	30,5×43
Feleségem	1937	szénrajz	magántulajdon

Felelős kiadó: Luzsica Lajos
3882. Egyetemi Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Janka Gyula

FÉNYES ADOLF-TEREM
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI ÚT 30

NYERGESI JÁNOS
FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSA

1957. JÚNIUS 21. — JÚLIUS 14.

Nyergesi János a modern magyar festőművészet egyik festői fekvésű paradicsomában, a Dunamenti Nyergesújfaluban született 1895-ben. A fiatal parasztfiú Kernstok Károly szomszédságában nőtt fel. Első gyermekkori élményei egyúttal művészi élmények is: libalegeltetés közben agyagból lovakat csinál — ezek első játékai. Kernstoknak feltűnik a nyúlánk termetű, értelmes tekintetű fiú és nyaranta modelljének alkalmazza. A hatalmas gyümölcsöskert közepén fekvő műteremben a kis „Hanzi" készségesen segít Kernstoknak ecsetet mosni, palettát tisztogatni és közben felébred érdeklődése a rajzolás, festés problémái iránt. Megpróbálja Kernstok lovasképeit másolgatni és a libalegeltető pásztorgyerekből nemsokára tanítvány lesz. Az 1910-es évek elején megismerkedik a Nyergesújfalun dolgozó „Nyolcak" tagjaival, Kernstok barátaival, köztük a művésztelepen vendégeskedő Ady Endrével.

Mestere örömmel látja bontakozó tehetségét és Pestre viszi továbbtaníttatni. Nyergesi beiratkozik a Haris-közi Képzőművészeti Szabadiskolába, ahol Kernstokon kívül Rippl Rónai és Egry József is tanárai közé tartozik. Kernstok rábeszélésére üvegfestést is tanul. Anyagi gondoktól nehezített kétévi tanulás után 1913-ban egy prófétát ábrázoló festettüveg ablakával ösztöndíj-pályázaton első díjat nyert. Mikor pénze ismét elfogy, visszatér Nyergesújfalura és gyárba megy dolgozni, mert rokonai nem nézik jószemmel a művészpályát. A festést azonban nem hagyja abba, ebédidő alatt a fáradt munkásokat rajzolgatja, odahaza a legkedvesebb modellje tollatfosztó édesanyja.

1915-ben behívják katonának. Távollétében a Haris-közi Szabadiskola háború alatt rendezett kiállításán (1918-ban) újabb nagyösszegű díjat és nagy ezüst érmet nyert egyik munkájával. Háború után ismerkedik meg Heltai Jenővel, aki ettől kezdve hatékonyan támogatja és sok megrendelést szerez számára. Egyik pesti kiállításán zsánerképeivel Móricz Zsigmond érdeklődését és barátságát nyeri meg.

A huszas évek elején képei eladásából tanulmányútra megy Párizsba. A régi mesterek klasszikus alkotásai nagy hatással vannak a fiatal festőre, állandóan a Louvre és a Luxembourg Múzeum termeit látogatja. Hazatérése után a Képzőművészek Uj Társaságának (KUT) tagja lesz. Művei az ország két legnagyobb képzőművészeti gyűjteményéhez is megtalálják az utat: Petrovics Elek a Szépművészeti Múzeum, Lepold Antal az esztergomi Keresztény Múzeum számára vásárolt képeket tőle. Művészetével számos cikk foglalkozik, képei ekkor már külföldi kiállításokon is sikerrel szerepelnek.

Művészi eredményei mellett a harmincas évek társadalmában mégsem tud művészként megélni, fizikai munkával kell kenyerét megkeresnie. Volt vasúti munkás, dolgozott cementgyárban, az Eternit palagyárban, sőt bányában is. Bár a festészettel a háború után is csak szabad idejében foglalkozhat, művészi termékenysége megsokszorozódik. 1946-ban nyergesújfalui Viscosa gyárban rendezett kiállítását a kultuszminiszter képviseletében Kassák Lajos nyitja meg.

Az elmúlt években megyei kiállításokon szerepelt, 1954-ben Esztergomban volt gyűjteményes kiállítása.

A 62 éves művész ma is teljes alkotóerővel dolgozik, elsősorban a falu életét és a környező táj szépségeit festi, a dolgozó emberek hétköznapjait, csendes örömeit, a nyergesi Duna-kanyar változó fényekben tündöklő tájait. Témái általában igénytelenek, egyszerűek, a festő közvetlen emberi hangja szólal meg bennük. Előadásmódja vázlatszerű. Az ábrázolt tárgynak csak a legszebb és leglényegesebb vonásait jegyzi fel. Festészete a kevéssel sokat mondás művészete. Művei mindig megőrzik az eleven élmény friss hatását. Gyorsan és sokat dolgozik. Szereti az esti világítást. Sokszor naplemente után is a szabadban dolgozik. Ilyenkor az alkonyi fények észrevétlenül változó tünékeny színjátékát figyeli meg. Színérzéke rendkívül fejlett. Olykor leheletfinom színeinek hatását fokozza az erőteljes, sötét kontúros tusrajz, a színek erősebb izzása a hajdani üvegfestőre emlékeztet. Az akvarellel kevert tusrajz Nyergesi művészetének jellemző kifejezési eszköze.

Képeiben — mint az egész emberben — van valami őszinte, gyermekien naiv vonás, érezni rajtuk, hogy a festő valóban olyannak látja a tájat, az embereket, mint amilyennek ábrázolja, nem is tud, nem is akar másként festeni, mint ahogy érez. Az élményteli, őszinte ábrázolás vonzóvá és élővé teszi a képeket. Igazi művész, aki mindent a festő szemével lát, számára a természet mindmegannyi megfestésre álló témából áll. Egy-egy témával behatóan foglalkozik, sorozatokat készít, melyekben a témával kapcsolatos művészi élményeit mondja el. A falu végén ácsorgó cirkuszos kocsi, a szekerek mellett várakozó lovak, a Dunában hűsölő bivalyok, az esti tájban ballagó figura, a nyergesi temető düledező keresztjei, a folyóparton itató magányos lovas, a hangulatábrázolás megkapó remekei. Az utóbbi időben számos rajzot készített feleségéről, leghűségesebb modelljéről és ezekben mint kitűnően jellemzett önarcképeinek végtelen sorozatában, emberábrázoló képességének sokrétűségét mutatta be.

Nyergesi változatlanul megőrizte gyermekkora friss szemléletmódját, művészi érzékenységét. Pályáján nem érződik törés, vagy hanyatlás. 60 éves korában festett dolgai felveszik a versenyt bármelyik korábbi művével. Művészetpolitikánk régi mulasztását pótolja, amikor Nyergesi János hosszú időn keresztül elhallgatott munkásságának gazdag művészi termését, fővárosunk művészet iránt érdeklődő közönsége elé bocsátja.

Mucsi András

NYERGESI JÁNOS

NYERGESI JÁNOS
KIÁLLÍTÁSA

ALKOTÁS MŰVÉSZHÁZ

1923 NOVEMBER - DECEMBER

NYERGESI JÁNOS

Akkor még Maul Jánosnak hivták, amikor Kernstok Károly nyergesujfalusi műtermébe vetődött, kis sváb gyerek, hogy beálljon ecsetmosónak. Voltakép sohasem volt ő Kernstok-növendék, csak nézte, »elnézegette«, amint a »Herr Meister« dolgozik, állát leejtve, merő csodálkozással. Aztán ő is megkisérelte, titokban, az ecsetben maradt festékmaradvánnyal, hátha ő is tudná ... Többször megpróbálta, már-már mindennapos volt, hogy a kis Jancsi mázolgat az egyik sarokban, eladdig, míg Kernstok egyszer észrevette, rajtakapta. A kis Jancsi elpirult, megijedt, mi lesz ebből! Nagy volt álmélkodása, amikor a nagytekintetű úr egyetlen zokszót sem ejtett, ellenben nagyon komolyan megvizsgálta kisérleteit, majd festéket, ecsetet, deklit adott át neki jóindulatú biztatással, hogy csak dolgozgasson ... Szülei, egyszerű sváb parasztok, mitsem sejtettek, rendesen éltek a megnyugtató gondolatban, hogy a Jancsi cselédszolgálatokat teljesít s hoz ezért egynéhány forintokat. Rendben volt minden, míg egyszer a Jancsi előállt otthon s furcsákat kezdett össze-vissza beszélni. Olyasféléket beszélt, hogy ő, Maul Jancsi, festő akar lenni, képeket akar festeni, olyanokat, mint a Kernstok Károly, híres ember akar lenni, híresebb, mint a nyergesujfalusi jegyző. Az öregek összenéztek s egymást kérdezték, de csak a szemeik rebbenő

nézésével: mit beszél, miről beszél? Mikor aztán megértették a dolog mibenlétét, bölcs megértéssel úgy elverték a kis Jancsit, hogy még ma is érzi . . .

Azóta sok minden történt a kis Jancsival.

Kernstok tanácsára mesterséget választ s hogy ne essék távol a pikturától, üvegfestőnek megy; ezzel egyidejűleg az Iparrajziskola üvegfestészeti tanfolyamára is beiratkozik s az esti órákban a Bajza uccai szabadiskolát látogatja. Minden percét önművelődésére fordítja s késő este szállására vetődvén Kernstok házánál: »műtermet kellett segíteni takarítani a szobalányokkal, ami eléggé kifárasztott . . .« — írja egy önvallomásában.

Közben arról értesül, hogy az Iparrajziskolában kiállítást rendeznek a növendékek munkáiból, amelyen ösztöndíjak kerülnek kiosztásra, ez fellelkesíti és fokozott munkára serkenti. Tanára, Kölber Dezső tanácsára részt-vesz a Ferenc József-ösztöndíj pályázatán, becipelvén négyzetméternyi hatalmas üvegfestményét a Városházára: ». . . de a Városházán — írja — nem találtam mást, mint szolgát és azok azt mondták, hogy ilyen nagy dolgot ők nem vállalnak el, pedig én nagyon kifáradtam, amíg azt odavittem, hát azt mondtam, tegyék a szekrény mögé és ha sikerül, hogy megnyerem a Ferenc József-díjat, akkor jó borravalót adok és avval elmentem. Rá egy hónapra, egy reggel rosszúl éreztem magam és üvegfestés helyett elmentem a ligetbe. Leültem egy padra, volt nálam 20 fillér. Találkoztam egy barátommal, kérdezte, hogy mit csinálok. Közben jön egy újságos, a barátom elkapja a lapot és felkiállt: te megnyerted a Ferenc József-ösztöndíjat! Erre olyan víg lettem, hogy még a betegség is elment . . .«

1915-ben be kell vonúlnia s a forradalom kitöréséig a front-élet ismert küzdelmeit éli, hellyel-közzel némi előnyökkel, amelyet már pikturájának köszönhet.

Betegsége következtében hazakerül s itt, Budapesten éri a forradalom kitörése, emelyről így ír: »... és így megint Kernstokhoz kerültem, aki kormánybiztos lett a Károlyi-kormányban. Kértem, szeretnék Pesten tartózkodni, csak nincsen pénzem, ő azt mondta, hogy írjak egy kérvényt hozzája, majd csinál valamit velem. Úgy is volt, csak amíg hozzája jött volna a kérvényem, addig megbukott a Károlyi-kormány . . .«

Kernstok elment.

Nyergesi János ekkoriban, pénz, támogatás nélkül maradt itt egymagában, kénytelen beállani vasuti munkásnak. Ott dolgozik egy esztendeig, amikor jósorsa összehozza valakivel, ki R. úrhoz utasítja, aki mai napig mellette áll anyagi és erkölcsi támogatásával. R. úr vásárol tőle »amit eléggé jól megfizetett, de én közben megismerkedtem egy cigánylánnyal, akibe szerelmes lettem, ezáltal nagyon visszamaradtam a munkámmal és így, ami pénzt R. úr adott, az rá ment neki ruhára . . .«

Ám, ha az élet is, meg a cigánylány is sok pénzt követel, segít magán Nyergesi János és beáll palaégetőnek egy nyergesujfalusi gyárba: . . . »ahol reggel 6-tól este 6-ig gyártottunk 9000 palát, nagyon kevés idő maradt a rajzolásra, csak dél alatt és reggelinél dolgozhattam...« Munkásokat, pihenő, diskuráló, ebédelő emberpáriákat, robotos munkástársait, akik elmulattak rajta, hagyták, nem bántották ebben a passziójában.

Kiderült, hogy ez az idő volt legértékesebb festői képességeinek kialakulására; itt és ekkor lőn jó megfigyelője

azoknak a mozdulat-intimitásoknak, amelyeket a hétköznapok póztalan véletlenei nyújtanak: itt és ekkor szerzi meg a gyors festés parancsolta egyszerrelátás értékét, miáltal kompozícióiba frissességet s lapidáris tömörséget sűritett. Nem is azokban a munkáiban egyéni, amelyekhez kényelmesen nekigyürkőzhetik s eljátszogathat témájával kedvére; ott adja ki értékeit igazán, ahol kergető érzései mohón lopják nyugtalan vonalait, csapkodó, lázas színeit a fehér papírra. Nedvdús tájképeiben mindenütt ott lélekzik valami vihar utáni nyugalom; zsoltárok szállnak az iszapos földből a végtelen magasságba s az ég vigasztalóan mosolyog. Csupa pezsgés, csupa ifjúság, csupa erő; a gyöngyház fényének egymást felolvasztó színei adnak valami rendkivül nemes tónust tájképeinek; az alkotás könnyűsége s kedélyének szűz derűje érzik mindenütt; képei úgy születnek, mint a füttyszó gondtalan rigók ajkairól . . .

A napokban beállított, kezében kis cekkerrel, benne hozta az elemózsiáját. Nagyon érdekli ez a kiállítás, megígérte, hogy feljön a megnyitásra.

Bálint Jenő

KÉPEK JEGYZÉKE:

(Az árak 0.03-as zürichi jegyzés mellett keret nélkül ezer koronákban értendők)

1. Önarckép 500
2. Katonafej 300
3. Patak 400
4. Önarckép 500
5. „ 650
6. Vasúti híd 450
7. Domboldal 400
8. Faluvége 500
9. Önarckép 800
10. Ősz 500
11. Kernstok kertje 650
12. Falurészlet 500
13. Csőszház 350
14. Önarckép 500

15. Terefere 600
16. Levél 400
17. Pihenő asszonyok 150
18. Ablak mellett 500
19. Eső után 650
20. Alsóausztriai táj 400
21. Nyergesujfalusi templom 600
22. Határ 350
23. Őszi táj 400
24. Apámék háza 500
25. Udvar 500
26. Virág 500
27. Jóskabácsiék 200
28. Lujzika 300
29. Duna 500
30. Horgászó 200
31. Ásító önarckép 500
32. Itatás 400
33. Rézi 400
34. Gyári munkások 300
35. Pihenő katona 150
36. Édesanyám 500
37. Pihenők 250
38. Harmonikázó 500
39. Nyerges-Ujfalu 300
40. Stefi 400
41. Alsóausztriai táj 400
42. Alkony 400
43. Nővérem 200
44. Kéményseprő 300
45. Falióra 300

46. Harmonikaszó 400
47. Pilisszentkereszt 600
48. Varrásközben 400
49. Kazlak 500
50. Muzsla 500
51. Kernstok kertjéből 400
52. Eső után 400
53. Konyharészlet 250
54. Körtefák 300
55. Kernstok háza 500
56. Dunaparti részlet 500
57. Gémeskút 400
58. Mici 150
59. Nyergesi határ 400
60. Hordómosás 500
61. Vasárnap délután 400
62. Politizálók 400
63. Esik az eső 500
64. Áradás 500
65. Ősz 200
66. Domboldal 200
67. Önarckép 200
68. Áradás 400
69. Tavasz 400
70. Ákác 200
71. Nővérem 300
72. Őszi eső 200
73. Alsóausztriai táj 400
74. Virág korsóban 200
75. Tavasz 400

76—110-IG RAJZOK

76. Tanulmányfej 120
77. Fürdőző 150
78. Gyerekek 200
79. Alsóausztriai táj 100
80. Olvasó nő 80
81. Népfelkelő 100
82. „ 80
83. Hansi vetter 80
84. Kernstok kertjéből 80
85. Barátom 80
86. Kápolna 80
87. Ősz 80
88. Gyula bácsi 120
89. Kernstok arcképe 400
90. Fűrészelők 80
91. Osztrák katonák 150
92. Kukoricamorzsolás 120
93. Vacsora 200
94. Önarckép 150
95. Pipázó katona 80
96. Tehén 80
97. Konyhaasztal 80
98. Gyári napszámos 60
99. Önarckép 120
100. Fürdőzők 100
101. Öcsém 100
102. Inasok 80
103. Speyer bácsi 100
104. Ácsorgók 100
105. Tanulmány 80

106. Templom 80
107. Katona 60
108. „ 60
109. Festő barátom 60
110. Jóska 100
111. Önarckép 200
112. Anya gyermekével 600
113. Tájkép 800
114. „ 800
115. Önarckép 500
116. „ 500
117. Parasztfiúk 250
118. Udvar 600
119. Pihenő a gyárban 400
120. Önarckép 500
121. „ 400
122. Fohász 300
123. Nagymama öröme 200
124. Önarckép 800
125. Leányka 600
126. Dunai táj 800
127. Domboldal 400
128. Kert 500
129. Csendélet 500
130. Franci 650
131. Hatschek-gyár 500
132. Női fej 500
133. Önarckép 500
134. „ 500

AZ

AMICUS KÖNYVKIADÓVÁLLALAT

KÉT ÚJ KÖNYVE:

PETROVICS ELEK

ÚJAKRÓL ÉS RÉGIEKRŐL

MŰVÉSZETI DOLGOZATOK

E munka 16 tanulmányt tartalmaz a régi s a modern művészet köréből. Az újak közül Szinyei Merséről, Ferenczy Károlyról, Rippl-Rónairól és másokról, a régi mesterek közül Altdorferről, Grecóról szól többek közt egy-egy tanulmány. A szöveget 16 nagyalakú reprodukció illusztrálja: a könyv famentes antique papiron, nagy gondossággal nyomatott.

ADY LAJOS

ADY ENDRE

Az első teljes életrajz. A költő testvéröccse és leghivebb kísérője, végigvezet Ady egész harcos, szerelmes, szenvedéses gazdag életén. A kiváló kiállitású vaskos kötetet sok kiadatlan fénykép, kézirat stb. díszíti.

E könyvek kaphatók az Alkotás művészházban és minden könyvesboltban.

ARS UNA

MŰVÉSZETI SZEMLE

Megjelenik havonta negyven oldal műnyomó papíron, dús illusztrációs anyaggal, minden 3-ik szám bővebb, 16 oldalas szemle rovat gazdagítja

SZERKESZTI: POGÁNY KÁLMÁN

Munkatársak: Baldass, Csányi, Divald, Éber, Feleky, Fónagy, Frey, Fülep, Gerevich, Gyárfás, Hoffmann, Kállai, Kieslinger, Kner, Kozma, Layer, Lyka, Málnai, Meller, Nádai, Alexander, Rózsaffy, Schoen, Swoboda, Titze, Tietze-Conrat, Tolnai, Wilde

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST VI,

RÉVAY U. 14. TELEFÓN 14-32

Kapható minden nagyobb könyvárusnál.

Globus, Budapest.

GLOBUS

MDK.

Nyergesi János

Kiállitási kritika

Kőmárommegyei Dolgozók Lapja 1966 szept.18.

MIK.

Nyergesi János

Munkásságának ismertetése

Müvészet 1966 szept.p.17.

MDK.

Nyergesi János

Kiállitásának hirdetése

Komárommegyei Dolgozók Lapja

1965 okt.5.

1965 okt.5.

MDK

Nyergesi jámos festő

Kernstock tanítványa, ma is Nyergesújfalun él. (más adat nincs.)

Derkovits Viktória: Készül a Derkovits-film.

Magyar Nemzet, Bp. 1958. 12. sz. [4. l.]

MDK

Nyergesi János

Szőnyi István, pitt.

Kernstok Károly, kréta

Nyergesiné, tus és paszt.

Nyergesi J. festőművész kiáll.Fényes A.terem.1963. febr.

MDK

Nyergesi János

Dunai kavicskotró, akv.

Leány a Dunakanyarban, akv.

Dunakanyar a képzőművészetben. Szentendre-Esztergom-Tata. 1962.

MDK

Nyergesi János

Nyergesiné, tus és akv.

Nyergesiné, tus

Ülő asszony, tus és akv.

Nyergesi J. festőművész kiáll. Fényes A. terem. 1963. febr.

MDK

Nyergesi János

Férfi akt, tus és akv.

Női akt, tus és akv.

Álló modell, tus és akv.

Nyergesi J. festőművész kiáll. Fényes A. terem. 1963. febr.

MDK

Nyergesi János

Ülő fiu, tus és akv.

Önarckép, tus és akv.

Önarckép, tus és akv.

Nyergesi J. festőművész kiáll. Fényes A. terem. 1963. febr.

MDK

Nyergesi János

Önarckép, tus

Feleségem, tus és akv.

Miklós fiam, tus

Nyergesi J. festőművész kiáll. Fényes A. terem. 1963. febr.

MDK

Nyergesi János

Kislány, tus és akv.

Feleségem, tus és akv.

Nyergesi J. festőművész kiáll. Fényes A. terem. 1963. febr.

Nyergesi János
festő

M.D.

1965-beli akvarell-tes ömarchépet
mutatta be a tárlaton.

Heitler László: III Balatoni tárlat
Művészet, 1967. felmár. 46 lap.

MDK

Nyergesi János

Esti fény, tus és akv.

Őszi táj, akv.

Galambduc, tus és akv.

Nyergesi J. festőművész kiáll. Fényes A. terem. 1963. febr.

MDK

Nyergesi János

Kernstok utca, tus és akv.

Nyergesujfalu, tus és akv.

Nyergesi J. festőművész kiáll.Fényes A.terem. 1963. febr.

MDK

Nyergesi János

Távvezeték szerelés, tus és akv.

Viscosa telep, tus és akv.

Nyergesi J. festőművész kiáll. Fényes A. terem. 1963. febr.

MDK

Nyergesi János

Dunaparton, tus és akv.

Esküvő előtt, tus és akv.

Különjárat, tus és akv.

Nyergesi J. festőművész kiáll. Fényes A. terem. 1963. febr.

MDK

Nyergesi János

Tokaji táj, tus és akv.

Tiszai ut Tokajban, tus és akv.

Nyergesi J. festőművész kiáll.Fényes A.terem. 1963. febr.

MDK

Nyergesi János

Tokaji részlet, tus és akv.

Falusi utca, tus és akv.

Nyergesi J. festőművész kiáll. Fényes A. terem. 1963. febr.

MDK

Nyergesi János

Hold-festés I.,tus és akv.

Hold-festés II.,tus

Hold-festés III.,tus

Nyergesi J. festőművész kiáll. Fényes A. terem. 1963. febr.

Nyergesi/adat
1021

bb 24. a hétköznapok festője - kisfilm

vid/j/s fm cz 1966. julius 29.

az oroszlányi amatőrfilmesek kisfilmet készitettek komárom megye neves festőművésze, a hetvenegy esztendős nyergesujfalui ~~nyergesi~~ jánosi munkásságról. az idős mester ugyanis gyakori vendége az oroszlányban nyaranként megrendezett művésztelepnek. a filmesek találóan ,, a hétköznapok festője,, cimet adták alkotásuknak. nyergesi jánosi a tanácsköztársaság idején a nyergesujfalui képzőművésztelepen ,, tanoncoskodott,, tanitómestere kernstock károly volt, majd megjárta párizst és berlint is, de egész életében egyszerü munkásember maradt. dolgozott és közben szüntelenül festett. alkotásainak száma többezer, s témáit ma is - akárcsak régen - a köznapi életből választja. az egyszerü embereket, munkásokat, parasztokat és környezetüket örökiti meg müvein./mti/

-.-

kk 26. három méter széles szintetikus szálu függönyt gyártanak győrött

vid lk vm szf 1966. julius 29.

ujabb nagyteljesitményü géppel gazdagodott a győri gardénia csipkefüggönygyár. négymillió forintos beruházással nyugatnémet gépet vásároltak, amellyel a jelenlegi két méteres szélesség helyett három méter szélességü függönyt is gyárthatnak majd. az uj gép a negyedik negyedévben kezdi meg a szintetikus szálu függönyök készitését./mti/

- . -

bb 27. már nem okoz zavart az őszi csucsforgalom a tatabányai cementgyárban

vid tné vm ki 1966. julius 29.

az őszi csucsforgalomban mindig nagy gondot okozott a tatabányai cementgyárban a szállitás. nem tudták vezetőik igényeit kielégiteni, ugyanakkor a silókban felgyülemlő készáru akadályozta a termelést.

„Az egykori bánhidai Dózsa iskola frissen vakolt épületének falán márványtábla fogadja az érkezőket. Rajta a felirat: 'Helyreállította a felszabadulás 30. évfordulója tiszteletére az üzemek társadalmi összefogásával a városi tanács. A bejárat felett fehér betűk ragyognak ‚Múzeum', s az épület előtt egy fekete-fényes öreg bányamozdony áll — jellegzetes rekvizituma a régi bányászkodásnak. A társadalmi munkában újjávarázsolt épületben ugyanis a megyei Muskásmozgalmi és Ipartöréneti Múzeum első állandó kiállítását nyitották meg pénteken délután. Úgy is fogalmazhatnánk: megnyílt a munkásmozgalmi múzeum, hiszen a nyolc esztendővel ezelőtt megkezdődött gyűjtőmunka eredményei most kerülhettek először közönség elé — egy látványos, szépen rendezett, gazdag anyagú kiállítás formájában. Most sikerült lehetőséget találni arra, hogy a régi iskolaépület három termét 'múzeummá varázsolják' a társadalmi munkások — és nem utolsósorban azok a múzeumi szakemberek, akik stílusos vitrinekben helyezték el a tárgyakat, fotókat, dokumentumokat — és mintegy életet adtak a holt anyagnak: a fél évszázados bányászszerszámoknak, az elsárgult okiratoknak, újságlapoknak, a kecskelábú asztalnak, az agyonégetett lábasoknak, fazekaknak — az egykori bányászélet vallomástevő rekvizitumainak. De itt vannak a mozgalmi harcok dokumentumai, plakátok, röplapok — és fájdalmas emlékeként azoknak a munkásmozgalmi mártíroknak a fényképei, akik életüket áldozták a jövőért, vagyis a máért folyó harcban. A harmadik teremben ott találhatjuk a mai élet tényeit bemutató fotókat, dokumentumokat — mintegy jelképezve: új világ épült a régi helyén, az elődök nem harcoltak hiába".

(—g—: Megnyílt a Munkásmozgalmi és Ipartörténeti Múzeum első állandó kiállítása.
= Dolgozók Lapja. XXVIII. évf. 69. sz. 1975. március 22. 5. p.)

„Valaki nem olyan régen észrevette, hogy az esztergomi Vármúzeum első termeiben nagyszerűen lehet tárlatokat rendezni. Azóta a patinás környezetben kiállításokat is rendeznek. Ezekről az eseményekről azonban vajmi keveset tudunk, mert azt még nem vette észre senki, hogy ezeket a tárlatokat nem elég megrendezni, de közhírré is kell tenni. Pedig Esztergom nem esik olyan messze a fővárostól, hogy ne tudna akkora vonzó erővel hatni rá, mint Székesfehérvár. S bár ezek a kisebb termek elsősorban kamaratárlatra alkalmasak, ha gondosan állítják össze a tárlatok programját, nemcsak sajátos hangulatú teremmel, hanem élményt nyújtó kiállítássorozattal is gazdagodhatnánk. Szépek is ezek az apró termek. A nyers kőfalak határolta terek, a különböző alakú áttört falnyílások, a lépcsőfordulók, a beugrók pedig kínálják a helyet a különböző plasztikáknak. Egy átgondoltabb kiállítási tématerv később kiszűrhetné azokat az anyagokat is, amelyek ebben a sajátos világban nem érvényesülnek, és ha nagyobb lenne a látogatottság, talán a Vármúzeum körüli park is életre kelne. Legutóbb hét fiatal művész plasztikáit láthattuk ezen a helyen".

(—fekete—. Anyag és forma. Kiállítás az Esztergomi Vármúzeumban.
=Magyar Nemzet. XXXI. évf. 202. sz. 1975. augusztus 20. 4. p.)

„A népművészet ragyogó dokumentációja e jól megválasztott anyagokkal megszervezett kiállítás. 1975. VII. 12."

„Jól összeállított kiállítás, az új és a régi szervesen kapcsolódik egymáshoz. Hiányolom, hogy terjedelmében nem kielégítő az anyag. Több figyelmet érdemelne a nemzetiségi élet bemutatása. Köszönet a kiállítás belső építészének a szép hangulat és az időszerűség miatt. 1975. VIII. hó 27".

(= Bejegyzések a Nemzetiségi Néprajzi Múzeum (Miklós-malom, Tata) vendégkönyvében.)

„Vasárnap a tatai Kuny Domokos Múzeum két kiállítótermében megyénk fejlődésének harminc esztendejét bemutató tárlatot nyitott meg dr. Antalóczy Albert, a megyei pártbizottság titkára. Méltatta azt a nagy utat, amely attól a naptól következett, amelyiken az első felszabadító csapatok megyénk területére léptek. A felszabadulással együtt megnyílt a lehetőség arra, hogy a Komárom megyeiek éljenek a szabadsággal, teremtsék meg az új életet, formálják át a megye térképének arculatát, s érkezzenek el oda, hogy az anyagi fellendülést kövesse a szemléletbeli változás. Mindezt demonstrálni, a megtett utat nyomon követni — ez volt a kiállítás eszmei-politikai koncepciója, amelyet dr. Ravasz Éva, a megyei Munkásmozgalmi Múzeum vezetője irányításával valósítottak meg.

Főként fotódokumentációkból, nagyméretű tablókból képekből tevődik össze a kiállítás anyaga. Jelképként a kezdet: ahogy a látogató belép, hatalmas képpel találja magát szemben — egy szovjet tank, amint a Baji út felől eléri a táblát: Tata. A térkép bejáratja velünk a felszabadítás minden fontos pontját, s ez különösen nagy tetszést aratott a fiatal múzeumlátogatók körében".

(Megyénk harminc éve FW
= Dolgozók Lapja. XXVIII. évf. 87. sz. 1975: április 15. 1. p.).

„Az esztergomi Balassa Bálint Múzeum munkájában fontos helyet foglal el a leletmentés. Ez a tevékenység annál is sürgősebb és égetőbb, mivel a városban hatalmas méretű építkezések, átalakítási munkálatok folynak. Az utóbbi években a lakosság nagy segítséget nyújt a múzeumnak a leletmentésben, a lelőhelyek, értékes anyagok bejelentésével, átadásával. . .A közelmúltban Kovács József traktoros, szántás közben egy XV. századi kerámiapoharat talált, benne 940 darab ezüstdénárt. Az összetört poharat restaurálták, a pénzleletet most készítik elő restaurálásra. A pénzről megállapították, hogy Albert és I. Ulászló királyok fizetőeszközei voltak (1437—58 körüli időből.) Kovács Józsefnek — a Nemzeti Múzeum szakértőinek javaslatára — értékes pénzjutalmat nyújtottak át a bajnai tsz-irodán, egy brigádvezetői értekezleten. A bajnai ezüstdénárleletnek a numizmatikai értéke igen magas. . . .— 1950-ben alakult meg a múzeumbarát körünk, mely 1966-tól újjászervezve ma is aktívan tevékenykedik. A kör tagjai hasznos gyűjtési, leletmentési munkát végeznek — mondja Horváth István. — Régészeti tárgyak mellett újkori történelmi értékeket is gyűjtenek. Így például Iványi Pál az Esztergom-Tárkány közötti Duna-híd avatásának ünnepségéről hozott be egy prognamfüzetet. Mester Józsefné, az Esztergom című újság 1906-os évi teljes évfolyamát adta át a múzeumnak. Jó a kapcsolatunk az esztergomi általános iskolák úttörőivel".

(Györke: Leletmentés — a lakosság segítségével.
= Dolgozók Lapja XVIII. évf. 149. sz. 1975. július 27. 4. p.)

„A kisbéri Táncsics Mihály gimnázium néprajzi szakköre 1966-ban alakult meg, s azóta megyénk legeredményesebben működő szakköre. A megalakulást követő években tárgyi gyűjtést végeztek, s a gazdag anyagot a tatai Kuny Domokos Múzeum rendelkezésére bocsájtották. További gyűjtési témáik voltak a földrajzi nevek, a ragadványnevek, a népi vadfogás, kismesterségek, népszokások, stb. A szakkör tagjai igen eredményesen szerepeltek pályázataikkal a Soproni Diáknapokon és az Országos Néprajzi és Nyelvjárási Gyűjtőpályázaton. . .Az önkéntes néprajzi gyűjtésnek e szervezett formája a tudományos szempontokon túlmenően pedagógiailag is igen jelentős. E kettős feladat példamutató elvégzéséért illeti elismerés és köszönet Túri Róbertet, ki vezetője volt a kereketeleki, s vezetője a kisbéri néprajzi szakkörnek. Szolgálja ez a kötet a végzett munka megbecsülését és a további sikeres tevékenységet."

(F. J.: Bevezető.
= Komárom megyei honismereti füzetek. 1974. 1. sz 3-4. p.)

„A nyolcvan esztendős Nyergesi Jánost köszönti ez a tárlat a századunk eddigi történetét megélő ember, a századunk napjainkig terjedő művészetében szorgosan munkálkodó művészt. A Kernstok-vonzáskörből induló, Budapest és Párizs iskoláit megjáró, elismerést arató kiállításokat rendező, a szülőfaluját, Nyergesújfalut véglegesen a mai napig el nem hagyó festőt. A festőt, akit alkotó útja során soha nem távolodott el ösztönösen kialakult, tudatossá vált hitvallásától: a szemlélődő, szerény, krónikáshűségű realista művészettől. Balassagyarmat és Zebegény, Nyergesújfalu és Tokaj, Oroszlány, Tata, Dorog, Esztergom utcácskái, házai tűnnek fel fáktól és bokroktól árnyékoltan akvarelljein lovak, szekerek, kocsisok időtlenségbe mozdulómerevedő alakjait, formáit ragadja meg tusrajzain; katafai parasztemberek, dorogi, oroszlányi bányász-, nyergesi munkásarcok tekintenek ránk néhány vonallal kifejezővé érlelt portréiról, s örök, kiapadhatatlan témái: kalapos, szemüveges önarcképei és felesége: varró, főző, takarító, olvasó, pihenő, alvó élettársa többszáz lapon teremtődött meg keze nyomán a szeretet érzelemhullámait megszámlálhatatlan árnyalatban sugározva."

(Wehner Tibor: Bevezető
= Nyergesi János festőművész kiállításának (Esztergom: Balassa Bálint Múzeum. 1975 július) katalógusa 4. p.)

„A megszokottól eltérő — mondhatnánk — rendhagyó feladatot vállalt a tatabányai cementgyár egyik héttagú szocialista brigádja. . . . érdemes idézni annak a levélnek néhány mondatát, amelyet a múzeumok megyei igazgatóságához, illetve a múzeum természettudományi részlegének vezetőjéhez intézett a cementgyári kollektíva. A Tatabányai Cement és Mészművek Robbantómester szocialista brigádja 1975-ös Vállalásai között szerepel egy olyan pont, amely szerint szerződést kötne a tatai Kuny Domokos Múzeummal, hogy az üzemünknél előkerülő ősmaradványokat, kövületeket, ásványokat összegyűjtjük, és a múzeum részére átadjuk. Mi, egyszerű munkásemberek úgy érezzük, hogy munka közben több figyelemmel nagyon sok értékes anyagot tudnánk megmenteni a tudomány számára. Ez indított bennünket arra, hogy a múzeumhoz forduljunk ilyen irányú kérésünkkel. Ha a múzeum elfogadja szocialista szerződésünket, akkor mi egy országos mozgalmat szeretnénk indítani. Felhívással fordulnánk az ország összes szocialista brigádjához, hogy csatlakozzanak e nemes cél érdekében a múzeumhoz. Úgy érezzük, a magyar tudomány számára országos szinten nagyon sok

Szocialista brigád és múzeum együttműködése

A tatabányai Cement- és Mészművek „Robbantómester" nevet viselő — kőbányászokból alakult — szocialista brigádja 1975. februárjában szerződést ajánlott fel a Kuny Domokos Múzeum természettudományos részlegének, miszerint a múzeum által rendezett kulturális programok viszonzásaként a munkájuk során előkerülő ősmaradványokat összegyűjtik és átadják a tudományos gyűjtemény számára.

Érdemes idézni levelük néhány sorát: „...Mi, egyszerű munkásemberek úgy érezzük, hogy munka közben — több figyelemmel — nagyon sok értékes anyagot tudnánk megmenteni a tudomány számára. ...Ha a múzeum elfogadja szocialista szerződésünket, akkor mi egy országos mozgalmat szeretnénk indítani. Felhívással fordulnánk az ország összes szocialista brigádjához, hogy csatlakozzanak e nemes cél érdekében a mozgalomhoz. Úgy érezzük, a magyar tudomány számára, országos szinten, nagyon sok értékes anyagot tudnánk, illetve tudnának megmenteni a szocialista brigádok..."

Ebben a kezdeményezésben nagy lehetőség rejlik, hiszen a brigádok megfigyelő munkájának nem kell csak az ősmaradványok gyűjtésére korlátozódnia, hanem minden közösség megtalálhatja a maga területén is a múzeumi gyűjtemények gyarapításának módját. A termelőszövetkezetek dolgozói például ügyelhetnének arra, hogy a községekben fellelhető néprajzi tárgyak ne magángyűjtők, és főképp ne külföldi állampolgárok kezébe kerüljenek... Az építkezésen és más nagyobb földmunkák végzésekor napfényre kerülő tárgyak se kallódhassanak el. hanem. ha az valóban értékesnek tűnik, akkor azt azonnal jelentsék a legközelebbi múzeumnak. Ha egy-egy alkalommal kevésbé indokolt esetben hívják ki a múzeum dolgozóit, ez mégsem olyan nagy veszteség, mintha egy valóban értékes régészeti lelet veszne el-végleg - a tudomány számára.

A brigád felajánlását örömmel fogadtuk. Dr. Skoflek István felkereste őket munkahelyükön, és az ott tartott megbeszélés alapján az alábbi szerződést kötöttük meg:

SZOCIALISTA SZERZŐDÉS

a Kuny Domokos Múzeum és a Tatabányai Cement- és Mészművek „Robbantómester" szocialista brigádja között, az alábbi feltételek szerint:

a) A „Robbantómester" szocialista brigád vállalja, hogy a munkája közben előkerült őslénytani anyagot összegyűjti, és eljuttatja a Kuny Domokos Múzeumba. Jelentősebb anyag előkerülésénél értesíti a múzeum szakembereit.

b) A Kuny Domokos Múzeum vállalja, hogy a „Robbantómester" szocialista brigáddal állandó kulturális kapcsolatot tart. A múzeum kiadványait eljuttatja a brigádhoz, rendezvényeiről értesítést küld, és a múzeumban, valamint a múzeumhoz tartozó intézményekben szakvezetést biztosít számukra. A múzeum és a brigád munkakapcsolatáról, e kapcsolatok fejlesztéséről a múzeum minden évben a brigád tagjaival megbeszélést tart. A múzeumban nyíló állandó természettudományos kiállításon — a brigád által gyűjtött anyagon — feltünteti a brigád nevét.

c) Azt az országos mozgalmat, amelyet a brigád kezdeményez, s amely szerint a brigád felhívással fordul a szocialista brigádokhoz, hogy a munkájuk során előkerült őslénytani, régészeti anyagot adják át a legközelebbi múzeum szakembereinek a Kuny Domokos Múzeum támogatja s a felhívást a sajtónak eljuttatja.

Tatabánya, 1975. február 20.

Szűcs István
brigádvezető

Bíró Endre
megyei múzeumigazgató

Ezt követően átadták az eddig talált őslénytani leleteket. Ezek között tengeri sünök, ammoniteszek, rák és egyéb lenyomatok, illetve kövületek szerepeltek, amelyeket megfelelő kezelés után elhelyeztünk a paleontológiai gyűjteményben.

A brigáddal kötött szerződésről és az országos akcióra való felhívásról dr. Vajna György

Nyergesi János kiállítása elé

Komárom, 1975.
Tata

1975. június 21-én nyílt meg az esztergomi Balassa Bálint Múzeumban a 80 esztendős Nyergesi János festőművész gyűjteményes kiállítása. A tárlatot dr. Kiss István, Komárom megye Tanácsának Elnöke nyitotta meg. Az alábbiakban a megnyitóbeszéd szövegét közöljük.

Egy nyolcvan esztendős művész kiállításának megnyitására gyűltünk össze, hogy köszöntsük az alkotót, hogy gyönyörködjünk kiállított műveiben. Egy festőt köszöntünk most, Nyergesi Jánost, aki megélte századunk történetét, aki tanúja volt harcainak, örömeinek és szenvedéseinek, és aki úgy fogalmazta, úgy fogalmazza képbe, rajzba gondolatait és érzéseit, hogy szebbé, emberibbé varázsolja életünk valóságát, mindennapjainkat és jövőnk reményeit. A magyar művelődéstörténet hosszú, forrongó periódusának tanúja ő. Művészete, festészete egyedülálló, művészi arculata különleges, s minden ecsetvonása mélyről jövően igaz; ezért fordulunk életműve felé megkülönböztetett tisztelettel és szeretettel.

1895-ben született Nyergesújfalun. Még gyermek, amikor a XX. századi képzőművészet forradalmár mesterének, Kernstok Károlynak környezetében csodálkozik rá először az alkotás, a művészet nagyszerűségére. E gyermekkorban fellobbant alkotókedv — amely a mai napig sem csitult — a Nyergesújfalun megforduló Ady Endre, Czóbel Béla, Márffy Ödön és Lyka Károly szellemi sugárzásából építkezik, a budapesti Iparrajziskolában és szabadiskolákban a festő-mesterség elsajátításával gyarapodik. Még pályakezdő, amikor egyik művével, a Próféta című üvegablakkal elismerést vív ki: pályadíjat nyer. A Tanácsköztársaság alatt a nyergesi szabadiskolában Kun Bélával és Szamuely Tiborral találkozik, együtt dolgozik Derkovits Gyulával.

Az ezt követő években munkás lesz az Eternit-gyárban, és munkáséveiben, a termelő munka is művészi alkotómunkára ösztönzi; ekkor keletkezett képeit Móricz Zsigmond, Bajor Gizi vásárolja meg, így Párizsba utazhat, ahol folytatja tanulmányait és a múzeumok remekműveivel ismerkedik. Hazatérése után ismét fizikai munkát kell végeznie, de igazi élettere ekkor is a művészet. Portrék, csendéletek, tájképek sorozata született meg a keze alatt. Lerajzolta munkatársait, lefestette a dolgozó és megpihenő embereket, megörökítette a falu hétköznapi pillanatait, a meg-megálló szekereket, dombok hajlatában megbúvó kis házakat, vízhordó asszonyokat, öreg parasztembereket, gondtól-ráncosodó munkásarcokat.

Első önnálló kiállítása 1923-ban nyilt meg az Alkotás Művészházban Budapesten. „Csupa frissesség, mozgalmasság, pezsgő ifjúság, erő és merészség érzik ezeken a jobbára kicsiny lapokon" — írja róla, művészetéről egyik kritikusa a huszas években. A két világháború között ezután rendszeres szereplője lesz a Képzőművészek Új Társaságának kiállításainak A felszabadulás után, 1946-ban szülőfalujában, majd 1954-ben Esztergomban, 1957-ben és 1964-ben Budapesten nyílik elismeréssel fogadott kiállítása, és 1968-ban ismét Esztergom, a Balassa Bálint Múzeum ad lehetőséget a művésznek, hogy gyorsan gyarapodó életművének képeit bemutassa. Nyergesi János munkásságának elismerését jelenti az is, hogy számos műve került közgyűjteménybe: a Magyar Nemzeti Galériába, a Balassa Bálint Múzeumba, a tatai Kuny Domokos Múzeumba, és szinte megszámlálhatatlan azoknak a képeknek a száma, amelyek magángyűjteményekben. vagy lakások falán függve reprezentálják a a művész munkálkodását.

Az alkotómunkával eltelt nyolcvan esztendő állomásait e néhány szóban nem követhetjük maradéktalanul nyomon. E kiállítás is, amely művészetének keresztmetszetét próbálja adni, csak kísérlet lehet egy hallatlanul termékeny művész munkásságának jellemzésére. E művészi világban, amelyet Nyergesi János kialakított, és amelyet ma is kiapadhatatlan erővel és szorgalommal művel és gyarapít, mi is otthonosan, együtt mozgunk a művésszel, ez a művészi közeg nagyon közel áll hozzánk; Nyergesi János a legegyszerűbb festői szavakat szólaltatja meg, meleg, emberi világot teremt képein, szeretettel, bizakodással szól az emberről, az emberért.

Nyergesi János nyolcvan esztendős. Megbecsüléssel fordulunk az elmúlt évtizedek termése felé, s tisztelettel úgy köszöntjük a művészt, hogy további, elapadhatatlan alkotóerőt, jó egészséget kívánunk művészi munkájának folytatásához.

dr. Kiss István

Nyergesi János

Ösztehetségek kiállitása - a Nemzeti Szalon főbejáratával szemben levő külön helyiségben - munkáival vesz részt · A munkás kiállitó szines kerámiáival.

Sat
1936.VI.2.

MDK.

Nyergesi János

Kiállitási kritika

Komárommegyei Dolgozók Lapja 1966 nov.9.

MDK

Nyergesi János

Virágok, tus és akv.

Virág, tus és akv.

Macskák, tus és akv.

Nyergesi J. festőművész kiáll. Fényes A. terem. 1963. febr.

MDK

Nyergesi János

Egy pár ló, tus és akv.

Két ló, tus és akv.

Bivalyok, tus és akv.

Nyergesi J. festőművész kiáll. Fényes A. terem. 1963. febr.

MDK

Nyergesi János

Don Quijote, tus és akv.

Lovak a Dunaparton, tus és akv.

Itatás, tus

Nyergesi J. festőművész kiáll. Fényes A. terem. 1963. febr.

Nyergesi János

Bálint Jenő Erzsébet-téri népmüvészeti boltjában, a falusi tehetségektől összegyüjtött uj kollekciájában szerepelnek képei.

Ujság 1935.VIII.15.

Magyar Történeti Múzeum

Steppe kiállítás
(Régi lovas nomád népek kulturája.)

1935. augusztus 15 –

Katalogus: 50 fillér.

Nyergesi János

MDK

Feleségem ebédután, tus

Mücsarnok 1959. VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Nyergesi János, Jestő MDH

Az oroszlányi amatőr filmesek kisfilmet készítenek a 71 éves nyergesújfalusi Jestőművészről: Nyergesi Jánosról.

–: Hírek 8.

ESTI HIRLAP Bp. 1966. júl. 30.

129+2

131

Nyergesi János

Magyar Ősterhetségek kiállitása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Palagyári munkás. Tiz pengőért egy hét re. Ebédszünetben rajzol, mintáz, ebédelő munkásasszonyokat, szundikáló napszámosokat. Egyébként pesti multja is van. Nyergesujfalun ecsetmosója volt Kernstock Károlynak. Aztán elkezdett rajzolgatni. Egy szép napon megjelent Pesten. Irók és müvészek között összeszedett 30 embert, akik egy éven át havi egy pengővel stipendiumot adtak neki. Ebből a 30 pengőből élt és dolgozott itt Pesten. A következő esztendőre azonban a támogatók

8 órai Ujság
1934. VIII. 15.

./.

száma alaposan megcsappant és kénytelen volt visszamenni napszámosnak a palagyárba.

Ngergesi János

Magyar Őstehetségek kiállitása - Nemzeti Szalonban - képeivel szerepel.

Az Est
1934.VIII.19.

Nyergesi János
Fstő

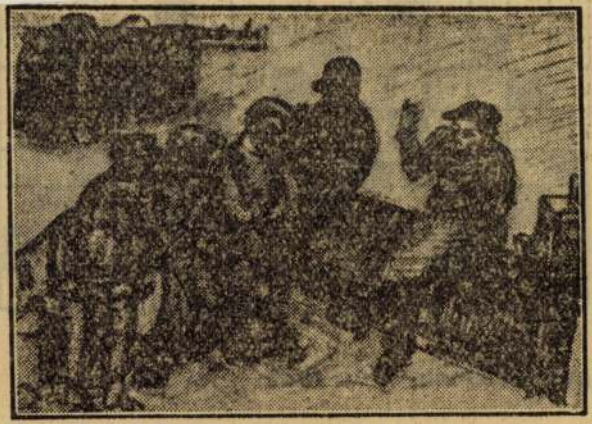

Nyergesi János: Beszélgető munkások

A Reggel
1934 VIII. 18

Nyergesi János

Magyar Ösztehetségek Kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Pompás impressionista

Nemzeti Ujság
1934.VIII.19.

Nyergesi Tauros
testő

A Reggel

1934 VIII. 27

3 nap alatt.

.....osztálynak.

.mvasutak igazgatósága.

Tisztázta: .....

Összeolvasta: .....

Kiadta: .....

Előirat száma: .....

Utóirat száma: .....

Összefüggésben .....számmal.

Egyuttal elintézett szám: .....

Előterjesztés előtt

Nyergesi János

Erősebb tehetség a palagyári napszámos, aki szinezett tusrajzokat állitott ki, jó tipusokkal jó mozgással, köztük a Süt a nap, a Vasárnapi kimenő, a Tüzhely mellett.

Pesti Napló
1934. VIII. 18

Nyergesi János

palagyári munkás - festő

Magyar Őstehetségek kiállitása - Nemzeti Szalonban - munkáival szerepel.

U j s á g
1934.VIII.19.

Nyergesi János

festő

Őstehetségek kiállitása - Erzsébet téri kiállitó hely:
ségben - képeivel szerepel

A Reggel
1934.VIII.27

Nyergesi János
paraszt-festő

Magyar Ösztehetségek kiállitása - Nemzeti Szalonban - Egyed Zoltán hirlapiró Bálint Jenőről irott cikkében a kiállitókat sorolja fel. Ezek mind az ő sipszavára bujtak elő rejtekeikből, ezeket ő kereste és ő találtmeg, ő vezette és ő masiroztatta ide fel őket, az ország szivébe, erre a gyönyörű uj honfoglalásra..

A Reggel
1934.VIII.21.

Nyergesi János

Magyar autodidakta festőkből összeállitott gyüjteményes karácsonyi kiállitás - Nemzeti Szalonban - a kiállitáson képeivel vesz részt.

A Reggel
1933.XI.27.

Nyergessy János

Magyar Tehetségek Kiállitása - Nemzeti Szalonban - képtivel szerepel.

Magyarság
1934.VIII.19.

Nyergesi János

paraszt festő

Magyar Őstehetségek Kiállítása - Nemzeti Szalonban - munkával szerepel.

Nemzeti Ujság
1934.VIII.23.

Nyergesi János
paraszt festő

Magyar Ősstehetségek kiállitása Nemzeti Szalonban - képeivel szerepel.

Nemzeti Ujság
1934.IX.1.

Nyergesi János

MDK

Feleségem olvas, szines tus

Mücsarnok 1965. K. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Nyerges János, grafikus

Rajz:

Repr

— : Olvasó asszony
[Címlap kép]

Cím oldal.

Könyv-Záros, Bp. 1966. Jelmár

XVI/2

Nyergesi István, szobrász

1974-ben az őstehetségek első kiállitása, Szent István napján. Lázár Miklós nyitotta meg. Nyergesi is kiállitott. 186-87. old

Sz. Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181. old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. XI. 1968. Bpest. 1969

Nyergesi János

Emlitve

D.I. Képzőművészet

Vipka, Bp. 1970. jún.

Nyergesi János
festő -

A Komarom Megyei Tanács
VB Elnökének művészeti díját
első ízben kapta.

— : —

Művészet, 1970. junius - 17 lap.

Nyeyesi János

szerepel az „Érzek-dunántúli
művészek" tárlatán a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1970 március 17
4. old.

MDK

Nyergesi János [ ]

Megemlítve. (A forrás c. komárom megyei időszakos kiadványban.)

Jenkei János: A másik forrás 1056.

JELENKOR, Pécs. 1970. november

XIII/11

Nyergesi festő

A Kernstok-féle nyergesujfalusi szabadiskola tagja volt. Az Esztergomi Balassa Bálint Muzeum 1969.tavaszán a nyergesi müvészi szabadiskola tanitványai c. kiállitásán bemutattak müveiből.

Galambos Ferenc: König Dezső

MÜVÉSZET, 1970.augusztus - 24.lap.

Nyergesi János

a Komárom megyei és a tatabányai
Tanács Képzőművészeti díját kapta.
A Tanácsköztársaság alatt a nyergesujfalni Kép-
zőművésztelepen dolgozott és tanítómestere
Kernstock Károly volt.

- Napli -

Magyar Nemzet
1969 márc. 21

Nyergesi János

Nyergesújfalu

Déli pihenő	tus	41 x 29 cm	
Önarckép kalappal	"	41 x 29 "	(repr.)
Nyugdíjas	"	41 x 29 "	
Régi malomnál	"	41 x 29 "	

V. Érekdunantúli Képzőművészek Kiállítása. Bp. Műcsarnok 1970. Kiáll. kat. Bér.: Kovalovszky Márta

Nyergesi János,festő

1974-ben az ősstehetségek első kiállitása,Szent István napján.Lázár Miklós nyitotta meg.Nyergesi is kiallitott. 186-87-old

Sz.Muraközi Ágota: A magyar parasztfestők és a népművészet viszonya 181.old

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.XI.1968. Bpest.1969

Nyergesi János

Festő a bányások között (Nyergesi János)
– Komáromi Nepsi Dolgozók Lapja
1967. aug. 27.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört. Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

8o. 1.

Nyergesi János

(g.g.): A jó öreg kocsmáros (Nyergesi János fm.) – Komárom Megyei Hírlap. 1967. júl. 9.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1970. 1. sz. 68-107. 1./

80. 1.

Nyergesi János

Emlétve

Jenkei János: Ősi tárlat '70
Dolgozók Lapja, 1970. nov. 15. 5 l.

Nyerigesi János

Festőművész kiállítása. Oroszlány, Művelődési Otthon. – Ism.: -el-, Komárom megyei Dolgozók Lapja, 1967. máj. 17.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970.1.sz. 68-107. 1./

93. 1.

M.D.U

Nyergesi János
festő

„Feleségem" (repro)

Dévényi Iván: Nyergesi János.
Művészet, 1969. július – 43 lap

Nyergesi János
festő

M.D.K.

Az esztergomi Balassi Bálint Múzeumban
mutatták be Nyergesi János-nak retro-
spektív kiállítását.

Devényi Iván: Nyergesi János.
Művészet, 1969. plus – 43 lap.

Nyergesi János

Rajzokkal és festményekkel szerepel az alabbi tárlatok

Szabó Julia: Kiáhitás az esztergom. Balassa Bálint Múzeumban.
Kernstok Károly és az 1919-es nyergesi szabadiskola

Négyszabadság 1969 VI. 13

Nyergesi János

A kvarcelektrel szerepel az alábbi háslatban

N.N.: Képző és iparmuvészeti bemutató Salgótarjánban

Nógrád 1969 VII. 12

M.D.K.

Nyergesi János
festő

Méltatás

Dévényi Iván: Márffy Ödön levele . . .
Művészet, 1969. aug – 10 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Nyergesi János
festő

1923-ban az Alkotás Művészházban
nyílt meg Nyergesi első önálló kiál-
lítása, itt jó pár műre gardiera talált,
így módja volt Párizsba eljutnia.

Dévényi Iván: Nyergesi János
Művészet, 1969. július – 43 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K

Nyergesi János
festő

A Tanácshórtaisaság alatt a
nyergesi szabadiskolában dolgozó
művészekhel jó barátságba került,
Kun Béla hiszlányát Á quest le is
rajzolta a fiatal művész.

Dévényi Iván: Nyergesi János
Művészet 1963. julius - 43 lap.

1443 Ságvári Ny.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Nyergesi János
Komárom megyei

1967 JUL -9
1021.

1967. július 9. vasárnap

A jó öreg kocsmáros

A „halhatatlanság könyvében", a frissen megjelent Művészeti lexikon 3. kötetében jó néhány sort találunk megyei képzőművészeti életünk nesztoráról, Nyergesi Jánosról. Ezt írták róla többek közt itt: „Kernstok Károly mellett szerezte első képzőművészeti ismereteit, majd 1910-től az Iparrajziskolában tanult. 1926—27-ben a párizsi Julian Akadémia növendéke volt. A huszas évektől rövid megszakításokkal fizikai munkásként dolgozott..."

Hát igen. Sokfelé járt, sokféle munkát végzett életében. Volt például vagy öt esztendeig még kocsmáros is.

De ha így is kereste kenyerét, — azért a vendéglőben is megmaradt festőnek. Mint mindenhol, ahol járt, ahol dolgozott, itt is minden szabad percében rajzolt. Találó pillanatképekben örökítette meg az egykori kiskocsmai hangulatot, a kártyázó, az iddogáló, a beszélgető falusi embereket, gyári munkásokat.

— Hol vannak már azok a régi kiskocsmák — mondja miközben a képek, vázlatok tucatjait átforgatjuk. Mert nemcsak kétezer lova van, persze rajzokban, nemcsak a felesége alakját örökítette meg sok száz képen, de őrzi az egykori kiskocsmák hangulatát egy vaskos köteg pillanatképe is.

Mert ha a régi szegényes kiskocsma helyén modern étterem, eszpresszó épült is, — s nemcsak Nyergesújfalun, de másutt is tűnőben vannak a régi kiskocsmai életképek, hangulatok, a régi emlékek markáns lenyomataként itt sorakoznak ezek a képek.

A hosszú életút egy kis darabjának rajzos tanúságtételei, a művészi út kis töredékei, „A jó öreg kocsmáros" vallomásai ezek a rajzok, amelyekben az élet egy-egy pillanatát leste el, örökítette meg ceruzarajzá merevítve, mégis a valóság mozgalmasságával.

(g. g.)

Egy nagyon régi pillanatkép 1945-ből: Kártyázók

ŐRIPORTEREK *jelentik*

eszmélt, Bandi már a fa alatt üvöltött. Kezét, lábát mozdítani sem tudta. Áron, a barátja nem tudott segíteni rajta, mert nem értett az elsősegélynyújtáshoz. Csendesen hazament, s senkinek sem mert szólni a dologról. Bandira két óra múlva találtak rá. Mentővel vitték a kórházba, mert eltört a keze, s belső vérzés miatt a műtőasztalra is került. Szerencsétlenebb esetben az életébe kerülhetett volna a „fészkezés".

Ilyen eset bárkivel megtörténhet. Ilyenkor, pajtások első dolgotok legyen, hogy a felnőttek segítségét kérjétek, s azonnal mentőért szóljatok!

Kapros József
dorogi úttörő-riporter

Az életünket kockáztatjuk!

Jó idő van most a gombázáshoz. Akik szeretik ezt a jó eledelt, kijárogatnak érte az erdőre. Nagyon kell ám vigyázni, mert ismeretek hiján súlyos mérgezések történhetnek! A pilismaróti gyógyszerészt kérdeztem meg a legfontosabb tudnivalókról.

— Melyek azok a mérges gombák, amelyek ehetőkre hasonlítanak?

— A legkönnyebben összetéveszthető az őzlábgomba, amely barna alapon sárga pöttyös. Igen hasonlít a párducgalócára, csakhogy az barna alapon fehér pontokkal díszített. A legveszélyesebb a gyilkos galóca. Spóratartói lemezei fehérek, bocskora van. A kerti csiperke, másnéven sampinyon hasonlít hozzá; ennek nincs bocskora, és spóratartói feketés-lilásak. Sokan, ha sampinyont találnak, kidobják a kosárból, s helyébe inkább a galócát teszik be, mert az szebb!!!

— Mik a gombamérgezés tünetei?

— Hányinger, hasmenés, verejtékezés. A gyomormosás a legjobb segítség.

— El lehet-e tenni másnapra az elkészített gombát?

A gyógyszerész válasza: nem szabad! A gombában sok a fehérje, ez másnapra felbomlik. Ha elfogyasztjuk, mérgezési tüneteket okoz.

Bognár Géza
pilismaróti úttörő-riporter

lóriai emlék

Kálmánról nevezetes apló-házat

hez, vagy kártyán eladósodott szolgabíróhoz.

Szeged nagy helyőrségi város volt ebben az időben, s a „térparancsnokság" nem egyszer dörgő hangú feddéseket osztogatott a szerenádozó huszártisztek „randalírozása" miatt.

Egyik ifjú huszártiszt az utca felől hatalmas létrát emelve egy éjjel négy-négy cserép muskátlit helyezett minden ablakba, mert nem tudta melyik a kiszemelt leányzó hálószentélyének „nyílászáró szerkezete".

Nemegyszer zajlott le itt vakmerő leányszöktetés is. Irodalomtörténetünk úgy tartja számon, hogy ebben az épületben szerezte Mikszáth Kálmán „A Noszty fiú esete Tóth Marival" című regényének igen sok élményanyagát.

A házat lebontották, már csak a boltíves pince téglái

M.D.Y.

Nyergesi János
festő

Erkölcsi és hendetben anyagi
siker ellenére a művész az
1930 as években fizikai mun-
ka elvégzésére kényszerült

Dévényi Iván: Nyergesi János
Műrenet, 1969. július – 43 lap.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Nyergesi János

festő

M.D.K.

A harai művészeti írók is méltatták
művészetét. Rabinovszky Mariusz a
Magyar Grafikában, Szabai Ernő
könyvében emlékeik meg a művészről.

Dévényi Iván: Nyergesi János
Műrészet, 1969. julius – 43 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Nyergesi János
festő

1946-ban Nyergesen, 1954-ben Esztergomban, 1957-ben és 1964-ben Budapesten (mindkettő a Fényes Adolf Teremben) rendeztek kiállítást munkáiból.

Dévényi Iván: Nyergesi János
Művészet, 1969. július - 43 lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Nyergesi János
festő.

M.D.4.

Párizsból hazatérve a Képzőművészek Új Társaságának a KUT-nak lett a tagja. A KUT külföldi csoportkiállításain részt vett. Munkásságát külföldön is elismerték.

Bereczki Iván: Nyergesi János
Művészet, 1969. július - 43 lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Nyergesi János

festő

M.D.Y

Igazi területe az akvarell, a szines grafika, a tusrajz. Figurái, a táj formáit lendületes vonalakkal vagdalja meg.

Dévényi Iván: Nyergesi János
Művészet, 1969. július – 43 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Nyergesi János
festő

M: D4

1957-ben a siksfehérvári István
király múzeumban rendezték
tárlatot műveiből.

Dévényi Iván: Nyergesi János
Művészet, 1969. július – 43 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Nyergesi János
festő

M.D.K.

Kiemelkedő művei: „Lovasok a Dunaparton" c. tus és akvarell mű 1912-es évszámmal. Szerustok Szaroly hertje olajkép 1919-ből való.

Dévényi Iván: Nyergesi János.
Művészet, 1969. julius – 43 lap.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.V.

Nyergesi János
festő

Legkedvesebb témakörei az írás-
dunántúli dombok, a nyergesi
Duna makkos, ágas-bogas fák,
a nyergesi temető dülöngélő sírkövei stb.

Dévényi Iván: Nyergesi János.
Művészet, 1969. július. - 43 lap.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

M.D.K.

Njergesi János
festő

A sörpögdő asszony 1961 ből való,
(tusés akvarell) az „Öuportré kalap-
pal" 1962-ben bés zült, a „Paravdszeber"
is ebben az évben sinletett

Dévényi ~~Njergesi~~ Iván: Njergesi János
Művészet, 1969. Julius - 43 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

14.D.1

Nyergesi János
festő

„A párizsi Sacré Coeur-templom"
1925-ből való-hék kréta mű, a
„Felesége" cimi képe 1940 ben ké-
szült tus és akvarell munka.

Dérényi ~~Nyergesi~~ Iván: Nyergesi János
Művészet, 1969. julius - 43 lap.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.Y

Nyergesi János
festő

Mint Sparrajtisholai növendik
egy - öszövetségi prófétát ábrá-
zoló - üveg festmennyével díjat
is nyert.

Dévényi Iván: Nyergesi János
Művészet, 1969. julius - 43 lap.

Nyergesi János
festő

M.D.K

Kerustok tehelséget látott a fiatal Nyergesibe, beiratta a pesti Haris-közi szabadiskolába, majd az Iparrajiskolába, ahol a legígé-retesebb növendékek közé soroltak.

Dévényi Iván: Nyergesi János
Művészet, 1969. julius – 43 lap.

Nyergesi János
festő

M.D.K.

1895-ben született Nyergesujfalun.
Édesapja asztalosmester volt. 13-14
éves korában Sternstok Károly nyergesi
iránába került, ahol Gyakran maldja
volt a mesterek.

Dévényi ~~János~~ Iván: Nyergesi János
Művészet, 1969. julius - 43 lap

Nyergesi János

Akvarelekkel szerepel az alábbi táslaton

N.N.: Képző és iparművészeti bemutató Salpótarjánban

Nográd 1969 VII. 12

Nyergesi János

székesfehérvári kiállításának irodalmát küzli

F.L.: Irodalom a műemlékvédelem hez és a műszaki munkához Székesfehérvárt /1956-1965./
Műemlék védelem, 1970. 3.sz. 191-192.l.

Nyergesi János

Művei szerepelnek a Kernstock Károly és az 1919-es nyergesújfalni szabadiskola művészei c. Szállításon az esztergomi Balassi Bálint Múzeumban

Képzőművészet

Vigília 1969 május
349. old.

Nyergesi János

MŰK

szerepelt a tárlaton.

Bíró Andre: Megyei képzőművészek tárlata a tatabányai Népházban.

Komárom Megyei Dolgozók Lapja. 1964 jun. 16.

Nyerges János
szobrai

szobrai a csíkszeredai főoltáron

A magyar népi műv. tört. I. 245.
Corvina 1970.

Nyerges János

művészetéről, munkásságáról szóló Genthon-írások, tanulmányok, cikkek felsorolása:

Kovács Éva: Genthon István megjelent műveinek jegyzéke. - Művtört.Ért. 1970.4.sz. 253-258. l.

253.l.

Nyergesi János

ALKOTÁS

Nyergesi János. Ismét egy „felfedezett": Kernstok ecsettisztogató parasztgyerekéből lett festőművész. Azonban szemlélete nem primitiv, szemét tónusra, árnyalatokra, ujabban folthatások ritmusára állítja be. Csupa kis képet fest, olajjal, de főleg vízfestékkel és tussal. Szabadon és szélesen, feltétlen technikai tudással rakja fel szineit, melyek árnyalatos, levegőburokkal tompított tűzét néha megragadóan friss, üde színharmóniákká tudja fokozni. Ez a dekadenciamentes, sohasem puha finomság Nyergesi legegyénibb jegye. Kernstok-emlékek halványan átátütnek, de a képek túlnyomó része egyrészt festőibb, másrészt ösztönösebb Kernstokéinál. Van Nyergesinek egynehány tája, melyen meglátszik a kisérletezés: a témát tárgytalanul fogja fel, de összefoglal és ellentéteket helyez egymás mellé. Másutt — ritkán — modoros és tapogatódzó. Figurális munkái az egyedüliek, melyeknél a rutin hiányát érezzük. A tanulmányszerű, műtermi használatra szánt munkák közül nem ártott volna az egyiket-másikat ki nem állítani. Alapbenyomásunk Nyergesiről így is az, hogy ösztönös, gyökeresen egészséges, művelt szemű és biztos kezű festőművész, a kevés hivatott közül való.
(Nov.—dec.)

—*szky*

Ars Una 1923. I. 12 l.

IFJÚ FEJE

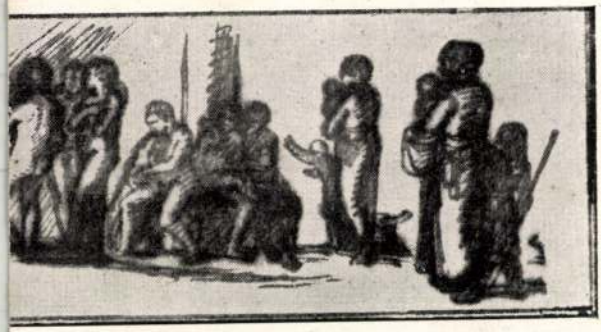

KOMPOZICIÓ VÁZLAT

Nyergesi János

Jestő

Koll. kiáll. az
Alkotás Művenház-
ban 1923. nov-
dec. -

A katalogust
lásd Konyvtarám-
ban

Nyergesi János
festő

l.

Forum
1934. 287. l.

és Nyugat
1934. szept. 1.
Kassák cikke

l.

Forum
1934. 288. l.

Nemzeti Kalon 1934. szept.
Magyar Ostchetvegek kiállítása

855. Fürsten

~~[illegible]~~. ~~[illegible]~~ Elt a XVII. sz

Halt tartó

Középütt egy ~~[illegible]~~ balt
csépét tart, ~~[illegible]~~ balj
szor. ~~[illegible]~~
ros. Balról, a borja
tartó nő ~~[illegible]~~ elő
égő fáklyával ~~[illegible]~~
fáklya hevers ~~[illegible]~~ k
czeket olvassuk:

THEOD. CASP
HANC PICTVRA
CAESARIÆ MAI
TERT
14 MAI

Fa, méretei
A Nemzetic

504

Nyergesi János
festő

Nyergesujfalu
Munkairi ligt
137.

MKSz 1947

Nyergesi János

festő

koll. kiáll. Alkotás

műverzhaz

1923. nov.

740. *Csányi László.*

Mellig látható, kissé jobbr
szemöldöke, bajusza és lebere
ősz, szeme kék. Ingének gallé
ros, mentéje prémgallérú és u

Vászon, méretei 68 : 54·8 cm
60 K. — Vétetett a gr. Kreith
A megszerzésére vonatkozó adat
lelt. sznál. — Átvétetett 1895 április
jegyzék 81. — Az átvételt tudo
8-iki 14895 sz. leirat (159–96).

Nyergesi János

koll. kiáll. az
Alkotás művész
házban

cód

Az Újság. 1923.
nov. 18.

689.

nézve. Rövid haja összevegyült; szemöldöke,
, szeme szürke. Fekete nyakra valóját felett
sötétzöld kabátja vállrojtos és piros szegélyű.

ra, méretei 62.5 : 46.7 M.
erdélyi nemzeti múzeumból. 107/95. № 125.

107/95 : 125.

Nyerges János

Képfaragó

l.

Balogh Erdélyiven

I. 141/45. l.

Nyergesi János

Thieme Becker
XXV. 543. l.
Chytil

LGÓTARJAN, FŐ

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Nyergesi (Maul) János, festő; szül. 1895 junius 9-én Nyergesujfalun (Esztergom vármegye). Elemi iskoláit szülőfalujában végezte, azután Budapestre jött és Kernstock Károly ajánlatára 1909-ben az iparrajziskolába lépett, ~~[illegible]~~ ~~[illegible] József [illegible] ösztöndíjat melyet 1917~~-ig hol Kölber Dezső vezetése alatt tanult. A nyarat évenként Kernstock mellett Nyergesujfalun töltötte. 1913-ig tanult az iparrajziskolába s közben Kernstock és Rippl Rónai József váczi-utczai szabadiskolájában dolgozott. ~~[illegible] 1913-ban elnyerte a Ferencz József jubileumi~~ Már 1911-ben egy ideig Waltner Gita üvegfestiszeti intézetében az üvegfestésben is képezte magát. 1913-ban Próféta cz. üvegfestményével elnyerte az egyik 600 koronás Ferencz József jubileumi ösztöndíjat. 1914-ben ismét Nyergesujfalun Kernstock mellett dolgozott, 1915-ben katona lett s 1916-17-ben a hart-bei-am-stetteni (Alsóausztria) fogolytáborban teljesített szolgálatot. Az utóbbi év tavaszán a román frontra került, hol a háború végéig szolgált. 1918-ban a Kenstock-féle szabadiskola kiállításán szerepelt először a nyilvánosság előtt s ez alkalommal rajzait ezüst éremmel tüntették ki. A háború befejezte után visszatért szüleihez Nyergesujfalura, hol jelenleg is működik.

Önéletr. adatok.

Nyergesi (Maul) János

irod

Nyergesi János kiállítása. Alkotás Művészház. 1923 nov.–dec. (Ömarchejének repr.

Kernstok Károly nyergesujfalussi műtermében kapa kedvet a festésre. Kernstok tanácsára mesterséget választ, üvegfestőnek megy; ezzel egyidejűleg az iparrajziskola üvegfestészeti tanfolyamára is beiratkozik s az esti órákban a Bajza utcai svabadiskolát látogatja. Tanára Kölber Dezső tanácsára résztvesz a Ferenc József-öszlöndíj pályázaton, meget megnyer. 1915-ben be kellett vonulnia s a forradalom kitöréséig a front-élet kiszdelmeit éli. A forradalom kitörése Budapesten ér, és ismét Kernstóknál

fordítsz

dolgozik. A Károlyi kormány
bukása után, ~~te~~ pártfogója, Kern-
stock távozván Pestről, tainoga-
tó nélkül maradt s ~~béállt~~
vasuti munkásnak. Ott dolgozik
egy esztendeig, de ekkor párt-
fogója akad, aki tainogatja.
Majd a nyergesujfalusi gyárban
dolgozik mint palaégető s
csak a szünórákban foglalkozik
rajzolással - Itt és ekkor lön
jó megfigyelője azoknak a moz-
dulat-intimitásoknak, amelyeket
a hétköznapok pontalan véletlenei
nyujtanak; itt és ekkor szerzi meg a
gyors festés paranesolta egyszerrelátás
értékét, miáltal kompozicióiba
frinességet s lapidáris tömör-
séget sűrített. 1923 nov. - dec.
kollektív kiállítása volt az
Alkotás Művészházban.

Nyergesi János

erőd

Rabinovszky Máriusz dr.

Nyergesi tájképei

Magyar Grafika

1926. 5–6 sz.

emlék

MAGYAR MŰVÉSZET

1927. 487 l.

Az Országos Ösztöndijtanács Na

Az 1935-36. tanévben
tó ösztöndijam felhasználásáró

Dr vitéz Nagy Zoltán
müvészettörténész, foglalkozta
Országos Bizottságánál. 400 pe
sorban a XIX. századi magyar m
tanulmányozására használta fel
fia XIX.századi történetével f
grafikax többi ágaival,elsősor
sokat végzett a 19. századi ma
lag, amely területen nagy anya
Alajos müvészetéről szóló tanu
jelent meg a modern magyar müv
Revuè de Hongrie, Uj Élet /Kas

Nyergesi János

Önarckeje, repr.
(Magyar Östehetségek
Kiállítása)

Pásztortűz 1934
nov. 30.

Nyergesi János

Esztergomi képtár

428. Ugyergesi János (magyar festő 1896-
Kettős önarchép. Vászon, olaj, 65 x 80 cm.

429. u. az: Pipázó paraszt. Papír, szén-
rajz, 40 x 32 cm.

Nyergesi János

lásd

Revai XXI. 666. l.

Nyergesi János

Révai XXI. 64 p. l.

Nyergesi János

ivod

Pesti Napló 1935

máj. 30.

Nyergesi János

festő

Revai XX. 715. l.

ad 454/1935. Bain.

Nyergesi János

1.

Lex Magyar

412. B. l.

NYERGESI *János*, festő, * Nyergesújfalu 1895 jún. 9. Mint Kernstok Károly ecsetmosója kapott kedvet a

piktúrához. Hogy tanulhasson, beállt üvegfestőnek, közben az iparrajziskola üvegfestészeti tanfolyamára is jár és a Bajza-utcai szabadiskolában tanul. A háború alatt katonáskodik, utána vasúti munkás, később palaégető lesz. Itt látja azokat a darabosmozgású, nyers embereket, akik reinkarnálódnak kúszavonalú, erőteljes rajzain, melyeket olajképeivel együtt az Alkotás Művészházban állított ki, 1923 novemberében. 1934-ben az Östehetségek kiállításán szerepelt.

K. Gy. II 298

812 junius 15-én.

~~ben~~ ábrázolva, hogy balról, a hol kány
[illegible]akkal ülő ifjuval, egy szürke ló iszik a
~~[illegible]~~ várakozik hátán lovásával, jobbról
" köreledik kisérőjével, a ki pipázik és a
n három kutya látható. Az egyik az ~~[illegible]~~
ásik a kifolyó vizből lefetyel, a harma-
halad. Jelzése alól jobbra: „W. Verschuur".

.-- Lelt.sz.4580.-- Értéke 6000 K.--
mánya 1912 márczius 9-én /621-913/.
rökletéte /1381-913/.-- ~~Átvétetett~~
~~913/.~~-- Bejelentetett 1914 márczius

171

Nyergesi János

ivód

Rabinovszky Márius dr.

Nyergesi tájképei.

Magyar Grafika

1926. 97 – 98. l.

(Önarchépeinek és 4 táj-
képeinek repr. – val.)

BUDAPEST
14. MÁR. 7.23
VI
TBS

Nyergesi János

429. Nyergesi János: Pipázó paraszt, Szénrajz, 40 × 32 cm.

Esztergomi keresztény
múzeum

Nyergesi János

wod
z

Rosner Károly. A fa-
metszet Magyarországon
a huszadik században.
Magyar Iparmuvészet
1929. 47. l.

Rosner. Der Holzschnitt.
(Stuttgart) 1929.

Nyergesi János

MAGYAR MUVESZET

1927. 487

LEVELEZŐLAP

Feladó:

II. MAGYAR FILATELISTA NAP
BUDAPEST 1925 DECEMBER 12—14
HARANGHY

Nyergesi János

ired

Az Est. 1930. marc. 6.
(Hat nyilatkozat Benedek
Teserről és a Benedek-
eseről.)

U. 3017.

A Műemlékek Ors

Budapest, VI.,

.....**szám.**

.....

Krisztus sirbatétele.

539. Mattia Preti.

Nyergesi János

Kállai É. 84

Nyergesi János

festő

írod egy tájképet ábrázoló

fametszete repr.

Rosner Der Holzschnitt

Keppel

NYERGESI JÁNOS

NYERGESI JÁNOS
KIÁLLÍTÁSA

ALKOTÁS MŰVÉSZHÁZ

1923 NOVEMBER - DECEMBER

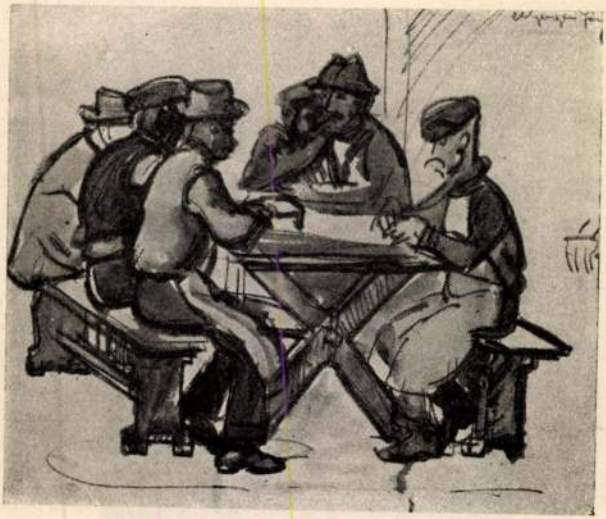

NYERGESI JÁNOS

Akkor még Maul Jánosnak hívták, amikor Kernstok Károly nyergesujfalusi műtermébe vetődött, kis sváb gyerek, hogy beálljon ecsetmosónak. Voltaképp sohasem volt ő Kernstok-növendék, csak nézte, »elnézegette«, amint a »Herr Meister« dolgozik, állát leejtve, merő csodálkozással. Aztán ő is megkísérelte, titokban, az ecsetben maradt festékmaradvánnyal, hátha ő is tudná... Többször megpróbálta, már-már mindennapos volt, hogy a kis Jancsi mázolgat az egyik sarokban, eladdig, míg Kernstok egyszer észrevette, rajtakapta. A kis Jancsi elpirult, megijedt, mi lesz ebből! Nagy volt álmélkodása, amikor a nagytekintetű úr egyetlen zokszót sem ejtett, ellenben nagyon komolyan megvizsgálta kísérleteit, majd festéket, ecsetet, deklit adott át neki jóindulatú biztatással, hogy csak dolgozgasson... Szülei, egyszerű sváb parasztok, mitsem sejtettek, rendesen éltek a megnyugtató gondolatban, hogy a Jancsi cselédszolgálatokat teljesít s hoz ezért egynéhány forintokat. Rendben volt minden, míg egyszer a Jancsi előállt otthon s furcsákat kezdett össze-vissza beszélni. Olyasféléket beszélt, hogy ő, Maul Jancsi, festő akar lenni, képeket akar festeni, olyanokat, mint a Kernstok Károly, híres ember akar lenni, híresebb, mint a nyergesujfalusi jegyző. Az öregek összenéztek s egymást kérdezték, de csak a szemeik rebbenő

nézésével: mit beszél, miről beszél? Mikor aztán megértették a dolog mibenlétét, bölcs megértéssel úgy elverték a kis Jancsit, hogy még ma is érzi . . .

Azóta sok minden történt a kis Jancsival.

Kernstok tanácsára mesterséget választ s hogy ne essék távol a pikturától, üvegfestőnek megy; ezzel egyidejűleg az Iparrajziskola üvegfestészeti tanfolyamára is beiratkozik s az esti órákban a Bajza uccai szabadiskolát látogatja. Minden percét önművelődésére fordítja s késő este szállására vetődvén Kernstok házánál: »műtermet kellett segíteni takarítani a szobalányokkal, ami eléggé kifárasztott . . .« — írja egy önvallomásában.

Közben arról értesül, hogy az Iparrajziskolában kiállítást rendeznek a növendékek munkáiból, amelyen ösztöndíjak kerülnek kiosztásra, ez fellelkesíti és fokozott munkára serkenti. Tanára, Kölber Dezső tanácsára résztvesz a Ferenc József-ösztöndíj pályázatán, becipelvén négyzetméternyi hatalmas üvegfestményét a Városházára: ». . . de a Városházán — írja — nem találtam mást, mint szolgát és azok azt mondták, hogy ilyen nagy dolgot ők nem vállalnak el, pedig én nagyon kifáradtam, amíg azt odavittem, hát azt mondtam, tegyék a szekrény mögé és ha sikerül, hogy megnyerem a Ferenc József-díjat, akkor jó borravalót adok és avval elmentem. Rá egy hónapra, egy reggel rosszúl éreztem magam és üvegfestés helyett elmentem a ligetbe. Leültem egy padra, volt nálam 20 fillér. Találkoztam egy barátommal, kérdezte, hogy mit csinálok. Közben jön egy újságos, a barátom elkapja a lapot és felkiállt: te megnyerted a Ferenc József-ösztöndíjat! Erre olyan víg lettem, hogy még a betegség is elment . . .«

1915-ben be kell vonúlnia s a forradalom kitöréséig a front-élet ismert küzdelmeit éli, hellyel-közzel némi előnyökkel, amelyet már pikturájának köszönhet.

Betegsége következtében hazakerül s itt, Budapesten éri a forradalom kitörése, emelyről így ír: »... és így megint Kernstokhoz kerültem, aki kormánybiztos lett a Károlyi-kormányban. Kértem, szeretnék Pesten tartózkodni, csak nincsen pénzem, ő azt mondta, hogy írjak egy kérvényt hozzája, majd csinál valamit velem. Úgy is volt, csak amíg hozzája jött volna a kérvényem, addig megbukott a Károlyi-kormány . . .«

Kernstok elment.

Nyergesi János ekkoriban, pénz, támogatás nélkül maradt itt egymagában, kénytelen beállani vasuti munkásnak. Ott dolgozik egy esztendeig, amikor jósorsa összehozza valakivel, ki R. úrhoz utasítja, aki mai napig mellette áll anyagi és erkölcsi támogatásával. R. úr vásárol tőle »amit eléggé jól megfizetett, de én közben megismerkedtem egy cigánylánnyal, akibe szerelmes lettem, ezáltal nagyon visszamaradtam a munkámmal és így, ami pénzt R. úr adott, az rá ment neki ruhára . . .«

Ám, ha az élet is, meg a cigánylány is sok pénzt követel, segít magán Nyergesi János és beáll palaégetőnek egy nyergesujfalusi gyárba: . . . »ahol reggel 6-tól este 6-ig gyártottunk 9000 palát, nagyon kevés idő maradt a rajzolásra, csak dél alatt és reggelinél dolgozhattam...« Munkásokat, pihenő, diskuráló, ebédelő emberpáriákat, robotos munkástársait, akik elmulattak rajta, hagyták, nem bántották ebben a passziójában.

Kiderült, hogy ez az idő volt legértékesebb festői képességeinek kialakulására; itt és ekkor lőn jó megfigyelője

azoknak a mozdulat-intimitásoknak, amelyeket a hétköznapok póztalan véletlenei nyújtanak: itt és ekkor szerzi meg a gyors festés parancsolta egyszerrelátás értékét, miáltal kompozícióiba frissességet s lapidáris tömörséget sűritett. Nem is azokban a munkáiban egyéni, amelyekhez kényelmesen nekigyürkőzhetik s eljátszogathat témájával kedvére; ott adja ki értékeit igazán, ahol kergető érzései mohón lopják nyugtalan vonalait, csapkodó, lázas színeit a fehér papírra. Nedvdús tájképeiben mindenütt ott lélekzik valami vihar utáni nyugalom; zsoltárok szállnak az iszapos földből a végtelen magasságba s az ég vigasztalóan mosolyog. Csupa pezsgés, csupa ifjúság, csupa erő; a gyöngyház fényének egymást felolvasztó színei adnak valami rendkivül nemes tónust tájképeinek; az alkotás könnyűsége s kedélyének szűz derűje érzik mindenütt; képei úgy születnek, mint a füttyszó gondtalan rigók ajkairól . . .

A napokban beállított, kezében kis cekkerrel, benne hozta az elemózsiáját. Nagyon érdekli ez a kiállítás, megigérte, hogy feljön a megnyitásra.

Bálint Jenő

KÉPEK JEGYZÉKE:

(Az árak 0.03-as zürichi jegyzés mellett keret nélkül ezer koronákban értendők)

1.	Önarckép	500
2.	Katonafej	300
3.	Patak	400
4.	Önarckép	500
5.	„	650
6.	Vasúti híd	450
7.	Domboldal	400
8.	Faluvége	500
9.	Önarckép	800
10.	Ősz	500
11.	Kernstok kertje	650
12.	Falurészlet	500
13.	Csőszház	350
14.	Önarckép	500

15. Terefere 600
16. Levél 400
17. Pihenő asszonyok 150
18. Ablak mellett 500
19. Eső után 650
20. Alsóausztriai táj 400
21. Nyergesujfalusi templom 600
22. Határ 350
23. Őszi táj 400
24. Apámék háza 500
25. Udvar 500
26. Virág 500
27. Jóskabácsiék 200
28. Lujzika 300
29. Duna 500
30. Horgászó 200
31. Ásító önarckép 500
32. Itatás 400
33. Rézi 400
34. Gyári munkások 300
35. Pihenő katona 150
36. Édesanyám 500
37. Pihenők 250
38. Harmonikázó 500
39. Nyerges-Ujfalu 300
40. Stefi 400
41. Alsóausztriai táj 400
42. Alkony 400
43. Nővérem 200
44. Kéményseprő 300
45. Falióra 300

46. Harmonikaszó 400
47. Pilisszentkereszt 600
48. Varrásközben 400
49. Kazlak 500
50. Muzsla 500
51. Kernstok kertjéből 400
52. Eső után 400
53. Konyharészlet 250
54. Körtefák 300
55. Kernstok háza 500
56. Dunaparti részlet 500
57. Gémeskút 400
58. Mici 150
59. Nyergesi határ 400
60. Hordómosás 500
61. Vasárnap délután 400
62. Politizálók 400
63. Esik az eső 500
64. Áradás 500
65. Ősz 200
66. Domboldal 200
67. Önarckép 200
68. Áradás 400
69. Tavasz 400
70. Ákác 200
71. Nővérem 300
72. Őszi eső 200
73. Alsóausztriai táj 400
74. Virág korsóban 200
75. Tavasz 400

76—110-IG RAJZOK

76. Tanulmányfej 120
77. Fürdőző 150
78. Gyerekek 200
79. Alsóausztriai táj 100
80. Olvasó nő 80
81. Népfelkelő 100
82. „ 80
83. Hansi vetter 80
84. Kernstok kertjéből 80
85. Barátom 80
86. Kápolna 80
87. Ősz 80
88. Gyula bácsi 120
89. Kernstok arcképe 400
90. Fűrészelők 80
91. Osztrák katonák 150
92. Kukoricamorzsolás 120
93. Vacsora 200
94. Önarckép 150
95. Pipázó katona 80
96. Tehén 80
97. Konyhaasztal 80
98. Gyári napszámos 60
99. Önarckép 120
100. Fürdőzők 100
101. Öcsém 100
102. Inasok 80
103. Speyer bácsi 100
104. Ácsorgók 100
105. Tanulmány 80

106. Templom 80
107. Katona 60
108. „ 60
109. Festő barátom 60
110. Jóska 100
111. Önarckép 200
112. Anya gyermekével 600
113. Tájkép 800
114. „ 800
115. Önarckép 500
116. „ 500
117. Parasztfiúk 250
118. Udvar 600
119. Pihenő a gyárban 400
120. Önarckép 500
121. „ 400
122. Fohász 300
123. Nagymama öröme 200
124. Önarckép 800
125. Leányka 600
126. Dunai táj 800
127. Domboldal 400
128. Kert 500
129. Csendélet 500
130. Franci 650
131. Hatschek-gyár 500
132. Női fej 500
133. Önarckép 500
134. „ 500

AZ

AMICUS KÖNYVKIADÓVÁLLALAT

KÉT ÚJ KÖNYVE:

PETROVICS ELEK

ÚJAKRÓL ÉS RÉGIEKRŐL

MŰVÉSZETI DOLGOZATOK

E munka 16 tanulmányt tartalmaz a régi s a modern művészet köréből. Az újak közül Szinyei Merséről, Ferenczy Károlyról, Rippl-Rónairól és másokról, a régi mesterek közül Altdorferről, Grecóról szól többek közt egy-egy tanulmány. A szöveget 16 nagyalakú reprodukció illusztrálja: a könyv famentes antique papiron, nagy gondossággal nyomatott.

ADY LAJOS

ADY ENDRE

Az első teljes életrajz. A költő testvéröccse és leghívebb kísérője, végigvezet Ady egész harcos, szerelmes, szenvedéses gazdag életén. A kiváló kiállitású vaskos kötetet sok kiadatlan fénykép, kézirat stb. díszíti.

E könyvek kaphatók az Alkotás művészházban és minden könyvesboltban.

ARS UNA

MŰVÉSZETI SZEMLE

Megjelenik havonta negyven oldal műnyomó papíron, dús illusztrációs anyaggal, minden 3-ik szám bővebb, 16 oldalas szemle rovat gazdagítja

SZERKESZTI: POGÁNY KÁLMÁN

Munkatársak: Baldass, Csányi, Divald, Éber, Feleky, Fónagy, Frey, Fülep, Gerevich, Gyárfás, Hoffmann, Kállai, Kieslinger, Kner, Kozma, Layer, Lyka, Málnai, Meller, Nádai, Alexander, Rózsaffy, Schoen, Swoboda, Titze, Tietze-Conrat, Tolnai, Wilde

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST VI,

RÉVAY U. 14. TELEFÓN 14-32

Kapható minden nagyobb könyvárusnál.

Globus, Budapest.

GLOBUS

Nyerges János

Bpest. Képzőművészeti Szabadiskola 1918. évi kiállítása 66 arból álló kollekció.

Kép zsab. 11. l

ALKOTÁS-MŰVÉSZHÁZ

BUDAPEST, IV., KOSSUTH LAJOS-UTCA 11. FÉLEMELET

V.

TISZTELETTEL MEGHIVJUK

NYERGESI JÁNOS

GYŰJTEMÉNYES KIÁLLITÁSÁNAK

NOVEMBER HÓ 18-IKI ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITÓ: D. E. 11 ÓRAKOR ~~~~ NYITVA NAPONTA D. E. 9–2-IG

A KIÁLLITÁS TARTAMA: 1923. NOVEMBER 18-TÓL DECEMBER 8-IG

ALKOTÁS - MŰVÉSZHÁZ
BUDAPEST, IV., KOSSUTH-LAJOS-U. 11.
FÉLEMELET

NYOMTATVÁNY

KÉSZPÉNZZEL BÉRMENTESÍTVE
923 NOV 15.
BUDAPEST 62

Ngs.

Szentirmay Gyula

ur

H

Átlós ut 8

Nyergesi János
festo

Univerzeti lexikon
566. l.

Nyergesi János

Magyar Művészet
1927. ~~166~~ 487

1780-909-12
Fényképező.

441. üvegbura ~~villany-körték~~

2 darab villany-körte felé alkalmazható üvegbura, rubin-vörös és sárga szinben.
Értéke per 4 K..... 8.00 K

Vétetett Peitsik Károlytól 1908:II. 1-jén a 230 sz. szamla alapján.-- Kifizettetett 1908:III. 16-án a 205 sz. nyugtára.-- Elszámoltatott 1908:V. 2-án 763 szám alatt.

Nyergesi János

élet. koll.

Alkotás

1923 nov.

Nyergesi János

Árverési Csarnok aukció kat.

31. 7. 1926. febr.

NYERGESI JÁNOS (* 1895)
Pipázó paraszt
Papír, szénrajz.

Magyar Nagy

OK
stílszerű javítását és átalakítását garanciával vállalja
Nagy János kárpitos és díszítő
Biedermeier és minden más stílű bútorok állandóan raktáron
Budapest. IV., Cukor-utca 5. Telefon: 83—2—74

sorrend.

Porcellán és üvegtárgyak	Textiliák	Vegyesek	Szőnyegek	Hangszerek, fényképezőgépek, látcsövek, fegyverek	Bútorok	Könyvek
1467—1500	1856—1880	2471—2490	—	—	2240—2320	—
1501—1520	1881—1910	2491—2520	—	—	2321—2390	—
1521—1550	1911—1940	2521—2550	—	—	2391—2460	—
1551—1590	1941—1970	2551—2580	2034—2090	—	—	—
1591—1630	1971—2000	2581—2620	2091—2140	—	—	—
1631—1660	2001—2033	2621—2650	2141—2194	—	—	—
1661—1690	—	2651—2670	—	2195—2239	—	—
1691—		2671—				

Nyergesi János

Önarckép, repr.

Pásztortűz 1934. 457. l.

Nyergesi Maul János

festő

Nyergesujfalun

és Tatatóvárosban dolgozott az

1820-as években.

9

Bék Kom Eszt

72 l.

1021

Nyergesi János

DÉVÉNYI IVÁN

NYERGESI JÁNOS

A közelmúltban lépett be élete hetvenötödik esztendejébe egy csendben munkálkodó idős festő, a dunántúli tájak és emberek hűséges és hivatott ábrázolója: Nyergesi János.

A művész 1895 június 9-én született a modern magyar művészetben oly nevezetes szerepet betöltő Nyergesújfaluban; édesapja asztalos volt. A Maul-család (Nyergesi vezetékneve eredetileg Maul volt) Kernstok Károly villájának közelében lakott. Tizenegy vagy tizenkét esztendős volt Maul „Hanzi", amikor Kernstok házába vette – fiacskája, Karcsi mellé játszópajtásul. A kisfiú – aki értelmesnek és szolgálatkésznek bizonyult – három-négy év elteltével a *Nyolcak* festőcsoport vezéralakjának famulusává „lépett elő." Ő hordozta a mester után a „staffelei"-t, a festékeskazettát, az összecsukható festőszéket, ő mosta le a művész ecseteit, ő tartotta rendben a tágas műtermet. A karcsú fiatal legény gyakran modellt is állt Kernstoknak; az ő alakja látható a „Keresztelő Szent János" című festményen (amelyet azután dr. Szondy Lipót, a világhírű pszichológus-professzor vásárolt meg), a Magyar Nemzeti Galériában lévő „Fához támaszkodó fiúakt"-on (amely korábban Petrovics Eleknek, a Szépművészeti Múzeum főigazgatójának tulajdonában volt), azon a „Meztelen ifjú"-n, amely dr. Debreczeni Kálmán orvos gyűjteményében van Esztergomban, s a kisfejű, hosszúcombú, erős vállú, feszülő izmú kamaszokat és fiatal férfiakat megjelenítő jellegzetes, nagyszerű Kernstok-tusrajzok hosszú sorában.

A fiatal Nyergesi sok jelentős személyiséggel ismerkedett meg a Kernstok-házban: Ady Endrével, Csinszkával (Boncza Berta), Márffy Ödönnel, Czóbel Bélával, Vedres Márkkal, Lyka Károllyal, az építészből lett posztimpresszionista festővel: Kosztolányi-Kann Gyulával, az idősebb nemzedékből Feszty Árpáddal és az egykor a főváros egyik látványosságának számító „A magyarok bejövetele" című körkép alkotójának festőművész-leányával: Masával. A tevés-vevés a műteremben, a palettatisztogatás, a születő-alakuló művek figyelése és a találkozás Kernstok művészbarátaival – az új magyar piktúra pionírjaival – felébresztette Nyergesi vágyódását a képző-

Kilépek én, bár mozdulatlan,
körvonalaimból kifutok,
s az árnyalatnyit áttetszőbb futó
elnyult testtel utánuk és közöttük,
s mint féleszű, ki elszállt madarát,
mint puszta fa, ki elszállt madarát,
úgy hívja vissza nyújtott karral őket.

Arcra buknak, aztán felcsapnak, „mint a test feltámadása". És utánuk semmi, csak a fű sötétzöld színe.

A vers értelme világos, és a lelki háttér is, ahonnan epikai hitelét meríti. De emeljünk ki egy katalógust, egy szűkszavú tematikus összefoglalót egy másik versből:

A szaggatások, hasgatások,
a víziók, a vízhiányok,
a tagolatlan feltámadások,
a függőlegesek türhetetlen
feszültségei lent és fent között –
Éghajlatok. Feltételek.
Között. Kő. Tanknyomok.
Egy sáv fekete nád a puszta szélen,
két sorba írva, tóban, égen,
két sötét tábla jelrendszerei,
csillagok ékezetei –

Mindez a *Között* versből, annak „ég és ég között" szakaszából. Benne van a test feltámadása, mintegy glosszául kívánva az előbbi viharlátomást. A vízhiányokkal találkozhat az ember a *Lovas*ban, a magyar irodalom e legeltévedtebb bandukolójában. A tanknyomok a nagy Ekhnáton versig vezetnek. A kő pedig: – a kőnek egész tárlata van, ezeken a lenyűgöző holdtájakon. A korreszpondenciák különben mind a révület hitelességére utalnak. Lázár vállának sajgására találunk a hindu remete vállsebében, ahonnan viszont egy tölgyfa szakadt ki, és abban a titokzatos alvóban is, aki szintén vállsebbel fekszik háncságyán, hamuszín falak közt. Az olvasónak meg kell keresni önmagában – inkább képzeletében, mint emlékezetében – a kerekeket, melyekre ennek az idegen ihletnek a szijját áttételezi. De ha megtalálta, megérte a fáradságot. A tárgyak változásait kell nyomon követnie, ahogy lényegek vagy „ősképek" felé elhajlanak, és talán nem is kell teljesen töretlen talajon járnia. Az *Új verseket* író Rilke ugyanígy a pozitív misztikát, a dolgok tágult szemmel felfedezett magvát kereste, és a magyar irodalomban olyan rokonokra hivatkozhat, mint Füst Milán, Gulyás Pál vagy Weöres Sándor. Mindnyájan a megfoghatatlan határán jártak, ott ahol én és nem én rejtélyesen, a „kristály füstölgésével" egymásra talál.

Nemes Nagy Ágnes egyik dalszerűnek ható verse egy madárról szól, mely vállán ül, és iszonyú súlyával, vállába vágó körmével szüntelen gyötrelmet jelent. De:

ha elröpülne egy napon,
mostmár eldőlnék nélküle.

Így viszi vállalkozásának hősi terhét, a valóság új keresztmetszetében a saját hangjára rátalált életművet: úgy is mint kényszert, úgy is mint etikus felelősségvállalást. Megtanulta, saját törvényei szerint csiszolni kristályát, és az étert zengető roppant hullámok özönében külön hullámhossz az övé. Költő többet nem kívánhat.

művészet, mint életcél és hivatás iránt, – hiszen már kisgyermek korában, amikor libákat őrzött a nyergesi domboldalakon, szívesen gyúrt agyagszobrocskákat.

Kernstok tehetséget látott Nyergesiben, felvitte a fiút Pestre, s beíratta a Lónyay utcai Iparrajziskolába (1915), majd a Haris-közi szabadiskolába is; itt – több más jeles művész mellett – Rippl-Rónai József korrigált. Kis idő múlva a szabadiskola legjobb növendékei között emlegették Nyergesit. Stúdiumait azonban meg kellett szakítania: katonai szolgálatra hívták be. A frontról való visszatérése után egy – ószövetségi prófétát ábrázoló – üvegablak-kompozíciójával elnyerte a főváros egyik díját (1918).

Az 1919-es Tanácsköztársaság idején Kernstok vezetésével művésztelep létesült Nyergesen. Itt dolgozott Novotny Emil Róbert (ma a Magyar Népköztársaság „érdemes művésze"), Haranglábi Nemes József, Czumpf Imre, Goszthonyi Mária (egyikük mint festő, másikuk mint restaurátor, Goszthonyi Mária mint kerámikus szerzett utóbb megbecsült nevet) és a fiatal Derkovits Gyula, aki – mint a kiváló művészeti író: Gerő Ödön megfogalmazta – ezekben a, Kernstok mellett eltöltött hónapokban vált „nagytehetségű dilettánsból geniális művésszé." Nyergesi János Derkovitscsal, Novotnyval és a művészkolónia többi lakójával is jó barátságot tartott. 1919 nyarán néhányszor találkozott a Nyergesen többízben megforduló Kun Béla és Szamuely Tibor népbiztosokkal, az egyesült kommunista-szociáldemokrata párt és a Forradalmi Kormányzótanács két vezető egyéniségével; Kun Béla leánykáját, Ágnest le is rajzolta. (A ceruzarajz Hidas Antalné Kun Ágnes tulajdonában van.)

Nyergesi János első önálló kiállítása 1923 novemberében nyílt meg az Alkotás Művészházban. A Népszava kritikusa – a lap 1923 november 25-i számában – találóan jellemzi Nyergesi művészi lényét: „Fölcsapó egyéniségének gyors megrögzítésére szinte kínálkozott a vízfestés gyorsiramú technikája, – Nyergesi ebben a legtökéletesebb. A tájak sokfélesége, az ember életének hétköznapi megnyilatkozásai mint a fényképezőgép pillanatfelvételei vonulnak fel Nyergesi képein. De mennyire elütnek azok a fotográfia merevségétől, élettelenségétől! Csupa frisseség, mozgalmasság, pezsgő ifjúság, erő és merészség érzik ezeken a jobbára kicsi lapokon... Szinte fütyörészve dobja papírra a látott tájak és emberi alakok lényegét, mert Nyergesi ösztönösen megérzi, hogy a vízfestékkel nem lehet elpepecselni. Vannak színes tusrajzai, amelyeken néhány lendületesen odavetett színfolt többet mond nekünk, mint a legkomplikáltabb s »nagyon megcsinált« olajkép."

A tárlat sok darabja elkelt, a pénzt a fiatal művész félretette: Párizsba készült. Az összegyűjtött összeg azonban az akkori inflációs időszakban elértéktelenedett. Nyergesi János 1926-ban mégis kijutott tíz hónapra Párizsba, – Molnár Ferencnek, Bajor Gizinek, Korda Vincének, elsősorban azonban Heltai Jenő írónak (aki egyben az Athenaeum könyvkiadó igazgatója is volt) anyagi segítségével. 1927-ig tartott tanulmányútja, amelynek folyamán – szorgalmasan látogatva a Julian Akadémiát és a nagy párizsi képtárakat – művészeti ismeretei elmélyültek.

Hazatérése után a korszak legillusztrisabb művészegyesülete, a KÚT (Képzőművészek Új Társasága) fogadta be Nyergesit tagjai közé. A KÚT csoportkiállításait több külföldi nagyvárosban is megrendezték, így a weimari német köztársaság nagy ipari központjaiban (Barmen, Bochum, Duisburg, Düsseldorf) is. A Westfälische Volkszeitung, a Märkischer Sprecher s más német lapok – Vaszary János, Rippl-Rónai, Egry József, Kmetty János, Márffy Ödön, Bene Géza s más magyar művészek munkái mellett – Nyergesi alkotásait is meleg méltánylással fogadták.

Közben művészetének itthon is támadtak hívei. Rabinovszky Máriusz tollából a Magyar Grafika című folyóiratban szép cikk jelent meg tájképeiről (1926), Lepold Antal prelátus-kanonok az esztergomi Keresztény Múzeum részére megvásárolta egyik

önarcképét, Kállai Ernő pedig a következőket írta róla Új magyar piktúra című könyvében (1925): „Az *expresszív naturalizmus* körébe tartozik Nyergesi János figyelemreméltó munkássága is, melynek java részét éles szemre és intenzív átélésre valló rajzok teszik."

1930 körül egy kiállításon Móricz Zsigmondnak megtetszik egy – összesúgó parasztlányokat ábrázoló – Nyergesi-életkép. Az író hosszan, elmerülten nézi a művet, amelyet a festő leakaszt a tárlat faláról és Móricznak ajándékoz. A szívből jövő gesztusnak az Esőleső társaság című elbeszéléskötet ízesen dedikált példánya a viszonzása: „Nyergesi Jánosnak szeretettel – zsánerért zsánert – Móricz Zsigmond."

E jelenet idestova harminc esztendővel ezelőtt játszódott le. Sok minden megsemmisült, elégett, elkallódott ezekben a nyugalmasnak távolról sem nevezhető évtizedekben, de a könyv – Móricz szép, kalligrafikus betűivel – ma is ott van abban a sublódfiókban, amelyben Nyergesi életének és munkásságának legfontosabb és legbecsesebb emlékei vannak összegyűjtve.

A húszas, harmincas években nehéz volt művészetből megélni. Ezeknek az időknek művésznyomoráról Genthon István 1935-ben megjelent értékes könyvében („Az új magyar festőművészet története 1800-tól napjainkig") ezeket olvassuk: „A[z első] világháború után a szélesen terpeszkedő pauperitás leszállította a műalkotások árszintjét... A gyűjtők addig szépen gyarapodó tábora megcsappant, s képtelen a festőknek csak egy kis töredékét is eltartani... A festők anyagi helyzete kétségbeejtő és vígasztalan."

Nyergesi azonban nem esett kétségbe: elment vasúti munkásnak, majd palaégetőnek. Az ebédszünet perceiben vagy munka után elővette rajztömbjét, s készültek az akvarellek, skiccek, krokik tucatjai. A felszabadulás után italbolt-vezető lett falujában. Nem bánta ezt a munkakört sem: sokféle ember – mindmegannyi modell – tért be a kocsmába; a rajzok, tanulmányok tovább gyülekeztek.

1946-ban Nyergesújfalu kiállítást rendezett festőfia munkáiból; a tárlatot Kassák Lajos nyitotta meg, aki maga is munkásból lett író és művész.

Nyergesi János jópár éve nyugdíjban van már; 1957-ben és 1964-ben önálló kiállításai voltak a budapesti Fényes Adolf-teremben, 1968-ban pedig az esztergomi Balassa Bálint Múzeum rendezte meg retrospektív tárlatát; legutóbb a szentendrei Ferenczy Károly Múzeum „Kernstok Károly és baráti, tanítványi köre" című kiállításán (1959) szerepelt tíz műve. A művészről az elmúlt esztendőkben – a Művészet című folyóiratban, a Forrás című Komárom megyei irodalmi és művészeti antológiában s egyéb orgánumokban – számos tartalmas cikk látott napvilágot, a Népköztársaság Elnöki Tanácsa pedig nemrégiben a Munka Érdemrend ezüst fokozatával tüntette ki Nyergesi mestert.

Nyergesi János munkái között olajfestmény, s általában: nagyobb méretű kompozíció kevés akad; e kivételek közé tartozik „A nyergesújfalusi Kernstok-kert" című kimagasló kvalitású tájkép 1919-ből (Balassa Múzeum, Esztergom). Az ő igazi technikája az akvarell és a tusrajz, valamint e kettő kombinációja. Tétovázás nélkül biztos vonásokkal ragadja meg témáját, s figuráit, a táj formáit, az ábrázolt tárgyat markáns kontúrokba zárja bele. Munkái dinamikusak, minden részletezést, aprólékoskodást nélkülözők, – vázlatkönnyedségűek, mégis befejezettek, megoldottak. Nyergesi „festészete a kevéssel sokat mondás művészete" (Mucsi András).

Képeinek motívumai a lankás észak-dunántúli vidék, a Kernstok festményeiről is jólismert nyergesi Dunakanyar, a sekély, langyos vízben fürdő bivalyok, a faluba érkezett cirkuszoskocsi, ágas-bogas fák, faluvége perzselő napsütésben, parasztporta baromfiakkal, konyhai enteriőrök, a nyergesi öregtemető düledező keresztjei, a környékbeli gyáraknak, új lakótömböknek geometrikus alakzatai. Akár az egykori ma-

Nyergesi János rajza

gyar valóság, a múltbasüllyedt falusi világ, akár a mai lüktető tempójú, technizálódó élet jeleneteit festi és rajzolja a művész, – munkáit az eleven élmény melege hitelesíti.

Modelljei is környezetéből kerülnek ki: tollat fosztó, vizet hordó vagy lábukat mosó falusi asszonyok, kártyázó kompánia, tereferélő menyecskék, darabos mozgású napszámosok, borostás arcú, fásult tekintetű munkanélküliek vagy a művész családtagjai – felesége, fia, öccse – jelennek meg e vérbeli realista művész munkáin. Arcmást keveset készített (ezek közé tartoznak Kernstokról és Szőnyi Istvánról rajzolt lapjai); portréinál sokkal nagyobb számúak önarcképei, amelyekről egy önérzetes, meg-nem-alkuvó, a tetszetősségnek, az olcsóságnak, a talmi kispolgári ízlésnek engedményt nem tevő művészegyéniség pillant reánk.

Nyergesi festői nyelve fél évszázad óta keveset változott, legfeljebb „hanghordozása" érett, tisztult. Kultúrpolitikai fordulatok, művészeti divatok, konjunktúrális szempontok és mesterkélt elméletek nem térítették őt le útjáról. Az 1945 előtti rendszer egyrészt a plebejus-sarjadékot, az „őstehetséget" (milyen vállveregető, lekezelő hangulat tapadt e szóhoz egy emberöltővel ezelőtt...), másrészt a Károlyi Mihály, Szabó Ervin és Jászi Oszkár köréhez tartozó, szabadkőműves és „destruktív" Kernstok „kreatúráját" látta benne s nem ismerte el a két háború közötti magyar művészeti élet teljesjogú polgárának, – de az 1950 körüli, magát „szocialista realistá"-nak nevező (valójában azonban dogmatikus és szimplifikáló) esztétika is – amelynek igazában a XIX. századi akadémizmus volt a stílusideálja – ferde szemmel nézett Nyergesire.

Mindez azonban a művészt nem zavarta túl
kezem munkájából fogok megélni, de a böröm
dolta is, mondotta is, cselekedte is, s tovább
vehemens temperamentumú, a művészi belső i
nóm alkotó munkái.

Nyergesi János ma megelégedett ember, ak
hogy törés és meghasonlás nélkül járta meg a
göröngyös szakaszai, nehéz, fullasztó kaptatói.

Petrovics Elek 1943-ban így kezdte egyik – Hrabéc
lékezetes írását: „Nem jelentkezett hangos szóval; csönd
lalt meg. Hangja olykor bizony akadozott is, de az *övé* vo
volt arra, hogy meghallják, örömmel állapították meg, hogy v
vonult be művészeti életünkbe."

Petrovics e mondatai Nyergesi életművére is – amelyet tiszte
szerény mértéktartás és példamutató következetesség hat át – mara
nyesek. „Igazi egyéniség" ő, akinek rokonszenves és állhatatos munkálkodása ga
dagodását jelenti napjaink magyar művészeti életének.

Repcze János rajza

LÁTÓHATÁR
Budapest
1989 OKT
BUDAPEST, IX.,
Telefon: 138-068

Nyekyesi János

Önarcképe (eml.) szerepel az őszi tártalon Tatabányán.

Jenkei János: Őszi Tárlat 69.

Dolgozók Lapja 1969. nov. 30.

Nyergesi János
festő

Az ésiak-dunántuli művészete
élet háztisztelettben álló egyénisége
a közelgőrőben tölti be a 75 élet
évet.

Devényi Iván: Nyergesi János 75 éves
Művészet, 1970. április – 30 lap

Nyergesi János
festő –

A felszabadulás után a művész életműve tovább gazdagodik. Táj-képei, ömarchégei, feleségéről készült portrék gyakran láthatók a tárlatokon.

Dévényi Iván: Nyergesi János 75 éves
Művészet, 1970. április – 30 lap

Nyergesi János
festő -

Nyergesi egyik akvereljével a kiállitására látogató Móricz Zsigmondot megajándékozta ahitől cserébe egy Móricz-kötetet dedikálva kapott.

Devényi Iván: Nyergesi János 75 éves
Művészet, 1970. április - 30 lap.

Nyergesi János
festő

A művész a két háború között gyakran szerepelt a KÚT művészek kiállításán. Művészetét többen méltatták.

Dévényi Iván: Nyergesi János 75 éves
Művészet, 1970. ápriks – 30 kap

Nyergesi János
festő –

Első önálló kiállítása 1923 őszen
nyílt meg az Alkotás Művészhár-
ban. A „Népszava" 1923 nov. 25-ei
száma méltatja művészetét.

Devényi Iván: Nyergesi János 75. éves
Művészet, 1970. április – 30 kap.

Nyergesi János
festő

Keresztek Károly kapcsolatba hozta
Nyergesi Jánost a kor kiváló mű-
vészeivel: Czóbel, Márffy, Derkovits-
csal.

Dévényi Iván: Nyergesi János 75 éves
Művészet, 1970. április - 30 lap

Nyergesi János

festő

1957-ben és 1964-ben a Tényes Adolf tesemben önálló kiállítása nyílt. Munkásságát ákhez, tanulmányok mértatták.

Ji Ivan: Nyergesi János 75 éves

r. 1970 április - 30 kap

Nyergesi János
festő

1895 junius 9-én született Nyerges-
ujfalun kisiparos család gyermeke-
ként. Kernstok Károly figyelt fel rá
és az ő irányításával végezte stúdiumait

Dévényi 9 vám Nyergesi János 75 éves

Művészet, 1970. április – 30 lap

1) Nyergesi János
festő

75 éves. Dunántúli festő.
1895 jún. 9.-én született Nyergesújfalubán.
Vezetékneve eredetileg Maul volt. Apja
asztalos. Kernstok villájának közelében
lakott a család.
12 éves korában Kernstok a házába

Dévényi Iván: Nyergesi János
Látóhatár 1969 IX–X. 922.

2) Nyergesi János
festő

vette, fia mellé játszópajtásul. 3-4 év
elteltével a festő „famulusa" lett; festé-
keit, ecseteit adta elő, festőszékét hor-
dozta. Gyakran állt modellt a festőnek.
Az ő alakja látható a „keresztelő" St. Já-
nos" c. festményen, melyet később dr. Szon-
Dérényi Iván: Nyergesi János
Látóhatár, 1969. IX – X. 922.

3) Nyergesi János

fes fő

dy Lipót vásárolt meg; a Magy. Nemz. gal.-ban lévő „Fához támaszkodó finánt" c. képen; a „Meztelen ifinán", melyet dr. Debreczeni Kálmán orvos szerzett meg / Esztergombaul.

Sok neves művésszel ismerkedett meg Kerns-

Dérényi Iván: Nyergesi János

Látóhatár, 1969 IX.–X. 922

4) Nyergesi János
fes Sö
tok házában.

Kernstok beiratta a Lónyay utca Ipovsajz-iskolába /1915/, majd a Haris-közi szabadiskolába – itt Rippl-Rónai József is korvigált. Tanulmányait meg kellett szakítania – katonai behívót kapott.

Hazatérése után, 1918-ban egy üreg-Dévényi Iván: Ny. J.
Látóhatár, 1969. IX–X. 922.

5) Nyergesi János
festő

a blakkompozíciójával a tőváros egyik díját nyerte el.

A 1919-es Tanácsköztársaság idején a nyergesújfalui művésztelepen dolgozott.

Ceruzarajza Kun Ágnesről /Kun Ágnes tulajdona/.

Dérényi Iván: Nyergesi János
Látóhatár, 1969. IX–X. 923

6) Nyergesi János
festő

Első önálló kiállítása 1923 nov. az Alkotás Művészházban. /Népszava 1923 nov. 25./
1926-ban Párizsba utazott 10 hónapra. A Julien Akadémiát látogatta. Hazatérése után a KUT tagja ksz. A

Dévényi Iván: Nyergesi János
Látóhatár, 1969 IX-X. 923

7) Nyergesi János
fus fő

poportkiállításokon részt vesz itthon és szál-
földön is.

Rabinovszky Mariusz cikke – Magyar grafika 1926;

Leopold tutal prelátus – kanonok az esztergomi keresztény Múzeum részére egyik önarchépét vette meg

Dévényi Iván: Nyergesi János
Látóhatár, 1969 IX–X. 923–924.

8) Nyergesi János
festő

k 1920-30-as években vasúti munkás, majd palaégetőként keresi megélhetést.
1946-ban Nyergesújfalun kiállítása – Kassák L. nyitotta meg.
Nyugdíjas. 1957; 1964-ben önálló kiállításai a Fényes Adolf teremben;
Dévényi Iván: Ny. J.
Látóhatár. 1969 IX–X. 924.

9) Nyergesi János
festő"

1968-ban az extergomi Balassa Bálint Mú-
zeumban retrospektív kiállítása.
1959-ben az szentendrei Ferenczy Károly
Múzeum „Kernstok Károly és baráti, tanít-
ványi köre" c. kiállításon szerepelt 10 mű-
ve.
A „Műrészetben" és a „Forrásban" fanul-
Dérévi Iván: Nyergesi János
Látóhatár, 1969 IX-X. 924.

10) Nyerges i János
tus tól

mányok műrészetéről.

Dérényi Iván: Ny. J.

Látóhatár, 1969. IX - X. 944

Nyergesi János

Rajza Repő

-"- -"-

Látóhatár, 1969. IX-X. 922; 925

Nyergesi János

Festőművész kiállítása. Katafa (Vas megye) – Ism. Komáromi Magyar: Dolgozók Lapja. 1966. júl. 23.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

271. l.

Nyergesi János

Született Nyergesujfalun 1895-ben. Festő. Tetőfedőpala gyárban dolgozott. Kernstock K. fedezte fel. Tanulmányai: Rippl-Rónai Művészeti Iskolájában.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l

216 l.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Nyergesi János

További tanulmányai: Iparművészeti Iskola (:Festett üvegablak tervező:) 1918: Ezüst érem. 1930-ban Párizsba látogat. Akvarell festő és grafikus művész.

Fehete Márton: Prominent Hungarians

Home and Abroad, München, 1966. 334 l

216 l.

Nyergesi János

Müncí a budapesti Szépmüvészeti Muzeumban szerepelnek, valamint az Esztergomi-i Muzeumban. Tárlatai: 1923, 1928, 1934 és 1963. Építhezésekmél éjjeli őr.

Fekete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, München, 1966. 334 l.

216 l.

Nyergeri János

Kiállít a Műcsarnokban

E-skmántúli művészek a Műcsarnokban

Belgrád Lapja, Tatabánya 1970. nov 10.

Nyergesi János

Említve

Sárvárikária: É-dunántúli múvészet
szerepszemléje a kiszámozban.

Magyar Nemzet, Bp. 1970. márc. 17.

Nyergesi János

H. Gy.: Nyergesi János festőművész. – Művészet, 1966. 7. sz. 9 sz. 17. l.

Az 1966. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1969.3.sz. 243-284.l./

256. l.

MDK

Nyergesi János

Feleségem, szin.tus

Pipázó, " "

Önarckép, " "

Északdunántuli képzőművészek 3. kiáll. Szfvár

Csók I. Képtár 1966.

MDK

Nyergesi János

Kiállitási kritika

Vas Népe 1968 jan.28.

Nyergesi János

Ferlő, 1895, Nyergesujfalu. Művészi tanulmanyait magánúton végzi Kernstock K., Vedres M., Rippl. R. és Vanary segítségével. Jelenleg Nyergesujfalun dolg. A magy. képz. hőv. tagja. 1949 – Fényes A. Tere.
1963 – " " " , majd Tatai,

Tatabánya és Enter jobban állít ki.
1913-ban Ferenc József díjjel
1918-" Nagy ezüst érémel tüntetik ki.

Északdunántúli képzőművének második kiáll. székesfehérvár, 1965. kat. bev. Kovács Péter.

54 l.

NYERGÉSI János / Nyergesújfalu

Falusi szénszállítás sűrűes tus 28x40

Dunántuli Képzőművészek Kiállitása 1958.

Kat. bev. Cseh Miklós

/Székesfehérvár, István király Múzeum
körlevényei D sor 14./

Nyergesi János

Kernstok tanítványa

kezeprel az Esztergomi Balassa-Bálint Múzeumban „Kernstok Károly és az 1819-es nyergesujfalusi szabadiskola művészei" c. kiállításon

D. J.: Képzőművészet

Vigilia 1969 V. n. 349 old.

MDK

Nyergesi János, festő

A leghitartóbb kerustok-tanítvány.
Több rajzzal és festménnyel szerepel
az esztergomi kiállításon.

Szabó Júlia: Kerustok Károly és az 1919-es
nyergesi szabadiskola 7.

Népszabadság, Bp. 1969. jún. 13.

Nyergesi János

Önarcképe és „Kernstok villa i. műve (eml.)
szerepel a megyei Őszi Tárlaton

Jenkei János: Őszi tárlat 1968

Komárom m. Dolgozók Lapja
1968 XI. 24 7 old.

MDK

Nyergesi János

Feleségem ebéd után, sz.tus

4. Balatoni nyári tárlat. Keszthely,
Balatoni Muz. 1968.

Nyergesi János

Feleségem alnik, tus, 50×60 cm.
Feleségem olvas " 40×60 "
Táj " 40×60 "
Reprod.: Feleségem alnik

Északdunántúli képzőművének második kiáll.
Székesfehérvár, 1965 kat. bev. Kovács Péter.

54 l.

Nyergesi János

Feleségem, nincsett ím, 30 × 42 cm
Pipáró, " " 28 × 38 -
Önarcrép " " 30 × 40 -

Reprod: Feleségem, 36 old.

Énakdunántúli képzőművének harmadik kiállítása. Szekesfehérvár, 1966. kat. nesk. Kralovánszky Alán. Bev. Kovács Péter.

7 l.

-.-

bb 58. kiállítások tatabányán

vid/gg/s fm cz 1021 1966. április 30.

komárom megye képzőművészeinek tavaszi tárlatát szombaton nyitották meg a tatabányai népházban. 19 festőművész hatvan alkotását mutatják be. krajcsirovics henrik grafikái a bányászok életét ábrázolják. több munkástémáju képpel szerepel a megye veteránja, a 71 éves nyergesi jános.

esztergomban a megye amatőr fotósainak seregszemléjét rendezték meg szombaton. a pályázatra beküldött 180 képből ötvennégyet állitottak ki./mti/

-.-

14.30/j

- 34 -

Nyergesi/János

Budapesten pénteken a hőmérséklet napi közepe...
20.8 fok volt, 6.9 fokkal magasabb, mint a sokévi átlag.

ma 12 órakor budapesten a hőmérséklet 22 fok, a tengerszintre átszámitott légnyomás 767 mm, alig változik.

várható időjárás vasárnap estig: főként nappali felhőképződés, legfeljebb néhány helyen délutáni záporral. mérsékelt, nap közben élénk északkeleti szél, az éjszakai lehülés erősödik, a nappali felmelegedés kissé gyengül.

várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet 6-11, legmagasabb nappali hőmérséklet holnap : 17-22 fok között.

a duna vizállása budapestnél 423 cm./mti/

-.-

14.21/s

Nyergesi János

Szerepel a „nais festők"
székesfehérvári kiállításán
Kerustok tanítgatta egy ideig.

Kritika 1967 V-VI. n. 60 old.

MDK

Nyergesi János

Feleségem olvas, szin.tus

Neonfény éjjel, " "

Tüzép, " "

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Múz. 1964.máj.

: /Haarlem ? -- Haarlem, 1657. aug.
zkarcoló és kiadó. Antwerpenben ta-
ensnél/, mint rézkarcoló J. Matham-
us és olasz mesterek után metszette.
el király udvari művésze volt. Port-
ott F. Hals hatása is érvényesült.

s, 1871. jun. 4. -- Ballaigues, 1942/:
t tanitványa volt, majd Amerikában
ent. Később tönkrementen alkalmi mun-
1923-tól idegszanatóriumban élt. Éle-
erte művészetét. Különösen késői pe-
l megrázóak, sajátos, misztikus vizi-

MDK.

Nyergesi János

Kiállitási kritika

Komárommegyei Dolgozók Lapja 1966 máj.12.

Nyergesi János MDK

Ruhaszáritás, tusrajz

Mücsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Nyergesi János.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Jelző

Komárom Megyei Dolgozók Lapja

1966 MÁR 11

Nyerges János kiállítása Oroszlányon

1021

Vasárnap, 13-án délelőtt fél 12-kor nyílik meg Oroszlányban a városi tanács székházában, Nyergesi János festőművész kiállítása. Az ünnepélyes megnyitót Németh Sándor, a városi tanács vb elnökhelyettese tartja. A tárlaton a festőművész oroszlányi alkotásait — melyet az ottani művésztelepen készített — is megtekinthetik a látogatók. A kiállítás március 25-ig lesz nyitva. Március 15-én délután a Hazafias Népfront városi bizottsága felkérésére Végvári János művészettörténész a helyi népfrontklubban tárlatvezetést tart.

...dik, „ma-
gyar" részben Bárdos Ének a
dalról című igen hatásos
kompozíciója sikerült jól.

A műsorban fellépő 12 ta-
gú ifjúsági lány-kamarakó-
rus kedves színfoltnak bizo-
nyult. Finom, árnyalt hang-
vételükkel, jól megválasztott
műsorukkal, a művekhez iz-
lésesen alkalmazkodó előadás-
móddal a hangverseny folya-
mán a közönség kedvenceivé
váltak. Lesur francia zene-
szerző bravúros népdalfeldo'
gozását (A kecske) meg

Nyergesi János festő

Szövetj említi kiállítását az
Oszkányi Janács klubjában

Komárom Mergei Delgyörök Lapja 1966 más 15

Nyergesi János

Falusi táj, vizf.
Tollfosztók, paszt.

Alkotás Művészház XXXV. kiáll. 1947. jun.

MDK.

Nyergesi János

Kiállitási kritika

Müvészet 1965 nov.lap 45.

Nyergesi János festő

Szöveg emliti részvételét a komárom-megyei műrészek oroszlányi tárlatán.

Műret nem emlit.

Komárom megyei Dolgozók Lapja, 1964 dec-12

Nyergesi János
festő

M.D.V.

„Feleségem seper", „Mosó asszony"
„képeinek modellja" felesége. 1957-
ben „Ruhaszárítás" annii lapja
nyomán fedezik fel.

H. Gy.: Nyergesi János festőművész
Művészet, 1966. szeptember - 17 lap.

M.D.K

Nyergesi János
festő

Rajzokat készített munkatársairól
(ácsok, bányászok) hőmüvesekről,
lovakat és tajakat festett és 5.000 rajz
gyült össze felségéről.

H. Gy.: Nyergesi János festőmüvész.
Művészet, 1966 September – 17 lap.

Nyergesi János
festő

M.D.Y.

1925-26-ban Heltai Jenő pártfogá-
saval tér hónapra sikerült kijut-
nia Párizsba. Utana, karatérre
Nyergesujfalun napszámoskodott.
Közben vajzolt és festett.

H. Gy.: Nyergesi János festőművész,
Művészet, 1966. szeptember - 17 lap.

Nyergesi János
festő

A Tanácskörtársaság idején
tagja lett a nyergesujfalusi
művésztelepnek, 1923-ban
rendezte meg első önálló
kiállítását.

H. Gy: Nyergesi János festőművész
Művészet, 1966. szeptember – 17 lap.

Nyergesi János
festő

M.D.K

Uj faluvég
Tisza-hid Tokajban. } repro

H. Gy.: Nyergesi János festőművész
Művészet, 1966. szeptember – 17 lap.

M.D.K.

Nyergesi Jairos
festő

1966-ban ünnepli 71. születés-
napját. A Lónyai utcai ipar-
rajz iskolában üvegfestést tanult.
Első nagy munkája a „Próféta"
c. üvegablak, ez elismerést is díjat
hozott.

H. Gy.: Nyergesi Jairos festőművész.
Művészet, 1966. szeptember - 17 lap.

Nyergesi János
festő

M.D.K.

Katafára, Vas megyébe, majd
Oroszlányba, azt festeni a
nyár folyamán.

K. Gy.: Nyergesi János festőművész.
Művészet, 1966. szeptember – 17 lap.

M.D.K

Nyergesi János
festő

Tavaly Nyergesújfalun a Viscose gyár kultúrtermében, nemrég hónapja pedig Oroszlányban rendeztek kiállítást műveiből.

H. Gy.: Nyergesi János festőművész. Művészet, 1966. szeptember – 1½ lap.

M.D.

Nyergesi János
festő

1957-ben kiállítása volt a
Ferriges Adolf Teremben. Majd
1962-ben volt második kiálli-
tása. 1965-ben, 70. születés nap-
járu a Munkaérdemrend ezüst
fokozatát kapta.

H.G.: Nyergesi János festő művész.
Művészet, 1966. szeptember - 17 lap.

Nyergesi János

Festő 70 éves

Dehényi Iván: A 70 éves Nyerges János-ról

Jelentor 1965 Sm. 722. l.

dőiv

ok művészetéről:

Milyen pályázatokon vett részt: . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Milyen megbizásai voltak (vannak): . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

Jelentősebb müvei:. . . . . .

. . . . . .

Nyergesi János

Rajzai

Jelenkor 1965 8. n. 723 l.
725 l.
773 l.

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

. . . . . .

n: . . . . . .

. . . . . .

Nyergesi Jánso festő M.D.K.

70. születésnapja alkalmával a Munka Érdemrend ezüst fokzatával kitüntetve

Szocialista Müvészetért 1965. szept.

Nyergesi János

Szerepelt a Komárom megyei képzőművészek őszi tárlatán.

Komárom megyei 1965. nov. 7.

Nyergesi János

Szerepelt a Komárom megyei őszi tárlaton.

Komárom megyei D. L. 1965. nov. 14.

A megyei őszi tárlat anyagáról. Gombkötő Gábor.

Nyergesi János MDK

szerepelt a tatai Kuny Domonkos Muzeumban rendzett kiállitáson.

Biró Endre: Képzőművészeink téli tárlata.

Komárom Megyei Dolgozók Lapja. 1963. dec. 31.

N yergesi János M.D.K.

Komárom megy ei munkás festőművész csütörtökön ünnepelte 70. születésnapját .
Heteket töltött a Nnye gesujfalusi Viscosa gyárban , ahol most kiállitása nyilik

Napló
Magyar Nemzet 1965. junius 11. 4.1.

N yergesi János festő M.D.K.

munkáiból kiállítás a Magyar Vasas Gyár művelődési otthonában

N apló

Magyar Nemzet 1965. szeptember 10. 4.l.

MDK.

Nyergesi János

Kiállitási kritika

Komárommegyei Dolgozók lapja 1965 ápr.21.lap -

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KOMÁROM MEGYEI

Nyergesi János

1968 MÁR 24

1021

Tél után, tavasz előtt

Életerő gyűlik a duzzadó rügyekben, serken a fű, vibráló, meleg fények zuhognak a világra. Mennyivel inkább érzi, látja ezt a változást, megújulást a festőművész, aki színekben, kontúrokban, a belső folyamatokat is külső láthatóságban, tapinthatóságban ragadja meg. Nyergesi János bácsi már várta az enyhületet. Végre ismét kivonulhat a szabadba, lassan az éjszakák is langyosabbak lesznek, s ismét keresheti az éji kék-lila-narancs színeket. Az idős művészben szinte forronganak az emlékek: nincs olyan jelenvaló jelenség, esemény, amire ne asszociálna nyomban gazdag életéből egy-két adomának is beillő mozzanatot. Most is, ahogy a közelgő tavaszról esik szó, nyomban a Hold-színlátomásokra emlékezik: „Egyszer éppen éjfélkor, hazafelé tartva, vettem észre, amint szenet hordanak — azok a színek rögtön megragadtak... Máskor egy asszony szólt, hogy nézzem már, milyen csuda színe van a Holdnak ott a háztető felett ...Szeretem az éjszakai élményeket, sokszor elnézem Goya Korsós lányát, annak színeit, látja, itt meg itt, ezek is az éjszaka fényei..."

A tél? Csak átmenet. Az örökké új, friss benyomásokat kereső idős mester azokban a hónapokban befelé vizsgálódik, önmagával vet számot. Az idei télen is sok-sok önarcképet festett. Ösztönösségére jellemző, hogy „addig csinálja, míg egy sikerül." S lám, itt az egyik, a találó, s amott a másik, lényének egy másik lényeges vonására rámutató. Tulajdonképpen újra s újra föl-fedezi önmagát ezekben az önarcképekben, keresi a lényeget, kísérletet tesz a láthatóban a láthatatlan megragadására is. Egyik nagyon megkapó portréjában látomásszerűen idézi azt a fiatal legényt, egykori önmagát, akinek kissé hetyke tartása, huncutul hunyorgó szeme nevezetes, mert Korda Sándortól származó kalapja, a nyílt és keresetlen ábrázolásmód egyszerre egy ember lényegének tükre s egy élet summázata.

Igyekezete: friss benyomásokban, impresszziókban megragadni a mindennapokat, az embert, a tájat, a mozdulatot, a beszédes mozdulatlanságot, a kompozícióba kívánkozó vonalakat és színeket. Nem mindig sikerül. Nem építkezik hatásszámításokkal, de érzi, mikor fogta el az igazit, a sokatmondót.

Veszi a kalapját, s indul. Meglesni az Életet...

(jenkei)

Anekdoták híres emberekről

Egy elbizakodott, de kis tehetségű író füstkarikákat eregetve, ezt mondta Bernard Shawnak:

— Húsz éves koromban az orvos előtt a dohányzástól, arra hivatkozva, hogy értelmi képességem kárát vallja majd a dohányzásnak.

— És miért nem követte az orvos tanácsát? — kérdezte Shaw.

★

Clemenceau egy alkalommal ezeket mondotta egy hondurasi felkelésről:

— A felkelők győzelméhez nem fért kétség. Ha sikerült volna elfoglalniok a főváros fő-pályaudvarát, úgy a kormánypárt tökéletes vereséget szenvedett volna.

— S nem sikerült nekik?

— Nem. A forradalmároknak nem volt pénzük peronjegyekre.

★

Christian Lichtenberg filozófust egy kellemetlen alak megkérdezte, meg tudná-e neki magyarázni, mi a különbség az idő és az örökkévalóság között.

— Sajnos, ez lehetetlen. Ha tudnék is időt szakítani magamnak rá, hogy mindezt megmagyarázzam, egy örökkévalóság kellene hozzá, hogy megértse.

Szántó Piroska:

MÁKFEJEK

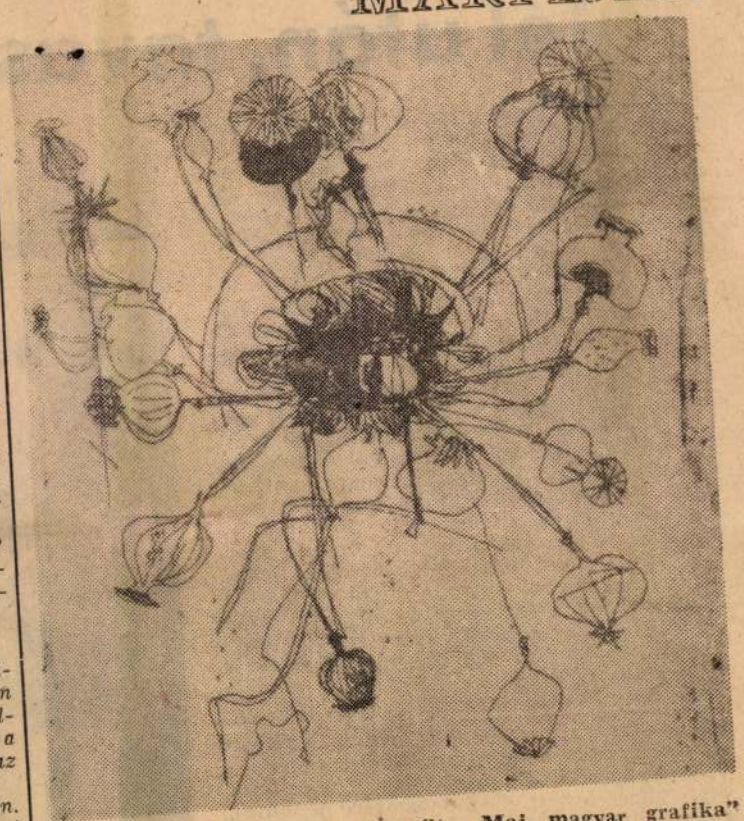

A Nemzeti Galériában megnyílt „Mai magyar grafika" című országos bemutató a műfaj 45 rangos képviselőjének több száz alkotását öleli fel. Képünkön: Szántó Piroska műve

Az elszalasztott ellenállás

(Pintér István: Magyar kommunisták a Hitler-ellenes nemzeti egységért 1941 június — 1944 március)

A közvéleményt még most, két és fél évtized távságnak szánt és a „belső használatra" szóló gondolatok valamint általában a vált, inkább gyengült. Mi ennek a magyarázata? Pintér István egyértelmű és választ ad: az ok a

1021 Nyergesi János

bb 51. szeretettel köszöntötték hetvenedik születésnapján nyergesi János munkás-festőmüvészt

vid tm vm fm 1965. junius 10.

csütörtökön ünnepelte hetvenedik születésnapját nyergesi János komárom megyei munkás-festőmüvész. ebből az alkalomból sok szeretettel köszöntötték ismerősei, barátai, a megye kulturális életének képviselői. az idős mester ,,tanoncéveit,, a tanácsköztársaság alatt a nyergesujfalui képzőmüvész-telepen kezdte, tanitómestere kernstok károly volt. azóta megjárta ugyan párizst és berlint is, de egész életében egyszerü nyergesujfalui munkásember maradt. dolgozott bányában, a viscosagyárban, s közben szüntelenül festett. alkotásainak száma többezer, s tisztelői, barátai vannak a világ minden táján. festményeinek témáját ma is a mindennapi életből meriti. heteket töltött legutóbb például a nyergesujfalui viscosa gyárban. itt készült alkotásaiból hetvenedik születésnapja alkalmából kiállitást rendez az üzem./mti/

bb 49. országos gyógyszer-technológiai konferencia k[illegible]helyen

vid gk vm fm 1965. junius 10.

keszthelyen, a festetics-kastély diszterében csütörtökön háromnapos országos gyógyszer-technológiai konferencia kezdődött. az egészségügyi minisztérium képviseletében dr.vidovszki kálmán köszöntötte a tudományág megjelent képviselőit, majd dr.darabos pál, az orvos- egészségügyi dolgozók szakszervezetének főtitkára méltatta a konferencia jelentőségét. többek között megemlitette, hogy az elmult három évben jelentősen fejlődött a magyar gyógyszer-technológiai tudomány és gyógyszerész-képzésünk világviszonylatban is figyelmet keltő.

a tudományos konferencián 30 előadás hangzik el a legujabb kutatási eredményekről és tapasztalatokról.

a tanácskozás alkalmából dr.kedvessy györgy professzor, a magyar gyógyszerészeti társaság alelnöke tájékoztatta az mti munkatársát a [illegible]

Nyergessi János MDK

"Önarcképét" is

kiállitotta a Komárom megyei képzőművészeti csoport a tatabányai népházban.

Müterem 1958 i.évf. 7. sz. ~~füzet~~. 45.o.

Nyergesi János
Falusi ház, olaj

Árverési Közlöny. 1936. márc. 2. renák. sz.

46 l.

NYERGESI János

Fellséjem varr, tusrajz, (repr.)

Péter J: Művészet a gyárak és a bányák hazájában

Művelt Nép 1955 4 évf. 30 n julius 24 6 l

MDK

Nyergesi János

Falurészlet, of.

Árverési Közl. 1938, 3.rk.sz. xxxxx. 31 l.

Nyergesi János [festő]

MDK

Molnár József, Göldner Tibor és
Nyergesi János alkotásait állitják ki

a Nemzeti Szalonban az iparművészeti kiállitásban és a Fényes Adolf teremben,

Pesold Ferenc: Szabadtéri müsorok, hangversenyek, kiállitások.

Esti Hirlap, II.évf.124.sz. 1957.máj.3o.csüt.
2.oldal

Nyergesi /Maul/ János MDK

Kernstok modellje, majd festőművész.

Kernstok iratta be a Haris-közi szabadiskolába.

124.o.

ZOLNAY LÁSZLO /szerk/: A Tanácsköztársaság napjai Esztergomban. Bp. 1960.

MDK

Nyergesi János

Tájkép, of.

Falusi ház, of.

Árverési Közl. 1937. 2.rk.sz. 81.sz.

33 l.

Nyergesi János, [festő] MDK

Kerstok Károly modellje majd tanitványa volt. Amikor a Képzőművészeti Szabadiskola ösztöndij-pályázatát megnyerte, alkalma nyilt a világháboru után Párizsban tanulni.

A 62 éves festő kiállitása most nyilt meg a Fényes Adolf teremben.

S.B.: Nyergesi János kiállitása.

Esti Hirlap, II.évf.159.sz. 1957.jul.lo.szer. 2.oldal

Nyergesi János, [festő] MDK

A Képzőművészeti Szabadiskolán első dijat nyert egy festett üvegablakkal.

S.B.: Nyergesi János kiállitása.

Esti Hirlap, II.évf.159.sz. 1957.jul.lo.szer. 2.oldal

Nyergesi János, [festő] MDK

A Fényes Adolf teremben megnyilt a 62 éves festő. "késő szürete", kinek mai képei is frissek, üdék.

A képek legtöbbje akvarell.

Nyergesi J."megmutató" festő, megmutatja a falut, annak népét, életét, munkáját.

A nyergesujfalusi paraszt őstehetségeként került annakidején a Képzőművészeti Szabadiskolára.

Volt paraszt, vasuti és gyári munkás, majd dorogi bányász.

S.B.: Nyergesi János kiállitása.

Esti Hirlap, II.évf.159.sz. 1957.jul.lo.szer.
2.oldal

MDK

Nyergesi János (műl. 1895)

Kettős önarckép, vász., ol.-

Magy. Képek, XIX - XX. sz. - 47. l.

Nyergesi János festő M.D.K.

Festy Árpád indította el utján. A Föv. Iparrajsiskolában díjat nyert „Profétá" c. üvegfestményével. 10 hónapra Párisba meg.

Einczinger Ferenc: Nyergesi János. Esztergom 1939. 1.

Nyergesi János festő

M.D.K.

Dunai táj

Tavan

Mosás közben

Falu vége

Őszi szántás

Einczinger Ferenc: Nyergesi János. Entergom
1939, 5

Nyergesi János festő

M.D.K.

Dorogi táj
Lepároló
Pihenés
Falu vége
Várás közben

Einczinger Ferenc: Nyergesi János. Entergom
1939, 5

Nyergesi János fertő

M. D. G.

Haláncsárda
Édes anyám
Kéna kaszlak
Édes anyám
Táti triget

Einczinger Ferenc: Nyergesi János. Entergom
1939, 5

Nyergesi János festő M.D.K.

Lepároló

Bányafürdő

Nyergesujfalu

Bányán

Öcsém

Einbringer Ferenc: Nyergesi János. Enterzom 1939, 5

Nyergesi János festő

M.D.U.

Édes anyám
Önarckép
Feleségem
Malmozás
Hasafelé
Csillehuzók

Einczinger Ferenc: Nyergesi János. Entergom
. 1939, 6

Nyergesi János festő M.D.K.

Tájkép
Vacsora után
Édes anyám
Vasuti hid
Cigányok

Einczinger Ferenc: Nyergesi János. Entegom
1939, 6

Nyergesi János festő M.D.U.

Vasárnap délután
homnédanyony
Ebéd után
Csilletolók
Iskola előtt
Jóska

Einczinger Ferenc: Nyergesi János. Entergom
1939, 6

Nyergesi János festő M.D.K.

Pihenés
Libatömés
Arvák
Falu vége
Édes anyám
Édes anyám

Esztergom Ferenc: Nyergesi János. Esztergom 1939, 6

Nyergesi János festő M.D.K.

Munkás
Mosás
Ebéd után
Iskolás gyerekek
Bányán
Babszárhordók

Einczinger Ferenc: Nyergesi János. Entergom
1939, 6

Nyergesi János festő M.D.K.

Komnédasszony

Bányán

Bányán

Édesanyám

Kénakamálás

Trágyahordás

Einczinger Ferenc: Nyergesi János. Entergom
1939, 7

~~Siemsiedamony~~

M. D. K

Nyergesi János festő M.D.K.

Czigányasszony

Komp

Vasárnap délután

Bányászok

Einczinger Ferenc: Nyergesi János. Esztergom
1939, 7

Nyergesi János festő M.D.K.

Édesanyám

Ömarchegy

Bányának

Köszörüs lány

Einczinger Ferenc: Nyergesi János-Enter
gom 1939, 7

Nyergesi János MDK

festőművész

1919 jul. végéén ceruzarajzott készitett Kun Bélának kislányáról. Ágnesről.

131.o.

ZOLNAY LÁSZLO/szerk/: A Tanácsköztársaság napjai Esztergomban. Bp. 1960.

MDK

Nyergesi János

gyakori látogatója a művésztelepnek.

Varga Imre: Tokaj művésztelepe.
Napjaink. 1962. aug. 1.

~~H Nyer~~ Nyergesi János MDK

szerepelt a tatai Vaszary Általános Iskola egyik termében megnyilt kiállitáson.

Gombkötő Gábor: Szubjektiv jegyzetek a megyei képzőművészek tatai kiállitásáról.

~~Kom~~ Komárom Megyei Dolgozók Lapja. 1963 jun.22.

Nyergesi János

Ruhanárítás, tusvajr, 60×45 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása, 1957, kat. szerk. Kisdéjiné, Kirimi Irén.

15

Nyergesi János

A Jelenkor rendszeresen
közöl művelsöl rajzokat

Dévényi Iván: Képzőművészet a
Jelenkorban

Jelenkor 1968 X. v. 883 old.

Nyergesi János

AZ ESZTERGOMI BALASSA BÁLINT MÚZEUM

MEGHÍVJA ÖNT

NYERGESI JÁNOS
FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

1968. JÚNIUS HÓ 2-ÁN, VASÁRNAP DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

DR POGÁNY Ö. GÁBOR
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA FŐIGAZGATÓJA

68.4840 KmNyV e. t,

Fk.: dr. Nagy Zoltán

M.D.K

Nyergesi János
festő

Kiállítása lesz Esztergomba.

Kaposi Antal: Figyelmet érdemlő kezdeményezés Esztergomban.

Művészet, 1963. november – 45 kép.

1021

Nyergesi János életműve a Balassa Múzeumban

Nyergesi János képeit a megyei és országos tárlatok, valamint több önálló kiállítás után most az esztergomi Balassa Múzeum mutatja be, életművének tekintélyes válogatásával. A múzeum a Tanácsköztársaság kikiáltásának ötvenedik évfordulója alkalmából reprezentatív körülmények között, széles körűen kívánja bemutatni a nyergesújfalui iskolát.

A kiállítás anyaga az 1910-től 1967-ig terjedő időszak legjobb alkotásait tartalmazza. Nyergesi János, túl a hetvenen, ma is fiatalos lendülettel, töretlen alkotókedvvel veti papírra benyomásait. A kiállítás rendezőjének, dr. Prokopp Máriának — aki egyben a válogatást is végezte — nem volt könnyű dolga, amikor a termékeny alkotó életművének keresztmetszetét összeállította.

Parti házak

Nyergesi János Kernstok Károly mellett eszmélt rá önmagára az ő hatására kezdett festeni. Élete során sok felé megfordult, így Párizsban is (ennek az útnak az emlékeit őrzi az 1925-ben született Sacre Coeur). A nyergesújfalui benyomásokat azonban mindez nem altathatta el. Az évtizedek során művészete elmélyült, technikája finomodott. Páratlan frissességének, könnyedségének magyarázatát egyéniségében kell keresnünk: szinte gyermek módjára tud rácsodálkozni a világ egy-egy jelenségére. Tavan róla képe) — ezeken az alkotásokon azonban már félreismerhetetlen a Nyergesi Jánosra oly jellemző líraiság, költőiség. Nyergesi alapjában véve lírai természet, derűs humánummal telve. Ezt a képek témája is elárulja. Nincs semmi túlzó lokálpatriotizmus abban, ahogy a nyergesújfalui tájat, a Dunát megfesti, mert esztergomi képein is hasonló líraiság jelentkezik. Nincs különbség abban sem, ha a Duna, a Tisza, a Bodrog vizének fodrozását idézi elénk, ha a partmentét, a fák tükröződését festi meg. Ugyanazt a hangulatot teremti meg minden egyes tájképén.

Mély humánuma igazi gazdagságát bontakoztatják ki előttünk életképei, arcképei. Szülein kívül legtöbbször feleségét örökítette meg az évtizedek során. (A feleségéről készült képsorozat több mint ezer darabból áll.) E sorozat feldolgozása külön tanulmányt igényelne. Önarcképei egyéniek. Gyakran jelentkeznek Nyergesi életművében témaként a munkásfigurák, a gyár, az utca élete. Mindezekben a képekben az emberekkel való közvetlen kapcsolata fejeződik ki.

A művész képei erősen a látványhoz kapcsolódnak. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ösztönös alkotó. Tudatosan jár el, komponál, szerkeszt, habár a szerkesztés itt mást jelent, mint például a konstruktivizmus szóhasználatában. A tudatosság már megnyilvánul abban is, hogy mit lát meg a valóságból, s hogy hogyan „vágja ki" a leendő képet a természetből. Totálplán tájképei (Esztergom környéke, 1910. Osztrák táj, 1917.) nem érdekesek ebből a szempontból. De azonnal meglátjuk a különbséget, ha megfigyeljük a Fürdőző gyerekek kompozícióját, vagy ha figyelmünket a művészi beérkezés idejéből származó — és egyben a kiállítás egyik legszebb — képére a Parti házak-ra (1957) irányítjuk. A kép szerkesztettségét a táj lényegének megragadása és a kompozíció egyensúlyának biztosítása jelenti. Csak néhány ecsetvonással vázolja fel a házakat és ad formát a fáknak. A színek életet visznek a tusba, a képről meleg, lírai hangulat árad. Így csak az tudja ezt az egyébként igénytelen tájrészletet megragadni, aki szívében közel áll a faluhoz, a dolgozó emberhez.

Lehet, hogy Nyergesi János művészi pályája másként alakult volna, ha közte s a magyar képzőművészeti élet közt a felszabadulás előtt elevenebb, közvetlenebb kapcsolat jöhetett volna létre. A megélhetési gondok mást parancsoltak. De így is eredeti, egyéni színfoltja megyénk képzőművészeti életének, s fenntartás nélkül a miénknek érezzük.

Hegedüs Rajmund

Egy felejthetetlen e

A moszkvai rádió magyar nyelvű adásában korábban pályázatot hirdettek a szovjet—magyar barátságot példázó, eleven élményt feldolgozó írásművek megírására. Május 31-én adták át a háromszáz pályázó közül díjat nyert első tíznek a jutalmakat Budapesten, a szovjet nagykövetség épületében. Negyedik díjat nyert Uhr Viktória és Horváth József; mindketten a tatabányai Árpád gimnázium tanulói.

Uhr Viktória halk szavú lány, elfogódottan ül a szerkesztőségi szobában.

— Egy kis újságcikket olvastam a pályázatról, gondoltam, megírom azt az esetet, ami két évvel ezelőtt történt meg velem. Akkor még általános iskolás voltam. Nagyon örülök, hogy a legjobb tíz közé én is bejutottam. Horváth Jóskával ketten voltunk csak fiatalok, a többiek, akik még jelen voltak a díjkiosztáson, mind idősebbek.

Verseket is szokott irogatni, s egyáltalán, a humán tárgyak iránt érez nagyobb vonzalmat. Van egy osztálymagazinjuk — „hetilap" —, abba is irogat.

S a történet?

— Megtörtént eset. Még levelet is kaptam attól a szovjet katonától.

„Kedves Viktória! Nagyon kedves volt tőled, hogy ajándékot hoztál nekem, s még kedvesebb az a figyelem, amellyel te, ismeretlen kislány létedre, egy bajba jutott szovjet katonához fordultál. Úgy érzem, barátok közt vagyok, és ez erőt ad a felgyógyuláshoz..." Ezek a sorok még a kórházi ágyon születtek.

— Sajnos, azóta sem tudok semmit róla...

Íme, a díjnyertes írás:

jet katonát Önökhöz. Felőle szeretnék érdeklődni, hogy van?

— Sajnos, nagyon rosszul, rengeteg vért vesztett, és mindkét lábát amputálni kellett.

— Tessék mondani — szóltam meg most én —, nem mehetnék be hozzá meglátogatni? Csak egy percig maradnék.

— De igen, bejöhet — volt a válasz. — De csak holnap, és valóban csak egy percre.

Örömömben még megköszönni, sőt elbúcsúzni is elfelejtettem. Letettem a kagylót, végigdőltem a díványon, és tervezgettem. Majd belépek a kórterembe, odalépek a beteg ágyához, és így szólok hozzá:

— Kedves bajbajutott szovjet katona! Egész szívemből jobbulást kívánok Önnek.

Sietve elővettem a kis szürke orosz szótáramat, és lefordítottam a szöveget. Ezután visszafeküdtem a díványomra, és tovább gondolkoztam. Viszek neki egy kiló narancsot — jutott eszembe a ragyogó gondolat. Belebújtam a szandálomba, és szaladtam a boltba.

— Egy kilogramm szép narancsot kérek — szóltam. — Betegnek lesz, tettem hozzá nyomatékosan. Hazafelé még a virágboltba is betértem, és vettem két szál vörös rózsát. Nagyon meg voltam elégedve magammal.

Mire hazaértem, már a szüleimet is odahaza találtam.

— Te meg hol voltál? — kérdezte édesanyám.

— A boltban, vásárolni — válaszoltam. És elmeséltem a fiatal katona szomorú baleesetét, az orvossal való beszélgetésemet, és a másnapi terveimet.

Szüleim helyeslően bólintottak, és boldogan mosolyogtak össze. Este előkészítettem hófehér úttörőblúzomat, sötétkék szoknyámat vörös nyakkendőmet. Korán lefeküdtem aznap este, hogy másnap időben ébredjek.

— A baleseti sebészetre, a szovjet katonához. A doktor úrtól engedélyem van.

— Ja, te vagy az? — enyhült meg a portás néni hangja. — Már tudok róla. Első emelet, hármas szoba.

Kettesével szedtem a lépcsőket, mégis egy örökkévalóságnak tűnt, amíg felértem. A kórterem ajtaja zárva volt. Megálltam előtte, és bekopogtam. A szívem — mint egy rab madár — mindenáron ki akart törni a bordáim közül. A szobából valaki kiszólt, hogy szabad. És én félénken lenyomtam a kilincset. A kórteremben hárman feküdtek. Az egyik ágy mellett egy szovjet úszt, és egy fiatal szőke nő volt. Az ágyban mozdulatlanul egy ifjú férfi feküdt. Az ágy mellett idős orvos állt.

— Ő az — gondoltam magamban. Tétován megindultam. Éreztem, hogy minden szem rajtam van. Az orvos barátságosan kérdezte:

— Veled beszéltem tegnap telefonon?

Én szó nélkül bólintottam, mert kiszáradt torkomon nem jött hang. Ekkor már az ágy mellett álltam. Az orvos ismét megszólalt, de most oroszul.

Nem figyeltem a szavaira. Csak a beteg katona arcát

Szolidaritá

Pályázati felhívást adott közre az Országos Béketanács, a Művelődésügyi Minisztérium és a KISZ. A harcoló Vietnam hős népével való szolidaritás kifejezése céljából a 14—24 éves korú fiatalok számára hirdetnek novella- és verspályázatot. A hősi harc különböző mozzanatai képezhetik a pályamunkák témakörét, tartalmát. A téma megközelítési módját nem korlátozzák. A választás és feldolgozás tükrözze a pályázó meggyőződésteli ítéletét az amerikai kalandorok háborús politikájáról Vietnamban s az

Megjelenés

AZ ESZTERGOMI BALASSA BÁLINT MÚZEUM

MEGHÍVJA ÖNT

NYERGESI JÁNOS
~~FESTŐMŰVÉSZ~~

KIÁLLÍTÁSÁRA

1968. JÚNIUS HÓ 2-ÁN, VASÁRNAP DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR

MEGNYITÓ BESZÉDET MOND:

DR POGÁNY Ö. GÁBOR
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA FŐIGAZGATÓJA

68.4840 KmNyV e. t,

Fk.: dr. Nagy Zoltán

mdk

Nyergesi János festőművész

(Nyergesujfalu i

műveiből Tatabányán kiállítás nyílt.

200 képen és rajzona Komárom megyei kórház

életét és gyógyító munkáját mutatja be. –

Mozaik: Képzőművészeti Kiállítás Tatabányán

Népszava 1963 szept 5. 4. l

MDK

Nyergesi János, festöm.

Tájkép. Olf. Jelz.

Árv. Csarn. 1937.okt. 83.sz./Árv.Közl.vk.sz./ 32.l.

Ujvegesi János
festő-

M.D.K

A Komáromi megyei képzőművészet előzményeinek tekintheljük Ujvegesi művészetét.

Szabó Julia: Művészeti élet Komárom megyében
Művészet, 1965. március - 47 lap

Nvergesi János MDK

szerepelt a tatabányai Népházban rendezett kiállitáson.

--: Megnyilt a megyei képzőművészek tavaszi tárlata.
Komárom Megyei Dolgozók Lapja. 1964 jun. 3.

MDK

Nyergesi János, festőm.

Faluši ház. Olf. Jelz.:

Árv. Közl 1936.márc.76.sz.2.rk.sz. 46.l.

mdk

Nyergesi János

nyergesujfalusi öreg festő kiállítása
a budapesti Feinyes Adolf Zeremben. Az u. n.
hold képek a „legkiérleltebbek" szín nélkül
fehér fekete ellenzetekkel.

(Lavas) Nyergesi János
Nepszava 91. évf 79. sz 1963 ápr 3. 6. l

Nyergesi János
festő

M.D.K.

Ünnepély (repr.)

Élet és Irodalom, 1963. június 1 – 8 lap

Nyengesi János
festő

M.D.K.

A Ferrjes Adolf teremben tartott tárlatot. Kernstok modellja volt gyermekkorában. A Ferrjes Adolf teremben, figura, portré, tájkép, csendélet és állatfigurák csoportját mutatja be.

Frank János: Nyengesi János
Művészet, 1963. május – 43 lap

Nyergesi János festő M.N.K.

Feleségéről készült sorozat.

Éjszaka festett "holdképek"

/sárvári/ :Nyergesi László festőművész kiállitása

Magyar Nemzet 1963. február 21.4.1.

Nyergesi János, festő 1.

Ismételten felfedezett művész. Először Kernstok Károly fedezte fel a nyergesújfalusi asztalos fiát és Vitte magával Budapestre taníttatni. (Az Iparrajz Iskolában tanult.) Rajzai körül Rippl-Rónai is vásárolt! Az első világháborúban katona volt. 1919-ben újra festett s Derkovitscsal, Szőnyivel együtt dolgozott az Epreskertben.

Legutóbb 1957-ben volt kiállítása.

Murányi-Kovács Endre: Jegyzetek kiállításokról 8. l.

Bp. 1963. febr. 28.

NÉPSZABADSÁG

Nyergesi János, festő (2 M D4

A Fényes Adolf Teremben megnyílt tárlatán csupán néhány régibb alkotását láthatjuk: pl. Kernstok Károlyról és Szőnyi Istvánról készült portréit.

Többi képei: tus és akvarell, ill. a két eljárást vegyítő kisalakú festményei teljességben mutatják be egyéniségét. Tájképei, a falu új életét ábrázoló művei meghittek. (Távvezeték - szerelés, Eskuvő elő)

Murányi-Kovács Endre: Jegyzetek kiállításokról

8. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1963. febr. 28.

M.D.K.

Nyergesi János festő

Több képe az ősztehetségek kiállitásan.

B.Gy.: Östehetség vagy művészet.

Pesti Napló 1935 aug.15. 5.o.

MDK

Nyergesi János

Ösztehetségek, akik résztvettek a hágai magy. ösztehetség kiállításán 1938-ban. Lásd a katalógust.

MDK

Nyergési János festő

e.a: Falusi tehetségek az Erzsébet téren. Ujság. 1935. aug. 15.

MDK

Nyergesi János festőm.

Mátyás Ferenc: Mit hozott...Feszty Á. egykori inasa.
Esti Kurir, 1943. dec. 2o.

MDK

Halász közép 1941.

Nyergesi János festő

14 D. V

Fényes Adolf levemben tartott tárlatot. „Őszi táj", „A tokaji fasor", a fiatal Szőnyi ármépe, kalapos önarckép el állítason szerepeltek. „Asszony az ajtónál" (repro)

Ortner Tivadar: Nyergesi János kiállítása Élet és Irodalom, 1963. felmarás 46-8 lap

MDK

Nyergesi János

Mucsi A.: Kiáll. Esztergomban. SzM. 1955.
231,232.l.

M.D.K.

Nyergesi János
festő

Miltatiás

Ortner Tivadar: Esztergomi képek
Élet és Irodalom, 1963. jan. 5 – 11 lap

MDK

Nyergesi János

Szerepelt a kiállitáson.

"Feleségem pihen"

---: A dunántuli képzőművészek első közös kiállitásáról.
FEJÉRMEGYEI HIRLAP. 1958. szept. 24.

Nyergesi János festőművész

Önarcképeket is festett, művei főként akvarellek; olajfestékre nem igen volt pénze és ma sincs. Parasztgyerekként került [redacted] Kemstok Károly Rózsé-be, aki nyaranta Nyergesújfalun dolgo-zott. Előbb modellje, később „bis minde-nese" majd tanítványa lett.

Gách Marianne: A festés mindenért kárpótol...
Ország-világ, Bp. 1961. 1. sz. (9. l.)

MDK

Nyergesi János festőművész

Kernstok Károly iratta be a Fővárosi Iparrajziskolába, aztán a Haris közi Szabadiskolába. Ott Rippl-Rónai volt egyik mestere. 1918-ban egy kiállításon ezüstérmet nyert. Ma éjjeliőr a Komárom Megyei Magasépítkezésnél.

Gách Marianne: A festés mindenért kárpótol...
Ország-Világ, Bp. 1961. 1. sz. (9. l.)

MOK

Nyergesi János festőművész

Képei vannak a Szépművészeti Múzeumban és az Esztergomi Múzeumban. Nyergesújfalun született, hatvan évvel ezelőtt. Most is onnét jött fel Pestre. Vagy száz akvarellt és rajzot hozott magával. A dolgozó ember alakját, életét és a hazai tájat eleveníti meg.

Gádi Marianne: A festés mindenért kárpótol...

Ország-Világ, Bp. 1961. 1. sz. [illegible] (9. l.)

MDK

Nyergesi János festőművész

A tanácsköztársaság bukása után gyárimunkásnak ment. Attól kezdve kisebb-nagyobb megszakításokkal hol gyárban, hol bányában dolgozott, mindig fizikai munkás volt. A nyergesújfalusi Eternitgyárban palamunkás volt: az ebédszünetekben lerajzolta a palatáblákat.

Gách Marianne: A festés mindenért kárpótol... Ország-Világ, Bp. 1961. 1. sz. (9. l.)

MDK

Nyergesi János festőművész

A harmincas évek elején tanulmányútra ment Párizsba. Heltai Jenő [redacted] pártfogolta; annak baráti köre teremtette elő az utazáshoz szükséges költséget.

Gách [redacted] Marianne: A festés mindenért kárpótol.

Ország-Világ, Bp. 1961. 1. sz. (9. l.)

MDK

Nyergesi János festőművész

1948-ban kiállítást rendezett a Magyar Viscosa Gyárban. Hatszáz rajzon örökítette meg a gyár életének mozzanatait. Annak a háznak a tőszomszédságában él, ahol Kernstok nyári műterme volt. Lefestette az utcát is, és szülőfaluja minden zugát.

Gách Marianne: A festés mindenért kárpótol...
Ország-Világ, Bp. 1961. 1. sz. (9. l.)

OMK

Nyergesi János festőművész

Móricz Zsigmond: Magyarok c. regényének egy neki dedikált példányát őrzi. A dedikációban utalás Nyergesi: Három parasztlány szerelmeskedvelet olvas c. képére. Megörökíti a mai életet; százszámra festi képeit. A festést sohasem hagyta abba.

Gách Marianne: A festés mindenért kárpótol...

Ország-világ, Bp. 1961. 1. sz. (9. l.)

MDK

Nyergeri János festőművész

Nemrég bemutatták el egy nagyobb kompozíció tervét. A mű tárgya az egykori Szabadiskola műtermi jelenete 1919-ben. Alakjai: Derkovits és modellje – a későbbi Derkovitsné – Kernstok és még egy-két festő, valamint Kun Béla és Szamuely Tibor.

Gách Marianne: A festés mindenért kárpótol...
Ország-Világ, Bp. 1961. 1. sz. (9. l.)

4DK

Nyergesi János festő

Személyes élmények fűzik Kun Bélához és Szamuely tiborhoz. Tavaly [redacted] viszontlátta Kun Béla özvegyét és Ágnes leányát, akit, mint kisgyermeket lerajzolt. [redacted] újra [redacted] látta barátját, Uitz Bélát is.

[redacted] Gách Marianne: A festés mindenért kárpótol.
Ország-Világ, Bp. 1961. 1. sz. (9.1.)

MDK

Nyergesi János festőművész

(A cikk nagy részében a művész beszél magáról. Három rajza: A művész felesége, Kernstok Károly és Kavicshordó kocsi, valamint egy a művészt ábrázoló fénykép repr.)

Gách Marianne: A festés mindenért kárpótol...

Ország-Világ, Bp. 1961. 1. sz. (9.l.)

MDK

Nyergesi János

Önarckép, festm.

Az önarckép, Alkotás Müvészhár, 1923. márc.
16 l.

MDK

Nyergesi János
nyergesujfalusi müvész
A Komárom megyei Képzőművészek Csoportjának a TTIT székházában megnyilt kiállitáson szerepel.

"Feleségem ir"

--: Állandó Képzőművészeti Kiállitás nyilt Tatabányán.

KOMÁROMMEGYEI HIRLAP, 1957. márc. 12.

Nyergesi János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3
Telefon: 139-292

1957 JUN 13.

NÉPAKARAT

11—12 oraig.

— *NYERGESI JÁNOS FESTŐMŰVÉSZ alkotásaiból június 21-én kiállítás nyílik a Fényes Adolf teremben.*

Dear Mr. Hall

Thank you for your letter of the 15th inst. and for the enclosed cheque for £1.1.0 in payment of your subscription to the Society for the year 1951.

Yours sincerely,

Secretary

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Nyergesi János

DUNAMENTE

1958 SZEP 6

Moszkvai meghívás

A közelmúltban **Nyergesi János**, járásunk festőművésze meghívást kapott **Moszkvából**, hogy vegyen részt a **Nemzetközi Képzőművész Kiállításon**. A művész elfogadta a meghívást és a kiállításon négy munkájával kíván résztvenni. A képeket elküldte. A képek között egy önarckép, a perlongyári építkezésnél dolgozó két segédmunkáslány, valamint a **Viscosagyár** egyik vagyonőrének képe szerepel.

Képeihez sok sikert kívánunk a művésznek.

Knyazovics András
üzemvezető,
a Kiváló dolgozó kitüntetés
tulajdonosa

Kovalszky Győző
főmérnök,
a Kiváló dolgozó kitüntetés
tulajdonosa

Nyergesi János keramikus

MDK

Ostehetségek kiáll. helyiségében. /Erzsébet téri bolthelyiség?/ 1936.

MDK

Nyergesi János, grafikus.

Ruhaszáritás. Tusrajz.

Mücsarnok.-Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 15.1.

Nyergesi János MDK

palagyári napszámos: Pihenő palagyári napszámosnők. repr.

Őstehetségek.
Szinházi Élet 1934. 36.sz.

Nyergesi János, festő (3) 17 Dk

Műtermében sok ezer kép van felhalmozva. Ládakban rendezetlenül levernek. A képeken kívül: újságok, folyóiratok, levelek. Sok eredeti Kernstok-festményt, vázlatot is őriz és sok különböző dokumentumot. Senki sem törődik ezekkel az értékekkel. Hibás a Képzőművének szövetsége ebben.

Vadász ferenc: Ajánlott levél egy műpártoló tanítónak, Esztergomba 9. l

Népszabadság, bp. 1960. dec. 9.

Nyergesi János, festő (2.) [illegible]

Már az első világháború előtt nevet szerzett. Voltak sikerei, de mindig szegény maradt. Pártfogói segítségével a Louvret és a Luxembourg Múzeumot is láthatta. Azonban mindenünnen visszatért Nyergesújfalura. Most is ott él, a Lajdani kerustok villa közelében, festi a Kerustok utcát, az útjavítókat, a Duna-kanyar tájait ...

A megyei tanács műv. osztálya szerényen támogatja őt. A vezetők, s a Műv. Minisztérium képeket vásárolt tőle.

Vadász Ferenc: Ajánlott levél egy műpártoló tanítónak, Esztergomba 9. l.

Népszabadság, 1960. dec. 9.

Nyergesi János, festő (1) MDh

Nyergesi János munkás = festőművész érdekében Babják béla ált. isk. tanító levelet írt a szerkesztőséjbe:

Nyergesi otthonában (Nyergesújfalu, Munkány-liget 7. sz.) a képek ezrei porosodnak, mert alkotójuk nem kap támogatást.

Pedig a ma már idős mestert Kernstok Károly nevelte. Libapásztorként kezdte. Először csak ecsetet mosott, palettát tisztogatott. Ő volt Kernstok kedvence, a „Hanzi". Kernstok fedezte fel tehetségét, kezdte tanítani, majd elküldte Rippl = Rónaihoz, Egry Józsefhez tanulni.

Vadász Ferenc: Ajánlott levél egy műpártoló tanítónak, Esztergomba 9. l

Népszabadság, bn. 1960 dec. 9.

Nyergesi János, festő 4 D Dk

Az idős mester maga is sokat tehetne azért, hogy nyílvánossághoz jusson. Igaz viszont az is, hogy maga a Képzőművészek Szövetsége is megfeledkezik róla. Pedig Kernstokon kívül barátságával tisztelte meg őt Mórisz Zs. Heltai Jenő, Derkovits Gyula, Szőnyi István. 1919-ben vendégül látta – a nyergesújfalusi szabadiskolán – Kún Bélát, s együtt szerenszyérett Szannelly Tiborral Kernstok gyümölcsözében.

Vadász Ferenc: Ajánlott levél egy műpártoló tanítónak, Esztergomba 9.l

Népszabadság, Bp. 1960. dec. 9.

Nyergesi Jairus
grafikus

M.D.K

Rajzai

Élet és Irodalom, 1960. dec. 23 — 18 l.

M.D.K

Nyergesi János
festő

Több műve szerepel a kiállításon.

Csengeryné Nagy Zsuzsa
~~Kiscsiga Kirmi Irén~~: Esztergomi magángyűjtők - képzőművészeti kiállítás,
Művészet, 1961. november - ~~[illegible]~~ l.
41

41

Nyergesi János

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KOMÁROMI D. L.

1955 SZEP 10

6/10

Nyergesi János képei a moszkvai nemzetközi kiállításon

Nyergesi János nyergesújfalui festőművész éppen képei között válogatott, amikor felkerestem. Melyik is lesz a legmegfelelőbb? Bizony nehéz a választás, hiszen nem akármilyen kiállításról van szó. A Szovjetunióban a közeljövőben megnyíló moszkvai nemzetközi kiállításon kell reprezentálnia műveivel — több művésztársával együtt — a magyar képzőművészetet. Ha nehezen is, de megszületik a döntés. Négy képet választ ki a mester. Az egyik önarckép, a többi pedig mai témájú, az építkezés, a munkások életét ábrázoló alkotás.

A képek már útban vannak Moszkva felé.

Kovács Mihály
Nyergesújfalu

...abútort, re-
...kisiparostól,
kedvez-
. Budapest,
5. (Kálvin

...kező, jól képzett villanyszerelőt. Fizetés megegyezés szerint. Jelentkezés: Komáromi Lenfon.. gyár személyzeti osztálya.

MŰSOR

filmdalok. — 19.45: Uj tantárgy az iskolákban. Riport. — 20.00: Othello. Részletek Verdi operájából. — 20.40: **Falurádió.** — 21.05: Rimszkij-Korszakov: Két versenymű fúvószenekarra. — 21.30: Hogyan készül a fénycső? Előadás. — 21.40: Nótacsokor. — 22.00: Hangverseny Balassa P. Tamás művéből. — 22.45: Versek.

PÉNTEK, SZEPTEMBER 12.

Kossuth-rádió: 8.10: Könnyű zene. — 8.50: Büntárgyalás. Elbeszélés. — 9.05: Népdalok. — 9.30: Könnyű zene. — 10.10: Mesedélelőtt az óvodában. — 10.30: Fúvószene. — 11.00: Az omnibusz utasai. — 11.30: Miklós György zongoraest. — 12.10: Könnyű zene. — 13.00: ...art a magyar mezőgazda-

M. D. A

NYERGESI János festő

Országos kiállításokon vett részt

Eredményesen küzdenek a gicsellen
a Komárom megyei készőművészek
munkacsoportja
Magyar Nemzet 1961. jul. 6. 3. l.

M. D. L.

NYERGESI János munkásművész

Nyergesújfalui munkásművész a tatabányai kórház dolgozóinak munkáját rajzban örökíti meg. Az anyagot ősszel kiállításon mutatják be

Magyar Nemzet 1961. máj. 23. 4. l.

.D.d.

M.D.K.

Nyergesi János

Festőművész kiállitotta müveit a Fényes A. teremben.

Havas Lujza: Nyergesi János kiállitása a Fényes A. teremben.

Népakarat. 1957.juli 3. 4.old. 153.szám.

Nyergesi János festő

MDK

Nyergesujfalusi tájakat és önarcképét állított ki a kiállításon.

Szekely Zoltán: A Komáromi megyei képzőművészek
Művelet, 1961, augustus — 39 l.

M.T.A.

MDK

Nyergesi János kiállitása
A Fényes Adolf teremben.

mélt.

Esti Hirlap 159 sz. 1957. jul.lo 2 old.

MDK

Nyergesi János, festö
1895-....

Pihenök az asztalnál. Jel. Vizf.

v. Ernst Múzeum VI. müvészeti aukció. Kiáll. 1947. okt.
Kat. 23.1. 12-19.

MDK

Nyergesi János, festö

Falusi ház. Jelzett. Olf.

Árverési Közlöny. Festm.,rajzok. 1936 okt.4. rk. sz.
38.1.

MDK

Nyergesi János festő

J.A: Ecset vagy karikásostor? Pesti Napló 1935.
máj. 30. 12.1.

MDK

Nyergesi János, nyergesujfalusi palagyári munkás, keramikus

J.A: Ecset vagy karikásostor? Pesti Napló 1935. máj. 3o. 12.1.

MDK

Nyergesi János festő

nyergesujfalusi palagyári napszámos volt

Magyar Őstehetség kiáll. katalógusa, 1935. jun. 1.
képekkel.

11. l.

MDK

Nyergesi János rajzoló

K. A: Magyar Ösztehetségek Kiáll. Pesti Napló 1934. aug. 19. 4.l.

MDK

Nyergesi János festő

Fürdés a Dunán

Nyergesujfalusi munkák

Önarckép

Szekér

Magyar őstehetségek szentistvánheti kiáll. 1938.

MDK

Nyergesi János festő

Szántás

Önarckép

Metőn

Magyar őstehetségek szentistvánheti kiáll. 1938.

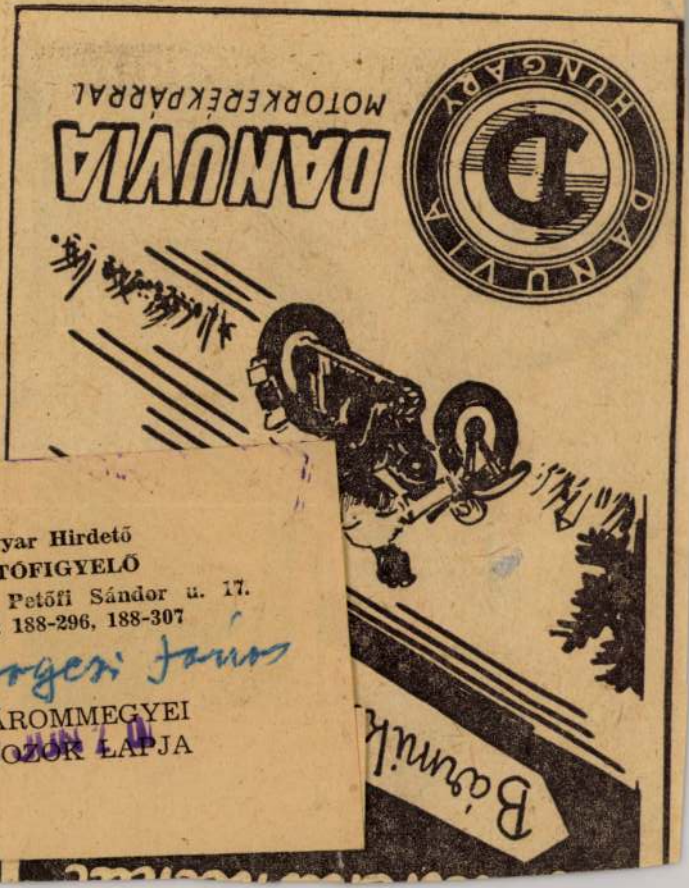

Mágyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Nagergesi János

KOMÁROMMEGYEI
DOLGOZÓK LAPJA

Nyergesi János: Olvasó lány

Nyergesi János

MDK

junius közepe óta a művésztelep lakója.

--: Művésztelep Oroszlányban.

Komárom Megyei Dolgozók Lapja. 1964. jul. 1.

MDK

Nyergesi János, festöm.

Tájkép. Olf. Jelz.

Árv. Közl. 1937. 4.rk.sz. 31.l.

Nyergesi János.

Kiállitotta müveit az Alkotás 1923-ban.

Bende J:
A Ké zőművészeti egyesületek története,kézirat.

Nyergesi János, jestő MDK

A Fényes Adolf Teremben állították ki ötvennégy művét.

G. M.: Nyergesi János tárlata 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. febr. 16.

Nyergesi János, festő MDG

Fél évszázada jelent meg a nyergesújfalusi kis parasztfiú: Nyergesi János Kernstok Károlynál. Előbb küldönce, majd tanítványa lett a művésznek. Később maga is festő lett.

— Ma hallottuk 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. okt. 4.

Nyergesi János, Jestő

MDK

A megyei kórház hétköznapjai
címmel kiállítása nyílik meg
Tatabányán.

– Kiállítások hete Komárom
megyében

2

ESTI HIRLAP, bp. 1963. szept. 5.

Nyergesi János, festő

MDK

Művészi kiállítás nyílik Tatabányán, szept. 4-én, a megyei Tanács épületében.

— : ltr —

13.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. szept. 1.

Nyergesi János MDK

részt vett a megyei képzőművészek esztergomi kiállitásán.

-őv-: Meglepetések nélkül.

Komárom Megyei Dolgozók Lapja. 1962. 4 dec. 8.

Nyergesi János, Alkotás Műveszház

Pesti Hirlap. 1923. nov. 18. 6

Képkiállítások

Nyergesi János festő

Sz. 1895. Nyergesuj falun parasztcsaládból. 1910. Kernstok federta fel és felhozta Haris-közbeli Szabadiskolájába. Itt üvegfestést is tanult. 1913. I. dijat nyert öszöndig pályázaton ez üvegablakánál 1918. nagy ezüstérmet hagott

Műcsi A: Kiállitások. Esztergomban. SzM. 1954.

1921. Párisi tanulmány út Felszabadulásig fizikai munkás, csak mellékesen fest

Nyergesi János
festő

M.D.K.

Aquarellji szerepelnek a Komárom megyei művészek tárlatán.

D. Fehér Eszeva: Kiállítási krónika
Művészet, 1965. aug - 35 kep,

Nyergesi János, festő

A Komárom megyei képzőművészek 1974. évi őszi tárlatán szerepel munkája. „Nyergesi táj" c. (repr.)

Wehner Tibor: Kísérletek, próbálkozások, atlagszínt az őszi tárlaton.

Dolgozók Lapja: (Komárom), 1974. dec. 15.

Nyergesi János

/d.i./: "Kis kiállitások" cimmel ir az Alkotás Müvészházban rendezett tárlaton bemutatott müvekről. A müvész Kernstock Károly mütermében ecsetmosással kezdte. Szegény parasztszülők gyermeke, aki az iparos tanonc iskolában az "üres festés ismereteit sajátitja el". Képein keménykötésü idegrendszer, friss egészség érződik.- mondja a kritika. A háboru után nehéz fizikai munkát kellett vállalnia, de ez nem törte meg, müvei alapján az uj nemzedék egyik nagy reménysége.

A HÉT, Bp. 1923. dec. 2o. XXXIII. évf. 1. sz. 11-12. lap.

NYERGESI JANOS, festő

A 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatározott része 14 évi megváltással 14 év alatt kerül a Modern Magyar Képtárba. Festmény, grafika alkotja zömmel a kivalasztott anyagot. A Bedő-gyüjtemény, 1978. 184.sz.-NYERGESI JANOS: "FALUSZÉLE", cimü möve. p. akv. 416+299 mm. 295.old

MOLNÁR PÉTER: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287. old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

NYERGESI JANOS, festo

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatarozott része 14 évi megvaltassal 14 év alatt kerül a Modern Magyar Képtarba. Festmény, grafika alkotja zömmel a kivalasztott anyagot. A Bedő-gyüjtemény, 1978. 185.sz.-NYERGESI JANOS: "BESZÉLGETOK", cimü müve. p.akv 350+468 mm. 295.old

KONVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtar története
Uj szerzemények III. 287. old

A Janus Pannonius Muzeum Evkönyve. XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

Nyergesi János

„Önarckép" vízes tus 41 x 28 cm

„Nyergesi táj" – " – 28 x 40 cm

Őszi Tárlat 1975, Tata, Vár 1975 december-1976 január

Nyergesi János

NYERGESI JÁNOS festőművész munkáiból nyitottak tegnap kiállítást Nyergesújfalun. A 80 éves mester témáinak nagy részét a község lakóinak, illetve a helyi gyárak dolgozóinak életéből meríti. V 19

Magyar Hirlap 1976/118/8

NYERGAESI JÁNOS, festő

Az 1969-es szerződés szerint Bedő Rudolf gyüjteményének meghatározott része 14 évi megváltással 14 év alatt kerül a Modern Magyar Képtárba. Festmény, grafika alkotja zömmel a kiválasztott anyagot. A Bedő-gyüjtemény, 1973. 94.sz.-NYERGESI JÁNOS: "FÉRFI PORTRÉ", c.müve. p. tus. 436+298 mm. Ltsz: 73.48. 294.old

KOMÁROMY ZOLTÁN: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények III. 287.old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

SAJTÓFIGYELŐ
HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 JÚL 29

DOLGOZÓK LAPJA
(KOMÁROM)

Nyergesi János

ELMARAD...

1974

Technikai okok miatt elmarad az esztergomi műgyűjtők II. tárlata. A Balassa Múzeumban most bontják Nyergesi Jánosnak a jelzettnél később nyílt kiállítását, aztán előkészítik Vörös Béla műveinek bemutatóját.

4:4 (2:2, 1:1, 1:0, 0:1) arány
döntetlennel megszerezte

Nyergesi János, festő

ek a- ú- ó- n- el

— A SZÜLETÉSÉNEK 80. ÉVFORDULÓJÁT ünneplő Nyergesi János festő- és grafikusművész alkotásaiból nyitottak szombaton gyűjteményes kiállítást Esztergomban.

—: Hir

8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jún. 22

Nyergesi János (festő)

1975. jún. 21-én Esztergomban, a Balassa Bálint Múzeumban gyűjteményes kiállítása nyílt.

Népszava, 1975. jún. 22. 103. ef. 145 sz. 12 p.

Nyergesi János, festő

□ NYERGESI JÁNOS festőművész kiállítása holnap délelőtt 11 órakor nyílik Esztergomban, a régi megyeháza épületében.

—: □ Nyergesi János ---- 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975. jún. 21.

Nyergesi János

Jörgen Kamilla: "Az ősművészet tüzijátéka Szent István hetében" címmel ir a Nemzeti Szalon kiállitásáról, melyet Bálint Jenő rendezett, aki tiz parasztművészt fedezett felés müveiket bemutatta fenti tárlaton. Oravecz Imre nagyidai parasztlegény tájképekkel szerepel. "A tilinkós ember" c. képét bemutatja a lap.
Káplár Miklós pásztorból lett festőművész, a Hortobágy festője.
Győri Elek tokaji kovácslegény "Falusi helenet c. képét hozza a lap.

Délibáb, Bp. 1934. aug. 25. VIII. évf. 35. sz. 14-15. lap.

Nyergesi János 2

Nagy István a vadonok festője, a kiállitás rendezője és a művész felfedezője szerint.
Csülök nevő parasztlegény, marhacsülökből faragott elefántcsont-szerü szobrokat és készit fafaragványokat.
Benedek Péter és Nyergesi János parasztművészeket emliti még a cikk, mely részletesen beszámol a parasztőstehetségekről.
Repr.-ók.
Nagy Balogh János szobafestő volt.

Délibáb, Bp. 1934. aug. 25. VIII. ék évf. 35. sz. 14-15. lap.

Nyengesi János

A mai képző művészek közül
tőlben, közöttük a művész is
szerepelteti a művein a bányász
életet.

—: Művészet a bányászatban.
Tükör, 1977. junius 26-43. lap

Nyergesi János

43. Dorogi utca vegyes technika 27x41 cm

44. Oroszlányi falu " — 27x41 cm

Önálló kiállítás 1976 Tata, Vár Katalógus

NYERGESI JÁNOS festő, grafikus
Nyergesujfalu, 1895

Kernstok Károly inspirációjára 1910-ben beiratkozott a Harisközi Képzőművészeti Szabadiskolába, majd az Iparrajziskolában tanult, ahol ösztöndijat nyert. A Tanácsköztársaság alatt Kernstok nyergesujfalusi szabadiskolájában dolgozott, 1925-ben a párizsi Julian Akadémiát látogatta. A harmincas években fizikai munkás volt, de részt vett a KUT tevékenységében. 1946 óta állit ki rendszeresen; 1957-ben és 63-ban a Fényes Adolf Teremben, 1954-ben és 68-ban Esztergomban, 1957-ben Székesfehérvárott volt önálló kiállitása. - Művészetének központjában az ember áll. Portréinak gazdag sora biztos jellemábrázoló készségét dicséri. Finom liráját, mély érzésvilágát feleségéről készitett képsorozatai tolmácsolják. Művészetének szerves részei a hangulatos, élénk szinezésü tájképek, amelyek fő témája a dunamenti táj. Kedvelt technikája az akvarell és a tus, amelynek gyors és könnyed kezelése fokozza képeinek közvetlenségét és frissességét.

Művés zéletrajzok 1975

Nyergesi János, festő

L.: Tóth Sándor.

— : o Kiá Vitások 8.

ESTI HÍRLAP, Bp. 1976. jan. 10.

Nyergesi János

A tatai várban látható őszi-~~tárl~~-téli tárlaton szerepel a művész műve. A művész következetesen építi élethűvét

Jenkei János: Jegyzetek az őszi-téli tárlatról.
Dalgazók Lapja /Komárom/, 1975. dec. 21.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Nyergesi János, festő-művész

Dolgozók Lapja (Komárom)
1974 NOV 22

1021

Nyergesi siker Nyergesújfalun

Azt tartja a szólásmondás: senki sem próféta saját hazájában. A megyei képzőművészeti élet „nagy öregje" Nyergesi János festőművész kiállításának sikere rácáfolt erre. Képei nagy elismerést arattak szülőhazájában, Nyergesújfalun, a viszkózagyár művelődési otthonában rendezett kiállításon.

A vendégkönyvbe sok elismerő, méltató bejegyzés került, hiszen az egykori munkatársak ott láthatták saját portréikat is az üzem életét megörökítő színes tűsrajzok között. Érdekes adalék ehhez az üzemi tárlathoz, hogy Nyergesi János tíz éven át dolgozott a gyárban, és akkor örökítette meg az üzem munkásainak hétköznapjait. Ötven-

mulva megismételtették ugyanezt az eset: ekkor már a 11-es pontra mutatott a bíró. A büntetőt Hernádi nagy erővel a hálóba vágta. 1:2. Két perc múlva szándékos kezezés miatt ismét büntetőt ítélt a játékvezető a Bábolna javára. Hernádi ezt is higgadtan értékesítette. 2:2.

Továbbra is lendületesen rohamozott a hazai csapat. A 39. percben egy szélsőjüket vásárolták.

két kép került a falakra — a többség munkásportré, s a gyár, a lakótelep életét tükröző, hangulatos, friss pillanatkép. A gyár vezetői az idős művész több alkotását meg is

Nyergesi János

A Tatán megnyílt Őszi Tárlaton ismerős tus-munkái mellett szerepelt „Ő varcképe és feleségem" c. olajképe (említve és repr.)

Jenkei János: Őszi tárlat '72.
Dolgozók Lapja, 1972. nov. 26.

Nyergesi János

A Komárom m.-i képzőművészek távlata II. ker. Marcibányi téri Üttörőházban megnyílt, melyen szerepelnek művei. A Nyolcak művészetének folytatója. Utcavérzletek, önarcképe c. (említve)

Tasnádi Attila: Kiállítási kalauz.

Népszava, 1943. nov. 16.

Nyergesi János

a Komárom m.-i képzőművészek 12-es, egy hétre Tatabányán a szabadiskolában szervezték művésztelepét, melyen a művésza részt vett.

Győrke Zoltán: Művészeink Tatabányán. Dolgozók Lapja, Tatabánya, 1942. aug. 15

Nyergesi János

neve emlitve

Müvészettörténeti Értesitő 1972

316. old.

NYERGESI JÁNOS,festő

ESZTERGOMI KIÁLLITÁSOK, 1945-1960

1955.márc.15.-Esztergomi és esztergom-vidéki festők és szobrászok csoportkiállitása.-Nyergesi mü is szerepelt azon.-/Magyar-Szovjet Társaság/. 194.old

ZOLNAY LÁSZLÓ: Esztergomi kiállitások, 1945-1960
193.old

Esztergom évlapjai,-Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

NYERGESI JÁNOS, festő

Babits Mihály esztergomi házának tornázán kék festékkel irva ott van Nyergesi János névaláirása is. ~~182~~ 182.old

ZOLNAY LÁSZLÓ: Babits Mihály Esztergom-Előhegyi nyaralójáról 181.old

Esztergom Évlapjai, Annales Strigonienses, 1960.
Bp. 1960

NYERGESI JÁNOS, festő

ESZTERGOMI KIÁLLITÁSOK, 1945-1960

1954.aug.15.-Nyergesi János festőművész retrospektiv kiállitása.-Rendezte Mucsi András.-MSZT kiállitási terme, Esztergom. 193.old

ZOLNAY LÁSZLÓ: Esztergomi kiállitások, 1945-1960
193.old

Esztergomi évlapjai, Annales Strigonienses, 1960.
Bp. 1960

NYERGESI JÁNOS, festő

ESZTERGOMI KIÁLLITÁSOK, 1945-1960

1957-nov.3.-Nyergesi János festőművész gyüjteményes kiállitása a Balassi Bálint Muzeumban. 194.old

ZOLNAY LÁSZLÓ: Esztergomi kiallitasok, 1945-1960
195.old

Esztergom évlapjai,-Annales Strigonienses, 1960
Bp. 1960

Nyergesi János festő

a ma nyelő tatai jubileumi kiállítá-
son művei szerepelnek.

Jenkei János: Komárom megyei képzőművészek
jubileumi kiállítása Tatán.
Komárom Megyei Dolgozók Lapja, 1969. márc. 21.

Nyergesi János

Önarckép — színes tus — 43×29

Nyergesi táj — — 29×43

6. Balatoni Nyári Tárlat

Nyergesi János

A Komárom megyei képzőművészek Őszi Tárlatán „Támaszkodó" c. műve szerepel. (említve)

Jenkei János: Őszi tárlat – 1971

Dolgozók Lapja (Komárom), 1971. nov. 7.

Nyerges János

Bemutatott műve:

134. sz. „Dorogi táj", tus-akvarell, 30 x 43 cm.

F. Rudányi Gabriella: M. országos akvarell

kiállítás! Eger, 1972.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-868, 387-748, 340-726

1972 AUG 30

Nyergesi János

Pest m. Hírlap

Ösztöndíjat ad a tanács

A Komárom megyei Tanács végrehajtó bizottsága ösztöndíjat alapított a megyei képzőművészek alkotó munkájának támogatására. A vb most első ízben döntött — pályázatok alapján — az ösztöndíj kiosztásáról. Eszerint *Nyergesi János, Krajcsirovits Henrik, Kerti Károly, Végvári János, Bánfi József* és *Papp Albert* festő-, illetve grafikusművészeket három hónapon át havi 3000 forint ösztöndíjban részesítik.

Képünkön Kaczander Ágnes, aki délelőtt olimpiai csúcsot állított fel.

5—8. helyezésért játszhat. Hacsak nem nyer a magyar csapat a Szovjetunió ellen. Erre azonban alig lehet esély.

★

Kedden délután ismét négy számban avattak bajnokot. *100 méteres női gyorson Sandra Neilson (Egyesült Ál-*

Nyergesi János

festőművész kiállitása. Esztergom, Balassa Bálint Múz. - Ism: Hegedüs Rajmund, Komárom Megyei Dolgozók Lapja, 1968.jún.9.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149-182.l.

169.l.

Nyergesi János

a Komáromi megyei tanács Képzőművészeti Díjat 1969-ben kapta meg, oklevéllel, Keramitok emlékplakettel és tízezer Ft. jutalommal.

(jaukei): Megyei Képzőművészeti díj.
Dolgozók Lapja, Komárom. 1973. aug. 24.

Nyergesi János, festő

479 elve mester tárlata

Nyergesújfalun nyílt meg.

— : Nyergesi János kiállítása 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. nov. 5.

Nyergesi János

Töprengés
Vízfestmény 28,5 x 39

Kiállási ár: 1200 ft

BÁV 33. Művészeti Képaukció, árverés 1974 május 21-22

Nyergesi János

Részt vett az 1973. nov-ben a Marcibányai-téri Üttörőházban rendezett Komárom megyei képzőművészek c. tárlaton.

Népszava, 1973. nov. 16. 101. évf. 268 sz. 4p.

Nyergesi János

Önarckép, szines tus, 43×29 cm
Nyergesi Láj, —"—, 29×43 cm

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1977.

Nyergesi János

Résztvesz a kiállításon
(A katalógust ld. Ferenczy Béniel)

3. Országos Akvarell Bienniálé
Eger, Gárdonyi G. Szinház, 1972.

Nyergesi János

Kalapos önarckép

Nyergesi János: Kalapos önarckép, tus, papír, 43×30 cm, 1956

Komárom megye képzőművészei.
Összeállitotta: Wehner Tibor

Művészet, 1979. május /5. szám/ 40. oldal

Nyergesi János

Jelentőselb önálló kiállítása: Székesfehérvár, István király Múzeum 1957, Esztergom, Balassa Bálint Múzeum, 1954, 1968, 1975, stb.

—: Komárom megye kiprőmüvészei. Művészet, 1979. május – 40 lap.

Nyergesi Janos

Önálló kiállításai: Budapest, Alkotás Művészház 1923, Nyergesujfalu, Viscosa Gyár, 1946, Budapest, Fenyes Adolf Terem 1957. ~~stb~~ 1963. stb.

—: Komárom megye hiprőmű vészei. Művészet, 1979. május – 40 lap.

Nyergesi János

Eredendő naivitást őrző, vegyes tus-akvarell technikájú, lírai hangulatu képein örökíti meg kalapos önarchépéit, felszégének portréit, szülőfalujának hitközvapi pillanatait.

—: Komárom megye képzőművészei. Művészet, 1979. május – 40. lap.

Nyergesi János

1926-27-ben a párizsi Julian Akadémiát látogat-ja. Hanatérése után fizikai munkásként dolgozik, de részt vesz a KÚT munkájában.

—: Komárom megye képzőművészei. Művészet, 1979. május – 40. lap.

Nyergesi János

Nyergesi János 1919-ben vért-
vevője volt a Kernstok vezette
nyergesujfalusi szabadiskolá-
nak.

—: Komárom megye lipszőmű veszei
Művészet, 1979. május – 40. lap.

Nyergesi János

A Stario-közi Képzőművészeti szabadiskolában és az Iparrajz iskolában tanult, itt 1913-ban a „Profeta" című üvegablakával pályadíjat nyert.

—: Komárom megye képzőművészei
Művészet, 1979. május – 40. lap.

Nyergesi János

Nyergesi János ma is szülő-
falujában Nyergesujfalun
él és dolgozik.

— : Kosmarom megye képző művészei,
Művészet, 1979. május – 40. lap.

Nyergesi János

Nyergesi János festőművész 1895-ben Nyergesujfalun szü-letett. Kernstok Károly mellett ismerkedett meg a képzőmű-vészettel.

— : Komárom megye képzőművészei. Művészet, 1979. május – 40. lap.

Nyergesi János

A 85-ik életévéhez közeledő Nyergesi János képei a pontos megfigyelést, jellemábrázolást tanusító portrék, realista táj és életképek.

Wehner Tibor: Visszhangtakemel.
Művészet, 1979. május - 36. lap.

Nyergesi János, festőművész

A Komárom m.-i képzőművészek tárlatát, Győrben a Xantus-Múzeumban mutatták be. – Két idős mesterük, Dobroszláv Lajos és Nyergesi János művei egy teremben idézték fel a magyar festészet e századi, természetelvűnek mondott irányzatátnak immár történelmi (x²) vonulatát.

Fecske András: Bemutatkoztunk Győrben.
Dalgazók Lapja, 1979. máj. 13.

Nyergesi János, festőművész

Nyergesi János, a közismert, tisztelt „Hanvi bácsi" festőművész festménye Nyergesi Istvánnak, kinek minap nyílt meg a tárlata, Esztergomban.

-csolnoki-: Nyergesi István kiállítása Esztergomban. Dolgozók Lapja, 1950. aug. 14.

1977. IX. 8. 12:33 N.
Szolnoki stúdiónk jelentkezik

- Mindössze egyetlenegy rönk fából csinálja.

- Egyetlen egy rönk nyárfából csináljuk, vastag nyárfákból van, ami sajnos már kevés van.

- Hol talál még ilyet?

- Hát ilyet még itt a Tisza mentén lehet találni, nehezen lehet hozzájutni ehhez a vastag nyárfához.

- Pedig hát enélkül nem készülnek el ezek a népi butorok.

- Hát nem, mert ezek a butorok csak igy készülnek, ennek nagyon régi hagyománya van. A népi butort talán csak igy lehet elképzelni, hogy egy egy darabból, ami ősi stilusnak felelne meg.

- Ez a nagyja, amikor bárddal, baltával dolgozik, aztán jön a finomabb munka.

- Finomabb munka hát az vonókéssel, kis faragásokkal gyönyörüszépen ki lehet dolgozni.

- Nyergesi János mühelye tulajdonképpen nem mühely, hiszen a szabad ég alatt van.

- Szabad ég alatt, itt is venni azt, hogy tényleg egy ősi, nagyon ősi mesterség, amit még sajnos, hogy kevesen üznek, szeretném hogy ha többen is csinálnák, hogy talán ne haljon ki ez.

- No de hát ehhez tehetség is kell.

- Tehetség, hát elsősorban csak az, tehetség és hozzálátás, jó érzés.

- Mindez, amit elmondott magában hogy jött ki?

- Éreztem, hogy talán meg tudnám csinálni és megpróbáltam. Először kis dolgokkal foglalkoztam kanalakkal, bögrékkel, csanakokkal.

- Ez a csanak egy nagyon érdekes dolog.

- Ez egy nagym régi hagyomány, ez a csanak. A vadászok, halászok használták ezeket. Derékszij mellett vitték patakok vagy folyók mentén ebből ittak, nagyon sok változatban csináltam őket és most is azokat is csinálom.

- Miket farag még?

- Tálakat, székeket, meg hát ivó, evőeszközök, ezek vannak, ~~késsla~~ mással nem is nagyon. Talán most volna esetleg egy ilyen ütőgardonnal is próbálkozom.

- Az mi?

- Ez egy csángó kisérő hangszer, egy ütőfával ütik a hurt rajta, mint egy cselló olyan nagyságban és az alja ilyen teknő alaku és négy hur van rajta.

- Ezt a hangszert hol fedezte fel?

- Könyvekből fedeztem fel és próbálkoztam én is, hogy megcsináljam ezt a hangszert, hogy tényleg ez egy régi hagyományos hangszer és igy fogtam hozzá és megcsináltam.

- Sokat olvas?

- Nagyon sok könyvet kölcsönöztem, olvastam, ezek a néphagyományról, fafaragásról, vásárolok is könyveket. Nagyon szép faragások voltak valamikor pásztoremberek is ugyanugy. Ők is elképzelésük szerint faragtak. Ugyanugy faragok én is elképzelésem szerint. Én megcsinálom azt a dolgot és gyönyörködök benne. Ezek a csanakok, talán ezek, amik tetszettek nekem a legjobban.

- Remélem, hogy nem bántom meg azzal, hogy elmondom, hogy cigányember.

- Igen.

- A cigány életből van-e olyan emléke, amit itt megvalósithatna?

- Ezekkel a szerszámokat, amit a butorokat kifaragom a teknősök használják, én is tőlük vettem át talán és azokkal a szerszámokkal dolgozok.

- Van-e olyan álma, amit egyszer még szeretne megvalósitani?

- Sokmindent, nagyon sokat kell, hogy még dolgozzak. Talán az lelkesit engemet, hogy talán, talán oda alakulok ki én is és azt a munkát szeretném én is elvégezni, ami a régi hagyományra épül és azt szeretném továbbfejleszteni.

- Kun kezek cimmel a szolnoki studió müsorát hallották.

Nyerges János, festő

Vidékről a következő kiállításokról kaptunk az értesítést: Nyerges János, emlékkiállítása Nyerges-ujfalun.

Kiállítási kalendárium

Szocialista Művészetért, 1984. febr.

Nyergesi János

1936

K

Őrtehetséget kiállító
helyiségben
(Erzsébet-téri
bolthelyiség?)

P

(I. 1935.) II. 1936. Kiáll.

A magyar őstehetségek évfordulóját ünneplik annak, hogy - főbérlők lettek. Az elmult esztendőben sorozatos kiállitásaikon ujabb és ujabb bizonyitékát adták alkotó frissességüknek s annak, hogy - nem szállt fejükbe a dicsőség. Valamennyi megmaradt régi foglalkozása mellett s akkor nyultak ecsethez, vagy vésőhöz, ha belső kényszerük alkotásra buzditotta őket. Mindig az élmény volt megmozgatója ennek a müvészi fantáziának, valami, ami megtörtént velük, vagy amit elképzelt mesélő fantáziájuk.

A régi gárda azóta meggyarapodott jónéhány ujon jött munkásságával, akik az őstehetségek hangszerét érdekesebbnél érdekesebb szólamokkal élénkitetteék.

Mindig vigyáztunk arra, hogy ez a müvészi zenekar azt játssza, ami benne ősapáitól öröklött ősi muzsika s ne kalandozzon el müvészi ösztönének tisztaságával a városi izlés idegen, merterkélt uniformizáltan modern ösvényeire. Mi is azt mondjuk, amit már 30 évvel ezelőtt Malonyay Dezső is elmondott " A magyar nép müvészete " cimü uttörő munkájának bevezetőjében : " Amit itt nyujtunk, az még nem a magyar stilus. Lelkesitett bennünket azonban az a tudat, hogy néhány szekér hasznavehető matériát mi is hozunk. A magyar müvészek feladata, hogy kikeressék az összegyüjtött anyagból a fejlesztésre alkalmas részt s nyomukon biztosabban szolgálják és segitsék elő azt a természetes evoluciót, amelynek során eljuthatunk a sóvárogva várt nemzeti stilushoz, a nemzeti kifejeződés módjaihoz. "

A közönség feladata megállapitani, hogy ezen az uton a magyar őstehetségek munkássága révén mily közel jutottunk ?

Bálint Jenő

E l ő t é r

~~Győri Elek~~, ~~Benedek Péter~~, Süli András, ~~Gajdos János~~
képei
~~Horváth Lénárd~~, ~~Futó Ferenc~~, ~~Kóró Hudák István~~
szobrai
Nyergesi János kerámiái

I. f ü l k e

Rudnyánszky Anna szines rajzai

II. f ü l k e

Patak Magda akvarelljei

III. f ü l k e

Magyar szoba

IV.

~~Áldozó József~~ és Oravecz Imre képei

Miskolci ? kiállitás 1936

Minas ced

~~Feszty Árpád~~

Nyergesi János

irod.

K

Mátyás Ferenc: Mit hozott a föld melyéből a salgótarjáni bányászfestő. Nappal a tárnák mélyén dolgozik, éjjel műtárza, a bányászokat Feszty A. egykori inasa. Esti Kurír 1943. dec. 20.

Lajd

Nyergesi János festő csomagjában

P

Nyergesi János,

Az 1961-évi nyári oroszlányi művésztelep megyei képzőművésze.

Emlétve.

Népművelés, 1965. 6. sz. 22. old.

Nyergesi János 231, 232. l (képpel)
Pacrolay Ture 231. l.
Pánczél Béla 232. l.
Pirchala Ture 231. l.
Pongrácz Sarolta 232. l
Szalai Zoltán 231. l.
Vitál Viktor 231. l.
Zobel Lajos 231. l.

Mücsi A.: Kiállítás Esztergomban. SzM, 1955.

könyvtárban

Nyergesi János

Festőművész. Részvett az oroszlányi ungári képzőművészeti tábor munkájában.

emlékére.

Népszava, 1965. júl. 4. 10. l.

Nyergesi: János festő

Komárom megyében él, mulós festő,
70 éves

Nagyvaja, 1965, jun. 11., hala

MDA.

Nyergesi János

Kiállitási kritika

Komárommegyei Dolgozók Lapja 1965 máj.1.lap -

M.D.V.

Nyergesi János
festő

A 70 éves művész nem csupán
őstehelség, hanem tanult az Spar-
rajziskolában, szabadiskolákban,
a Julian akadémián, ahol Forijitor
a nagy japán művész korrigált neki.

F.J.: Nyergesi János 70 éves

Élet és Irodalom, 1965. jun. 12-8 lap.

M.D.K.

Nyergesi János festő

Petrovics Elek Nyergesi képeit közül a Szépművészeti Múzeum részére is vásárolt. Élt éve volt kiállítása a Fenyes Adolf teremben, ahol a Nemzeti Galéria újra vásárolt tőle.

F.J.: Nyergesi János 70 éves
Élet és Irodalom, 1965. jun. 12 - 8 lap

Nyergesi János

meghalt 1948-ban.

Dr. Földes Lajos
Körlése

1948. okt. 16.

Reök Iván:

Az élőlények tájékozódása.

A Szellem és Élet könyvtárában megjelent tanulmány a korszerű természettudományi felfedezéseknek és a bölcselet fénykévéiben vizsgálja az ösztönös és az öntudatos tevékenységet. Megvilágítja a tudásnak, a veleszületett és a tapasztalással szerzett ismereteknek természetét és a helyes emberfogalom megalkotásával eldönti az ember és az állat különbségének sokat vitatott problémáját.

Horváth Miklós—Reök Iván:

Isten, Papok, Orvosok.

Az ökoménikus gondolat kedves valósága ez a könyv. Mivel a másik szerző (Horváth Miklós) a római egyház felszentelt embere, Esztergom engedélyezte a könyvet s a Korda, róm. kat. kiadóvállalat hozta nyilvánosságra. Értelem és hit nem ellenségek, hanem testvérek, — ennek a tételnek bizonyitására készült ez a könyv. Az egyes fejezetek a test és lélek kérdésével, a halállal, Isten létezésével, az Isten-ember Megváltóval, a kutató és gyógyitó orvosi munkával, a lélek s agyvelő viszonyával stb. foglalkoznak. Elmélyedő igazságkeresés és diadalmas igazságtalálás, mély hit, tiszta életfelfogás sugárzik minden fejezetből. Katolikusok és protestánsok mintegy tükörből jól megláthatják, hogy mennyivel több és fontosabb az, amiben megegyezünk, mint a különbségek, az ellentétek. Az olvasó eligazitást nyer korunk nagy problémáiban, segitséget arra, hogy okos képet alkothasson a világról, tudásanyagunk kétségbeejtő szétanalizáltsága ellenére is.

M.D.V.

Nyergesi János
festő

Ujabban tus és akvarell kombinálásával fest. Jellegzetesek az Szabó, a sölét falusi utcán festett képei. Gyakran rendezett kiállítást.

F.S.: Nyergesi János 70 éves
Élet és Irodalom, 1965. junius 12-8 lap

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-720, 340-726

Nyergesi János festőművész

DOLGOZÓK LAPJA
1984 JAN. 8

(1895-1982)

1021

Életműmetszet

Nyergesi János-emlékkiállítás Nyergesújfalun

1983 december 18-án, halálának első évfordulóján, szülőfalujában, néhány lépésre a több évtizedes alkotómunka emlékét őrző háztól, a nyergesújfalui nagyközségi könyvtárban nyílt meg Nyergesi János festőművész emlékkiállítása. A Duna-menti település festőjére emlékező tárlat nehéz, már-már teljesíthetetlen feladatra vállalkozott: az 1910-es évektől a nyolcvanas évtizedig ívelő, hosszú alkotóút periódusainak felvillantására, a hatalmas életmű jellegzetes vonásainak bemutatására.

Az 1895-ben született Nyergesi János festőművész nagy utat járt be: Kernstok Károly tanítványaként ismerkedett meg a művészi kifejezés alapismereteivel, mestere tanácsára és segítségével budapesti szabadiskolák növendékeként gyarapította tudását, Párizst, megjárva tanulmányozta a művészettörténet remekműveit, s fedezte fel a legújabb képzőművészeti törekvéseket, majd hazatérvén megélhetéséért fizikai munkát vállalva, mint gyári munkás élte meg a hétköznapokat és az ünnepeket, s a kenyérkereső foglalatoskodás mellett is kitartóan rajzolt és festett.

Művészettörténészeink már pályája kezdetén felismerték tehetségét, méltatták munkásságát. Az éles szemű kritikus, Kállai Ernő 1925-ben, első budapesti kiállítását követően felfigyelt Nyergesi János műveire, s festőnk munkásságát az „expresszív naturalizmus" körébe sorolta. Alkotásai rendszeresen szerepeltek az itthon és külföldön rendezett kollektív kiállításokon, egy-egy lapját rangos közgyűjtemények — Szépművészeti Múzeum, Keresztény Múzeum — és magángyűjtők vásárolták meg. Művészetét olyan kiváló szakemberek és kortársak elemezték, mint Rabinovszky Máriusz, Einczinger Ferenc, Dévényi Iván, Prokopp Mária, Frank János és Heitler László. Az 1946-ban, a nyergesi Viscosagyárban rendezett tárlatát a modern törekvések apostola, Kassák Lajos nyitotta meg, majd az ötvenes évektől induló, viszonylag nyugodtabb alkotószakaszban sor kerülhetett székesfehérvári, tatabányai, két budapesti és két esztergomi önálló kiállításának bemutatására is. Az 1957-es budapesti bemutatkozása kapcsán fogalmazta meg lényeglátóan Mucsi András: „Festészete a kevéssel sokat mondás művészete". Valóban: a választott-megjelenített téma ürügyén a lehető legkevesebb eszközzel, a lehető legfontosabb összetevőket — tartalmi és formai összetevőket — ragadta meg. A művészt alkotásra inspiráló források köre szűk volt, de a néhány erőteljes vonással meghúzott kontúrral, a szerkezeti vázt mintegy élővé varázsló, tartózkodó, vagy élénk színezéssel mikrovilágát kozmikussá tágította. A dolgok, a jelenségek aprólékos körüljárása, a parányi részletek szépségének megragadása és kiemelése által végső soron valóságunk leglényegesebb elemeit fedezte fel számunkra.

A most Nyergesújfalun közönség elé tárt emlékkiállítás a rendkívül gazdag életmű parányi részét vonultathatja csak fel: a tárlaton szereplő mintegy negyven kompozíciót a művész huszonkétezer alkotást számláló hagyatékából kellett kiválogatni. Az 1910-es évek progresszív törekvéseihez kapcsolódó, konstruktív jegyeket hangsúlyozó tusrajzok még erőteljes Kernstok-hatást tükröznek, de a később született életképek — kocsmai jelenetek, a falusi mindennapok pillanatait megörökítő rajzok és akvarellek — azonban már egy sajátságosan egyéni arculatú művészi világ megteremtését igazolják. Útkeresését és úttalálását, a szuverén hang megtalálását illusztrálja a tárlaton szereplő önarcképeinek sora is. Nyergesi János munkásságában kitüntetett szerep jutott e témakörnek: százszámraa örökítette meg önportréját, s az idő múlását is jelző arcképsor csaknem minden kompozícióján képes volt valami újat, a korábban festettől eltérőt rögzíteni és kifejezni. Így az emberi-alkotói pszichikum megszámlálhatatlan árnyalatát szólaltatta meg a jellegzetes, széles karimájú kalap alatt megrajzolt-megfestett, töprengő, vagy derűs, nyílt, vagy magába tekintő, büszke, vagy törődött, gunyoros, vagy bizakodást sugárzó arc által.

Egy jellegzetes Nyergesi-rajz

Nyergesi János festőművész hosszú alkotótútja lezárult, de alkotásainak pályafutása nem. Műveinek óriási gyűjteményét — végakaratának megfelelően — immár az esztergomi Balassa Bálint Múzeum őrzi, s időszakonként nyilvánosság elé tárja ezen emlékkiállításhoz hasonlóan a jövőben is.

Háza rövidesen Nyergesújfalu közösségének szolgálatában áll majd, emlékeztetve egy olyan művészre, aki a XX. század megpróbáltatásokkal és tragédiákkal terhelt évtizedeiben is megőrizte és meggyőző erővel hirdette az emberbe, az emberségbe vetett hitet és bizalmat.

Wehner Tibor

NK"

ob-gázpalack

TOKODI ÜVEGGYÁRBAN?

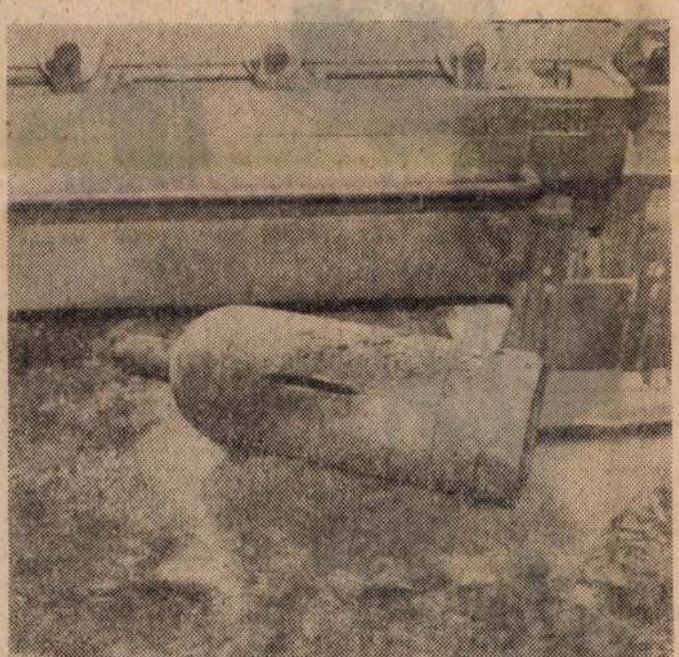

üzemcsarnokba belépő üvegcső hőmérséklete 600-700 Celsius fok. A gázelegy robbanásához már 560 °C elegendő. A robbanást rövid ideig lökészerűen ható, túlnyomás és heves égés kísérte. Szúróláng csapott be a 2. sz. húzópálya nyitott ajtaján, valamint minden átvezető üzemi nyíláson keresztül a kemencecsarnokba, ahol a munkások az elszakadt üvegcső újrafűzésével foglalkoztak. A heves égés következtében — az eseményt elsőként észlelő Némethi Béla kivételével — a dolgozók súlyos, életveszélyes égési sérüléseket szenvedtek.

A tűz jelentős épületkárt nem okozott. Ugyanakkor komoly károsodást szenvedett az automata számjegyvezérlésű központ. A vizsgálat eddigi megállapításai szerint a robbanást részben előidézhette az is, hogy a szemle alkalmával ellenőrzött 14 palack közül 9-nél túltöltést állapítottak meg. Volt olyan palack is, amelyben az engedélyezett 23 kilogrammmal szemben 25,7 kilogramm PB-gázt töltetet regisztráltak. Feltételezhető, hogy a felhasadt palacknál is hasonló mértékű túltöltés

„Gázpalackot olyanképpen kell tárolni, hogy sugárzó hő, ütés, hirtelen felmelegedés, rázkódás, hajlító- és nyomásigénybevétel ellen meg legyen védve!"

Az Országos Tűzvédelmi Szabályzat az alábbiak szerint rendelkezik:

1. 9. §. (1) Az építményt csak a használatbavételi engedélyben megállapított rendeltetésének megfelelően szabad használni.

2. 9. §. (3) A veszélyességi övezetben, helyiségben, szabadtéren, építményben csak az ott folytatott folyamatos tevékenységhez szükséges anyagot és eszközt szabad tartani, a tűzvédelmi utasításban meghatározott mennyiségben.

3. 32. §. (1) „A" és „B" tűzveszélyességi osztályba tartozó anyagot és tűzveszélyes folyadékot a központi fűtőberendezés vezetékétől és fűtőtestétől 1 méter távolságon belül nem szabad elhelyezni.

Hétvégeken a Tokodi Üveggyárban egyszerre vételezték ki a szükséges mennyiséget, mivel a raktári szolgálat olyankor nem volt. Az üveggyár rendelkezik megfelelő

Jegyzet

Mindenkinek...

A számítógép előretörését ma még elsősorban a hozzá nem értés akadályozza. A felkészítés végre középiskolák feladatává is vált. Ez is jelzi mindennapjaink szerves részévé kell válnia a számítástechnika alkalmazásának. A hozzáértő ember nélkül a legjobb számítógép is csupán holt tőke.

A Neumann János Számítógéptudományi Társaság a hozzáértők számát akarja növelni új kiadványával, a Mikroszámítógép Magazinnal. Kovács Győző, az NJSZT főtitkára a kiadvány beköszöntőjében így fogalmaz: „...azt szeretnénk, ha a diák és a szakember, a hobbiból programot író, vagy otthon számítógépet építő amatőr, a tanár, a mérnök, egyszóval mindenki; akit a számítástechnikai problémák és ezen belül is elsősorban a személyi számítógépek érdekelnek, megtalálná benne a számára érdekes, a munkáját, vagy szórakozását segítő számítástechnikai megoldásokat, tanácsokat".

A magazinban tallózva számos érdekes témát találunk. Cikket közölnek Mi a személyi számítógép? címmel. Bizonyára sokunk számára teszi a cikk szerzője egyértelműbbé, világosabbá az alaptudnivalókat. Olvashatunk az iskola-számítógépekről, az iskola-számítógép-programról, pályázatot közölnek a diákok számára, sőt tanfolyam indul számítástechnikai tudásunk gyarapítására.

A tudományos egyesületek és társaságok egyre nagyobb részt vállalnak a szakmai kultúra fejlesztéséből, kiteljesítéséből. Ezt teszi a Neumann János Számítógéptudományi Társaság is, többek között a Mikroszámítógép Magazin közreadásával. A nemrég még sejtelmes ködbe burkolt számítástechnika mindenki számára felfoghatóvá, hasznosíthatóvá, elsajátíthatóvá válik.

Új újítási és találmányi szabályzat

Gyorsított elbírálás

TÖBB mint száz véleményt hasznosítottak az új újítási és találmányi szabályzat készítésekor az Oroszlányi Szénbányáknál. A tervezetet megküldték az üzemi szakszervezeti bizottságoknak, ahol a legaktívabb újítók véleményét is kikérték. A javaslatok nagy részét hasznosították. A vállalati szakszervezeti bizottság is megvitatta a szabályzattervezetet és néhány kiegészítést hozzáfűzve, elfogadta a dokumentumot.

A legnagyobb erénye az új belső szabályzatnak, hogy világosan, egyértelműen részletezi a tudnivaló-

Nyèsta

l.

Csíkvári Abauj

199. l.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
HÁZINYOMDÁJA
1941

NYESKOVICS György ikonfestő

1799 -

Hansel Sándor: A balassagyarmati görögkeleti körösség. Salgótarján, 1999.
17.

Nyesettvár

a Galya mellett

Pásztor József

A Mátra. Bp. 1929.

227. l. képpel

228. l.

229. képpel

RASSEGNA ITALO-UNGHERESE
Diretta da TIBERIO GEREVICH e LUIGI ZAMBRA
Direzione e amministrazione:
BUDAPEST, IV., EGYETEM-UTCA 4
Telefono : 185-618

Nyesettvár

l.

Pász Heresmvárai

kepe repr. 48. l.

M. KIR. VALLÁS- ÉS KÖZOKTATÁSÜGYI MINISZTER

V. NEMZETI KÉPZŐMŰVÉSZETI

Nyeste József

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KELETMAGYARORSZÁG

1021

1970. augusztus 28. KELET-MAGYARORSZÁG

CIGÁNYFEJ

Nyeste József rajza

a krónika

tók" találkozóját. 55 és 88 év közötti sportolók állnak rajthoz a „Világbajnok nagyapa" címért 5000 méteren.

Az idén a bautzeni 83 éves dr. Schnabel győzött, aki 31 perc alatt futotta le az 5000 méteres távot. (Itt jegyezzük meg, hogy a világcsúcs 13:16,6.)

Schnabel doktor bácsi 83 éve ellenére még mindig gyógyít és kerékpárral jár betegeihez...

MÉG EGY VILÁGBAJNOK

Legfrissebb hírünk egy rendkívül fontos „bajnokságról": az angol John Pitzford is világbajnok lett... a postabélyegek felragasztásában! Kereken egy perc alatt megnyálazott és felragasztott 221 bélyeget. Ez közel 4 bélyeget jelent másodpercenként!

NUDISTA ESKÜVŐ

Történelmi jelentőségű esemény: Nevadában, a pahrumpi nudistatelepen lezajlott a világ első meztelen esküvője. A menyasszony fátylától eltekintve semmiféle ruhadarab nem zavarta meg a ceremónia meghittségét: csak az ifjú párt összeadó békebíró nem volt hajlandó levetkőzni...

ROSSZ VÉTEL

Guillermo de Jesus, Rio de Janeiró környéki földműves elcserélte feleségét 2 tehénért és 10 kecskéért. Utána elad-

Gyurkó Géza:

Az utókor megmagyarázza

Quanto Sicossimo Beneventuro mester, az erstecento kiváló költője felkeresett a minap szerkesztőségi szobámban, ahol az elmúlt években már oly annyian és oly jelesek fordultak meg, hogy megjelenése egyáltalán nem okozott feltűnést sem nekem, sem az eljárónőnek.

— Signore, olvassa ezt el! — tett elém egy papírlapot, rajta néhány soros versikével, majd zavartan hozzáfűzte: — Elnézést, signore, hogy nem is üdvözöltem ...Szia! De nagyon fel vagyok indulva...

— Szia! — válaszoltam én is, ismerve egyrészt az erstecento itáliai nyelvjárást, másrészt azokat a szokásokat, amelyek oly közvetlenek és jellemzőek voltak azokra a hajdani szép időkre. Érdeklődve vettem hát kezembe a papírlapot a versikével, miközben helyfoglalásra buzdítottam Quanto Sicossimo Beneventuro mestert. A vers a következő volt...

„Ó nappalra jövő éj és éjre jövő te nappal
Köszöntlek téged én a költő, levetett kalappal...
Én a költő, te az éj
Aludj velem hát, szenvedély..."

A vers sajátos szerkezete, stílusának csiszoltsága, gondolatának érdekes vonalvezetése szinte csalhatatlan biztonsággal árulkodott, hogy a négy sor nem is lehet másé, mint a mesteré

meg Ödönnek, aki oly sok költő művét magyarázta meg a kései utókornak.

Igazán élvezetesen és érdekesen tárgyalta az erstecento Itáliájának feudálimperialista-avantgarde berendezkedését, amelyből lágy líraiságának forradalmiságával akart és tudott is kitörni Quanto Sicossimo Beneventuro. Az idézett verset, mint e tétel igazolását említi, hiszen a nappalra jövő éj nem más, mint az egykori jó korra jövő rossz kor, amelyet azonban „éjre jövő nappal"-ként vált fel egy oly kor, amelyet a költő levetett kalappal köszönt, de addig is passzív rezistancba megy a szenvedéllyel együtt. Csiszolt tisztaság, forradalmi pátosz, merész allegória, — ez jellemzi az erstecento nagy költőjét, Quanto Sicossimo Beneventuro mestert, hangsúlyozta befejezésül, kis tanulmányában Petymeg Ödön...

— Igazán érdekes és igényes értékelés ...Mi a baj? — kérdeztem az ősz mestert, aki idegességében már a szakállát tépdeste.

— Hogy mi a baj? A hülyeség, signore. Már unom, hogy engem mindig megmagyaráznak. Mi vagyok én? Huszadik századi költő, hogy magyarázni kelljen? De legalább jól magyaráznának...

— Miért, talán nem igaz amit Petymeg Ödön írt önről?

— Egy betű sem, signore.

Nyergesi János

Kollóssy-galéria.

M. Hirhaf
1986. VII. 24.

NYERGESI János

Heitler Lánló

Nyergesi János - emlékkiállítás
Nyergesújfalun

Új Tükör, 1984. jan. 22. XXI. évf. 4. a. 4.
ll

he dominance of the materiallworld is conspicuous at the
oition. Since sculpture has got rid of the constraints of
esenting the human form, quite understandably it cannot
itself from the thrall of objects. Some rely on the most
t effects such as *Francisco Rocha* with his lead tubes.
hose who want more refined and wittier references can
y count on the Dutch. The deep interest for objects, the
tion and respect for the material world is the heritage of

MDK

Nyergesi Maul

Önarckép, vf.

Árv. Csarnok, 1940. jun. 94.sz.

34. l.

NYERGESUJFALU (Esztergom)

Nyergesujfalu

Vétes?

R. K. TEMPLOM, épült 1720-ban, 1747-ben és 1866-ban leégett.

Nyergesujfalui templom

NYERGESUJFALU

Ful, Antonio Gamba (marmorario) dolgozott rajta, XVIII sz vége

Budinis Cornelio: Gli artisti Italiani in Ungheria. (Opera del Genio Italiano all' Estero) Roma 1936, 113 l. 156 l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 SEP. 30

Keletmagyarország

Nyeste József

Szabolcs-szatmári tájszámként jelenik meg az októberi Alföld

1021

Az Alföld című Debrecenben megjelenő irodalmi folyóirat következő, októberi száma szabolcs-szatmári tájszámként megyénkben élő írodalmárok műveit közli, Czine Mihály „Magyarország dagasztó tekenője" című bevezetőjével.

A szabolcs-szatmári számban Mester Attila, Nagy István, Ószabó István, Ratkó József, Szigeti György és Szőllősi Zoltán versei, valamint műfordításai, Szőllősi Zoltán és Bory Zsolt szépprózája és Antal Miklós prózafordítása jelenik meg. A tanulmányok szerzői között Katona Béla, Margócsy József, Páli György, Kulcsár Szabó Ernő, Muraközy Ágota, Hársfalvi Péter, Koroknay Gyula, Németh Péter, Fazekas Árpád, Takács Péter, Bodor Sándor és Madaras Éva nevével találkozhatunk, s helyet kapott a válogatásban egy Krúdy novella is.

A megyében élő képzőművészek közül Nyeste József, Pál Gyula, Horváth János, Berecz András, Margitay Jenő, Bugya István, Szabó Tibor, Horváth Vince, Király Zoltán, Z. Szalay Pál és Kerülő Ferenc illusztrációi egészítik ki az összeállítást.

MINŐSITÉS

ma is érvényes. Az adagolásnak az a lényege, hogy a menstruációs ciklus 5. napjától naponta egy tablettát kell szedni a nőknek 21—22 napon át. A gyógyszer abbahagyása után néhány napon belül menstruációszerű vérzés jelenik meg, amelynek 5. napjától ismét esedékes a tabletták szedése.

Sok szó esik a fogamzásgátló tabletták úgynevezett mellékhatásairól. Le kell szögezni, hogy az esetek abszolut többségében semmiféle mellékhatást nem okoznak a tabletták. Igaz, hogy a nők kis hányadában, az egyéni érzékenységtől függően ideiglenesen jelentkezhetnek nemkívánatos tünetek, ezek azonban csak ritkán

Rónay

miniszteri tanácsos.-

tságának,

Budapest.-

Nyeste Kálmán

nobrán hallg. I. c.

Ferkápzomfoiskóvk

1935-36. 69. l.

T. 6997.

ó magyar nemes ünnepi öltözetet vi-
ú kalapot tart. Felirata:

is.

et a XVIII. századból s a XIX.
ől.

: 12 cm.

Nyeste Kálmán

operett

Ferkó pzomfoisk vk
1939-41. 147. l

Baretes férfi bronz profildombormű a XVI.
sz. modorában. 7 cm.

Nyeste Kálmán

I. évés szobrász rendk. hallg.

Képzm. Försk. Evk

1936/37 7 z. l.

Ferkèpzomfoiskèvk

Nyestes József, festő

Nyíregyházán nyílt meg
kiállítása.

— : Hi —

8.

Népszabadság, Bp. 1973. május 20.

Nyeste József
festmenye: Dévavára

Alföld 1973/10 borító 3 old.

Nyeste Zsolt

Illusztrációk

Gyárfás Miklós: Mivészek
Tükör, 1976. május 25 - 8 oldal.

Őstehetségek

Az őstehetségek leggazdagabb lelőhelyéről, a magyar faluból való ez a kis gyüjtemény, mintául, ízelítőül abból a gyönyörű anyagból, amely most került bemutatásra a Nemzeti Szalón termeiben. A *Magyar Őstehetségek Országos Kiállítása* ez, amelyet a *Reggel* című lap rendezésében főként *Lázár* Miklós országgyűlési képviselő, főszerkesztő és munkatársainak lelkesedése hívott életre. Földmívesek, kubikusok, pásztorok és más egyszerű paraszti művészek képei és szobrai szerepelnek ezen a meghatóan szép tárlaton, amely új és ismeretlen nevek közt nem egy országoshírű parasztművészt is megmutat a közönségnek.

Győri Elek kovácslegény: »Vasárnap Kistokajban«

Oravecz Imre: »Nagyidai utca«

Benedek Péter: »Tisztálkodás«

Csarnaz bácsi, Hódmezővásárhely: »Pálinkásbutéliák«

Nyergesi János palagyári napszámos: »Pihenő palagyári napszámosnők«

Bakos János nyergesújfalusi cipészlegény: »Lakodalmas menet«

A sheriff maga is hallotta O'Donney kiáltását, és amúgy is tisztában lehetett a dologgal. Azonnal megláncoltatta Deckert, meg a két sebesült csavargót, és ő maga vizsgálatra indult. A farmtanya épülete előtt fölfedezte, hogy az ajtó tárva-nyitva, a zár lefeszítve, és a zár mellett hatalmas mancsnyomok!

Kitty lángoló szemekkel ugrott Jimmy elé és véresre karmolta az arcát.

— Gyilkos! Te ölted meg az apámat! Ránklestél, ahogy a bátyád is lesből gyilkolt. Ott leszek, ha felakasztanak!

A Decker-fiú véresen tántorodott vissza:

— De Kitty! Én magát akartam megvédelmezni! Én a csavargókra lőttem!

Egyetlen golyó hiányzott a puskájából. A csavargókéból három-három. O'Donney négy lövést adott le. Dan Carver azonban fölfedezte a biztonsági készüléket is, és megállapította, hogy a puska ott is leadott egy lövést, nyilván, amikor kinyitották a fölfeszített ajtót! Valamennyi puska Cormick-gyártmány volt, egyforma kaliberű, arrafelé mindenki ezeket használja.

A csavargók a szomszédos Gompers-farmról lopták puskáikat, és kijelentették, csak a kutyára lövöldöztek, nem akartak embert ölni.

A küzdelem színhelye:

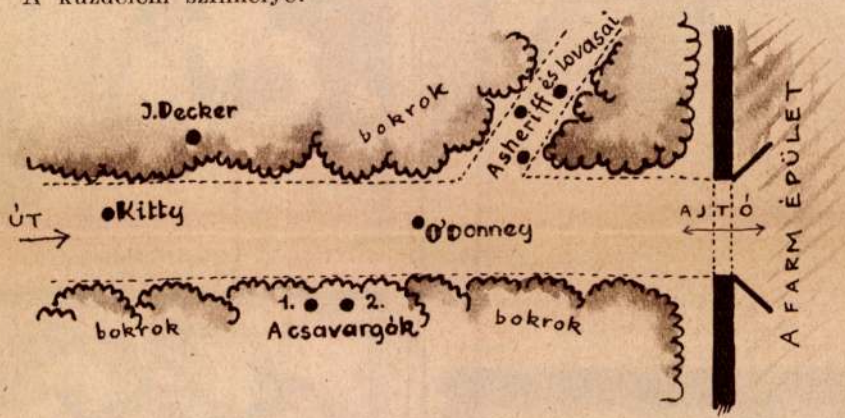

Kérdéseink:

1. **Ki volt O'Donney gyilkosa?**
2. **Mi történt a csavargókkal a farmon O'Donney megérkeztéig?**
3. **Igazat mondott-e Jimmy Decker? Mit jelentett a farmer kiáltása?**
4. **Hogyan folyt le a puskaharc?**
5. **Hogyan jutott a megfejtésre a beküldő?**

IV. számú problémánkat legtökéletesebben megfejtették, így a húszpengős jutalmakat kapják:

dr. Filátz Lászlóné, Erd lovag Göttlicher Ernő, Budapest, VIII., Rökk Szilárd-u. 19. és dr. Vass Imréné, Budapest, VII., Erzsébet-körút 51. I. 1.

Kifogástalan megfejtéseket küldöttek be: Boehm Lenke, Bucuresti, Halasitz Dezső, Careii, Pierre Békefy, Bruxelles, Fiedler Lajos, Balatonszepezd, Bernáth Margit, Dunaharaszti, Diószeghy Lajos, Oradea, Keitner Böske, Oradea, Murányi Kálmán, Nyiregyháza, Győrffy László, Sombor, Tóth Sándorné, Fogaras, Rónay Margit, Jászkisér, Kovács Gabriella, Szeged, Ilkőy Sándor, dr. Mihálkovics Szilárd, Pető Jolán, Kremó György, Bistei Mihály, Mészáros Dezső, dr. Kárpáthi Zoltán, Donkál Frigyes, Malz Béla, Jakobovits István, dr. Ehrenstein Gábor, Kardos Ferenc, Libertiny Egon, Virág Dezsőné, Budapest.

Ismételten figyelmébe ajánljuk megfejtőinknek, hogy az V. és VI. problémáink megfejtései *augusztus 31-ig* egyszerre küldhetők be. *Szeptember 7-iki* számunkban egyszerre közöljük a két utolsó probléma megoldását, *a nyertesek neveit*, valamint *a százpengős nagyjutalom nyerőjét!*

SAJTOFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

1976 MAJ 25

Nyeste Zsolt

Tükör

Nyeste Zsolt rajzai

1021

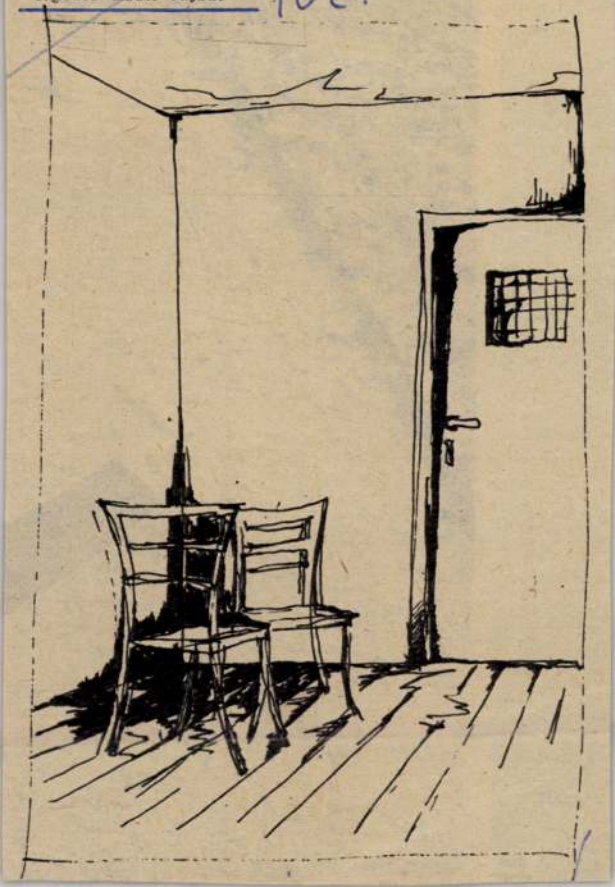

Nyergesi János

...kel, képeimen ...megörökíteni"

...STŐMŰVÉSSZEL

Néhány nap múlva nyílik meg Budapesten, a Fényes Adolf teremben a Nyergesújfalun élő kiváló festőművész, Nyergesi János kiállítása. Amikor felkerestük őt, nagy munkában találtuk: a kiállításra kerülő képek végső válogatását végezte. De még eközben is akadt egy negyedórája és kíváncsiskodó számára, s szívesen mesélt életéről, művészi fejlődéséről, mostani tevékenységéről.

A beszélgetés során kitűnt, hogy élettörténete és művészi pályájának kibontakozása érdekesebb és tanulságosabb, mint sok kiagyalt régényhősé. Most 62 éves. 1895-ben született Nyergesújfalun, szülei parasztemberek voltak. A család eredeti neve Maul volt.

— Gyermekkoromban borjút őriztem a nagygazdáknak. Ezért hetenként 70—80 fillért kaptam. Volt egy kis csordám —, hét-nyolc borjú — ezeket legeltettem. Aratáskor a cséplésnél segédkeztem, amikor még nem volt felénk cséplőgép. Ezért is kaptam néhány fillért és délben ebédet.

Így éltem addig, amíg Kernstok Károly, a kiváló festőművész a század első évtizedében fel nem ütötte tanyáját a faluban. Tizennégy éves voltam, amikor Kernstokék játszópajtásul hívtak Karcsihoz, a mester fiához. Nemsokára ezután Kernstok odaadta nekem az ecseteit, hogy mossam meg őket. A kerti márványmedencében úszkáltattam a festékes ecseteket és elragadtatással bámultam a színek játékát.

Szerettem nézni, hogyan fest és rajzol Kernstok. Egyszer felbátorodtam, és lerajzoltam az öcsémet egy papírdarabra. Kernstok odajött, megnézte, megdicsért és adott jutalmul 5 koronát. Ez volt az első munkám. Kernstok ettől kezdve sokat foglalkozott velem, sokat magyarázott, írányított, biztatott. Közben Kernstokék háza körül minden munkát elláttam, inas, mindenes voltam. Kernstokék mindig emberségesen, barátságosan bántak velem, és én szívesen végeztem el minden munkát.

Kernstok nyergesújfalui villájában minden évben tavasztól őszig állandó volt a vendégjárás. Irók, festők voltak Kernstok vendégei. Lejárt Feszty Árpád, a festő is, leányával, Máriával. Azután Ady

[illegible] is láttam egy ízben Nyergesen. Felfigyelt a munkámra Tihanyi Lajos, Márffy Ödön, Czobel Béla, Vedres Márk (akik ma mindnyájan Kossuth-díjas festők és szobrászok.) Találkoztam és megismerkedtem Lyka Károllyal, kiváló művészettörténészünkkel és Pór Bertalan festőművésszel is. Azt mondhatom, hogy az első világháború előtti magyar művészet összes nagy tehetségével ismeretségbe kerültem Kernstoknál.

Az 1919-es Tanácsköztársaság alatti idők élénken élnek emlékezetemben. A kommün szabadiskolát létesített Nyergesújfalun Kernstok vezetése alatt. Itt volt növendék többek között a fiatal Derkovits Gyula is. A szabadiskola működése szívügye volt két akkori népbiztosnak, Kún Bélának és Szamuely Tibornak, akik gyakran kerestek fel minket. Szamuely Tibor a szabadiskola egyik fiatal festőnőjét vette feleségül. Kún Bélát is ismertem, gyakran beszélgettem vele. Leányát, Ágnest, aki most a Szovjetunióban él, le is rajzoltam. Emlékszem arra az órára, amikor a magyar vöröshadsereg összeomlása után Kún Béla sápadtan, idegesen azt mondta nekem: „Hanzi, a románok megvertek minket a keleti fronton. A magyar munkáskormányt legyőzték. Le kell mondanunk."

Sokat tudnék még magamról mesélni, de most már rövidre fogom a mondókámat — folytatta az idős művész. — A 20-as években Heltai Jenő anyagi segítségével egy évre kijutottam Párizsba. Ez nagy lendületet adott festői kiforrásomnak. A 20-as években a „KUT" tagja lettem. Ez volt akkor a haladó, modern festők egyesülete. Képeimet Európa-szerte kiállították, és több külföldi lap nagyon kedvező bírálatokat közölt munkáimról. Most is őrzöm azokat az elragadtatott cikkeket, amelyeket a „Westfälische Volkszeitung", azután a „Märkischer Sprecher"; és más német lapok írtak rólam. Ez persze még 1933 előtt, Hitler előtt volt.

Aztán itthon is kezdtek elismerni. Petrovics Elek, a Szépművészeti Múzeum főigazgatója több képemet megvette a múzeum részére, az esztergomi Primási Képtár is vett tőlem képet. A „Népszava" hosszú cikkekben foglalkozott velem, Kállai Ernő, a kiváló esztéta pedig könyvében szépen írt rólam. Különösen büszke vagyok arra, hogy két nagy ember is borátságába fogadott a két háború közötti időben: Bajor Gizi, a legnagyobb színésznők egyike, akinek levelét ma is féltve őrzöm, és Móricz Zsigmond, aki egyik könyvének dedikált példányával ajándékozott meg.

Mivel a kapitalista műkereskedelmet kiszolgálni nem voltam hajlandó, naturalista, édeskés, giccsek futószalagon való gyártására művészi lelkiismeretem nem vitt rá — többnyire fizikai munkából éltem 1919 után. Voltam palagyári munkás, bányász, kocsmai alkalmazott. De ennek is megvoltak az előnyei. Együtt éltem falum egyszerű embereivel, nem szakadtam el tőlük, képeimen az ő életüket, gürcölésüket, szegényes szórakozásaikat igyekeztem megörökíteni.

Az 1945-ös felszabadulás után sorsom jobbra fordult. 1946-ban kiállítás nyílt Nyergesen képeimből, amelyet Kassák Lajos (aki ugyancsak fizikai munkásból lett művész) nyitott meg. 1954-ben az esztergomi Magyar—Szovjet Társaság rendezett a rajzaimból kiállítást, és egy sereg képemet a közönség meg is vette. Az idei tavaszi tárlaton egyik munkám ugyancsak ott van. Most nyugdíjban vagyok, minden erőmet a művészetnek szentelhetném, de van egy-két gátló körülmény. Így például, hogy feleségem — aki évtizedek óta hűséges társam, és kudarcaim közepette segítőm, vigasztalóm volt — betegeskedik.

Nagyon várom, hogyan fog sikerülni a június 21-én megnyíló kiállításom, milyen lesz a sajtóvisszhangja.

Megköszönöm a hallottakat, megnézem a lendületes ecsetvonásokkal, szenvedélyes hevülettel megfestett képeket, amelyek között különösen néhány önarckép, azután cséplési jelenetek, vízparti tájképek, bányászfejek, kocsmai életképek, aktok ragadják meg a figyelmet és elbúcsúzom Nyergesi Jánostól, a nyergesújfalusiak szeretett „Hanzi bácsijától", sok sikert kívánva a kiállításhoz.

(DÉVÉNYI)

A Kisbéri Gépállomás felkészült a cséplésre

A Kisbéri Gépállomás dolgozói is fokozták munkalendületüket az utóbbi hónapokban, hogy az ellenforradalom okozta elmaradást pótolják.

A dolgozók tudják, hogy a jó aratáshoz és a szemveszteség nélküli csépléshez becsületesen kijavított és lelkiismeretesen kezelt gépek szükségesek. Mindent elkövettek eddig is a pótalkatrészek beszerzése, vagy pótlása érdekében. Amikor januárban nem kaptak kellő méretű dobsincsavart, saját műhelyükben esztergályozták ki azokat. Vannak azonban olyan alkatrészek, amelyeket a legnagyobb jóindulattal sem lehet kisműhelyben előállítani. Ha lehetne, akkor csapágyat készítenének a kombájn hajtáselosztó művéhez, hogy ez a gép is mihamarabb készen, kijavítva várná a gabona beérését. Ennek az egyetlen csapágynak a sorsa a FŐMÁV kezében van. Rajtuk múlik, hogy lesz-e, vagy sem, lehet-e a kombájnnal dolgozni.

Az aratás-cséplés előtti idő nagy feladatokat ró a vezetőkre a területen is. Jóelőre meg kell tárgyalni az aratás-cséplés sorsát és ütemét. Már megtárgyalták a tanácsok VB-elnökeivel a rajonirozási terveket. Tudják a brigád- és munkacsapatvezetők is: milyen feladattal, hol kell megbirkózniok.

A gépállomás vezetőit nehéz kérdés elé állította Réde és Aka dolgozó parasztsága, legfőképpen a két község végrehajtó bizottsága. Ezekben a községekben az utóbbi években nem volt kalákacséplés. Idén így akarnak a parasztok cséplőcsapatok szervezni. Ez nagyon megnehezíti a cséplőcsapatok szerződtetésének munkáját.

A Bakony menti községekben később érik a gabona, tehát később kezdődik a cséplés is. Azok a gépek, melyekkel itt csépelnek, megelőző időkben a cséplést korábban kezdő községekben dolgoznak. Amikor áthúzatnak Rédére és Akára, a cséplőbrigád tagjait szélnek kellene eresztení. Ezt nem kívánhatják a rédei és akai dolgozó parasztok. A vita végleges eldöntése ügyében a gépállomás főagronómusa még egy ízben tárgyal az illetékesekkel.

Bár különösebb fennakadás a gépek javításában nincs, mégis nagyon hiányoznak azok az univerzális szerelők, akik nyugdíjba vonultak a tavasz folyamán. Sokszor szükség lenne a tanácsukra, gyakorlott kezükre. Be is jönnének közülük többen, szívesen egy-két napra hetenként, de az SZTK ezt nem engedi meg. Kissé dogmatikusan értelmezik a nyugdíjasokra vonatkozó törvényt, hiszen egyéb szektornál, termelőszövetkezetben, vagy állami gazdaságban vállalhat a nyugdíjas gépállomási szerelő munkát.

A főagronómus főgépész, a gépészmérnök bíznak abban, hogy a nehézségeken úrrá lesznek, a fiatal szerelőgárda elsajátítja a szakma csínját-binját és a lelkes brigád- és munkacsapatvezetők, a cséplőcsapatok dolgozói becsülettel teljesítik a nép iránti kötelességüket: minél kevesebb szemveszteséggel, a lehető leggyorsabban elvégzik a cséplést.

...nysárkányi Állami Gazdaság ...lkodás megvalósításának útjára lépett

... mint belterjes üzemről. Nem is beszélhetnek, mert

közel 3900 kh-nyi földjükhöz csupán 508 db szarvasmarha-állat adja a trágyát.

Ennek az állománynak 10 évi hozama szükséges ahhoz, hogy valamennyi földjüket egyszer — az előírásnak megfelelően — megtrágyázzák. Bár a vezetők mindent megtesznek azért, hogy a hiányzó szervestrágyát valamiképpen pótolják, de ez csak átmeneti megoldás.

Összterületükből 700 holdon terem idén pillangós — részben főterményként. részben felülvetéssel. Ezenkívül a nyár folyamán 250 hold repcét vetnek zöldtrágyának. Mindezek mellett a talajerőutánpótlás legjobb és legtermészetesebb eszközére törekszenek: a kiadós mennyiségű, jó minőségű, szakszerűen kezelt istállótrágyázásra. Erre azért is nagy...

...a nagyobb állomány szaporulatából a jelenleginek többszörösét szeretnék a nagy, hasznonnal járó Bacon-sertésként értékesíteni.

Mindezekhez **a tervekhez azonban felsőbb — anyagi — támogatásra szorul a gazdaság.**

A tehénistállóban készen áll az önitató berendezés, csak a víz nincs bekapcsolva. Másfél kilométer hosszú vízvezeték és egy víztorony megépítése megoldaná a vízellátást és nem kellene télen pár száz méternyire derékig érő sárban és vízben vályúra hajtani az állatokat.

Legalább két darab 100—100 férőhelyes szarvasmarha-istállóra és egy 500 férőhelyes juhhodályra lesz szükség a közeljövőben. No, és az állati szemestakarmány tárolásához

Növényvédő állomás!

S. O. S. SZOMÓDRÓL

Sűrű egymásutánban nyílik a szomódi tanácsház ajtaja. A látogatók, akik egymásnak adják a kilincset, csaknem valamennyien egy ügyben járnak, a kézi porozó gépet és a szükséges porozóanyagot kérik az agronómustól.

Az amerikai burgonyabogár, mint éhes sáskahad lepte meg a község határában fekvő, mintegy száz holdnyi burgonyavetést. A községi agronómus tájékoztatása szerint a gazdák — felismerve a veszedelmet — szorgalmasan irtják a kártevőket. S, hogy mennyire szívükön viselik a bogarak mielőbb kiirtásának ügyét, mutatja az a tény, hogy mindenki siet a fertőtlenítés elvégzésével, visszahozva rövid idő alatt a porozót.

A kézi porozás lassan halad, a nagy szorgalom ellenére is, a burgonyabogár pedig nagyon sok. Komoly veszedelem fenyegeti a falu idei burgonyatermését, nem is beszélve arról a kárról, amely jövőre fog jelentkezni, ha nem sikerül időben kiirtani a kártevőket.

A községi tanács vezetőinek és a gazdáknak is az a kérésük, hogy a növényvédő állomás nyújtson a községnek sürgős segítséget. Igaz, hogy a szomódi határban nincsenek három hold nagyságú burgonyatáblák — mert a növényvédő állomás csak ekkora, egybefüggő terület fertőtlenítését vállalja —, de van ehelyett száz hold fertőzött kisparcella, amely fertőtlenítésével a gazdák a legjobb jóakarat mellett sem tudnak megbirkózni.

Jó lenne, ha a megyei növényvédő állomás vezetői teljesítenék a szomódiak kérését. Tudjuk, hogy a kisparcellákon drágább ennek a munkának az elvégzése. De lehet és kell is találni megoldást az eredményes védekezésre, mert a száz hold termése, ha a bogarak prédájául dobjuk oda, hiányozni fog a dolgozók asztaláról.

FŐNYEREMÉNY 50.000